

शास्त्रविशारद-जैनाचार्य-गुरुदेव
श्रीविजयधर्मसूरिभ्यो नमः ।

संस्कृत-धातुकोषः

गुजराती अर्थ सहित.



कृती—

सदीप्त अभूतलाल अभरय द
पाक्षीताष्टा ॐ [सौराष्ट्र]

द्विमत-यार इपिया

પ્રકાશક—

વનમાળી ત્રિભુવનદાસ શાહ

જૈન બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર

પાલીતાણા [સૌરાષ્ટ્ર]



પ્રથમે આવૃત્તિ

વીર સં. ૨૪૮૮] વિક્રમ સં. ૨૦૧૮ [ઈ. સન ૧૯૬૨

卐

મુદ્રક—

મહેતા અમરચંદ જ્યેષ્ઠદાસ
શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રિં. પ્રેસ
પાલીતાણા [સૌરાષ્ટ્ર].

પ્રસ્તાવના.



સરકૂત-ધાતુકોષ, ગુજરાતી અર્થ સહિત હાલમાં ન મળતો હોવાથી તેની જરૂરિયાત જણાતા અમોએ સુધારા-વધારા સાથે આ ગ્રંથ તૈયાર કરી પ્રગણિત કર્યો છે.

પાઠધાતુ, સૌત્ર, લૌકિક અને આગમિક, એમ ચારે પ્રકારનાં ધાતુઓ મળી આશરે ૨૨૦૦ ધાતુઓ પ્રસિદ્ધ છે પરંતુ વિવિધ ગ્રંથોતુ અવલોકન કરતા લિપ્ત-લિપ્ત માનનીય વૈયાકરણો અને પ્રખર મહાકવિઓએ પ્રયોજેલા એ ઉપરાત પણ કેટલાંક ધાતુઓ દષ્ટિગોચર થયા જેથી એ વધારાના ધાતુઓનો પણ આ ગ્રંથમાં સમાવેશ કરતા પ્રસિદ્ધ-અપ્રસિદ્ધ આશરે ત્રણ હજાર ઉપરાત ધાતુઓનો વિશાળ સંગ્રહ આ ગ્રંથમાં થયો છે.

જે ધાતુના જેટલા અર્થ થતા હોય એ દરેક અર્થ આક્ર સાથે દર્શાવ્યા છે વળી કેાઈ કેાઈ ધાતુના પ્રસિદ્ધાર્થ ઉપરાત બીજા પણ અર્થ લિપ્ત-લિપ્ત ગ્રંથમાં દષ્ટિગોચર થતા એ દરેક અર્થની મઠલના કરી તેમનો પણ સમાવેશ કર્યો છે ઉપસર્ગ લાગતા જે ધાતુના મૂળ અર્થ ફરી જતા હોય એ પણ તે તે ઉપસર્ગ સાથે દર્શાવેલ છે.

આ ગ્રંથની રચના મુખ્યત્વે કલિકાલ સર્વજ્ઞ,
પ્રાતઃ સ્મરણીય, પરમોપકારી, વૈયાકરણ શિરોમણિ
શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્ય પ્રણીત સિદ્ધહેમશબ્દાનુશાસન-
વ્યાકરણ અને હૈમ-ધાતુપારાયણને આધારે કરવામાં
આવી છે. જેથી શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્યે સિદ્ધહેમ-વ્યાકરણના
ધાતુપાઠમાં કેટલાક ધાતુઓ સાથે ભિન્ન-ભિન્ન પ્રયોજન માટે
નિશાની તરીકે મૂકેલા અક્ષરો, જેને અનુબન્ધ કહેવામાં આવે
છે, તે આ ગ્રંથમાં શ્રી સિદ્ધહેમ-વ્યાકરણના ધાતુપાઠના લીધા
છે. એ અનુબન્ધો ધાતુના અર્થ પૂર્ણ થયા બાદ [] આવા
કાટખૂણ-કૌંસમાં મૂક્યા છે.

આ ગ્રંથ તૈયાર કરવામાં તથા તેને છપાવવામાં પૂરતી
કાળજી રાખવા છતાં મતિભ્રમથી, દષ્ટિદોષથી કે મુદ્રણદોષથી જે
કાંઈ સ્ખલનાં યા અશુદ્ધિ રહી ગઈ હોય; તે તે સુધારી લેવા
અને અમોને જણાવવા સહુદય વિક્રાન્ત મહાશયોને વિનીતભાવે
નમ્ર પ્રાર્થના છે.

પાલીતાણા [સૌરાષ્ટ્ર] }
તા. ૩-૬-૧૯૬૨

નિવેદક—

સહોત અમૃતલાલ અમરચંદ



અનુવન્ધનાં ફલ્લ ।



ધાતુપાઠમા કેટલાક ધાતુઓ સાથે અમુક પ્રયોજન માટે નિશાની તરીકે મૂકેલા જે અક્ષરો તે અનુબન્ધ ઠહેવાય તે આ ગ્રન્થમા ધાતુઓના અર્થ પૂર્ણ થયા બાદ [] આવા કાટખૂણુ-કૌસમા મૂક્યા છે

અનુબન્ધના કૃણ સાધારણપણે નીચે મુજબ છે—

આ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભૂત-કૃદન્તનો ત કે તવત્ (ક્ત કે ક્તવત્) પ્રત્યય આવે, તો તેની આદિમા ઇ (ઈટ્) લાગતો નથી જેમકે—શ્ચિત્+ત્=ચિત્ત, ચિત્+ત્+તવત્=ચિત્તવાન્ । ઇત્યાદિ

વળી આ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી લાવ કે આરભ અર્થમા ત કે તવત્ (ક્ત કે ક્તવત્) આવે, તો તેની આદિમા ઇ (ઈટ્) વિઠ્પે લાગે છે જેમકે—ચિત્તમ્, ચિત્તિત્તમ્ । પ્રચિત્ત, પ્રચિત્તિત્તઃ । ઇત્યાદિ

ચ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુના ઉપાન્ત્ય 'ન્' નો કિત્ કે હિત્ પછુ પ્રત્યય પર રહેતા હોય થતો નથી જેમકે—વન્દ્+ત્ (ક્ત)=વન્દિત । વન્દ્+ય (ભૂથ અથવા આભીક્ષય અર્થનો યજ્ઞ)+ત્=વાવન્ચતે । ઇત્યાદિ

ઝ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી સખન્ધક-ભૂતકૃદન્તનો ત્વા (ક્ત્વા) પ્રત્યય આવે, તો તેની આદિમા ઇ (ઈટ્) વિઠ્પે લાગે છે જેમકે—દમ્+ત્વા=દમિત્વા, દાન્ત્વા । શમ્+ત્વા=શમિત્વા, શાન્ત્વા । ઇત્યાદિ

ઋ-હ્રસ્વ ઋ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી જ્યારે પ્રેરણા અર્થનો અથવા દસમા ગણનો ઇ (ણિ) પ્રત્યય આવે, ત્યારે અઘતન-ભૂતકાળમાં તેના ઉપાન્ત્ય દીર્ઘ સ્વરનો હ્રસ્વ થતો નથી. જેમકે-યાચ્+ઈ(ણિ)+ત્=અચયાચત્ । લોક્+ઈ (ણિ) +ત્=અલુલોકત્ । ઇત્યાદિ.

ઋ-દીર્ઘ ઋ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી અઘતન-ભૂતકાળમાં પરસ્મૈપદમાં અ (અહ) પ્રત્યય વિકલ્પે લાગે છે. જેમકે-ચ્યુત્+અ+ત્=અચ્યુતત્, અચ્યોતીત્ । રુધ્+અ+ત્=અરુધત્, અરૌત્સીત્ । ઇત્યાદિ.

ઋ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી અઘતન-ભૂતકાળમાં પરસ્મૈપદમાં અ (અહ) પ્રત્યય લાગે છે. જેમકે-ગમ્+અ+ત્=અગમત્ । શક્+અ+ત્=અશકત્ । ઇત્યાદિ.

ए અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુની અઘતન-ભૂતકાળમાં પરસ્મૈપદમાં વૃદ્ધિ થતી નથી. જેમકે-હસ્+ત્=અહસીત્ । રગ્+ત્=અરગીત્ । ઇત્યાદિ.

ऐ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભૂત-કૃદન્તનો ત કે તવત્ (ક્ત કે ક્તવતુ) પ્રત્યય આવે, તો તેની આદિમાં ઇ (ઇટ્) લાગતો નથી. જેમકે-નૃત્+ત્=નૃત્તઃ, નૃત્+તવત્=નૃત્તવાન્ । દીપ્+ત્=દીપ્તઃ, દીપ્+તવત્=દીપ્તવાન્ । ઇત્યાદિ.

ओ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભૂત-કૃદન્તનો ત કે તવત્ (ક્ત કે ક્તવતુ) પ્રત્યય આવે, તો તેના ત નો ન થાય છે. જેમકે-લઙ્+ત્=લગ્નઃ, લઙ્+તવત્=લગ્નવાન્ । દૂ+ત્=દૂનઃ, દૂ+તવન્=દૂનવાન્ । ઇત્યાદિ.

વિ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભૂત-કૃદન્તનો ત (ક્) પ્રત્યય વર્તમાનકાલમા થાય છે જેમકે-ઘૃણ્ણોતિ-પ્રગલ્ભતે इति ધૃષ્ટ । વૃણ્યતિ इति વૃષિત । ઇત્યાદિ

દુ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભાવમા અથવા કર્તૃભિન્ન કારકમા કૃદન્તનો અથુ પ્રત્યય થાય છે જેમકે—વેપનમ્-વેપથુ । વમ્યતે इति વમથુ । શ્વયતિ અનેન इति શ્વયથુ । ઇત્યાદિ

હુ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી, “ તે વડે નિર્વૃત્ત એટલે કરેલુ-ળનાવેલુ ” એવા અર્થમા, ભાવમા અથવા કર્તૃભિન્ન કારકમા કૃદન્તનો ત્રિમ (ત્રિમક્) પ્રત્યય થાય છે જેમકે—કરણેન નિર્વૃત્તમ્-કૃત્રિમમ્ । યાચનેન નિર્વૃત્તમ્-યાચિત્રિમમ્ । લાભેન નિર્વૃત્તમ્-લભિત્રિમમ્ । વાપેન નિર્વૃત્તમ્-વત્રિમમ્ । ઇત્યાદિ

પ્ અનુબન્ધ હોય એવા ધાતુ થકી ભાવમા અથવા કર્તૃભિન્ન કારકમા કૃદન્તનો અ (અઙ્) પ્રત્યય આવે છે, અને એ શબ્દ સ્ત્રીલિંગ થાય છે જેમકે—ક્ષમણમ્-ક્ષમા । ઝીર્યતે અનયા इति જરા । ઇત્યાદિ



સંકેત-સૂચી ।



પ૦ પરસ્મૈપદી ધાતુ.

આ૦ આત્મનેપદી ધાતુ.

હ૦ ઉભયપદી ધાતુ, એટલે પરસ્મૈપદી અને આત્મનેપદી એમ
બંને પ્રકારનો ધાતુ.

સેટ્-વ્યાકરણના નિયમાનુસાર ઇ (ઈટ્) આવે એવો ધાતુ.

અનિટ્-ઈ (ઈટ્) ન આવે એવો ધાતુ.

વેટ્-ઈ (ઈટ્) વિકલ્પે આવે એવો ધાતુ.

સંસ્કૃત ધાતુઓના ભ્વાદિ વગેરે ૧૦ ગણ છે; તે મુજબ
દરેક ધાતુ પછી કૌંસમાં જે ૧-૨ વગેરે આંક મૂક્યા છે, તે
ભ્વાદિ વગેરે દસ ગણની નિશાની છે. એટલે તે તે સ્થળે જે
ગણનો ધાતુ હોય એ ગણનો આંક મૂક્યો છે. કેટલાક ધાતુ
પછી ૧૧ નો આંક મૂક્યો છે એ કળ્હવાદિ ગણના સમજવા.



ॐ ह्रीं श्रीं अहं नम । ऐं नम ॥

संस्कृत-धातुकोष ।

गुजराती अर्थ सहित.

मम

- अश (१० उ० सेट् अशयति-ते, अशापयति-ते) १ लाग पाडवो,
पिलाग ढरवो २ वाडेयवु उ विजेरवु, छुट्टे पाडवु
अस (१० उ० सेट् असयति-ते, असापयति-ते) उपर प्रमाणे अर्थ
अह् (१ आ० सेट् अहते) जवु [च]
अह (१ प० सेट् अहति) १ गोलवु, २ यणउवु ३ गोलवु [च]
अह् (१० उ० सेट् अहयति-ते) १ शोलवु २ यणउवु ३ गोलवु
अरु (१ प० सेट् अरुति) १ वाडी-गीते आलवु २ वाडे रस्ते
आलवु ३ जवु
अक्ष (१ प० वेट् अक्षति) १ व्यापवु, इलावु २ ओकहु थवु
उ ओकहु करवु ४ प्रवेश करवो ५ छट्ट वस्तुनी प्राप्ति थवी
अभ्र (५ प० वेट् अभ्रति) उपर प्रमाणे अर्थ
अग् (१ प० सेट् अगति) १ वाडी-गीते आलवु २ वाडे रस्ते
आलवु ३ जवु
अगद् (११ प० सेट् अगयति) १ नीरागी थवु २ नीरागी ढरवु
अघ (१० प० सेट् अघयति) १ पाप करवु २ अपराध करवो
अह् (१ आ० सेट् अहते) १ निगानी करवी २ जवु ३ वाडी
गीते आलवु ४ वाडे रस्ते जवु ५ गणवु [च]

અઙ્ક (૧૦ ૩૦ સેટ્ અઙ્કયતિ-તે, અઙ્કાપયતિ-તે) ૧ નિશાની કરવી. ૨ ગણવું. ૩ નિંદવું. ૪ કલંક દેવું. ૫ ખોળામાં લેવું. ૬ અઘ્કઠ થઈને ચાલવું.

અઙ્ (૧૦ ૫૦ સેટ્ અઙ્ઙયતિ) ૧ સરકવું, ખસવું. ૨ લટકવું. ૩ હાથે-પગે ચાલવું, પેટે ચાલવું. ૪ રોકવું, અટકાવવું.

અઙ્ (૧ ૫૦ સેટ્ અઙ્ઙતિ) ૧ જવું. ૨ નળક જવું. [૩]

અઙ્ઙ (૧૦ ૩૦ સેટ્ અઙ્ઙયતિ-તે, અઙ્ઙાપયતિ-તે) ૧ નિશાની કરવી. ૨ ડગલું ભરવું. ૩ જવું. ૪ ભટકવું. ૫ સ્થાપન કરવું. પરિ-(પર્યઙ્ઙયતિ, પલ્યઙ્ઙયતિ) ૧ પ્રવર્તાવવું. ૨ ચેતવવું. ૩ ઉશ્કેરવું. વિપરિ-૧ છૂપાવવું. ૨ ઢાંકવું.

અઙ્ઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ અઙ્ઙ્તે) ૧ ખરાબ રીતે ચાલવું. ૨ ઉતાવળા ચાલવું. ૩ ચાલવા માંડવું. ૪ જલદી કરવું. ૫ આરંભ કરવો. ૬ તિરસ્કાર કરવો. ૭ નિંદવું. ૮ કલંક દેવું. ૯ બુગાર વગેરે ખેલવું. [૩]

અચ્ (૧ ૩૦ સેટ્ અચતિ-તે) ૧ જવું. ૨ માગવું. ૩ સત્કાર કરવો. ૪ અસ્પષ્ટ બોલવું. [૪]

અઙ્ઙ (૧ ૫૦ સેટ્ અઙ્ઙતિ) ૧ જવું. ૨ દોડવું. ૩ દોડાવવું. ૪ હાંકવું. ૫ ફેંકવું.

અઙ્ઙ્ (૧ ૫૦ સેટ્ અઙ્ઙ્તિ) ૧ જવું. ૨ પૂજવું, પૂજા કરવી. ૩ સત્કાર કરવો. [૪]

અઙ્ઙ્ (૧ ૩૦ સેટ્ અઙ્ઙ્તિ-તે) ૧ જવું. ૨ નમાવવું, ઝુકાવવું. [૩]

અઙ્ઙ્ (૧ ૩૦ સેટ્ અઙ્ઙ્તિ-તે) ૧ જવું, ૨ નમાવવું, ઝુકાવવું. ૩ શોભિત કરવું. ૪ અસ્પષ્ટ બોલવું. ૫ માગવું. અતિ-૧ ઓળંગવું, વટાવી જવું. ૨ દૂર જવું. ૩ હટી જવું.

ખમી જવું ૪ ઉત્તલ ઘન ઠરવું ૫ અપમાન કરવું ૬ અભિ-
પ્રેરણ કરવો, સ્થાપન ઠરવું અપ-૧ હટી જવું ૭ દક્ષિણ
તરફ જવું અવ-દક્ષિણ તરફ જવું ચદ્-૧ ઊંચે ચડવું
૨ ઉપાડવું ૩ પાણી વગેરે બહાર ઠાઠવું ૪ ઉત્તર તરફ જવું
પરા-૧ સીધું જવું ૨ પડખેથી જવું ૩ અવળું ચાલવું
૪ ઊંચે ચડવું પરિ-૧ સ્પર્શ કરવો ૨ પામે જવું ૩ ધૂમક
૪ વિભૂષિત કરવું પ્ર-પૂર્વ તરફ જવું પ્રતિ-પશ્ચિમ તરફ
જવું વિ-વ્યાપવું, ફેલાવું સમ્-એકઠું કરવું [ક]

અઙ્ (૧૦ રૂં સેદ્ અઙ્ગયતિ-તે) ૧ સ્પષ્ટ કરવું, ઉઘાડું કરવું
૨ ભેદ પાડવો, જુદું ઠરવું ૩ ખાકી રાખવું

અઙ્ (૧૫૦ સેદ્ અઙ્ગતિ) લાખું ઠરવું [ચ] ૧

અઙ્ (૭૫૦ સેદ્ અઙ્ગતિ) ૧ તેલ વગેરે આપડવું ૨ તેલ
વગેરેથી માલિશ કરવું ૩ આખે આજવું ૪ સ્પષ્ટ કરવું,
ખુલ્લું ઠરવું ૫ માફ કરવું ૬ શોભવું ૭ ચળકવું
૮ સુશોભિત કરવું ૯ એકઠું કરવું ૧૦ જવું ૧૧ ઈચ્છવું
આ-૧ માલિશ કરવું ૨ ચીકણું કરવું ૩ સત્કાર કરવો
નિ-૧ છૂપાઈ જવું ૨ માલિશ કરવું પ્રતિ-૧ વિભૂષિત
કરવું ૨ માલિશ કરવું વિ-૧ સ્પષ્ટ કરવું, ખુલ્લું કરવું
૭ ઉત્પન્ન ઠરવું સમ્-૧ સત્કાર કરવો ૨ એકઠું કરવું
૩ વિભૂષિત ઠરવું ૪ ખાવું ૫ માલિશ કરવું

અઙ્ (૧૫૦ સેદ્ અઙ્ગતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું ૩ ખોલવું [ચ]

અઙ્ (૧૦ રૂં સેદ્ અઙ્ગયતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું,
ચમકવું ૩ ખોલવું

અટ (૧૫૦ સેદ્ અટતિ) ૧ ભટકવું, ધૂમક ૭ જવું પરિ-
પર્યટન કરવું, પરિભ્રમણ કરવું

અટ્ (૧ આ૦ સેટ્ [અટ્] અટ્ટે) ૧ મારી નાખવું. ૨ હુઃખ દેવું. ૩ ઉલ્લંઘન કરવું, આજ્ઞાલંગ કરવો. ૪ અપમાન કરવું. ૫ ઓળંગવું, વટાવી જવું. ૬ વધારે હોવું.

અટ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ [અટ્] અટ્ટયતિ-તે) ૧ અપમાન કરવું. ૨ થોડું હોવું, સૂક્ષ્મ હોવું.

અઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ અઠતિ) જવું.

અઢ્ (૧ પ૦ સેટ્ અઢતિ) ૧ ઉદ્યમ કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૨ જવું.

અઢ્ (૫ પ૦ સેટ્ અઢ્ણોતિ, અઢ્ણોતિ) ૧ વ્યાપવું, ફેલાવું. ૨ ભોગવટો કરવો.

અઢ્ (૧ પ૦ સેટ્ [અઢ્] અઢ્ણતિ) ૧ ભેડવું, સંયુક્ત કરવું. ૨ સ્પર્શ કરવો, અડકવું, ૩ સમાધાન કરવું, ૪ સામું થવું, સામનો કરવો. ૫ હલ્લો કરવો. ૬ ઘેરી લેવું. ૭ ચારજ કરવી, વિનંતિ કરવી. ૮ ફરિયાદ કરવી. ૯ પ્રયત્ન કરવો. ૧૦ અદ્ભુત પ્રશ્ન પૂછવો.

અઞ્ (૧ પ૦ સેટ્ અઞતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ બાણવું. ૩ સમભાવવું. ૪ જવું.

અઞ્ (૪ આ૦ સેટ્ અઞયતે) ૧ ઇવવું, ઇવતું હોવું. ૨ બલવાન હોવું. ૩ જવું.

અઞ્ (૧ આ૦ સેટ્ અઞઠતે) જવું. [૮]

અઞ્ (૧ પ૦ સેટ્ અઞઠતિ) જવું. [૩]

અન્ (૧ પ૦ સેટ્ અતતિ) ૧ સતત ગમન કરવું, નિરંતર ચાલવું. ૨ જવું. ૩ ગ્રાપ્ત કરવું, પામવું, મેળવવું, ૪ બાધવું.

અદ્ (૨ ૫૦ અનિદ્ અત્તિ) ૧ ખાણુ : ■ નાશ કરવો । અધ-
 ૧ ખાણુ ૨ તૃપ્ત થવું, ધરાઈ જવું ૩ મોહુ બધ થઈ જવું
 ૪ ખાવાનું છોડી દેવું વિ-૧ સાગી ગીતે ખાણુ ૨ દાતથી
 ૩ કાપવું ૪ કરડવું

અધર્ય (૧ ૫૦ સેદ્ અધરયતિ) ૧ હરાવવું, હાતવું. ૨ અપ-
 માન કરવું ૩ નીચું કરવું ૪ ઓછું કરવું, [નામધાતુ]
 અન્ (૨ ૫૦ સેદ્ અનિત્તિ) ૧ જીવવું ૨ બલવાનું હોવું
 ૩ જવું

અન્ (૪ આ૦ સેદ્ અન્યતે) ૧ જીવવું, જીવતું હોવું ૨ બલ-
 વાનું હોવું ૩ જવું

અન્ત્ (૧ ૫૦ સેદ્ અન્તતિ) ૧ ખાધવું ૨ નાશ કરવો [૩]

અન્તરય (૧ ૫૦ સેદ્ અન્તરયતિ) ૧ આતરું કરવું, વ્યવધાન
 કરવું ૨ વચ્ચેના નાખવું, વચ્ચેના રાખવું [નામધાતુ]

અન્દ્ (૧ ૫૦ સેદ્ અન્દતિ) ખાધવું [૩]

અન્દોલ (૧૦ ૩૦ સેદ્ અન્દોલયતિ-તે) ૧ હીંચકવું, ખૂલવું.
 ૨ હીંચકાવવું ૩ ડોલવું, કંપવું ૪ કંપાવવું, હલાવવું
 ૫ લટકવું ૬ સંદિગ્ધ થવું

અન્ધ (૧૦ ૩૦ સેદ્ અન્ધયતિ-તે) ૧ આધળું હોવું ૨ આધળું
 કરવું ૩ આખો મીચવી

અમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ અમતિ) જવું

અમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ અમતિ) ૧ ગળદ કરવો ૨ બોલવું
 ૩ લજન કરવું ૪ મેવા કરવી ૫ ખીણ ૬ જવું પ્રે-પામવું,
 પ્રાપ્ત કરવું

અમ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ આમયતિ-તે) ૧ રોગી હોવું ૨ રોગી
 કરવું ૩ દુખાવું

अम् (१ प० सेट् अम्बति) ७वुं.

अम् (१ आ० सेट् अम्बते) १ शब्द करवो. २ गोबलवुं.

उ ७वुं [उ]

अम्बर (११ प० सेट् अम्बर्यति) १ लारणु-पोषणु करवुं.

२ ओङ्कुं करवुं.

अम्भ (१ आ० सेट् अम्भते) शब्द करवो. [उ]

अय (१ आ० सेट् अयते) १ ७वुं. २ प्राप्त करवुं. ३ लणुवुं

उद्-१ उदय थवो, उगवुं. २ उन्नति थवी, आभ्युदय थवो.

परा-, परि-, प्र- (पलायते, पल्ययते, प्लायते) १ नार्स

७वुं, लागी ७वुं. २ होङ्कुं. वि-भार्यवुं, भार्य करवो, व्य

करवो. सम्-१ ओङ्कुं करवुं. २ ओङ्कुं थवुं.

अरर (११ प० सेट् अरर्यति) १ आर घोचवी, पराणो लोङ्कुवो

२ आरथी छेद करवो. ३ यत्न करवो.

अरहाय (१ आ० सेट् अरहायते) १ प्रसिद्ध होवुं, शुभ्त

होवुं. २ लणु ७वुं. ३ समजवुं. [नामधातु]

अर्क (१० उ० सेट् अर्कयति-ते) १ स्तुति करवी. २ प्रशंस

करवी, वभाणुवुं. ३ तपाववुं, गरम करवुं. ४ तपवुं.

अर्घ (१ प० सेट् अर्घति) १ किमती होवुं, लारे मूढ्यवाण

होवुं. २ किमत करवी. ३ लायक होवुं, योग्य होवुं

४ सत्कार करवो. ५ दुःख देवुं.

अर्घ (१० उ० सेट् अर्घयति-ते) उपर प्रमाणे अर्थ.

अर्च (१ उ० सेट् अर्चति-ते) १ पूजवुं. २ स्तुति करव

उ वभाणुवुं. ४ सत्कार करवो. ५ विलूषित करवुं. ६ सुध

रवुं, संस्कारित करवुं. ७ सेवा करवी. ८ शोभवुं. ९ यण

કણ અનુ-૧ જય-જયકાર કરવો ૨ જય-જયકાર માનવો
સમ્-સ્થાપન કરવું, મ્થિર કરવું

અર્ (૧૦ રૂં સેદ્ અર્ચયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

અર્ (૧ ૫૦ સેદ્ અર્જતિ) ૧ ડમાણુ ૨ ઉત્પન્ન કરવું ૩ મેળ
વવું ૪ એકઠું કરવું ૫ તૈયાર કરવું ૬ ઉપાડવું ૭ ઉઠા
ડવું અતિ-જવા દેવું, મુક્ત કરવું ૮ દૂર કરવું અનુ-જવા
દેવું અન્વ-૧ હરાવવું ૨ પાછળથી જવા દેવું અપિ-જોડવું,
સમુક્ત કરવું અવ-જવા દેવું રદ્-ચલાવવું

અર્ (૧૦ રૂં સેદ્ અર્જયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ ઉદ્યમ
કરવો ૩ સુધારવું, સરઠારિત કરવું

અર્ (૧૦ આં સેદ્ અર્ચયતે, અર્થાવયતે) ૧ માગવું, યાચના
કરવી ૨ આહવું ૩ પ્રાર્થના કરવી, વિનતિ કરવી અભિ-
૧ પ્રાર્થના કરવી ૨ સત્કાર કરવો પ્ર-૧ પ્રાર્થના કરવી
૨ માગવું ૩ આહવું ૪ શોધવું ૫ ઘેરી લેવું ૬ પકડવું
પ્રતિ-વિરુદ્ધ આચરવું સમ્-માળિત કરવું, પુરવાર કરવું
૭ પુદ્ કરવું ૮ પૂર્ણ કરવું

અર્થાવય (૧ ૫૦ સેદ્ અર્થાવયતિ) ૧ અર્થ કરવો ૨ સ્પષ્ટ
કરીને સ્મનવવું [નામઘાતુ]

અર્દ (૧ ૫૦ સેદ્ અર્દતિ) ૧ માગવું, યાચના કરવી ૨ જવું
૩ પીડવું, દુખ દેવું

અદ્ (૧ રૂં સેદ્ અદતિ-તે) ૧ માગી નાખવું ૨ માર મારવો
૩ દુખ દેવું

અર્દ (૧૦ રૂં સેદ્ અર્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

અર્ (૧ ૫૦ સેદ્ અર્ચતિ) ૧ જવું ૨ માગી નાખવું ૩ દુખ દેવું

અર્વ (૧ પ૦ સેટ્ અર્વતિ) ૧ મારી નાખવું. ૨ દુઃખ દેવું.
અર્હ (૧ પ૦ સેટ્ અર્હતિ) ૧ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું.
૨ પૂજનીય હોવું. ૩ પૂજવું, પૂજ કરવી. ૪ સતકાર કરવો.
૫ યોગ્ય કરવું, સંગત કરવું.

અર્હ (૧૦ ૩૦ સેટ્ અર્હયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

અલ્ (૧ ૩૦ સેટ્ અલતિ-તે) ૧ વિભૂષિત કરવું, શણગારવું.
૨ સમર્થ હોવું. ૩ પૂર્ણ હોવું. ૪ પૂર્ણ કરવું. ૫ વારવું, રોકવું.

અલસાય (૧ આ૦ સેટ્ અલસાયતે) ૧ આળસુ હોવું. ૨ આળ-
સુની પેઠે આચરવું. [નામધાતુ]

અવ્ (૧ પ૦ સેટ્ અવતિ) ૧ રક્ષણ કરવું. ૨ ભરણ-પોષણ
કરવું. ૩ સ્વામી હોવું. ૪ સમર્થ હોવું. ૫ શોભવું.
૬ ચળકવું. ૭ આજ્ઞા માનવી. ૮ પ્રાર્થના કરવી, વિનંતિ
કરવી. ૯ તૃપ્ત કરવું. ૧૦ તૃપ્ત થવું. ૧૧ વધવું, વૃદ્ધિ
થવી. ૧૨ વ્યાપવું, ફેલાવું. ૧૩ વિભાગ કરવો. ૧૪ વહેં-
ચવું. ૧૫ તૃષ્ણા રાખવી, આજ્ઞા રાખવી. ૧૬ માગવું.
૧૭ ઈચ્છવું, આહવું. ૧૮ પ્રીતિ કરવી. ૧૯ આલિંગન
કરવું. ૨૦ જાણવું. ૨૧ સાંભળવું. ૨૨ હોવું, થવું.
૨૩ કરવું. ૨૪ બનાવવું. ૨૫ બાળવું. ૨૬ જવું. ૨૭
પહોંચવું. ૨૮ પેસવું. ૨૯ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. ૩૦ પ્રાપ્ત
થવું. ૩૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૩૨ પકડવું. ૩૩ મારી
નાખવું. ૩૪ દુઃખ દેવું. અનુ-દિલાસો દેવો, આશ્વાસન
આપવું. ૩૫-૧ ધ્યાન દેવું. ૨ રાહ જોવી. ૩ પ્રવર્તાવવું.
૩૫-૨નેહ કરવો.

અવધીર (૧૦ ૩૦ સેટ્ [અવપૂર્વક-ધીર | અવધીરયતિ-તે]
૧ તિરસ્કારવું. ૨ તુચ્છ માનવું, હલકું માનવું.

અશ (૫ આં વેટ અશ્નુતે) ૧ ફેલાવુ, વ્યાપવુ ૨ ફેલાવવુ
 ૩ એડહું થવુ ૪ એડહું કરવુ ૫ મથક કરવો.
 ૬ મેળવવુ ૭ ભોળવવુ ૮ પહોચવુ અનુ-નમાન હોવુ,
 મળ્યુ હોવુ ઉદ્-૧ પ્રાપ્ત કરવુ ૨ અધિકારી થવુ
 ૩ સ્વામી વવુ, ધણી વવુ પરિ-મમાવુ, નમાવેશ થવો
 ૪ પ્ર-૧ મમાવુ, મમાવેશ વવો ૨ પૂર્ણ થવુ

અશ્ (૯ ૫૦ સેદ્ અશ્નાતિ) ૧ ખાવુ ૨ ભોગવવુ
 અશનાય (૧ ૫૦' સેદ્ અશનાયતિ) કુધાતુર હોવુ, ભૂખ્યુ
 હોવુ [નામધાતુ]

અર્ (૧ ૩૦ સેદ્ અર્પતિ-તે) ૧ જવુ ૧ લેવુ, મકલુ કરવુ
 ૩ શોભવુ ૪ ચળવુ, ચમકવુ

અસ્ (૧ ૩૦ સેદ્ અસતિ-તે) ૮૫૦ પ્રમાણે અર્થ
 અસ (૨ ૫૦ સેદ્ અસ્તિ) ૧ હોવુ, વવુ ૨ વિગ્રમાન હોવું
 ૩ ગહેવુ

અસ (૪ ૫૦ સેદ્ અસ્યતિ) ૧ કહવુ ૨ વિખેરવુ
 ૩ અધિ-૧ આગ્રેપણુ કરવુ, ખીનના શુભ-ધર્મ ખીનને
 લગાડવા ૨ ખીનને ખીન નવડપે લાવવુ-માનવુ
 અનુ-૧ નીચે બેસવુ ૨ પાછળ ફેકવુ અપ-૧ ટોડી દેવુ
 ૨ દગ કરવુ અમિ-૧ મર્યાસ કરવો, મીઠવુ ૨ મનન
 કરવુ, વિચારવુ ઉપ્ર-૧ સ્ત્રી કરી, મરકી કરી ઉપ-
 ૧ ઉપાસના કરવી ધ્યાન ધરવુ ૨ મેવા કરી ૩ મનન

• જ્યારે મોઢા પદ્ધતિમાં પત્ની ગોથા ગળેનો કાનુ ધાનુ આવે
 ત્યારે તે પદ્ધતિની નો આગોપતી જેમ ઉપવર્ગી માથ ઉ
 નેમો-માનવ, મનવ દરિયાદિ

આસ (૨ આ૦ સેટ્ આન્તે) ૧ ઝેસવું. ૨ ઉપસ્થિત હોવું, હાજર હોવું. ૩ વિદ્યમાન હોવું. ૪ હોવું. ૫ હવવું. અધિ-૧ નિવાસ કરવો, રહેવું. ૨ ઝેસવું. ૩ ઉપર ઝેસવું. ૪ ચડવું. ૫ વસ્તુમાં ન હોય તેવા ગુણ-ધર્મનું આરોપણ કરવું. ૬ અન્ય વસ્તુને ખીલા સ્વરૂપે જાણવી. ૭ કૃત્તને શાંતિથી સહન કરવું. અનુ-૧ સેવા કરવી. ૨ પાછળ ઝેસવું. ૩ પાસે ઝેસવું. અમિ-૧ આભ્યાસ કરવો, શીખવું. ૨ મનન કરવું. ૩ સંમુખ ઝેસવું. ૪ પાસે ઝેસવું. હ્દ-૧ ઉપેક્ષા કરવી ૨ ઉદ્દાગ્રીન રહેવું. ૩ છોડી દેવું. ત્યાગ કરવો. ૪ આટ-કવું. ૫ હલાવવું, કંપાવવું. રૂપ-૧ ઉપાસના કરવી. ૨ સેવા કરવી. ૩ ભજવું, ભજન કરવું. ૪ મનન કરવું, ચિંતન કરવું. નિર્-૧ કાઢી મૂકવું. ૨ દેશ નિકાલ કરવું. પરિ-૧ સારી રીતે સેવા કરવી. ૨ સંપૂર્ણપણે રહેવું. ૩ સારી રીતે ઝેસવું. પર્યુપ-સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી. સત્રમ્-૧ યજ્ઞનો સમારંભ કરવો. ૨ ક્રમશઃ ઘણા યજ્ઞ કરવા. સમ્-૧ સમાવેશ કરવો ૨ સમાવેશ થવો, સમાવું. ૩ આધીન રાખવું, વશ રાખવું. ૪ અવલંબન કરવું. ૫ રહેવું. ૬ સારી રીતે ઝેસવું. ૭ ઝેસવું.

ઈ (૧ પ૦ અનિટ્ અચતિ) જવું, ગમન કરવું. અનુ-૧ અનુ-સરવું. ૨ પાછળ જવું. અમ્યુદ્-સમૃદ્ધિ વગેરેથી પ્રખ્યાત થવું. ૨ ઉન્નતિ થવી. હ્દ-૧ ઉદ્ય થવો, ઊગવું. ૨ ઉન્નતિ થવી. ૩ ઉપર જવું. પરા-પાછું ફરવું, પાછું જવું. પરા-(પલાયતિ) ૧ નાગી જવું, ભાગી જવું. ૨ દોડવું. પરિ-૧ આસપાસ ફરવું. ૨ આરે તરફ ધૂમવું. ૩ પ્રદક્ષિણા દેવી. પ્રતિ-૧ પ્રતીતિ કરવી, ખાતરી કરવી. ૨ વિશ્વાસ રાખવો. ૩ જાણવું વિ-૧ વ્યય કરવો, ખર્ચ કરવો ૨ નાશ કરવો.

૬ (૨ પ૦ અનિદ્દ ઇતિ) જલુ, ગમન કલ્પ અતિ-૧ ઠલ
 ધન કરવું ૨. ઓળંગવું ૩ મમય વીતાવવો ૪ વધારે માત્ર
 હોવું ૫ પ્રવેગ કરવો ૬ જલુ અત્યા-૧ ત્યાગ કરવો
 ૭ ત્યાગ કરાવવો અધિ-૧ અમળ કલ્પ, ચિંતવવું ૮ મતન
 કલ્પ, વિચારવું ૩ નાણુવું ૪ લાણુવું, ગીળવું ૫ મેળવવું
 અનુ-૧ અનુમરવું-૨ અનુરણ કરવું ૩ પાઠગજલુ અનુપરિ-
 પરપરા મુજબ અનુમરવું, રિવાજ પ્રમાણે આચરવું અન્વય-
 સતત સળધ ગળવો અપ-૧. ખમવું ૭ હટી જલુ
 ૮ આલ્યા જલુ ૪ ફરવું અપિ-પ્રાપ્ત વલુ અમિ-૧ મામુ
 જલું ૭ તગ્દ જલુ ૩ મર્વત્ર જલું આમિ-૧ ઇંગલુ,
 ચાહવું ૨ આગા ગળવી અમ્યા-મામુ આવવું અમ્યુદ્-
 ૧ ઉદય થવો, ઊગવું ૭ ઉત્તિ વવી ૩ મમૃદિ વગેરેથી
 પ્રખ્યાત થવું અમ્યુપ-૧ મીઠાર કરવો ૭ પ્રાપ્ત થવું
 ૩ સામુ જલુ અવ-નાણુવું, મમજલુ આ-આવવું વદ્-
 ૧ ઉદય થવો, ઊગવું ૨ ઉત્તિ વવી ૩ ઉપર જલુ
 ૪ ઊંચે જલું ઉપ-૧ પ્રાપ્ત વલુ ૭ પ્રાપ્ત કરવું ૩ સમુદ્ધા
 વલુ, ભેડાવું ૪ મહાય કરી ૫ પામે જલું નિર્-નીક
 ળવું, નીકળી જલું પરા-૧ પાછું જલું ૭ નામી જલુ
 ૩ ગ્રેત થવું પરિ-૧ પથટન કરવું, પગિમળ કરવું
 ૭ આમપાસ ધૂમવું ૩ પ્રદક્ષિણા દેવી ૪ વ્યાપવું ૫ જલુ
 પ્ર-૧ જલહી ચાલવું ૭ પગેડા જલુ પ્રતિ-૧ વિશ્વાગ
 રાખવો ૭ પ્રતીતિ કરવી, ખાત્રી કરી ૩ નાણુવું,
 મમજલું ૪ રપટ થવું ૫ પ્રખ્યાત હોવું, પ્રસિદ્ધ હોવું
 ૬ આશ્રય કરવો ૭ મામુ જલુ ૮ તગ્દ જલુ પ્રત્યા-મામુ

આવવું. વિ-૧ વ્યય કરવો, ખર્ચ કરવો. ૨ નષ્ટ થવું.
 ૩ નાશ કરવો ૪ દૂર જવું ૫ જવું. વિપરિ-૧ વિપરીત
 થવું, ઊલટું થવું. ૨ વિપરીતપણે પ્રાપ્ત થવું. વ્યતિ-જતા
 રહેવું, આલ્યા જવું વ્યપ-જુદું પડવું. વ્યવ-૧ સંલોગ
 કરવો, મૈથુન સેવવું. ૨ છૂપાઈ જવું. ૩ અદૃશ્ય થવું.
 ૪ ઠાંકવું. સમ્-૧ સાથે જવું. ૨ સંગત થવું, મળવું ૩ સમા-
 વેશ થવો, સમાવું ૪ શાંતિ રાખવી. ૫ સારી રીતે જાણવું.
 સમનુ-૧ એકઠું થવું. ૨ અનુસરવું ૩ વ્યવસ્થિત હોવું.
 સમવ-૧ સંબંધ કરવો, જોડવું. ૨ સામેલ થવું, જોડાવું.
 ૩ એકઠું થવું. સમા-૧ સામું આવવું. ૨ એકઠું થવું.
 ૩ સંયુક્ત થવું. ૪ સાથે આવવું ૫ જાણવું ૬ પ્રાપ્ત કરવું.
 સમુપ-૧ પ્રાપ્ત થવું. ૨ પ્રાપ્ત કરવું. ૩ ઉત્પન્ન થવું.
 ૪ પાસે જવું.

इ* (२ प० अनिट् अध्येति) संભારવું, યાદ કરવું.
 इ* (२ आ० अनिट् अधीते) અધ્યયન કરવું, જાણવું, શીખવું.
 इल् (१ प० सेट् एखति) જવું
 इह्ल (१ प० सेट् इह्लति) જવું. [उ]
 इङ् (१ प० सेट् इङ्गति) ૧ જવું. ૨ હોલવું, કંપવું. ૩ થર-
 થરવું. [उ]
 इञ्ज् (१ आ० सेट् इञ्जते) જવું. [उ]
 इट् (१ प० सेट् एटति) જવું.
 इन् (८ प० सेट् इनोति) જવું.
 इन्त् (१ प० सेट् इन्तति) બાધવું. [उ]

* આ ધાતુની પૂર્વે અધિ ઉપસર્ગ અવશ્ય આવે છે

હન્દ (૧ પ૦ સેટ્ હન્દતિ) ૧ ઐશ્વર્યવાળું હોવું, બહોજલાલી
ભોગવળી ૨ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું [૩]

હન્ધ (૭ આ૦ સેટ્ હન્ધે, હન્ધે) ૧ સળગવું ૨ સળગાવવું
૩ સુશોભિત હોવું ૪ ચળકવું, ચમકવું સમ્-તેજ્યવી હોવું
[૫ જિ]

હન્વ (૧ પ૦ સેટ્ હન્વતિ) ૧ બાપવું, ફેલાવું ૨ ખુશી ઠરવું
૩ ખુશ થવું ૪ તૃપ્ત થવું, ધરાઈ જવું ૫ જીવવું [૬]

હમસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હમસ્યતિ) બ્યાપવું, ફેલાવું

હમ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ હમ્મયતે) ઓઠું ઠરવું

હયસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હયસ્યતિ) ૧ બ્યાપવું, ફેલાવું ૨ સમર્થ હોવું

હર્ (૧૧ ર૦ સેટ્ હર્યતિ-તે) ઈર્ષ્યા કરવી

હર્ગ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હર્ગ્યતિ) ઈર્ષ્યા કરવી

હર્જ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હર્જ્યતિ) ઈર્ષ્યા ઠરવી

હર્ધ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હર્ધ્યતિ) બાણ ધારણ કરવું

હર્સ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હર્સ્યતિ) ઈર્ષ્યા કરવી

હલ્ (૬ પ૦ સેટ્ હલતિ) ૧ સૂવું, બિઘવું ૨ સ્વપ્ન આવવું
૩ ફેકવું ૪ મોઠલવું ૫ જવું

હલ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ હલયતિ-તે) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા ઠરવી
૨ મોઠલવું ૩ ફેડવું ૪ ઉત્પ્રાહિત ઠરવું

હલા (૧૧ પ૦ સેટ્ હલાયતિ) ૧ વિલાસ કરવો ૨ રમવું

હવસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ હવસ્યતિ) ૧ સતાપ ઠરવો ૨ સેવા ઠરવી

હપ્ (૧ ર૦ સેટ્ હપતિ-તે) જવું અનુ-૧ અનુમરવું ૨ શોધવું,
ખોળવું ૩ તપાસવું

હપ્ (૪ પ૦ સેટ્ હપ્યતિ) ૧ જવું ૨ સરકવું, ખસવું

૩ ઇન્ધવું. ૪ શોધવું, ખોજવું ૫ તપાસવું ૬ પ્રકાશિત કરવું. અનુ-૧ શોધવું ૨ ચાહવું, ઇન્ધવું. ૩ પ્રાર્થના કરવી. આ-૧ શોધવું. ૨ તપાસવું. ૩ લેવું, સ્વીકારવું. ૪ કરવું. પરિ-૧ શોધવું. ૨ આહરપૂર્વક યોજના કરવી પ્ર-મોહકવું. પ્રતિ-૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ પરિગ્રહ કરવો.

ઇપ્ (૬ પ૦ સેટ્ ઇચ્છતિ) ઇન્ધવું, ચાહવું. અનુ-શોધવું, ખોજવું. પ્રતિ-૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું ૨ ઉત્તર આપવો, જવાબ આપવો. સંપ્રતિ-૧ પાછું માગવું. ૨ ઇન્ધવું, ચાહવું.

ઇપ્ (૯ પ૦ સેટ્ ઇણાતિ) ૧ વારંવાર કરવું. ૨ સતત કરવું. ૩ અતિશય કરવું. ૪ બરાબર કરવું.

ઇપુધ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ ઇપુધ્યતિ) ખાણુ ધારણુ કરવું.

ઈ (૧ પ૦ અનિટ્ અર્ચતિ) જવું

ઈ (૨ પ૦ અનિટ્ ઇતિ) ૧ ગર્ભ ધારણુ કરવો, ગર્ભવતી થવું. ૨ ચાહવું, ઇન્ધવું. ૩ ખાવું. ૪ વ્યાપવું, ફેલાવું. ૫ ગ્રેરણા કરવી. ૬ ફેંકવું. ૭ મોહકવું. ૮ જવું.

ઈ (૨ આ૦ અનિટ્ ઈતે) યાચવું, માગવું.

ઈ (૪ આ૦ અનિટ્ ઈચતે) જવું. અમિપ્ર-સંબંધ કરવો. ઉદ્-૧ ઉદય થવો, ઊગવું. ૨ ઉન્નતિ થવી. ઉપ-પ્રાપ્ત થવું. પ્રતિ-૧ પ્રતીતિ કરવી, ખાત્રી કરવી. ૨ વિશ્વાસ કરવો.

ઈક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઈક્ષતે) ૧ જોવું. ૨ વિચારવું. અધિ-૧ વિવેચન કરવું. ૨ ચિંતન કરવું, વિચારવું. અનુ-ચિંતન કરવું, વિચારવું. અનુપ્ર-ચિંતન કરવું, વિચારવું. અનુવિ-૧ એકી ટસે જોવું. ૨ પાછળ જોવું. અન્વચ-૧ અનુસંધાન કરવું. ૨ વિચારવું. અપ-૧ અપેક્ષા રાખવી, આશા રાખવી ૨ જરૂર હોવી.

૩ ઇન્દ્રુ ૪ રાહ જોવી અમિ-એકી ટમે જોવુ અવ-૧ તપા
મવુ ૨ પછવાડેથી જોવુ સ્ત્ર-૧ ડાપના કવ્વી ૩ જાણવુ,
મમજવુ ૩ નિશ્ચય કરવો સ્ત્ર-૧ જાણે જોવુ ૪ રાહ
જોવી ૩ આગા રાખવી સ્ત્ર-૧ અનાદર કરવો ૨ તિરસ્કારવુ
૩ ઉદામીનતા રાખવી મધ્યમ્વ રહેવુ ૪ ખેદરકારી રાખવી,
ન સલાખવુ, ન ગણુદારવુ ૫ ત્યજવુ, છોડી દેવુ નિર્-
૧ ઝીણવટથી જોવુ ૨ ખાગીડાઈથી તપામવુ ૩ સ્થિર
નજરે જોવું પરિ-૧ પરીક્ષા કરવી ૨ તપાસવુ પ્ર-૧ જોવુ
૨ તપાસવું ૩ કબૂલ કરવુ પ્રતિ-૧ રાહ જોવી ૨ મલાળ
લેવી ૩ આદર-સત્કાર કરવો ૪ પૂજવુ ૫ સ્થિત થવુ,
સ્થિતિ કરવી ૬ અનુમરવુ ૭ જોવુ પ્રતિસમ્-૧ ચિંતન
કરવું ૨ મનન કરવુ પ્રત્યુદ્-૧ એકી ટમે જોવુ પ્રત્યુપ-
૧ નિરીક્ષણ કરવુ ૨ તપાસવુ ૩ ઉપેક્ષા કરવી સમ્-
૧ શુભ-દોષનો વિચાર કરવો ૨ મનન કરવુ ૩ ઝીણવ
ટથી દેખવું સપ્ર-૧ વિચાર કરવો ૨ નિર્ણય કરવો
૩ તપાસ કરવી ૪ જોવુ સર્વિ-૧ મમલાવે જોવુ, ગગાદિ
રહિત થઇને દેખવુ

ઈદ્ય (૧ પ૦ સેદ્દ ઈદ્યતિ) ઈર્ષ્યા કરવી

ઈગ (૧ પ૦ સેદ્દ ઈગતિ) જવુ

ઈદ્દ (૧ પ૦ સેદ્દ ઈદ્દતિ) જવુ [૩]

ઈગ્ (૧ પ૦ સેદ્દ ઈગતિ) જવું

ઈજ્ (૧ આ૦ સેદ્દ ઈજતે) ૧ નિંદા કરવી ૨ ડલક દેવુ ૩ જવુ

ઈઞ્ (૧ ર૦ સેદ્દ ઈઞ્નતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [૩]

ઈદ્દ (૨ આ૦ સેદ્દ ઈદ્દે) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી
૨ વખાણવું

રૂઢ (૧૦ હ૦ સેટ્ રૂઢયતિ-તે) ૧ સ્તુતિ કરવી. ૨ વખાણવું.

રૂન્ત (૧ પ૦ સેટ્ રૂન્તતિ) ણાંધવું, જકડવું. [હ]

રૂર્ (૧૦ હ૦ સેટ્ રૂર્ચતિ તે) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૨ હાંકવું. ૩ ફેંકવું. ૪ જવું. ૫ કહેવું, બોલવું. હ્ર-૧ કહેવું, બોલવું. ૨ ભાંચે ફેંકવું. ૩ ઉદ્દીરણ કરવી, ઉદ્દયમાં ન આવેલાં કર્મને પ્રયત્નવિશેષથી ઉદ્દયમાં લાવવાં. ૪ પ્રેરણા કરવી. પ્ર-૧ પ્રેરણા કરવી. ૨ પ્રવૃત્ત કરવું, કામે લગાડવું. ૩ મોકલવું. ૪ ધક્કો લગાડવો. ૫ પાડી દેવું. ૬ આજ્ઞા કરવી. ૭ પૂર્વપક્ષ કરવો, પ્રશ્ન કરવો, સામાના સિદ્ધાંતનો વિરોધ કરવો. સમ્-૧ સારી રીતે પ્રેરણા કરવી. ૨ સારી રીતે બોલવું. ૩ ઉતાવળા-ઉતાવળા ચાલવું. સમુદ્-૧ સારી રીતે કહેવું. ૨ પ્રેરવું. ૩ ઉડાડવું. ૪ ઉદ્દીરણ કરવી, ઉદ્દયમાં ન આવેલાં કર્મને પ્રયત્નવિશેષથી ઉદ્દયમાં લાવવાં.

રૂર્ (૧ પ૦ સેટ્ રૂર્ચતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રૂર્ (૨ આ૦ સેટ્ રૂર્તે) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ હલાવવું. ૪ પ્રેરણા કરવી.

રૂર્ચ (૧ પ૦ સેટ્ રૂર્ચતિ) ૧ ઇર્ષ્યા કરવી, અદેખાઈ કરવી.

રૂર્ચ (૧ પ૦ સેટ્ રૂર્ચતિ) ઇર્ષ્યા કરવી.

રૂર્શ (૨ આ૦ સેટ્ રૂર્ષ્ટે) ૧ ઐશ્વર્યશાલી હોવું, જાહોજલાલી ભોગવવી. ૨ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું. ૩ રાજ્ય ભોગવવું. ૪ અધિકારી હોવું.

રૂપ્ (૧ પ૦ સેટ્ રૂપતિ) વીણવું.

રૂપ્ (૧ આ૦ સેટ્ રૂપતે) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. ૩ ભારી નાખવું. ૪ હુઃખ દેવું. ૫ જોવું. ૬ દેવું, આપવું.

ઈમ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ ઇસ્યતિ) વ્યાપવુ, ફેલાવુ
 ઇહ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઇહતે) ૧ ઇચ્છવું, ચાહવું ૨ ઉદ્યમ કરવો,
 પ્રયાસ કરવો ૩ ચેષ્ટા કરવી

ઉ (૧ આ૦ અનિદ્ અવતે) શબ્દ કરવો

બ્હ (૧ પ૦ સેટ્ બહતિ) હુ ખ દેવુ [ઉ]

ચમ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચક્ષતિ) ૧ ભીનું કરવું, પલાળવું ૨ છાટવું
 ૩ સ્વચ્છ કરવું ૪ મજબૂત હોવું ૫ મોઢલવું અભિવિ-
 વિશેષે કઠીને મામુ છાટવું અવ-આડે હાથે છાટવું આ-
 ૧ ચારે તરફ છાટવું ૨ સહેજ છાટવું ઉદ્-જિએથી છાટવું
 નિર્-સ પૂર્ણ રીતે છાટવું પરિ-ગોળ આકારે ચારે તરફ
 છાટવું પ્ર-૧ ચત્તા હાથે છાટવું ૨ જલ સિંચનથી મસા
 રવાળું કરવું ૩ માગી નાખવું

ચત્ (૧ પ૦ સેટ્ ઓરતિ) ૧ જવું ૨ સૂકાવું, શુષ્ક થવું
 ૩ સૂકવવું ૪ કરમાવું, ગ્લાન થવું ૫ સમર્થ હોવું
 ૬ અસ્વીકાર કરવો, ગ્રહણ ન કરવું ૭ કપૂલ ન કરવું
 ૮ શણગારવું ૯ વારવું, અટકાવવું ૧૦ પૂર્ણ કરવું

ચઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચઙ્ગતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઉ]

ચઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચઙ્ગતિ) જવું [ઉ]

ચચ્ (૪ પ૦ સેટ્ ચચ્યતિ) એકહું થવું ૨ એડતા કરવી,
 સપ કરવો ૩ એકહું કરવું

ચઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ ચઙ્ગતિ) ૧ ઓળગવું, વટાવી જવું ૨ પાર
 પાડવું ૩ મમાપ્ત કરવું ૪ ત્યાગ કરવો ૫ કાઢી મૂકવું
 ૬ ખાધવું, જકડવું ૭ રહેવું, વસવું પ્ર-૧ ઘમવું ૨ લૂછવું [તે]

ચઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ ચઙ્ગતિ) મીઠી ગીતે વર્તવું, સરલતા ગળવી

હઙ્ગ (૬ પ૦ સેટ્ [હઙ્ગતિ] હઙ્ગતિ) ૧ ત્યજવું, છોડી દેવું.
૨ નાખી દેવું. પ્ર-૧ છૂટી જવું, મુક્ત થવું. ૨ ત્યજવું,
છોડી દેવું.

હઙ્ગ (૬ પ૦ સેટ્ હઙ્ગતિ) ૧ વીણવું. ૨ થોડું-થોડું એકઠું
કરવું પ્ર-લૂછવું, સાફ કરવું. [હ]

હઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઓઠતિ) ૧ પછાડવું, પાડી દેવું. ૨ ફેડાવું.
૩ અથડાવવું. ૪ માર મારવો. ૫ ખિન્ન કરવું. ૬ જવું.

હઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઓઠતિ) ૧ એકઠું થવું. ૨ એકઠું કરવું.
હત્કણ્ટય્ (૧ પ૦ સેટ્ હત્કણ્ટયતિ) પુલકિત થવું, રોમાંચિત
થવું. [નામધાતુ]

હત્પિજ્જલય્ (૧ પ૦ સેટ્ હત્પિજ્જલયતિ) વ્યાકુલ કરવું; ગભરાવી
દેવું. [નામધાતુ]

હદ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઓદતિ) ૧ અફળાવવું. ૨ પ્રહાર કરવો.

હદન્ય (૧ પ૦ સેટ્ હદન્યતિ) તરશ્યા થવું, તૃષા લાગવી.

[નામધાતુ]

હદ્ગ્ (૬ પ૦ સેટ્ હદ્ગતિ) ત્યજવું, છોડી દેવું.

હદ્વપ્ (૬ પ૦ સેટ્ હદ્વપતિ) ૧ રોમાંચિત થવું. ૨ શ્વાસ
લેવો-મૂકવો.

હઘ્રસ્ (૯ પ૦ સેટ્ હઘ્રસ્નાતિ) ૧ વીણવું. ૨ થોડું-થોડું
એકઠું કરવું. [ઙ]

હઘ્રસ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ હઘ્રાસયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું.
૩ વીણવું. ૪ થોડું-થોડું એકઠું કરવું.

હન્દ્ (૭ પ૦ સેટ્ હન્તિ) ૧ ભીનું કરવું, પલાળવું. ૨ ભીનું
થવું. [ણ]

અજ્ઞ (૬ પ૦ સેદ્ અજ્ઞતિ) ૧ ગ્રીષ્મી ગીતે આચરવુ, સરલતા
રાખવી ૨ દખાવવુ, દમન કરવુ નિ-૧ ઊંચુ ઢરવુ, ઊલટું
ઢરવુ ૨ ઊંચુ હોવુ ૩ મોટું નીચુ ઢરવુ

અમ્ (૬ પ૦ સેદ્ અમ્મતિ) ૧ પૂર્ણ કરવુ, પૂરું ઢરવુ ૨ ભરવુ

અમ્મ (૬ પ૦ સેદ્ અમ્મતિ) ૧ પૂર્ણ ઢરવુ ૨ ભરવુ

અર્ (૧ પ૦ સેદ્ ઓરતિ) જવુ

અર (૬ પ૦ સેદ્ અરતિ) ઊંચુ ઢરવુ

અરણ (૧૧ પ૦ સેદ્ અરણ્યતિ) ઉતાવળ ઢરવી

અરસ્ (૧૧ પ૦ સેદ્ અરસ્યતિ) ૧ બળ ઢરવુ ૨ બલવાન હોવુ
૩ સમર્થ હોવુ ૪ ઐશ્વર્યશાલી હોવુ, બહોજલાલી ભોગ
વવી ૫ આમી હોવુ, ધણી હોવુ

અર્દ્ધ (૧ આ૦ સેદ્ અર્દ્ધતે) ૧ માપવુ ૨ તોળવુ ૩ ગણવુ
૪ ગમવુ ૫ આખવુ, સ્વાદ લેવો ૬ આપવુ

અર્ઘ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ઘતિ) ૧ હથવુ ૨ પીડવુ [એ]

અર્ણ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ણતિ) ૧ બળવુ ૨ બાળવુ

અર્ણહ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ણહતિ) ૧ કેડવુ ૨ ઉછાળવુ ૩ ઉપા
ડવુ ૪ ધડેલવુ, ધક્કો મારવો ૫ નિહવુ [અ]

અર્ણહ (૧૦ હ૦ સેદ્ અર્ણહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

અર્ણકસ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ણકસતિ) ૧ શેમાચિત થવુ ૨ શ્વાસ
લેવો-મૂકવો

અર્ણહ (૧૦ હ૦ સેદ્ અર્ણહયતિ-તે) ૧ ઊછળવુ ૨ પ્રગટ થવુ

અર્ણ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ણતિ) બોલવુ

અર્ણ (૬ પ૦ સેદ્ અર્ણતિ) બોલવુ

અર્ણ (૧ પ૦ સેદ્ અર્ણતિ) ૧ ગમ્મ ઢરવું ૨ બાળવુ ૩ બાળવું
૪ હથવુ [ક]

उप (१० प० सेट् उपयति) वसुं, रडेवुं. [जैनागमिक]

उपस् (११ प० सेट् उपस्यति) वडाणुं થવું, પરોઢ થવું,
સવાર પડવી.

उह (१ प० सेट् ओहति) १ पीडवुं. २ नडवुं, सताववुं.
૩ હણવું. [ऋ]

ऊठ् (१ प० सेट् ऊठति) १ पछाडवुं, પાડી દેવું. ૨ ફેાડવું.
૩ અથડાવવું. ૪ માર મારવો. ૫ ખિન્ન કરવું. ૬ જવું.

ऊन (१० उ० सेट् ऊनयति-ते) १ गणुं કરવું, ઓણું કરવું.
૨ ખાદ કરવું, કમી કરવું. ૩ ત્યજવું. ૪ માપવું. ૫ ગણવું.

ऊप् (१ आ० सेट् ऊपते) १ वणुं. ૨ ગૂંથવું. ૩ સીવવું [ऐ]

ऊय् (१ आ० सेट् ऊयते) १ वणुं. ૨ ગૂંથવું. ૩ સીવવું.
પ્ર-૧ પરોવવું. ૨ સીવવું. [ऐ]

ऊर्ज (१ प० सेट् ऊर्जति) १ બળ કરવું. ૨ બલવાન હોવું.
૩ સમર્થ હોવું. ૪ શૂરવીર હોવું. ૫ બળ મૂકવું, બળ
આપવું. ૬ જીતવું. ૭ વધવું, વૃદ્ધિ થવી. ૮ પ્રખ્યાત હોવું.
૯ જીવવું. ૧૦ જીવરાવવું, જીવતું રાખવું. ૧૧ ત્યજવું.

ऊर्ज् (१० उ० सेट् ऊर्जयति-ते) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ऊर्णु (२ उ० सेट् ऊर्णोति-ऊर्णोति, ऊर्णुते) १ ઢાંકવું, આચ્છા-
દન કરવું. ૨ પાથરવું. ૩ ઓઢાડવું. ૪ ઓઢવું. ૫ સંતા-
ડવું. અપ-, વિ-આચ્છાદન દૂર કરવું, ઢાંકણ ખસેડવું,
ઉઘાડું કરવું.

ऊप (१ प० सेट् ऊपति) १ રોગી હોવું. ૨ દુઃખી હોવું,
પીડાવું. ૩ દુઃખી કરવું. ૪ સતાવવું, નડવું. ૫ એકઠું થવું.

ऊप (१० उ० सेट् ऊपयति-ते) १ છેદવું, કાપવું. ૨ કાતરવું.

કહ (૧ આં સેટ કહતે) ૧ ડાહ્યાના ડરવી, ધારણુ ૨ વિચારણુ
 ૩ પારખણુ ૪ એડ વસ્તુને ખીજી વસ્તુ તરીકે જાણવી
 ૫ એડુ થયુ ૬ એકડું ડરણુ ૭ અધ્યાહાર ડરવો,
 અર્થ સમજવા માટે ન કહેલા શબ્દાદિને ઉમેરવા xઅતિ-
 ૧ વિપરીત સ્થળે લઈ જણુ યા મોઢલણુ ૨ પુખ્ત વિચાર
 ડરવો અધિ-આજણુ અપ-૧ દૂર ડરણુ ૨ ખડન કરણુ
 ૩ નિશ્ચય ડરવો ૪ નિશ્ચયરૂપે જાણણુ ૫ વિચાર ડરવો
 અભિ-ઠાડણુ, આચ્છાદન ડરણુ સદ્-૧ જિએ ખેચણુ ૨ દૂર
 ડરણુ ઉપ-નીચે પ્રવેશ ડરાવવો નિર્-૧ ખડાગ ઠાઠીને
 ગ્રહણ ડરણુ ૨ જુદુ ડરણુ પરિ-ચો તરફથી ખાડો પૂરવો
 પરિસમ્-૧ આગે ખાણુથી સાફ ડરણુ ૨ ચો તરફથી
 સફારણુ પ્ર-ખીજા પ્રદેશમા લઈ જણુ પ્રતિ-ઉપર સ્થાપણુ
 પ્રતિવિ-મામાની તુલના બ્યૂહ રચના ડરની પ્રત્યુદ્-ફેડણુ
 પ્રતિ-થોડા વખત સુધી ગહ જોવી વિ-૧ બ્યૂહ રચના ડરવી
 ૨ ગ્રેણુ ડરવી ૩ વિપરીત ગ્રેણુ ડરવી વ્યપ-નિવારણુ ડરણુ
 વ્યુદ્-ઠેવટે વધારણુ સમ્-૧ સમૂહ થવો, એડું થયુ
 ૨ એડું ડરણુ ૩ મારી ગીતે પહોચાડણુ

ક્ર (૧ ૫૦ અનિટ ક્રદ્ધતિ) ૧ પ્રાપ્ત ડરણુ, મેળનણુ ૨ પહો
 ચાડણુ ૩ જણુ

ક્ર (૩ ૫૦ અનિટ દ્યતિ) ૧ જણું ૨ પ્રાપ્ત ડરણુ ૩ ફેલાવણું

ક્ર (૫ ૫૦ અનિટ ક્રજોતિ) હણણુ

x ઠોઠ પણ ઉપસર્ગ પડી ક્ષ ધાતુ આવે ત્યારે તે આત્મને
 પડી અને પગ્ગપડી, એમ દિખાવડી થાય છ જેમકે-અચૂદન,
 અચૂત વગેરે

ક્રઙ્ (૫ પ૦ સેટ્ ક્રઙ્ણોતિ) ૧ હણવું. ૨ પીડવું, દુઃખ દેવું.
૩ હણવા માટે યત્ન કરવો. ૪ પીડવા માટે યત્ન કરવો.
૫ શાંત હોવું. ૬ શાંત કરવું.

ક્રઙ્ષિ (૫ પ૦ સેટ્ ક્રઙ્ષિણોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ક્રઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ ક્રઙ્ચતિ) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી.
૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. ૩ ઢાંકવું. ૪ રોકવું, કાબૂમાં
રાખવું. ૫ શોભવું. ૬ ચળકવું.

ક્રઙ્છ (૬ પ૦ સેટ્ ક્રઙ્છતિ) ૧ ઇન્દ્રિયો ખોટી પડી જવી.
૨ ઇન્દ્રિયોનું બળ ઘટી જવું. ૩ મોહ પામવો. ૪ મૂર્છિત
થવું. ૫ ઘટ્ટ થવું. ૬ કઠણ થવું. ૭ મજબૂત થવું. ૮ જવું.

ક્રઙ્ઙ (૧ આ૦ સેટ્ અઙ્ઙતે) ૧ કમાવું. ૨ ઉત્પન્ન કરવું
૩ પામવું, મેળવવું. ૪ ઊભું રહેવું. ૫ સ્થિર થવું. ૬ સ્થિર
કરવું. ૭ બલવાન હોવું. ૮ બલવાન કરવું. ૯ જીવવું.
૧૦ જવું.

ક્રઙ્ઙ્ઙ (૧ આ૦ સેટ્ ક્રઙ્ઙ્ઙતે) ૧ ભૂંજવું. ૨ શેકવું. [ઙ]

ક્રઙ્ઙ્ (૮ ઉ૦ સેટ્ અઙ્ઙોતિ-અઙ્ઙુતે, ક્રઙ્ઙોતિ-ક્રઙ્ઙુતે) જવું. [ઙ]

×ક્રઙ્ત (૧ પ૦ સેટ્ ક્રઙ્તીયતે) ૧ નિદા કરવી. ૨ કલંક દેવું. ૩ દ્વેષ
કરવો. ૪ હરિક્ષાર્થ કરવી. ૫ સમર્થ હોવું. ૬ દયા રાખવી.
૭ કૃપા કરવી. ૮ મુશ્કેલીથી અમલ ચલાવવો. ૯ જવું.

× ક્રઙ્ત ધાતુ થકી વર્તમાના, વિધ્યર્થ, આશાઈ અને હસ્તની
વિભક્તિ તથા વર્તમાન-કૃદતના વિષયમાં કર્તારિ પ્રયોગમાં ઈચ
પ્રત્યય અવશ્ય લાગે છે; તે સિવાય ઈચ વિકલ્પે લાગે છે.

ક્રઙ્ત ધાતુ પરસ્મૈપદી છે, પરંતુ તેને જ્યારે ઈચ પ્રત્યય લાગે
ત્યારે તે આત્મનેપદી થાય છે; અને તેના ક્ર નો ગુણ થતો નથી.
ગેમકે વર્તમાના-ક્રતીયંતે ભવિષ્યન્તી-ક્રતીયિષ્યતે. અર્તિષ્યતિ ઇત્યાદિ.

ઋક્ (૬ પ૦ સેટ ઋક્ષતિ) માગી નાખવું

ઋધ્ (૪ પ૦ સેટ ઋધ્યતિ) ૧ સમૃદ્ધ થવું, પેસાદાર થવું
૨ વધવું ૩ વધારવું ૪ વૃદ્ધ થવું ૫ રીઝવું, ખુશ થવું
૬ ખુશ ઠરવું ૭ પૂર્ણ ઠરવું વિ-સમૃદ્ધિનો નાશ થવો
સમ્-અતિશય સમૃદ્ધ થવું, આળાદ થવું [ઋ]

ઋધ્ (૫ પ૦ સેટ ઋધ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ]

ઋષ (૬ પ૦ સેટ ઋષતિ) ૧ હણવું ૨ દુખ દેવું ૩ નિંદા
ઠરવી ૪ ઠહેવું ૫ ઠંજિયો કરવો ૬ ચુદ્ધ કરવું ૭ આપવું,
દાન ઠરવું ૮ વખાણવું

ઋમ્ (૬ પ૦ સેટ ઋમ્ષતિ, ઋમ્ષતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ઋશ્ (૧ પ૦ સેટ ઋશેતિ) ૧ જવું ૨ ચાદ ઠરવું ૩ હણવું

ઋશ્ (૬ પ૦ સેટ ઋશતિ) ૧ જવું ૨ સ્તુતિ ઠરવી

ઋપ્ (૧ પ૦ સેટ ઋપતિ) ૧ લેવું ૨ વહેવું ૩ રોડવું, અટ-
વાવું ૪ કાખૂમા રાખવું,

ઋપ્ (૬ પ૦ સેટ ઋપતિ) ૧ જવું ૨ હણવું ૩ ધટેલવું [ટે]

ઋ (૯ પ૦ સેટ ઋણતિ) જવું

ઋજ્ (૧ પ૦ સેટ ઋજતિ) ૧ હાલવું, ડપવું ૨ ધૂજવું, થર
થરવું [ઋ]

ઋજ્ (૧ આ૦ સેટ ઋજતે) ૧ ચોલવું ૨ ચળકવું ૩ ધૂજવું [ઋ]

ઋટ્ (૧ આ૦ સેટ ઋટતે) ૧ નડવું, હરકત ઠગવી ૨ રોડવું
૩ હુઆઈ ઠરવી ૪ દુખ દેવું

ઋઠ્ (૧ આ૦ સેટ ઋઠતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ઋઠ્ (૧ આ૦ સેટ ઋઠતે) ૧ ત્યજવું, છોડી દેવું ૨ હટી જવું

ઋધ્ (૧ આ૦ સેટ ઋધતે) વધવું, વૃદ્ધિ વધી

एला (११ प० सेट् एलायति) १ विदास કરવો. २ રમવું.
 एप् (१ आ० सेट् एपते) १ જવું. २ દોડવું. ૩ હાથે-પગે
 ચાલવું. ૪ ધસવું, ચાડવું. અનુ-શોધવું, ખોજવું. પરિ-
 શોધવું, ખોજવું [ऋ]

ओख् (१ प० सेट् ओखति) १ સૂકવવું. २ સૂકાઈ જવું.
 ૩ વારવું, અટકાવવું, ૪ અસ્વીકાર કરવો, ગ્રહણ ન કરવું.
 “પ કબૂલ ન કરવું, ૬ શક્તિમાન હોવું. ૭ વિભૂષિત કરવું.
 ૮ પૂર્ણ કરવું. ૯ તૃપ્ત કરવું. [ऋ]

ओज् (१ प० सेट् ओजति) १ બળ કરવું. २ બલવાન હોવું.
 ૩ મજબૂત હોવું. ૪ જીવવું. ૫ વધવું, વૃદ્ધિ થવી.
 ૬ તેજસ્વી હોવું. ૭ તેજસ્વી કરવું. [ऋ]

ओज् (१० उ० सेट् ओजयति-ते) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 ओण् (१ प० सेट् ओणति) १ ખસેડવું. २ દૂર લઈ જવું.
 ૩ છૂપાવવું. [ऋ]

ओलञ् (१ प० सेट् ओलञ्जति) १ ફેંકવું. २ ઉછાળવું. [उ]
 ओलञ् (१० उ० सेट् ओलञ्जयति-ते) १ ફેંકવું. २ ઉછાળવું.
 ओलण्ड् (१ प० सेट् ओलण्डति) १ ઓળંગવું, વટાવી જવું.
 २ ઊંચે ફેંકવું. ૩ ઉછાળવું. ૪ ઉપાડવું. ૫-ધકેલવું.
 ૬ નિદા કરવી. [उ]

ओलण्ड् (१० उ० सेट् ओलण्डयति-ते) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 कंस् (२ आ० सेट् कंस्ते) १ જવું २ નાશ કરવો. ૩ શિક્ષા
 કરવી. ૪ દંડ કરવો. ૫ આજ્ઞા કરવી. [उ]

कक् (१ आ० सेट् ककते) १ લોલુપતા રાખવી. २ ચાડવું.
 ૩ અપળતા કરવી. ૪ અહંકાર કરવો. ૫ તરસ્યા થવું.

વક્ક (૧ પ૦ સેટ વક્કતિ) ૧ હસવુ ૨ મદ હસવુ, મલગાવુ
 કમ્મ (૧ પ૦ સેટ કમ્મતિ) ૧ હસવુ ૨ મદ હસવુ મલગાવુ
 કવ્વ (૧ પ૦ સેટ કવ્વતિ) ૧ હસવુ ૨ મદ હસવુ, મલગાવુ
 કત્ત (૧ પ૦ સેટ કત્તતિ) ૧ હસવુ ૨ મદ હસવુ, મલગાવુ
 કગ્ (૧ પ૦ સેટ કગતિ) ૧ ખાવુ પીવુ ખોલવુ વગેરે હર
 કોઈ ક્રિયા ઠરવી ૨ ઢાઢવુ ૩ ન ખોલવુ, મૌન રહેવુ
 ૪ પરમ્પર પ્રહાર કરવો [ઇ]

કગ્ (૧૦ ૩૦ સેટ કગયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 કઢ્ઢ (૧ આ૦ સેટ કઢ્ઢતે) જવુ [ઇ]
 કઢ્ઢગ્ (૧ આ૦ સેટ કઢ્ઢતે) જવુ [ઇ]
 કચ્ (૧ પ૦ સેટ કચતિ ૧ શબ્દ કરવો ૨ ખોલાવવુ
 કચ્ (૧ આ૦ સેટ કચતે) ૧ ખાધવુ ૨ શોભવુ ૩ ચળવુ,
 ચમવુ, ૪ શબ્દ કરવો

કચ્ઠ (૧૦ ૩૦ સેટ કચ્ઠયતિ-તે, કચ્ઠાપયતિ-તે) ૧ શિથિલ
 ઠરવુ, ઢીલુ ઠરવુ ૨ પોચુ ઠરવુ
 કજ્ (૧ પ૦ સેટ કજતિ) ૧ ખેલાન થવુ, ખેશુદ્ધ થવુ
 ૨ સુખી હોવું ૩ વધવું, વૃદ્ધિ વધી
 કઞ્ચ (૧ આ૦ સેટ કઞ્ચતે) ૧ ખાધવુ ૨ શોભવુ ૩ ચળ
 વુ ૪ શબ્દ કરવો [ઇ]

કઞ્જ (૧ પ૦ સેટ કઞ્જતિ) શબ્દ કરવો
 કઞ્જ (૧ પ૦ સેટ કઞ્જતિ) ૧ ઉત્પન્ન થવુ ૨ ઉત્પન્ન ઠરવુ [ઇ]
 કટ્ (૧ પ૦ સેટ કટતિ) ૧ વગ્ઝવું ૨ ઝરવુ ૩ ઢાઢવું
 ૪ હુ ખપૂર્વક જીવવું ૫ ઢટથી ઢહેવુ ૬ વ્યાપવું ૭ ઘેગ્વુ,
 ઘેગી લેવુ પ્ર-૧ પ્રગટ થવું ૨ પ્રગટ ઝવુ [ઇ]

કટ્ (૧ પ૦ સેટ્ કટતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. [ઈ]

કટ્ (૧ પ૦ સેટ્ કટતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.

કઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ કઠતિ) દુઃખપૂર્વક જવું, મુશ્કેલીથી દિવસો વીતાવવા.

કઢ્ (૬ પ૦ સેટ્ કઢતિ) ૧ અહંકાર કરવો. ૨ મદોન્મત્ત થવું. ૩ ખુશી થવું. ૪ ખાવું. ૫ ખેલાવવા થવું, ખેલુદ્ધ થવું.

કઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ [કઢ્] કઙ્તિ) ૧ કઠોર થવું, નિષ્કૃર થવું. ૨ કઠણ હોવું, સખ્ત હોવું.

કળ્ (૧ પ૦ સેટ્ કળતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ કણસવું, દુઃખના ભેરને લીધે ઊંડકાર કરવો. ૩ રોવું. ૪ નાનું હોવું. ૫ જવું.

કળ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કાળયતિ-તે) ૧ એક આંખ મીચવી. ૨ કાણું હોવું.

કળ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કળયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કળટ્ (૧ પ૦ સેટ્ કળટતિ) જવું. ઉત્-રોમાંથિત થવું. [૩]

કળઠ્ (૧ ૩૦ સેટ્ કળઠતિ-તે) ૧ શોક કરવો. ૨ સંભારવું, યાદ કરવું. ૩ ઉત્કંઠિત થવું, ઉત્સુક થવું. ઉત્-ઉત્કંઠિત થવું, ઉત્સુક થવું. [૩]

કળઠ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કળઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કળ્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ કળ્ઙતિ) ૧ અહંકાર કરવો. ૨ ખુશી થવું. ૩ રક્ષણ કરવું. ૪ તોડવું. ૫ ફેડવું. ૬ ખાંડવું. ૭ વાવ-લવું, ઊપણવું, ફેતરાં વગેરે અલગ કરવું. [૩]

કળ્ઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ કળ્ઙતે) ૧ અહંકાર કરવો. ૨ ખુશી થવું. ૩ સુખમાં લીન હોવું. ૪ દુઃખચસ્ત હોવું. [૩]

કળ્ઙ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કળ્ઙયતિ-તે) ૧ ખાંડવું. ૨ તોડવું.

- કાંકેડિયુ ૪ શેદયુ ૫ ગ્લણુ કરયુ ૬ વાવલયુ, ઊણપયુ,
કેતરા વગેરે અલગ કરયુ
- કણ્ઠ (૧૧ રૂં સેટ કણ્ઠયતિ-તે) ૧ ગગીરને ખજોળયુ,
ખજવાળયુ ૨ વલૂરયુ
- કલ્પ (૧ આં સેટ કલ્પતે) ૧ પ્રગમા કૃત્વી ૨ મગલતા
દેખાડવી ૩ ખડાઈ માગવી ૪ ખુગામત ડરવી ૫ ધિક્કા
રયુ ૬ ગાળ દેવી
- કલ્પ (૧૦ રૂં સેટ કલ્પયતિ-તે) ૧ ગિથિલ ડરયુ, લીલુ ડરયુ
૨ પોચુ કરયુ
- કલ્પ (૧૦ રૂં સેટ કલ્પયતિ-તે, કલ્પાપયતિ-તે) ૧ રિથિલ કૃત્વ
૨ પોચુ ડરયુ ૩ ઊડયુ, મુક્ત ડરયુ
- કલ્પ (૧ રૂં સેટ કલ્પતિ તે) ૧ ઠહેયુ, ખોલયુ ૨ બ્યાખ્યાન
કરયું, વર્ણન કરયુ ૩ વખાણયુ અનુ-અનુવાદ ડરીને
ખોલયુ ૨ ખાછળ ખોલયુ
- કલ્પ (૧૦ રૂં સેટ કલ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કલ્પ (૧૦ રૂં સેટ કલ્પયતિ-તે, કલ્પાપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કલ્પ (૧ આં સેટ કલ્પતે) ૧ ઢાપર થયુ ૨ ભ્રમિત થયુ
૩ ગભરાઈ જયુ ૪ રોયુ ૫ ખોલાવયુ ૬ છેદયુ, કાપયું
૭ નારા ઢગ્ગે ૮ હપ્પયુ [પ]
- કલ્પ (૪ આં સેટ કલ્પતે) ૧ વિહવળ થયુ, ગભરાઈ જયુ
૨ ભ્રમિત થયું
- કલ્પ (૧ પં સેટ કલ્પતિ) ૧ શોભયુ ૨ ચળકયુ ૩ તૃપ્ત
યયુ ૪ પ્રમત્ત કરયુ ૫ ચાડયું ૬ જયું ૭ પામે જયું [તે]
- કલ્પ (૧ પં સેટ કલ્પતિ) ૧ ઝેયુ ૨ ખોલાવયુ [ર]

કન્દ્ (૧ આ૦ સેટ્ કન્દતે) ૧ ડાયર થવું. ૨ ભ્રમિત થવું.

૩ ગભરાઈ જવું. ૪ હણવું. [ડ]

કપ્ (૧ પ૦ સેટ્ કપતિ) ૧ કંપવું, હાલવું. ૨ ધ્રુજવું. થરથરવું.

કઘ્ (૧ આ૦ સેટ્ કઘતે) ૧ રંગવું, રંગ દેવો. ૨ વખાણવું.

૩ વર્ણન કરવું. [ઋ]

કમ્ (૧ આ૦ સેટ્ કામયતે) ૧ આહવું, ઈચ્છવું. ૨ પ્રેમ કરવો. [ઊ]

કમ્પ્ (૧ આ૦ સેટ્ કમ્પતે) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ધ્રુજવું, થર-થરવું અનુ-૧ દયા રાખવી, કૃપા કરવી. ૨ ઉપકાર કરવો.

૩ ભક્તિ-સેવા કરવી. આ ૧ તત્પર થવું, તૈયાર થવું.

૨ ભક્તિ-સેવા કરવી. ૩ સહેજ કંપવું. [ણ]

કમ્ઞ્ (૧ પ૦ સેટ્ કમ્ઞતિ) જવું.

કર્ક (૧ પ૦ સેટ્ કર્કતિ) હસવું.

કર્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ કર્ઘતિ) જવું.

કર્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ કર્ઙતિ) દુઃખ દેવું.

કર્ણ (૧૦ હ૦ સેટ્ કર્ણયતિ-તે) ૧ વીંધવું, કાણું પાડવું, ૨ ભોંકવું. ૩ લેદવું, છેદવું. આ-સાંભળવું.

કર્ત (૧૦ હ૦ સેટ્ કર્તયતિ-તે, કર્તાપયતિ-તે) ૧ શિથિલ કરવું, ઢીલું કરવું. ૨ પોચું કરવું. ૩ છોડવું, મુક્ત કરવું. ૪ કાતરવું. ૫ કાંતવું.

* કમ્ ધાતુ થકી વર્તમાના, વિધ્યર્થ, આસાર્થ અને ભૂતતી વિભક્તિ તથા વર્તમાન-કૃદન્તના વિધયમાં ઙ પ્રત્યય અવશ્ય લાગે છે, તે સિવાય ઙ વિહલ્યે લાગે છે. ઙ પ્રત્યય લાગે ત્યારે તેનાં રૂપ દસમા ગણુ જેવાં થાય છે. જેમકે, વર્તમાના-કામયતે, ભવિષ્યન્તી-કામચિ-વ્યતે, કમિષ્યતે ઇત્યાદિ.

- ક્ર (૧૦ ૩૦ સેટ કર્તવ્યતિ-તે કર્તવ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 કર્ (૧ ૫૦ સેટ કર્તવ્ય) ૧ ખગળ શબ્દ કરવો ૨ ઠાગ
 ડાની જેવો શબ્દ કરવો ૩ પેટમા 'શુડ શુડ' શબ્દ થવો
 કર્ (૧ ૫૦ સેટ કર્તવ્ય) જુ
 કર્ (૧ ૫૦ સેટ કર્તવ્ય) ૧ અડધાર કરવો ૨ ખડાઈ મારવી
 ૩ ડાળ ધાલવો
 કર્ (૧ આં સેટ કર્તવ્ય) ૧ શબ્દ કરવો ૨ ગણવુ, મખ્યા
 કરવી ૩ માપવુ અવ-જાણવુ આ-૧ જાણવુ ૨ જાણવુ
 ૩ લેવુ સ્ત-ગ્રાણવુ પ્રત્યા-૧ પ્રતિજ્ઞાધ પામવો ૨ જાણવુ
 વિ-ગ્રાણવુ થવુ, ગભરાઈ જવુ સમ્-૧ માગશ દહેવો
 ૨ મારાશ જાણવો ૩ તાત્પર્ય મમજવુ ૪ મમજક કરવો
 કર્ (૧૦ ૩૦ સેટ કર્તવ્યતિ-તે) ૧ હાકવુ ૨ ફેકવુ ૩ મોક
 લવુ ૪ પ્રેરણા કરવી
 કર્ (૧૦ ૩૦ સેટ કર્તવ્યતિ-તે) ૧ ગણવુ, મખ્યા કરવી
 ૨ માપવુ ૩ જવુ ૪ જાણવુ ૫ જોગણવુ ૬ મચુકા
 કરવુ, જોડવુ ૭ ફેકવુ ૮ હાકવુ ૯ મોકલવુ ૧૦ પ્રેરણા
 કરવી ૧૧ શબ્દ કરવો આ-૧ જાણવુ ૨ જાણવુ
 ૩ દખના કરવી, સલાવના કરવી ૪ મચુકા કરવું, જોડવુ
 ૫ લેવુ ૬ પહોચાડવુ પરિ-૧ લક્ષ્યમા લેવુ, ધ્યાનમા
 લેવુ ૭ યાદ ગણવુ પ્રત્યા-૧ પ્રતિજ્ઞાધ પામવો ૨ જાણવુ
 વિ-૧ ગભરાઈ જવુ, ગ્રાણવુ થવુ ૨ ગ્રાણવુ કરવુ
 ચક્ર-ગ્રુડ કરવુ સમ્-૧ મમજક કરવો, જોડકુ કરવુ
 ૨ માગશ જાણવો ૩ માગશ દહેવો ૪ મરવાણો કરવો
 કર્ (૧ આં સેટ કર્તવ્ય) ૧ મીન ગેરવું મુશુ ગેરવું

૨ શબ્દ કરવો. ૩ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, ન સમન્વય એવું બોલવું. ૪ બહેન હોવું.

કવ્ (૧ પ૦ સેટ્ કવતિ) શબ્દ કરવો.

કવઃ (૧ આ૦ સેટ્ કવતે) ૧ વર્ણવવું, વર્ણન કરવું. ૨ કાવ્ય કરવું, કવિતા કરવી. ૩ વખાણવું. ૪ રંગવું, રંગ દેવો. ૫ ચીતરવું, ચિત્ર કરવું. ૬ ફોટો પાડવો. [ઋ]

કશ્ (૧ પ૦ સેટ્ કશતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ જવું. ૩ આજ્ઞા કરવી. ૪ શિક્ષા કરવી. ૫ હણવું. ૬ દુઃખ દેવું. ૭ નાશ કરવો.

કશ્ (૨ આ૦ સેટ્ કષ્ટે) ૧ જવું. ૨ આજ્ઞા કરવી. ૩ શિક્ષા કરવી. ૪ છોલવું. ૫ દુઃખ દેવું. ૬ હણવું. ૭ નાશ કરવો.

કષ્ (૧ પ૦ સેટ્ કષતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું. ૩ ક્ષીણ કરવું. ૪ ઘસવું. ૫ ચોળવું. ૬ નીચોવવું. ૭ સોનું-રૂપ વગેરેને પરીક્ષા માટે કસોટી વગેરે સાથે ઘસવું-કસવું. અવ-ત્યાગ કરવો. ઉપ-પ્રાપ્ત થવું. વિ-સોનું-રૂપ વગેરેની પરીક્ષા કરવી.

કપ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ કપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કસ્ (૧ પ૦ સેટ્ કસતિ) ૧ જવું. ૨ હોલવું, કંપવું. નિર્- (નિષ્કસ) ૧ દૂર કરવું. ૨ હાંકી કાઢવું. વિ-૧ વિકાસ થવો, ખીલવું. ૨ પ્રકાશવું.

કસ્ (૨-આ૦ સેટ્ કસ્તે) ૧ જવું. ૨ આજ્ઞા કરવી. ૩ શિક્ષા કરવી. ૪ નાશ કરવો.

કાઢ્ઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ કાઢ્ઠ્તિ) ૧ ધરવું. ૨ આશા રાખવી. અવ-દેખવું. ૨ ધરવું. આ-૧ લોભ કરવો. ૨ આશા રાખવી. ૩ ધરવું. [ઉ]

કાન્ (૧ આં સેદ કાઢ્યતે) ૧ શોભવુ ૨ ચળકવુ ૩ બાધવુ [ર]
કાલ (૧૦ ર૦ સેદ કાલયતિ-તે) ૧ ઉપદેશ દેવો, સમજાવવુ
૨ મમય જણાવવો, વખત જણાવવો ૩ મમયની ગણ
તરી કઢવી

કાશ (૧ આં સેદ કાશતે) ૧ શોભવુ ૨ ચળકવુ અવ-
૧ અવગ્રાગ મેળવવો, કુગ્રમદ મેળવવી ૨ જગ્યા મેળવવી
૩ જગ્યા આપવી ૪ પ્રગટ કરવુ આ-ચારે તગ્દુ મ્થિત
હોવુ-સ્થિતિ કઢવી નિ-૧ બાધા ઢાટવુ ૨ વસ્તુનો નિગમ
કવો નિર્-૧ કાઢી મૂકવું ૨ દૂર કરવુ, ખસેડવું ૩ બહાર
કાઢવુ ૪ રૂપાવવુ, સતારવુ પ્ર-૧ ગોળાવુ ૨ ચળકવુ
૩ પ્રગટ હોવુ ૪ પ્રગટ કરવુ વિ-વિકાસ વવો,
ખીલવું [ક]

કાશ (૪ આં સેદ કાશ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
કામ્ (૧ આં સેદ કાસતે) ૧ ધગમ ખાવી ૨ 'જો જો'
કરવું ૩ જોખારવું, જોખાગે ખાવો ૪ કસટાવું, ઢલ
ચવું, વિગ્રેષ પીડાને લીધે ખગળ અવાજ કવો ૫ હીંક
ખાવી ૬ સુગ્રોભિન હોવું ૭ ચળકવુ [ક]

કિ (૧ પ૦ અનિદ્ ફરતિ) બાજવું
કિ (૩ પ૦ અનિદ્ મિરેતિ) બાજવુ નિ-, નિર્-નિશ્ચિત બાજવુ,
સગાય ગદિત બાજવું

કિદ્ (૧ પ૦ સેદ કેટિ) ૧ તાન્ આપવો ૨ બીવનાવવું બાય
પમાડવો ૩ બીવું, બાય પામવો ૪ જવુ

કિન્ (૧ પ૦ સેદ કેન્તિ) જવું
કિન્ (૬ પ૦ સેદ કિન્તિ) ૧ ગ્રાન્દ કવો ૨ જવુ

કિત્ (૧ પ૦ સેટ્ ચિકિત્સતિ) ૧ રોગ મટાડવા માટે ઇલાજ દેવો, દવા વગેરે આપવું. ૩ રોગની પરીક્ષા કરવી. ૩ વૈદું કરવું, ડોક્ટરી કરવી. ૪ સંશય કરવો, શક લાવવો. ૫ ખસેડવું, હટાવવું. ૬ શિક્ષા કરવી. ૭ નાશ કરવો. વિ-૧ સંશય કરવો, શંકા રાખવી. ૨ વિશ્વાસ ન રાખવો.

કિત્ (૧ પ૦ સેટ્ કેતતિ) ૧ વસવું, રહેવું, નિવાસ કરવો. ૨ આહવું. સમ્-સંકેત કરવો.

કિત્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કેતયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કિત્ (૩ પ૦ સેટ્ ચિકેત્તિ) બાણવું.

કિલ્ (૬ પ૦ સેટ્ કિલતિ) ૧ સફેદ હોવું, ઘોણું હોવું. ૨ સફેદ કરવું. ૩ રમવું, ખેલવું.

કિલ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કેલયતિ-તે) ૧ હાંકવું. ૨ ફેંકવું. ૩ મોકલવું. ૪ પ્રેરણા કરવી.

કિષ્ક (૧૦ આ૦ સેટ્ કિષ્કયતે) હણવું.

કીટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કીટયતિ-તે) ૧ રંગ દેવો, રંગવું. ૨ ખાંધવું.

કીલ્ (૧ પ૦ સેટ્ કીલતિ) ૧ ખાંધવું. ૨ ખીલાથી કે ખીલીથી સળગડ કરવું. ૩ સ્પર્શ કરવો, અડકવું.

કુ (૧ આ૦ અનિટ્ કવતે) ૧ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, સમજાય નહિ એવું બોલવું. ૨ પંખીની પેઠે શબ્દ કરવો. ૩ ભમરાની પેઠે શુંભરવ કરવો. ૪ રંગ દેવો, રંગવું.

કુ (૨ પ૦ અનિટ્ કૌતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

કુ (૫ પ૦ અનિટ્ કુનોતિ) ૧ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, સમજાય નહિ એવું બોલવું. ૨ પંખીની પેઠે શબ્દ કરવો. ૩ ભમરાની પેઠે શુંભરવ કરવો.

- કુ (૬ આં અનિદ્ કુવતે) ૧ દુખિયાની પેઠે શબ્દ કરવો
૨ ચીસ પાડવી ૩ રડવું, રોવું
- કુ (૧ ઉં અનિદ્ કુનાતિ, કુનીતે) શબ્દ કરવો
- કુઝ્ (૧ પં સેદ્ કુશતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું ૩ ખોલવું [ઉ]
- કુશ્ (૧૦ ઉં સેદ્ કુશયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કુમ્ (૧ પં સેદ્ કુસતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું ૩ ખોલવું [ઉ]
- કુસ્ (૧૦ ઉં સેદ્ કુસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કુફ્ (૧ આં સેદ્ કોકતે) લેવું, ઘડવું કરવું
- કુચ્ (૧ પં સેદ્ કોચતિ) ૧ મોટો શબ્દ કરવો, જોગથી
અવાજ કરવો ૨ રાડ પાડવી ૩ લેળવવું, સેળસેળ કરવું
૪ અડકવું ૫ રોકવું, અટકાવવું ૬ વાકું થવું ૭ વાકું
કરવું ૮ ખેડવું ૯ ખોતરવું ૧૦ ડોચવું, કાણું પાડવું
૧૧ ફેડવું ૧૨ લેદવું ૧૩ પ્રકાશિત કરવું, પ્રગટ કરવું
૧૪ લખવું ૧૫ માજવું ૧૬ કળિયો કરવો, ક કાસ કરવો
સમ્-૧ સકુચિત થવું ૨ સકુચિત કરવું
- કુચ્ (૬ પં સેદ્ કુચતિ) ૧ સકોચાવું, સકુચિત થવું
૨ સકુચિત કરવું ૩ રોકવું, અટકાવવું ૪ ખેડવું
૫ ખોતરવું ૬ ડોચવું, કાણું પાડવું ૭ વાકું થવું ૮ વાકું
કરવું ૯ અડકવું સમ્-૧ સકુચિત થવું ૨ સકુચિત કરવું
- કુજ્ (૧ પં સેદ્ કોજતિ) ચોરવું, ચોરીઠ રવી [ઝ]
- કુન્વ (૧ પં સેદ્ કુન્વતિ) ૧ કુટિલતા કરવી ૨ વાકું થવું
૩ વાકું કરવું ૪ વાકું-ચૂકું ચાલવું ૫ સકોચવું, સકો
ડવું ૬ અનાદર કરવો ૭ સકોચાવું, સકુચિત થવું
૮ નાનું હોવું ૯ નાનું કરવું ૧૦ થોડું હોવું ૧૧ થોડું
કરવું ૧૨ જવું, ચાલવું

કુથ્ (૪ પ૦ સેટ્ કુથ્યતિ) ૧ સડવું, કોહી જવું. ૨ દુર્ગન્ધ આવવી. ૩ દુર્ગન્ધી હોવું.

કુથ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુથ્નાતિ) ૧ કલેશ પામવો, દુઃખ લોગવવું. ૨ સંકટમાં પડવું. ૩ મેળાપ કરવો, મળીને રહેવું. ૪ વળગવું, લેટવું.

કુદ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કોદયતિ-તે) જૂઠું બોલવું.

કુન્થ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુન્થતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું. ૩ દુઃખી હોવું. ૪ સંકટગ્રસ્ત હોવું, ૫ હળી-મળીને રહેવું. ૬ લેટવું. ૭ સંલગ્ન થવું, ચોંટવું [૩]

કુન્થ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુથ્નાતિ) ૧ કલેશ કરવો, કંકાસ કરવો. ૨ દુઃખ લોગવવું. ૩ સંકટગ્રસ્ત હોવું. ૪ સંલગ્ન થવું, ચોંટી જવું. ૫ લેટવું. ૬ સંપીને રહેવું.

કુન્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુન્દ્રતિ) જૂઠું બોલવું. [૩]

કુન્દ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કુન્દ્રયતિ-તે) જુઠું બોલવું.

કુપ્ (૪ પ૦ સેટ્ કુપ્યતિ) ક્રોધ કરવો, કોપવું.

કુપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કોપયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ બોલવું.

કુમ્ (૧ પ૦ સેટ્ કોમતિ) ૧ બીનું કરવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.

કુમાર (૧૦ ૩૦ સેટ્ કુમારયતિ-તે) ૧ રમવું, ખેલવું. ૨ બાળકની પેઠે ચેષ્ટા કરવી.

કુમાલ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કુમાલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કુમ્પ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુમ્પતિ) ૧ ફેલાવું, વ્યાપવું. ૨ ફેલાવવું.

૩ યાદ કરવું, સંભારવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ સંભાળ લેવી. [૩]

કુમ્પ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ કુમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

- કુમ્ (૧ પ૦ સેદ્ કુમ્વતિ) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું
૨ પાથરવું ૩ પડદો ઢરવો ૪ મતાડવું [વ]
- કુમ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ કુમ્વયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કુમ્ (૧ પ૦ સેદ્ કુમ્મતિ) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું
૨ પાથરવું ૩ પડદો ઢરવો ૪ સતાડવું [વ]
- કુમ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ કુમ્મયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કુર્ (૬ પ૦ સેદ્ કુરતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ 'કુર કુર' એવો અવાજ કરવો
- કુરુકુરાય (૧ આ૦ સેદ્ કુરુકુરાયતે) ૧ 'કુર કુર' એવો અવાજ કરવો ૨ બળડવું [નામધાતુ]
- કુરુ (૧૧ પ૦ સેદ્ કુરુયતિ) ફેંકવું
- કુર્દ (૧ આ૦ સેદ્ કુર્દતે, કુર્દતે) ૧ રમવું, ખેલવું ૨ ફૂંકવું
- કુર્ (૧ પ૦ સેદ્ કુર્વતિ । વિપૂર્વક-વિકુર્વતિ) ૧ દિવ્ય સામર્થ્ય વડે ઉત્પન્ન કરવું, વિકુર્વણા કરવી ૨ વિકૃત કરવું, રૂપાત્મ કરવું, ફેરફાર કરવો ૩ સતાપવું, સતાપિત કરવું ૪ આલ કૃત કરવું, વિભૂષિત કરવું [જૈનાગમિક]
- કુલ્ (૧ પ૦ સેદ્ કોલતિ) ૧ બધું કરવો ૨ સજી કરવું ૩ કુટુંબી હોવું ૪ કુટુંબી પેઠે વર્તવું, ભાઈચારો રાખવો ૫ સુલેહ-સખ રાખવો ૬ જથ્થારૂપ હોવું ૭ સમૂહ કરવો, એકઠું કરવું ૮ બાધવું ૯ ગણવું, ગણતરી કરવી આ- ૧ વ્યાકુલ થવું, વ્યગ્ર થવું ૨ તત્પર થવું સમ્-૧ ભરથક હોવું, પરિપૂર્ણ હોવું ૨ સકુચિત હોવું ૩ બધુઓમા એઠા થઈને રહેવું
- કુશ્ (૪ પ૦ સેદ્ કુશ્યતિ) ૧ આલિંગન કરવું, લપેટાઈ જવું, છાતી સરસુ આપવું ૨ ભેટવું, મળવું

કુપ્ (૧ પ૦ સેટ્ કુષ્ણાતિ) ૧ ખેંચીને ખહાર કાઢવું. ૨ કાઢી મૂકવું. ૩ ખેંચવું, તાણવું. ૪ તપાસવું. ૫ કસોટી ઉપર ઘસીને પરીક્ષા કરવી. ૬ નીચોવવું. ૭ શોભવું. ૮ ચળકવું. અવ-૧ નીચે કાઢવું. ૨ સિદ્ધ કરવું, સ્થાપિત કરવું. નિર્ (નિષ્કુપ્) ૧ ખેંચીને ખહાર કાઢવું. ૨ કાઢી મૂકવું.

કુપુમ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ કુપુમ્ભયતિ) ફેંકવું.

કુપુમ્મ (૧૧ પ૦ સેટ્ કુપુમ્મયતિ) ફેંકવું.

કુસ્ (૪ પ૦ સેટ્ કુસ્યતિ) ૧ આલિંગન કરવું, વીંટળાઈ જવું, લપેટાઈ જવું. ૨ ભેટવું, મળવું.

કુસ્મ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ કુસ્મયતે) ૧ આળ ચડાવવા જેવું હસવું. ૨ અયોગ્ય રીતે હસવું. ૩ મશ્કરી કરવી. ૪ મંદ હસવું, મલકાવું. ૫ ઝીણવટથી તપાસવું.

કુહ (૧૦ આ૦ સેટ્ કુહયતે) ૧ વિસ્મિત કરવું, આશ્ચર્ય પમાડવું. ૨ અમત્કાર દેખાડવો. ૩ મોહિત કરવું. ૪ ઠગવું.

કૂ (૬ આ૦ સેટ્ કુવતે) ૧ દુઃખ જણાય એવો શબ્દ કરવો. ૨ ચીસ પાડવી. ૩ રડવું, રોવું. ૪ મોટેથી શબ્દ કરવો, ધાંટો પાડવો. ૫ વ્યગ્ર થવું, વ્યાકુલ થવું.

કૂ (૧ ઉ૦ સેટ્ કુનાતિ-કુનીતે, કૂનાતિ-કૂનીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કૂઝ્ (૧ પ૦ સેટ્ કૂઝતિ) ૧ પક્ષીએ શબ્દ કરવો. ૨ પક્ષીની પેઠે શબ્દ કરવો. ૩ સમન્નય નહિ એવું બોલવું.

કૂટ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ કૂટયતે) ૧ પ્રમાદ રહિત થવું, નિષ્પ્રમાદી થવું. ૨ આપવું, દેવું. ૩ ન આપવું, આપવાની ના પાડવી. ૪ ફૂટ કરવું, ગૂઢ કરવું, ન સમન્નય એવું કરવું. ૫ કપટ

- કરવુ ૬ જાણુ કરાવવું, ૭ અન્યથા કરવુ, ફેવવી નાખવુ
 ૮ ગાલરુ કરવુ, મુઝવી દેવુ ૯ અપવાદ મૂકવો, ડલડ
 દેવુ ૧૦ ચતાડવુ ૧૧ અપ્રસન્ન થવું, નાખુશ થવુ
 ૧૨ ઉત્સાહ ન ધરવો ૧૩ હુ ખ દેવુ ૧૪ નાશ કરવો
- કૂટ (૧૦ રૂ૦ સેટ કૂટયતિ-તે) ૧ બળવુ ૨ બાળવુ ૩ ચ-
 તાપ કરવો ૪ હુ ખ દેવુ ૫ આમત્રણ આપવુ ૬ ખોલા-
 વવુ ૭ ગૂઢ મત્રણા કરવી, મમલત કરવી ૮ ચલાહ
 આપવી ૯ શિખામણ દેવી ૧૦ ઉપદેશ આપવો ૧૧ ઢાઢવુ,
 આચ્છાદાન કરવુ ૧૨ ચતાડવુ
- કૂદ (૬ ૫૦ સેદ્ કૂડતિ) ૧ ખાવુ ૨ મજબૂત હોવુ ૩ મજ-
 બૂત કરવુ ૪ ઠંણું હોવુ ૫ ઘટ્ટ થવુ, જામી જવુ
 ૬ પાકું થવુ
- કૂળ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ કૂળયતિ-તે) ૧ સ પ્રચિત હોવુ ૨ ચ કુ
 ચિત કરવુ ૩ માડડું હોવુ ૪ ખોલવુ ૫ મત્રણા કરવી,
 મમલત ચલાવવી ૬ આમત્રણ આપવું ૭ ઠસવું ૮ અણિ
 માની હોવું વિ-ધૃષ્ટાથી મુખ ફેવવુ, મોહું મરડવુ
- કૂન્ (૧૦ આ સેદ્ કૂનયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- કૂપ (૧૦ રૂ૦ સેટ કૂપયતિ-તે) ૧ દુર્ખાળ હોવુ ૨ દુર્ખાળ કરવુ
- કૂલ (૧ ૫૦ સેદ્ કૂલતિ) ૧ આચ્છાદાન કરવુ, ઢાઢવુ ૨ વીંટવુ,
 લપેટવુ ૩ લીંપવુ ૪ ગુપ્ત ગળવુ, ચતાડવુ અનુ-૧ અનુ
 ફલ હોવુ ૨ અનુકૂલ કરવુ પ્રતિ-૧ પ્રતિકૂલ હોવું, વિ-દ
 હોવું ૨ પ્રતિકૂલ કરવુ
- કૃ (૧ રૂ૦ અનિદ્ કરોતિ-કુન્તે, ફરતિ-તે) કરવુ અન્નો-
 ૧ અગીડાં કરવુ, ચક્રવુ કરવું ૨ ઠપૂવ કરવુ ૩ આત્રય

લેવો. અધિ-૧ જીતવું. ૨ અધિકાર ચલાવવો. ૩ અધિકારી થવું. ૪ અધિકારી નીમવો, અધિકાર આપવો. ૫ સ્થિર કરવું. ૬ વધારે કરવું. ૭ આરંભ કરવો. ૮ શાંતિથી સહન કરવું. ૯ તાકવું, લાચ પાડવું. અનુ-(પ૦×) અનુકરણ કરવું, નકલ કરવી. અપ-૧ અપકાર કરવો, ખીજાનું અહિત કરવું. ૨ ખરાબ કરવું. અપા-દૂર કરવું, ખસેડવું. અર્ચી-૧ પૂજા કરવી. ૨ પ્રશંસા કરવી. ૩ ખુશામત કરવી. અર્થી-૧ યાચના કરવી, માગવું. ૨ પ્રાર્થના કરવી, વિનંતિ કરવી. અલમ્-અલંકૃત કરવું, શણગારવું. અવ-(આ૦ અવકુરુતે) તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું. આ-૧ યોલાવવું. ૨ વેશપલટો કરવો, વેશ બદલવો. ૩ આકૃતિ કરવી. આત્મી-પોતાને આધીન કરવું, વશ કરવું. આવિસ્-૧ પ્રગટ કરવું, ઉઘાડું કરવું, ખુલ્લું કરવું ૨ દેખાડવું, બતાવવું. ઉદ્-૧ એકઠું કરવું. ૨ મરણતોલ માર મારવો. ૩ (આ૦ ઉત્કુરુતે) પારકાના દોષ ખુલ્લા કરવા. ઉદા-૧ આરંભ કરવો. ૨ હાંકી જવું. ૩ કલંક દેવું. ઉપ-૧ ઉપકાર કરવો, પારકાનું ભલું કરવું. ૨ (આ૦ ઉપકુરુતે) સેવા કરવી, સેવવું. ઉપ-(*ઉપસ્કૃ) ૧ વિભૂષિત કરવું, શણગારવું. ૨ એકઠું કરવું. ૩ સ્વચ્છ કરવું. ૪ રાંધવું, રસોઈ કરવી. ૫ રસોઈને મશાલાથી સ્વાદિષ્ટ કરવી. ૬ વિકૃત કરવું, પરિવર્તન

× ક્ર ધાતુની પૂર્વે અનુ કે પરા ઉપસર્ગ આવે, ત્યારે તે પરસ્મૈ-પદી થાય છે. જેમકે—અનુકરોતિ, પરાકરોતિ.

* ઉપ ઉપસર્ગ થકી પર આવેલા ક્ર ધાતુની આદિમાં, 'વિભૂષિત કરવું' વગેરે અર્થમાં સ્ આવે છે.

કરવું, ફેરફાર કરવો ૭ ઉત્તર આપવો ૮ વાક્યનો અધ્યા-
હાર ગળવો, અર્થને સ્પષ્ટ સમજવા માટે વાક્ય ઉમેરવું
૯ (આં વપસ્કુરતે) વસ્તુમાં વધારે ગુણ લાવવા યત્ન
કરવો, વસ્તુને સસ્કારિત કરવી વપસમ્ (વપસસ્ક) રાધવું,
પકાવવું સ્વા-આરભ કરવો સલી-૧ તિરસ્કાર કરવો
૨ ઉપદ્રવ કરવો ૩ ઠગવું ચમત્-૧ ચમત્કાર કરવો
૨ વિશિષ્ટ કરવું, આશ્ચર્ય પમાડવું તિરસ્-૧ તિરસ્કાર
કરવો, ધિક્કારવું ૨ અપમાન કરવું થુત્-૧ થૂકવું ૨ ધૂતકા
રવું, અપમાન સહિત ઠાઠી મૂકવું દુર્ (દુષ્ક) દુષ્કર્મ
કરવું, ખરાબ કામ કરવું નિ-૧ પગલવ કરવો, હરાવવું
૨ અપકાર કરવો ૩ નુકસાન કરવું ૪ પીડવું ૫ ઈલા
કરવી નિર્ (નિષ્ક) શુદ્ધ કરવું નિરા-૧ નિરાકરણ કરવું,
નિવેડો લાવવો, વિવાદનો ફેમલો કરવો ૭ નિવારણ,
ઘટકાવણ ૩ નિષેધ કરવો, મનાઈ કરવી. ૪ ફર કરવું,
ખસેડવું ૫ ઠાઠી મૂકવું ૬ તિરસ્કારવું ૭ નષ્ટ કરવું
પરા-૧ નિવારણ, ઘટકાવણ ૨ ફર કરવું, ખસેડવું ૩ નિરા
કરણ કરવું, નિવેડો લાવવો ૪ સમ્પર્તન રાખવું પરિ
(પરિષ્ક) ૧ શણગારવું, વિભૂષિત કરવું ૭ સ્વચ્છ કરવું
પુરસ્-૧ સન્માન કરવું ૭ આગળ કરવું ૩ સ્વીકાર કરવો
પ્ર-૧ આરભ કરવો, શરૂઆત કરવી. ૨ જલદી કરવું
૩ ભાગ કરવો ૪ કહેવું બોલવું ૫ (આં પ્રસુરતે)
બોલવાની શરૂઆત કરવી ૬ વધારે પડતું બોલવું ૭ વસ્તુને

× ૬ પાત્રી પૂર્વે પરિ કે સમ્ ઉપસર્ગ આવે, ત્યારે ૬
પાત્રી આરિમા મ્ યાવ હ નેમકે—વર્ણના, સસ્ત્રોતિ

ઉપયોગ કરવો, વહેંચી દેવું. ૮ સેવા કરવી. ૯ સાહસ કરવું, અવિચાર્યુ આચરવું. પ્રગુણી-તૈયાર કરવું, સન્ન કરવું. પ્રતિ-૧ પ્રતિકાર કરવો, વિરોધ કરવો, સામું થઈ જવું. ૨ ઉપાય કરવો, ઇલાજ લેવો. ૩ બદલો લેવો, વેર વાળવું. ૪ સ્વીકારવું. પ્રત્યુપ-ઉપકારનો બદલો વાળવો, સામો ઉપકાર કરવો. ફિત્-પ્રેત યા પિશાચે રાડ પાડવી. ફૂત્-૧ ફૂંક મારવી. ૨ ‘ફૂ ફૂ’ અવાજ કરવો. ૩ ડસકાં ખાઈ-ખાઈને રડવું. વિ-૧ વિકૃત કરવું, રૂપાંતર કરવું, ફેરફાર કરવો. ૨ નાશ કરવો. ૩ સંતાપવું, સંતાપિત કરવું. ૪ અનાવવું. ૫ દિવ્ય સામર્થ્યથી ઉત્પન્ન કરવું. વિકુર્વાણા કરવી. ૬ અલંકૃત કરવું, વિભૂષિત કરવું. ૭ શોધવું. ૮ શબ્દ કરવો. વિપ્ર-૧ ઉપદ્રવ કરવો. ૨ પરાભવ કરવો. ઠ્યા-૧ ખોલવું, કહેવું. ૨ સ્પષ્ટ કરવું, પ્રગટ કરવું. ૩ સમન્નવવું. સમ્ (સંસ્કૃ) ૧ સંસ્કારિત કરવું, સુધારવું, ૨ શણગારવું. ૩ સ્વચ્છ કરવું. સાત્મી-૧ સ્વીકાર કરવો, ગ્રહણ કરવું. ૨ અનુમોદન કરવું. ૩ આસક્તિ કરવી. ૪ ઉપલોગ કરવો. [હુ]

કૃ (૫ ૩૦ અનિટ્ કૃણોતિ, કૃણુતે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

કૃ (૧ ૫૦ અનિટ્ કૃણાતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

કૃઞ્ (૧ આ૦ સેટ્ કૃજ્જતે) ૧ ભૂંજવું. ૨ શેકવું. [ઙ]

કૃઙ્ (૬ ૫૦ સેટ્ કૃઙ્ઠતિ) ૧ ખાવું. ૨ ઘટ્ટ હોવું, ઘાડું હોવું. ૩ નક્કર હોવું. ૪ કઠણ હોવું. ૫ ઠાંસીને ભરવું.

કૃણ્ (૫ ૫૦ સેટ્ કૃણોતિ) ૧ હણવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ હુઃખ દેવું. ૪ હુઃખી હોવું. ૫ કરવું. ૬ જવું. [ઙ]

કૃત (૬ પં સેટ્ કૃન્તિ) ૧ છેલ્લુ, કાપલુ ૨ ડાતરલુ [છે]

કૃત્ (૭ પં સેટ્ કૃણતિ) ૧ વીંટલુ, લપેટલુ ૨ ઘેરલુ [છે]

કૃપ્ (૧ આં વેટ્ કલ્પતે) ૧ રચલુ, બનાવલુ ૨ શક્તિમાન

હોલુ ૩ સપત્તિશાલી હોલુ અવ-નિશ્ચય કરવો આ-

શણગારલુ પ્રતિ-૧ સબવટ કરવી, શણગારલુ ૨ તૈયાર

હવેલુ વિ-૧ વિકલ્પ કરવો, તર્ક-વિતર્ક કરવો ૨ સશય

કરવો સમ્-૧ સ કટપ કરવો, મનસૂબો કરવો, ઈરાદો રાખવો

૧ ૫૦ કલ્પના કરવી, સભાવના કરવી

કૃપ્ (૬ આં સેટ કૃપતે) કૃપા કરવી, મહેરબાની કરવી

કૃપ્ (૧૦ હં સેટ કલ્પયતિ-તે) ૧ મેળ-લેળ કરલુ ૨ એઠું

કરલુ ૩ રચલુ, બનાવલુ ૪ સમર્થ હોલુ ૫ કટપના

કરવી ૬ રગલુ ૭ ચીતરલુ

કૃપ (૧૦ હં સેટ્ કૃપયતિ-તે) ૧ દુર્બળ હોલુ ૨ દુર્બળ કરલુ

કૃવિ (૫ પં સેટ્ કૃવિણોતિ) ૧ હણલુ ૨ દુર્બળ દેલુ

કૃપ (૪ પં સેટ્ કૃશ્યતિ) ૧ કૃશ હોલુ, પાતળ હોલુ

૨ દુર્બળ હોલુ ૩ સૂક્ષ્મ હોલું, ઝીણુ હોલુ ૪ પાતળ

કરલુ ૫ દુર્બળ કરલુ ૬ સૂક્ષ્મ કરલું

કૃપ્ (૧ પં અનિટ્ કર્પતિ) ૧ ખેડલુ ૨ ઉખેડલું ૩ લીનોટા

કરવા ૪ રેખા દાઢી ૫ ખેચલું ૬ વશ કરલુ ૭ લાણુ

હોલુ ૮ લાણુ કરલુ ૯ ઉપાડલું અનુ-૧ પાછુ ખેચલુ

૨ પાછળ ખેચલું ૩ અનુસરલુ ૪ આગળના પદ વગેરેને

પછીના પદ વગેરે સાથે જોડલુ અપ-૧ ઓછુ કરલું ૨ કમી

કરલું ૩ હલકું કરલું ૪ આવ કરવો, વહાવલું ૫ ઓછુ

થલુ, હામ થવો ૬ પછાડલુ ૭ લપસવાથી પડી જવું

૮ તિરસ્કારવું. અપા-પાછું વાળવું. અવ-૧ નીચે ખેંચવું.
 ૨ ખહાર કાઢવું. ૩ વહી જવું. ૪ ઉપાડવું. ૫ તિરસ્કારવું.
 ૬ કાઢી મૂકવું. ૭ નિમગ્ન થવું, લીન થવું. આ-૧ ખેંચવું.
 ૨ તાણવું. ઉત્-૧ ઉત્કર્ષ પ્રાપ્ત થવો, અભ્યુદય થવો.
 ૨ સહાય કે સહકાર વડે ઉત્તેજન આપવું. ૩ અહંકાર
 કરવો, ખડાઈ મારવી. ૪ ખહાર કાઢવું. ૫ ઉપાડવું. નિર્-
 ૧ ખસેડવું. ૨ દૂર કરવું. ૩ નિશ્ચય કરવો. વિપ્ર-૧ કમ
 કરવું, ઓછું કરવું. ૨ દૂર કરવું, ૩ ખસેડવું. ૪ વધારે ખરાબ
 કરવું. વ્યુત્-૧ પાછું ખેંચવું. ૨ પાછું ફેરવવું. સન્નિ-
 ખેંચીને નજીક લાવવું.

કૃષ્ (૬ ૩૦ અનિદ્ કૃષતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કૃ ((૬ ૫૦ સેદ્ કિરતિ) ૧ ફેંકવું. ૨ વેરવું, છૂટું-છવાયું
 નાખવું. ૩ વિખેરવું. ૪ ફેલાવવું. અપ-૧ ખરી પડવું.
 ૨ હળથી રેખા કરવી. ૩ છૂટું પાડવું. ૪ ફેંકવું, ઉછાળવું,
 ઉડાડવું. અવ-૧ નીચે ફેંકવું. ૨ દૂર ફેંકવું. ૩ મતથી
 બ્રહ્મ કરવું. ૪ મતથી બ્રહ્મ થવું. ૫ વ્યાપ્ત કરવું. આ-૧ ચારે
 તરફ ફેંકવું. ૨ વિસ્તારવું. ૩ ભરી દેવું. ઉત્-૧ એકઠું
 કરવું. ૨ ઢગલો કરવો. ૩ ખોદવું. ૪ ખોતરવું, કોતરવું.
 ૫ કાપકૂપ કરીને ઠીક કરવું. ઉપ-ફેંકવું. ઉપ-(ઉપસ્કૃ)
 ૧ લણવું. ૨ કાપવું, ૩ તોડવું. ૪ મરણ તુલ્ય ખેર-વિખેર
 કરી નાખવું. ૫ હણવું. ૬ ચીરી નાખવું. ૭ દુઃખ દેવું.
 પરા-૧ વ્યાપ્ત થવું. ૨ સારી રીતે ફેંકવું. પ્ર-૧ જીદી
 જીદી જાતનું એકઠું થવું. ૨ ભિન્ન ભિન્ન વિષયનું મિશ્રણ
 થવું. ૩ સારી રીતે ફેંકવું. પ્રતિ-(પ્રતિષ્કૃ) ૧ મરણ તુલ્ય

- ખેર-વિખેર ઢગી નાખવું ૭ હણવું ૩ ચીરી નાખવું
 ૪ હું ખ દેવું વિ-૧ વિખેરવું, છટ્ટ પાડવું ૭ વિખરાવું,
 ૧૬ થવું ૩ અહીં-તહીં ફેંકવું ૪ ખેર-વિખેર કરવું
 ૫ ફેલાવવું ૬ પાથરવું ૭ હલાવવું સમ્-૧ સેળ-લેળ
 કરવું ૨ એઠું ઠરવું ૩ એઠું થવું સમુત્-૧ છેદવું,
 કાપવું ૨ ફાડવું ૩ ખોતરવું ૪ હણવું ૫ ચીરી નાખવું
 કૃ (૧ ઉં સેદ્ કૃણતિ, કૃણીતે) ૧ હણવું ૨ હું ખ દેવું
 કૃ (૧૦ આં સેદ્ કારયતે) ૧ બણવું ૨ બણાવવું
 કૃત્ (૧૦ ઉં સેદ્ કીર્તયતિ-તે) ૧ પ્રશ્ન કરવી, વખાણવું
 ૨ પ્રસિદ્ધ કરવું, બહાર કરવું ૩ મશય કરવો
 કેત (૧૦ ઉં સેદ્ કેતયતિ-તે) ૧ સકેત ઠરવો, ઇશારો
 કરવો ૭ ગુપ્ત કહેવું, છાત્ર કહેવું ૩ મસલત કરવી,
 મત્રણા ચલાવવી, ગૂઢ વિચાર ઠરવો ૪ સલાહ દેવી
 ૫ આમત્રણ કરવું, ખોલાવવું ૬ નિમત્રણ કરવું, ખોતરવું
 ૭ ભાષણ કરવું, સભળાવવું સમ્-૧ મકેત કરવો, ઇશારો
 ઠરવો ૨ મસલત ચલાવવી
 કેપ્ (૧ આં સેદ્ કેપતે) ૧ હાલવું, કપવું ૨ થરથરવું
 ૩ જવું [ક્ર]
 કેલ્ (૧ પં સેદ્ કેલતિ) ૧ હાલવું, કપવું ૭ થરથરવું
 ૩ જવું [ક્ર]
 કેલા (૧૧ ઉં સેદ્ કેલાયતિ-તે) ૧ વિલાસ કરવો ૨ રમવું
 કેય્ (૧ આં સેદ્ કેયતે) ૧ એવાં કરવી ૭ લગવું [ક્ર]
 કે (૧ પં અનિદ્ કાયતિ) શબ્દ કરવો
 વ્રત્ત (૧ પં સેદ્ વ્રત્તયતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળવું [ચ]
 વ્રત્ત (૧૦ પં સેદ્ વ્રત્તયતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળવું

કનથ્ (૧ પ૦ સેટ્ કનથતિ) ૧ હ્રુણુવું. ૨ હુઃખ દેવું.

કનથ (૧૦ હ૦ સેટ્ કનથયતિ-તે) ૧ હ્રુણુવું. ૨ હુઃખ દેવું.

કનસ્ (૧ પ૦ સેટ્ કનસતિ) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું.

કનસ્ (૪ પ૦ સેટ્ કનસ્યતિ) ૧ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ કરવી. ૨ કપટ કરવું ૩ વાંકું વળવું. ૪ વાંકું હોવું.

૫ શોભવું. ૬ ચળકવું, ચમકવું. [ઝ]

કનસ (૧૦ હ૦ સેટ્ કનસયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું.

કન્ (૧ હ૦ સેટ્ કનૂનાતિ, કનૂનીતે) શબ્દ કરવો.

કનૂય (૧ આ૦ સેટ્ કનૂયતે) ૧ ભીનું થવું, પલળવું. ૨ ભીનું કરવું. ૩ દુર્ગન્ધી હોવું. ૪ દુર્ગન્ધ આવવી. ૫ વાનિત્રનુ વાગવું. ૬ શબ્દ કરવો. [છે]

કમર્ (૧ પ૦ સેટ્ કમરતિ) ૧ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ કરવી ૨ કપટ કરવું. ૩ ઠગવું, છેતરવું. ૪ વાંકું વળવું. ૫ વાંકું હોવું.

ક્રંશ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રંશતિ) ૧ સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું. ૩ સુશોભિત કરવું. [ઙ]

ક્રથ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રથતિ) ૧ હ્રુણુવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ હુઃખ દેવું.

ક્રથ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ક્રાથયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ક્રથ (૧૦ હ૦ સેટ્ ક્રથયતિ-તે) ૧ હ્રુણુવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ હુઃખ દેવું. ૪ વિનોદ કરવો, ગમ્મત કરવી.

ક્રદ્ (૧ આ૦ સેટ્ ક્રદતે) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું. ૨ ભ્રમિત થવું. ૩ કાયર થવું. ૪ હુઃખી થવું. અનુ-પાંછળ જવું. [પ]

ક્રન્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રન્દતિ) ૧ રોવું, રડવું. ૨ ખેલાવવું.

૩ ખૂમ પાડીને બોલાવવું ૪ હુ ખી થવું ૫ ડાયર થવું
૬ વ્યાકુલ થવું, ગભરાવું આ-૧ વિલાપ કરવો ૨ રાડો
પાડવી ૩ રોવું અનુ-ગડતા-રડતા પાછળ જવું [૪]

કન્દ (૧ આ૦ સેદ્ કન્દતે) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાવું
૨ ભ્રમિત થવું ૩ ડાયર થવું ૪ હુ ખી થવું ૫ ખૂમ
પાડીને બોલાવવું, પોકારવું [૪]

કન્દ (૧૦ પ૦ સેદ્ આપૂર્વક-આકન્દયતિ) ૧ સતત રહેન કરવું,
વિલાપ કરવો ૨ સતત બોલાવવું, ખૂમ પાડી-પાડીને બો
લાવવું ૩ ખૂમ પાડવી

કપ્ (૧૧-આ૦ સેદ્ કપતે) ૧ કૃપા કરવી, મહેરબાની કરવી
૨ જવું

ક્રમ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્રામતિ, *ક્રામ્યતિ ।।xક્રમતે, ક્રમ્યતે) ૧ જવું,
ચાલવું ૨ સર્ગત થવું, યુક્ત થવું ૩ અનુભવિ મેળવવી
૪ તત્પર-તૈયાર હોવું (આ૦ ક્રમતે) ૧ લાગુ થવું, અસર
કરવી ૨ અસ્ખલિત ક્રિયાશીલ હોવું ૩ નિર્ભયપણે જવું
૪ રક્ષણ કરવું ૫ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું ૬ વિન્નૃત થવું,

* ક્રમ્ ધાતુને ચોથા ગણની પેઠે વિકલ્પે ચ વિકરણ પ્રત્યય
લાગે છે પહેલા ગણનો જ કે ચોથા ગણનો ચ વિકરણ પ્રત્યય પર
રહેતા પરસ્પૃષ્ટમા ક્રમ્ ધાતુનો જ દીર્ઘ થાય છે જેમકે—ક્રામતિ,
ક્રામ્યતિ વગેરે.

x ક્રમ્ ધાતુ પરસ્પૃષ્ટી છે પરંતુ જો તે ઉપસર્ગ રહિત હોય,
ત્યારે તેને વિકલ્પે આત્મનેપદના પ્રત્યય લાગે છે વળી વ્યાકરણના
નિયમાનુસાર અમુક અર્થમાં તથા અમુક ઉપસર્ગ તેની આદિમા
આવે, ત્યારે પણ તેને આત્મનેપદના પ્રત્યય લાગે છે.

ફેલાવું. ૭ ઉત્સાહિત થવું. અતિ-૧ ઓળંગવું, વટી જવું.
 ૨ પાર જવું. ૩ મર્યાદા રહિત થવું, હદ બહાર થવું.
 ૪ ઉલ્લંઘન કરવું, ન માનવું. ૫ જુદું પડવું. ૬ વ્રત-
 નિયમનું અમુક અંશે ખંડન કરવું. ૭ ગુજરવું, વ્યતીત
 થવું, વીતવું. ૮ ગુજરવું, પસાર કરવું, વ્યતીત કરવું.
 અતુ-૧ અતુક્રમે જવું. ૨ અતુક્રમે ઓળંગવું. ૩ પાછળ
 જવું. ૪ પાસે જવું. ૫ ઉલ્લંઘન કરવું. ૬ ક્રમથી કહેવું.
 ૭ અતુક્રમે કરવું. અન્વ-૧ પાછળ જવું. ૨ પ્રવેશ કરવો.
 અપ-૧ બહાર જવું. ૨ બહાર નીકળવું. ૩ પાછું હઠવું.
 ૪ ખસવું. ૫ નાસી જવું. ૬ હિંસા કરવી. અમિ-૧ પરા-
 લવ કરવો, હરાવવું. ૨ હલ્લો કરવો. ૩ સામું જવું.
 ૪ ગુજરવું, વ્યતીત થવું. ૫ ઉલ્લંઘન કરવું. ૬ શરૂ કરવું.
 અમિનિર્-૧ દીક્ષા લેવી, સંન્યાસ લેવો. ૨ દીક્ષા લેવાની
 ઇચ્છા કરવી. અવ-૧ જવું. ૨ ખસવું. ૩ વ્યાપવું. ૪ ઠાંકવું.
 ૫ ઉત્પન્ન થવું. ૬ હિંસા કરવી. આ-૧ બલાત્કારે દબાવવું.
 ૨ પરાલવ કરવો. ૩ જય મેળવવો. ૪ પાસે જવું. ૫ પગ
 મૂકવો. ૬ ઓળંગવું. ૭ ઊભા થવું. ૮ ઊંચે ચઢવું. ૯ ઉપર
 થઈને ચાલવું. ૧૦ (આ૦) સૂર્ય-ચન્દ્રાદિનું ઊગવું, ઉદય
 થવો. અત્-૧ આશાભંગ કરવો, ઉલ્લંઘન કરવું. ૨ ઓળંગ-
 વું. ૩ ઊલટી રીતે ચાલવું. ૪ ઊલટા-અવળા ક્રમથી રાખવું.
 ૫ ઊંચે જવું. ૬ ઉદય પામવો. અપ-૧ સમીપ જવું.
 ૨ સ્વીકારવું. ૩ નીકળી જવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું. ૫ જાણવું.
 ૬ સંસ્કારિત કરવું, સુધારવું. ૭ અનુસરણ કરવું. ૮ દીર્ઘ-
 કાળ સુધી ભોગવવા યોગ્ય કર્મોને પ્રયત્નવિશેષથી અદ્ય

મમયમા ભોગવવા ૧૯ (આ૦) આરભ કરવો, શરૂઆત
 કરવી ૧૦ વધુ, ૧૧ ઉત્સાહિત થવું, ૧૧ ઉત્સાહિત થવું
 નિર્-૧ આગળ જવું, ૨ પાસે જવું, ૩ બહાર નીકળવું
 ૪ દીક્ષા લેવી, ૫ ન્યાસ લેવો, ૬ પરા-૧ ભમવું, ૭ ભટકવું
 ૮ ૨ પરાક્રમ કરવું, ૯ બલાત્કારે દેખાવવું, ૪ પરાભવ
 કરવો, ૫ આસેવન કરવું, ૬ પ્રવૃત્તિ કરવી પરિ-૧ ભમવું,
 કરવું, ૨ પગે ચાલવું, ૩ સમીપ જવું, ૪ પરાભવ કરવો
 ૫ પ્ર-૧ નીકળી જવું, ૨ ચાલ્યા જવું, ૩ સમીપ જવું
 ૪ પ્રયત્ન કરવો, ૫ પ્રવૃત્તિ કરવી, ૬ (આ૦) આરભવું,
 શરૂ કરવું, પ્રતિ-૧ પાછું ફરવું, ૨ માછું હઠવું, ૩ અટકવું,
 નિવૃત્ત થવું, વિ-૧ પરાક્રમ કરવું, શૂરાતન કરવું, ૨ ઉત્સાહ
 ધરવો, ૩ છૂટવું, ૪ (આ૦) પગે ચાલીને જવું, ૫ ડગલા
 માપીને ચાલવું, ડગલા માપવા, ૬ ઉપર જવું, ૭ વ્યતિ-
 ૧ ઉલ્લઘન કરવું, આશાભગ કરવો, ૨ બિલટાપણે ચાલવું
 ૩ બિલટી રીતે વર્તવું, ૪ શુભરવું, વ્યતીત થવું, વ્યા-
 ઉલ્લઘન કરવું, આશાભગ કરવો, વ્યુત્-૧ પરિત્યાગ કરવો,
 ૨ ઉલ્લઘન કરવું, આશાભગ કરવો, ૩ અવ્યવન થવું, વ્ય-
 વવું, ૪ ભરવું, ૫ ઉત્પન્ન થવું, સમ-૧ સ્થલાતર કરવું,
 બીજે ઠેકાણે જવું, ૨ અન્યા, સ્થળે લઈ જવું, ૩ પ્રવેશ
 કરવો, લાગુ થવું, અદર્શ દાખલ થવું, સમતિ-૧ સારી
 રીતે આગળવું, સારી રીતે પડી જવું, ૨ ઉલ્લઘન કરવું,
 આશાભગ કરવો, ૩ શુભરવું, પસાર થવું, વ્યતીત થવું [ક્રી]
 ક્રી (૧૧ વ૦ અનિદ્ ક્રીણાતિ, ક્રીણીતે), ૧ ખરીદવું, વેચાતું
 લેવું, ૨ અમુકાવસ્તુ આપી, બદલામાં બીજી વસ્તુ લેવી

૩ છતવું. અપ-, *અવ-ધન વગેરે આપી 'વશ' કરવું.
 નિર્-૧ લાંચ-રૂશવત આપી પોતાનું કરવું. ૨ ખંડણી
 આપવી. ૩ પગાર ઠરાવીને રાખવું. ૪ અમુક સમય સુધી
 ભાડું ઠરાવીને રાખવું. ૫ અમુક વસ્તુ આપી બદલામાં
 બીજી વસ્તુ લેવી. ૬ ખરીદવું. પરિ-૧ અમુક સમય સુધી
 ભાડું ઠરાવીને રાખવું. ૨ પગાર ઠરાવીને રાખવું. વિ-
 વેચવું. [હ]

ક્રીડ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રીડતિ x) ૧ રમવું, ખેલવું, કીડા કરવી.
 ૨ વિલાસ કરવો. ૩ ટોળ-ટીબળ કરવું, આનંદ ખાતર
 મશકરી કરવી. ૪ મનને ખીલવવું. [ઋ]

ક્રુ (૧ આ૦ અનિટ્ ક્રવતે) જવું.

ક્રુજ્ઞ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રુજ્ઞતિ) ૧ જવું, ચાલવું. ૨ વાંકું-ચૂકું
 ચાલવું. ૩ વાંકું હોવું. ૪ વાંકું કરવું. ૫ સંકોચવું, સંકોડવું.
 ૬ સંકોચાવું, સંકુચિત થવું. ૭ કુટિલતા કરવી. ૮ અનાદર
 કરવો. ૯ નાનું હોવું. ૧૦ નાનું કરવું. ૧૧ થોડું હોવું.
 ૧૨ થોડું કરવું.

ક્રુઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્રોઙતિ) શબ્દ કરવો.

ક્રુઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ ક્રુઙતિ) ૧ બાળકની પેઠે રમવું બોલવું વગેરે
 બાલચેષ્ટા કરવી. ૨ ખાવું. ૩ રૂબી જવું. ૪ ઘટ્ટું હોવું.
 ૫ મજબૂત હોવું. ૬ જૂઠું હોવું.

* અવ, પરિ, કે વિ ઉપસર્ગ પછી ક્રી ધાતુ આવે; તો તેને
 આત્મનેપદના પ્રત્યય લાગે છે.

x અવ, આ, કે પરિ ઉપસર્ગ પછી ક્રી ધાતુ આવે; તો તેને
 આત્મનેપદના પ્રત્યય લાગે છે. જેમકે—અવુક્રીડતે, આક્રીડતે; પરિક્રીડતે.

ક્રુધ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્રુધ્નાતિ) હણવું

ક્રુધ્ (૪ પ૦ અનિદ્ ક્રુધ્યતિ) ક્રોધ કરવો, ગુસ્સે થવું

ક્રુન્ધ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્રુન્ધ્નાતિ) ૧ કલેશ પામવો, દુ ખ ભોગ

વધું ૨ સઠટઅસ્ત હોવું ૩ બેડાઈ જવું, ચોટી જવું

૪ સ પીને રહેવું -૫ લેટવું, આલિંગન કરવું

ક્રુશ્ (૧ પ૦ અનિદ્ ક્રોશતિ) ૧ બોલાવવું, સાદ કરવો

૨ રોવું, રડવું અનુ-૧ દયા, લાવવી ૨ કૃપા કરવી ૩ પાછળ

રડવું આ-૧ આક્રોશ કરવો, તિરસ્કારવું ૨ નિહુર વચન

કહેવું ૩ અપ્રિય ઠહેવું ૪ આક્ષેપ કરવો ૫ નિદા ઠરવી

૬ ગાળ દેવી ૭ શાપ આપવો સ્ત-૧ જિએ, સ્વરે બોલા-

વધું ૨ રાડ પાડવી ૩ જિએ સ્વરે રડવું સ્ત-૧ ઠપકો

આપવો ૨ કલક દેવું, દોષ દેવો ૩ જિએ સ્વરે બોલાવવું

૪ જિએ સ્વરે રડવું વિ-૧ શોક કરવો ૨ ખૂમ પાડવી

૩ રડવું વ્યા-૧ શોક કરવો ૨, જિએ સ્વરે રડવું ૩ ખૂમ

પાડવી

ક્રૂઢ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્રૂઢતિ) ૧ બાળકની પેઠે રમવું બોલવું

વગેરે બાલચેષ્ટા ઠરવી ૨ ખાવું ૩ ફૂળી જવું ૪-ધટ્ટ

હોવું ૫ મજબૂત હોવું ૬ જૂઠું હોવું

ક્રેન (૧ આ૦ સેદ્ ક્રેવતે) ૧ સેવા-આઠગી કરવી ૨ ભજન

કરવું, ભજવું ૩ લેવું, ગ્રહણ ઠરવું, [ક્ર]

કલ્પ્ (૧ પ૦ સેદ્ કલ્પતિ) ૧ હણવું ૨ ઈન્ના કરવી ૩ દુ ખ

દેવું ૪ ધૂમવું, ભટવું

કલ્પ (૧૦ વ૦ સેદ્ કલ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

કલ્પ્ (૧ આ૦ સેદ્ કલ્પતે) ૧ ડાયર થવું ૨ થાકી જવું

૩ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું. ૪ ભ્રમિત થવું. ૫ હુઃખી થવું. [પ્]

કલ્દ (૪ આં. સેટ્ કલ્દ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

કલન્દ્ (૧ પં. સેટ્ કલન્દતિ) ૧ રોવું, રડવું. ૨ ખોલાવવું. [ચ]

કલન્દ્ (૧ આં. સેટ્ કલન્દતે) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાવું.

૨ કાયર થવું. ૩ હુઃખી હોવું. [ચ]

કલપ્ (૧૦ ઉં. સેટ્ કલાપયતિ-તે) ૧ ફૂરપણે ખોલવું, કઠોર

વચન કહેવું. ૨ સમજાવ. નહિ એવું ખોલવું.

કલપ (૧૦ ઉં. સેટ્ કલપયતિ-તે) અસ્પષ્ટ ખોલવું.

કલમ્ (૪ પં. સેટ્ કલામ્યતિ-કલામતિ) ૧ શ્રમિત થવું. ૨ ગ્લાનિ

પામવી, ખિન્ન થવું. ૩ નરમ થવું. ૪ ક્ષરમાવું. [ઝ]

કલવ્ (૧ આં. સેટ્ કલવતે) ખિન્ન થવું. ૨ ડરવું, ભય પામવો.

૩ વ્યથ થવું, વ્યાકુલ થવું.

કલવ્ (૪ આં. સેટ્ કલવ્યતે) ૧ ડરવું, ભય પામવો. ૨ ત્રાસી જવું.

કિલ્દ્ (૪ પં. વેટ્ કિલ્દ્યતિ) ભીનુ થવું, પલળવું.

કિલેન્દ્ (૧ ઉં. સેટ્ કિલેન્દતિ-તે) ૧ શોક કરવો. ૨ રોવું. [ચ]

કિલ્શ્ (૪ આં. સેટ્ *કિલ્શ્યતે) ૧ કલેશ કરવો, કંકાસ

કરવો. ૨ ખિન્ન થવું. ૩ હુઃખ સહન કરવું. ૪ હુઃખી

હોવું. ૫ પીડાવું, રીખાવું. ૬ હુઃખ દેવું.

કિલ્શ્ (૧ પં. વેટ્ કિલ્શ્નાતિ) ૧ કલેશ આપવો, હુઃખ દેવું.

૨ હરકત કરવી, નડવું. ૩ પીડવું, રીખવું. ૪ હુઃખ સહન કરવું.

ક્લીવ્ (૧ આં. સેટ્ ક્લીવતે) ૧ ખીકણ હોવું, ડરપોક હોવું.

૨ ભંડકણ હોવું, ભડકવું. ૩ પરાક્રમહીન હોવું. ૪ અશક્ત

હોવું, નિર્ભળ હોવું ૫ શરમાળ હોવું ૬ કાયર હોવું
૭ નપુસક હોવું [ક્ર]

ક્લીષ્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્લીવતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક્ર]

ક્લુ (૧ આ૦ અનિદ્ ક્લવતે) જણ

ક્લુ (૬ આ૦ અનિદ્ ક્લવતે) જણ

ક્લેષ્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્લેવતે) ૧ સેવવું, સેવા કરવી ૨ ભજવું,
ભજન કરવું [ક્ર]

ક્લેશ્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્લેશતે) ૧ ક્લેશ કરવો, ક્લેશ કરવો
૨ ક્લેશ આપવો, ક્લેશ દેવું ૩ નડવું, હરકત કરવી
૪ પીડવું, રીખવું ૫ ઇલા કરવી ૬ હણવું ૭ અસ્પષ્ટ
બોલવું, ન સમજાય એવું બોલવું

ક્વણ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્વણતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ વીણાદિ વાજિ-
ત્રનું વાગવું

ક્વય્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્વયતિ) ૧ ઉકાળવું ૨ ક્વાથ કરવો,
ઉકાળો કરવો ૩ કઢવું [ષ]

ક્વેલ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્વેલતિ) ૧ હાલવું, કપવું ૨ થરથરવું
૩ જવું [ક્ર]

ક્ષજ્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્ષજતે) ૧ જવું ૨ ખસવું ૩ દાન તરીકે
આપવું ૪ ખસિસ આપવું ૫ ભેટણું કરવું ૬ હણવું

ક્ષજ્જ (૧ આ૦ સેદ્ ક્ષજ્જતે) ૧ જવું ૨ ખસવું ૩ દાન
તરીકે આપવું ૪ ખસિસ આપવું ૫ ભેટણું કરવું [ચ]

ક્ષજ્જ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષજ્જતિ) ૧ કુખી જીવન ગાળવું ૨ સક
ટમા આવી પડવું ૩ કુખ સહન કરવું [ચ]

ક્ષજ્જ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ક્ષજ્જયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ક્ષણ (૮ ઉં સેટ્ ક્ષણોતિ, ક્ષણુતે) ૧ ઘાયલ કરવું, ઈળ કરવી.
૨ હુઝ દેવું. ૩ હણવું. [ઝ]

ક્ષદ્ (૧ ઉં સેટ્ ક્ષદતિ-તે) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું.
૨ ખાવું. ૩ દળવું. ૪ પીસવું, વાટવું. ૫ ખાંડવું. ૬ માર
મારવો. ૭ ઈળ કરવી. ૮ હણવું.

ક્ષપ્ (૧ ઉં સેટ્ ક્ષપતિ-તે) ૧ સંયમી હોવું. ૨ ક્ષમાશીલ
હોવું. ૩ સહેવું, સહન કરવું. ૪ પ્રેરણા કરવી. ૫ દૂર કરવું.
૬ મોકલવું.

ક્ષપ (૧૦ ઉં સેટ્ ક્ષપયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ મોકલવું. ૩ દૂર
કરવું. ૪ પ્રેરણા કરવી. ૫ ઉદ્ધવન કરવું. ૬ નાખવું, પ્રક્ષેપ
કરવો. ૭ ક્ષમા કરવી. ૮ સહેવું, સહન કરવું. ૯ ખાવું.
૧૦ નાશ કરવો.

ક્ષમ્ (૧ આં વેટ્ ક્ષમતે) ૧ ક્ષમા કરવી, માફ કરવું. ૨ સહેવું,
સહન કરવું, ખમવું. ૪ સમર્થ હોવું. ૪ રોકવું. [પ]

ક્ષમ્ (૪ પં વેટ્ ક્ષામ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઝ]

ક્ષમ્પ્ (૧ પં સેટ્ ક્ષમ્પતિ) ૧ ક્ષમા કરવી. ૨ સહેવું, સહન
કરવું ૩ દયા કરવી. ૪ ફેંકવું. ૫ દૂર કરવું. ૬ મોકલવું.
૭ પ્રેરણા કરવી. ૮ ખાવું. ૯ શોભવું. ૧૦ અગત્ય કરવું. [ટ]

ક્ષમ્પ્ (૧૦ ઉં સેટ્ ક્ષમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ક્ષર્ (૧ પં સેટ્ ક્ષરતિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ચૂવું. ૩ ગળવું.
૪ વહેવું. ૫ ખરવું, પડવું. ૬ ઝરાવવું. ૭ પાડવું. ૮ હાલવું,
કંપવું. ૯ હલાવવું. ૧૦ અનુપયોગી થવું. ૧૧ નષ્ટ થવું.
આ-૧ આરોપ મૂકવો, કલંક દેવું. ૨ નિંદા કરવી.

ક્ષર્ (૧૦ આં સેટ્ આપૂર્વક-આક્ષારયતે) ૧ આરોપ મૂકવો,
કલંક દેવું. ૨ નિંદા કરવી.

ક્ષલ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષલતિ) ૧ સરઠ્ઠુ, ખમ્મ ૨ હાલુ, ઠપ્ ૩ ધૂજ્ઠુ, થરથરુ ૪ ઝેઠ્ઠુ ઠરુ ૫ ધોવુ, સ્વચ્છ ઠરુ

ક્ષલ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ ક્ષાલયતિ-તે) ધોવુ, સ્વચ્છ ઠરુ, પખાળુ
ક્ષિ (૧૧ પ૦ અનિદ્ ક્ષયતિ) ૧ ક્ષય-થવો, નાશ થવો ૨ નાશ કરવો ૩ ઘસાવુ, ઠમ થવુ, સૂઝાવુ ૪ ઘસવુ, ઠમ ઠરુ ૫ ધણી થવુ, સ્વામી થવુ ૬ સત્તાધીશ થવુ ૭ અધિ કારી થવુ ૮ રાજવી થવુ

ક્ષિ (૫ પ૦ અનિદ્ ક્ષિણોતિ) ૧ હણવુ ૨ ઘાયલ ઠરુ, ઈના ઠરવી ૩ હુ ખ દેવુ

ક્ષિ (૬ પ૦ અનિદ્ ક્ષિયતિ) ૧ નિવાસ ઠરવો, રહેવુ ૨ જવુ

ક્ષિ (૯ પ૦ અનિદ્ ક્ષિણાતિ) ૧ હણવુ ૨ ઈના કરવી ૩ હુ ખ દેવુ [પ.]

ક્ષિણ્ (૮ વ૦ સેદ્ ક્ષેણોતિ, ક્ષેણુતે । ક્ષિણોતિ, ક્ષિણુતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક]

ક્ષિદ્ (૧ વ૦ સેદ્ ક્ષેદતિ-તે) ૧ સમભય નહિ એવુ બોલવુ ૨ કસટાવુ, પીડાને લીધે ઠપ્સૂચઠ આહ મૂકવી ૩ નિસાસો મૂકવો ૪ શોક કરવો, અફમોસ ઠરવો ૫ મુકત કરવુ, છોડી દેવુ ૬ ભીનુ હોવુ ૭ ભીનુ કરવુ ૮ ચીઠણુ હોવુ ૯ ચીઠણુ ઠરવુ ૧૦ તેલ ચોપડવુ

ક્ષિદ્ (૪ પ૦ સેદ્ ક્ષિયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ક્ષિપ્ (૬ વ૦ અનિદ્ ક્ષિપતિ-તે) ૧ ફેંકવું ૨ ધડેલવુ, ઠેલવુ ૩ મોકલવુ ૪ ફર ઠપ્ ૫ ગ્રેરવુ, ગ્રેરણા ઠવી ૬ પાડવુ, પાડી દેવુ ૭ રાખવુ, ધરવું ૮ અદ્ નાખવુ ૯ દોપ

આપવો, કલંક દેવું. ૧૦ નષ્ટ કરવું. ૧૧ હણવું. અધિ-
 ૧ તિરસ્કાર કરવો, અપમાન કરવું. ૨ આરોપ મૂકવો,
 દોષ દેવો. ૩ નિંદા કરવી. ૪ ફેંકવું. ૫ છોડી દેવું. ૬ સ્થા-
 પિત કરવું. આ-૧ આક્ષેપ કરવો, આરોપ મૂકવો. ૨ તિર-
 સ્કાર કરવો. ૩ આક્રોશ કરવો. ૪ વ્યાકુલ કરવું. ૫ ખેંચવું,
 આકર્ષણ કરવું. ૬ તાણવું. ૭ ઝૂંટવી લેવું, ખૂંચવી લેવું.
 ૮ શુભાવવું. ૯ ફેંકવું. ૧૦ રોકવું. ૧૧ ઠઠ્ઠા-મશકરી કરવી.
 ૧૨ સ્વીકારવું. ચત્-૧ ભિચે ફેંકવું. ૨ ઉપાડીને ફેંકવું.
 ૩ ઉછાળવું. ૪ ભિંચું કરવું. ૫ ભિંચે લેવું. ૬ ઉપાડવું,
 ભિંચકવું. ૭ બહાર કાઢવું. ૮ ઉખેડવું. ૯ છેદવું, કાપવું.
 ઉપ-૧ સ્થાપન કરવું. ૨ પ્રયત્ન કરવો. ૩ પ્રારંભ કરવો.
 નિ-૧ રાખવું, મૂકવું. ૨ છોડી દેવું. ૩ અંદર નાખવું.
 ૪ સ્થાપન કરવું, પોતાને સ્થાને રાખવું. ૫ બહાર કાઢવું.
 ૬ નામ વગેરે લેદો વડે વસ્તુનું નિરૂપણ કરવું. ૭ ફેંકી
 દેવું. પરિ-૧ વીંટાળવું, લપેટવું. ૨ વ્યાખ્યા કરવું.
 ૩ તિરસ્કાર કરવો. ૪ ચારે તરફ ફેંકવું. પર્યા-૧ ખેંચીને
 બાંધવું. ૨ બાંધવું. પ્ર-૧ અંદર નાખવું. ૨ ફેંકી દેવું.
 ૩ ભેરથી ફેંકવું. ૪ છોડવું, ત્યાગ કરવો. વિ-૧ વિખેરવું.
 ૨ ફેલાવવું. ૩ ફર કરવું. ૪ ફેંકી દેવું. ૫ પ્રેરવું, પ્રેરણા
 કરવી. વિનિ-૧ દેવું, આપવું. ૨ છોડવું. સમ્-૧ સંક્ષેપ
 કરવો, સંકોચ કરવો, ટુંકું કરવું. ૨ સંકુચિત થવું.
 ૩ એકત્ર કરીને મૂકવું, એકઠું કરવું. ૪ આકર્ષણ કરવું.
 ખેંચવું. ૫ ફેંકી દેવું. ૬ નષ્ટ કરવું. સમા-૧ મોકલવું.
 ૨ સ્થલાંતર કરવું, સ્થાન બદલવું.

- ક્ષિપ્ (૪ પ૦ અનિદ્ ક્ષિપ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ક્ષિવ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષેવતિ) ૧ થૂકવું ૨ મુખમાથી લાળ કાઢવી
૩ વમન ડરવું, ઊલટી ડરવી ૪ વારવું, નિષેધવું [ઝ]
- ક્ષિવ્ (૪ પ૦ સેદ્ ક્ષીવ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઝ]
- ક્ષી (૧૧૩૦ અનિદ્ ક્ષીયતિ-તે) ૧ હણવું ૨ ધાયલ કરવું,
ધળા કરવી ૩ હુ ખા દેવું
- ક્ષી, (૪ આ૦ અનિદ્ ક્ષીયતે) ૧ ક્ષય થવો, નાશ થવો ૨ ઘ
સાવું, સૂકાવું, ઠમ થવું
- ક્ષી (૧ પ૦ અનિદ્ ક્ષીણતિ) ૧ હણવું ૨ ધળા કરવી ૩ હુ ખા
દેવું [ઝ]
- ક્ષીજ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષીજતિ) ૧ અરપાટ શબ્દ કરવો ૨ પક્ષીએ
શબ્દ કરવો ૩ પક્ષીની પ્રેટે શબ્દ ડરવો ૪ શોઠ કરવો,
અફસોસ કરવો ૫ કસટાવું, પીડાને લીધે કપસૂચક આહ
મૂકવી ૬ નિસાસો મૂકવો
- ક્ષીર્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્ષીવતે) ૧ મદ કરવો, અહકાર કરવો
૨ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું [ઝ]
- ક્ષોર્ (૧ લ૦ સેદ્ ક્ષીયતિ-તે) ૧ મદ કરવો ૨ ઉન્મત્ત થવું
૩ થૂકવું ૪ વમન ડરવું ૫ દૂર કરવું ૬ હાકી કાઢવું [ઝ]
- ક્ષુ (૨ પ૦ સેદ્ ક્ષૌતિ) ૧ છીંકવું, છીંક ખાવી ૨ છીંકવા
જેવો અવાજ કરવો ૩ ખોખારવું, ખોખારો ખાવો [ટ]
- ક્ષુદ્ (૧ પ૦ અનિદ્ ક્ષોદતિ) જવું
- ક્ષુદ્ (૭ લ૦ અનિદ્ ક્ષુણતિ, ક્ષુન્તે-ક્ષુન્તે) ૧ દળવું, લોટ કરવો
૨ ચૂરો કરવો ૩ ખાડવું ૪ મગણવું ૫ વાટવું, પીસવું
૬ કચરવું, ટૂંદવું ૭ ફટવું, મુક્કી મારવી, ઠાસો મારવો [ઞ]

ક્ષુધ્ (૪ પ૦ અનિદ્ ક્ષુધ્યતિ) ક્ષુધા લાગવી, ભૂખ લાગવી.

ક્ષુપ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષોપતિ) ૧ ખેદ કરવો, ખિન્ન થવું. ૨ અહં-કાર કરવો. ૩ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું. ૩ નાનું હોવું, દૂંડું હોવું. ૫ ઝોછું હોવું, થોડું હોવું.

ક્ષુમ્ (૧ આ૦ સેદ્ ક્ષોમતે) ૧ ગભરાવું, આકુલ-બ્યાકુલ થવું. ૨ ગભરાવી દેવું. ૩ ક્ષોભ પામવો, સંકોચ પામવો. ૪ ખળ-ભળવું. ૫ ક્ષુબ્ધ કરવું. ૬ વિચલિત થવું. ૭ વિચલિત કરવું. ૮ ક્રોધ કરવો, ગુસ્સો થવું. ૯ કલુષિત કરવું. ૧૦ વલોવાવું, હહોળાવું. ૧૧ વલોવવું, મન્યન કરવું. ૧૨ હાલવું, કંપવું. ૧૩ હલાવવું.

ક્ષુમ્ (૪ પ૦ સેદ્ ક્ષુમ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ક્ષુમ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષુમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ક્ષુમ્પ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષુમ્પતિ) જવું. [ચ]

ક્ષુર્ (૬ પ૦ સેદ્ ક્ષુરતિ) ૧ છેદવું, કાપવું. ૨ વાઢવું. ૩ કાત-રવું. ૪ ખણવું. ૫ ખોદવું. ૬ રેખા-કાઢવી, લીટી કરવી.

ક્ષેઙ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ ક્ષેઙ્યતિ-તે) ખાવું.

ક્ષેવ્ (૧ પ૦ સેદ્ ક્ષેવતિ) ૧ ઉન્મત્ત હોવું. ૨ અહંકાર કરવો. ૩ થૂંકવું. ૪ વમન કરવું. ૫ વારવું, મનાઈ કરવી, નિષે-ધવું. ૬ સેવવું, સેવા કરવી. [ઝ]

ક્ષૈ (૧ પ૦ અનિદ્ ક્ષાયતિ) ૧ ક્ષય થવો, નાશ થવો. ૨ ઘસાવું, કમ થવું, હ્રાસ થવો. ૩ મ્લાન થવું, સૂકાવું.

ક્ષોટ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ ક્ષોટ્યતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ મોકલવું. ૩ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

ક્ષુ (૨ પં સેદ્ ક્ષૌતિઃ)- ૧ તીક્ષ્ણ કરવું, ધાર ગાળવી
૨ તેજસ્વી કરવું

ક્ષુ (૨ આં સેદ્ ક્ષુતે)- ૧ લઈ જવું ૨ ઉપાડી જવું
૩ ખસેડવું, ફર કરવું

ક્ષમા (૧ આં સેદ્ ક્ષમાયતે) ૧ ધૂળવડું, કપાવડું ૨ હલા
વડું ૩ થરથરવડું ૪ હાલવડું [દે]

ક્ષ્મીલ (૧ પં સેદ્ ક્ષ્મીલતિ) ૧ આખ મીંચવી, મટકું મારવું,
પેલકારો મારવો ૨ આખની પેઠે બધ-ઉઘાડ કરવું ૩ સકું

॥ ચિતે કરવું ૪ સડોચાવડું ૫ સુશોભિત હોવડું ૬ ચળવડું

ક્ષિદ્ (૧ પં સેદ્ ક્ષેદતિ) ૧ સિંહે ગળના કરવી ૨ સિંહ
નાદ કરવો ૩ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો [આ, બિ]

ક્ષિદ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષેદતે) ૧ તેલ વગેરે ચોપડવું ૨ માલિશ
કરવું ૩ લીનું કરવું, પલાળવડું ૪ લીનું થવું ૫ મૂંડવું,
છોડી દેવું [આ, બિ]

ક્ષિદ્ (૪ પં સેદ્ ક્ષિદયતિ) ૧ તેલ વગેરે ચોપડવું
૨ માલિશ કરવું ૩ મૂંડવું, છોડી દેવું [આ, બિ]

ક્ષિદ્ (૧ પં સેદ્ ક્ષેદતિ) ૧ અસ્પષ્ટ બોલવડું, ન સમજાય
એવું બોલવડું ૨ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો ૩ મુક્ત થવું,
છૂટ થવું ૪ છૂટ કરવું ૫ લીનું થવું [આ, બિ]

ક્ષિદ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષેદતે) ૧ તેલ વગેરે ચોપડવું ૨ માલિશ
કરવું ૩ ચીકણું થવું, ૪ ચીકણું કરવું ૫ લીનું થવું,
પલાળવડું, ૬ લીનું કરવું, ૭ છૂટ કરવું [આ, બિ]

॥ x સમ્ ઉપસર્ગ પછી ક્ષુ ધાતુ આવે, ત્યારે તેને આત્મનેપદના
પ્રત્યય લાગે છે જેમકે સ્નુતે ઇત્યાદિ ।

ક્ષિવ્દ (૪ પ૦ સેટ્ ક્ષિવ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [આ, વિ]

ક્ષ્વેલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્ષ્વેલતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ થરથરવું.

૩ જવું. ૪ રમવું, ખેલવું. ૫ મુક્તા કરવું, છોડવું. ૬ ચોપ-

ડવું. ૭ ચીકણું હોવું. ૮ ચીકણું કરવું. [ઋ]

સ્વક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વક્ષતિ) ૧ હસવું. ૨ મલકાવું, મંદ હસવું.

સ્વગ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વગતિ) જવું.

સ્વચ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વચતિ) ૧ સારું કરવું. ૨ આખાદ કરવું,

સમૃદ્ધ કરવું. ૩ સ્વચ્છ કરવું. ૪ પવિત્ર કરવું. ૫ ઉઘાડું

કરવું, સ્પષ્ટ કરવું. ૬ વિલંબથી ઉત્પન્ન થવું. ૭ વિલંબથી

જન્મ થવો. ૮ ઉત્પન્ન કરવું. ૯ ખેંચીને ખાંધવું. ૧૦ જડવું.

સળગડ ખેસાડવું, જોડવું.

સ્વચ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વચ્નાતિ, સ્વચ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

સ્વચ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વચયતિ-તે) ૧ ખેંચીને ખાંધવું, તાણીને

ખાંધવું, જકડવું. ૨ જડવું, સળગડ ખેસાડવું, જોડવું.

સ્વજ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વજતિ) ૧ મંથન કરવું, વલોવવું. ૨ ડખો-

ળવું. ૩ ડહોળવું.

સ્વજ્જ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વજ્જતિ) ૧ ખોડંગતું ચાલવું, લંગડાતું

ચાલવું. ૨ અટકાતું ચાલવું. ૩ મંદ ચાલવું. ૪ લૂલું હોવું,

લંગડું હોવું. [ઙ]

સ્વટ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વટતિ) ૧ ઈચ્છવું, ચાહવું. ૨ શોધવું,

તપાસ કરવી.

સ્વટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વટ્ટયતિ-તે) ૧ ઢાંકવું. ૨ ઓછાડવું.

૩ ઓઢાડવું. ૪ સંતાડવું, છૂપાવવું. ૫ સંકેરવું.

સ્વઢ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વઢયતિ-તે) ૧ લેદવું, ફાડવું. ૨ લાંગવું.

૩ ટુકડા કરવા, કંકડા કરવા.

સળ્હ (૧ પ૦ સેટ્ સળ્હતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ર] -

સળ્હ (૧૦ ર૦ સેટ્ સળ્હયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

સળ્હ (૧ આ૦ સેટ્ સળ્હતે) ૧ મથન કરવું, વલોવવું ૨ ડખો
ળવું ૩ ડહોળવું ૪ લેદવું, ફાડવું [ર]

સદ્ (૧ પ૦ સેટ્ સદતિ) ૧ સ્થિર હોવું ૨ વસવું, રહેવું
૩ મજબૂત હોવું ૪ ખાવું ૫ હણવું ૬ ઈના કરવી
૭ હુ ખ દેવું

સદ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ સદયતિ-તે) ઢાઢવું, આચ્છાદન કરવું

સન્ (૧ ર૦ સેટ્ સનતિ-તે) ૧ ખોદવું ૨ ખણવું, ખજ
વાળવું ૩ ઈના કરવી ૪ હુ ખ દેવું સ્ત-૧ ઉખેડવું
૨ પોહું કરવું ૩ કાપવું ૪ નાશ કરવો નિ-૧ સ્થાપવું,
મૂકવું ૨ ઢાટવું નિસ્-ખહાર કાઢવું [ર]

સમ્ (૧ પ૦ સેટ્ સમ્યતિ) જવું

સરળ્હ (૧૦ ર૦ સેટ્ સરળ્હયતિ-તે, સરળ્હપયતિ-તે) ૧ ખરડવું,
લેપ કરવો, લેપવું ૨ તિસ્કાર કરવો, ખૂતકારવું

સર્વ (૧ પ૦ સેટ્ સર્વતિ) જવું

સર્જ (૧ પ૦ સેટ્ સર્જતિ) ૧ માજવું, ધમીને સાફ કરવું
૨ સ્વચ્છ કરવું ૩ ખજવાળવું ૪ વલ્લરવું ૫ પીડાવું,
હુ ખી થવું ૬ હુ ખ દેવું ૭ ઈના કરવી ૮ સંકાર કરવો
૯ મહેમાનગીરી કરવી, પરોણાગત કરવી ૧૦ પૂજવું

સ્વદ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વદતિ) ડસવું, ડખવું, ડખ દેવો

સર્ (૧ પ૦ સેટ્ સર્વતિ) ૧ જવું ૨ અહકાર કરવો ૩ ખ
ડાઈ મારવી ૪ ડોળ ઘાલવો ૫ હઠ કરવો

સર્ (૧ પ૦ સેટ્ સર્વતિ) ૧ અહકાર કરવો ૨ ખડાઈ મા
રવી ૩ ડોળ ઘાલવો ૪ હઠ કરવો

खल् (१ प० सेट् खलति) १ એકહું કરવું. ૨ સંચહ કરવો.
૩ સ્ખલના થવી, ભૂલ-થાપ ખાવી. ૪ ઠોકર ખાવી.
૫ હાલવું, કંપવું. ૬ જવું.

खल् (११ प० सेट् खल्यति) ૧ વિલાસ કરવો. ૨ રમવું.

खव् (९ प० सेट् खौनाति, खव्नाति) ૧ સારું કરવું. ૨ આ-
ખાદ કરવું, સમૃદ્ધ કરવું. ૩ સ્વચ્છ કરવું. ૪ પવિત્ર કરવું.
૫ ઉઘાડું કરવું, સ્પષ્ટ કરવું. ૬ વિલંબથી ઉત્પન્ન થવું.
૭ વિલંબથી જન્મ થવો. ૮ ઉત્પન્ન કરવું.

खप् (१ प० सेट् खपति) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

खाद् (१ प० सेट् खादति) ૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું. ૨ જમવું. [ઋ]

खिद् (१ प० सेट् खेदति) ૧ ખીવું, ભય પામવો. ૨ ભડકવું.
૩ ખીવરાવવું. ૪ ભડકાવવું. ૫ હુઃખ દેવું.

खिद् (१ प० अनिद् खेदति) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

खिद् (४ आ० अनिद् खिद्यते) ૧ ખેદ પામવો, ખિન્ન થવું.
૨ નાખુશ થવું. ૩ માહું, લાગવું. ૪ ઉદ્વિગ્ન થવું, થાકી
જવું. ૫ અફસોસ કરવો. ૬ દીન થવું, લાચારી કરવી.
૭ હુઃખી હોવું. ૮ હુઃખ સહન કરવું.

खिद् (७ आ० अनिद् खिन्ते-खिन्ते) ઉપર પ્રમાણે, અર્થ.

खिद् (६ प० अनिद् खिन्दति) ૧ ખૂંદવું, ગૂંદવું, કંચરવું.
૨ ખિન્ન કરવું. ૩ હુઃખ દેવું, સતાવવું. ૪ સંતાપ કરવો.
૫ ખિન્ન થવું. ૬ નાખુશ થવું. ૭ માહું લાગવું. ૮ ઉદ્વિગ્ન
થવું, થાકી જવું. ૯ અફસોસ કરવો. ૧૦ દીન થવું,
લાચારી કરવી. ૧૧ હુઃખી હોવું. ૧૨ હુઃખ સહન કરવું.
खिल् (६ प० सेट् खिलति) વીણવું.

- સુ (૧ આ૦ અનિદ્ સઘતે) ૧ શબ્દ દરવો ૨ જુ
સુત્ (૧ પ૦ સેદ્ સોજતિ) ચારુ [ક]
સુદ (૧ પ૦ સેદ્ સોહતિ) ૧ ભેદુ, કાકુ ૨ ભાગુ
૩ દુકડા કચ્વા ૪ ઢાકુ
સુદ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ સોદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
સુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ સુદતિ) ૧ છપાવુ, સતાડુ ૨ ઢાકુ
૩ કાઢી મૂકુ
સુન્દ (૧ આ૦ સેદ્ સુન્દતે) ૧ લૂડ હોવુ, લગડ હોવુ
૨ લગડાતુ ચાલુ [ચ]
સુન્દ (૧ પ૦ સેદ્ સુન્દતિ) ૧ ભેદુ, કાકુ ૨ ભાગુ
૩ દુકડા કચ્વા ૪ ઢાકુ [ચ]
સુન્દ (૧૦ ર૦ સેદ્ સુન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
સુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ સોદતિ) ભેદુ, કાકુ
સુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ સુદતિ) ૧ ખોતરુ, ૨ ઉભેડુ ૩ ખેડુ
૪ ખજવાળુ, ખણુ ૫ ભેદુ
સુદ્ (૧ આ૦ સેદ્ સુદતે) ૧ રમુ, ખેલુ ૨ કુદુ
સેદ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેદતિ) ૧ ખીવુ, ભય પામવો. ૨ ખીવ
રાવુ ૩ ભડકુ ૪ ભડકાવુ ૫ દુખ દેવુ [ક]
સેટ (૧૦ ર૦ સેદ્ સેટયતિ-તે) ખાવુ, ભક્ષુ દરવું
સેટ (૧૦ ર૦ સેદ્ સેટયતિ-તે) ૧ ખાવુ ૨ નિશાની કચ્વી.
સેટ (૧ પ૦ સેદ્ સેટતિ) ૧ લાલુ, કપુ ૨ જુ
૩ ખેડુ, રમુ ૪ ખેડ દરવો, તમાનો કચ્વો [ક]
સેટ (૧૧ પ૦ સેદ્ સેટયતિ) ૧ ખેડુ, રમુ ૨ વિરામ કચ્વો
સેટ (૧૧ પ૦ સેદ્ સેટયતિ) ૧ ખેડુ, રમુ ૨ વિરામ
દરવો ૩ ખેડ દરવો, તમાનો દરવો

સ્વેચ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્વેચતે) ૧ સ્વેચ્વું, સ્વેચા કરવી. ૨ ભજન કરવું. ૩ નોકરી કરવી. [ઋ]

સ્વૈ (૧ પ૦ અનિટ્ સ્વાયતિ) ૧ સ્થિર હોવું. ૨ વસવું, રહેવું. ૩ મજબૂત હોવું. ૪ ખાવું. ૫ હણવું. ૬ ઈન્ત કરવી. ૭ હુઝા દેવું. ૮ ઉપદ્રવ કરવો. ૯ ખેદ કરવો. ૧૦ ખોદવું.

સ્વોટ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વોટતિ) ૧ લૂલું હોવું, લંગડું હોવું. ૨ લંગડાતું ચાલવું. [ઋ]

સ્વોટ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વોટયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ખાવું.

સ્વોહ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વોહતિ) ૧ લૂલું ચાલવું, લંગડાતું ચાલવું. ૨ લૂલું હોવું. [ઋ]

સ્વોહ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વોહયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ખાવું.

સ્વોદ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્વોદયતિ-તે) ફેંકવું.

સ્વોર્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વોરતિ) ૧ લંગડાતું ચાલવું, ખોડંગતું ચાલવું. ૨ લંગડું હોવું, લૂલું હોવું. [ઋ]

સ્વોલ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વોલતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

સ્વ્યા (૨ પ૦ અનિટ્ સ્વાયતિ) ૧ પ્રખ્યાત કરવું, પ્રસિદ્ધ કરવું. ૨ વખાણવું. ૩ કહેવું. ૪ વ્યાખ્યાન કરવું. ૫ પ્રસિદ્ધ થવું. ૬ શોભવું. અનુ-અનુવાદ કરવો. અન્વા-કહેલાનું તાત્પર્ય સમજાવવા માટે ફરીથી સ્પષ્ટ કરીને કહેવું. અમિ-૧ શોભવું. ૨ ચળકવું. ૩ ચારે તરફ પ્રખ્યાત કરવું. ૪ સામું બેવું. અમ્યા-ખોદું તહોમત દેવું, જૂઠો દોષ લગાડવો. અવ-૧ આડું બેવું. ૨ તિરસ્કારથી બેવું. આ-૧ યશસ્વી થવું. ૨ ઉપદેશ આપવો. ૩ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૪ કહેવું. હદા-ઉદાહરણ આપવું, દર્શાવવા દેવું. હપત્યા-ઉપાસના વગેરેની

- ૧ વિભૂતિઓનું કૃણ/કહેવું ૧ સ્વા-૧ પૂર્વનું વૃત્તાત કહેવું
૨ ખોલવું, કહેવું કુ-ખેઆખર થવું, અપકીર્તિ થવી પરિ-
ઓ તરફ પ્રસિદ્ધ થવું પરિસમ્-૧ સાગી ૧ રીતો-બાણુ
૧ ગણવું, ગણતરી કરવી પ્ર-૧ પ્રખ્યાત થવું, પ્રસિદ્ધ થવું
૨ કહેવું ૩-વધારે પડતું કહેવું પ્રત્યા-૧ ત્યાગ કરવો
૨ નિવારવું, નિષેધવું, ન સ્વીકારવું ૩ ત્યાગ કરવાનો
નિયમ કરવો, ત્યાગ કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરવી વિ-૧ વિખ્યાત
થવું, પ્રખ્યાત થવું ૨ પ્રખ્યાત કરવું-ઠગ્યા-૧ વિવરણ કરવું,
વ્યાખ્યા કરવી ૨ ઉપદેશ આપવો ૧ સમ્-૧ અખ્યા કરવી,
ગણવું, ગણતરી કરવી ૨ બાણુ ૩ મારી રીતે કહેવું
સમા-૧ નામ રાખવું, નામ પાડવું, સજ્ઞા આપવી ૨ સારી
રીતે કહેવું સુ-પસદ હોવું

ગણ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગણયતિ) ૧ હસવું ૨ તિરસ્કાર સૂચક હસવું
૩ મશકતી કરવી

ગન્ (૧ પ૦ સેદ્ ગનયતિ) ૧ ગર્વ કરવો ૨ દારૂ વગેરે કેફી
વસ્તુ પીને છાકટા થવું, ખેલાન થવું ૩ શબ્દ કરવો

ગજ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ગજયતિ-તે) શબ્દ કરવો

ગજ્જ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગજ્જયતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ અહકાર કરવો
૩ તિરસ્કાર કરવો ૪ ખરાબ કરવો ૫ મદન કરવું
૬ ઉદ્વેગન કરવું [૩]

ગહ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગહયતિ, ગલયતિ) ૧ છાટવું ૨ ઝરાવવું
૩ ઝરવું, ટપવું ૪ ચૂવું

ગઠ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ગઠયતિ-તે) ૧ છુપાવવું, સંતાડવું ૨ ઢાંકવું

ગણ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ગણયતિ તે) ૧ ગણવું, ગણતરી કરવી,

સંખ્યા કરવી. ૨ ગણુકારવું, માનવું. ૩ આદર કરવો. ૪ કલ્પના કરવી, ધારવું. ૫ મનન કરવું. ૬ વિચારવું. ૭ સમજવું. અધિ-૧ પ્રશંસા કરવી. ૨ ગણવું. અવ-અવ-ગણના કરવી, અપમાન કરવું. પરિ-૧ ચિંતન કરવું, વિચારવું. ૨ ગણવું. વિ-૧ તિરસ્કાર કરવો. ૨ અપમાન કરવું. ૩ નિંદા કરવી. ૪ સારી રીતે ગણવું.

ગણ (૧ પં સેટ્ ગણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગણ્ઙ (૧ પં સેટ્ ગણ્ઙતિ) ૧ ગાલ ઉપર રોગ થવો. ૨ ગાલ ઉપર ગંડમાંલ નામનો રોગ થવો. [ચ]

ગદ્ (૧ પં સેટ્ ગદતિ) ૧ બોલવું, કહેવું. ૨ ખીમાર હોવું, રોગી હોવું. નિ-૧ ભણવું, અભ્યાસ કરવો. ૨ સારી રીતે કહેવું. પ્રતિ-ઉત્તર આપવો, જવાબ દેવો. વિ-વિરુદ્ધ કહેવું.

ગદ્ (૧૦ સં સેટ્ ગદયતિ-તે) ૧ મેઘનું ગાજવું, મેઘનો શબ્દ થવો. ૨ ગર્જના કરવી.

ગદ્ઙ (૧૧ પં સેટ્ ગદ્ઙતિ) ગળગળા સ્વરે બોલવું, રુંધાતા કંઠે બોલવું.

ગધ્ (૪ પં સેટ્ ગધ્યતિ) મિશ્ર થવું, ભેળસેળ થવું.

ગન્દ્ (૧ પં સેટ્ ગન્દતિ) મુખમાં રોગ થવો. [ચ]

ગન્ધ્ (૧૦ આં સેટ્ ગન્ધયતે) ૧ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૨ ઇજા કરવી. ૩ માગવું. ૪ સુશોભિત કરવું. ૫ સૂચવવું. ૬ જવું.

ગમ્ (૧ પં અન્નિટ્ ગચ્છતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ પહોંચવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. ૫ ઉદ્દાઘન કરવું. ૬ વ્યતીત થવું, પસાર થવું. ૭ ઇચ્છિત સિદ્ધ થવું. ૮ જાણવું. અતિ-૧ ઓળંગવું, વટી જવું. ૨ પહોંચવું.

૩ પેસણુ, પ્રવેશ કરવો ૪ વ્યતીત થણુ, પસાર થણુ
 ૫ ઉલ્લઘન કરણુ ૬ જણા અધિ-૧ જાણણુ ૭ નિર્ણય
 કરવો ૮ જાણણુ, શીખણુ ૪ પ્રાપ્ત કરણુ, મેળવણુ
 ૫ પ્રાપ્ત થણુ, મળણુ ૬ ત્યાગ કરવો, છોડી દેણુ અનુ-
 ૧, પાછળ જણુ, પછવાડે જણુ, ૭ પછીથી જણુ ૩ અનુ-
 સરણુ ૪ અનુકરણુ કરણુ, નકલ કરવી ૫ પ્રાપ્ત થણુ
 ૬ પ્રાપ્ત કરણુ અન્તર્-૧ અન્તર્ધાન થણુ, અદશ્ય થણુ
 ૭ વચ્ચે જણુ અન્વા-૧ પાછળ આવણુ ૮ સામુ આવણુ
 ૩, અનુકરણુ કરણુ અપ-૧ આદ્યા જણુ ૨ હટી જણુ,
 ખામી જણુ ૩ પાછળ જણુ ૪ પાછુ જણુ ૫ નીકળી
 જણુ- ૬ જીકું પડણુ, અલગ થણુ ૭ નાટ થણુ અભિ-
 ૧ સામુ જણુ ૨ સત્વાર કરવો, ઠ તરફ જણુ ૪ હુમલો
 કરવો ૫ પ્રાપ્ત કરણુ અભિસમા-૧ સામુ આવણુ ૨ સારી
 રીતે જાણણુ ૩ નિર્ણય કરવો ૪ પ્રાપ્ત કરણુ અભ્યા-
 ૧ સામુ આવણુ ૨ પ્રાપ્ત કરણુ અભ્યુપ-૧ સ્વીકારણુ,
 અહણુ કરણુ અપ્રતિજ્ઞા કરવી અવ-૧ જાણણુ, સમજણુ
 ૨ નિર્ણય કરવો આ-૧ આવણુ ૨ વચ્ચે જણુ ૩ તરફ
 જણુ ૪ જાણણુ ૫ પ્રાપ્ત થણુ ૬ પ્રાપ્ત કરણુ હદ-
 જાયે જણુ, જાયે ચડણુ ૨ ઉપર જણુ ૩ ઉઠણુ, જીણુ
 થણુ ૪ નણુડ જણુ ૫ ઉછળણુ ૬ ઉઘ્ય-થવો, ઉદિત
 થણુ, જીગણુ સ્વપ-૧ નજીક જણુ ૨ અખૂલ કરણુ, સ્વીકારણુ
 ૩ સમતિ આપવી ૪ સલાહ દેવી ૫ ઉત્પન્ન કરણુ ૬ પ્રાપ્ત
 કરણુ ૭ જાણણુ સ્વા-નણુડ આવણુ, પામે આવણુ દુર-
 ૬ ખાધી જણુ, મુશ્કેલીથી જણુ નિ-૧ જ્ઞાન મેળવણુ ૨ સંગત
 થણુ, સુક્ત થણુ ૩ અવશ્ય પ્રાપ્ત કરણુ ૪ ચોક્કસ જણુ

નિર્-૧ જતા રહેવું, ચાલ્યા જવું. ૨ બહાર જવું. ૩ આગળ જવું. ૪ બહાર નીકળવું. પરા-૧ પાછું ફરવું. ૨ ચોતરફ જવું. પરિ-૧ બહાર જવું. ૨ ચોતરફ જવું. ૩ ઘેરવું, ઘેરી લેવું. ૪ ઘેરો ઘાલવો. ૫ વ્યાપ્ત કરવું. ૬ બહાર નીકળવું. પર્યુદ-ઉપર ઊઠવું. પ્રતિ-૧ પાછું જવું. ૨ વિપરીત જવું, ઊલટું ચાલવું. પ્રત્યા-૧ પાછું આવવું. ૨ પાછું ફરવું. ૩ સામું આવવું. ૪ પાછું જવું. પ્રત્યુદ-૧ ઉદય પામવો, ઉદિત થવું, ઊગવું. ૨ ઊઠવું, ઊભું થવું. ૩ ઊછળવું. ૪ સામું જવું. ૫ તરફ જવું. પ્રત્યુપ-સામું જવું. વિ-૧ જુદું પડવું, અલગ થવું. ૨ શત્રુ ઉપર ચડાઈ કરવી. ૩ નષ્ટ થવું. સમ્-૧ સાથે જવું, સંગે જવું. ૨ સમાગમ કરવો, મેળાપ કરવો. ૩ સંગત થવું, મેળ રાખવો. ૪ સ્વીકાર કરવો. ૫ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. સમનુ-૧ સંબંધ થવું, જોડાઈ જવું. ૨ સારી રીતે વ્યાખ્યા કરવી. ૩ પાછળ જવું. ૪ અનુસરવું. સમા-૧ આવવું. ૨ સામું આવવું. ૩ સાથે આવવું. ૪ સમાગમ કરવો, મળવું. ૫ સત્કાર કરવો. ૬ એકઠું થવું. ૭ જાણવું. સમુપ-કબૂલ કરવું, માન્ય કરવું. સુ-૧ આનંદથી જવું, ખુશીથી જવું. ૨ પાર જવું, પાર પામવું. સ્વા-૧ પધારવું. ૨ સત્કાર પામવો. [લ]

ગમ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગમ્વતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.
 ગર્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગર્ઘતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.
 ગર્જ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગર્જતિ) ગર્જના કરવી, ગાજવું.
 ગર્જ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ગર્જયતિ-તે) ગર્જના કરવી, ગાજવું.
 ગર્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગર્દતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ ગર્જના કરવી.
 ૩ ધચ્છવું. ૪ લોલુપતા રાખવી.

- ગર્દ (૧૦ હ૦ સેદ્ ગર્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ગર્ધ (૧૦ હ૦ સેદ્ ગર્ધયતિ-તે) ૧ લોલુપતા રાખવી, લાલસ
રાખવી ૨ આશા રાખવી ૩ ધન્યવું - ૪ લોભ કરવો
- ગર્ન (૧ પ૦ સેદ્ ગર્નતિ) જણ
- ગર્ન (૧ પ૦ સેદ્ ગર્નતિ) જણ
- ગર્થ (૧૦ આ૦ સેદ્ ગર્થયતે, ગર્વાપયતે) ગર્વ કરવો
- ગર્વ (૧ પ૦ સેદ્ ગર્વતિ) ૧ ગર્વ કરવો, અહિંસા કરવો
૨ ખડાઈ મારવી ૩ ડોળ ધાલવો ૪ હઠ કરવો
- ગર (૧૦ આ૦ સેદ્ ગર્વયતે, ગર્વાપયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ગહ (૧ હ૦ સેદ્ ગહતિ-તે) ૧ નિહણ, નિહા કરવી ૨ વખો
ડણ ૩ ધિક્કારણ ૪ કોઈને વિષે હલકો અભિપ્રાય બાધવો
૫ દોષ આપવો, કલહ દેણ ૬ દુખી હોણ
- ગહ (૧૦ હ૦ સેદ્ ગર્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ગલ (૧ પ૦ સેદ્ ગલતિ) ૧ ખાણ, લક્ષણ કરવું ૨ ઝરવું,
ટપકવું ૩ ઝરાવણ, ૪ ઝરવું ૫ પડવું ૬ ક્ષીણ થવું,
હ્રાસ થવો ૭ નષ્ટ થવું ૮ સડવું, કોહી જણ અપિ-, વિ-
ઓગળણ, પીગળણ, અવ-૧ નીચે પડવું ૨ ઓગળણ
- ગલ (૧૦ આ૦ સેદ્ ગાલયતે) ૧ ઝરાવણ ૨ ઝરવું, ટપકવું
- ગલ (૧૦ આ૦ સેદ્ ગલયતે) ૧ ઝરાવણ ૨ ઝરવું, ટપકવું
૩ ઝરવું ૪ પડવું - ૫ ક્ષીણ થવું, ગળી જણ ૬ નષ્ટ થવું
૭ સડવું, કોહી જણ અવ-૧ નીચે પડવું ૨ ઓગળણ
પરિ-૧ ઠૂળણ ૨ નષ્ટ થવું ૩ ક્ષીણ થવું, ગળી જણ
૪ ઝરવું, ટપકવું વિ-૧ નળક જણ ૭ મદદ કરવી
- ગત્ત્ (૧ આ૦ સેદ્ ગત્ત્મતે) ૧ હિમ્મત કરવી ૨ ધીરજ

ધરવી. ૩ બહાદુરી કરવી. ૪ સાહસ કરવું. ૫ ઉદ્ધતાઈ કરવી. ૬ ખેશરમ થવું. ૭ બહાઈ મારવી. ૮ સમર્થ હોવું. ૯ વિશ્વાસ રાખવો.

ગલ્હ (૧ આઠ સેટ્ ગલ્હતે) ૧ નિંદા કરવી. ૨ વખોડવું. ૩ ધિક્કારવું. ૪ કોઈને વિષે હલકો અભિપ્રાય બાંધવો. ૫ દોષ આપવો, કલંક દેવું.

ગવેષ્ (૧ આઠ સેટ્ ગવેષતે) ૧ શોધવું, ખોજવું, તપાસ કરવી. ૨ પ્રયત્ન કરવો.

ગવેષ (૧૦ હઠ સેટ્ ગવેષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગહ (૧૦ હઠ સેટ્ ગહયતિ-તે, ગહાપયતિ-તે) ૧ દુર્ગંભ હોવું, પ્રવેશ ન થઈ શકે એવું-હોવું. ૨ વસમું હોવું, વિષમ હોવું. ૩ પીડવું. ૪ હરકત કરવી, નડવું.

ગા (૧ આઠ અનિટ્ ગાતે) જવું.

ગા (૩ પઠ અનિટ્ જગાતિ, જિગાતિ) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૨ પ્રશંસા કરવી. ૩ જન્મવું, જન્મ થવો.

ગાત્ર (૧૦ હઠ સેટ્ ગાત્રયતિ-તે) ૧ શિથિલ હોવું, ઢીલું હોવું. ૨ પોચું હોવું, નરમ હોવું. ૩ શિથિલ કરવું. ૪ પોચું કરવું.

ગાધ્ (૧ આઠ સેટ્ ગાધતે) ૧ લાલસા રાખવી, મેળવવાને ઈચ્છવું. ૨ શોધવું, તપાસ કરવી. ૩ પ્રતિષ્ઠા થવી. ૪ ઊભા રહેવું. ૫ સ્થિત થવું, રહેવું. ૬ અન્ય રચવો, પુસ્તક બનાવવું. ૭ ગૂંથવું. ૮ ગોઠવવું. [ઋ]

ગાહ્ (૧ આઠ વેટ્ ગાહતે) ૧ પ્રવેશ કરવો, પેસવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ હલાવવું. ૪ વલોવવું. ૫ ફરવું. ૬ ફેરવવું. ૭ નષ્ટ કરવું. અવ-૧ નહાવું, સ્નાન કરવું. ૨ ઢૂંબડી મારવી. ૩ અંદર પેસવું. વિ-૧ નહાવું. ૨ હલાવવું, કંપાવવું.

ગુ (૧ આ૦ અનિદ્ ગવતે) ૧ શબ્દ ઠરવો ૨ ન સમન્વય
એવું અસ્પષ્ટ બોલવું

ગુ (૬ પ૦ અનિદ્ ગુવતિ) ૧ હસ્ત ઠરવો, મલ ત્યાગ ઠરવો,
વિદ્યાનું વિસર્જન ઠરવું

ગુજ (૧ પ૦ સેદ્ ગોજતિ) ૧ સમન્વય નહિ, એવું અસ્પષ્ટ
બોલવું ૨ બળડવું ૩ ગણગણાટ ઠરવો ૪ ભ્રમરાદિએ
શુભરવ ઠરવો ૫ સિહાદિએ ગર્જના ઠરવી

ગુજ (૬ પ૦ સેદ્ ગુજતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુજ્જ (૧ પ૦ સેદ્ ગુજ્જતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ નિ-૧ નીચું
નમવું ૨ શુભરવ ઠરવો ૩ સમન્વય નહિ એવું અસ્પષ્ટ
બોલવું [૩]

ગુહ (૬ પ૦ સેદ્ ગુહતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું ૨ પાલન-
પોષણ કરવું ૩ અથડાવું ૪ સામું માગવું ૫ સામું થવું
૬ અટકાવવું, રોકવું ૭ અટકવું ૮ લડાઈ માટે તૈયાર
કરવું ૯ હાથીને બખ્તર વગેરેથી સજ્જ કરવો,

ગુણ (૧૦ '૩૦ સેદ્ ગુણયતિ-તે) ૧ ગુણાકાર ઠરવો, ગુણવું
૨ ગણવું, ગણતરી ઠરવી ૩ આવૃત્તિ ઠરવી, ફરીને યાદ
કરવું ૪ આમત્રણ કરવું, બોલાવવું ૫ શુભ વહેવું, છાનું
કહેવું ૬ ગૂઢ બોલવું, સહેલાઈથી ન સમન્વય એવું બોલવું
૭ મત્રણા કરવી, મમલત ચલાવવી. ૮ મલાહ દેવી ૯ શિખા
મણી દેવી, ઉપદેશ આપવો અવ-ઉદ્ઘાટન કરવું, ઉઘાડવું

ગુણ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગુણ્તિ) ૧ વીંટવું, લપેટવું ૨ ઘેરી લેવું
૩ ઢાકવું ૪ ધૂળવાળું ઠરવું ૫ ભૂખગ રગતું ઠરવું
અવ-૧ પડદો ઠરવો ૨ ઢાકવું ૩ વીંટવું [૩]

ગુણ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ગુણ્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગુણ્ણતિ) ૧ વીંટવું. ૨ ઘેરવું. ૩ ઢાંકવું.

૪ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૫ ચૂર્ણ કરવું, લોટ કરવો.

અવ-૧ પડદો કરવો. ૨ વીંટવું. ૩ ઢાંકવું. [૩]

ગુણ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ગુણ્ણયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગુદ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગોદતે) રમવું, ખેલવું.

ગુધ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગોધતે) રમવું, ખેલવું.

ગુધ્ (૪ પ૦ સેટ્ ગુધ્ણતિ) ૧ વીંટવું. ૨ ઘેરી લેવું. ૩ ઢાંકવું.

ગુધ્ (૯ પ૦ સેટ્ ગુધ્ણાતિ) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ રીસાવું.

ગુન્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગુન્દ્રતિ) જૂઠું ખોલવું [૩]

ગુન્દ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ગુન્દ્રયતિ-તે) જૂઠું ખોલવું.

ગુપ્ (૧ પ૦ વેટ્ ગોપાયતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ પાલન-પોષણ કરવું.

ગુપ્ (૧ આ૦ સેટ્ જુગુપ્સતે) ૧ નિંદવું. ૨ વખોડવું. ૩ ધિક્કારવું. ૪ ઠપકો આપવો.

ગુપ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગોપતે) ૧ સંતાડવું, છાનું રાખવું. ૨ ઠપકો આપવો. ૩ ધિક્કારવું.

ગુપ્ (૪ પ૦ સેટ્ ગુપ્ણતિ) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું. ૨ વ્યાકુલ કરવું. ૩ વિહંબના કરવી, દુઃખ દેવું. પરિ- ૧ સતત પરિભ્રમણ કરવું. ૨ વ્યાકુલ થવું.

ગુપ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ગોપયતિ-તે) ૧ સંતાડવું, છાનું રાખવું. ૨ ખોલવું. ૩ શોભવું. ૪ ચળકવું, ચમકવું.

ગુફ્ (૬ પ૦ સેટ્ ગુમ્ફતિ) ૧ ગૂંથવું, ૨ ગંઠવું. ૩ ગાંઠવું, ગાંઠ દેવી. ૪ રચવું, બનાવવું.

ગુમ્ફ્ (૬ પ૦ સેટ્ ગુમ્ફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગુર્ (૧ પઠ સેદ્ ગોરતિ) ૧ ઉદ્યમ કરવો, પ્રયત્ન કરવો
૨ ઉગામવુ ૩ ઉછાળવુ [એ] ૪

ગુર્ (૪ આઠ સેદ્ ગૂર્યતે) ૧ જુવુ ૨ હણવુ ૩ ઈજા કરવી
૪-૬ ખ દેવુ ૫ જૂનુ થવુ ૬ વૃદ્ધ થવુ, ઘરડું થવું
૭ વડીલ હોવુ, મુરખી હોવુ [એ]

ગુર્ (૬ આઠ સેદ્ ગુરતે) ૧ ઉદ્યમ કરવો, ઉદ્યોગ કરવો
૨ ઉગામવુ ૩ ઉછાળવુ [એ]

ગુર્ (૧૦ વઠ સેદ્ ગૂર્વયતિ-તે) રહેવુ, નિવાસ કરવો

ગુર્ (૧ આઠ સેદ્ ગૂર્દતે) ૧ રમવુ, ખેલવુ ૨ ફૂંડવુ

ગુર્ (૧૦ વઠ સેદ્ ગૂર્દયતિ-તે) ૧ નિવાસ કરવો, રહેવુ
૨ પ્રથમ વસવું, પહેલુ રહેવુ ૩ આમત્રણ કરવુ, ખોલા
વવુ ૪ રમવુ ૫ ફૂંડવુ

ગુર્ (૧ પઠ સેદ્ ગૂર્વતિ) ૧ ઉદ્યમ કરવો, ઉદ્યોગ કરવો
૨ ઉગામવુ ૩ ઉછાળવુ [એ]

ગુર્ (૧ વઠ સેદ્ ગૂર્હતિ-તે) ૧ ઢાંડવું, આચ્છાદન કરવુ ૨ સતા-
ડવું, છૂપાવવું અપ-ખસેડવુ, ફર કરવુ સપ-૧ આલિંગન
કરવું, ભેટવુ ૨ ગુપ્તપણે રક્ષણ કરવુ ૩ રચવુ, ખનાવવુ
નિ-છૂપાવવું, સતાડવુ

ગૂ (૧ પઠ સેદ્ ગવતિ) દસ્તા કરવો, વિદ્યાનુ વિસર્જન કરવુ

ગૂ (૬ પઠ સેદ્ ગુવતિ) દસ્તા કરવો, વિદ્યાનુ વિસર્જન કરવુ

ગૂર્ (૪ આઠ સેદ્ ગૂર્યતે) ૧ જુવું ૨ હ ખ દેવુ ૩ માર
મારવો ૪ હણવું ૫ જૂનું હોવુ, જુવું હોવું ૬ વૃદ્ધ
હોવુ, ઘરડું હોવુ ૭ વડીલ હોવું, મુરખી હોવું [એ]

ગૂર્ (૧૦ આઠ સેદ્ ગૂર્યતે) ૧ ઉદ્યમ કરવો, પ્રયત્ન કરવો
૨ ઉગામવુ ૩ ઉછાળવુ ૪ ખાવું, ભક્ષણ કરવુ

ગૃ (૧ પ૦ અનિદ્ ગરતિ) ૧ સિંચવું, ભીનું કરવું. ૨ છાંટવું.
 ગૃજ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગર્જતિ) ૧ ગર્જના કરવી, ગાજવું. ૨ શબ્દ
 કરવો.

ગૃજ્ (૧ પ૦ સેદ્ ગૃજતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઙ]

ગૃધ્ (૪ પ૦ સેદ્ ગૃધ્યતિ) ૧ લોહપતા રાખવી. ૨ આશા
 રાખવી. ૩ ઇચ્છવું. ૪ લોભ કરવો. ૫ આસક્ત થવું,
 લંપટ થવું. [ઙ]

ગૃધ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ ગર્ધયતે) ઠગવું, છેતરવું.

ગૃહ્ (૧ આ૦ વેદ્ ગર્હતે) ૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ પકડવું,
 ઝાલવું. ૩ નિહવું. ૪ ધિક્કારવું.

ગૃહ્ (૧૦ ઉ૦ સેદ્ ગૃહ્યતિ-તે) ૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ પક-
 ડવું, ઝાલવું.

ગૃહિ (૧ પ૦ સેદ્ ગૃહ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [સૌત્ર]

ગૃ (૬ પ૦ સેદ્ ગિરતિ, ગિલતિ) ૧ ખાવું. ૨ ગળવું, ગળી
 જવું, ગળામાં ઉતારવું. ૩ ખોલવું. અનુ-૧ ખાવું.
 ૨ ગળવું. અવ-(આ૦) ધીમેથી કહેવું. ઉદ્-૧ કહેવું,
 ખોલવું. ૨ વમન કરવું. ૩ ઓડકાર ખાવો. ૪ ઉપાડવું,
 ઊંચકવું. નિ-૧ વમન કરવું, ઊલટી કરવી. ૨ ઓડકાર
 ખાવો. ૩ ગળવું, ગળી જવું. ૪ ખાવું. સમ્-૧ ખાવું.
 ૨ ગળવું, ગળી જવું. સમ્-(આ૦) ૧ પ્રતિજ્ઞા કરવી.
 ૨ વચન આપવું. સમુદ્-ઉપાડવું, ઊંચકવું.

ગૃ (૯ પ૦ સેદ્ ગૃણતિ) ૧ કહેવું, ખોલવું. ૨ શબ્દ કરવો.
 અનુ-પહેલાં જે કહ્યું હોય, તેની પુષ્ટિ માટે પછીથી ખોલવું.
 પ્રતિ-૧ કહેવું, ખોલવું. ૨ પહેલાં જે કહ્યું હોય, તેની
 પુષ્ટિ માટે પછીથી ખોલવું.

ગૃ (૧૦ આ૦ સેટ્ ગારયતે) ૧ જાણવુ, સમજવુ ૨ જણાવવુ,
સમજાવવુ ૩ ગીજવુ ૪ ગીજવાડવું સમુદ્-૧ રાડ પાડવી,
ચીમ પાડવી ૨ ઉપર ફેડવુ

ગેટ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગેટતે) જવુ [ઋ]

ગેપ (૧ આ૦ સેટ્ ગેપતે) ૧ હાલવુ, ડપવુ ૨ ધ્રજવુ, થર-
થરવુ ૩ જવુ [ઋ]

ગેવ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગેવતે) ૧ સેવવુ, સેવા કરવી ૨ સારવાર
ઠરવી ૩ નોકરી કરવી [ઋ]

ગેપ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગેપતે) શોધવુ, ખોજવુ, તપાસ કરવી [ઋ]

ગૈ (૧ પ૦ જાનિદ્ ગાયતિ) ૧ ગાવુ, ગાયન કરવુ ૨ વર્ણ
વવુ, વર્ણન કરવુ ૩ પ્રશ્ન કરવી, વખાણવુ અવ-
નિદવુ, નિદા ઠરવી રદ્-૧ ઊંચા સ્વરે ગાવુ ૨ ઊંચા
સ્વરે ખોલવુ ૩ વર્ણવવુ, વર્ણન કરવુ ૪ પ્રશ્ન કરવી,
વખાણવુ પ્ર-૧ ઊંચા સ્વરે ગાવુ ૨ ઊંચા સ્વરે ખોલવુ
વિ-૧ નિદવુ, નિદા ઠરવી ૨ ખાત્રીપૂર્વક, ખોલવુ

ગોધા (૧૧ પ૦ સેટ્ ગોધાયતિ) ૧ જલદી ચડવુ ઠરવુ ૨ કુટિ-
લતા કરવી, આડોડાઈ ઠરવી ૩ કપટ કરવુ

ગોમ (૧૦ ર૦ સેટ ગોમયતિ-તે) લીપવુ, ખરડવું

ગોષ્ટ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગોષ્ટતે) ૧ એકહું ઠરવુ ૨ ઢગલો કરવો
૩ એકહું થવુ ૪ ઢગલો થવો

ગોષ્ટ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગોષ્ટતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મય (૧ આ૦ સેટ્ મયતે) ૧ ચૂંધવુ ૨ ગઠવુ ૩ ગાઠ દેવી

મન્ય (૧ આ૦ સેટ મન્યતે) ૧ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ
કરવી ૨ કપટ કરવુ ૩ વાકુ હોવું ૪ વાકુ-ચૂંધુ ચાલવું

૫ ગૂંથવું. ૬ ગાંઠવું. ૭ ગાંઠવું, ગાંઠ દેવી. ૮ બાંધવું.
૯ રચવું, બનાવવું. ૧૦ નમાવવું. [ચ]

ગ્રન્થ (૧ પ૦ સેટ્ ગ્રન્થતિ) ૧ ગૂંથવું. ૨ ગાંઠવું. ૩ ગાંઠવું,
ગાંઠ દેવી. ૪ બાંધવું. ૫ ગોઠવવું. ૬ એકઠું કરવું.
૭ રચવું, બનાવવું. ૮-૧ ખોલવું, ગાંઠ ખોલવી. ૨ છોડી
દેવું. મુક્ત કરવું.

ગ્રન્થ (૧ પ૦ સેટ્ ગ્રન્થાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગ્રન્થ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ગ્રન્થયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગ્રસ્ (૧ આ૦ સેટ્ ગ્રસતે) ૧ ખાવું. ૨ ગળવું, ગળામાં ઉતારવું.
૩ ક્ષીણ થવું, ઘસાઈ જવું. ૪ ઘેરવું, ઘેરી લેવું. [ઝ]

ગ્રસ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગ્રસતિ) ૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ ખાવું.
૩ ગળવું, ગળામાં ઉતારવું. ૪ ક્ષીણ થવું, ઘસાઈ જવું.
૫ ઘેરવું, ઘેરી લેવું.

ગ્રસ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ગ્રાસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગ્રહ (૧ ૩૦ સેટ્ ગ્રહાતિ, ગ્રહીતે) ૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ પક-
ડવું. ૩ ઘેલવું, ઝાલવું. ૪ મેળવવું. ૫ કબૂલ કરવું.
૬ જાણવું. અનુ-૧ અનુગ્રહ કરવો, કૃપા કરવી, મહેરબાની
કરવી. ૨ મિત્રભાવથી આવકાર દેવો. ૩ અનુકૂલ કરવું.
૪ સ્વીકાર કરવો. અપિ-ઠાંકવું. અમિનિ-રોકવું, અટકાવવું.
અવ-૧ રોકવું, અટકાવવું, ૨ સામું થવું. ૩ નિયમ કરવો.
૪ અનુમતિપૂર્વક ગ્રહણ કરવું. ૫ આશ્રય લેવો. ૬ જાણવું.
આ-૧ આગ્રહ કરવો. ૨ સામેથી ખેંચવું. ૮-૧ વિશ્વાસ
રાખવો. ૨ અનામત મૂકવું. ૩ ઉધરાણી કરવી, લેણીની
માગણી કરવી. ૮-૧ અનુગ્રહ કરવો, કૃપા કરવી. ૨ ઉપ-
કાર કરવો. ૩ પુષ્ટિ કરવી. ૪ પૂરું પાડવું. ૫ ભરવું, ભરી

દેવું ૬ અહણુ કરવું ઉપસમ્-ઉપકાર-ઠરવો ઉપોદ્-નાણુ
 નિ-૧ રોકવું, અટકાવવું ૨ દબાવવું ૩ કબળે ગળવું
 ૪ કેદ કરવું ૫ નિગ્રહ ઠરવો, શિક્ષા કરવી ૬ લડાઈ
 કરવી ૭ લઈ લેવું, ઉપાડી જવું ૮ સ્વિત થવું, સ્થિર
 થવું ૯ ખેસવું ૧૦ અહણુ કરવું પરિ-૧ ધારણુ કરવું
 ૨ પડવું, પકડી લેવું ૩ ચોભવું, ઝાલવું ૪ કબૂલ કરવું,
 માન્ય કરવું ૫ અહણુ કરવું, સ્વીકારવું પ્ર-૧ ઉપાડવું,
 ઊત્થાવું ૨ કરવું ૩ ધારણુ ઠરવું ૪ અહણુ કરવું
 પ્રતિ-૧ કબૂલ ઠરવું, માન્ય કરવું ૨-અનુમતિ આપવી,
 મમતિ દેવી ૩ આલિંગન કરવું, ભેટવું ૪ તાબે કરવું
 ૫ છૂતવું ૬ કહેવું ૭ આપેલી વસ્તુ પાછી લેવી, અથવા
 તેને બદલે બીજી વસ્તુ લેવી ૮ ખાનુ લેવું, મોહાના માટા
 તરીકે અગાઉથી નાણુ કે વીંટી વગેરે ખાનુ લેવું ૯ અહણુ
 કરવું વિ-૧ વિગ્રહ કરવો, લડાઈ ઠરવી ૨ કબિયો ઠરવો
 અધડવું ૩ વિરોધ ઠરવો ૪ સમાગ વગેરેનું સમાન
 અર્થવાળું વાક્ય બનાવવું સમ્-૧ સંગ્રહ કરવો, મધરવું
 ૨ આશય દેવો ૩ એકઠું કરવું ૪ સ્વીકાર કરવો

મહ્ (૧૫૦ સેદ્ મહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મહ (૧૦ ર૦ સેદ્ પ્રાહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પ્રામ (૧૦ ર૦ સેદ્ પ્રામયતિ-તે) ૧ બોલાવવું ૨ નિમત્રણ
 કરવું, નોતવું ૩ ધાનું કહેવું, ગુપ્ત કહેવું

મુચ્ (૧૫૦ સેદ્ મોચતિ) ૧ ચોરવું ૨ જવું [ક]

મ્લસ (૧૫૦ સેદ્ મ્લસતે) ૧ ખાવું ૨ ગળવું, ગળી જવું,
 ગળામા ઉતારવું ૩ કીણ થવું, ફાગ થવો [ક]

ગ્લહ્ (૧ આઠ્ વેટ્ ગ્લહતે) ૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૨ પાસા વડે રમવું. ૩ જુગાર ખેલવો. ૪ હોડ બકવી, સરત-મારવી.

ગ્લહ (૧૦ ડં૦ સેટ્ ગ્લહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ગ્લુચ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગ્લોચતિ) ૧ ચોરવું. ૨ જવું. [ઙ]

ગ્લુજ્ (૧ પ૦ સેટ્ ગ્લુજતિ) ૧ ચોરવું. ૨ જવું. [ઙ]

ગ્લેપ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ગ્લેપતે) ૧ દીન થવું, લાચારી કરવી. ૨ ગરીબ હોવું, નિર્ધન હોવું. ૩ પરાધીન હોવું. ૪ હાલવું, કંપવું. ૫ જવું. [ઙ]

ગ્લેય્ (૧ આઠ્ સેટ્ ગ્લેયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઙ]

ગ્લેવ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ગ્લેવતે) ૧ સેવવું, સેવા કરવી. ૨ સારવાર કરવી. ૩ નોકરી કરવી. ૪ ભજન કરવું. ૫ શોધવું, ખોળવું. ૬ ચોકસાઈ કરવી. [ઙ]

ગ્લેપ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ગ્લેપતે) ૧ શોધવું, ખોળવું, તપાસ કરવી. ૨ ચોકસાઈ કરવી. [ઙ]

ગ્લૈ (૧ પ૦ અનિટ્ ગ્લાયતિ) ૧ દૂબળું હોવું, બળહીન હોવું. ૨ ગ્લાન હોવું, બીમાર હોવું. ૩ ક્ષીણ થવું, ઘસાઈ જવું. ૪ ગ્લાન થવું, કરમાવું. ૫ ખિન્ન થવું. ૬ ઉદાસીન થવું.

ઘંપ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ઘંપતે) ૧ કરવું, બનાવવું. ૨ ઘસવું. ૩ ઘસીને સાફ કરવું. ૪ સિંચવું, ભીલું કરવું. ૫ ઝરવું. ૬ ખરવું. [ઙ]

ઘંસ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ઘંસતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઙ]

ઘઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઘઘતિ) ૧ હસવું. ૨ મશકરી કરવી.

ઘઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઘઘતિ) ૧ હસવું. ૨ મશકરી કરવી.

ઘટ્ (૧ આઠ્ સેટ્ ઘટતે) ૧ હોવું. ૨ સંગત હોવું, યુક્ત હોવું, મળવું. ૩ ઘડવું. ૪ કરવું, બનાવવું. ૫ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી. ૬ ચેષ્ટા કરવી. ૭-ઊઘડવું, ખૂલવું.

પ્ર-પ્રાગ્ લ ઠગ્વો વિ-૧ વિયુક્ત થવું, છૂટે પડવું, અલગ થવું ૨ તૂટી જવું સમ્-૧ સગત થવું, યુક્ત થવું, મળવું ૨ સયુક્ત કરવું, ભેડવું ૩ એકઠું કરવું ૪ પ્રયત્ન કરવો [પ]
 ટ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ ઘટયતિ-તે) ૧ એકઠું કરવું ૨ મચ્ચ કરવો, મચ્ચ ઠગ્વો ૩ ભેડી દેવું, મેળવવું ૪ એકઠું મૂકવું ૫ ખાધવું, જઈડવું ૬ છૂટવું, લગોટવું ૭ ખોલવું ૮ શોભવું ૯ ચળકવું, ચમકવું ૧૦ હલવું ૧૧ ઈન ઠગ્વી ૧૨ માર મારવો ૧૩ ડુંખ દેવું

ટ્ (૧ આ૦ સેદ્ ઘટ્ટે) ૧ હાલવું, ઠપવું ૨ ડોલવું ૩ જવું ૪ ઘડવું, ઘાટ-આઠાગ આપવો ૫ ખનાવવું ૬ સ્પર્શ કરવો, અડકવું ૭ સ્પર્શ કરવો, અથડાવું અપ-નષ્ઠ થવું અમિ-વેગથી જવું અવ-૧ ઠમ થવું, હામ થવો ૨ પાછું હાંકવું ૩ હાંકાવવું ૪ અટકાવવું ટ્-૧ ઘસવું ૨ હલાવવું ૩ ઉઘાડવું, ખુલ્લું કરવું પરિ-૧ અથડાવું, અફળાવું ૨ અથડાવવું ૩ ચૂંચો કરવો, ચૂંચું કરવું ૪ મર્દન કરવું, ઠથરવું ૫ ફેલાવવું ત્રિ-૧ વિયુક્ત કરવું, ભુલું કરવું ૨ ખગાડવું, ૩ વિનાશ કરવો ૪ માજવું ૫ માણને સાફ કરવું સમ્-૧ સ્પર્શ કરવો, અડકવું ૨ અથડાવું, અફળાવું

પટ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ ઘટ્ટયતિ-તે) ૧ ઉપરનો અર્થ ૨ હલાવવું
 ણ (૮ વ૦ સેદ્ ઘણોતિ, ઘણુતે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું [ઋ]
 ણ્ (૧ વ૦ સેદ્ ઘણ્ટતિ) ૧ ખોલવું, કહેવું ૨ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો ૩ શોભવું ૪ ચળકવું, ચમકવું [ઇ]

પણ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ ઘણ્ટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 ણ્મ (૧ વ૦ સેદ્ ઘમ્મતિ) જવું, ગમન કરવું

ઘર્વ (૧ પ૦ સેટ્ ઘર્વતિ) જવું, ગમન કરવું.

ઘષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘષતે) ૧ ઘસવું. ૨ ઘસીને સાફ કરવું.

૩ ઘસીને ચક્રચક્રિત કરવું.

ઘસ (૧ પ૦ અનિટ્ ઘસતિ) ખાવું, ભક્ષણ કરવું. [લ]

ઘિણ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘિણતે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ થોભવું,

આલવું. [ઙ]

ઘુ (૧ આ૦ અનિટ્ ઘવતે) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ઘુષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘુષતે) ૧ ચક્રચક્રિત કરવું. ૨ ઉજ્જવળ કરવું.

૩ સ્વચ્છ કરવું, સાફ કરવું. ૪ શોભવું. ૫ ચળકવું. [ઙ]

ઘુટ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘોટતે) ૧ પાછું આવવું. ૨ અહીં-તહીં

ભ્રમવું, આમ-તેમ રળડવું. ૩ અદલ-બદલ કરવું. ૪ બદલવું.

ઘુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ ઘુટતિ) ૧ સામું મારવું. ૨ સામું થવું.

૩ અથડાવું, અફળાવું. ૪ અટકાવવું, રોકવું. ૫ અટકવું.

૬ તિરસ્કાર કરવો. ૭ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૮ પાલન-

પોષણ કરવું. વિ-મોડવું, મરડવું.

ઘુઢ્ (૬ પ૦ સેટ્ ઘુઢતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઘુળ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘોળતે) ૧ ભ્રમવું, ભટકવું. ૨ ચક્રાકાર

ગોળ કરવું. ૩ પાછું આવવું.

ઘુળ્ (૬ પ૦ સેટ્ ઘુળતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઘુળ્ (૧ આ૦ સેટ્ ઘુળતે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ પકડવું,

પકડી લેવું. ૩ થોભવું, આલવું. [ઙ]

ઘુર્ (૪ આ૦ સેટ્ ઘૂર્ણતે) ૧ ઘૂર્ણ થવું, ઘસાઈ જવું. ૨ વૃદ્ધ

થવું, ઘરડું થવું. ૩ જૂનું થવું. ૪ હણવું. ૫ માર મારવો.

૬ હુઝ દેવું. ૭ શોધવું, જોળવું. [હે]

ધુર (૬ પ૦ સેદ્ ધુરતિ) ૧ લય કર હોવું, ૨ લય કરવો, ૩ લય કર શબ્દ કરવો ૪ ધુરવું, ગુન્નામાં બોલવું ૫ તરૂકવું, ગુસ્સામાં ઘાટો પાડવો, ૬ ધોરવું, ઊંઘમાં નસકોરાથી શબ્દ કરવો

ધુષ (૧ પ૦ સેદ્ ધોષતિ) ૧ ઊંચા અવાળે બહેર કરવું, ઢંઢેરો પીટવો ૨ ઘાટો પાડવો ૩ તરેહ-તરેહના શબ્દ કરવા ૪ ઊંચા અવાળે લણવું ૫ ગોખવું ૬ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું ૭ મનમાં વિચાર કરીને કહી સભળાવવું ૮ ગુપ્તપણે કામ કરવું અપ-છપાવવું ૨ ઓળવવું, પચાવી પાડવું, ખોટી ગીતે લઈ લેવું આ-૧ સતત રોવું, વિલાપ કરવો ૨ ઊંચા અવાળે બહેર કરવું, ઢંઢેરો પીટવો ૩ પ્રશંસા કરવી ૪ ગર્જના કરવી ૫ મનમાં વિચાર કરીને કહી સભળાવવું વદ-૧ ઉદ્ઘોષણ કરવી, બહેર કરવું, ઢંઢેરો પીટવો ૭ ઊંચા અવાળે બોલવું [ઋ]

ધુષ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ધોષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ધુષ્ (૧ આ૦ સેદ્ ધોષતે) ૧ ચળકવું કરવું, ચકચકિત કરવું ૨ સ્વચ્છ કરવું, સાફ કરવું

ધુર (૪ આ૦ સેદ્ ધૂરતે) ૧ છૂંટી થવું, ધસાઈ જવું ૨ વૃદ્ધ હોવું, ઘરડું હોવું ૩ બૂઝુ હોવું ૪ હણવું ૫ ધન કરવી ૬ માર મારવો ૭ દુઃખ દેવું [રિ]

ધૂર્ણ (૧ આ૦ સેદ્ ધૂર્ણતિ) ૧ ચક્રાકાર ગોળ ફરવું ૨ ભેટકવું, ગપડવું ૩ ડોલવું ૪ ઠપવું, હાલવું ૫ પાછું આવવું

ધૂર્ણ (૬ પ૦ સેદ્ ધૂર્ણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ધૂ (૧ પ૦ અનિદ્ ધરતિ) ૧ સિંચવું, ભીંજવું, પવાળવું ૨ રેડવું ૩ હાટવું ૪ ઢાકવું

ઘૃ (૩ પ૦ અનિદ્ જઘર્તિ, જિઘર્તિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ શો-
ભવું. ૩ ચળકવું, ચમકવું. ૪ પ્રતીપ્ત કરવું. ૫ સિંગવું,
પલાળવું. ૬ રેડવું. ૭ છાંટવું.

ઘૃ (૧૦ રૂ૦ સેટ્ ઘારયતિ-તે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ઝરાવવું.
૩ ખરવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ ભીંજવવું ૬ રેડવું. ૭ છાંટવું.

ઘૃણ (૮ રૂ૦ સેટ્ ઘર્ણોતિ, ઘર્ણુતે । ઘૃણોતિ, ઘૃણુતે) ૧ શોભવું.
૨ ચળકવું, ચમકવું. [ઝ]

ઘૃણ્ણ (૧ આ૦ સેટ્ ઘૃણ્ણતે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ પકડવું,
પકડી લેવું. ૩ થોભવું, ઝાલવું. [ઞ]

ઘૃષ્ (૧ રૂ૦ સેટ્ ઘર્ષતિ-તે) ૧ ઘસવું. ૨ માંજવું, ઘસીને સાફ
કરવું. ૩ પીસવું, વાટવું. ૪ ફૂટવું, કચરવું. ૫ અથડાવું.
૬ સ્પર્ધા કરવી. ૭ અદેખાઈ કરવી. ૮ હુર્ષ પામવો. [ઞ]

ઘોર્ (૧ પ૦ સેટ્ ઘોરતિ) ૧ ચતુરાઈથી ચાલવું. ૨ ઘોડાની
પેઠે ચાલવું. [ઞ]

ઘોલ (૧૦ રૂ૦ સેટ્ ઘોલયતિ-તે) ૧ ભેળસેળ કરવું, મિશ્રિત
કરવું. ૨ પીસવું, વાટવું. ૩ ફૂટવું, કચરવું. ૪ માંજવું.

ઘ્રા (૧ પ૦ અનિદ્ જિઘ્ઘતિ) ૧ સૂંઘવું, વાસ લેવી. ૨ ચુંબન
કરવું.

ઙુ (૧ આ૦ અનિદ્ ઙ્ઙવતે) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ચક્ (૧ રૂ૦ સેટ્ ચકતિ-તે) ૧ સંતુષ્ટ થવું. ૨ તૃપ્ત થવું,
ધરાવું. ૩ શોભવું. ૪ ચળકવું, ચમકવું. ૫ અટકવું.
૬ અટકાવવું, રોકવું. ૭ હટાવવું, ખસેડવું. ૮ સામું થવું.
૯ સામો માર મારવો. ૧૦ ભયભીત થવું. ૧૧ ભડકવું.
૧૨ રખડવું, ધૂમવું, ભટકવું.

ચકાસ્ (૨ પ૦ સેટ્ ચકાસ્તિ) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું [ઞ]

વજ્ર (૧૦ ૩૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ-સે) ૧ હુ ખ દેવ ૨ નહું,
હુદત દરવી ૩ હુ ખી હોયું

વજ્ર (૨ આં મેટ વજ્ર) ૧ ખોલવું, દહેવ ૨ લેવ, દેખવ
૩ ચૂવ ૪ ખાવ, ભાણુ દેવ ૫ હોડવ, ત્યાગ કરવો
આ-૧ હોડવ ૨ ઉપદેશ આપવો ૩ દેખવ ૪ હા-ઉદાહરણ
આપવું, ઘાન દેવ પ્રતિ-ઉત્તર આપવો, જવાબ દેવો
પ્રત્યા-૧ પતિયાગ દેવો ૨ નિગ્રહ કરવો દયા-૧ સમ
ભવવું ૨ આખ્યા દેવી, વિવણુ દેવ ૩ દહેવ

વજ્ર (૫ ૫૦ મેટ વજ્રોત્તિ) ૧ મારી નાખવ ૨ દત્તવ દેવી

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું [૩]

વજ્ર (૧ આં મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું [૩]

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું, કપવું
૩ ચરિત-હોયું, ચરિત હોયું [૪]

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ તોડવું ૨ લેવ, ચી વું ૩ બા
નવ હોયું ૪ વૌધવું ૫ નાથ દેવો ૬ લવવું ૭ દરદર
દેવી, નહું ૮ નહું આટલ થવ, ઉપ-લેવ ૯ વ
નહું ૧૦ લાવ ૧૧ વૌધવું ઉપદેશ આપવું ૧૨-ઉપદેશ દેવ
નહું ૧૩ દેવી ઉપદેશ ૧૪

વજ્ર (૧૦ ૩૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ-સે) ૧ ઉપ-અમાર્ગ, અથ

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ) ૧ અમાર્ગ ૨ વૌ ૩ જાણિ થવી, ૪ લેવ,
૫ લવવું ૬ લવવું ૭ નહું ૮ નહું ૯ નહું ૧૦ નહું ૧૧ નહું ૧૨ નહું

વજ્ર (૧ ૫૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ-સે) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું [૩]

વજ્ર (૧૦ ૩૦ મેટ વજ્રવૃત્તિ-સે) ૧ જાણિ થવી ૨ બટકવું ૩ લેવ

ચત્ (૧ ૩૦ સેટ્ ચતતિ-તે) ૧ યાચવું, માગવું. ૨ જવું. [ઇ]

ચદ્ (૧ ૩૦ સેટ્ ચદતિ-તે) યાચવું, માગવું. [ઇ]

ચન્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચનતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ શ્રદ્ધા રાખવી
૩ વિશ્વાસ કરવો, ભરોસો રાખવો. ૪ માનવું. ૫ હણવું
૬ માર મારવો. ૭ દુઃખ દેવું.

ચન્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચાનયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચન્દ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચન્દતિ) ૧ આનંદ ઉપજાવવો, ખુશી કરવું
૨ આનંદ પામવો, ખુશી થવું. ૩ શોભવું. ૪ ચળકવું
અમકવું. ૫ પ્રકાશવું. [ઇ]

ચપ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચપતિ) ૧ આશ્વાસન આપવું, દિલાસો દેવો
૨ સમજાવવું. ૩ શાંત પાડવું, શાંત કરવું.

ચપ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચપયતિ-તે) ૧ કપટ કરવું. ૨ ઢોંગ કરવો
૩ હગવું, છેતરવું. ૪ પીસવું, વાટવું. ૫ ચૂરો કરવો, ચૂણ
કરવું, ૬ કચરવું.

ચમ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચમતિ) ૧ ખાવું, જમવું. ૨ ચાટવું. ૩ ચાખવું
સ્વાદ લેવો. ૪ પીવું. આ-(આચામતિ) ૧ આચમન કરવું
હથેળીમાં થોડું પાણી વગેરે પ્રવાહી લઈને તેને પીવું
૨ મુખશુદ્ધિ કરવી, ડોગળા કરવા. વિ-ખાવું. [ઋ]

ચમ્ (૫ ૫૦ સેટ્ ચમ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

ચમ્પ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચમ્પતિ) જવું, ગમન કરવું. [ઇ]

ચમ્પ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચમ્પયતિ-તે) જવું, ગમન કરવું.

ચમ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચમ્વતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.

ચય્ (૧ આ૦ સેટ્ ચયતે) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.

ચર્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચરતિ) ૧ જવું. ૨ ખહાર ભમવું, ભટકવું.
૩ હાલવું, કંપવું. ૪ ખાવું, જમવું, ભક્ષણ કરવું. ૫ ચરવું,

જમીન ઉપર જિગેલા ઘાસ વગેરેને અશ્વાદિ પશુએ ચગુ-
ખાઈ ૬ આચરણ, વર્તણ ૭ ઠરણ ૮ સેવણ, સેવા ઠગી
૯ જાણણ અતિ-૧ ઓળંગી જણ, વટી જણ ૨ ઉલ્લંઘન
કરણ, આજ્ઞાલગ કરવો, ન માનણ ૩ પ્રતને દ્વિપિત ઠરણ
અત્યા-૧ ઉલ્લંઘન કરણ, આજ્ઞાલગ ઠરવો ૨ અધર્મ આચ
ગવો ૩ ખલાત્કાર ઠરવો અનુ-૧ પાછળ-પાછળ ભમણ
૪ પાછળથી જણ ૫ અનુમાન કરણ, ધાર્મિક ક્રિયા કરવી
૬ અનુમરણ ૭ નડલ કરવી ૮ હાજર રહેણ ૯ સેવા
ઠરવી ૮ મારવાર કરવી ૯ નોઠગી ઠરવી અપ-અપકાર
કરવો, અનિષ્ઠ કરણ અમિ-૧ ઠગણ, છેતરણ ૨ જાહ
કરણ, જાહગમી ઠગી ૩ વ્યભિચાર કરવો ૪ સામુજણ
૫ સમુજ કરણ, સામે કરણ ૬ ઓળંગણ, વટી જણ
૭ ધ્યાન દેણ આ-૧ આચરણ, આચરણ કરણ, વર્તણ
૮ અનુમાન કરણ, ધાર્મિક ક્રિયા ઠરવી ૩ કાર્ય કરણ વત્-
૧ જિએ ચડણ, ઉપ જણ ૨ જિઠણ, જિણ થણ ૩ ઉચ્ચા
રણ, જોલણ ૪ પાર પામણ, ઉત્તીર્ણ થણ ૫ સમર્થ
થણ, પહોંચી શકણ ૬ ખહાર નીકળણ વત્-(આઠ વગરતે)
૧ ઓળંગી જણ, વટી જણ ૨ ઉલ્લંઘન કરણ, આજ્ઞા
લગ કરવો ૩ કાઢી મૂકણ ૪ ખાણ વપ-૧ ઉપાસના
ઠરવી, ધ્યાન ધરણ ૫ મેવા-સહિત ઠગી ૩ ચિદ્રિત્યા
ઠગી, ખીમારની મારવાર ઠગી ૪ સત્કાર ઠરવો, મન્માન
દેણ ૫ વ્યવહાર કરવો ૬ ઉપચાર કરવો, એકના ગુણધર્મ
ખીનતમા લગાડવા ૭ નજીક જણ ૮ નમીપમા ખાણ ૯ ઉપ
દ્રવ ઠગવો વપ-૧ ઉપાસના ઠગી, ૨ મેવણ નિસ્-૧ નીડ

યાવું. ૨ બાહાર જવું. પાંચ-૧ ગેલા કરવી. ૨ મલકાવ કરવી.
 ૩ બહિષ્ કરવી. ૪ ભાંડવી કરવી. સ્થાપવી કરવી. ૫ ને પ્રચર કરવી.
 ૬ વાંચો કરવી. ૭ પ્રસિદ્ધ કરવું. ૮ પ્રચાર કરવી.
 ૯ માન્યરવું. વર્તવું. ૧૦ કારની કામી કરવું. કાનિ-૧ માલક
 સ્થાપ કરવી. ૨ બીનારની માલવા કરવી. ૩ નિર્દેશ કરવું.
 ૪ પરિવ્રજા કરવી. ૫ કિંદી દેવું. ત્યાગ કરવી.
 વિ-વિચારવું. વિચરવું. પરિજમણ કરવું. કાનિ-૨ વ્યવિચાર
 કરવી. પુરુષ પરત્રી નાચે ગા નીચે પરપુરુષ સાથે સંભાગ
 કરવી. ૨ નિપમના બંધ કરવી. ૩ પાતાના શુભ-પરમંથી
 રાજાગિત થવું. સમ-૧ વાહવું. ગમન કરવું. ૨ મારી રીતે
 વાહવું. ૩ ધીરે ધીરે વાહવું. ૪ સાથે જવું. ૫ ચાવું.
 ઉપર ચાવું. સમા-૧ મારું આચર કરવું. ૨ પ્રસિદ્ધ કરવું.
 ચર (૧૦ રૂ૦ સેટ્ ચારગતિ-તે) ૧ વિચારવું. ચિંતન કરવું.
 ૨ શંકાથી છૂંટવું. સંદેહ રહિત થવું. ૩ નિર્ણય કરવી.
 ૪ શંકિત થવું, અંશય પામવો. જન-ખોદવું. વિ-વિચારવું.
 ચરણ (૧૧ પ૦ સેટ્ ચરણતિ) જવું, ચાલવું.
 ચર્ચ (૧ પ૦ સેટ્ ચર્ચતિ) જવું, ગમન કરવું.
 ચર્ચ (૧ પ૦ સેટ્ ચર્ચતિ) ૧ હપકો દેવો. ૨ તિરસ્કારવું.
 ૩ ગાળ દેવી. ૪ નિંદા કરવી. ૫ ચર્ચા કરવી. ૬ હાણવું.
 ૭ માર મારવો. ૮ દુઃખ દેવું.
 ચર્ચ (૬ પ૦ સેટ્ ચર્ચતિ) ૧ ખોલવું. ૨ હપકો દેવો. ૩ તિર-
 સ્કારવું. ૪ ગાળ દેવી. ૫ નિંદા કરવી. ૬ ચર્ચા કરવી.
 ૭ વિલેપન કરવું.
 ચર્ચ (૧૦ રૂ૦ સેટ્ ચર્ચતિ-તે) ૧ લાણવું. ૨ ચર્ચા કરવી.
 ૩ વિલેપન કરવું, લેપ કરવો.

ચર્ચ (૧ આં સેટ્ ચર્ચતે) ૧ લણુવુ, અધ્યયન કરવુ
૨ કલક દેવુ ૩ નિદા કરવી ૪ ચચા કરવી ૫ ખોલવુ

ચર્ચ (૧૦ આં સેટ્ ચર્ચયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ચર્ (૧ પં સેટ્ ચર્તિ) ૧ ચાવવુ ૨ ખાવુ ૩ જવુ

ચર્ (૧ પં સેટ્ ચર્વતિ) ૧ ચાવવુ ૨ ખાવુ

ચર્ (૧૦ ઉં સેટ્ ચર્વયતિ-તે) ૧ ચાવવુ ૨ ખાવુ

ચલ (૧ પં સેટ્ ચલતિ) ૧ હાલવુ, ઠપવુ ૨ ચાલવુ, જવુ
૩ ખસવુ, સરઠડું ચત્-૧ ઊંચે જવુ ૨ ઓળંગી જવુ,
વટી જવુ પ્ર-૧ સ્થાપિત થવુ ૨ ચલિત થવુ, અસ્થિર
થવુ ૩ ચાલવુ પ્રવિ-૧ દૂર ચાલવુ ૪ એક તરફ ચાલવુ
૫ સ્થાપિત થવુ વિ-૧ ભુખ થવુ, ચલાયમાન થવુ
૬ અવ્યવસ્થિત થવુ

ચલ (૬ પં સેટ્ ચલતિ) ૧ વિલામ કરવો ૨ ગમવુ, ખેલવુ

ચલ (૧૦ ઉં સેટ્ ચાલયતિ-તે) ૧ લગ્ન-પોષણ કરવુ ૨ પા
'ખવુ, ઉછેરવુ ૩ મૂલ્ય કરવુ, કિંમત કરવી ૪ હલાવવુ,
કપાવવુ ૫ ચલિત કરવુ, બ્રહ્મ કરવુ ૬ હગ્ન કરવુ
ચત્-૧ ઊંચે ફેંકવુ ૨ દૂર કરવુ પ્ર-ચલાયમાન કરવુ,
અસ્થિર કરવુ

ચપ્ (૧ પં સેટ્ ચપતિ) ૧ હણવુ ૨ હ ખ દેવુ

ચપ્ (૧ ઉં સેટ્ ચપતિ-તે) ૧ ખાવુ ૨ ચાખવુ ૩ ચમવુ

ચપ્ (૫ પં સેટ્ ચપ્તોતિ) ૧ હણવુ ૨ હ ખ દેવુ

ચહ્ (૧ પં સેટ્ ચહતિ) ૧ ફલ કરવો, ઠપટ કરવુ ૨ ઢોગ
કરવો ૩ કમવુ, છેતરવુ ૪ લુન્ચાર કરવી ૫ અહકાર
કરવો ૬ ખડાઈ મારવી ૭ ખીમવુ, વાટવુ ૮ ઠહેવુ

ચહ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચાઘ (૧ હ૦ સેટ્ ચાયતિ-તે) ૧ પૂજવું. ૨ આદર-સત્કાર કરવો. ૩ બાણવું, સમજવું. ૪ વિચાર કરવો. ૫ જોવું. [ઋ]

ચિ (૫ હ૦ અનિટ્ ચિનોતિ, ચિનુતે) ૧ એકઠું કરવું. ૨ વીણવું. ૩ ખેંચવું. ૪ ચૂણવું, ચીણવું, પક્ષીએ ચાંચ વડે દાણા ખાવા. ૫ શોધવું, તપાસ કરવી. અપ-૧ નાશ કરવો. ૨ હાસ કરવો, ઓછું કરવું. અમ્યુત્-૧ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી. ૨ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ઉપ-૧ પુષ્ટ કરવું. ૨ પુષ્ટ થવું. ૩ વધારવું. ૪ વધવું. ૫ એકઠું કરવું. ૬ સંઘરો કરવો, સંગ્રહ કરવો. ઉપસમ્-૧ પ્રાપ્ત કરવું. ૨ સંઘરો કરવો, સંગ્રહ કરવો. ૩ એકઠું કરવું. નિ-૧ વ્યાપ્ત કરવું. ૨ વ્યાપવું. ૩ એકઠું કરવું. નિર્-૧ નિશ્ચય કરવો, નિર્ણય કરવો. ૨ ઠરાવ કરવો. ૩ ઠરાવવું. પરિ-૧ પરિચય કરવો, ઓળખાણ કરવી. ૨ સહવાસ કરવો. ૩ શીખામણ આપવી. વિ-૧ શોધવું, ખોળવું. ૨ એકઠું કરવું. ૩ ફૂલ વગેરે ચૂંટવું. ૪ વીણવું. સમ્-૧ એકઠું કરવું. ૨ સંઘરો કરવો, સંગ્રહ કરવો. ૩ પુષ્ટ કરવું.

ચિ (૧ હ૦ અનિટ્ ચયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચિ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચયયતિ-તે, ચાયયતિ-તે, ચાપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચિ (૧ પ૦ અનિટ્ ચયતિ) પીડવું, દુઃખ દેવું.

ચિ (૧ આ૦ અનિટ્ ચયતે) ૧ ઘૂણા કરવી, તિરસ્કારવું. ૨ વેર વાળવું, બદલો લેવો.

ચિ (૩ પ૦ અનિટ્ ચિકેતિ) ૧ શોધવું, ખોળવું. ૨ જોવું, દેખવું.

ચિક્ક (૧૦ રૂં સેદ્ ચિક્કયતિ-તે) ૧ પીડુ, હુ ખ દેડુ
૨ નડુ ૩ ઇન્ન કરવી

ચિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ ચેદતિ) ૧ સેવક યવુ, તાળેદાર થવુ ૨ સેવક
ઠરવુ ૩ સેવક પેઠે આજ્ઞા ઠરવી ૪ મોકલવું

ચિદ્ (૧૦ રૂં સેદ્ ચેદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ચિત્ (૧ પ૦ સેદ્ ચેતતિ) ૧ ચિંતન ઠગું, વિચારવુ ૨ મલા
રવુ, યાદ કરવું ૩ ચેતન હોવુ, હાલવા-ચાલવાની શક્તિ
હોવી ૪ શુદ્ધિ હોવી ૫ શુદ્ધિ આવવી ૬ જાગવું, જાગૃત
થવું ૭ ચેતી જવુ, સાવધાન થવુ ૮ જાણવું ૯ અનુભવવુ,
અનુભવ કરવો [રે]

ચિત્ (૧૦ સાં સેદ્ ચેતયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ચિત્ર (૧૦ રૂં સેદ્ ચિત્રયતિ-તે) ૧ ચિત્ર દાઢવુ, ચિત્ર બના
બનાવવુ ૨ ચીતરવું ૩ ફોટો ખેચવો ૪ અદ્ભુત દેખવુ
૫ આશ્ચર્યપૂર્વક જોવુ ૬ આશ્ચર્ય પામવું ૭ આશ્ચર્ય
પમાડવું ૮ ચિત્ર-વિચિત્ર કરવું

ચિન્ત્ (૧ પ૦ સેદ્ ચિન્તયતિ) ૧ ચિંતવવું, મલારવુ, યાદ
ઠરવુ ૨ વિચારવું [ર]

ચિન્ત્ (૧૦ રૂં સેદ્ ચિન્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ચિરિ (૫ પ૦ સેદ્ ચિરિણોતિ) ૧ હુ ખ દેડુ ૨ ઇન્ન કરવી
૩ હણવું

ચિલ્ (૬ પ૦ સેદ્ ચિલતિ) ૧ વઝ પહેરવું ૨ ઝોડવું ૩ પાથ-
રવુ ૪ આરજાદન કરવું, ટાડવુ ૫ વસવુ, ગહેવું

ચિલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ ચિલ્લતિ) ૧ ચિથિલ હોવું, લીડુ હોવું
૨ ગિથિલ કરવું ૩ અભિપ્રાય જણાવવો ૪ લામચેટા
કરવી, સભાગની ઇરાધી શૂગારયુક્ત ચેટા ઠરવી

ચિહ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચિહ્વયતિ-તે) ચિહ્ન કરવું, નિશાની કરવી.
 ચીક્ (૧ પ૦ સેટ્ ચીકતિ) ૧ સહન કરવું, વેઠવું. ૨ ક્ષમા
 કરવી. ૩ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૪ ઉતાવળ થવું.

ચીક્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચીકયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચીઙ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચીઙ્વયતિ-તે) ૧ ચીડવવું, ખીજવવું. ૨ ચી-
 ડાવું, ખીજવાવું.

ચીર્ (૧ પ૦ સેટ્ ચીર્વતિ) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ ઢાંકવું. [ઋ]

ચીર્મ્ (૧ આ૦ સેટ્ ચીર્મતે) ૧ વખાણવું, પ્રશંસા કરવી.
 કપટપૂર્વક વખાણવું. [ઋ]

ચીર્ (૧ હ૦ સેટ્ ચીર્વતિ-તે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ વસ્ત્રાદિ
 પહેરવું. ૩ ઢાંકવું. [ઋ]

ચીર્ (૧ હ૦ સેટ્ ચીર્વતિ-તે) ૧ વસ્ત્ર પહેરવું. ૨ ઓઢવું.
 ૩ પાથરવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૬ ઓઢવું,
 ઓઢવું. ૭ પકડવું. [ઋ]

ચીર્ (૧ હ૦ સેટ્ ચીર્વતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [સૌત્ર]

ચીર્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચીર્વયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું,
 ચમકવું. ૩ ઓઢવું.

ચુક્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ચુકયતિ-તે) ૧ દુઃખ દેવું. ૨ નડવું,
 હરકત કરવી. ૩ ધન કરવી. ૪ દુઃખી હોવું.

ચુક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચુક્ષતિ) શુદ્ધ હોવું, સ્વચ્છ હોવું.

ચુચ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચુચતિ) ૧ સ્નાન કરવું, નહાવું. ૨ અર્ક
 કાઢવો. ૩ મથન કરવું. ૪ દુઃખ દેવું.

ચુચ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચુચયતિ) ૧ સ્નાન કરવું, નહાવું. ૨ દારૂ
 ખનાવવા માટે આથો નાખવો. ૩ અર્ક કાઢવો. ૪ પ્રવાહી
 વસ્તુને પ્રવાહી વસ્તુ વડે સુગંધી બનાવવી. ૫ મથન કરવું.

૬ અવયવ ગિથિલ કરવા, ઠચરણુ ૭ ચ પી કરાવવી, શરીર
સ્થાપણું ૮ હુ ખ દેણું [દે]

ચુચ્ચ (૧ પ૦ સેદ્ ચુચ્ચતિ) ૧ આન કરણુ, નહાણુ ૨ અર્ક
'કાઠવો' ૩ હુ ખ દેણું [ચ]

ચુટ (૧ પ૦ સેદ્ ચોટતિ) ૧ થોડું હોણું ૨ નાનું હોણું
૩ કલાહીન હોણું ૪ નિસ્તેજ હોણું ૫ ઘટણું, આછું થણું
૬ હળણું હોણું ૭ બીછળું હોણું

ચુટ (૧૦ ર૦ સેદ્ ચોટયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ છેદણું,
કાપણું ૩ ચૂટણું, તોડણું

ચુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ ચુદતિ) ૧ કાપણું ૨ ચૂટણું, તોડણું

ચુદ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ ચુદયતિ-તે) ૧ થોડું હોણું ૨ નાનું હોણું
૩ કલાહીન હોણું ૪ નિસ્તેજ હોણું ૫ ઘટણું, આછું થણું
૬ હળણું હોણું ૭ બીછળું હોણું ૮ એઠું કરણું

ચુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ ચુદતિ) ૧ વોટણું, લપેટણું ૨ ઢાકણું
૩ સતાડણું, છપાવણું ૪ સતાણું, છપાણું રત્ન-ખમ્બી જણું,
હાંતી જણું

ચુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ [ચુદ્દ] ચુદ્દતિ) ૧ હાવ-ભાવ કરવો,
નખગ કરવા ૨ કામચેષ્ટા કરવી, સભોગની ઇચ્છાથી
શૃંગારયુક્ત ચેષ્ટા કરવી ૩ ઇંગારો કરવો, ઇંગારત કરવી
૪ અભિપ્રાય જણાવવો ૫ વર્તણું, આચરણું

ચુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ [ચુદ્દ] ચુદ્દતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [સોત્ર]

ચુણ્ (૬ પ૦ સેદ્ ચુણતિ) ૧ છેદણું, કાપણું ૨ ચૂટણું, તોડણું

ચુન્દ્ (૧ પ૦ સેદ્ ચુન્દતિ) ૧ થોડું હોણું ૨ નાનું હોણું
૩ કલાહીન હોણું ૪ નિસ્તેજ હોણું ૫ ઘટણું, આછું થણું

૬ હળવું હોવું. ૭ છીછરું હોવું. ૮ છેદવું, કાપવું. ૯ ચૂંટવું, તોડવું. [ચ]

ચુષ્ટ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચુષ્ટયતિ-તે) ૧ છેદવું, કાપવું. ૨ તોડવું.

ચુષ્ઠ (૧ ૫૦ સેટ્ ચુષ્ઠતિ) ૧ થોડું હોવું. ૨ નાનું હોવું.

૩ કલાહીન હોવું. ૪ નિસ્તેજ હોવું. ૫ ઘટવું, ઝોણું થવું.

૬ હળવું હોવું. ૭ છીછરું હોવું. [ચ]

ચુષ્ઢ (૧ ૫૦ સેટ્ ચુષ્ઢતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ છેદવું,

કાપવું. ૩ ચૂંટવું, તોડવું. [ચ]

ચુષ્ઢ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચુષ્ઢયતિ-તે) ૧ કાપવું. ૨ ચૂંટવું, તોડવું.

ચુન્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચોતતિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું, ચૂવું. ૨ ગળવું.

૩ ખરવું, પડવું. ૪ ભીનું થવું. ૫ ભીનું કરવું. [ઋ]

ચુદ્ (૧ ૩૦ સેટ્ ચોદતિ-તે) ૧ અવૃત્ત કરવું, કામે લગાડવું.

૨ જલદી કરવું. ૩ જલદી દેવું.

ચુદ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચોદયતિ-તે) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

૨ હાંકવું. ૩ મોકલવું. ૪ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો.

૫ પૂછવું, પ્રશ્ન કરવો. ૬ શીખવવું, શિક્ષણ દેવું. ૭ વિચારવું.

૮ કહેવું. પ્ર-૧ હાંકી મૂકવું, કાઢી મૂકવું. ૨ પ્રેરવું.

ચુન્દ્ (૧ ૩૦ સેટ્ ચુન્દતિ-તે) ૧ નેવું, દેખવું. ૨ તીક્ષ્ણ

કરવું, ધાર કાઢવી. ૩ આણીદાર કરવું, આણી કાઢવી. ૪ છોલવું.

૫ ઘસવું. [ચ]

ચુપ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચોપતિ) ૧ ધીમે ધીમે ચાલવું. ૨ હળવે

હળવે ચાલવું, હલકે પગે ચાલવું.

ચુમ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ચુમ્વતિ) ચુંબન કરવું. [ચ]

ચુમ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચુમ્વયતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ ચુંબન કરવું.

ચુર્ (૧ પ૦ સેદ્ ચોરતિ) ૧ ચોગ્વુ, ચોગી કરવી ૨ બળવું,
મળગવુ ૩ બાળવું

ચુર્ (૪ આ૦ સેદ્ ચૂર્યતે) ૧ બળવુ ૨ બાળવુ [તે]

ચુર (૧૦ ૩૦ સેદ્ ચોરયતિ-તે) ચોરવુ, ચોરી કરવી

ચુરણ (૧૧ પ૦ સેદ્ ચુરણ્યતિ) ૧ ચોગ્વુ, ચોગી કરવી
૨ માનવુ ૩ બાણવુ, અમજવું

ચુલ્ (૧ પ૦ સેદ્ ચોલતિ) ૧ વસ્ત્રાદિ પહેરવુ ૨ ઓઢવુ
૩ પાવગ્વુ ૪ ઢાઢવું ૫ વીંટવું, લપેટવું

ચુલ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ચોલયતિ-તે) ૧ સ્નાન કરવુ, નહાવું
૨ ડૂબડી માગવી ૩ ડૂબવું, ડૂબી જવું ૪ ડૂબાડવુ ૫ ભીંજ
વવુ, પલાળવું ૬ ઉત્તત થવુ, ઊથુ થવું ૭ ઊંચુ કરવુ
૮ ઊઠવુ, ઊભુ થવું ૯ ઉપાડવું, ઊચકવું ૧૦ વધવુ, વૃદ્ધિ-
ગત થવુ ૧૧ વધાવું

ચુલ્મ્ (૧ પ૦ સેદ્ ચુલ્મ્યતિ) ૧ નષ્ટ કરવુ ૨ નાશ થવો
૩ કાપવું ૪ ડોલવું, કપવુ ૫ મૂલવું, હીંચકવું ૬ અદ્ય
થવું, અતર્ધાન વવું ૭ મતાવું, રૂપાર્થજવું ૮ લાડ લડા
વવા ન્ન-મૂવવું, હીંચકવું

ચુલ્ (૧ પ૦ સેદ્ ચુલ્લતિ) ૧ ઠામચેણા કરવી, સ્ખોગની
કચ્છાધી શુગારચુક્ર ચેણા કરવી ૨ હાવભાવ કરવો, નખગ
કવો ૩ અભિપ્રાય પ્રગટ કરવો, અભિપ્રાય જણાવવો
૪ ઇંચાગે કરવો, પ્રિયાગત કરવી

ચૂગ (૧૦ ૩૦ સેદ્ ચૂગયતિ-તે) ૧ અકુચિત થવું ૨ અકુચિત
કરવું ૩ નદિતવું ૪ આલ્પજ કરવુ, ખેંચવું

ચૂર્ (૪ આ૦ સેદ્ ચૂર્યતે) ૧ બળવું, સળગવું ૨ આગવું [તે]

ચૂર્ણ (૧૦ ડ૦ સેટ્ ચૂર્ણયતિ-તે) ૧ ચૂરો કરવો, ભૂકો કરવો.
 ૨ ચૂર્ણ કરવું. ૩ દળવું, લોટ કરવો. ૪ ખીસવું, વાટવું.
 ૫ દબાવવું. ૬ સંકુચિત કરવું. ૭ સકેલવું. ૮ ખેંચવું.
 ૯ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

ચૂષ (૧ પ૦ સેટ્ ચૂષતિ) ૧ ચૂસવું. ૨ સત્વહીન કરવું.
 ચૃત્ (૬ પ૦ સેટ્ ચૃતતિ, ચૃન્તતિ) ૧ હાણવું. ૨ માર મારવો.
 ૩ હુખ દેવું. ૪ ગૂંથવું. ૫ એકત્ર કરીને બાંધવું. [છે]
 ચૃન્ (૧ પ૦ સેટ્ ચૃન્તતિ) ૧ સળગવું. ૨ સળગાવવું. ૩ પ્રકાશ-
 વાળું કરવું, ૪ પ્રગટ કરવું.

ચૃત્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ ચૃત્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 ચૃષ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચૃષતિ) ૧ ચકચકિત કરવું. ૨ સળગાવવું.
 ૩ સળગવું. ૪ પ્રકાશવાળું કરવું. ૫ પ્રગટ કરવું.
 ચૃષ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ ચૃષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 ચૃ (૧ પ૦ સેટ્ ચરતિ) ૧ ચરવું, ચારો કરવો. ૨ ખાવું.
 ૩ જવું. ૪ આચરવું, કરવું.

ચેદ્ (૧ ડ૦ સેટ્ ચેદતિ-તે) ૧ બાણવું, સમજવું. ૨ વિચા-
 રવું. ૩ દેખવું, બેલું. [ઋ, ઋ]

ચેલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચેલતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ચંચળ થવું,
 અસ્થિર થવું. ૩ જવું. ૪ ગર્વ કરવો. [ઋ]

ચેલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ચેલતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ચેષ્ટ્ (૧ આ૦ સેટ્ ચેષ્ટતે) ૧ ચેષ્ટા કરવી, ચાળા કરવા.
 ૨ પ્રયત્ન કરવો, ઉદ્યમ કરવો. ૩ ધંચવું.

ચ્યુ (૧ આ૦ અનિદ્ ચ્યવતે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ખરવું.
 ૩ પડવું, પડી જવું. ૪ જવું. ૫ ભટકવું. ૬ જન્માંતર
 દેવો, એક જન્મમાંથી મરીને બીજા જન્મમાં જવું.

ચ્યુ (૧૦ સેટ્ ચ્યાવયતિ-તે) ૧ મહન કર્ણુ, ખમર્ણુ, વેઠર્ણુ ૨ ક્ષમા કર્ણી ૩ હમર્ણુ

ચ્યુત (૧ ૫૦ સેટ્ ચ્યોતતિ) ૧ છાટર્ણુ, છટકોરર્ણુ ૨ સિચર્ણુ, લીજવર્ણુ ૩ ઝરર્ણુ, ટપકર્ણુ ૪ ગળર્ણુ ૫ ખરર્ણુ ૬ સરકર્ણુ, ખસર્ણુ ૭ પડર્ણુ, પડી જર્ણુ [ઋ]

ચ્યુસ્ (૧૦ સેટ્ ચ્યોસયતિ-તે) ૧ મહન કર્ણુ, ખમર્ણુ, વેઠર્ણુ ૨ ક્ષમા કર્ણી ૩ હમર્ણુ ૪ હીન થર્ણુ, ઊતરર્ણુ થર્ણુ ૫ મુક્ત કર્ણુ, છોડી દેર્ણુ ૬ હણર્ણુ ૭ હું ખ દેર્ણુ

છદ્ (૧ સેટ્ દદતિ-તે) ૧ ઢાઢર્ણુ, આઢાઢન કર્ણુ ૨ ઓઢાઢર્ણુ ૩ પાથર્ણુ ૪ છપાવર્ણુ, સતાડર્ણુ ૫ ખધ કર્ણુ ૬ ખળ કર્ણુ, જોર કર્ણુ ૭ ખલવાન હોર્ણુ ૮ ખલવાન કર્ણુ ૯ પુષ્ટ કર્ણુ ૧૦ મજખૂત કર્ણુ ૧૧ જીવર્ણુ, જીવતુ હોર્ણુ ૧૨ રક્ષણ કર્ણુ, ખચાવર્ણુ આ-ઢાઢર્ણુ ર્ણુ-ઉઢાઢર્ણુ, ઉઢાઢ કર્ણુ

છદ્ (૧૦ સેટ્ દાદયતિ-તે) ૧ ઢાઢર્ણુ, આઢાઢન કર્ણુ ૨ ઓઢાઢર્ણુ ૩ પાથર્ણુ ૪ છપાવર્ણુ, સતાડર્ણુ ૫ ખધ કર્ણુ ૬ ખચાવર્ણુ, રક્ષણ કર્ણુ આ-ઢાઢર્ણુ ર્ણુ-ઉઢાઢર્ણુ

છદ (૧૦ સેટ્ દ્યયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

છદ્મ્ (૧ ૫૦ સેટ્ દ્યતિ) ૧ કપટથી જર્ણુ ૨ કપટ કર્ણુ

છન્ (૧ ૫૦ સેટ્ દ્યન્દતિ) ૧ ઢાઢર્ણુ, આઢાઢન કર્ણુ ૨ પાથર્ણુ ૩ છપાવર્ણુ, સતાડર્ણુ ૪ લપેટર્ણુ ૫ ધર્ણુ, ચાહર્ણુ ૬ સમતિ આપવી ૭ નિમત્રણ દેર્ણુ ૮ ખળ કર્ણુ ૯ ખલવાન હોર્ણુ ૧૦ ખલવાન કર્ણુ [ચ]

છન્દ્ (૧૦ સેટ્ દ્યન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

છમ્ (૧ ૫૦ સેટ્ દ્યમતિ) ખાર્ણુ, જમર્ણુ [ઋ]

છમ્પ (૧ પ૦ સેટ્ છમ્પતિ-તે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું. [૩]

છમ્પ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છમ્પયતિ-તે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

છર્દ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છર્દયતિ-તે) ૧ વમન થવું, ઊલટી થવી.

૨ વમન કરવું. ૩ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૪ પાડવું, પાડી દેવું.

છપ્ (૧ ૩૦ સેટ્ છપતિ-તે) હણવું, મારી નાખવું.

છપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છાપયતિ-તે) હણવું, મારી નાખવું.

છિદ્ (૭ ૩૦ અનિદ્ છિનત્તિ, છિન્તે) ૧ છેદવું, કાપવું.

૨ ભાંગવું. ૩ તોડવું. ૪ છોલવું. ૫ ખંડિત કરવું. ૬ વિ-

ચ્છેદ કરવો, નષ્ટ કરવું. અપ-ખેંચીને કાપવું. અવ-વિભાગ

કરવા. આ-ઝૂંટવી લેવું, ખૂંચવી લેવું. ૨ બલાતકારે ઉપાડી

જવું. ૩ છેદવું, કાપવું. ૪ નષ્ટ કરવું. ઉત્-૧ ઉખેડી નાખવું.

૨ છેદવું, કાપવું. ૩ નષ્ટ કરવું. ૪ હણવું. પરિ-૧ અમુક

પ્રમાણમાં વિભાગ કરવા, ભાગ પાડવા. ૨ નિશ્ચય કરવો,

નિર્ણય કરવો. ૩ કાપી નાખવું. વિ-૧ વિનાશ કરવો.

૨ વિભાગ કરવા. ૩ લેદવું, કાપવું. વ્યવ-૧ ફર કરવું,

છોડી દેવું. ૨ અલગ કરવું, જુદું પાડવું. વ્યુત્-૧ ભાંગવું,

ખંડિત કરવું. ૨ તોડવું. ૩ વિનાશ કરવો. ૪ પરિત્યાગ

કરવો, છોડી દેવું. સમુત્-૧ ઉચ્છેદ પામવો, અંત પામવો,

વિનાશ થવો. ૨ વિનાશ કરવો. ૩ ફર કરવું, છોડી દેવું.

૪ ઉખેડી નાખવું. ૫ છેદવું, કાપવું. ૬ હણવું. [ઋ]

છિદ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છેદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

છિદ્ર (૧૦ ૩૦ સેટ્ છિદ્રયતિ-તે, છિદ્રાપયતિ-તે) ૧ કાણું પાડવું,

છિદ્ર કરવું. ૨ બાકું કરવું, બાકોરું કરવું. ૩ બખોલ

કરવી. ૪ નાક-કાન વીધાવવા.

છુદ (૬ પ૦ સેદ્ છુટતિ) ૧ છુટવું, બન્ધનમુક્ત થવું ૨ છેદવું, કાપવું ૩ ચૂટવું, તોડવું ૪ ઢાડવું, આચ્છાદન કરવું

છુદ (૧૦ ર૦ સેદ્ છોટયતિ-તે) ૧ છોડવું, બન્ધનમુક્ત કરવું ૨ છેદવું, કાપવું ૩ ચૂટવું, તોડવું ૪ ઢાડવું, આચ્છાદન કરવું આ-૧ પટવું, પગાડવું ૨ ચૂટવું, ખચવી લેવું ૩ સિચવું, પલાળવું, ભાજવું ૪ છાટવું, છટટોરવું નિર્-૧ બહાર કાઢી મૂકવા માટે ધમકાવવું ૨ તિરસ્કાર કરવો ૩ ઠોડાવું

છુદ (૧ પ૦ સેદ્ છોટતિ) ૧ ઢાકવું ૨ ઓઢાડવું ૩ પાવવું

છુદ (૬ પ૦ સેદ્ છુટતિ) ૧ ઢાકવું ૨ ઓઢાડવું ૩ પાવવું

છુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ છુટ્ટતિ) ૧ કાપવું ૨ ચૂટવું, તોડવું [ઉ]

છુદ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ છુટ્ટયતિ-તે) ૧ કાપવું ૨ ચૂટવું, તોડવું

છુપ્ (૬ પ૦ અનિદ્ છુપતિ) અર્થ કરવો, અડકવું

છુર્ (૧ પ૦ સેદ્ છોરતિ) ૧ છેદવું, કાપવું ૨ તોડવું ૩ વિદે પત કરવું ૪ લીપવું ૫ વ્યાપ્ત કરવું

છુર્ (૬ પ૦ સેદ્ છુરતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

છૂદ (૧ પ૦ સેદ્ છૂદતિ) ૧ મળગાવવું, પ્રત્યક્ષિત કરવું ૨ મળગવું ૩ બાળવું ૪ બળવું ૫ ઉત્તેજિત કરવું ૬ દીપાવવું, શોભાવવું ૭ ગોભવું ૮ પ્રકાશિત થવું ૯ પ્રકાશિત કરવું ૧૦ પ્રગટ કરવું

છૂદ (૧૦ ર૦ સેદ્ છૂદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

છૂદ (૭ ર૦ સેદ્ છૂદ્ધતિ, છૂદ્ધે) ૧ શોભવું ૨ ચમકવું, ચમકવું ૩ પ્રકાશિત થવું ૪ પ્રગટ થવું ૫ વમન કરવું ૬ ગમવું, ખેડવું [ઋ, ઋ]

છૂપ્ (૧ પ૦ સેટ્ છર્પતિ) ૧ ભાગવું, ચાચવું. ૨ શબ્દ કરવો.
૩ સળગાવવું, પ્રજ્વલિત કરવું. ૪ સળગવું. ૫ ગાળવું.
૬ ઉત્તેજિત કરવું. ૭ હીપાવવું, શોભાવવું. ૮ શોભવું.
૯ પ્રકાશિત થવું. ૧૦ પ્રકાશિત કરવું. ૧૧ પ્રગટ કરવું.

છૂપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છર્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

છેદ (૧૦ ૩૦ સેટ્ છેદયતિ-તે) ૧ છેદવું, કાપવું. ૨ દુકડા
કરવા, કકડા કરવા. ૩ તોડવું. ૪ છોલવું. ૫ ખાંડિત કરવું.
૬ વિચ્છેદ કરવો, નાશ કરવો.

છો (૪ પ૦ અનિટ્ છયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

છ્યુ (૧ ૩૦ અનિટ્ છ્યવતિ-તે) જવું, ચાલવું.

છ્યુ (૪ આ૦ અનિટ્ છ્યુયતે) જવું, ચાલવું.

જંસ્ (૧ પ૦ સેટ્ જસતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ રાખવું,
મૂકવું. ૩ મુક્ત કરવું, છોડી દેવું. [૩]

જંસ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ જંસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જક્ષ (૨ પ૦ સેટ્ જક્ષિતિ) ૧ ખાવું. ૨ હસવું.

જઙ્ક્ષ (૧ આ૦ સેટ્ જઙ્ક્ષતે) ૧ દેવું, આપવું. ૨ જવું.
૩ બેવું, દેખવું. [૩]

જજ્ (૧ પ૦ સેટ્ જજતિ) ૧ લડવું, યુદ્ધ કરવું. ૨ ઝૂઝવું.
૩ મારામારી કરવી.

જઙ્જ્ (૧ પ૦ સેટ્ જઙ્જતિ) શબ્દ કરવો.

જઙ્જ્ (૧ પ૦ સેટ્ જઙ્જતિ) ૧ લડવું, યુદ્ધ કરવું. ૨ ઝૂઝવું.
૩ મારામારી કરવી. [૩]

જટ્ (૧ પ૦ સેટ્ જટતિ) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ગૂંથવું. ૩ એકઠું
થવું. ૪ જટાની પેઠે ગૂંથળાવાળું-ગૂંથવાયલું હોવું.

૫ અવ્યવસ્થિત લાળા વાળ હોવા ૬ જટાધારી હોવું
૭ વાળ ગૂથવા

જઢ (૧ પ૦ સેટ્ જઢતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

જન્ (૪ આ૦ સેટ્ જાયતે) ૧ જન્મવુ, જન્મ યવો ૨ ઉત્પન્ન થવું ૩ જન્માવવુ, જન્મ આપવો ૪ ઉત્પન્ન કરવું [એ]

જન્ (૩ પ૦ સેટ્ જજન્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

જપ્ (૧ પ૦ સેટ્ જપતિ) ૧ બોલવું, ઠહેવું ૨ જપવું, જપ કરવો ૩ ઇષ્ટદેવના નામનું મનમા વારવાર ન્મરણ કરવું ૪ ટોઈ ન માલળે એવું મનમા જ બોલવું ૫ ધીમે માટે બોલવું ૬ પુન પુન મન્ત્રોચ્ચાર કરવો પરિ-૧ બોલ-બોલ કરવું, બઠવાઈ કરવો ૭ જપ કરવો

જમ્ (૧ પ૦ સેટ્ જમ્મતિ) સ્વલોગ કરવો, મૈથુન મેવવું

જમ્ (૧ આ૦ જમ્મતે, જમતે) ૧ બગાસુ ખાવું ૨ આળમ મરડવી ૩ ફિલ્લા ચહેરાવાળું હોવું ૪ મ્લેાન થવું, કર માવું [એ]

જમ્ (૧ પ૦ સેટ્ જમતિ) જમવું, ખાવું [ક]

જમ્ (૧ આ૦ મેટ્ જમ્મતે) ૧ બગાસુ ખાવું ૨ આળમ મરડવી ૩ ફિલ્લા ચહેરાવાળું હોવું ૪ મ્લેાન થવું, કર માવું [ર]

જમ્ (૧ પ૦ મેટ્ જમ્મતિ) નાશ કરવો, નષ્ટ કરવું [ર]

જમ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ જમ્મયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

જચ (૬ પ૦ સેટ્ જચતિ) ૧ કપડા દેવો ૨ કરક આપવું ૩ નિંદવું ૪ તિન્નકાવું ૫ હાવવું ૬ બોલવું, ઠહેવું

જચ (૬ પ૦ સેટ્ જચતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

જર્જ (૬ પ૦ સેટ્ જર્જતિ) ૧ ઠપકો દેવો. ૨ નિંદવું, નિંદા કરવી. ૩ કલંક આપવું. ૪ તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું. ૫ ડરાવવું. ૬ ખોલવું, કહેવું. ૭ હણવું. ૮ ઇન્ના કરવી. ૯ દુઃખ દેવું.

જર્જ્ (૬ પ૦ સેટ્ જર્જતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જર્ત્સ્ (૬ પ૦ સેટ્ જર્ત્સતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ રાખવું, મૂકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. ૪ ઠપકો દેવો. ૫ તિરસ્કારવું. ૬ નિંદવું. ૭ દુઃખ દેવું. ૮ હણવું.

જલ્ (૧ પ૦ સેટ્ જલતિ) ૧ જડ હોવું. ૨ જડપણું પામવું. ૩ તેજસ્વી હોવું. ૪ તેજસ્વી કરવું. ૫ તીક્ષ્ણ હોવું, ધારવાળું હોવું. ૬ તીક્ષ્ણ કરવું. ૭ ધનવંત હોવું. ૮ જીવનને ઉપયોગી કાર્ય કરવું.

જલ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ જાલયતિ-તે) ૧ ઢાંકવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ આડ કરવી, આડે-વચ્ચે કાંઈક મૂકવું. ૪ વાડ કરવી. ૫ વારવું, મનાઈ કરવી. ૬ રોકવું, અટકાવવું.

જલ્પ્ (૧ પ૦ સેટ્ જલ્પતિ) ૧ ખોલવું, કહેવું. ૨ બબડવું, બકવાદ કરવો. પ્રતિ-૧ ઉત્તર આપવો. ૨ સામું ખોલવું.

જષ્ (૧ પ૦ સેટ્ જષતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું.

જસ્ (૪ પ૦ સેટ્ જસ્યતિ) ૧ મુક્ત કરવું, છોડવું. ૨ હણવું. ૩ માર મારવો. ૪ દુઃખ દેવું. [ઝ]

જમ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ જાસયતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ માર મારવો. ૩ દુઃખ દેવું. ૪ જવું. ૫ ઉપેક્ષા કરવી. ૬ તિરસ્કારવું. ૭ અપમાન કરવું, અનાદર કરવો.

જસ્ (૧ પ૦ સેટ્ જસતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જાગૃ (૨ પ૦ સેટ્ જાગર્તિ) ૧ જાગવું, નિદ્રા ન લેવી. ૨ ઊંધ-

માથી ઊંઘુ, નિદ્રાનો ત્યાગ કરવો ૩ મચેત થવું, સાવધાન થવું
 રૂ-૧ ઉભાગરો ઠરવો, બાગગણ ઠરવું ૨ બાગવું
 પ્રતિ-૧ સલાખવું, સલાખ દેવી ૨ મેવા-સહિત ઠરવી
 ૩ ગવેષણા કરવી, શોધવું, તપાસ કરવી

જિ (૧ પ૦ અનિદ્ જયતિ) ૧ છતવું, પરાભવ ઠરવો,
 હરાવવું ૨ વશ ઠરવું ૩ ઠાળૂમા રાખવું ૪ જયવત હોવું,
 મર્વથી ઉત્તર્ધયુક્ત હોવું, આખાદ હોવું ૫ પરા-(આ
 પરાજયતે) ૧ હારવું, હારી જવું, પરાજય પામવો ૨ હગ
 વવું, પરાજય ઠગવો, છતવું ૩ પરાક્રમ ઠગીને છતવું
 વિ-(આં વિજયતે) ૧ વિજય પામવો, ક્રોધ મેળવવી
 ૨ વશ કરવું ૩ ઠાળૂમા ગળવું ૪ વિજયવત હોવું, સર્વથી
 ઉત્તર્ધયુક્ત હોવું, આખાદ હોવું

જિપ્ (૧ પ૦ સેદ્ જિન્વતિ) ૧ આનદ પમાડવો, ખુરી કરવું
 ૨ ખુરી થવું ૩ તૃપ્ત વવું, ધગવું ૪ તૃપ્ત ઠરવું ૫ મુક્ત
 ઠરવું, છોટી દેવું [ર]

જિમ્ (૧ પ૦ સેદ્ જેમતિ) જમવું, ખાવું [રૂ]

જિરિ (૫ પ૦ સેદ્ નિરિજોતિ) ૧ હણવું ૨ ઇન્ત ઠરવી, જળામી
 ઠગવું ૩ માર મારવો ૪ હુળ દેવું

જિવિ (૫ પ૦ સેદ્ જિવિનોતિ) ૧ શોધવું, ખોળવું, તપાસ
 ઠરવી ૨ હણવું ૩ ઇન્ત ઠરવી ૪ માર મારવો ૫ હુળ દેવું

નિપ્ (૧ પ૦ સેદ્ જેપતિ) ૧ ભીંજવું, પવાગવું ૨ છાટવું,
 છટકાવું ૩ મેવવું, મેવા ઠગી [રૂ]

* વરા અને વિ ઉપસર્ગ થઈ પર જિ ધાતુ આવે ત્યારે તેને
 આત્મનેપના પ્રત્યય સામે છે

જીવ્ (૧ પ૦ સેટ્ જીવતિ) ઇવવું. અનુ-આશ્રિત હોવું, આશ્રય લેવો. આ-શુજ્જ્ઞાન માટે રણવું, નિર્વાહ માટે કમાવું. રૂપ-૧ કુટુંબાદિના નિર્વાહ માટે પરાધીન થવું. ૨ નોકરી કરવી. ૩ આશ્રય લેવો, આશ્રિત થવું. પ્ર-સુખપૂર્વક ઇવન વીતાવવું, સુખી હોવું. પ્રત્યુદ્-મરણાવસ્થામાંથી બચી જવું, પુનર્જીવન મેળવવું. સમ્-સુખપૂર્વક ઇવન વીતાવવું.

જુ (૧ આ૦ અનિદ્ જવતે) ૧ જવું, ચાલવું. ૨ વેગ કરવો, ઉતાવળું ચાલવું. ૩ હાલવું, કંપવું. ૪ ઉતાવળ કરવી.

જુ (૧ પ૦ અનિદ્ જવતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ પાપ કરવું.

જુઙ્ઙ (૧ પ૦ સેટ્ જુઙ્ઙતિ) ૧ પરિત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ કાઢી મૂકવું. ૩ બાદ કરવું, કમ કરવું. ૪ સંઘ, મહા-જન, જ્ઞાતિ કે કુટુંબાદિએ બહિષ્કાર કરવો. [ર]

જુઙ્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ જુઙ્ઙ્યતિ) ૧ બોલવું, કહેવું. ૨ સ્પષ્ટ કરવું, પ્રકાશિત કરવું, ખુલ્લું કરવું. [ર]

જુઙ્ઙ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ જુઙ્ઙ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જુઙ્ઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ જુઙ્ઙતિ) ૧ બાંધવું, જકડવું. ૨ બૂંટો કરવો, ઘણી વસ્તુઓને એકઠી કરી બાંધવી. ૩ બેડવું, બુદ્ધી-બુદ્ધી વસ્તુઓને ભેગી કરવી. ૪ જવું, ગમન કરવું.

જુઙ્ઙ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ જોઙ્ઙતિ-તે, જોલયતિ-તે) ૧ ચૂસો કરવો, ભૂંસો કરવો. ૨ ચૂર્ણ કરવું. ૩ દબાવું, દોટ કરવો. ૪ પીસવું, વાટવું. ૫ દબાવવું. ૬ ખેંચવું. ૭ સંકુચિત કરવું. ૮ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૯ મોકલવું. ૧૦ બેડવું, સંયુક્ત કરવું.

જુઙ્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ જુઙ્ઙતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ર]

જુઙ્ઙ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ જુઙ્ઙ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જુત્ (૧ પ૦ સેદ્ જોતતિ) ૧ શોભવુ = ચળકવુ, ચમકવુ [ઋ]

જુત્ (૧ આ૦ સેદ્ જોતતે) ૧ શોભવુ ૨ ચળકવુ ચમકવુ [ઋ]

જુત્ (૬ પ૦ સેદ્ જુતતિ) ૧ જવુ = હાલવુ, ઠપવુ

જુત્ (૬ પ૦ સેદ્ જુતતે) ૧ જવુ ૨ હાલવુ, ઠપવુ

જુર્ (૧ પ૦ સેદ્ જૂર્તિ) ૧ હણવુ ૨ ઈન્ન ઠરવી, ધાયલ ઠરવુ ૩ માર મારવો ૪ હુ ખ દેવુ [તે]

જુલ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ જોલયતિ-તે) ૧ ચૂરો ઠરવો, ભૂલો ઠરવો ૨ ચૂર્ણ ઠરવુ ૩ હળવુ, લોટ ઠરવો ૪ પીમવુ, વાટવુ ૫ દબાવવુ ૬ ખેચવુ ૭ સડુચિત ઠરવુ

જુપ્ (૧ પ૦ સેદ્ જોપતિ) કટપના ઠગવી, મલાવના ઠરવી, અનુમાન ઠરવુ ૨ વિચારવુ, વિચાર ઠગવો ૩ મનન ઠરવુ ૪ પ્રેમ ઠરવો ૫ ચાહવુ ૬ ખુશી થવુ ૭ ખુશી ઠરવુ ૮ તૃપ્ત થવુ, વરાવુ ૯ તૃપ્ત કરવુ ૧૦ ક્ષીણ ઠરવુ, હ્રાસ કરવો ૧૧ નષ્ટ ઠગવુ ૧૨ હણવુ ૧૩ ઈન્ન ઠરવી ૧૪ માર મારવો ૧૫ હુ ખ દેવુ

જુપ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ જોપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

જુપ્ (૬ આ૦ સેદ્ જુપતે) ૧ ખેવવુ, ખેવા ઠગવી ૨ સાગવાઠ ઠરવી ૩ પ્રેમ ઠરવો ૪ ચાહવુ ૫ ખુશી થવુ ૬ ખુશી કરવુ [તે]

જૂ (૧ પ૦ સેદ્ જવતિ) ૧ જવુ, ચાલવું ૨ વેગ ઠરવો, ઉતાવળ ચાલવુ ૩ હાલવુ, ઠપવુ ૪ ઉતાવળ ઠગવી

જૂર્ (૪ આ૦ સેદ્ જૂયતે) ૧ છૂર્ણ થવુ, ઘસાડ જવુ ૨ વૃદ્ધ થવુ, ઘરડું થવું ૩ બૂનું થવુ ૪ જૂવુ, તલમવુ ૫ કટપાત ઠગવો ૬ શુરમો કરવો ૭ હણવુ ૮ હુ ખ દેવું [તે]

જૂષ્ (૧ ડ૦ સેટ્ જૂષતિ-તે) ૧ ક્ષીણ કરવું, હ્રાસ કરવો.

૨ નષ્ટ કરવું. ૩ હણવું. ૪ માર મારવો. ૫ દુઃખ દેવું.

જૃ (૧ પ૦ અનિટ્ જરતિ) ૧ નાનું હોવું, ટૂંકું હોવું. ૨ નાનું કરવું. ૩ થોડું હોવું. ૪ થોડું કરવું. ૫ છૂટવું, પરાભવ કરવો. ૬ તિરસ્કારવું.

જૃમ્ (૧ આ૦ સેટ્ જર્મતે) ૧ બગાસું ખાવું. ૨ આળસ મરડવી.

જૃમ્ (૧ આ૦ સેટ્ જૃમ્મતે) બગાસું ખાવું. ૨ આળસ મરડવી. ૩ ક્ષિપ્ત ચહેરાવાળું હોવું. ૪ મ્હાન થવું, કરમાવું. ડદ્-૧ વિકસિત થવું, વિકાસ પામવો. ૨ વિકસિત કરવું. ૩ બેરથી બગાસું ખાવું. વિ-૧ વિકસિત થવું, વિકસવું. ૨ વિકસિત કરવું. ૩ ઉત્પન્ન થવું. ૪ ઉત્પન્ન કરવું. ૫ બગાસું ખાવું. સમુદ્-૧ યત્ન કરવો. ૨ સાધવું, સિદ્ધ કરવું. ૩ વિકસવું. ૪ વિકસાવવું. ૫ બગાસું ખાવું. [ડ]

જૃ (૧ પ૦ સેટ્ જરતિ) ૧ છૂર્ણ થવું, ઘસાઈ જવું. ૨ વૃદ્ધ થવું, ઘરડું થવું. ૩ જૂનું થવું. નિર્ ૧ ક્ષીણ કરવું, હ્રાસ કરવો. ૨ ક્ષીણ થવું, હ્રાસ થવો. ૩ નષ્ટ કરવું. ૪ નાશ થવો. ૫ નિર્જીરા કરવી, કર્મના પુણ્યદોષને આત્માથી અલગ કરવા.

જૃ (૪ પ૦ સેટ્ જીર્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જૃ (૧ પ૦ સેટ્ જૃણાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જૃ (૧૦ ડ૦ સેટ્ જારયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જેષ્ (૧ આ૦ સેટ્ જેષતે) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. (ઋ)

જેહ્ (૧ આ૦ સેટ્ જેહતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો, પ્રયાસ કરવો.

૨ મહેનત કરવી. ૩ જવું. ૪ હાલવું, કંપવું. [ઋ]

જૈ (૧ પ૦ અનિદ્ જાયતિ) ૧ ઘસાવું, હ્રાસ થવો ૨ મ્લ્લાન થવું, ઠરમાવું ૩ મૂઠાવું ૪ પડતી દશાને પામવું ૫ નષ્ટ થવું
 જ્ઞપ્ (૧૦ સ૦ સેદ્ જ્ઞપયતિ-તે) ૧ જણાવવું ૨ જાણવું ૩ સમ જાણવું ૪ સમજવું ૫ શીખવવું ૬ દેખાડવું ૭ દેખાવું, જોવું ૮ સતુષ્ટ કરવું, પ્રસન્ન કરવું ૯ પ્રસાસા કરવી, વખાણવું ૧૦ વિનતિ કરવી, પ્રાર્થના કરવી ૧૧ તીક્ષ્ણ કરવું, ધાર વાળું કરવું, ધાર ઠાઠવી ૧૨ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી ૧૩ હણવું ૧૪ માર મારવો આ-૧ આજ્ઞા કરવી, ફરમાવવું ૨ સતુષ્ટ કરવું, પ્રસન્ન કરવું પ્ર-તીક્ષ્ણ કરવું, ધાર ઠાઠવી પ્રતિ-૧ ઠહેવું ૨ જણાવવું વિ-૧ વિનતિ કરવી, પ્રાર્થના કરવી ૨ સતુષ્ટ કરવું ૩ વિદિત કરવું, જણાવવું ૪ ઠહેવું સમ્-૧ હણવું, માગી નાખવું ૨ માર મારવો

જ્ઞા (૧ પ૦ અનિદ્ જાનાતિ) ૧ જાણવું ૨ મમજવું ૩ ઓળખવું અનુ-૧ અનુભવિ આપવી, પગવાનગી દેવી, સમ્મત થવું ૨ કબૂલ કરવું, માન્ય કરવું ૩ અનુમોદના કરવી, સહાનુભૂતિપૂર્વક સતુષ્ટ થવું ૪ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો અપ-૧ ન જાણવું ૨ ના પાડવી અપ-(આ૦ અપજાનીતે) ૧ છપાવવું, મતાડવું ૨ ઓળખવું, સત્ય હકીકત ઉઠાવી દેવી અમિ-૧ ઓળખવું, પિછાણવું ૨ સારી રીતે જાણવું અમ્યનુ-૧ મમ્મતિ આપવી ૨ માન્ય કરવું, કબૂલ કરવું ૩ અનુમોદના કરવી ૪ આજ્ઞા કરવી અવ-૧ અપમાન કરવું ૨ ધિક્કારવું ૩ હવડા અરૂપે જાણવું, ઊતરતી કોટિનું માનવું ૪ અવગણના કરવી, ન ગણકાવવું, ન માનવું આ-૧ આજ્ઞા કરવી ૨ આગી રીતે જાણવું અવ-

જ્ઞઞ (૬ પ૦ સેટ્ જ્ઞઞતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જ્ઞઞ (૬ પ૦ સેટ્ જ્ઞઞતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જ્ઞઞ (૧૦ ૩૦ સેટ્ જ્ઞઞયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જ્ઞષ (૧ પ૦ સેટ્ જ્ઞષતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

જ્ઞષ (૧ ૩૦ સેટ્ જ્ઞષતિ-તે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ થોભવું, ઓભવું. ૩ પકડવું. ૪ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૫ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું. ૬ ઓઢવું. ૭ પાથરવું.

જ્ય (૧ આ૦ અનિટ્ જ્યવતે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

જ્ય (૧ પ૦ સેટ્ જ્યવતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

જ્ય (૪ પ૦ સેટ્ જ્યીર્યતિ) ૧ જીર્ણ થવું, ઘસાઈ જવું. ૨ વૃદ્ધ થવું, ધરડું થવું. ૩ જૂનું થવું.

જ્ય (૧ પ૦ સેટ્ જ્યુનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

જ્યુ (૧ આ૦ અનિટ્ જ્યવતે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

ટક્ક (૧ પ૦ સેટ્ ટક્કતિ) ૧ ખાંધવું, જકડવું. ૨ ગૂંથવું. ૩ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. [૩]

ટક્ક (૧૦ ૩૦ સેટ્ ટક્કયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ટલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ટલતિ) ૧ વ્યથ થવું, ગભરાવું. ૨ કાયર થવું, કંટાળવું. ૩ હૃદયના રોગવાળું હોવું. ૪ હુઃખી હોવું. ૫ ટળવું, આધું જવું, દૂર થવું. ૬ નષ્ટ થવું.

ટિક્ (૧ આ૦ સેટ્ ટેકતે) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ ટેકો આપવો, આધાર આપવો. ૪ મદદ કરવી.

ટિક્ (૧ આ૦ સેટ્ ટેકતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

ટિપ્ (૧ પ૦ સેટ્ ટેપતિ) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું. ૩ મોકલવું. ૪ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

- ટિપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ટેપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 ટીક (૧ આ૦ સેટ્ ટીકતે) ૧ જુલુ ૨ હાલુ, ૩ પલુ ૪ ટલુ,
 લાખા વખત સુધી નલુ-પોપાલુ ૪ નાણુ ૫ ટીકા
 ઠરવી, બ્યાખ્યા ઠરવી, વિવરણુ ઠરવુ ૬ વીગતવાર સમ
 નાવલુ [ઋ]
- ટુપ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ટોપતિ) ૧ આડખર ઠરવો, ઠાઠમાઠ ઠરવો
 ૨ ખોટો ડોળ કરવો ૩ અહુઠાર ઠરવો
- ટૌરુ (૧ આ૦ સેટ્ ટૌરુતે) જુલુ [ઋ]
- ટ્વલ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ટ્વલતિ) ૧ બ્યાકુલ થવુ, ગભરાવુ ૨ કાયર
 થવુ, ઠટાળવુ ૩ હૃદયના રોગવાળુ હોવું ૪ હુ ખી હોવુ
 ૫ ઠળવુ, આધુ જુલુ, ફર થવુ ૬ નષ્ટ થવુ
- ટપ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ ટાપયતે) ૧ એડું ઠરવુ ૨ ઢગલો ઠરવો
- ટમ્પ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ટમ્પતિ) ૧ એડું ઠરવુ ૨ ઢગલો ઠરવો
 ૩ 'મર્મન' ઠરવુ, મસળવુ, ચોળવુ [ણ]
- ટમ્પ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ટમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ટમ્પ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ટમ્પતિ) ૧ ફેડવુ ૨ ઉછાળવુ આ-૧ આડ-
 ખર ઠરવો, ઠાઠમાઠ ઠરવો ૨ ખોટો ડોળ કરવો વિ-
 વિડખના ઠરવી, હુ ખા દેવુ ૨ તિગ્ધકાઠ ઠરવો ૩ અપ
 માન ઠરવુ ૫ ઠગવું ૬ નઠલ ઠરવી [ણ]
- ટમ્પ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ટમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ટમ્પ્ (૧ ૫૦ સેટ્ ટમ્પતિ) ૧ એડું કરવું ૨ ઢગલો કરવો [ણ]
- ટમ્પ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ટમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ટિપ્ (૪ ૫૦ સેટ્ ટિપ્પતિ) ૧ ફેડવું ૨ ઉછાળવું ૩ મોક
 લવું ૪ ગ્રેરવુ, ગ્રેરણા કરવી ૫ ઉલ્લઘન ઠરવું, આશા-
 ભગ ઠરવો

ઢિપ્ (૬ પ૦ સેટ્ ઢિપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઢિપ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ઢેપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઢિપ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ ઢેપયતે) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.

ઢિમ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઢેમતિ) ૧ હણવું. ૨ હઃખ દેવું.

ઢિમ્પ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઢિમ્પતિ) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.

૩ મદ્દન કરવું, મસળવું, ચોળવું. [હ]

ઢિમ્પ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ઢિમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઢિમ્વ્ (૧ પ૦ સેટ્ ઢિમ્વતિ) ફેંકવું. [હ]

ઢિમ્વ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ઢિમ્વયતિ-તે) ફેંકવું.

ઢિમ્મ (૧ પ૦ સેટ્ ઢિમ્મતિ) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.

૩ મદ્દન કરવું, મસળવું, ચોળવું. ૪ ફેંકવું, ઉછાળવું. [હ]

ઢિમ્મ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ ઢિમ્મયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઢી (૧ આ૦ સેટ્ ઢયતે) ૧ ઊડવું, હવામાં અદ્ધર જવું, આકા-

શમાં જવું. ૨ જોરથી ચાલવું, દોડવું. અવ-આકાશમાંથી

નીચે ઊતરવું. પરિ-ગોળાકાર ઊડવું. સમ્-ટોળું વળીને ઊડવું,

ટોળાંએ ઊડવું. સમુદ્-અટકી અટકીને ઊડવું, ધીરે ધીરે ઊડવું.

ઢી (૪ આ૦ સેટ્ ઢીયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઓ]

ઢુણ્ઢ (૧ પ૦ સેટ્ ઢુણ્ઢતિ) ૧ ઢૂંઢવું, શોધવું, ખોળવું. ૨ તપા-

સવું, તપાસ કરવી. [હ]

ઢૌક્ (૧ આ૦ સેટ્ ઢૌકતે) ૧ મૂકવું, રાખવું, સ્થાપવું. ૨ ઉપ-

સ્થિત કરવું, હાજર કરવું. ૩ ભેટ કરવું, અર્પણ કરવું.

૪ મળવું, મેળાપ કરવો. ૫ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૬ મોક-

લવું. ૭ જવું. ૮ સ્થલાંતર કરવું. ૯ હાલવું, કંપવું. ૧૦

૧ આગળ મૂકવું. ૨ નજીક મૂકવું. ૩ ભેટ કરવું, અર્પણ

કરવું. [ઋ]

તસ્ (૧ પ૦ સેટ્ તસતિ) ૧ શણ્ણગારણુ, વિભૂષિત કરણુ
૨ શોભાણુ, સુશોભિત કરણુ [ચ]

તસ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ તસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તક્ (૧ પ૦ સેટ્ તક્તિ) ૧ હસણુ ૨ મશગી કરવી, હામી
કરવી ૩ વિડખના કરવી ૪ સહેન કરવું, ખમણુ, વેઠણુ

તક્ષ (૧ પ૦ વેટ્ તક્ષતિ) ૧ છોલણુ ૨ છાલ ઉતારવી ૩ ઠાપણું
૪ કઠકા કરવા ૫ ધારવાણુ કરણુ, ધાર કાઢવી ૬ જખમી
કરવું, ધાયલ કરણુ ૭ તિરસ્કારણુ, તુચ્છકારણુ ૮ શબ્દો
વડે વીંધણુ, માર્મિક વચન કહેવા ૯ લાકણુ, આચ્છાદન
કરવું અનુ-ધાગ કાઢવી સમ્-૧ તિરસ્કારણુ ૨ શબ્દો વડે
વીંધણુ, માર્મિક વચન કહેવા ૩ ઠાપણું ૪ ટુકડા કરવા
૫ જખમી કરણુ, ધાયલ કરણુ

તક્ષ (૫ પ૦ વેટ્ તક્ષોતિ) ૧ છોલણુ ૨ છાલ ઉતારવી
૩ ઠાપણું ૪ કઠકા કરવા ૫ ધાર કાઢવી ૬ જખમી
કરવું, ધાયલ કરણું

તક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ તક્ષતિ) ૧ કુખી જીવન વીતાવણું ૨ દરિદ્ર-
પણે જીવણું, નિર્ધનપણે જીવણી ગાળવી ૩ હમણુ ૪ મ
શગી કરવી આ-૧ ખીણું, લય પામવો ૨ શક્તિ વણું,
મશય થવો ૩ રોગી હોણું, રોગ થવો ૪ સતાપ પામવો [ચ]

તક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ તક્ષતે) જણું, ગમન કરણું [ચ]

તક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ તક્ષતિ) ૧ જણું ૨ હાલણું, ઢપણુ ૩ થગ
થરણુ ૪ લયડણું, લવડિયુ ખાણુ ૫ અથડણું ૬ ઠોકર
વાગતા પડી જણુ [ચ]

તત્ત્વ (૧ પ૦ સેટ્ તત્ત્વતિ) જણું આ-૧ મિથણુ, પલાળણું
૨ છાટણું, છટકોરણું [ઝ]

તત્ત્વ (૭ પ૦ સેટ્ તનક્તિ) ૧ સંકુચિત થવું. સંકોડાવું.

૨ સંકુચિત કરવું, સંકોડવું. [ક]

તત્ત્વ (૭ પ૦ વેટ્ તનક્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તત્ત્વ (૭ પ૦ વેટ્ તનક્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તત્ત્વ (૧ પ૦ સેટ્ તજ્ઞતિ) જવું, ગમન કરવું. [ક]

તટ્ (૧ પ૦ સેટ્ તટતિ) ૧ ઊંચું થવું, વધવું. ૨ ઊછરવું,
પાલન-પોષણથી મોટું થવું. ૩ ઊઠવું, ઊભું થવું.

તટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તાટયતિ-તે) તાડન કરવું, માર મારવો.

તટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તાઢયતિ-તે) ૧ તાડન કરવું, માર મારવો.
૨ ઠખકારવું, અફળાવવું, આઘાત કરવો. ૩ આપટવું, વસ્ત્રા-
દિની આપટથી સાફ કરવું. ૪ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૫ શુ-
ભવું, શુભાકાર કરવો. ૬ ખોલવું. ૭ શોભવું. ૮ અળકવું,
અમકવું. ૯-૧ વાનિત્ર વગાડવું. ૨ માર મારવો.

તટ્ (૧ પ૦ સેટ્ તઢતિ) ૧ તાડન કરવું. ૨ ઠખકારવું, અફ-
ળાવવું. આઘાત કરવો. ૩ આપટવું. ૪ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

તઠ્ (૧ આ૦ સેટ્ તઠ્ઠતે) તાડન કરવું, માર મારવો. વિ-
વિતંડાવાદ કરવો, ખોટો ખડવાદ કરવો. [ડ]

તન્ (૮ ૩૦ સેટ્ તનોતિ, તનુતે) ૧ વિસ્તારવું, ફેલાવવું. ૨ લં-
ખાવવું, લાંબું કરવું. ૩ તાણવું. ૪ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી.
૫ પાથરવું. ૬ કરવું. [ક]

તન્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તાનયતિ-તે) ૧ શ્રદ્ધા રહિત હોવું, શ્રદ્ધા
ન રાખવી, વિશ્વાસ ન કરવો. ૨ ઈર્ષા કરવી. ૩ દુઃખ
દેવું. ૪ શ્રદ્ધા રાખવી, વિશ્વાસ કરવો, ભરોસો રાખવો.
૫ માનવું. ૬ ઉપકાર કરવો, સહાય આપવી. ૭ આશ્રય
આપવો. ૮ ઈર્ષા રહિત હોવું. ૯ દુઃખ ન આપવું. ૧૦ શબ્દ

કરવો ૧૧ વિસ્તારવું, ફેલાવવું ૧૨ લખાવવું, લાખું કરવું
૧૩ તાણવું ૧૪ વધાવું, વૃદ્ધિ કરવી ૧૫ પાથવું
૧૬ કરવું આ-, પ્ર-, વિ-૧ વિસ્તૃત થવું ૨ લાખું થવું
૩ વિસ્તૃત કરવું ૪ લાખું કરવું

તન્ (૧ પ૦ સેટ તનતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [જ]

તન્તસ્ (૧૧ પ૦ સેટ તન્તસ્યતિ) ૧ દુ ખી હોવું ૨ દુ ખ દેવું

તન્ન (૧૦ આ૦ સેટ તન્નયતે) ૧ કુટુંબ-પરિવારનું પાલન-
પોપણું કરવું, સલાળ લેવી ૨ રક્ષણ કરવું ૩ પોપણું,
પોપણું કરવું ૪ ફેલાવું ૫ ફેલાવવું ૬ મમલત કરવી
૭ શુભ હકીકત કહેવી ૮ વ્યવસ્થા કરવી

તન્ન (૧ પ૦ સેટ તન્નતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તન્ન (૧ આ૦ સેટ તન્નતે) ૧ તૃપ્ત થવું, ધરાવું ૨ મતુદ
થવું, ખુશી થવું ૩ સુખી હોવું [ચ]

તન્ન (૧ વ૦ સેટ તન્નતિ-તે) ૧ બેશુદ્ધ હોવું, મૂર્છિત હોવું
૨ મોહિત થવું, મોહ પામવો ૩ ખિન્ન થવું ૪ દુ ખી
હોવું ૫ આળસુ હોવું ૬ મૂર્ખ હોવું

તન્ના (૧ પ૦ સેટ તન્નાતિ) આળસુ હોવું, આળસ કરવી

તપ્ (૧ પ૦ અનિદ્ તપતિ) ૧ તપવું, ગર્મ થવું, ઉષ્ણ થવું
૨ તપાવવું, ગર્મ કરવું ૩ અંતાપ કરવો, સતપ્ત થવું
૪ અતપ્ત કરવું, સતાપ પમાડવો ૫ ક્રોધ કરવો ૬ શુરમે
કરવું ૭ તપ કરવો, તપમ્થા કરવી ૮ પ્રતાપી થવું પગ
કમી થવું ૯ પ્રભાવશાલી હોવું અતુ-પન્નાવું, પન્નાતાપ
કરવો અમિ-૧ અતાપ આપવો ૨ શુરમે કરવું ૩ દુ ખ
દેવું પરિ-૧ પસ્તાવો કરવો ૨ અતાપ પામવો પ્રતિ-
૧ ચિતા કરવી. ૨ સલાળ લેવી, ખબર ગળવી

તપ્ (૪ આઠ અનિટ્ તપ્યતે) ૧ પ્રતાપી હોવું. પરાક્રમી હોવું.
૨ પ્રભાવશાલી હોવું.

તપ્ (૧૦ ડઠ સેટ્ તાપયતિ-તે) ૧ તપાવવું, ગરમ કરવું.
૨ સંતાપ પમાડવો. ૩ ગુસ્સે કરવું. ૪ તપવુ, ગરમ થવું.
૫ સંતાપ કરવો. ૬ તપ કરવો, તપસ્યા કરવી. અભિ-
૧ દુઃખી કરવું. ૨ તપાવવું, ગરમ કરવું. આ-૧ આતા-
પના દેવી, સૂર્યના તાપમાં શરીરને તપાવવું. ૨ ગરમી
ઠંડી વગેરે સહન કરવું.

તપ્ (૧ આઠ સેટ્ તપતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તપુસ્ (૧૧ પઠ સેટ્ તપુસ્યતિ) ૧ દુઃખ પામવું. ૨ દુઃખ દેવું.

તમ્ (૪ પઠ સેટ્ તામ્યતિ) ૧ ણિન્ન થવું, ખેદ કરવો.
૨ ઉદ્વિગ્ન થવું, ઉદ્વેગ પામવો. ૩ દુઃખી હોવું. ૪ શારી-
રિક ખીડા ભોગવવી. ૫ ઈચ્છવું, આહવું. [ક]

તમ્પસ્ (૧૧ પઠ સેટ્ તમ્પસ્યતિ) ૧ દુઃખ પામવું. ૨ દુઃખ દેવું.

તમ્ (૧ પઠ સેટ્ તમ્વતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું.

તપ્ (૧ આઠ સેટ્ તપ્યતે) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ સાર-
સંભાળ લેવી. ૩ રાખવું, મૂકવું. ૪ જવું.

તરણ (૧૧ પઠ સેટ્ તરણ્યતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.

તર્ક (૧ પઠ સેટ્ તર્ક્યતિ) ૧ તર્ક કરવો, અનુમાન કરવું.
૨ સંભાવના કરવી, કલ્પના કરવી. ૩ વિચારવું, ચિંતન
કરવું. ૪ શંકા કરવી. ૫ વાદ-વિવાદ કરવો. ૬ આકાંક્ષા
રાખવી, ઇચ્છવું. વિ-૧ શંકા કરવી. ૨ ભિલટું અનુમાન કરવું.

તર્ક (૧૦ ડઠ સેટ્ તર્કયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
૨ બોલવું. ૩ શોભવું. ૪ ચળકવું, ચમકવું.

તન્ (૧ પ૦ સેદ્ તર્જતિ) ૧ ધિક્કારવુ, તિસ્કાર કરવો
૨ દ્વયણ દેવુ ૩ નિદ્રવુ ૪ કપજો આપવો ૫ ધમજાવવુ,
ધમકી આપવી ૬ ડરાવવુ, બીવરાવવુ ૭ તાડન ઠરવુ, માર
મારવો ૮ મશ્કરી ઠરવી

તન્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ તજયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તદ્ (૧ પ૦ સેદ્ તદતિ) ૧ હુણુ ૨ હુળ દેવુ

તર્થ (૧ પ૦ સેદ્ તર્યતિ) જવુ, ગમન ઠરવુ

તલ્ (૧ પ૦ સેદ્ તલતિ) ૧ આપન ઠરવુ, ખેસાડવુ ૨ આ
પન થવુ ૩ પ્રતિષ્ઠા પામવી, યથ મેળવવો ૪ રહેવું,
વસવું ૫ જવું, ગમન ઠરવુ ૬ અપૂર્ણ વવુ ૭ ભરપૂર
વવું ૮ મિદ્ધ વવું ૯ મિદ્ધ ઠરવુ ૧૦ તળવું, કઠડાવેલા
ધી અવવા તેલમા પડવુ

તલ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ તાલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તર્ (૧ પ૦ સેદ્ તર્યતિ) જવું

તળ (૪ પ૦ સેદ્ તર્યતિ) ૧ ફેકવું ૨ ઉછાળવું ૩ ટેરવુ,
પ્રેરણા કરવી ૪ મોડલવું ૫ કરમાવું, ચીમણાવું ૬ દીન
થવું, ખાસ વવો ૭ ખોવુ, શુભાવવુ ૮ ખોવાવું, ખોવાઈ
જવું ૯ નાશ વવો [ક]

તાન્ (૧ આ૦ સેદ્ તાયતે) ૧ પાલન કરવું, સમાજ લેવી
૨ રથણ કરવુ, બચાવવું ૩ વિખાળવુ, ફેલાવવું ૪ લાગુ
કરવું ૫ આવવું [ક]

તિન્ (૧ આ૦ મેટ્ સેવતે) ૧ જવું ૨ ખની જવુ ખાટ્યા જવુ

તિન્ (૧ આ૦ સેદ્ તર્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક]

તિન્ (૧ પ૦ મેટ્ તિજોતિ) ૧ દળવું ૨ માન માનવો

૩ દુઃખ દેવું ૪ માદ્રી નાખવાનો પ્રયાસ કરવો. ૫ દખાવવું. ૬ હુલ્લો કરવો, ચડાઈ કરવી. ૭ યુદ્ધ કરવું. ૮ જવું.

તિગ્ (૫ પ૦ સેટ્ તિગ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તિવ્ (૫ પ૦ સેટ્ તિવ્નોતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું.

તિજ્ (૧ આ૦ સેટ્ તિતિક્ષતે) ૧ સહન કરવું, ખમવું, વેઠવું. ૨ ક્ષમા કરવી, માદ્રી આપવી.

તિજ્ (૧ આ૦ સેટ્ તેજતે) ૧ તીક્ષ્ણ કરવું, ધારવાળું કરવું. ૨ આણીદાર કરવું, આણી ડાઢવી. ૩ અકચકિત કરવું. ૪ અળકવું, અમકવું.

તિજ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તેજયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તિપ્ (૧ આ૦ સેટ્ તેપતે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ચૂવું. ૩ ખરવું. ૪ પલાળવું, ભીંજવવું. ૫ છાંટવું, છાંટકોરવું. ૬ અળકવું, અમકવું. ૭ સાફસફ કરવું. ૮ હાલવું, કંપવું. ૯ રક્ષણ કરવું. ૧૦ દેવું, આપવું. ૧૧ અફસોસ કરવો. ૧૨ રોવું. ૧૩ દુઃખી હોવું. ૧૪ દુઃખી કરવું. [ક્ર]

તિમ્ (૧ પ૦ સેટ્ તેમતિ) ૧ ભીનું થવું. ૨ ભીનું કરવું.

તિમ્ (૪ પ૦ સેટ્ તિમ્ચતિ) ૧ ભીનું થવું. ૨ ભીનું કરવું.

તિરમ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ તિરસ્યતિ) ૧ છૂપાઈ જવું, સંતાપવું. ૨ અદૃશ્ય થવું. ૩ અદૃશ્ય કરવું, ગુપ્ત કરવું. ૪ ઢાંકી દેવું.

તિલ્ (૧ પ૦ સેટ્ તેલતિ) ૧ જવું. ૨ તેલવાળું થવું. ૩ તેલવાળું કરવું. ૪ ચોપડવું. ૫ ચીકણું થવું. ૬ ચીકણું કરવું.

તિલ્ (૬ પ૦ સેટ્ તિલતિ) ૧ તેલવાળું થવું. ૨ તેલવાળું કરવું. ૩ ચોપડવું. ૪ ચીકણું થવું. ૫ ચીકણું કરવું.

તિલ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તેલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

- તિલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ તિલ્લતિ) જણ, ગમન કરવું
 તીક્ (૧ આ૦ સેદ્ તીકતે) જણ, ગમન કરવું [ક્ર]
 તીમ્ (૪ પ૦ સેદ્ તીમ્યતિ) ૧ લીનું થવું ૨ લીનું કરવું
 તીર (૧૦ ર૦ સેદ્ તીરયતિ-તે) ૧ ઠાઈ પૂર્ણ કરવું, પૂરું
 કરવું ૨ સમાપ્ત કરવું ૩ પાર પાડવું ૪ પાર પડવું
 ૫ પાર પડોચાડવું ૬ પાર પડોચવું
 તીર્ (૧ પ૦ સેદ્ તીવતિ) ૧ જાડું હોવું ૨ મજબૂત હોવું
 તુ (૨ પ૦ અનિદ્ તવીતિ, તૌતિ) ૧ આશ્ચર્ય અલાવવી,
 શુજરાત અલાવવું ૨ પૂર્ણ થવું ૩ પૂર્ણ કરવું ૪ વધવું,
 વૃદ્ધિગત થવું ૫ વર્તવું, આચરવું ૬ જવું ૭ હણવું
 ૮ માર મારવો ૯ હું ખા દેવું
 તુઝ (૧૦ ર૦ સેદ્ તુઝયતિ-તે, તુઝાપયતિ-તે) ઢાકવું
 તુઝ (૧ પ૦ સેદ્ તોઝતિ) ૧ હણવું ૨ હું ખા દેવું
 તુઝ (૧૦ ર૦ સેદ્ તોઝયતિ-તે) ૧ બલવાન હોવું, મજબૂત
 હોવું ૨ બળ કરવું ૩ શ્વાસ લેવો, શ્વવું, શ્વવું હોવું
 ૪ રહેવું, વસવું ૫ ઘર કરવું ૬ ગ્રહણ કરવું ૭ શોભવું
 ૮ ચળકવું, ચમકવું ૯ હણવું ૧૦ હું ખા દેવું
 તુઝ્ (૧ પ૦ સેદ્ તુઝતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ રક્ષણ
 કરવું, બચાવવું ૩ પાલન-પોષણ કરવું ૪ દેવું, આપવું
 ૫ બોલવું [ર]
 તુઝ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ તુઝયતિ-તે) ૧ બલવાન હોવું, મજબૂત
 હોવું ૨ બળ કરવું ૩ શ્વાસ લેવો, શ્વવું ૪ રહેવું,
 વસવું ૫ ઘર કરવું ૬ લેવું, ગ્રહણ કરવું ૭ દેવું, આપવું
 ૮ બોલવું ૯ શોભવું ૧૦ ચળકવું, ચમકવું ૧૧ હણવું

તુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ તુદતિ) ૧ તૂટવું, તૂટી જવું, ઢુકડા થવા.
 ૨ અલગ થવું, જુદું પડવું. ૩ તકરાર કરવી, ઝઘડવું.
 ૪ ખૂટવું, ઘટવું, ઓછું થવું. ૫ દુઃખી હોવું. ૬ દુઃખ દેવું.
 તુદ્ (૧૦ ણ૦ સેદ્ તોદયતિ-તે) ૧ તોડવું. ૨ છેદવું, કાપવું.
 તુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ તોદતિ) ૧ તોડવું. ૨ ફાડવું, ચીરવું. ૩ કાપવું.
 ૪ ભાંગવું. ૫ નાશ કરવો. ૬ અનાદર કરવો, અપમાન
 કરવું. ૭ તિરસ્કારવું. ૮ હણવું. ૯ ધંભ કરવી. ૧૦ માર
 મારવો. ૧૧ દુઃખ દેવું. [ઋ]

તુઙ્ (૬ પ૦ સેદ્ તુઙતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 તુઙ્ (૧૦ ણ૦ સેદ્ તોઙયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 તુઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ તુઙ્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 તુઙ્ (૧૦ ણ૦ સેદ્ તુઙ્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 તુણ્ (૪ પ૦ સેદ્ તુણ્યતિ) ૧ દગો કરવો, વિશ્વાસઘાત કરવો.
 ૨ આડોડાઈ કરવી. ૩ કપટ કરવું. ૪ વાંકું થવું. ૫ વાંકું
 કરવું.

તુણ્ (૬ પ૦ સેદ્ તુણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
 તુણ્ (૧ આ૦ સેદ્ તુણ્તે) ૧ તોડવું. ૨ ફાડવું, ચીરવું.
 ૩ કાપવું. ૪ ભાંગવું. ૫ નાશ કરવો. ૬ અનાદર કરવો,
 અપમાન કરવું. ૭ તિરસ્કારવું. ૮ દબાવવું. ૯ હણવું.
 ૧૦ ધંભ કરવી. ૧૧ માર મારવો. ૧૨ દુઃખ દેવું. [ઙ]
 તુત્થ્ (૧૦ ણ૦ સેદ્ તુત્થયતિ-તે) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું.
 ૨ આડો પડદો કરવો. ૩ પાથરવું. ૪ ફેલાવવું, વિસ્તારવું.
 ૫ સ્તુતિ કરવી.

તુદ્ (૬ ણ૦ અનિદ્ તુદતિ-તે) ૧ ખીડવું, દુઃખ દેવું. ૨ કન-

ડવુ, પજવવુ, સતાવવુ ૩ નડવુ ૪ છેડવુ, છેડતી ઢરવી
૫ ધંભા ઢરવી, જખમી ઢરવુ

તુપ્ (૧ પ૦ સેટ્ તોપતિ) ૧ હણવુ ૨ માર મારવો ૩ હુ ખ
દેવુ ૪ નડવુ, આડોડાઈ ઢરવી, હરડત ઢરવી

તુપ્ (૬ પ૦ સેટ્ તુપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુપ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ તોપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુફ્ (૧ પ૦ સેટ્ તોફતિ) ૧ હણવુ ૨ માર મારવો ૩ હુ ખ
દેવુ ૪ નડવુ, આડોડાઈ ઢરવી, હરકત ઢરવી

તુફ્ (૬ પ૦ સેટ્ તુફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુફ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ તોફયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્ (૧ આ૦ સેટ્ તોમતે) ૧ હણવુ ૨ માર મારવો

૩ હુ ખ દેવુ ૪ નડવુ, આડોડાઈ ઢરવી, હરડત ઢરવી

તુમ્ (૪ પ૦ સેટ્ તુમ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્ (૯ પ૦ સેટ્ તુમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્પ્ (૧ પ૦ સેટ્ તુમ્પતિ) ૧ હણવુ ૨ માર મારવો ૩ હુ ખ
દેવુ ૪ ઢલેશ પામવો ૫ હુ ખી થવુ

તુમ્પ્ (૪ પ૦ સેટ્ તુપ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્પ્ (૬ પ૦ સેટ્ તુપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્પ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ તુમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્ફ (૧ પ૦ સેટ્ તુમ્ફતિ) ૧ હણવુ ૨ માર મારવો ૩ હુ ખ
દેવુ ૪ ઢલેશ પામવો ૫ હુ ખી થવુ

તુમ્ફ (૬ પ૦ સેટ્ તુફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુમ્ (૮ પ૦ સેટ્ તુમ્વતિ) ૧ પીડવુ, હુ ખ દેવુ ૨ અદરય
થવુ ૩ સતાવુ, છપાઈ ૪વુ ૪ નટ વવુ [૩]

તુમ્ (૧૦ ઉં સેટ્ તુમ્વયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તુર્ (૧ પં સેટ્ તોરતિ) ૧ જલદી ચાલવું, ઉતાવળું ચાલવું.
૨ ઉતાવળ કરવી.

તુર્ (૩ પં સેટ્ તુતોર્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તુર્ (૬ ઉં સેટ્ તુરતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ જીતવું.
૩ હણવું. ૪ દુઃખ દેવું.

તુર (૧૦ ઉં સેટ્ તુરયતિ-તે) ૧ જલદી ચાલવું, ઉતાવળું ચાલવું. ૨ ઉતાવળ કરવી.

તુરણ (૧૧ પં સેટ્ તુરણ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તુર્વ (૧ પં સેટ્ તૂર્વતિ) ૧ હણવું. ૨ ઇન્ન કરવી, જખમી કરવું. ૩ માર મારવો. ૪ દુઃખ દેવું. ૫ જીતવું. ૬ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૭ પાલન-પોષણ કરવું. ૮ શ્રેષ્ઠ હોવું. [ઇ]

તુલ્ ૧ પં સેટ્ તોલતિ) તોળવું, જોખવું.

તુલ્ (૧૦ ઉં સેટ્ તોલયતિ-તે) ૧ તોળવું, જોખવું. ૨ ઉઠાવવું, ઊંચકવું. ૩ નિશ્ચય કરવો. ઉત્-૧ ઊંચું કરીને જોખવું. ૨ ઊંચકવું, ઉઠાવવું.

તુલ્ (૧૦ આં સેટ્ તોલયતે) પૂર્ણ કરવું, પૂરું કરવું.

તુશ્ (૧ આં સેટ્ તોશતે) હણવું, મારી નાખવું.

તુષ્ (૪ પં અનિટ્ તુષ્યતિ) ૧ સંતોષ પામવો, ખુશી થવું, પ્રસન્ન થવું. ૨ તૃપ્ત થવું, ધરાવું.

તુસ્ (૧ પં સેટ્ તોસતિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

તુહ્ (૧ પં સેટ્ તોહતિ) ૧ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૨ નડવું, હરકત કરવી. ૩ પજવવું, સતાવવું. ૪ ઇન્ન કરવી. [ઋ]

તૂહ્ (૧ પં સેટ્ તૂહતિ) ૧ તોડવું. ૨ ફાડવું, ચીરવું. ૩ કાપવું. ૪ ભાંગવું. ૫ નાશ કરવો. ૬ અનાદર કરવો, અપમાન

ઠરવુ, ૭ તિરસ્કારવુ ૮ હણવુ ૯ ઈન્ના ઠરવી ૧૦ માર
મારવો ૧૧ હુ ખ દેવુ [ઋ]

તૂળ (૧૦ આં સેદ્ તૂળયતે) ૧ ભરવુ ૨ પૂર્ણ ઠરવુ
તૂળ (૧૦ રૂં સેદ્ તૂળયતિ-તે) ૧ સકુચિત થવુ, મઠોચાઇ જવુ
૨ સકુચિત ઠરવુ ૩ ખેચવુ ૪ સકેલવુ ૫ આઠર્ધણુ કરવુ
તૂળ (૧૦ રૂં સેદ્ તૂળયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ આખ
મીચવી-ખધ કરવી, મટકુ મારવુ

તૂદ્ (૪ આં સેદ્ તૂયતે) ૧ જલદી જવુ, ઉતાવળુ ચાલવુ
૨ ઉતાવળ ઠરવી ૩ હણવુ ૪ ઈન્ના ઠરવી ૫ માર મારવો
૬ સતાવવુ, પજવવુ ૭ હુ ખ દેવુ [દે]

તૂલ (૧ પં સેદ્ તૂલતિ) ૧ બહાર ઠાઢવુ ૨ ઠાઢી મૂઠવુ,
હાઢી ઠાઢવુ ૩ તોળવું, ભેખવુ

તૂલ (૧૦ રૂં સેદ્ તૂલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
તૂલ (૧૦ આં સેદ્ તૂલયતે) ૧ ભરવુ ૨ પૂર્ણ ઠરવુ
તૂપ્ (૧ પં સેદ્ તૂપતિ) ૧ ખુગી થવુ, પ્રમત્ત થવુ ૨ તૃપ્ત
થવુ, ધરાવુ ૩ ખુગી ઠરવુ ૪ તૃપ્ત કરવુ

તૂહ્ (૧ પં સેદ્ તૂહતિ) ૧ હણવુ ૨ ઈન્ના ઠરવી ૩ વધવુ,
વૃદ્ધિગત થવુ [ઙ]

તૂહ્ (૬ પં વેદ્ તૂહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
તૂક્ષ્ (૧ પં સેદ્ તૂક્ષતિ) જવું, ગમન ઠરવું
તૂળ (૮ રૂં સેદ્ તૂળોતિ, તૂળુતે । તૂળાતિ, તૂળુતે) ૧ ધામ ખાવું
૨ ચગવું, ચારો કગ્વો ૩ ખાવુ, ભક્ષણુ ઠરવુ ૪ ન
આપવું [ઞ]

તૂદ્ (૧ પં સેદ્ તૂદતિ) ૧ હણવુ ૨ ઈન્ના ઠરવી ૩ માર

મારવો. ૪ દુઃખ દેવું. ૫ અપમાન કરવું. ૬ તિરસ્કારવું,
ધિક્કારવું. ૭ દેવું, આપવું. ૮ ખાવું, લક્ષણ કરવું.

તૃદ્ (૭ ૩૦ સેટ્ તૃણત્તિ, તૃન્તે-તૃન્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
[ઋ, ઋ]

તૃપ્ (૧ ૫૦ સેટ્ તર્પતિ) તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૨ તૃપ્ત કરવું.
૩ ખુશી થવું. ૪ ખુશી કરવું. ૫ સળગવું. ૬ સળગાવવું.

તૃપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તર્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃપ્ (૪ ૫૦ વેટ્ તૃપ્યતિ) ૧ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૨ તૃપ્ત કરવું.
૩ ખુશી થવું, પ્રસન્ન થવું. ૪ ખુશી કરવું.

તૃપ્ (૫ ૫૦ સેટ્ તૃપ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃપ્ (૬ ૫૦ સેટ્ તૃપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃફ્ (૬ ૫૦ સેટ્ તૃમ્ફતિ) ૧ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૨ તૃપ્ત
કરવું. ૩ ખુશી થવું, પ્રસન્ન થવું. ૪ ખુશી કરવું.

તૃમ્પ્ (૬ ૫૦ સેટ્ તૃમ્પતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃમ્ફ્ (૬ ૫૦ સેટ્ તૃમ્ફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃપ્ (૪ ૫૦ સેટ્ તૃપ્યતિ) ૧ તરસ લાગવી, તરસ્યું થવું.
૨ તૃષ્ણા રાખવી, લોભ કરવો. ૩ અંખવું, અંખના કરવી.
૪ ઈચ્છવું, આહવું. [ત્રિ]

તૃહ્ (૬ ૫૦ વેટ્ તૃહતિ) ૧ હણવું. ૨ ઇન્દ્ર કરવી. ૩ માર
મારવો. ૪ પજવવું, સતાવવું. ૫ દુઃખ દેવું.

તૃહ્ (૭ ૫૦ સેટ્ તૃણેદિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃહ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ તર્હયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

તૃ (૧ ૫૦ સેટ્ તરતિ) ૧ તરવું. ૨ પાર જવું, પાર પામવું.
૩ વહાણ વગેરેની સહાયથી પાણી ઉપર જવું. ૪ ડૂબકી

મારવી ૫ ઓળગવુ ૬ ફદ્દવુ ૭ અડિયાતુ થવુ ૮ જીતવુ
૯ ક્ષેમ-કુશલ હોવુ ૧૦ નીરોગી હોવુ ૧૧ તિરસ્કારવુ
અતિ-ઓળગવુ, વટાવી જવુ અમિ-૧ ઉલ્લધન ડરવુ,
આજ્ઞાલગ ડરવો ૨ અપમાન કરવુ અવ-૧ અવતરવુ,
જન્મ થવો ૨ જિતરવુ, નીચે આવવુ આ-૧ વહાણુ વગેરે
સાધન વડે પાણી ઉપર જવુ ૨ વહાણુ વગેરે માધન ઉપર
ચડવુ ઉત્ત-૧ ઉત્તર આપવો, જવાબ દેવો ૨ જિતરવુ,
નીચે આવવુ ૩ નદી તળાવ વગેરે જિતરવુ ૪ પાગ જવુ
૫ બહાગ નીળણવુ દુર્-૧ મુશ્કેલીથી તરવુ ૨ મુશ્કેલીથી
પાર પામવુ નિરુત્ત-૧ નિરુત્તર ડરવું, જવાબ ન આપી
શકે એવુ ડરવુ ૨ નિરુત્તર થવુ, જવાબ ન આપવો
નિસ્-૧ સહી સલામત ગીતે તરવુ, સહેલાઈથી તરવું ૨ પાગ
જિતવુ ૩ પાર પામવુ ૪ મુક્તિ મેળવવી પ્ર-૧ અડિયાતું
વવુ ૨ જીતવુ વિ-૧ આપવુ, અર્પણ કરવુ ૨ દાન ડરવુ,
દેવુ ૩ જવુ સમવ-૧ સમાઈ જવુ, સમાવેશ થવો
૨ સમાવેશ ડરવો ૩ જિતરવુ, નીચે આવવુ ૪ અવતરવુ,
જન્મ થવો ૫ અદગ જિતરવુ ૬ પ્રવેશ કરવો, પેમવુ
૭ વિરોધ રહિત વર્તવુ-આચરવુ

તેજ (૧ ૫૦ સેટ તેજતિ) ૧ તીક્ષ્ણ કરવુ, ધારવાળુ કરવુ
૨ તેજસ્વી કરવુ ૩ પાલન-પોષણ કરવું ૪ રક્ષણ ડરવું [ક્ર]

તેષ્ (૧ જા૦ સેટ તેષ્તે) ૧ ઝરવું, ટપડવુ ૨ ચૂવું ૩ ખરવું
૪ સિચવુ, ભીંજવવું ૫ છાટવું, છટકોરવું ૬ ચળકવું,
ચમકવુ ૭ માફચૂક કરવું ૮ હાલવું, ઠપવું ૯ રક્ષણ
કરવુ ૧૦ દેવુ, આપવુ ૧૧ અફમોસ કરવો ૧૨ રોવું
૧૩ દુખી હોવું ૧૪ દુખ દેવું [ક્ર]

તેવ્ (૧ આઠ સેટ્ તેવતે) ૧ રમવું, ખેલવું. ૨ વિલાસ કરવો.
૩ શોક કરવો. ૪ રડવું, રોવું. [ઋ]

તોઢ્ (૧ પઠ સેટ્ તોઢતિ) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું,
ધિક્કારવું. ૩ મશ્કરી કરવી. ૪ તોડવું. ૫ ફાડવું, ચીરવું.
૬ કાપવું. ૭ લાંગવું. ૮ નષ્ટ કરવું. [ઋ]

તૌઋ (૧ આઠ સેટ્ તૌઋતે) જવું, ગમન કરવું. [ઋ]

તૌઢ્ (૧ પઠ સેટ્ તૌઢતિ) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું,
ધિક્કારવું. ૩ મશ્કરી કરવી. [ઋ]

ત્યજ્ (૧ પઠ અનિટ્ ત્યજતિ) ૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું.
૨ દેવું, આપવું.

ત્રંસ્ (૧ પઠ સેટ્ ત્રંસતિ) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું.
૩ ખેલવું, કહેવું. [ઙ]

ત્રંસ્ (૧૦ ણ સેટ્ ત્રંસયતિ-ત્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ત્રણ્ (૧ પઠ સેટ્ ત્રણતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ સ્થલાં-
તર કરવું, સ્થાન બદલવું.

ત્રઙ્ (૧ આઠ સેટ્ ત્રઙ્કતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઙ]

ત્રઙ્ (૧ પઠ સેટ્ ત્રઙ્કતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ સ્થલાં-
તર કરવું, સ્થાન બદલવું. [ઙ]

ત્રઙ્ (૧ પઠ સેટ્ ત્રઙ્કતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઙ]

ત્રન્ડ્ (૧ પઠ સેટ્ ત્રન્ડતિ) ૧ પ્રયત્ન કરવો, પ્રયાસ કરવો.
૨ મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. ૩ ઉદ્યમમાં રચ્યા-પચ્યા
રહેવું. ૪ ધંધો-રોજગાર કરવો. [ઙ]

ત્રપ્ (૧ આઠ વેટ્ ત્રપતે) ૧ શરમાવું, લજ્જા પામવી. ૨ શર-
માવવું. ૩ ડરવું. ૪ ડરાવવું. [ષ]

ત્રમ (૧ પ૦ સેદ્ ત્રસતિ) ૧ ત્રામ પામવો, ઉદ્દેગ થવો
૨ ત્રાસકો પડવો, ક્રાળ પડવી ૩ ખીણ, ભયભીત થવું
૪ ધ્રુજવું, થરથરવું ૫ પીડા પામવી, દુ ખી થવું ૬ જલદી
ચાલવું ૭ દોડવું [જે]

ત્રસ્ (૪ પ૦ સેદ્ ત્રસ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [જે]

ત્રસ (૧૦ વ૦ સેદ્ ત્રાસયતિ-તે) ૧ રોકવું, અટકાવવું ૨ વારવું,
મનાઈ ઢરવી ૩ લેવું, ગ્રહણ કરવું ૪ હરણ કરવું, ઉપાડી
જવું ૫ ખૂટવી લેવું ૬ આલવું, ચોભવું ૭ પકડવું ૮ ધારણ
કરવું ૯ સામું થવું ૧૦ ખીચરાવવું, ડરાવવું

ત્રા (૨ પ૦ અનિદ્ ત્રાતિ) ૧ રક્ષણ ડરવું, બચાવવું ૨ પાલન
પોષણ કરવું, સભાળ લેવી

ત્રિહ્ (૧ પ૦ સેદ્ ત્રિહતિ) જવું, ચાલવું [૩]

તુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ તુટતિ, તુટ્ઠાતિ) ૧ તૂટવું, તૂટી જવું ૨ ખૂટવું,
ખલાસ થવું ૩ તોડવું, ચૂટવું ૪ છેદવું, કાપવું ૫ ભાગવું
૬ શકા ફર થવી, સદેહ રહિત થવું ૭ મુક્ત થવું અતિ-
૧ મર્વ બધનથી મુક્ત થવું ૨ અતિશય તૂટી જવું

તુદ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ ત્રોટયતે) ૧ તોડવું, ચૂટવું ૨ છેદવું, કાપવું
૩ ભાગવું ૪ શકા ફર કરવી, સદેહ રહિત ડરવું ૫ મુક્ત
થવું ૬ મુક્ત ઢરવું

તુહ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ ત્રોહયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

તુહ્ (૬ પ૦ સેદ્ તુહતિ) ૧ ડૂળવું ૨ ડુબાડવું

ત્રુપ્ (૧ પ૦ સેદ્ ત્રોપતિ) ૧ હણવું ૨ માર મારવો ૩ પજ
વવું, સતાવવું ૪ દુ ણ દેવું

ત્રુફ્ (૧ પ૦ સેદ્ ત્રોફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ત્રુમ્પ્ (૧ પ૦ સેદ્ ત્રુમ્પતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ટ્રુમ્ફ (૧ પ૦ સેટ્ ટ્રુમ્ફતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ત્રૈ (૧ આ૦ અનિટ્ ત્રાયતે) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ પાલન-પોષણ કરવું, સંભાળ લેવી.

ત્રૌક્ષ (૧ આ૦ સેટ્ ત્રૌક્ષતે) જવું, ચાલવું. [ઋ]

ત્વક્ષ (૧ પ૦ વેટ્ ત્વક્ષતિ) ૧ છોલવું. ૨ છાલ ઉતારવી. ૩ કાપવું. ૪ ટુકડા કરવા. ૫ ધાર કાઢવી. ૬ જખમી કરવું, ઘાયલ કરવું. ૭ પાતળું કરવું. ૮ ઝીણું કરવું. ૯ ઢાંકવું. આચ્છાદન કરવું. ૧૦ તિરસ્કારવું, તુચ્છકારવું. ૧૧ શબ્દો વડે વીંધવું, માર્મિક વચન કહેવાં.

ત્વક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ ત્વક્ષતિ) ૧ ચામડું લેવું-ઘડણ કરવું. ૨ ચામડી પકડવી. ૩ ચામડી ઉતરડવી, ખાલ ઉતારવી. ૪ છોલવું. ૫ છાલ ઘડણ કરવી. ૬ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું.

ત્વજ્ઞ (૧ પ૦ સેટ્ ત્વજ્ઞતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ધ્રુજવું, થરથરવું. ૩ જવું, ચાલવું. [ઙ]

ત્વચ્ (૬ પ૦ સેટ્ ત્વચતિ) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું.

ત્વઞ્ચ (૧ પ૦ સેટ્ ત્વઞ્ચતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. [ઞ]

ત્વઞ્ચ (૭ પ૦ સેટ્ ત્વનક્તિ) ૧ સંકુચિત થવું. ૨ સંકુચિત કરવું. [ઞ]

ત્વર્ (૧ આ૦ સેટ્ ત્વરતે) ૧ ઉતાવળ કરવી. ૨ અધીરું થવું. ૩ ઉતાવળું ચાલવું. [જિ, ષ]

ત્વિષ્ (૧ ઇ૦ અનિટ્ ત્વેપતિ-તે) ૧ ચળકવું, ચમકવું. ૨ શોભવું. અવ-૧ દેવું, આપવું. ૨ રહેવું, વસવું. ૩ નિવારવું, મનાઈ કરવી. ૪ રોકવું, અટકાવવું. ૫ હટાવવું, દૂર કરવું. ૬ ચળકવું, ચમકવું. ૭ શોભવું.

ત્સઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ ત્સઙ્ગતિ) ૧ કપટથી જવું ૨ વાકુ-ચક્ર
આલવું ૩ વાકુ થવું ૪ કપટ ઝગ્ગુ ૫ આડોડાઈ કરવી

ત્સર્ (૧ પ૦ સેટ્ ત્સર્ગતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

થર્ (૧ પ૦ સેટ્ થર્ગતિ) જવું, આલવું

થુઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ થુઙ્ગતિ) ૧ ઢાકવું, આચ્છાદન કરવું ૨ લપે
ટણ, વીંટવું ૩ પાથવું

થુષ્ (૪ વ૦ સેટ્ થુષ્ગતિ-સે) ૧ સ્વચ્છ કરવું, શુદ્ધ કરવું
૨ સ્વચ્છ હોવું, શુદ્ધ હોવું

થુર્ (૧ પ૦ સેટ્ થૂર્ગતિ) ૧ હાથવું ૨ હાથ દેવું [દે]

દશ્ (૧ પ૦ અનિટ્ દશતિ) ૧ ડમણ, ડાળ મારવો ૨ કર
ડવું ૩ દાતથી કાપવું ૪ ચાવવું ૫ દેખવું, જોવું
૬ બખતર પહેવું

દશ (૧ પ૦ સેટ્ દશતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ શોભવું
૩ ચળકવું, ચમકવું ૪ જોલવું, ઢહેવું [ર]

દર્ (૧૦ વ૦ સેટ્ દશયતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું, ચમ
કવું ૩ જોલવું, ઢહેવું રવ-મદટમા પડવું સમ્-પડવું

દશ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ દશયતે) ૧ ડમણ, ડાળ મારવો ૨ કરડવું
૩ દાતથી કાપવું ૪ ચાવવું ૫ દેખવું, જોવું ૬ બખતર
પહેવું

દમ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ દસયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દસ્ (૧ પ૦ સેટ્ દસતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ જોલવું
૩ ચળકવું, ચમકવું ૪ જોલવું, ઢહેવું [ર]

દંન્ (૧૦ વ૦ સેટ્ દસયતિ-તે) ૧ જોલવું ૨ ચળકવું ૩ જોલવું

દહ (૧ પ૦ સેટ્ દહતિ) ૧ બાળવું ૨ પ્રકાશવું, ચળકવું
૩ જોલવું ૪ દશણ કરવું [ર]

દંહ (૧૦ પ૦ સેટ્ દંહયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દક્ષ (૧ આ૦ સેટ્ દક્ષતે) ૧ ઉતાવળ કરવી. ૨ જલદી કરવું.
૩ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ૪ જવું. ૫ હાલવું, કંપવું.
૬ હણવું. ૭ માર મારવો. ૮ હુઃખ દેવું.

દષ્ (૫ પ૦ સેટ્ દષ્નોતિ) ૧ હણવું. ૨ જખખી કરવું. ૩ માર
મારવો. ૪ હુઃખ દેવું. ૫ છોલવું. ૬ રક્ષણ કરવું, ખચાવવું.
૭ પાલન-પોષણ કરવું.

દક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ દક્ષતિ) મુશ્કેલીથી જીવન વિતાવવું. હુઃખમાં
દિવસો વિતાવવા. [૩]

દહ્ (૧ પ૦ સેટ્ દહતિ) ૧ પાલન કરવું, પોષવું. ૨ રક્ષણ
કરવું, ખચાવવું. ૩ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૪ મુક્ત કરવું. [૩]

દટ્ (૧ પ૦ સેટ્ દટતિ) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું. ૨ દાટવું.

દણ્ડ (૧ પ૦ સેટ્ દણ્ડતિ) ૧ સબ કરવી, શિક્ષા કરવી.
૨ ધનનો દંડ કરવો.

દણ્ડ (૧૦ ૩૦ સેટ્ દણ્ડયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દદ્ (૧ આ સેટ્ દદતે) ૧ દેવું, આપવું. ૨ ત્યાગ કરવો,
છોડવું. ૩ ધારણ કરવું. આ-ગ્રહણ કરવું, લેવું. સમા-
૧ ગ્રહણ કરવું, સ્વીકારવું. ૨ મેળવવું.

દધ્ (૧ આ૦ સેટ્ દધતે) ૧ ધારણ કરવું. ૨ વસ્ત્રાદિ પહેરવું.
૩ પકડવું, ઓલવું. ૪ પાલન કરવું, પોષવું. ૫ દેવું, આપવું.

દન્વ્ (૧ પ૦ સેટ્ દન્વતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, ખચાવવું. ૨ પા-
લન કરવું, પોષવું. [૩]

દન્ (૧ પ૦ સેટ્ દન્વતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું. [૩]

દમ્ (૧ પ૦ સેટ્ દમતિ) ઠગવું, છેતરવું.

દમ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ દામયતિ-તે) ૧ ઠગણુ, છેતરણું ૨ ફેડણુ
૩ પ્રેરણું, પ્રેરણા કરવી ૪ મોડલણુ ૫ આજ્ઞા કરવી

દમ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ દમયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દમ્ (૪ પ૦ સેટ્ દામ્યતિ) ૧ દમન કરવું, કાળૂમા રાખવું
૨ દળાવવું ૩ છૂતવું, વ્યાધીન કરવું ૪ પલોટવું, તાલીમ
આપવી, ઠેળવવું ૫ શાત કરવું ૬ શિક્ષા કરવી ૭ હુ ખ
દેવું ૮ શાત થવું ૯ તાબે થવું ૧૦ સુલેહ કરવી, સધિ
કરવી, મેળ કરવો [ક]

દમદમાય (૧ ઉ૦ સેટ્ દમદમાયતિ-તે) આડળર કરવો [નામઘાતુ]

દમ્ (૫ પ૦ સેટ્ દમ્નોતિ) ૧ દલ કરવો, ઢોગ કરવો
૨ ઠગણુ, છેતરણુ ૩ ફાડવું, ચીરણુ ૪ કટકા કરવા
૫ તોડવું [ક]

દમ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ દમ્મયતિ-તે) ૧ ફેડવું ૨ મોડલણું ૩ પ્રે
રણું, પ્રેરણા કરવી ૪ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો ૫ એકહું
કરવું ૬ ગોઠવણુ ૭ રચવું ૮ ગૂંથણુ ૯ દલ કરવો,
ઢોગ કરવો ૧૦ ઠગણુ, છેતરણુ

દમ્મ (૧ પ૦ સેટ્ દમ્મતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ચ]

દય્ (૧ આ૦ સેટ્ દયતે) ૧ દયા કરવી ૨ દયા હોવી ૩ કૃપા
કરવી ૪ પાલન કરવું, પોષણું ૫ ગ્લણુ કરવું, બચાવવું
૬ ગળણું, મૂંડવું ૭ આહવું ૮ દેવું, આપવું ૯ બક્ષિય
કરવું ૧૦ દાન કરવું ૧૧ ગ્રહણ કરવું, લેવું ૧૨ આલવું,
ચોલણુ ૧૩ જવું, ચાલવું ૧૪ હણવું ૧૫ હુ ખ દેવું

દરિદ્રા (૨ પ૦ સેટ્ દરિદ્રાતિ) ૧ દગિ હોવું, એની હોવું,
આજમ્મ હોવું ૨ ગરીબ હોવું, નિર્ધન હોવું ૩ હુ ખી
હોવું ૪ નિર્બલ હોવું, દબળુ હોવું

દલ્ (૧ પ૦ સેટ્ દલતિ) ૧ વિકસિત થવું, ખીલવું. ૨ વિકસિત કરવું, ખીલવવું. ૩ ફાટવું. ૪ ફાડવું. ૫ તૂટવું. ૬ તોડવું. ૭ ચીરવું. ૮ કાપવું. ૯ ફેડવું. ૧૦ ચૂર્ણ કરવું, ચૂરો કરવો. ૧૧ દળવું. ૧૨ વિખરાઈ જવું. ૧૩ વિખેરી નાખવું. ૧૪ ટુકડા થવા. ૧૫ ટુકડા કરવા, ભાગ કરવા. ૧૬ સડી જવું. ૧૭ મ્લାନ થવું, કરમાઈ જવું. ૧૮ ખોલવું, ઉઘાડું કરવું. ૧૯ ખતાવવું, દેખાડવું. ૨૦ સમજાવવું.

દલ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ દાલયતિ-તે) ૧ ચીરવું. ૨ ફાડવું. ૩ કાપવું. ૪ ટુકડા કરવા, ભાગ કરવા. ૫ ફેડવું. ૬ તોડવું. ૭ દળવું. ૮ ચૂર્ણ કરવું. ૯ વિકસિત કરવું, ખીલવવું. ૧૦ ખોલવું, ઉઘાડું કરવું. ૧૧ ખતાવવું, દેખાડવું. ૧૨ સમજાવવું.

દશ્ (૧ પ૦ સેટ્ દશતિ) ૧ ડસવું, ડંગ મારવો. ૨ કરડવું. ૩ દાંતથી કાપવું. ૪ ચાવવું. ૫ દેખવું, જોવું. ૬ અખતર પહેરવું.

દસ્ (૪ પ૦ સેટ્ દસ્યતિ) ૧ જોવું, જુમાવવું. ૨ જોવાવું, જોવાઈ જવું. ૩ નષ્ટ થવું. ૪ ઓછું થવું, હ્રાસ થવો. ૫ કરમાવું, ચીમળાવું. ૬ ફેંકવું. ૭ ઉછાળવું. ૮ મોકલવું. ૯ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. [ઋ]

દસ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ દાસયતે) ૧ જોવું, દેખવું. ૨ ડસવું, ડંગ મારવો. ૩ કરડવું. ૪ દાંતથી કાપવું. ૫ ચાવવું.

દહ્ (૧ પ૦ અનિટ્ દહતિ) ૧ બાળવું, ભસ્મ કરવું. ૨ સળગાવવું, પ્રજ્વલિત કરવું. ૩ આગ મૂકવી. ૪ દાઝવું. ૫ બળવું. ૬ દુઃખ દેવું. ૭ નષ્ટ કરવું.

દા (૧ પ૦ અનિટ્ યચ્છતિ) ૧ દેવું, આપવું. ૨ સોંપવું. ૩ રાખવું, મૂકવું. અનુ-૧ પાછળ આપવું, પછીથી આપવું.

૨ પાછુ આપવુ ૩ બદલે આપવુ આ-૧ ગ્રહણ કરવુ,
સ્વીકારવુ ૨ મેળવવુ પ્રતિ-૧ પાછુ આપવુ ૨ બદલે
આપવુ પ્રત્યા-ફરીથી ગ્રહણ કરવુ વ્યા-૧ પસારવુ, ફેલા-
વવુ ૨ પહોળુ કરવુ, ઉઘાડવુ ૩ પસારવુ, ફેલાવુ
૪ પહોળુ થવુ સમ્-અદલ બદલ કરવુ સમા-પસદ
કરીને લેવુ સપ્ર-સત્કારપૂર્વક આપવુ

દા (૨ પ૦ અતિદ્ દાતિ) ૧ લણવુ ૨ કાપવુ ૩ તોડવુ
દા (૩ ર૦ અતિદ્ દદાતિ, દત્તે) ૧ દેવુ, આપવુ ૨ સોપવુ
૩ ગળવુ, મૂકવુ અનુ-૧ પાછળ આપવુ, પછીથી આપવુ
૨ પાછુ આપવુ ૩ બદલે આપવુ આ-(આત્મ૦ આદત્તે)
૧ ગ્રહણ કરવુ, સ્વીકારવુ ૨ મેળવવુ પ્રતિ-૧ પાછુ
આપવુ ૨ બદલે આપવુ પ્રત્યા-ફરીથી ગ્રહણ કરવુ વ્યા-
૧ પસારવુ, ફેલાવવુ ૨ પહોળુ કરવુ, ઉઘાડવુ ૩ પસ-
ારવુ, ફેલાવુ ૪ પહોળુ થવુ સમ્-અદલ બદલ કરવુ
સમા-પસદ કરીને લેવુ સપ્ર-સત્કારપૂર્વક આપવુ [હુ]

દાન્ (૧ ર૦ સેદ્ દીદાસતિ-ત્તે) ૧ મરલ હોવુ, મીધુ હોવુ
૨ મગલ કરવુ, મીધુ કરવુ

દાન્ (૧ ર૦ સેદ્ દાનતિ-ત્તે) ૧ ખાડવુ ૨ ઢાપવુ ૩ તોડવુ
૪ ટુકડા કરવા

દાન્ (૧૦ ર૦ સેદ્ દાનયતિ-ત્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દાય (૧ આ૦ સેદ્ દાયતે) ૧ દેવુ, આપવુ ૨ ઇનામ આપવુ
૩ બક્ષિય કરવુ આ-લેવુ, ગ્રહણ કરવુ [જ]

દાન્ (૧ ર૦ સેદ્ દાશતિ-ત્તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ બલિ
દાન આપવુ [જ]

દાશ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ દાશયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દાશ્ (૫ પ૦ સેટ્ દાશ્નોતિ) ૧ હણવું. ૨ જખમી કરવું. ૩ માર
મારવો. ૪ હુઃખ દેવું. ૫ બલિદાન આપવું.

દાસ્ (૧ હ૦ સેટ્ દાસતિ-તે) ૧ દેવું, આપવું. ૨ ઈનામ
આપવું. ૩ બક્ષિસ કરવું. ૪ સોંપવું. [ઋ]

દાસ્ (૫ પ૦ સેટ્ દાસનોતિ) ૧ હણવું. ૨ જખમી કરવું. ૩ માર
મારવો. ૪ હુઃખ દેવું. ૫ દેવું. આપવું ૬ સોંપવું.

દિન્ (૧ પ૦ સેટ્ દિન્વતિ) ૧ ખુશી કરવું. ૨ ખુશી થવું. [ઙ]

દિમ્ (૧ હ૦ સેટ્ દિમ્પતિ-તે) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઢગલો
કરવો. ૩ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો. [ઙ]

દિમ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ દિમ્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દિમ્ (૧ પ૦ સેટ્ દિમ્મતિ) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું. ૩ મોક-
લવું. ૪ પ્રેરવું. ૫ આજ્ઞા કરવી. ૬ એકઠું કરવું. ૭ ઢગલો
કરવો. ૮ દંભ કરવો, ઢોંગ કરવો. ૯ ઢગવું, છેતરવું. [ઙ]

દિમ્ (૧૦ પ૦ સેટ્ દિમ્મયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દિવ્ (૪ પ૦ સેટ્ દીવ્યતિ) ૧ રમવું, ખેલવું, કીડા કરવી.
૨ જુગાર ખેલવો, જૂગટું રમવું. ૩ હોડ બકવી, સરત
મારવી. ૪ ખુશી થવું. ૫ ખુશી કરવું. ૬ ઈચ્છવું, આહવું.
૭ પ્રેમ કરવો. ૮ પ્રશંસા કરવી. ૯ અહંકાર કરવો.
૧૦ ગર્વાદિ મનોવિકારથી ગાંડું થવું. ૧૧ શોભવું. ૧૨ તે-
જવી હોવું. ૧૩ ચળકવું, ચમકવું. ૧૪ જીતવાની ઈચ્છા
કરવી. ૧૫ ચડિયાતું થવાને ઉત્કંઠિત થવું. ૧૬ આજ્ઞા
કરવી, હુકમ કરવો. ૧૭ લેવડ-દેવડ કરવી. ૧૮ ખરીદ-
વેચાણ કરવું. ૧૯ સૂઈ જવું, ઊંઘવું. ૨૦ જવું. [ઙ]

દિર્ (૧ વ૦ સેદ્ દેવતિ) ૧ શોડ કરવો ૨ વિલાપ કરવો
૩ હુ ખ સહન કરવું, હુ ખી હોવું ૪ હુ ખ દેવું ૫ નડવું,
હરત કરવી ૬ મરડવું ૭ આક્રોશ કરવો ૮ માગવું,
યાચના કરવી ૯ જવું [ક]

દિર્ (૧૦ વ૦ સેદ્ દેવયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દિર્ (૧૦ આ૦ સેદ્ દેવયતે) ૧ પક્ષીએ ટિલટિલાટ શબ્દ
કરવો, ટહુંડવું ૨ પક્ષીએ ચિચિયાગી કરવી, ચીસ પાડવી
૩ ગાડી વગેરેએ ' ટિચૂડ-ટિચૂડ ' અવાજ કરવો ૪ અસ્પષ્ટ
શબ્દ કરવો ૫ વિલાપ કરવો ૬ રોવું, રુદન કરવું
૭ આક્રોશ કરવો ૮ શોડ કરવો ૯ હુ ખી હોવું
૧૦ હુ ખ દેવું

દિશ્ (૬ વ૦ અનિદ્ દિશતિ-તે) ૧ દેખાડવું, બતાવવું ૨ સમ
જાણવું ૩ દેવું, આપવું ૪ આજ્ઞા આપવી, હુકમ કરવો
૫ બોલવું, કહેવું અતિ-૧ વિષયાતર કરવું, આહુ વિષયને
છોડી દઈ ખીજા વિષયનો ઉપદેશ આપવો-વ્યાખ્યાન આપવું
૭ એક વસ્તુના ધર્મ કે નિયમનું ખીજી વસ્તુમાં આરોપણ
કરવું અન્યા-૧ પાછળથી આજ્ઞા કરવી ૨ ઉપદેશ આપવો
અવ-૧ વેશ પલટો કરવો, પહેરવેશ બદલવો ૨ સાચી
હકીકત દર્શાવવી ૩ છેતવું આ-૧ આજ્ઞા કરવી, ફરમા
વવું, હુકમ કરવો ૨ દેખાડવું ૩ બોલાવવું ઉદ્-૧ બહાર
કરવું, પ્રસિદ્ધ કરવું ૨ દેખાડવું ૩ વસ્તુનું નિરૂપણ કરવું
૪ ઉપદેશ આપવો ૫ આજ્ઞા કરવી ૬ સકટવું કરવો
૭ લક્ષ્ય કરવું, ધ્યાન ઉપર લેવું, તાકવું ૮ દેખવું, તપા
સવું ૯ સમ્મતિ લેવી ૧૦ સ્વીકારવું ૧૧ સમાપ્ત કરવું.

ઉપ-૧ ઉપદેશ આપવો, શીખામણ દેવી. ૨ સમજાવવું.
 ૩ શીખવવું. નિ-આજ્ઞા કરવી. નિર્-૧ દેખાડવું, બતાવવું.
 ૨ વીગતવાર સમજાવવું. ૩ નિર્ણય બહિર કરવો. ૪ કહેવું.
 ૫ ઊંચા સાદે બોલવું. પ્ર-૧ મુકરર કરવું, નિયત કરવું.
 ૨ આપવું. ૩ દેખાડવું, બતાવવું. પ્રતિસમ-પાછું આપવું.
 પ્રત્યા-૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ વારવું, મનાઈ કરવી. ૩ ખંડન
 કરવું. ૪ તિરસ્કારવું. ૫ ઠપકો દેવો. વિનિર્-સ્પષ્ટ કહી દેવું.
 વ્યપ-૧ બહાનું કાઢવું, બોટું કારણ બતાવવું. ૨ વ્યવહાર
 કરવો, પરસ્પર કામકાજ કરવું. ૩ વીગતવાર કહેવું. સમ્-
 ૧ સંદેશો કહેવો. ૨ સમાચાર જણાવવા. ૩ આજ્ઞા કરવી.
 ૪ સમ્મતિ આપવી. ૫ દાન માટે સંકલ્પ કરવો. ૬ ખુલ્લું
 કરવું, દેખાડવું. સમા-૧ આજ્ઞા કરવી. ૨ માન્ય કરવું.
 ૩ સારી રીતે કહેવું. સમુદ્-૧ પાઠને સ્થિર અને પાકો
 કરવા માટે ઉપદેશ આપવો. ૨ અભ્યાસ પાકો કરવાની
 આજ્ઞા કરવી. ૩ વ્યાખ્યા કરવી, વર્ણન કરવું. ૪ પ્રતિજ્ઞા
 કરવી. ૫ આશ્રય લેવો. ૬ અધિકાર કરવો. સમુપ-દૂર
 રહેલી વસ્તુને આંગળી વગેરેથી બતાવવી.

દિહ્ (૨ ઉઠ અનિદ્ દેગ્ધિ, દિગ્ધે) ૧ લીંપવું, લીંપણ કરવું.
 ૨ લેપ કરવો. ૩ ચોપડવું. ૪ ઘોળવું, ઘોળ કરવો. ૫ વધા-
 રવું, વૃદ્ધિ કરવી. ૬ એકઠું કરવું. ૭ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું.
 ઉપ-વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. સમ્-સંદેહ પામવો, સંશય થવો.
 દી (૪ આઠ અનિદ્ દીયતે) ૧ હાસ થવો, ઓછું થવું, કમ
 થવું. ૨ નષ્ટ થવું, વિનાશ થવો. [ઓ]
 દીક્ષ (૧ આઠ સેદ્ દીક્ષતે) ૧ દીક્ષા આપવી, સંન્યાસ દેવો.
 ૨ મૂંડન કરવું, મૂંડવું, હજામત કરવી. ૩ ધર્મનો ઉપદેશ

આપવો ૪ ધર્મ શીખવવો, ધાર્મિક જ્ઞાન આપવું ૫ નત-
નિયમ કરવાની આજ્ઞા કરવી ૬ નત-નિયમ કરવા ૭ ઇન્દ્રિ-
યોને કાળૂમા રાખવી ૮ યજ્ઞ કરવો ૯ જનોઈ દેવી

દીધી (૨ આઠ સેદ્ દીધીતે) ૧ અળકણ, અમકણ ૨ શોભણ,
મુશોભિત હોણ ૩ રમણ, ખેલણ

દીપ્ (૪ આઠ સેદ્ દીપ્યતે) ૧ દીપણ, શોભણ ૨ પ્રદાશણ,
અળકણ ૩ તેજસ્વી હોણ ૪ ઉત્તેજિત થવું ૫ સળગણ
૬ મળગાવણ [પે]

દુ (૧ પઠ અનિદ્ દર્શતિ) જણ, ચાલણ

દુ (૫ પઠ અનિદ્ દુનોતિ) ૧ મતાપ પામવો ૨ ખેડ કરવો
૩ દુખી હોણું ૪ સતાપ પમાડવો ૫ સતાવણ, પજવણ [દુ]

દુણ (૧૦ ષઠ સેદ્ દુણ્યતિ-તે, દુણાપ્યતિ-તે) ૧ દુખ
દેણ ૨ દુખી કરણ ૩ ફણવણ ૪ ફણાણ ૫ દુખી હોણ

દુણ (૧૧ પઠ સેદ્ દુણ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દુહ (૬ પઠ સેદ્ દુહતિ) ૧ ડૂણણ ૨ ડૂણાડણ ૩ ડૂણદી
ખાવી ૪ નહાણ, આન કરણ

દુરજ્ (૧૧ પઠ સેદ્ દુરજ્યતિ) ૧ રોગ મટાડવા માટે ઇલાજ
લેવો, દવા લેવી અને પગેણ પાળવી ૨ રોગની પરીક્ષા
કરવી, બાધિનું નિદાન કરણ ૩ વેદ કરણ

દુર્મનાય (૧ આઠ સેદ્ દુર્મનાયતે) ૧ ઉઠિજન વણ, ઉદાસ વણ
૨ દુષ્ટ ચિત્તવાળું હોણું [નામધાતુ]

દુર્વં (૧ પઠ સેદ્ દૂર્વંતિ) ૧ હણવું ૨ દુખ દેણ [ને]

દુર્લ (૧ પઠ સેદ્ દોલતિ) ૧ ડોલણ, ઠપણ ૨ ડોલાવણ,
ઠપાવણ ૩ હીચકણ, ઝૂલણ ૪ હીચડાવણ ૫ ડોળાણ,
ઉડાણ ૬ ફેંકણ ૭ સદિગ્ધ થવું, મશય પામવો

દુલ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ દોલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દુવસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ દુવસ્યતિ) ૧ સેવા-ભક્તિ કરવી. ૨ સં-
તાપ પામવો. ૩ દુઃખી હોવું. ૪ દુઃખ દેવું. ૫ સળગાવવું,
પ્રભવલિત કરવું.

દુષ્ (૪ પ૦ અનિટ્ દુષ્યતિ) ૧ દૂષિત હોવું, દોષવાળું હોવું.
૨ દૂષિત કરવું. ૩ દોષ દેવો, કલંક આપવું. ૪ અશુદ્ધ
હોવું, અપવિત્ર હોવું. ૫ દુષ્ટ આચરણ કરવું. ૬ વિકૃત
થવું, વિકાર પામવો, બગડવું.

દુહ્ (૧ પ૦ સેટ્ દોહતિ) ૧ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૨ નડવું,
આડોડાઈ કરવી. ૩ ઇન્ન કરવી. ૪ હણવું. [ઋ]

દુહ્ (૨ ડ૦ અનિટ્ દોગ્ધિ, દુગ્ધે) ૧ દોહવું. ૨ સાર ખેંચવો.
દૂ (૪ આ૦ સેટ્ દૂયતે) ૧ દૂભાવું, ખેદ પામવો. ૨ દુઃખી
હોવું. ૩ દુઃખ દેવું. [ઓ]

દૂ (૫ પ૦ સેટ્ દૂનોતિ) ૧ દુઃખ દેવું. ૨ હણવું.

દૂપ્ (૪ પ૦ સેટ્ દૂપ્યતિ) ૧ દૂષિત હોવું, દોષવાળું હોવું.
૨ દૂષિત કરવું. ૩ દોષ દેવો, કલંક આપવું. ૪ અશુદ્ધ
હોવું, અપવિત્ર હોવું. ૫ દુષ્ટ આચરણ કરવું. ૬ વિકૃત
થવું, વિકાર પામવો, બગડવું.

દૃ (૧ પ૦ અનિટ્ દૃરતિ) ૧ ડરવું. ૨ ભડકવું.

દૃ (૫ પ૦ અનિટ્ દૃણોતિ) ૧ હણવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ માર
મારવો. ૪ દુઃખ દેવું.

દૃ (૬ આ૦ અનિટ્ દૃયતે) ૧ સત્કાર કરવો, માન આપવું.
૨ માનવું, કબૂલ કરવું. આ-૧ આદરવું, આરંભવું. ૨
સત્કાર કરવો. ૩ માનવું, કબૂલ કરવું.

- દ (૧૦ પ૦ સેટ્ દારયતિ) ડરવુ, બીવુ
 દહ્ (૧ પ૦ સેટ્ દહતિ) વધવુ, વૃદ્ધિગત વવુ [ર]
 દપ્ (૧ પ૦ સેટ્ દપતિ) ૧ સળગાવવુ ૨ અજવાળુ ડરવુ
 દપ્ (૪ પ૦ વેટ્ દપ્યતિ) ૧ ખુશી થવુ, આનંદ પામવો
 ૨ ગર્વ ધરવો, અભિમાન ડરવુ ૩ મોહિત થવુ
 દપ્ (૬ પ૦ સેટ્ દપતિ) ૧ હુ ખા દેવુ ૨ નડવુ, હરકત
 ડરવી ૩ બાધવુ, બાઝવુ, લડવુ ૪ ઠઠામ ડરવો
 દપ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ દપયતિ-તે) ૧ સળગાવવુ, પ્રત્યક્ષિત ડરવુ
 ૨ અજવાળુ ડરવુ
 દફ (૬ પ૦ સેટ્ દફતિ) ૧ હુ ખા દેવુ ૨ નડવુ, હરકત
 ડરવી ૩ બાધવુ, બાઝવુ, લડવુ ૪ ઠઠામ ડરવો
 દમ્ (૧ પ૦ સેટ્ દમતિ) ૧ ડગવુ, બીવુ ૨ ગૂથવુ ૩ ભેડવુ,
 મયુક્ત ડરવુ [દે]
 દમ્ (૬ પ૦ સેટ્ દમતિ) ૧ ગૂથવુ, ગઠવુ ૨ ગાઠ દેવી
 ૩ ભેડવુ, મયુક્ત ડરવુ ૪ હુ ખા દેવુ [તે]
 દમ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ દમયતિ-તે) ૧ ડરવુ, બીવુ ૨ ડગવુ
 ૩ ગૂથવુ, ગઠવું ૪ ગાઠ દેવી ૫ ભેડવુ, મયુક્ત ડરવુ
 દમ્પ્ (૬ પ૦ સેટ્ દમ્પતિ) ૧ હુ ખા દેવું ૨ નડવુ ૩ બાધવુ,
 બાઝવું, લડવું ૪ ઠઠામ ડરવો
 દમ્પ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ દમ્પયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 દમ્ફ (૬ પ૦ સેટ્ દફતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 દર્ (૧ પ૦ અનિદ્ પશ્યતિ) ૧ ભેવું, દેખવું ૨ દર્શન ડરવુ
 ૩ તપાસવું ૪ લાણવું અધિ-૧ મમાનરપે દેખવું ૨ મારી
 રીતે ભેવું અનુ-૧ પયાંકોચન ડગવું, વિચારવું ૨ વિવેચન
 ડરવું ૩ યોગ્ય રીતે ભેવું ૪ પાછગધી ભેવું, પઠીથી ભેવું

અમિ-૧ સંમુખ જોવું, સામે જોવું. ૨ ચારે તરફ જોવું.
 અવ-૧ નીચે જોવું. ૨ હલકી દૃષ્ટિથી જોવું. આ-૧ સંમુખ
 જોવું, સામે જોવું. ૨ ચારે તરફ જોવું. ઇન્-૧ ઊંચે જોવું.
 ૨ ઉપર દેખવું. ૩ ભાવીનો વિચાર કરવો. ૪ સંશય કરવો,
 શંકા કરવી. નિ-૧ દૃષ્ટાંત સ્વરૂપે જોવું. ૨ વિવેચન કરવું.
 ૩ સંમુખ જોવું, સામે જોવું. ૪ યોગ્ય રીતે જોવું. ૫ પાછ-
 ળથી જોવું, પછીથી જોવું. પરા-વિપરીત સ્વરૂપે જોવું. પ્રતિ-
 તુલ્યરૂપે જોવું. સમ્-૧ ઝીણવટથી તપાસવું. ૨ વિચાર
 કરવો. ૩ સારી રીતે જોવું. [ઋ]

ઘ્ઠ (૧ પઠ સેટ્ દર્હતિ) વધવું, વૃદ્ધિગત થવું.

ઘ્ઠ (૧ પઠ સેટ્ દરતિ) ૧ ડરવું, ખીવું. ૨ ભડકવું.

ઘ્ઠ (૪ આઠ સેટ્ દીર્યતે) ૧ ડરવું, ખીવું. ૨ ભડકવું.

ઘ્ઠ (૪ ડઠ સેટ્ દીર્યતિ-તે) ૧ ફાડવું. ૨ ચીરવું. ૩ ટુકડા કરવા.

ઘ્ઠ (૫ પઠ સેટ્ ઘ્ઠોતિ) ૧ હણવું. ૨ જખમી કરવું. ૩ માર
 મારવો. ૪ દુઃખ દેવું.

ઘ્ઠ (૧ પઠ સેટ્ ઘ્ઠાતિ) ૧ ફાડવું. ૨ ચીરવું. ૩ ટુકડા કરવા.
 ૪ ખીવું, ડરવું. ૫ ભડકવું.

ઘ્ઠ (૧૦ ડઠ સેટ્ દારયતિ-તે) ૧ ફાડવું. ૨ ચીરવું. ૩ ટુકડા
 કરવા.

દૈ (૧ આઠ અનિટ્ દયતે) ૧ પાલન કરવું, પોષવું. ૨ રક્ષણ
 કરવું, બચાવવું. ૩ દયા કરવી.

દૈવ્ (૧ આઠ સેટ્ દૈવતે) ૧ રમવું, ખેલવું. ૨ વિલાસ કરવો.
 ૩ ખેલ કરવો. ૪ શોક કરવો. ૫ વિલાપ કરવો. આ-
 ૧ જુગાર ખેલવો. ૨ રમવું, કીડા કરવી. પરિ-૧ ખેલ
 કરવો. ૨ શોક કરવો. ૩ વિલાપ કરવો. [ઋ]

- દૈ (૧ પ૦ અનિદ્ દાયતિ) ૧ સ્વચ્છ ડરવું, સાદ્ ડરવું
૨ સ્વચ્છ હોવું ૩ શુદ્ધ કરવું, પવિત્ર કરવું ૪ શુદ્ધ હોવું
૫ શોધવું, તપાસ કરવી
- દો (૪ પ૦ અનિદ્ દ્યોતિ) ૧ છેદવું, કાપવું ૨ વાઢવું
- દુ (૨ પ૦ અનિદ્ દ્યોતિ) ૧ સામુ જવું ૨ નજીક જવું
૩ આગળ જવું ૪ અગાડી ચાલવું ૫ સમુખ થવું
૬ સામુ થવું, સામનો કરવો ૭ હાલો કરવો, હુમલો
કરવો ૮ અડાઇ કરવી
- દુત્ (૧ આ૦ સેદ્ દ્યોતતે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું, ચમકવું
- દૈ (૧ પ૦ અનિદ્ દાયતિ) ૧ તિરસ્કાર કરવો, ધિક્કારવું
૨ અગતે ખરાબ કરવું, શરીર ખગાડવું
- દ્રમ્ (૧ પ૦ સેદ્ દ્રમતિ) જવું, ચાલવું
- દ્રવત્ (૧૧ પ૦ સેદ્ દ્રવત્યતિ) ઉપભોગ કરવો, ભોગવવું
- દ્રવસ્ (૧૧ પ૦ સેદ્ દ્રવસ્યતિ) ૧ મેવા-ભક્તિ કરવી ૨ સાર
વાર કરવી ૩ સતાપ કરવો ૪ હુ ખી હોવું ૫ હુ ખ
દેવું ૬ અળગાવવું ૭ ઉપભોગ કરવો, ભોગવવું
- દ્રા (૨ પ૦ અનિદ્ દ્રાતિ) ૧ પલાયન કરવું, નામી જવું
૨ ઊડવું ૩ સૂવું, ઊઘવું ૪ લલિજત થવું, ગરમાવું
૫ નિદવું ૬ દોષ દેવો અઘ-મરવું, મળ્ણ પામવું ભક્તિ-
૧ નાગૃત થવું, નાગવું ૨ વિદમિત થવું નિ-૧ નિદ્રા
લેવી, ઊઘવું ૨ મદુચિત થવું, સંજોઆવું પ્ર-પલાયન
કરવું, નામી જવું વિ-ખગળ થવું વિનિ-૧ વિદસિત થવું,
મદુલિત થવું ૨ નાગૃત થવું, નાગવું
- દ્રાગ્ (૧ પ૦ સેદ્ દ્રાગતિ) ૧ સૂખવું ૨ સૂકાવું, શુષ્ક થવું
૩ વાગવું, મનાઈ કરવી ૪ અટકાવવું, રોકવું ૫ અહણ

- ન કરવું. ૬ કબૂલ ન કરવું. ૭ સમર્થ હોવું. ૮ શોભિત કરવું, શણગારવું. ૯ પૂર્ણ કરવું. ૧૦ તૃપ્ત કરવું. [ઋ]
- દ્રાઘ (૧ આઠ સેદ્ દ્રાઘતે) ૧ સમર્થ હોવું, શક્તિશાલી હોવું. ૨ લાંબું થવું. ૩ લાંબું કરવું. ૪ તાણવું. ૫ પ્રયાસ કરવો. ૬ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી. ૭ થાકી જવું. ૮ બ્રાંતિ થવી, ખોટું જ્ઞાન થવું. ૯ સંશય થવો. ૧૦ દુઃખ દેવું. [ઋ]
- દ્રાઢ (૧ પઠ સેદ્ દ્રાઢતિ) ૧ ગાહવું, ઈચ્છવું. ૨ ભયંકર શબ્દ કરવો. ૩ કાગડાની પેઠે ‘કોંકોં’ શબ્દ કરવો. [ઙ]
- દ્રાઢ્વ (૧ પઠ સેદ્ દ્રાઢ્વતિ) ૧ સમર્થ હોવું, શક્તિશાલી હોવું. ૨ લાંબું થવું. ૩ લાંબું કરવું. ૪ તાણવું. ૫ પ્રયાસ કરવો. ૬ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી. ૭ થાકી જવું. ૮ બ્રાંતિ થવી, ખોટું જ્ઞાન થવું. ૯ સંશય થવો. ૧૦ દુઃખ દેવું [ઙ]
- દ્રાઢ્ (૧ આઠ સેદ્ દ્રાઢતે) ૧ સડવું, ફોડી જવું. ૨ સળવું, અંદરથી ખવાઈ જવું. ૩ વિખરાવું. ૪ ફાડવું. ૫ ચીરવું. ૬ તોડવું. [ઋ]
- દ્રાહ્ (૧ આઠ સેદ્ દ્રાહતે) ૧ ભગવું, ભગૃત હોવું. ૨ નાખવું. ૩ રાખવું, મૂકવું. ૪ સંઘરવું. ૫ ગીરો રાખવું. [ઋ]
- દ્રુ (૧ પઠ અન્નિદ્ દ્રુવતિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ગળવું, ચૂવું. ૩ ભીંભવું. ૪ ઓગળવું, પીગળવું. ૫ અનુસરવું. ૬ જવું. ૭ છોડી દેવું. ૮ ગાલ્યા જવું. ૯ નાચી જવું. ૧૦ દોડવું. ૧૧ દયાર્દ્ર થવું, દયાથી દ્રુણા મનવાળું થવું. અનુ-૧ અનુસરવું. ૨ પાછળ જવું. અભિ-૧ તરવું. ૨ હુમલો કરવો. ૩ સામું થવું, સામનો કરવો. ૪ દોડવું. આ-પલાયન કરવું, નાચી જવું. ઉપ-૧ ઉપદ્રવ કરવો, સતાવવું, ત્રાસ આપવો.

૨ તોફાન મચાવવું ૩ હુ ખ દેવું ૪ નાશ ઢગવો પ્ર-
૧ નામી જવું ૨ આટયા જવું ૩ વિમુખ થવું, વિરુદ્ધ
થવું વિ-૧ મારી નાખવું ૨ ખરવું, ખરી પડવું ૩ નામી
જવું ૪ દોડવું સમમિ-૧ હેરાન કરવું, સતાવવું ૨ હરા
વવું, પરાભવ કરવો સમા-એઠઠા થઈને નામી જવું સમુપ-
૧ ભેટવું, મળવું ૨ ભાગી જવું, નામી જવું

દુ (૫ પ૦ અનિદ્ દુણોતિ) ૧ હણવું ૨ જખમી કરવું ૩ માગ
મારવો ૪ હુ ખ દેવું ૫ પશ્ચાત્તાપ કરવો

દુહ (૧ પ૦ સેદ્ દુહતિ) ડૂબવું, ડૂબી જવું

દુહ (૬ પ૦ સેદ્ દુહતિ) ડૂબવું, ડૂબી જવું

દુણ (૬ પ૦ સેદ્ દુણતિ) ૧ જવું ૨ નશ્વર જવું ૩ વાકું ચાલવું
૪ વાકું હોવું ૫ વાકું કરવું ૬ હણવું ૭ હુ ખ દેવું

દુમ્ (૧ પ૦ સેદ્ દુમ્મતિ) જવું, ચાલવું

દુહ (૪ પ૦ સેદ્ દુહતિ) ૧ દોહ કરવો, ખીલનું અનિદ્ ચિત
વવું ૨ ઢગો દેવો, ઢગલખાજ થવું ૩ વિશ્વામઘાત કરવો
૪ દેષ કરવો ૫ ઈલા કરવાને ચિતવવું ૬ હણવાને ઇચ્છવું

દૂ (૫ પ૦ સેદ્ દૂણોતિ, દૂણુતે) ૧ જવું ૨ મથલાતર કરવું
૩ હણવું ૪ ઈલા કરવી, જખમી કરવું ૫ હુ ખ દેવું

દૂ (૧ પ૦ સેદ્ દૂણાતિ, દૂણીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દ્રે (૧ આ૦ સેદ્ દ્રેકતે) ૧ બિચે સાદે ખોલવું ૨ ઉદ્ધતાઈ
ભરેલું ખોલવું ૩ ચોતાની મોટાઈ પ્રગટ કરવી, બડાઈ
હોવી ૪ ગર્વ કરવો ૫ ખુશાલી પ્રગટ કરવી ૬ ઉત્માહ
ધરવો, ઉત્માહિત થવું ૬ વધવું, વૃદ્ધિગત વવું [ક્ર]

દ્રે (૧ પ૦ અનિદ્ દ્રાયતિ) બિધવું, સૂવું, નિદ્રા લેવી નિ-નિદ્રા
લેવી, બિધવું

દ્વિષ્ (૧ પ૦ અનિટ્ દ્વેપતિ) ૧ દ્વેષ કરવો, વૈર રાખવું. ૨ અદે-
ખાઈ કરવી. ૩ નિંદવું. ૪ તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું.

દ્વિષ્ (૨ ડ૦ અનિટ્ દ્વેષ્ટિ, દ્વિષ્ટે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

દ્વૃ (૧ પ૦ અનિટ્ દ્વરતિ) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદિત કરવું. ૨ પાથ-
રવું. ૩ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૪ કબૂલ કરવું, માન્ય કરવું.
૫ વારવું, મનાઈ કરવી. ૬ રોકવું, અટકાવવું. ૭ અપમાન
કરવું, અનાદર કરવો.

ધક્ક (૧૦ ડ૦ સેટ્ ધક્કયતિ-તે) ૧ નાશ થવો. ૨ નષ્ટ કરવું.

ધળ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધળતિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ધન્ (૧ પ૦ સેટ્ ધનતિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ધન્ (૩ પ૦ સેટ્ દધન્તિ) ૧ ઉત્પન્ન કરવું. ૨ ઉત્પન્ન થવું.
૩ ફળવું, ફળ આવવાં. ૪ આંખા આંખલી વગેરેને મોર
આવવો, મંજરી આવવી, ફળી આવવી. ૫ ધાન્ય ઉત્પન્ન
કરવું, અનાજ નીપજાવવું.

ધન્વ (૧ પ૦ સેટ્ ધન્વતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું. [હ]

ધમ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધમતિ) ૧ ધમવું, ધમણ વગેરેથી ધમીને
અગ્નિ પ્રદીપ્ત કરવો. ૨ ભૂંગળી વગેરેથી કૂંડીને અગ્નિ
પ્રદીપ્ત કરવો. ૩ મુખથી કૂંડીને વાંસળી શંખ વગેરે વગા-
ડવું. ૪ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો. હ્ર-નેરથી ધમવું,
નેરથી ધમણ ચલાવવી. વિ-૧ ખૂઝવું, ચોલવી નાખવું.
૨ ખૂઝાઈ જવું, ચોલવાઈ જવું.

ધસ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધસતિ) ૧ ધસવું, નેરથી આગળ જવું.
૨ ખત્રી પડવું. ૩ નીચે જવું. ૪ પેસવું, પ્રવેશ કરવો.

ધા (૩ ડ૦ અનિટ્ દધાતિ, ધત્તે) ૧ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું.
૨ વઆદિ પહેરવું. ૩ મૂકવું, રાખવું. ૪ ઝાલવું, થોલવું.

૫ પાલન કરવું, પોષવું ૬ રક્ષણ કરવું, બચાવવું ૭ દેવું,
આપવું અતિસમ્-૧ છેતરવું ૨ કપટ કરવું ૩ ભેરથી
ધન કરવી ૪ મુશ્કેલીથી સાધવું-ભેડવું અત્યા-અનિષ્ટ
આચરણ કરવું અનુવિ-૧ પોતાના મમાનરૂપે સ્થાપવું, પ્રતિ
નિધિ સ્થાપવો ૨ પછીથી કરવું અનુસમ્-૧ અનુસધાન
કરવું, ભેડી દેવું ૨ આગળ-પાછળનો મેળ કરવો, પૂર્વોપરનો
મેળાપ કરવો ૩ વિચાર કરવો ૪ શોધવું, ખોજવું, તપાસ
કરવી અન્તર્-૧ અતર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું ૨ છુપાઈ
જવું, મતાવું ૩ ઢાઢવું અપિ-૧ ઢાકવું ૨ બધ કરવું
અમિ-૧ બોલવું, કહેવું ૨ બોલાવવું ૩ નામ દેવું, નામ
પાડવું ૪ પ્રસિદ્ધ કરવું, બહિર કરવું ૫ મૂકવું, રાખવું
૬ કરવું અમિસમ્-૧ જીતવું ૭ ઈચ્છવું અવ-૧ સાવધાન
રહેવું ૨ ધ્યાન દેવું, ધ્યાન રાખવું ૩ ધ્યાન ધરવું આ-
૧ નિયુક્ત કરવું, નિયોજવું, નીમવું ૨ મૂઠવું, રાખવું
૩ સ્વીકારવું ૪ ચડવું ૫ ગીરો મૂઠવું, ગીઘ્વી મૂઠવું
૬ કરવું આવિસ્-૧ ખુલ્લું થવું, ઉઘાડું થવું ૨ પ્રગટ થવું
૩ પ્રગટ કરવું રૂપ-૧ મદદ કરવી ૨ આશરો આપવો
૩ બાળવું ૪ સમજવું ૫ નજીક મૂકવું રૂપા-૧ ધર્મનું
ચિતન કરવું ૨ મદદ કરવી તિરમ્-૧ અતર્ધાન થવું,
અદૃશ્ય થવું ૨ છુપાવું, સતાઈ જવું નિ-૧ મૂઠવું, રાખવું
૨ સ્થાપન કરવું ૩ ઉપર મૂકવું ૪ વચ્ચે મૂકવું ૫ રાખી
મૂકવું ૬ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું ૭ ઊંચકવું, ઉપા
ડવું ૮ ઊંચું કરવું ૯ ઉત્પન્ન થવું નિરા-૧ નિરાકરણ
કરવું, સમાધાન કરવું ૨ દૂર કરવું, હટાવવું, ખસેડવું

પરિ-૧ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ ઢાંકવું.
 પિ-૧ ઢાંકવું. ૨ બાંધ કરવું. પિત્તિ-૧ બાંધવું. ૨ વસ્ત્રાદિ
 પહેરવું. ૩ પહેરાવવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ બાંધ કરવું. પુરસ્-
 ૧ આગળ મૂકવું. ૨ આગળ થવું. ૩ ગોર સ્થાપવો, પુરો-
 હિત કરવો. પ્ર-૧ પ્રધાન થવું, મુખ્ય થવું. ૨ મોકલવું.
 ૩ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૪ સારી રીતે ધારણ કરવું. પ્રણિ-
 ૧ એકાગ્ર ચિત્તે ચિંતન કરવું. ૨ ધ્યાન ધરવું. ૩ નિયમમાં
 રાખવું, વ્યવસ્થિત કરવું. ૪ ભિંચી પાયરીએ ચડવું. ૫ ક-
 બૂલ કરવું, માન્ય કરવું. ૬ ગુપ્ત રહેવું, છુપાઈને રહેવું.
 ૭ અપેક્ષા રાખવી. ૮ અલિલાષા કરવી, ઈચ્છવું. ૯ પ્રયત્ન
 કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૧૦ ધારણ કરવું. પ્રતિ-૧ ક્રેંકવું, નાખવું.
 ૨ પ્રતિનિધિ સ્થાપવો, બદલે કામ કરવાને નિયુક્ત કરવું.
 પ્રતિવિ-૧ અટકાવવું, રોકવું. ૨ નિવારવું, મનાઈ કરવી.
 ૩ ઉપાય લેવો, ઇલાજ કરવો. ૪ વિરુદ્ધ આચરવું.
 પ્રતિસમ્-૧ મેળાપ કરવો. ૨ સાંધવું. ૩ સંયુક્ત કરવું.
 ૪ આદર કરવો, સત્કાર કરવો. ૫ સ્વીકારવું. ૬ ચર્ચા-વિચા-
 રણા કરવી. ૭ વાદ-વિવાદ કરવો. પ્રત્યભિ-૧ ઉત્તર આપવો.
 ૨ સામું બોલવું. વિ-૧ કરવું. ૨ બનાવવું, ઉત્પન્ન કરવું.
 ૩ ધાર્મિક કાર્ય કરવું. ૪ ધર્મ સંબંધી પુસ્તકમાં વિધિ-
 વિધાન કરવું, ધાર્મિક આચારના નિયમ બાંધવા. ૫ પસંદ
 કરવું. ૬ આજ્ઞા કરવી, ફરમાવવું. ૭ પૂરું કરવું, પૂર્ણ કરવું.
 ૮ શોભવું, ઝાલવું. ૯ મૂકવું, રાખવું. ૧૦ કહેવું, બોલવું.
 ૧૧ દેવું, આપવું. ૧૨ અમલ કરવો, હુકમ બજાવવો.
 ૧૩ વચન આપવું. વિત્તિ-૧ વ્યવસ્થા કરવી. ૨ મૂકવું, રાખવું.

૩ સ્થાપન કરવું વિપરિ-૧ ચારે બાજુથી ઢાકવું ૨ વીંટવું,
લપેટવું વ્યવ-૧ વ્યવધાન કરવું, આતરો ઠરવો, બેની
વચ્ચે ઢાઈડ રાખવું-હોવું ૨ છુપાવવું, સતાડવું ૩ ઢાડવું
શ્રદ્ધ-૧ શ્રદ્ધા રાખવી, વિશ્વાસ આણવો ૨ મત્કાર ઠરવો
સમ્-૧ સચુક્ત કરવું, બેડવું ૨ સાધવું, સાધો મેળવવો
૩ ચોટાડવું ૪ એડવું કરવું ૫ ચોજના ઠરવી ૬ અનુ
સધાન ઠરવું, પૂર્વોપરનો વિચાર ઠરવો ૭ શોધ કરવી
૮ દૃષ્ટિ સાધવી, તાડવું ૯ નિશાનને લક્ષ્યમા લેવું ૧૦ લક્ષ્ય-
લેઈ કરવો, નિશાન લેઈવું ૧૧ ધ્યાનમા રાખવું ૧૨ સમા
ધાન ઠરવું, નિવેડો આણવો ૧૩ સધિ ઠરવી, સુલેઈ ઠરવી
૧૪ પ્રતિજ્ઞા ઠરવી ૧૫ ઇચ્છવું, ચાહવું ૧૬ વૃદ્ધિ ઠરવી,
વધારવું ૧૭ મૂઠવું, રાખવું ૧૮ સ્થાપન ઠરવું ૧૯ સાગી
ગીતે કરવું સમવ-૧ સાવધાન રહેવું ૨ ધ્યાન દેવું, ધ્યાન
રાખવું ૩ ધ્યાન ધરવું સમા-૧ સમાધાન કરવું ૨ સામાએ
આપેલા દોષનું નિરાકરણ કરવું ૩ શીખવવું ૪ શિખામણ
આપવી સત્તિ-૧ સમીપમા મૂકવું, નજીક મૂકવું ૨ સારી
રીતે મૂકવું ૩ નજીક જવું સપ્ર-૧ ચર્ચા-વિચારણા ઠરવી
૨ વાદ-વિવાદ કરવો [હ]

ધાર (૧ ૩૦ સેટ્ ધાવતિ-તે) ૧ દોડવું ૨ પલાયન કરવું,
નામી જવું ૩ ધોવું, સ્વચ્છ કરવું ૪ સ્વચ્છ હોવું અનુ-
૧ પાછળ-પાછળ દોડવું ૨ બાણવું, સમજવું આ-નીચે
ઊતરવું પરિ-વેગથી દોડવું વિ-૧ લીંબવું, પલાળવું
૨ છાટવું સમુપ-લેટવા મોટે દોડવું [ઙ]

ધિ (૫ ૫૦ અનિદ્ ધિનોતિ) ૧ તૃપ્ત થવું, ધગવું ૨ તૃપ્ત
કરવું ૩ ખુશી થવું ૪ ખુશી કરવું ૫ જવું

ધિ (૬ પ૦ અનિટ્ ધિયતિ) ૧ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું.
૨ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૩ યુક્ત હોવું, યોગ્ય હોવું. ૪ ઝાલવું,
થોભવું. સમ્-૧ સલાહ કરવી, સંધિ કરવી. ૨ સમાધાન
કરવું. ૩ સાંધવું.

ધિક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ધિક્ષતે) ૧ સળગવું. ૨ સળગાવવું. ૩ ધગ-
ધગવું, ઊકળવું. ૪ ઉત્તેજિત કરવું. ૫ જીવવું, જીવિત હોવું.
૬ દુઃખ દેવું. ૭ નડવું. ૮ સંતાપ પામવો. ૯ થાકી જવું.

ધિન્ (૫ પ૦ સેટ્ ધિનોતિ) ૧ જવું. ૨ તૃપ્ત થવું, ધરાવું.
૩ તૃપ્ત કરવું. ૪ ખુશી થવું. ૫ ખુશી કરવું. [ચ]

ધિષ્ (૩ પ૦ સેટ્ દિષેષ્ટિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ધી (૪ આ૦ અનિટ્ ધીયતે) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું.
૩ ઉપેક્ષા કરવી, ખેદરકાર રહેવું, ધ્યાન ન આપવું. ૪ આ-
ધારભૂત થવું, ધરી રાખવું. ૫ આધાર કરવો, આશરો
કરવો. ૬ આરાધના કરવી, ભંજવું. ૭ સેવા-ભક્તિ કરવી.
અન્તર્-૧ અંતર્ધાન થવું, અદેશ્ય થવું. ૨ છુપાઈ જવું. [ઓ]

ધીક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ધીક્ષતે) દીક્ષા આપવી, સંન્યાસ દેવો.

ધુ (૫ હ૦ અનિટ્ ધુનોતિ, ધુનુતે) ૧ ધૂજવું, થરથરવું. ૨ ધૂળ-
વવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૪ હલાવવું. ૫ ફેંકવું, ઉછાળવું.
૬ હટાવવું, ફર કરવું. ૭ ક્ષુબ્ધ કરવું, વ્યથ કરવું. નિર્-
વિનાશ કરવો.

ધુક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ ધુક્ષતે) ૧ સળગવું. ૨ સળગાવવું. ૩ ધગ-
ધગવું, ઊકળવું. ૪ ઉત્તેજિત કરવું. ૫ જીવવું, જીવિત
હોવું. ૬ દુઃખ દેવું. ૭ નડવું. ૮ સંતાપ પામવો.
૯ થાકી જવું.

- ધુ (૧ પ૦ સેદ્ ઘૂર્તિ) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવ [દે]
- ધૂ (૧ ર૦ વેદ્ ઘનતિ-તે) ૧ ધૂજુ, ચરચરુ ૨ ધુનવુ
 ૩ હાલુ, કપુ ૪ હલાવુ ૫ ધૂણુ ૬ ધુણાવુ
 ૭ દેવુ, ઉછાળુ ૮ હટાવુ, ફર ઠરુ ૯ વ્યથ થુ
 ૧૦ વ્યથ કરુ ૧૧ ત્યાગ ઠરવો ૧૨ નાશ કરવો અવ-
 ૧ અવસા કરવી, અપમાન કરુ ૨ ત્યાગ કરવો ૩ દેખુ,
 જોવુ હદ્-૧ આમર વગેરેથી વીંછુ ૨ પ ખો વગેરેથી પવન
 નાખવો ૩ હલાવુ, ઠપાવુ નિર્-૧ વિનાશ કરવો
 ૨ ફૂં કરુ, હટાવુ ૩ જુ વિ-૧ અલગ કરુ, જુદું
 કરુ ૨ ફર કરુ, હટાવુ ૩ ત્યાગ કરવો ૪ વ્યથ
 કરુ ૫ હલાવુ, ઠપાવુ સર્વિ-૧ અપમાન કરુ
 ૨ તિરસ્કારુ ૩ પરિત્યાગ કરવો ૪ ફર ઠરુ, હટાવુ
- ધૂ (૫ ર૦ વેદ્ ધૂનોતિ, ધૂનુતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધૂ (૬ પ૦ સેદ્ ધુવતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધૂ (૯ ર૦ વેદ્ ધુનાતિ, ધુનીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધૂ (૧૦ ર૦ સેદ્ ધૂનયતિ-તે । ધાવયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધૂપ (૧ પ૦ સેદ્ ધૂપાયતિ) ૧ તપુ, ગરમ થવું, ઊનુ થવું
 ૨ તપાવુ, ગરમ ઠરુ ૩ સતપ્ત થવું, મતાપ પામવો
 ૪ સતાપ પમાડવો ૫ ગુસ્મે કરુ
- ધૂપ (૧૦ ર૦ સેદ્ ધૂપયતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ અગ્રકવું, ચમ
 કવું ૩ જોલવું, ઠહેવું
- ધૂર્ (૪ આ૦ સેદ્ ધૂયતે) ૧ જુ ૨ નજીક જુ ૩ અગાડી
 જુ, આગળ જુ ૪ હણુ ૫ હુ ખ દેવ [દે]
- ધૂર્ત (૧ પ૦ સેદ્ ધૂર્તયતિ) ઠગવું [નામધાતુ]

ધૂલ્ય (૧ પ૦ સેટ્ ધૂલયતિ) ધૂળવાળું કરવું. ઉદ્-૧ વ્યાપ્ત કરવું. ૨ ધૂળના રંગ જેવું કરવું. ૩ ધૂળવાળું કરવું. [નામધાતુ]

ધૂશ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ધૂશયતિ-તે) ૧ સુશોભિત કરવું, શણગારવું. ૨ સુશોભિત હોવું. ૩ તેજસ્વી કરવું. ૪ તેજસ્વી હોવું.

ધૂષ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ધૂષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ધૂસ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ધૂસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

ઘૃ (૧ આ૦ અનિટ્ ધરતે) ૧ ધરી લેવું, થોભી લેવું. ૨ થોભી રાખવું, ઝાલી રાખવું. ૩ પકડવું, પકી જવું.

ઘૃ (૧ ઉ૦ અનિટ્ ધરતિ-તે) ૧ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું. ૨ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૩ ધીરવું, ઉછીનું કે વ્યાજે આપવું.

૪ સ્થિર થવું, રહેવું. ૫ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૬ સંયુક્ત કરવું. ૭ ભીજવવું, પલાળવું. ૮ છાંટવું. ૯ થોભવું, ઝાલવું.

૧૦ પકડવું. ઉદ્-૧ ઉદ્ધાર કરવો, આપાદ કરવું. ૨ સંસાર-રૂપ સમુદ્રમાંથી તારવું. ૩ ખેંચી કાઢવું. વિ-૧ ઊંચકવું, ઊંચકી રાખવું. ૨ આધાર આપવો, મદદ કરવી. ૩ અપેક્ષા રાખવી. ૪ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું. ૫ થોભવું. ૬ પકડવું.

ઘૃ (૬ આ૦ અનિટ્ ધ્રિયતે) ૧ સ્થિર થવું, રહેવું. ૨ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું. ૩ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૪ થોભવું. ૫ પકડવું.

ઘૃ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ધારયતિ-તે) ૧ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું. ૨ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૩ ધીરવું, ઉછીનું કે વ્યાજે આપવું. ૪ ઉધારે આપવું. ૫ ઉધારે લેવું. ૬ કરજદાર હોવું, દેવાદાર હોવું. અવ-, નિર્-૧ નિશ્ચય કરવો, નિર્ણય કરવો. ૨ ચોકસાઈથી જાણવું. ૩ સાચી હકીકત જણાવવી. પ્ર-૧ ચિંતન કરવું, વિચારવું. ૨ નિશ્ચય કરવો. વિ-૧ વારવું, મનાઈ કરવી.

૨ રોકવું, અટકાવવું ૩ અપેક્ષા રાખવી સપ્ર-૧ નિશ્ચય
ઠરવો, નિર્ણય ઠરવો ૨ ચિતન ઠરવું, વિચારવું

ઘૂજ (૧ પ૦ સેટ્ ઘર્જેતિ) ૧ જવું ૨ સ્થલાતર ઠરવું

ઘૂજ્જ (૧ પ૦ સેટ્ ઘૂજ્જતિ) ૧ જવું = સ્થલાતર ઠરવું [વ]

ઘૂપ (૫ પ૦ સેટ્ ઘૂળોતિ) ૧ હિંમત કરવી, હામ ભીડવી
૨ સાહસ ઠરવું ૩ સ્મર્ય હોવું, શક્તિશાલી હોવું ૪ હોશિ-
યાર હોવું ૫ હોડ બકવી, સરત મારવી ૬ ગર્વ કરવો,
અભિમાન કરવું ૭ બડાઇ હાકવી, ડોળ કરવો ૮ ઉદ્વેગ
કરવી ૯ બેશરમ થવું [આ, બિ]

ઘૂપ (૧ પ૦ સેટ ઘર્પતિ) ૧ પરાભવ ઠરવો, હરાવવું ૨ તિર-
સ્કારવું ૩ ઈર્ષ્યા ઠરવી ૪ એકડું ઠરવું ૫ એકડું થવું
૬ સંયુક્ત થવું, બેડાવું ૭ ગભરાઈ જવું ૮ દુખી હોવું
૯ દુખ દેવું ૧૦ હણવું સદ્-૧ માર મારવો ૨ આક્રોશ
ઠરવો ૩ કપડો દેવો ૪ તિરસ્કારવું ૫ ગાળ' દેવી

ઘૂપ (૧૦ ર૦ સેટ ઘર્પયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ઘૂપ (૧૦ આ૦ સેટ ઘર્પયતે) ૧ સામર્થ્યહીન કરવું, શક્તિહીન
કરવું ૨ સામર્થ્યહીન હોવું

ઘૂ (૧ પ૦ સેટ્ ઘૂળાતિ) ૧ વૃદ્ધ થવું, ધરડું થવું ૨ જનું
થવું ૩ છૂર્લું થવું ૪ હામ થવો, ઝાણું થવું

ઘે (૧ પ૦ બનિટ્ ઘયતિ) ૧ ધાવવું, સ્તનપાન કરવું ૨ ખીવું [ટ]

ઘેક (૧૦ ર૦ સેટ્ ઘેકયતિ-તે) ૧ બેવું, દેખવું ૨ નિહા
બાંધવું, ધારી-ધાગીને બેવું

ધોર (૧ પ૦ સેટ્ ધોરતિ) ૧ અનુગમ્યથી આવવું ૨ સારી
ગતિ કરવી, સારી ગીતે આવવું [ઋ]

ધ્મા (૧ પ૦ અનિદ્ ધમતિ) ૧ ભૂંગળી વગેરેથી કૂંડીને અગ્નિ પ્રદીપ્ત કરવો. ૨ ધમવું, ધમણ વગેરેથી ધમીને અગ્નિ પ્રદીપ્ત કરવો. ૩ મુખથી કૂંડીને વાંસળી શંખ વગેરે વાજિત્ર વગાડવું. ૪ હ્રેરથી ધમવું, હ્રેરથી ધમણ ચલાવવી. વિ-ખુઆઈ જવું, ચોલવાઈ જવું.

ધ્માક્ષ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્માદક્ષતિ) ૧ ચાહવું, ઈચ્છવું. ૨ ભયં-કર શબ્દ કરવો. ૩ કાગડાએ શબ્દ કરવો. ૪ કાગડાની પેઠે ' કાં કાં ' એવો શબ્દ કરવો. [હ]

ધ્યૈ (૧ પ૦ અનિદ્ ધ્યાયતિ) ૧ ધ્યાન ધરવું. ૨ મનન કરવું. ૩ સ્મરણ કરવું, યાદ કરવું. ૪ વિચારવું. અપ-૧ ખરાબ ચિંતવવું. ૨ દુર્ધ્યાન કરવું. નિ-૧ દેખવું, જોવું. ૨ શોધવું, ખોળવું. વિ-ખુઆઈ, ચોલવાઈ જવું.

ધ્રજ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્રજતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

ધ્રજ્જ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્રજ્જતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું. [હ]

ધ્રણ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્રણતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ વાજિત્ર વગાડવું.

ધ્રસ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્રસ્નાતિ) ૧ વીણવું, કણ-કણ વીણવો, દાણો-દાણો લેવો. ૨ થોડું-થોડું એકઠું કરવું. [ઝ]

ધ્રસ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ ધ્રાસયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું, ઉડાડવું. ૩ વીણવું. ૪ થોડું-થોડું એકઠું કરવું.

ધ્રા (૧ પ૦ અનિદ્ ધ્રાતિ) ૧ ધરાવું, તૃપ્ત થવું. ૨ જવું.

ધ્રાક્ષ્ (૧ પ૦ સેદ્ ધ્રાક્ષતિ) ૧ સૂકાવું, શુષ્ક થવું. ૨ સૂકવવું. ૩ વારવું, મનાઈ કરવી. ૪ રોકવું, અટકાવવું. ૫ ગ્રહણ ન કરવું. ૬ કબૂલ ન કરવું. ૭ સમર્થ હોવું. ૮ સુશોભિત હોવું. ૯ સુશોભિત કરવું, શણગારવું. ૧૦ પૂર્ણ કરવું. ૧૧ તૃપ્ત કરવું. [ઞ]

- ધ્રાષ્ (૧ આં સેદ્ ધ્રાષતે) ૧ સમર્થ હોવું ૨ પગકમી હોવું
૩ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું [ઋ]
- ધ્રાદ્ધ્ (૧ પં સેદ્ ધ્રાદ્ધ્તિ) ૧ ચાહવું, ઇચ્છવું ૨ ભય કર
શબ્દ કરવો ૩ ઠાગડાએ શબ્દ કરવો ૪ ઠાગડાની પેઠે
'ઢો ઢો' એવો શબ્દ કરવો [ચ]
- ધ્રાઢ્ (૧ આં સેદ્ ધ્રાઢતે) ૧ ફાડવું ૨ ચીરવું ૩ તોડવું
૪ નાશ કરવો ૫ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી ૬ સડવું, કોહી
જવું ૭ સળવું, અદગ્ધી ખવાઈ જવું [ઋ]
- ધ્રિજ્ (૧ પં સેદ્ ધ્રેજતિ) ૧ જવું ૨ રથલાતર કરવું
- ધ્રુ (૧ પં અનિટ્ ધ્રવતિ) ૧ સ્થિર હોવું, નિશ્ચલ હોવું ૨ જવું
૩ સરવું, ખસવું
- ધ્રુ (૬ પં અનિટ્ ધ્રુવતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધ્રુવ્ (૬ પં સેદ્ ધ્રુવતિ) ૧ સ્થિર હોવું, નિશ્ચલ હોવું
૨ થભી જવું ૩ ઊભુ રહેવું ૪ જવું ૫ ખસવું
- ધ્રૂ (૬ પં સેદ્ ધ્રુવતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- ધ્રેઠ્ (૧ આં સેદ્ ધ્રેઠતે) ૧ ઊંચે સાદે બોલવું ૨ ઉદ્ધતાઈ
ભરેલું બોલવું ૩ ઉદ્ધતાઈ કરવી, ઉચ્છૃંખલ થવું ૪ પો
તાની મોટાઈ પ્રગટ કરવી, બડાઈ હાડવી ૫ ગર્વ કરવો
૬ હંસવું ૭ ખુશી થવું ૮ ઉત્સાહિત થવું, ઉત્સાહ કરવો
૯ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું ૧૦ ઘણું હોવું, પુષ્કળ હોવું [ઋ]
- ધ્રૈ (૧ પં અનિટ્ ધ્રાયતિ) ૧ ધરાવું, વૃષ્ટ થવું ૨ સતોષ
પામવો, ખુશી થવું
- ધ્વસ્ (૧ આં સેદ્ ધ્વસતે) ૧ નષ્ટ થવું ૨ નષ્ટ કરવું
૩ લાગી જવું ૪ લાગી નાખવું ૫ ચૂરો વવો ૬ ચૂરો
કરવો ૭ નીચે પડવું ૮ જવું [ઋ]

- ધ્વજ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધ્વજતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.
 ધ્વઙ્જ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધ્વઙ્જતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું. [૩]
 ધ્વણ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધ્વણતિ) શબ્દ કરવો.
 ધ્વન્ (૧ પ૦ સેટ્ ધ્વનતિ) શબ્દ કરવો.
 ધ્વન્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ધ્વાનયતિ-તે) શબ્દ કરવો.
 ધ્વન (૧૦ ૩૦ સેટ્ ધ્વનયતિ-તે) શબ્દ કરવો.
 ધ્વાઙ્ક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ ધ્વાઙ્ક્ષતિ) ૧ કાગડાએ શબ્દ કરવો.
 ૨ કાગડાની પેઠે 'કેં કેં' એવો શબ્દ કરવો. ૩ લય'કર
 શબ્દ કરવો. ૪ ચાહવું, ઇચ્છવું. [૩]
 ધ્વૃ (૧ પ૦ અનિટ્ ધ્વરતિ) ૧ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ
 કરવી. ૨ વાંકું હોવું. ૩ વાંકું કરવું, નમાવવું. ૩ વર્ણવવું,
 વર્ણન કરવું. ૫ હણવું.
 નક્ક (૧૦ ૩૦ સેટ્ નક્કયતિ-તે) નષ્ટ કરવું. (*નક્ક)
 નક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ નક્ષતિ) ૧ જવું. ૨ પહોંચવું. ૩ પ્રકાશવું.
 ૪ ચળકવું, ચમકવું. ૫ શોભવું. (*નક્ષ)
 નચ્ (૧ પ૦ સેટ્ નચતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.
 ૩ સ્થલાંતર કરવું. (*નચ્, નચ્)

* નકારાદિ ધાતુઓ બે પ્રકારના છે, જોપદેશ અને નોપદેશ.
 જે ધાતુ વ્યાકરણના ધાતુપાઠમાં નકારાદિ હોય, પરંતુ વ્યાકરણના નિય-
 મથી એના 'જ' નો 'ન' થયો હોય; તે જોપદેશ કહેવાય. અને જે
 ધાતુ ધાતુપાઠમાં પડેલેથી જ નકારાદિ હોય, તે નોપદેશ કહેવાય.

પ્ર, પરા, પરિ કે નિર્ ઉપસર્ગ પછી; અથવા અન્તર્ અવ્યય
 પછી જોપદેશ ધાતુ આવે, તો તેના 'ન' નો 'જ' થાય છે. ઉદા-
 હરણુ-નક્ષ્ ધાતુ જોપદેશ છે, જેથી તેનું પ્ર+નક્ષતિ=પ્રજનક્ષતિ એવું ૩૫

નદ્ (૧ પ૦ સેદ્ નદ્ધતિ) ઉપા પ્રમાણે અર્થ (નદ્) [ર]
 નજ્ (૬ આ૦ સેદ્ નજતે) લન્નિજત થવું, શરમાવું (નજ્)
 [ટે, ઓ]

નજ્જ (૧ આ૦ સેદ્ નજ્જતે) લન્નિજત થવું, શરમાવું (નજ્જ) [ર]
 નદ્ (૧ પ૦ સેદ્ નદ્ધતિ) ૧ નાચવું, નૃત્ય કરવું ૨ નાટક
 કરવું, વેશ લાગવો ૩ અલિનય કરવો, શાગીઝિક અવ

યાપ પરતુ જે નોપદશ ધાતુ આવે, તે તેના ' ન ' નો ' જ ' થતો
 નથી ઉદાહરણ—નવ્ ધાતુ નોપદશ છે, જેથી તેનું પ્રત્યયવલિ=
 પ્રત્યયવલિ એવું ૩૫ થાય જે ધાતુ નોપદશ અને નોપદશ એમ બન્ને
 પ્રકારનો હોય, તે તેના ' ન ' નો ' જ ' થાય છે અને નથી પદ્ થતો
 એટલે એવા ધાતુના ' ન ' નો ' જ ' વિકલ્પે થાય છે ઉદાહરણ—
 નવ્ ધાતુ નોપદશ અને નોપદશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, જેથી તેના
 પ્રત્યયવલિ=પ્રત્યયવલિ, પ્રત્યયવલિ એમ બન્ને ૩૫ થાય

ધાતુ નોપદશ છે કે નાપદશ છે? એ જાણવા માટે દરેક ધાતુનો
 શુભરાતી અર્થ પૂર્ણ થયા બાદ દરેક ધાતુને અહીં () આવા ઠીક સમા
 જણાવે કે નજાણે દર્શાવેલ છે જે ધાતુ નાપદશ છે, તેને અહીં
 ઠીક સમા જણાવે દર્શાવેલ છે જેમકે—નવ્ ધાતુ નાપદશ છે, જેથી
 તે ઠીક સમા (નવ્) એ પ્રમાણે દર્શાવેલ છે જે ધાતુ નાપદશ છે
 તેને અહીં ઠીક સમા જણાવે દર્શાવેલ છે જેમકે—નવ્ ધાતુ નાપદશ
 છે, જેથી તેને ઠીક સમા (નવ્) એ પ્રમાણે દર્શાવેલ છે જે ધાતુ
 નાપદશ અને નાપદશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, તે ઠીક સમા
 જણાવે અને નજાણે એ પ્રમાણે બન્ને પ્રકારે દર્શાવેલ છે જેમકે—
 નવ્ ધાતુ નાપદશ અને નાપદશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, જેથી તે
 અહીં ઠીક સમા (નવ્, નવ્) એ પ્રમાણે બન્ને પ્રકારે દર્શાવેલ છે
 અહીં ઠીક સમા જણાવે ધાતુનોમા જવ દેખાડે સમજવું

યવોના હલન-ચલન વડે ભાવ બતાવવો. ૪ નમવું, નમી જવું. ૫ ઢળવું, વાંકું થવું. ૬ પડી જવું. ૭ ધીરે ધીરે ખસવું, સરકવું. ૮ હાલવું, કંપવું. ૯ ઝરવું, પ્રવાહરૂપે વહેવું. ૧૦ ડુંખ દેવું. ૧૧ કનડવું, સતાવવું. ૧૨ જખમી કરવું. ૧૩ હણવું. (જટ્, નટ્)

નટ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ નાટયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ બ્રષ્થ થવું. ૩ પછડાવું. ૪ શોભવું. ૫ ચળકવું, ચમકવું. ૬ બોલવું, કહેવું. (નટ્)

નઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ નઙતિ) ૧ બ્રષ્થ થવું. ૨ પડવું. ૩ પછડાવું. ૪ એકઠું થવું. ૫ એકઠું કરવું. (નઙ્)

નઙ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ નાઙયતિ-તે) ૧ બ્રષ્થ થવું. ૨ પડવું. ૩ પછડાવું. (નઙ્)

નઙ (૧૦ ડ૦ સેટ્ નઙયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (નઙ)

નદ્ (૧ પ૦ સેટ્ નદતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ સિંહાદિએ ગ-જના કરવી. ૩ મેઘ યા સમુદ્રાદિતું ગાજવું. ૪ બોલવું, કહેવું. ૫ ન સમભાય એવું બોલવું. ૬ શોભવું. ૭ ચળકવું, ચમકવું. ઉદ્-૧ ઊંચે સ્વરે શબ્દ કરવો, પોકારવું. ૨ બોલાવવું. (જટ્, નટ્)

નદ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ નાદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (જટ્, નટ્)

નન્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ નન્દતિ) ૧ આનંદ પામવો, ખુશી થવું. ૨ સુખી હોવું. ૩ સમૃદ્ધ હોવું, આળાદ હોવું. ૪ વધવું, વૃદ્ધિંગત, થવું. ૫ ચાહવું, ઇચ્છવું. ૬ સ્વીકારવું. અભિ-૧ અભિનંદન આપવું, ધન્યવાદ આપવો. ૨ પ્રશંસા કરવી. ૩ આશીર્વાદ આપવો. ૪ વધાવવું. ૫ ચાહવું, ઇચ્છવું.

૬ પ્રેમ કરવો ૭ ખુશાલી દેખાડવી ૮ બહુમાન કરવું
૯ અનુમતિ આપવી ૧૦ ઠપ્પલ ઠરવું અવ-૧ ધન્યવાદ
આપવો ૨ પ્રશંસા કરવી ૩ ખુશાલી દેખાડવી આ-
૧ આનંદ પામવો, ખુશી થવું ૨ સુખી હોવું પરિ-પ્રશંસા
કરવી, વખાણવું પ્રતિ-૧ ઉપકાર માનવો ૨ ધન્યવાદ
આપવો (જન્મ, નન્મ) [ચ, ડુ]

નમ્ (૧ આં સેદ્ નમતે) ૧ હણવું ૨ માગ માગવો ૩ હું ખ
દેવું ૪ નડવું, હરકત કરવી ૫ નદ થવું ૬ અભાવ હોવો,
ન હોવું ૭ નહિ જેવું હોવું (જન્મ, નન્મ)

નમ્ (૪ પં સેદ્ નમ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (જન્મ)

નમ્ (૧ પં સેદ્ નમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (જન્મ)

નમ્ (૧ પં અનિદ્ નમતિ) ૧ નમન કરવું, પ્રણામ કરવો,
વદન કરવું ૨ નમવું, નમી જવું ૩ ઢળવું, વળી જવું
૪ તાળે થવું, શરણે થવું ૫ શબ્દ કરવો અવ-૧ નીચું
થવું ૨ ઢળવું, નમી જવું ૩ નમસ્કાર કરવો રદ્-૧ ઊંચું
થવું ૨ ઊઠવું, ઊભું થવું ૩ ઊઠવાવું ૪ ઊંચું કરવું
૫ ઉપાડવું રપ-૧ ઉપમિત થવું, પ્રાપ્ત થવું, હાજર થવું
૭ ઉપમિત કરવું પરિ-૧ પગિભવું, સ્વરૂપ બદલી રૂપા
તરૂ વવું ૭ પ્રાપ્ત કરવું ૩ પૂર્ણ કરવું, પૂરું કરવું
પ્રતિ-અવળી રીતે નમવું વિપરિ-૧ વિપરીત થવું, ઊલટું
થવું ૭ અરૂપ બદલી રૂપાતરૂ વવું વિપ્ર-૧ તરૂર વવું
૭ નમસ્કાર કરવો સમવ-૧ નીચું વવું ૭ ઢળવું, નમી
જવું, વળી જવું ૩ સારી રીતે નમસ્કાર કરવો (જન્મ)
નમ્ (૧ પં સેદ્ નમ્યતિ) ૧ જવું ૭ અવગત કરવું (નમ્)

નમ્ (૧ આ૦ સેટ્ નમ્તે) ૧ હણું. ૨ ઈળ કરવી. ૩ માર મારવો. ૪ દુઃખ દેવું. (નમ્) [૩]

નય્ (૧ આ૦ સેટ્ નયતે) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. (નય)

નય્ (૧ આ૦ સેટ્ નયતે) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ સાર-સંભાળ લેવી. ૩ રાખવું, મૂકવું. ૪ જવું. ૫ હાલવું, કંપવું. ૬ પહોંચવું. (નય)

નય્ (૪ આ૦ સેટ્ નય્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (નય)

નર્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ નર્દતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ સિંહાદિએ ગર્જના કરવી, ગર્જવું. ૩ મેઘ, સમુદ્ર વગેરેનું ગાજવું. (નર્દ, નર્દ)

નર્વ્ (૧ પ૦ સેટ્ નર્વતિ) જવું (નર્વ)

નલ્ (૧ પ૦ સેટ્ નલતિ, નલતિ) ૧ નડવું, હરકત કરવી. ૨ ઈળ કરવી. ૩ દુઃખ દેવું. ૪ ખાંધવું. ૫ રોકવું, અટકાવવું. ૬ સૂંધવું, વાસ લેવી. ૭ વાસ આવવી. (નલ)

નલ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ નાલયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું. ૪ ખાંધવું. ૫ રોકવું, અટકાવવું. (નલ, નલ)

નશ્ (૪ પ૦ વેટ્ નશ્યતિ) ૧ નષ્ટ થવું, વિનાશ થવો. ૨ નાસી જવું, ભાગી જવું. ૩ જતાં રહેવું, ચાલ્યું જવું. ૪ ખોવાવું, ખોવાઈ જવું. ૫ અદશ્ય થવું. (નશ)

નસ્ (૧ પ૦ સેટ્ નસતિ) વ્યાપવું, ફેલાઈ જવું. (નસ્)

નસ્ (૧ આ૦ સેટ્ નસતે) ૧ વાંકું થવું. ૨ વાંકું કરવું, નમાવવું. ૩ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ કરવી. (નસ્)

નહ્ (૪ ૩૦ અનિટ્ નહ્યતિ-તે) ૧ ખાંધવું. ૨ સળગ થવું, તૈયાર થવું. અપિ-, પિ-૧ ઢાંકવું. ૨ ખાંધવું. ૩ ધારણ કરવું. ૪ બખ્તર વગેરે પહેરવું. ૫ પહેરાવવું. ૬ શસ્ત્રાદિથી

સન્ન થવું સમ્-૧ સારી ગીતે બાધવું, જકડવું ૨ બાખતર
વગેરે પહેરવું ૩ શગાદિથી સન્ન થવું ૪ તૈયાર થવું,
તત્પર થવું, ઝમ્મર કસવી ૫ તૈયાર કરવું, ૬ હથિયાળબધ
કરવું (જાહ)

નાય્ (૧ આઠ સેદ્ નાયતે) આગીર્વાદ આપવો (નાય્) [ઋ]

નાય્ (૧ ૫૦ સેદ્ નાયતિ) ૧ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું
૨ ઐશ્વર્યશાલી હોવું, સમૃદ્ધ હોવું ૩ ચાચવું, માગવું
૪ સતાપ પમાડવો, દુખી કરવું ૫ નડવું, ૬ મતાપ
પામવો ૭ રાગી હોવું ૮ નષ્ટ કરવું (નાય્) [ઋ]

નાય્ (૧ આઠ સેદ્ નાયતે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ આગી
ર્વાદ આપવો (નાય્, નાય્) [ઋ]

નાસ (૧ આઠ સેદ્ નાસતે) ૧ ઊધમા નસકોરા બોલવા
૨ ઘોરવું, ઊધમા નસકોગમાથી 'ઘર-ઘર' એવો
અવાજ કરવો (નાસ) [ઋ]

નિસ (૨ આઠ સેદ્ નિસ્તે) ચુબન કરવું (નિસ, નિસ) [ચ]

નિશ્ (૧ ૫૦ સેદ્ નિશતિ) ચુબન કરવું (નિશ્, નિશ્)

નિન્ (૩ ૩૦ અનિદ્ નેનેત્તિ, નેનિસ્તે) ૧ શુદ્ધ કરવું, સ્વચ્છ
કરવું ૨ ધોવું ૩ પાલન-પોષણ કરવું (નિન્) [ઋ]

નિન્ (૨ આઠ સેદ્ (નિદ્ધતે) ૧ શુદ્ધ કરવું, સ્વચ્છ કરવું
૨ ધોવું (નિન્) [ચ]

નિદ્ (૧ ૩૦ સેદ્ નેદતિ-તે) ૧ પાને જવું, નશ્વજ વડું
૨ પાને હોવું ૩ પહોચવું ૪ નિદ્રવું ૫ તિગ્ગાવું
૬ દોષ દેવો (નિદ્) [ઋ]

નિન્દ (૧ ૫૦ સેદ્ નિન્દતિ) નિદ્રવું, નિદ્રા કરવી
(નિન્દ, નિન્દ) [ચ]

નિન્વ (૧ પ૦ સેટ્ નિન્વતિ) ૧ ભીજવવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.
૩ સેવવું, સેવા કરવી. ૪ સારવાર કરવી. (નિન્વ, નિન્વ) [ઙ]
નિલ્ (૬ પ૦ સેટ્ નિલતિ) ૧ ન સમજી શકાય એવું હોવું.
૨ મુશ્કેલીથી જાણવું. ૩ ખોટી રીતે જાણવું, કાંઈને બદલે
કાંઈ જાણવું, ભ્રમ થવો. ૪ ગાઠ હોવું, દુર્ગમ હોવું.
૫ ઘટ્ટ હોવું, ઘાટું હોવું. ૬ મજબૂત હોવું. ૭ દુઃખ
દેવું, પીડવું. ૮ વઢવું. (નિલ્)

નિવાસ (૧૦ હ૦ સેટ્ નિવાસયતિ-તે) ૧ આચ્છાદન કરવું,
ઢાંકવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ પાથરવું. (નિવાસ)

નિશ્ (૧ પ૦ સેટ્ નેશતિ) ૧ સમાધિમાં હોવું, સમાધિ લગા-
વવી. ૨ ધ્યાન ધરવું. ૩ ચિત્તને એકાગ્ર કરવું. ૪ ચિત્તને
રુધવું. ૫ શાંતિથી વિચારવું. ૬ મનન કરવું. (નિશ્)

નિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ નેષતિ) ૧ ભીજવવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું,
છાંટકોરવું. ૩ સેવવું, સેવા કરવી. ૪ સારવાર કરવી. (નિષ્)

નિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ નેષતિ) ૧ ભીજવવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું,
છાંટકોરવું. (નિષ્) [ઙ]

નિષ્ક્ર (૧૦ આ૦ સેટ્ નિષ્ક્રયતે) ૧ તોળવું, જોખવું. ૨ ગણવું,
ગણતરી કરવી. ૩ માપવું. (નિષ્ક્ર)

ની (૧ હ૦ અનિટ્ નયતિ-તે) ૧ લઈ જવું. ૨ દોરવું. ૩ પહોં-
ચાડવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. ૫ જણાવવું. ૬ બતા-
વવું. ૭ બહાર કાઢવું. ૮ જાણવું. ૯ પહોંચવું. ૧૦ પ્રાપ્ત
થવું, મળવું. અતિ-૧ ચોળંગીને લઈ જવું, વટાવીને લઈ
જવું. ૨ ઉલ્લંઘન કરીને લઈ જવું, આજ્ઞાસંગ કરીને લઈ
જવું. ૩ ફર લઈ જવું. ૪ ફેંકી દેવું. ૫ લાવવું. અનુ-

૧ યાચના કરવી, માગવું ૨ વીનવણું, વિનતિ કરવી
 ૩ મનાવવું, મનામણું કરવું ૪ સમજાવવું ૫ દિલાસો
 આપવો, આશ્વાસન આપવું ૬ નમ્રતા ઠરવી, વિનય ઠરવો
 ૭ અનુસરવું ૮ નકલ કરવી ૯ કૃપા કરવી અપ-૧ ઉ
 પાડી જવું, લઈ જવું ૨ હરણું ઠરવું ૩ ખમેડવું, હટાવવું
 ૪ ફર ઠરવું ૫ ખેચવું અભિ-૧ અભિનય કરવો, શારી
 રિક અવયવોના હલન-ચલન વડે ભાવ બતાવવો ૨ વેશ
 ભજવવો, નાટક ભજવવું ૩ કૃપાળું હોવું, કૃપા કરવી
 અવ-નીચે લઈ જવું આ-આણુંવું, લાવવું, લઈ આવવું
 ચ્દ-કહેવું ચ્દ-(આં ચ્દાયતે) ૧ ઊંચું કરવું ૨ ઉપાડવું
 ૩ ઊંચે લઈ જવું ચ્દા-(આં ચ્દાનયતે) ૧ ઉછાળવું,
 ઉલાળવું ૨ ઊંચું કરવું ૩ ઉપાડવું ૪ ઊંચે લઈ જવું
 ચપ-૧ પાસે જવું ૨ પામે લઈ જવું ૩ ઉપસ્થિત કરવું,
 હાજર ઠરવું ૪ અર્પણ કરવું, આપવું ૫ એઠું કરવું
 ચપ-(આં ચપનયતે) ૧ જનોઈ દેવી, ઉપનયન સંસ્કાર
 ઠરવો ૨ ઊંચું કરવું ૩ ઉપાડવું ૪ ઊંચે લઈ જવું
 ૫ મળુગી આપવા નળક્રમા લઈ જવું ચ્પાતિ-વખાત વ્યતીત
 ઠરવો, સમય વીતાવવો દુર્-૧ ખરાબ ગીતે વર્તવું ૨ અ
 નીતિ ઠરવી નિ-ત્યાગ ઠરવો, છોડી દેવું નિર્-૧ નિર્ણય
 ઠરવો, નિશ્ચય ઠરવો ૨ ઠરાવવું ૩ પ્રાપ્ત થવું, મળવું
 પરિ-૧ પરણવું, લગ્ન કરવું ૨ શોધવું, ખોળવું ૩ ચો
 તરફથી લઈ જવું પર્યા-અશ્વાદિને મળ્યા ઠરવું પ્ર-૧ પ્રેમ
 કરવો, સ્નેહ કરવો ૨ ગ્યવું, બનાવવું, ૩ શિક્ષા કરવી
 વિ-૧ વિનય કરવો, નમ્રતા કરવી ૨ ગીળવવું, ઢેળવવું

૩ લઈ જવું. ૪ દૂર કરવું. ૫ હટાવવું, ખસેડવું. ૬ ફેંકી દેવું. ૭ પ્રવેશ કરવો. વિ-(આં વિનયતે) ૧ કરજ ચૂકવવું, દેણું આપવું. ૨ ધર્મ વગેરે માટે ખર્ચવું. વિનિર્ન્યાય યુક્ત નિર્ણય કરવો. વ્યપ-૧ દૂર કરવું. ૨ હટાવવું, ખસેડવું. ૩ વિખેરી નાખવું. ૪ વિખરાઈ જવું. સમ્-૧ એકઠું કરવું. ૨ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૩ ત્યજી દેવું, ત્યાગ કરવો. સમનુ-૧ પ્રાર્થના કરવી, વિનતિ કરવી. ૨ મનાવવું, મનામાણું કરવું. ૩ માગવું, યાચના કરવી. સમા-૧ સન્માન કરવું. ૨ લઈ આવવું, લાવવું. ૩ એકઠું કરવું. (ળી)

નીચ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ નીચ્યતિ) શુભામી કરવી, દાસપાણું કરવું. (નીચ્)

નીલ્ (૧ પ૦ સેટ્ નીલતિ) ૧ લીલા રંગવાણું કરવું. ૨ લીલા રંગવાણું હોવું. ૩ કાળા રંગવાણું કરવું. ૪ કાળા રંગવાણું હોવું. ૫ રંગવું. ૬ રંગાવું, રંગવાણું થવું. (ળીલ્, નીલ્)

નીવ્ (૧ પ૦ સેટ્ નીવતિ) ૧ જાડું હોવું, પુષ્ટ હોવું. ૨ બલવાન હોવું. (ળીવ્, નીવ્)

નુ (૧ આં અનિદ્ નવતે) જવું. (ળુ)

નુ (૨ પ૦ સેટ્ નૌતિ) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. આ-(આત્મં આનુતે) ૧ દુઃખથી રડવું. ૨ ઉત્કંઠાપૂર્વક શબ્દ કરવો. (ળુ)

નુઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ નુઙ્તિ) ૧ મારી નાખવું. ૨ પીડવું. (નુઙ્)

નુદ્ (૬ પ૦ અનિદ્ નુદતિ-તે) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૨ હાંકવું. ૩ મોકલવું. ૪ ફેંકવું. ૫ જવું. અપ-૧ દૂર કરવું. ૨ હટાવવું, ખસેડવું. નિર્-૧ બહાર ફેંકવું. ૨ કાઢી નાખવું,

ત્યજ દેવું ૩ કબૂલ કરવું, માન્ય કરવું પરા-૧ દર કરવું
૨ હટાવવું, ખસેડવું પ્ર-૧ હાડવું ૨ પ્રેરવું ૩ ફેંકવું
૪ નષ્ટ કરવું વિ-૧ વિનોદ કરવો, મોજ માણવી ૨ ખુશી
થવું ૩ ખુશી કરવું ૪ વિશેષ પ્રેરણા કરવી સમ્-
હાકવું (ગુદ્)

નૂ (૬ પ૦ સેદ્ નુવતિ) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તાવના કરવી
૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું (નૂ)

નૃ (૧ પ૦ અનિદ્ નરતિ) ૧ લઈ જવું ૨ દોરવું ૩ ચલા-
વવું ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું (નૃ)

નૃત્ (૪ પ૦ સેદ્ નૃત્યતિ) નાચવું, નૃત્ય કરવું (નૃત્) [તે]

નૃૃ (૧ પ૦ સેદ્ નરતિ) ૧ લઈ જવું ૨ દોરવું ૩ ચલાવવું
૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું (નૃૃ)

નૃૃ (૧ પ૦ સેદ્ નૃનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (નૃૃ)

નેદ્ (૧ ર૦ સેદ્ નેદતિ-તે) ૧ પામે જવું, નજીક જવું
૨ પાસે હોવું ૩ પહોંચવું ૪ નિદવું, નિદા કરવી
૫ તિરસ્કારવું ૬ દોષ દેવો (નેદ્) [ઋ]

નેપ્ (૧ જા૦ સેદ્ નેપતે) ૧ જવું ૨ નજીક જવું, પાસે જવું
૩ હાલવું, ઠપવું (નેપ્) [ઋ]

પસ્ (૧ પ૦ સેદ્ પસતિ) ૧ નષ્ટ કરવું, વિનાશ કરવો ૨ ખર
ખાદ કરવું, ખેદાન-મેદાન કરવું [ર]

પસ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ પસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પક્ષ (૧ પ૦ સેદ્ પક્ષતિ) ૧ સ્વીકારવું, કબૂલ કરવું ૨ લેવું,
ચંહણ કરવું ૩ એક પક્ષનું સમર્થન કરવું ૪ એક પક્ષ
તરફ થવું ૫ પડખે રહેવું, મદદગાર વધવું

પક્ષ (૧૦ હ૦ સેટ્ પક્ષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પન્ (૧ હ૦ અનિટ્ પચતિ-તે) ૧ રાંધવું, રસોઈ કરવી. ૨ પ-
કાવવું. ૩ પચવું, હજમ થવું. ૪ પાચન કરવું, હજમ
કરવું. ૫ પકવવું, પકવ કરવું, પાકું કરવું. [હ્ર, ષ]

પચ્ (૧ આ૦ અનિટ્ પચતે) ૧ સ્પષ્ટ કરવું, ખુલ્લું કરવું.
૨ વીગતવાર કહેવું. ૩ ફેલાવવું.

પઞ્ચ (૧ આ૦ સેટ્ પચ્ચતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [હ્ર]

પઞ્ચ (૧ પ૦ સેટ્ પચ્ચતિ) ૧ વિસ્તારવું, ફેલાવવું. ૨ ફૂલા-
વવું. ૩ વિસ્તારથી કહેવું. [હ્ર]

પઞ્ચ (૧૦ હ૦ સેટ્ પચ્ચયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પઞ્જ (૧ પ૦ સેટ્ પઞ્જતિ) ૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ રુંધવું,
ગોંધી રાખવું. ૩ ગૂંગળાવવું. ૪ ઢાંકવું. [હ્ર]

પઞ્જ (૧ પ૦ સેટ્ પઞ્જતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પટ્ (૧ પ૦ સેટ્ પટતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

પટ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પાટયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમ-
કવું. ૩ ખોલવું. હ્ર-૧ મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવું. ૨ સમૂલ
નષ્ટ કરવું. વિ-૧ ફાડવું. ૨ ચીરવું. ૩ નાસી જવું, ભાગી જવું.

પટ (૧૦ હ૦ સેટ્ પટયતિ-તે) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ ગૂંથવું.
૩ વિભાગ કરવો, ભાગ પાડવો.

પઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ પઠતિ) ૧ અભ્યાસ કરવો, ભણવું, શીખવું.
૨ વાંચવું. ૩ ખોલવું, કહેવું.

પઠ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પાઠયતિ-તે) અન્થ રચવો.

પઠ (૧૦ હ૦ સેટ્ પઠયતિ-તે) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ ગૂંથવું.

પણ (૧ આં સેદ્ પનાયતિ । અદ્યતની-અપનાયીત્, અપણિષ્ટ)
 ૧ મ્તુતિ કરવી, સ્તવના ઠરવી ૨ પ્રશસા કરવી, વખાણવું
 ૩ ધધો-રોજગાર કરવો, ખરીદ-વેચાણ ઠરવું ૪ લેવડ-
 દેવડ ઠરવી ૫ વેચવા-ખરીદવાનું સાદું કરવું, ઠરાવ ઠરવો
 ૬ હોડ ખઠવી, સરત મારવી ૭ સદો ઠરવો ૮ જુગાર રમવો

પણ (૧ આં સેદ્ પળતે) ૧ ધધો-રોજગાર કરવો, ખરીદ-
 વેચાણ કરવું ૨ લેવડ-દેવડ કરવી ૩ વેચવા-ખરીદવાનું
 સાદું કરવું, ઠરાવ ઠરવો ૪ હોડ ખઠવી, સરત મારવી
 ૫ સદો કરવો ૬ જુગાર રમવો

પણ (૧૦ ઇં સેદ્ પળયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પણ્ઠ (૧ આં સેદ્ પળ્ઠતે) ૧ જલ્લુ ૨ સ્થલાતર કરવું ૩ જા
 લુલ્લુ ૪ જાની હોલુ ૫ પ્રાપ્ત ઠરવું, પામવું [૬]

પણ્ઠ (૧ પં સેદ્ પળ્ઠતિ) ૧ એવું કરવું ૨ ઢગલો કરવો
 ૩ નષ્ટ કરવું, નાશ કરવો [૭]

પણ્ઠ (૧૦ ઇં સેદ્ પળ્ઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પત્ત (૧ પં સેદ્ પત્તિ) ૧ પડવું ૨ કળલિત થવું, ઠોકર
 ખાવી ૩ જલ્લુ ૪ પતન પામવું, બ્રષ્ટ થવું ૫ સ્વામી હોવું,
 ધણી હોવું ૬ ઐશ્વર્યશાલી હોવું, સમૃદ્ધ હોવું અતિ-
 ૧ છૂતવું ૨ પરાક્રમી હોવું ૩ પ્રવેશ ઠરવો ૪ સચુક્ત
 ઠરવું, જોડવું ૫ ઉત્તરધન ઠરવું, આજ્ઞાલગ કરવો ૬ પડી
 જવું ૭ મરણ પામવું અધિ-૧ આવી પડવું, ઉપસ્થિત થવું,
 હાજર થવું ૨ ક્ષીણ થવું અનુ-અભિન્ન હોવું અમિ-૧ નીચે

* પળ્ ધાતુ આત્મનેપદી છે, પળ્ તુ વ્યાકરણના નિયમાનુસાર

ત્યારે તેને આય પ્રત્યય આવે ત્યારે પરસ્મૈપદના પ્રત્યય લાગે છે

ઊતરવું. ૨ કોઈ વસ્તુ તરફ ફેરીને જવું. ૩ સામે આવવું.
 અવ-નીચે પડવું. ૨ ઊતરવું. ૩ આવી પડવું, હાજર થવું. આ-
 ૧ આવી પડવું, હાજર થવું. ૨ પહોંચવું. ૩ ધનવું, થવું. ઉત્ત-
 ૧ ફેરવું. ૨ ઊડવું. ૩ ઊંચે જવું. ૪ ઉપર ચડવું. નિ-૧ સમાવું,
 સમાવેશ થવો, અંતર્ભૂત થવું. ૨ ધનવું, થવું. ૩ ઘટિત
 હોવું, યોગ્ય હોવું. ૪ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૫ ફેરી પડવું.
 નિર્-૧ નાસી જવું, ભાગી જવું. ૨ સંતોષ જવું, છુપાવું.
 પરિ-૧ તીરછું પડવું, આડું પડવું, વાંકું પડવું. ૨ જલદી
 જવું. ૩ કિંમતી હોવું. પ્રણિ-નમસ્કાર કરવો, વંદન કરવું.
 પ્રતિ-ઊછળીને પડવું. પ્રત્યા-પાછું આવવું. વિનિ-૧ પડતી
 આવવી, અવનતિ થવી. ૨ પાછું ફરવું. સમ્-૧ આવી
 પડવું, હાજર થવું. ૨ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૩ સાથે જવું.
 સમભિ-આક્રમણ કરવું, દબાવવું. સમા-૧ સંમુખ પડવું.
 ૨ સંબંધ કરવું, જોડવું. ૩ સ્વચ્છ કરવું. સ્મૃત્-૧ નાસી
 જવું. ૨ ઊડી જવું. ૩ ફેરવું. ૪ ઊછળવું. સંનિ-૧ આગળ
 જવું. ૨ ખડાર જવું. [લ]

પત્ (૪ આઠ સેટ્ પત્યતે) ૧ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું. ૨ ઐશ્વર્ય-
 શાલી હોવું. ૩ સમર્થ હોવું.

પત્ (૧ પઠ સેટ્ પતતિ) ૧ નીચે પડવું. ૨ નીચે ઊતરવું.
 ૩ જવું. ૪ ઐશ્વર્યશાલી હોવું. ૫ પરાક્રમી હોવું.

પત્ (૧૦ ડઠ સેટ્ પાતયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પત્ત (૧૦ ડઠ સેટ્ પત્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પત્તિ (૧ પઠ સેટ્ પતયતિ) પડવું. [સૌત્ર]

પથ્ (૧ પઠ સેટ્ પથતિ) ૧ જવું. ૨ માર્ગમાં ચાલવું. [ઇ]

પદ (૧૦ ૩૦ સેટ્ પાયયતિ-તે) ૧ કેડુ ૨ ઉછાળુ ૩ છોડી દેલુ
પદ (૧ ૫૦ સેટ્ પદતિ) ૧ સ્થિર થવું, નિશ્ચલ થવું ૨ ઊભુ
રહેલુ ૩ સ્વસ્થ થવું

પદ (૪ આ૦ અનિદ્ પચતે) ૧ જવું ૨ ખસવું ૩ નાણુ
૪ વિચારલુ ૫ મનન કરવું અધ્યુષ-આસક્ત થવું, આસક્તિ
ઠરવી અનુ-અનુસરલુ અભિ-૧ જોલુ ૨ નાણુ, સમજલુ
૩ શાત પાડલુ આ-૧ ખનલુ, થલુ ૨ ઉત્પન્ન કરલુ ૩ પ્રાપ્ત
વલુ, મળલુ ૪ પ્રાપ્ત કરલુ ૫ આવલુ ૬ ગુણાકાર કરવો
૭ હુ ખી હોવું ૮ આપત્તિ આવવી, આકૃત આવવી ઉત્-
ઉત્પન્ન થલુ ઉપ-૧ યુક્તિયુક્ત હોલુ, સગત હોલુ ૨ યોગ્ય
હોવું ૩ ઉત્પન્ન થલુ ૪ પ્રાપ્ત વલુ, મળલુ ૫ સમીપ
રહેવું, પાસે રહેલુ ઉપસમ્-૧ દેવને ઉપકાર આપવો, ખલિ
દાન કરવું ૭ સ્વીકાર કરવો ૩ પ્રાપ્ત કરલુ ૪ સમીપ
જવું, પાસે જવું નિ-સૂલુ, સૂઈ જવું નિર્-૧ ઉત્પન્ન થવું,
નીપજલુ ૨ સિદ્ધ થવું પર્યા-૧ રૂપાત્ થવું, સ્વરૂપ ખદ
લુ ૨ એવા ઠરવી, એવું ૩ હુ ખી હોલુ પ્ર-૧ કબૂલ
કરલુ, માનવું ૨ ગ્રહણ કરવું, લેવું ૩ શરતે આવવું
૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું ૫ ઉત્પન્ન કરલુ ૬ પ્રારભ કરવો
પ્રતિ-૧ પ્રાપ્ત કરલુ, મેળવલુ ૭ અનુભવિ આપવી ૩ મ્વી
ઠરલુ, ગ્રહણ કરલુ ૪ આચરલુ, કરલુ ૫ નાણુ, સમજલુ
પ્રત્યુત્-જલદી ઉત્પન્ન થલુ, તાત્કાલિક થલુ પ્રવિ-આપલુ,
સ્વાપન કરલુ વિ-૧ વિપત્તિગ્રસ્ત હોલુ, આકૃત આવવી
૨ મરલુ, મરણ પામલુ વિપ્રતિ-૧ અથય પામવો, શકિત
થલુ ૭ વિરોધ કરવો, વિરુદ્ધ વલુ વ્યા-૧ મરલુ, મરણ

પામવું. ૨ મારી નાખવું. ૩ હુઃખ દેવું. વ્યુત્-૧ શબ્દના
અવયવો અને તેનો અર્થ જાણવો. ૨ મૂળ તત્ત્વનું મનન
કરવું. સમ્-૧ બનવું, થવું, સિદ્ધ થવું. ૨ કરવું, બનાવવું.
૩ સાંપડવું, પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૪ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું.
૫ મનન કરવું, શોધન કરવું. સમા-૧ આવી પહોંચવું,
હાજર થવું. ૨ દાખલ થવું, પ્રવેશ કરવો. ૩ સંપૂર્ણ હોવું;
૪ સંપૂર્ણ કરવું, સમાપ્ત કરવું.

પદ (૧૦ આ૦ સેટ્ પદયતે) ૧ જવું. ૨ જાણવું.

પન્ (૧ આ૦ સેટ્ *પનાયતિ । અદ્યતની-અપનાયીત્, અપનિષ્ટ)
૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.

પન્ (૧ આ૦ સેટ્ પનતે) ૧ ધંધો-રોજગાર કરવો, ખરીદ-
વેચાણ કરવું. ૨ લેવડ-દેવડ કરવી. ૩ વેચવા-ખરીદવાનું
સાટું કરવું, કરાર કરવો. ૪ હોડ બકવી, સરત મારવી.
૫ સદો કરવો. ૬ જુગાર રમવો. ૭ ખુશી થવું, પ્રસન્ન થવું.

પન્થ્ (૧ પ૦ સેટ્ પન્થયતિ) ૧ જવું. ૨ ભટકવું. પરિ-શત્રુ
હોવું. [૮]

પન્થ્ (૧૦ ૮૦ સેટ્ પન્થયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પપ્પૂલ (૧૦ ૮૦ સેટ્ પપ્પૂલયતિ-તે) ૧ લાણવું. ૨ કાપવું.
૩ વાવલવું, ઊપણવું. ૪ શુદ્ધ કરવું, સાફ કરવું. ૫ પ-
વિત્ર કરવું.

પમ્પસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ પમ્પસ્યતિ) ૧ હુઃખ દેવું. ૨ હુઃખી હોવું.
૩ કૃશ હોવું, દુર્બલ હોવું.

* પન્ ધાતુ આત્મનેપદી છે, પરંતુ વ્યાકરણના નિયમાનુસાર
ત્યારે તેને આય પ્રત્યય આવે ત્યારે પરસ્મૈપદના પ્રત્યય લાગે છે.

પમ્ (૧ પ૦ સેદ્ પમ્પતિ) જણ

પય (૧ આ૦ સેદ્ પયતે) ૧ જણ ૨ પ્રવાહરૂપે વહેણ

પયસ્ (૧૧ પ૦ સેદ્ પયસ્યતિ) ૧ ખોખો ભરવો, આગળ
ભરણ ૨ વિસ્તારણ, ફેલાવણ ૩ વિસ્તૃત થણ, પ્રચરણ

પર્ણ (૧૦ ર૦ સેદ્ પર્ણયતિ-તે) ૧ લીલા રંગે રંગણ ૨ લીલા
રંગવાળું હોણ ૩ પોષટિયા રંગે રંગણ ૪ પોષટિયા
રંગવાળું હોણ

પથ (૧૦ ર૦ સેદ્ પર્યયતિ-તે) ૧ ફેરણ ૨ ખસેડણ ૩ ફર
કરણ ૪ મોડલણ ૫ નાખણ, મૂકણ

પદ્ (૧ આ૦ સેદ્ પદ્ધતે) વાધુટ કરવી, અપાનવાયુ છોડવો

પપ્ (૧ પ૦ સેદ્ પપતિ) જણ

પર્ષ (૧ પ૦ સેદ્ પર્ષતિ) જણ

પર્ (૧ પ૦ સેદ્ પર્ગતિ) ૧ પૂરણ, ભરણ ૨ પૂર્ણ કરણ,
સમાપ્ત કરણ

પર્પ (૧ આ૦ સેદ્ પર્પતે) ક્નેહ કરવો, પ્રીતિ કરવી

પલ્ (૧ પ૦ સેદ્ પલતિ) ૧ જણ ૨ નામી જણ, ભાગણ

પલ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ પાલયતિ-તે) ૧ પાલન-પોષણ કરણ
૨ રક્ષણ કરણ, બચાવણ

પલ્પુલ (૧૦ ર૦ સેદ્ પલ્પુલયતિ-તે) ૧ લણણ ૨ ઠાપણ
૩ વાવણ, ઊપજણ ૪ શુદ્ધ કરણ, સાફ કરણ ૫ પવિત્ર કરણ

પલ્પૂલ (૧૦ ર૦ સેદ્ પલ્પૂલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પલ્પુલ (૧૦ ર૦ સેદ્ પલ્પુલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પલ્પૂલ (૧૦ ર૦ સેદ્ પલ્પૂલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ પલ્લતિ) જણ

પવ્ (૧ આ૦ સેટ્ પવતે) ૧ જલું. ૨ ફેલું.

પશ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ પશતિ-તે) ૧ બાંધલું. ૨ ફાંસો લગાડવો.
૩ ફાંસલામાં નાખલું. ૪ કેદ કરવું. ૫ નડવું, હરકત કરવી.
૬ ગૂંથવું. ૭ ગાંઠવું. ૮ ગાંઠ દેવી. ૯ સ્પર્શ કરવો, અડ-
કલું. ૧૦ જલું.

પશ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પાશયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પશ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પશયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પપ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ પપતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પપ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પાપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પષ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પસ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ પસતિ-તે) ૧ સ્પર્શ કરવો, અડકવું.
૨ રહેવું, વસવું. ૩ જલું. ૪ રોકવું, અટકાવવું. ૫ નડવું,
હરકત કરવી. ૬ ડુઃખ દેવું. ૭ બાંધવું. ૮ ફાંસલામાં
નાખવું. ૯ ફાંસો લગાડવો. ૧૦ હણવું.

પસ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પાસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પસ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પા (૧ પ૦ અનિટ્ પિવતિ) પીવું.

પા (૨ પ૦ અનિટ્ પાતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, અચાવવું. ૨ પાલન-
પોષણ કરવું.

પાર (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પારયતિ-તે) ૧ પૂરું કરવું, પાર પાડવું.
૨ પાર પામવું, ઓળંગી જવું.

પાર્થ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પાર્થયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ખસેડવું.
૩ મોકલવું. ૪ ફર કરવું.

પાલ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ પાલયતિ-તે) ૧ પાલન-પોષણ કરવું.

૨ રક્ષણ કરવું, બચાવવું ૩ વચન, આજ્ઞા દે મત-નિયમાદિ
પાળવું-સાગ ન કરવો

પિ (૬ પ૦ અનિટ્ પિયતિ) ૧ જવું ૨ અથાતર કરવું

પિસ્ (૧ પ૦ સેટ્ પિસતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળવું, ચમવું
૩ બોલવું, ગહેવું ૪ હણવું ૫ નાથ કરવો [ચ]

પિસ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પિસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પિચ્ (૧ પ૦ સેટ્ પિચ્ચતિ) ૧ ફટવું, ટીચવું, ટીપવું ૨ ફોડવું
૩ ઠાપવું ૪ ચીરવું

પિચ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પિચ્ચયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પિચ્ (૬ પ૦ સેટ્ પિચ્ચતિ) ૧ નડવું, કનડવું ૨ બાળવું,
બાધવું, લડવું ૩ ઠઠાસ કરવો ૪ હુળ દેવું ૫ શાકવું

પિચ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પિચ્ચયતિ-તે) ૧ ટીચવું, ફટવું, ટીપવું
૨ ફોડવું ૩ ઠાપવું ૪ ચીરવું

પિજ્ (૧૦ ર૦ સેટ પેજયતિ-તે) વસવું, ગહેવું

પિચ્ચ (૨ આ૦ સેટ્ પિચ્ચતે) ૧ રગવું, રગ દેવો ૨ પિંગા-
માંગા રંગે રંગવું ૩ પીળા રંગે રંગવું ૪ અઠચઠિત
કરવું ૫ 'ફમફમ' 'હનહન' ઇત્યાદિ અઘ્ઘ ધ્વજ કરવો
૬ અપર્શ કરવો, આડકવું ૭ સેવવું, મેવા કરવી ૮ સાગ્વાર
રખી ૯ પૂજવું ૧૦ મિથ્ર કરવું, સેગ-સેગ કરવું ૧૧
વિભાગ કરવા, છુટું પાડવું [ચ]

પિચ્ચ (૧ પ૦ સેટ્ પિચ્ચતિ) ૧ બલવાન હોવું, સમર્થ હોવું
૨ બળ કરવું ૩ શોભવું ૪ ચળગાવું, સુરોશિન કરવું
૫ ચળવું, ચનવું ૬ બોલવું ૭ વડવું, રહેવું ૮ દેવું,
આપવું ૯ ચડવું કરવું, લેવું ૧૦ જાવું, યોજાવું
૧૧ રૂ વગેરે પાળવું ૧૨ હુળ દેવું ૧૩ હણવું [ચ]

પિઞ્જ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ પિઞ્જયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પિટ્ (૧ પ૦ સેટ્ પેટતિ) ૧ ઐકું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.
૩ શબ્દ કરવો.

પિટ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ પિટ્તયતિ-તે) ૧ ટીપવું, ટીચવું, ફૂટવું.
૨ ટીપીને નીચે ઝેસાડવું. ૩ માર મારવો.

પિટ્ (૧ પ૦ સેટ્ પેઠતિ) ૧ હુ.ખી હોવું. ૨ હુઃખ દેવું.
૩ નડવું, કનડવું. ૪ હણવું.

પિઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ પેઙતિ) ૧ ઐકું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.
૩ શબ્દ કરવો.

પિઙ્ (૧ ઇ૦ સેટ્ પિઙ્ગતિ-તે) ૧ ઐકું કરવું. ૨ ઢગલો
કરવો. ૩ પિંડ કરવો. ૪ પિંડો કરવો. [ઇ]

પિઙ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ પિઙ્ગયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પિન્વ (૧ પ૦ સેટ્ પિન્વતિ) ૧ ભીંજવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.
૩ સેવવું, સેવા કરવી. ૪ સારવાર કરવી. [ઇ]

પિલ્ (૧ પ૦ સેટ્ પેલતિ) ૧ ફેંકવું. ૨ ખસેડવું, હટાવવું.
૩ હાંકવું. ૪ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૫ મોકલવું.

પિલ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ પેલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પિવ્ (૧ આ૦ સેટ્ પેવતે) ૧ ભીંજવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.

પિશ્ (૬ પ૦ સેટ્ પિશતિ) ૧ ખીસવું, લસોટવું. ૨ ચીપવું,
દબાવવું. ૩ કકડા કરવા. ૪ પ્રકાશવું, શોભવું. ૫ વ્યવસ્થા
કરવી.

પિપ્ (૧ પ૦ અનિટ્ પેપતિ) જવું. [લ]

પિપ્ (૭ પ૦ અનિટ્ પિનષ્ટિ) ૧ ખીસવું, લસોટવું, વાટવું.
૨ ચીપવું, દબાવવું. ૩ દબાવું, લોટ કરવો. ૪ ચૂરો કરવો,
ચૂર્ણ કરવું. ૫ હુઃખ દેવું. ૬ હણવું. [લ]

પિપ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ પેપયતિ-તે) ૧ હુ ખ દેવુ ૨ ગહેવુ, વસવુ
૩ જવુ ૪ બાડુ હોવુ ૫ બલવાન હોવુ ૬ બળ કરવુ
૭ દેવુ, આપવુ

પિપ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ પિપ્પયતિ-તે) ૧ પીસવુ, લસોટવુ ૨ દળવુ,
દોટ ઠરવો ૩ ચૂરો ઠરવો, ચૂર્ણ કરવુ

પિસ્ (૧ હ૦ સેદ્ પેસયતિ-તે) ૧ જવુ ૨ દેવુ, આપવુ ૩ રહેવુ,
વસવુ ૪ બાડુ હોવુ ૫ બલવાન હોવુ ૬ બળ કરવુ
૭ હુ ખ દેવુ ૪ હળવુ [ઋ]

પિસ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ પેસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પી (૪ આ૦ અનિદ્ પીયતે) પીવુ

પીઢ (૧૦ હ૦ સેદ્ પીઢયતિ-તે । પીલયતિ-તે) ૧ પીડવું, હુ ખ
દેવુ ૨ નડવું, હરકત કરવી ૩ દમવું, ઠાખૂમા રાખવું
૪ પીલવું ૫ નીચોવવું ૬ દાખવું, મસળવું ૭ ચેતવવું,
સાવધાન કરવું આ-૧ શોભાવવું, સુશોભિત કરવું ૨ પીડવું
૩ દખાવવું વત્-૧ ઠમીને બાધવું, જકડવું ૨ દખાવવું
નિર્- (નિપ્પીઢયતિ) નીચોવવું

પીપર્ (૧ પ૦ સેદ્ પીપરતિ) યાચવું, માગવું

પીય્ (૧ પ૦ સેદ્ પીયતિ) ૧ પ્રેમ ઉપજાવવો ૨ ખુશી કરવું
૩ તૃપ્ત કરવું, ધરવી દેવું ૪ પીવું

પીલ્ (૧ પ૦ સેદ્ પીલતિ) ૧ રુધવું, ગોધવું ૨ રોકવું, અટ-
કાવવું ૩ થલાવવું ૪ રોપવું ૫ મૂર્ખ હોવું ૬ મૂર્ખ બનવું

પીલ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ પીલયતિ-તે) ૧ પીલવું ૨ પીડવું ૩ મસ-
ળવું, દખાવવું, ચોળવું ૪ ખાડવું

પીઢ્ (૧ પ૦ સેદ્ પીઢયતિ) ૧ બાડું હોવું ૨ બલવાન હોવું

પુંસ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુંસયતિ-તે) ૧ મર્દન કરવું, કચરવું. ૨ શિક્ષા કરવી. ૩ દુઃખ દેવું. ૪ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી. ૫ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ૬ અભ્યુદય થવો.

પુચ્છ (૧ પ૦ સેટ્ પુન્છતિ) ૧ ચૂકવું, ભૂલ કરવી.

પુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ પુટતિ) ૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૨ સંબોધ કરવું, ભેડવું.

પુટ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પોટયતિ-તે) ૧ ચૂર્ણ કરવું, ચૂરો કરવો. ૨ શોભવું. ૩ ચળકવું, ચમકવું. ૪ ખોલવું, કહેવું.

પુટ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુટયતિ-તે) ૧ સંયુક્ત કરવું, ભેડવું, ૨ ખાંધવું. ૩ સાંધવું. ૪ ગૂંથવું. ૫ ગાંઠવું. ૬ ગાંઠ દેવી. ૭ નાખવું, મૂકવું. ૮ સ્પર્શ કરવો, અડકવું.

પુટ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુટયતિ-તે) ૧ થોડું હોવું, ઓછું હોવું. ૨ ઘટવું, હ્રાસ થવો. ૩ હળવું હોવું. ૪ છીછરું હોવું. ૫ નાનું હોવું. ૬ અપમાન કરવું.

પુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ પુટતિ) ૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ મુક્ત કરવું. ૩ મૂકવું, રાખવું. ૪ ઢાંકવું.

પુણ્ (૬ પ૦ સેટ્ પુણતિ) ૧ શુભ કાર્ય કરવું. ૨ ધર્મોચ્ચરણ કરવું. ૩ પવિત્ર હોવું. ૪ સ્વચ્છ હોવું.

પુણ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુણયતિ-તે) ૧ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી. ૨ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું.

પુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ પુણ્તિ) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. [હ]

પુણ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુણ્તયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ પુણ્તિ) ૧ મર્દન કરવું, કચરવું. ૨ ચૂરો કરવો, ચૂર્ણ કરવું. ૩ ખાંડવું. ૪ પીસવું, લસોટવું. [હ]

પુત્ (૧ પ૦ સેટ્ પોતતિ) જવુ

પુત્ (૧ પ૦ સેટ્ પુત્તતિ) જવુ

પુથ્ (૪ પ૦ સેટ્ પુથ્યતિ) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ

પુથ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પોથ્યતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ ચળવું, ચમ-
વું ૩ ખોલવું, ઠહેવું

પુન્ય્ (૧ પ૦ સેટ્ પુન્યતિ) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ ૩ નહવું,
આડોડાઈ કરવી ૪ સતાવવું, પજવવું ૫ હુ ખી હોવું
૬ સઠટથસ્ત હોવું [ર]

પુર્ (૬ પ૦ સેટ્ પુરતિ) ૧ આગળ ચાલવું ૨ મોખરે જવું
૩ મુખ્ય હોવું, અગ્રેસર હોવું

પુરણ (૧૧ પ૦ સેટ્ પુરણ્યતિ) જવું

પુર્ (૧ પ૦ સેટ્ પૂરતિ) ૧ રહેવું, વસવું ૨ ખોલાવવું, આમ-
ત્રણ કરવું

પુર્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પૂર્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પુર્ (૧ પ૦ સેટ્ પૂરતિ) ૧ પૂરવું, ભરવું ૨ પૂર્વે ઠરવું,
પૂરું ઠરવું, સમાપ્ત કરવું

પુર્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પૂર્યતિ-તે) ૧ રહેવું, વસવું ૨ ખોલા
વવું, આમત્રણ ઠરવું

પુલ્ (૧ પ૦ સેટ્ પોલતિ) ૧ મોટું હોવું, વિશાળ હોવું ૨ બચુ
હોવું ૩ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું ૪ ઢગલો થવો ૫ મોટાઈ
પ્રાપ્ત કરવી

પુલ્ (૬ પ૦ સેટ્ પુલતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પુલ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ પોલ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પોષતિ) ૧ પોષવું, પોષણ કરવું, પાલન
કરવું ૨ પુષ્ટ કરવું ૩ પુષ્ટ થવું

પુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પુષ્ણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પુષ્ (૪ પ૦ અનિટ્ પુજ્યતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ વિભાગ કરવો, ભાગ પાડવો.

પુષ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પોપયતિ-તે) ૧ ધારણ કરવું, પહેરવું. ૨ પાલન-પોષણ કરવું. ૩ પુષ્ટ કરવું.

પુષ્ (૪ પ૦ સેટ્ પુષ્યતિ) ૧ પુષ્પયુક્ત થવું, ફૂલવાળું થવું. ૨ વિકસવું, ખીલવું. ૩ પ્રકુલ્લ થવું, આનંદમગ્ન થવું.

પુસ્ (૪ પ૦ સેટ્ પુસ્યતિ) ૧ વિભાગ કરવો, ભુટું કરવું. ૨ ભુટું થવું. ૩ મર્દન કરવું, મસળવું. ૪ કચરવું. ૫ ભૂંસવું, ભૂંસાડવું.

પુસ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પોસયતિ-તે) ૧ મર્દન કરવું, મસળવું. ૨ કચરવું. ૩ નુકસાન કરવું.

પુસ્ત્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પુસ્તયતિ-તે) ૧ સત્કાર કરવો. ૨ વંદન કરવું. ૩ વિલેપન કરવું. ૪ ખાંધવું. ૫ અનાદર કરવો, અપમાન કરવું. ૬ તિરસ્કારવું.

પૂ (૧ આ૦ સેટ્ પવતે) ૧ પવિત્ર કરવું. ૨ સ્વચ્છ કરવું, શુદ્ધ કરવું. ૩ આપટવું, વસ્ત્રાદિની આપટથી સાફ કરવું. ૪ આટકવું. ૫ ઊપણવું, ફેાતરાં વગેરે કાઢી ધાન્યાદિને સાફ કરવું.

પૂ (૧ હ૦ સેટ્ પુનાતિ, પુનીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પૂ (૪ આ૦ સેટ્ પૂયતે) ૧ પવિત્ર હોવું. ૨ સ્વચ્છ થવું, શુદ્ધ થવું.

પૂજ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પૂજયતિ-તે) ૧ પૂજવું, પૂજા કરવી. ૨ આદર-સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું.

પૂળ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ પૂળયતિ-તે) ૧ ઓકટું કરવું. ૧ ઢગલો કરવો.

પૂ (૧ આં સેદ્ પૂયતે) ૧ દુર્ગંધ આવવી, ખરાબ વાસ આવવી ૨ દુર્ગંધી હોવું ૩ મડી જવું ૪ સળવું, અદ રથી બગડી જવું ૫ વિખરાઈ જવું ૬ તોડવું ૭ ભેદવું ૮ ફેાડવું [તે]

પૂર (૧ પં સેદ્ પૂરતિ) ૧ તૃપ્ત થવું, ધગઈ જવું ૨ તૃપ્ત કરવું ૩ ખુશી થવું ૪ ખુશી કરવું ૫ પૂરવું, ભગ્ન ૬ પૂર્ણ કરવું ૭ પૂર્ણ થવું. ૮ વ્યાપ્ત કરવું [તે]

પૂર (૪ આં સેદ્ પૂયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [તે]

પૂર (૧૦ ઉં સેદ્ પૂરયતિ-ને) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પૂર્ણ (૧૦ ઉં સેદ્ પૂર્ણયતિ-ને) ૧ પૂર્ણ કરવું, પૂર કરવું ૨ ઐક્ય કરવું ૩ ઢગલો કરવો

પૂર્વ (૧ પં સેદ્ પૂર્વયતિ) ૧ પૂરવું, ભગ્ન ૨ પૂર્ણ કરવું, સમાપ્ત કરવું

પૂર્વ (૧૦ ઉં સેદ્ પૂર્વયતિ-ને) ૧ રહેવું, વસવું ૨ ખોલાવવું, આમત્રણ કરવું ૩ આશ્ચર્ય પમાડવું

પૂલ (૧ પં સેદ્ પૂલતિ) ૧ ઐક્ય કરવું ૨ ઢગલો કરવો ૩ મગ્ન કરવો

પૂલ (૧૦ ઉં સેદ્ પૂલયતિ-ને) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પૂષ (૧ પં સેદ્ પૂષતિ) ૧ વધવું, વૃદ્ધિગત વધ ૨ વધારવું ૩ પોષણ કરવું, પાલન કરવું

પૃ (૧ પં અનિદ્ પરતિ) ૧ પૂરવું, ભગ્ન ૨ પૂર્ણ કરવું

પૃ (૩ પં અનિદ્ પિપર્તિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું ૨ વધણ કરવું, ધ્યાવવું ૩ પૂરવું, ભગ્ન ૪ પૂર્ણ કરવું

પૃ (૫ પં અનિદ્ જગોતિ) ૧ પ્રગળ વધ ૨ પ્રસન્ન કરવું,

ખુશી કરવું. ૩ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૪ તૃપ્ત કરવું. ૫ પ્રેમ કરવો.

પૃ (૬ આઠ અનિટ્ પ્રિયતે, *વ્યાપ્રિયતે) ૧ ઉદ્ધમ કરવો, કામે લાગવું. ૨ ધંધો-રોજગાર કરવો, વ્યાપાર કરવો.

પૃ (૧૦ ડ૦ સેટ્ પારયતિ-ત્તે) ૧ પૂરવું, ભરવું. ૨ પૂર્ણ કરવું.

પૃચ્ (૧ પ૦ સેટ્ પર્વતિ) ૧ મિશ્ર કરવું, ભેળસેળ કરવું. ૨ મિશ્ર થવું, ભળી જવું. ૩ સમાગમ કરવો, મળવું. ૪ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૫ સંયુક્ત થવું. ૬ સ્પર્શ કરવો. ૭ રોકવું, અટકાવવું. ૮ નિયમમાં રાખવું, કાબૂમાં રાખવું. ૯ દૃઢાવવું. ૧૦ ઘસવું. સમ્-૧ સમાગમ કરવો, મળવું. ૨ સંબંધમાં આવવું.

પૃચ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ પર્વયતિ-ત્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પૃચ્ (૨ આઠ સેટ્ પૃક્તે) ૧ મિશ્ર કરવું. ૨ મિશ્ર થવું, ભળી જવું. ૩ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૪ સંયુક્ત થવું. ૫ સમાગમ કરવો, મળવું. ૬ સંબંધમાં આવવું. ૭ સ્પર્શ કરવો. સમ્-૧ સમાગમ કરવો, મળવું. ૨ સંબંધમાં આવવું. [એ]

પૃચ્ (૭ પ૦ સેટ્ પૃણક્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [એ]

પૃજ્ (૨ આઠ સેટ્ પૃક્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [એ]

પૃજ્ (૨ આઠ સેટ્ પૃજ્ક્તે) ૧ મિશ્ર કરવું, ભેળસેળ કરવું. ૨ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૩ ઘસવું, સંઘર્ષણ કરવું. ૪ અવયવ કરવા, વિભાગ કરવા. ૫ રંગવું, રંગ દેવો. ૬ ન સમન્વય એવું બોલવું, અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો. [ડ]

* ઇદ્રા ગણુનો પૃ ધાતુ મોટે ભાગે વ્યાપૂર્વક, એટલે વિ અને આ ઉપસર્ગપૂર્વક વપરાય છે.

પૃહ (૬ વ૦ સેદ્ પૃહતિ) ૧ સુખી હોવું ૨ સુખી કરવું
૩ આનંદ કરવો ૪ પ્રસન્ન થવું ૫ પ્રસન્ન કરવું

પૃષ્ (૬ વ૦ સેદ્ પૃષ્તિ) ૧ ખુશી થવું ૨ ખુશી કરવું
૩ તૃપ્ત થવું, ધરાવું ૪ તૃપ્ત કરવું

પૃથ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ પર્યયતિ-તે) ૧ ફેકવું ૨ ઉછાળવું ૩ ખમે
ડવું ૪ ફર કરવું ૫ મોકલવું ૬ ગ્રેરવું, ગ્રેરણા કરવી

પૃષ્ (૧ વ૦ સેદ્ પર્યતિ) ૧ ભાંજવવું, પલાળવું ૨ છાટવું
૩ દેવું, આપવું ૪ થાકવું, થાકી જવું ૫ હુખ દેવું
૬ નડવું, સતાવવું ૭ હણવું [ક]

પૂ (૧ વ૦ સેદ્ પરતિ) ૧ પૂરવું, ભરવું ૨ પૂર્ણ કરવું

પૂ (૩ વ૦ સેદ્ પિપતિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું ૨ રક્ષણ કરવું
ખયાવવું ૩ પૂરવું, ભરવું ૪ પૂર્ણ કરવું

પૂ (૧ વ૦ સેદ્ પૂનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પૂ (૧૦ વ૦ સેદ્ પારયતિ-તે) ૧ પૂર્ણ કરવું ૨ પૂરવું, ભરવું
૩ પાલન-પોષણ કરવું ૪ રક્ષણ કરવું ૫ પાર પામવું

પેળ (૧ વ૦ સેદ્ પેળતિ) ૧ જવું ૨ આલિંગન કરવું, ભેટવું
૩ ચીપવું ૪ પીમવું [ક્ર]

પેલ્ (૧ વ૦ સેદ્ પેલતિ) ૧ જવું ૨ હાલવું, કપવું [ક્ર]

પેલ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ પેલયતિ-તે) ૧ જવું ૨ હાલવું, કપવું [ક્ર]

પેવ્ (૧ આ૦ સેદ્ પેવતે) ૧ સેવા-ભક્તિ કરવી ૨ સારવાર
કરવી ૩ નોકરી કરવી [ક્ર]

પેપ્ (૧ આ૦ સેદ્ પેપતે) ૧ ઠરાવવું, નક્કી કરવું ૨ નિશ્ચય
કરવો ૩ મેવવું, ભક્તિ કરવી ૪ મારવા કળી ૫ નોકરી
કળી ૬ પ્રયાગ કરવો [ક્ર]

પેસ્ (૧ પ૦ સેટ્ પેસતિ) જવું. [ઋ]

પૈ (૧ પ૦ અનિટ્ પાયતિ) ૧ સુકાવું, શુષ્ક થવું. ૨ કરમાવું.
૩ સૂકવવું, શુષ્ક કરવું.

પૈન્ (૧ પ૦ સેટ્ પૈનતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ પ્રેરણા
કરવી. ૪ આજ્ઞા કરવી. ૫ મોકલવું. ૬ સમાગમ કરવો,
મળવું. ૭ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૮ પીસવું. ૯ સંયુક્ત કરવું,
જોડવું. ૧૦ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૧૧ સ્પર્શ કરવો. [ઋ]

પ્યાય (૧ આ૦ સેટ્ પ્યાયતે) ૧ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ૨ મોટું
થવું. ૩ જાડું થવું. ૪ ફૂલવું. ૫ મજબૂત હોવું. [એ, ઓ]

પ્યુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પ્યોષતિ) ૧ છોડવું, ત્યાગ કરવો. ૨ મુક્ત કરવું.

પ્યુષ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ પ્યોષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પ્યુષ્ (૪ પ૦ સેટ્ પ્યુષ્યતિ) ૧ જાડું થવું. ૨ જાડું કરવું,
વિભાગ કરવો. ૩ બળવું. ૪ બાળવું.

પ્યુસ્ (૪ પ૦ સેટ્ પ્યુસ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

પ્યૈ (૧ આ૦ અનિટ્ પ્યાયતે) ૧ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ૨ મોટું
થવું. ૪ જાડું થવું. ૪ ફૂલવું. ૫ મજબૂત હોવું.

પ્રચ્છ (૬ પ૦ અનિટ્ પૃચ્છતિ) પૂછવું, પ્રશ્ન કરવો. આ-
(આત્મ૦ આપૃચ્છતે) નીકળતી વેળાએ રજા લેવી, વિદાય
માગવી. પ્રતિ-૧ પૂછવું. ૨ ફરીથી પૂછવું. ૩ જવાબ દેવો,
ઉત્તર આપવો.

પ્રથ્ (૧ આ૦ સેટ્ પ્રથતે) ૧ પ્રખ્યાત હોવું. ૨ પ્રસિદ્ધ હોવું,
જાહેર હોવું. [ષ]

પ્રથ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ પ્રાથયતિ-તે) ૧ પ્રખ્યાત કરવું. ૨ પ્રખ્યાત
હોવું. ૩ પ્રસિદ્ધ કરવું, જાહેર કરવું. ૪ પ્રસિદ્ધ હોવું.
૫ ફેંકવું. ૬ ઉછાળવું. ૭ ફેલાવવું.

પ્રય (૧૦ ઇંડ સેટ્ પ્રયયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૭ ગાલું,
ગાયન ઠરવું ૩ સ્તુતિ કરવી, મ્તવના કરવી

પ્રસ્ (૧ આં સેટ્ પ્રસતે) ૧ પ્રસવ કરવો, જન્મ આપવો
૨ વિસ્તારવું, ફેલાવવું [પ]

પ્રા (૨ પંડ અનિદ્ પ્રાતિ) ૧ પૂરવું, ભરવું ૭ પૂર્ણ કરવું

પ્રી (૧ ઇંડ સેટ્ પ્રયતિ-તે) ૧ પ્રીતિ ઠરવી, પ્રેમ કરવો
૨ આહવું, ઈચ્છવું ૩ પ્રમત્ત થવું, ખુશી થવું ૪ પ્રમત્ત
કરવું ૫ તૃપ્ત થવું, ધરાવું ૬ તૃપ્ત કરવું

પ્રી (૪ આં અનિદ્ પ્રીયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પ્રી (૧ ઇંડ અનિદ્ પ્રીણતિ, પ્રીણીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પ્રી (૧૦ ઇંડ સેટ્ પ્રીણયતિ-તે । પ્રાયયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પ્રુ (૧ આં અનિદ્ પ્રવતે) ૧ જવું ૨ મરડવું, ખસવું
૩ હાલવું, ઠપવું

પ્રુટ્ (૧ પંડ સેટ્ પ્રોટતિ) ૧ મર્દન ઠરવું, ચોળવું ૨ ધસવું
૩ મરડવું

પ્રુહ (૧ પંડ સેટ્ પ્રોહતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ

પ્રુષ (૧ પંડ સેટ્ પ્રોષતિ) ૧ ખાળવું ૭ બળવું ૩ બૂજવું
૪ ગરમ કરવું [ક]

પ્રુષ્ (૧ પંડ સેટ્ પ્રુષ્ણતિ) ૧ પ્રેમ ઠરવો ૭ પ્રેમાળ હોવું
૩ મીઠમ હોવું, સુદર હોવું ૪ કોમળ હોવું ૫ ચીકણું
હોવું ૬ ભીંજવું, પવાળવું ૭ છાટવું ૮ પૂરવું, ભરવું
૯ પૂર્ણ કરવું ૧૦ છોડી દેવું, ત્યાગ કરવો ૧૧ મુખ
કરવું ૧૨ મેવવું, મેવા કરવી

પ્રેક્ષોટ (૧૦ ઇંડ સેટ્ પ્રેક્ષોટયતિ-તે) ૧ હીંચકવું, જૂવવું

૨ હીંચકાવવું. ૩ ડોલવું, કપવું. ૪ ડોલાવવું. ૫ સંશય પામવો, સંદિગ્ધ થવું.

પ્રેળ (૧ પ૦ સેટ્ પ્રેણતિ) ૧ જવું. ૨ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.
૩ આલિંગન કરવું, ભેટવું. [ઋ]

પ્રેષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પ્રેષતિ) ૧ જવું. ૨ મોકલવું. [ઋ]

પ્રોથ્ (૧ ૩૦ સેટ્ પ્રોથતિ-તે) ૧ સમર્થ હોવું. ૨ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું. ૩ પૂર્ણ થવું. ૪ પૂર્ણ કરવું. ૫ નષ્ટ કરવું. [ઋ]

પ્લક્ષ્ (૧ ૩૦ સેટ્ પ્લક્ષતિ-તે) ખાવું, ભક્ષણ કરવું.

પ્લવ્ (૧ આ૦ સેટ્ પ્લવતે) ૧ ફૂદવું. ૨ તરવું.

પ્લિહ્ (૧ આ૦ સેટ્ પ્લેહતે) જવું.

પ્લી (૧ પ૦ અનિટ્ પ્લીનાતિ, પ્લિનાતિ) ૧ જવું. ૨ આલિંગન કરવું, ભેટવું.

પ્લુ (૧ આ૦ અનિટ્ પ્લવતે) ૧ જવું. ૨ ફૂદવું. ૩ ફરકવું. ૪ ઊડવું. ૫ તરવું. ઞ્-૧ ઊડવું. ૨ ઊછળવું. ૩ ફૂદવું. પરિ-૧ તરવું. ૨ ડૂબકી મારવી. વિ-૧ ડૂબી જવું. ૨ જલમય થવું, પાણીનું પુષ્કળ પૂર આવવું. ૩ ઉપદ્રવ થવો, આક્રમ આવવી. ૪ બળવો થવો, હુલ્લુડ થવું.

પ્લુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પ્લોષતિ) ૧ ખાળવું. ૨ બળવું. ૩ ભૂંજવું. ૪ ગરમ કરવું, [ઋ]

પ્લુષ્ (૪ પ૦ સેટ્ પ્લુષ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

પ્લુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ પ્લુષ્ણાતિ) ૧ પ્રેમ કરવો. ૨ પ્રેમાળ હોવું. ૩ સૌમ્ય હોવું, સુંદર હોવું. ૪ કોમળ હોવું. ૫ ચીકણું હોવું. ૬ ચીકણું કરવું. ૭ ભીંજવું, પલાળવું. ૮ છાંટવું. ૯ પૂરવું, ભરવું. ૧૦. પૂર્ણ કરવું. ૧૧ છોડી દેવું, ત્યાગ

ઠરવો ૧૨ મુક્ત કરવું ૧૩ ચાહવું, ઇચ્છવું ૧૪ દયા
કરવી ૧૫ મેવવું, સેવા કરવી

પ્લુમ્ (૪ પ૦ સેટ્ પ્લુસ્યતિ) ૧ બળવું ૨ બાળવું ૩ બૂજવું
૪ ગરમ ઠરવું ૫ વિભાગ કરવો, વહેંચવું [ઋ]

પ્લેવ્ (૧ આ૦ સેટ્ પ્લેવતે) ૧ સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી ૨ સાર
વાર કરવી ૩ નોકરી ઠરવી [ઋ]

પ્સા (૨ પ૦ બ્હનિદ્ પ્સાતિ) ૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું ૨ વક્ષણ
કરવું, બચાવવું ૩ રાખવું, મૂકવું

ફવ્ફ (૧ પ૦ સેટ્ ફવ્ફતિ) ૧ ધીમે-ધીમે ચાલવું ૨ ધૂટણિયે
ચાલવું, હાથે-પગે ચાલવું ૩ નીચે જવું ૪ અયોગ્ય
રીતે વર્તવું ૫ દુરાચાર મેવવો

ફળ્ (૧ પ૦ સેટ્ ફળતિ) ૧ જવું ૨ અનાયામે ઉત્પન્ન થવું
૩ સહેલાઈથી ઉત્પન્ન ઠરવું ૪ તેજોહીન કરવું ૫ ઉખ્યતા
ઓછી ઠરવી

ફળ્ (૧૦ વ૦ સેટ્ ફાળયતિ-તે) ૧ ચળકવું, ચમકવું ૨ મુશો
મિત હોવું ૩ તેજોહીન કરવું ૪ ઉખ્યતા ઓછી કરવી

ફર્ (૧ પ૦ સેટ્ ફર્તિ) ૧ જવું ૨ પૂર્ણ કરવું, પૂરું કરવું,
૩ ભરવું, પૂરવું

ફર્ (૧ પ૦ સેટ્ ફર્તિ) ૧ ફળવું, ફળવાળું હોવું ૨ ફળ
રૂપ હોવું, રચાણ હોવું, ઘણો પાક અને ઘણા ફળ આવે
એવું હોવું ૩ ફળરૂપ કરવું ૪ સફળ થવું, ઇચ્છા મુજબ
દાય થવું ૫ સફળ કરવું ૬ ઉત્પન્ન થવું ૭ ઉત્પન્ન કરવું
૮ જવું, ગમન કરવું

ફર્ (૧ પ૦ સેટ્ ફર્તિ) ૧ વિકસિત થવું, ખીલવું ૨ વિખ
રાવું ૩ ફાટવું ૪ ફાડવું ૫ ચીરવું ૬ તોડવું [આ, વિ]

ફુલ્લ (૧ પ૦ સેટ્ ફુલ્લતિ) ૧ ફૂલવાળું થવું, પુષ્પયુક્ત થવું.
 ૨ વિકસવું, ખીલવું. ૩ ફૂટી જવું, ઊપસવું. ૪ પ્રકુલિત
 થવું, આનંદમગ્ન થવું. ૫ ફુલાઈ જવું, ખડાઈ મારવી.

ફેલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ફેલતિ) ૧ જવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ સ્થલાં-
 તર કરવું. [ઋ]

ફવલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ફવલતિ) ૧ ઊવવું, ઊવિત હોવું. ૨ હયાત
 હોવું, વિદ્યમાન હોવું.

વંહ્ (૧ આ૦ સેટ્ વંહતે) વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. [ઙ]

વંહ્ (૧ પ૦ સેટ્ વંહતિ) ૧ શોભવું. ૨ અળકવું, અમકવું.
 ૩ ખોલવું, કહેવું. [ઙ]

વંહ્ (૧૦ ૨૦ સેટ્ વંહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વક્ક (૧ આ૦ સેટ્ વક્કતે) ૧ વાંકું હોવું. ૨ વાંકું કરવું.
 ૩ વાંકું-ચૂકું ચાલવું. [ઙ]

વઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ વઠતિ) ૧ પરાક્રમી હોવું. ૨ સમર્થ હોવું.
 ૩ બાકું હોવું. ૪ મોટું હોવું. ૫ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું.

વઢ્ (૧ પ૦ સેટ્ વઢતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વણ્ (૧ પ૦ સેટ્ વણતિ) શબ્દ કરવો.

વદ્ (૧ પ૦ સેટ્ વદતિ) ૧ સ્થિર હોવું, નિશ્ચલ હોવું. ૨ ઊભા
 રહેવું. ૩ સ્વસ્થ થવું. ૪ નિશ્ચય કરવો.

વદ્ (૧ ૩૦ સેટ્ વદતિ-તે) ખોલવું, કહેવું.

વદ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ વાદયતિ-તે) ખોલવું, કહેવું.

વધ્ (૧ આ૦ સેટ્ વીભત્સતે) ૧ ધૂણા કરવી, સૂગ આવવી.
 ૨ ધિક્કારવું. ૩ નિંદવું. ૪ દ્વેષ કરવો.

વધ્ (૧ આ૦ સેટ્ વધતે) ૧ ખાંધવું. ૨ કેદ કરવું. ૩ પકડવું.
 ૪ સંયમન કરવું, કાળખૂમાં રાખવું. ૫ વધ કરવો, હણવું.

વધ્ (૧૦ રૂં સેટ્ વાધયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વન્ (૮ આં સેટ્ વનુતે) યાચવુ, માગવુ

વન્ધ્ (૧ પ૦ અનિટ્ વન્નાતિ) ૧ બાધવુ ૨ ચોટાડવુ ૩ જડવુ
 ૪ ઢેદ, ઢરવુ ૫ પડડવું ૬ મયમન કરવુ, કાખૂમા રાખવું
 ૭ કમોને જીવપ્રદેશો સાથે સચુક્ત કરવા, ડખાયાદિ કરવાથી
 ઠમ્ બાધવા અનુ-૧ સચુક્ત કરવુ, જોડવુ ૨ ઓકત્ર કરવુ
 ૩ અનુસરવુ ૪ સમાગમમા આવવુ, સગ કરવો આ-૧ મજ-
 ખૂત બાધવું ૨ રૂદ્ધ કરવુ, સુક્ત કરવુ રૂદ્-૧ વીંટવુ,
 લપેટવુ ૨ જિંચુ કરીને બાધવુ ૩ જિંચે બાધવુ ૪ ક્ષાસીએ
 લટકાવવુ નિ-૧ કરવુ, બનાવવુ, રચવુ ૨ છૂદ્ધ કરવુ,
 સુક્ત કરવુ ૩ બાધવુ નિર્-આગ્રહ કરવો પ્ર-૧ પ્રબધ
 રૂપે ઠહેવુ, કથારૂપે ઠહેવુ ૨ વિસ્તારથી ઠહેવુ ૩ ઠપ
 નાથી બોલવુ, અટઠળે ઠહેવુ પ્રતિ-૧ રોકવુ, અટકાવવુ
 ૨ વીંટવુ સમ્-૧ સબધ બાધવો, મેળ કરવો ૨ સચુક્ત
 કરવુ, જોડવુ ૩ સારી રીતે બાધવુ

વન્ધ્ (૧૦ રૂં સેટ્ વન્ધયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વન્ધ્ (૧ પ૦ સેટ્ વન્ધતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ

વન્ધ્ (૧ પ૦ સેટ્ વન્ધતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ

વર્ન્ (૧ પ૦ સેટ્ વર્વતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવું

વહ્ (૧ આં સેટ્ વહતે) ૧ શ્રેષ્ઠ હોવુ ૨ સુખ્ય હોવુ ૩ દેવુ,
 આપવુ ૪ યાદ કરવુ ૫ બોલવુ, ઠહેવુ ૬ ઠપડો આપવો
 ૭ ફેલાવવુ, વિસ્તારવુ ૮ ઢાડવુ ૯ હણવુ ૧૦ હુ ખ દેવુ

વહ્ (૧૦ રૂં સેટ્ વહયતિ-તે) ૧ બોવવુ, ઠહેવુ ૨ સુગોષિત
 હોવુ ૩ ચળકવુ, ચમકવુ ૪ હણવુ ૫ હુ ખ દેવુ

- વલ્ (૧ પ૦ સેટ્ વલતિ) ૧ જીવવું, જીવિત હોવું. ૨ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો. ૩ ધાન્યથી કોઠારિયું કે કોઠી ભરવી. ૪ જોવું. ૫ તપાસવું. ૬ વીગતવાર કહેવું. ૭ સ્પષ્ટ કરવું, ખુલ્લું કરવું.
- વલ્ (૧ આ૦ સેટ્ વલતે) ૧ દેવું, આપવું. ૨ જોલવું, કહેવું. ૩ જવું. ૪ ઠપકો દેવો. ૫ ડુંખ દેવું. ૬ હણવું.
- વલ્ (૧૦ ણ૦ સેટ્ વાલયતિ-તે) બાળકની પેઠે પાલન-પોષણ કરવું.
- વલ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ વાલયતે) ૧ વીગતવાર કહેવું. ૨ સ્પષ્ટ કરવું, ખુલ્લું કરવું. ૩ તપાસવું. ૪ જોવું, દેખવું.
- વલ (૧૦ ણ૦ સેટ્ વલયતિ-તે) ૧ જીવવું, જીવિત હોવું. ૨ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો. ૩ ધાન્યથી કોઠારિયું કે કોઠી ભરવી. ૪ જોવું, દેખવું. ૫ તપાસવું. ૬ વીગતવાર કહેવું. ૭ સ્પષ્ટ કરવું, ખુલ્લું કરવું.
- વલ્હ (૧ આ૦ સેટ્ વલ્હતે) ૧ શ્રેષ્ઠ હોવું. ૨ મુખ્ય હોવું. ૩ દેવું, આપવું. ૪ યાદ કરવું. ૫ જોલવું, કહેવું. ૬ ઠપકો આપવો. ૭ ફેલાવવું, વિસ્તારવું. ૮ ઢાંકવું. ૯ હણવું. ૧૦ ડુંખ દેવું.
- વલ્હ (૧૦ ણ૦ સેટ્ વલ્હયતિ-તે) ૧ જોલવું, કહેવું. ૨ શોભવું. ૩ ચળકવું, ચમકવું.
- વસ્ત્ (૧૦ આ૦ સેટ્ વસ્તયતે) ૧ ચાચવું, માગવું. ૨ જવું. ૩ ડુંખ દેવું. ૪ હણવું.
- વહ્ (૧ આ૦ સેટ્ વહતે) વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું.
- વહ્લ્ (૧ આ૦ સેટ્ વહ્લતે) ૧ શ્રેષ્ઠ હોવું. ૨ મુખ્ય હોવું. ૩ દેવું, આપવું. ૪ યાદ કરવું. ૫ જોલવું, કહેવું. ૬ ઠપકો આપવો. ૭ ફેલાવવું, વિસ્તારવું. ૮ ઢાંકવું. ૯ હણવું. ૧૦ ડુંખ દેવું.

વહ્લ (૧૦ રૂં સેદ્ વહ્લયતિ-તે) ૧ શોભવું, ૨ ચળવું, ચમકવું ૩ ખોલવું, ઠેલેવું

વાહ્ (૧ આં સેદ્ વાહતે) ૧ નહાવું ૨ ઢૂળકી મારવી ૩ ઢૂળી જવું ૪ પલાળવું, ભીંજવું [ઋ]

વાધ્ (૧ આં સેદ્ વાધતે) ૧ નડવું, અડચણ કરવી ૨ વિધન કરવું ૩ વિરોધ કરવો ૪ બાધવું, બાઝવું, ટટો કરવો ૫ રોકવું, અટકાવવું ૬ પીડવું, દુખ દેવું સમ્-૧ મદન કરવું ૭ પગથપી કરવી ૮ દુખ દેવું [ઋ]

વાહ્ (૧ આં સેદ્ વાહતે) પ્રયત્ન કરવો [ઋ]

વિદ્ (૧ પં સેદ્ વેદતિ) ૧ આક્રોશ કરવો ૨ શાપ દેવો ૩ ગાળ દેવી ૪ નિદવું

વિન્દ્ (૧ પં સેદ્ વિન્દતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ચ]

વિન્દ્ (૧ પં સેદ્ વિન્દતિ) ૧ અવયવ કરવા, વિભાગ કરવા ૨ અવયવ હોવા, વિભાગ હોવા [ચ]

વિન્મ્ (૧ પં સેદ્ વિન્મતિ) ૧ સુગોષિત હોવું ૨ ચળકવું

વિલ્ (૬ પં સેદ્ વિલતિ) ૧ ખીલ કરવું જીદર વગેરેએ દર કરવું ૨ બખોલ કરવી ૩ ચુકા કરવી ૪ છિદ્ર કરવું, બાકુ પાડવું ૫ કાણુ પાડવું ૬ ભેદવું, ફાડવું

વિલ્ (૧ પં સેદ્ વેલતિ) ૧ ફેકવું ૨ ઉઠાવવું, ઉડાડવું ૩ ખીલ કરવું, જીદર વગેરેએ દર કરવું ૪ બખોલ કરવી ૫ ચુકા કરવી ૬ છિદ્ર કરવું, બાકુ પાડવું ૭ કાણુ પાડવું ૮ ભેદવું, ફાડવું

વિલ્ (૧૦ રૂં સેદ્ વેલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વિલ્ (૪ પં સેદ્ વિલયતિ) ૧ ફેકવું ૨ ઉઠાવવું, ઉડાડવું

વુક્ક (૧ પ૦ સેટ્ વુક્કતિ) ૧ કૂતરાનું ભસવું. ૨ સિંહાદિનું ગર્જવું. ૩ ગધેડાનું ભૂંકવું. ૪ કૂતરાની પેઠે બકબકાટ કરવો. ૫ વહેવું. ૬ તિરસ્કારવું. ૭ ભાષણ કરવું. ૮ ખેલવું, કહેવું.
 વુક્ક (૧૦ ર૦ સેટ્ વુક્કયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ ખેલાવવું. ૩ પીડવું, દુઃખ દેવું.

વુદ્ (૧ પ૦ સેટ્ વોદતિ) હણવું.

વુદ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વોદયતિ-તે) હણવું.

વુદ્ (૬ પ૦ સેટ્ વુદતિ) ૧ છોડવું, ત્યાગ કરવો. ૨ વસ્ત્રાદિથી ઢાંકવું.

વુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ વુણ્ઠતિ) ૧ હણવું. ૨ જખમી કરવું. ૩ માર મારવો. ૪ દુઃખ દેવું. [ચ]

વુણ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વુણ્ઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વુદ્ (૧ ર૦ સેટ્ વોદતિ-તે) ૧ ઝીણવટથી બેવું. ૨ સારાસારનો વિચાર કરવો. ૩ વિવેચન કરવું.

વુધ્ (૧ પ૦ સેટ્ વોધતિ) ૧ જણાવવું, જ્ઞાન કરાવવું. ૨ યોધ આપવો, પ્રતિયોધ કરવો.

વુધ્ (૧ ર૦ સેટ્ વોધતિ-તે) ૧ જાણવું, સમજવું. ૨ જાગવું, જાગી જવું. ૩ જાગૃત રહેવું, જાગતા રહેવું. અભિનિ-નિશ્ચિતરૂપે જાણવું. પ્ર-૧ જાગવું, જાગી જવું. ૨ જાગૃત રહેવું, જાગતા રહેવું. પ્રતિ-૧ શિખામણ આપવી, સમજાવવું. ૨ ઉપદેશ આપવો. ૩ રાહ બેવી, વાટ બેવી. પ્રતિવિ-૧ જાગવું, જાગી જવું. ૨ જાગૃત રહેવું, જાગતા રહેવું. સંપ્ર-સત્યજ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરવું. [ઋ]

વુધ્ (૪ આ૦ અનિદ્ વુધ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વુન્દ (૧ હ૦ સેદ્ વુન્દતિ-તે) ૧ વિચારવુ ૨ જાણવુ,
સમજવુ ૩ દેખવુ, જોવુ [ઋ, ઋ]

વુન્ધ (૧ હ૦ સેદ્ વુન્ધતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ, ઋ]

વુન્ધ (૧ પ૦ સેદ્ વુન્ધતિ) ૧ હણવુ ૨ પીડવુ ૩ ખાધવુ [ઋ]

વુન્ધ (૧૦ હ૦ સેદ્ વુન્ધયતિ-તે) ૧ હણવુ ૨ પીડવુ ૩ ખાધવુ

વુલ્ (૧ પ૦ સેદ્ વોલતિ) ૧ ફૂળવુ ૨ ફૂળકી મારવી
૩ ઝોળવુ, પ્રવાહી વસ્તુમા ઝોળવુ-ઝોળાવુ

વુલ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વોલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વુસ્ (૪ પ૦ સેદ્ વુસ્યતિ) છોડવુ, ત્યાગ કરવો

વુસ્ત્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વુસ્તયતિ-તે) ૧ આદર-સત્કાર કરવો
૨ વદન કરવુ ૩ અપમાન કરવુ ૪ તિગ્સ્કારવુ

વૃહ (૧ પ૦ સેદ્ વૃહતિ) ૧ વધવુ, વૃદ્ધિગત થવુ ૨ હાથીએ
ગર્જના કરવી ૩ જિએ સાહે શબ્દ કરવો ૪ સુશોભિત
હોવુ ૫ ચળકવુ, ચમકવુ ૬ ઝોલવુ [ઋ]

વૃહ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વૃહયતિ-તે) ૧ શોભવુ ૨ ચળકવુ ૩ ઝોલવુ

વૃહ (૧ પ૦ સેદ્ વૃહતિ) ૧ વધવુ, વૃદ્ધિગત થવુ ૨ જિએ
સાહે શબ્દ કરવો [ઋ]

વૃહ્ (૬ પ૦ સેદ્ વૃહતિ) ૧ ઉદ્યમ કરવો, પ્રયામ કરવો
૨ ઉઠાવવુ, જિએ કરવુ ૩ ઉપાડવુ ૪ ઉદ્ધાર કરવો,
ઉદ્ધરવુ, સારી સ્થિતિ કરવી

વૃ (૧ હ૦ સેદ્ વૃણાતિ, વૃણીતે) ૧ પાલન-પોષણ કરવુ
૨ ગ્રક્ષણ કરવુ, બચાવવુ ૩ ધારણ કરવુ ૪ સ્વીકારવુ,
ગ્રહણ કરવુ ૫ પસંદ કરવુ ૬ માગવુ, ચાચવુ ૭ પીણવુ

વેહ્ (૧ આ૦ સેદ્ વેહતે) પ્રયત્ન કરવો [ઋ]

વ્યુપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ વ્યોપયતિ-તે) છોડવું, ત્યાગ કરવો.

વ્યુપ્ (૪ ૫૦ સેટ્ વ્યુપ્યતિ) ૧ ખાળવું. ૨ ખાળવું. ૩ ભૂંજવું.
૪ વિભાગ કરવો. ૫ ટુકડા કરવા.

વ્યુસ્ (૪ ૫૦ સેટ્ વ્યુસ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વ્રણ્ (૧ ૫૦ સેટ્ વ્રણતિ) શબ્દ કરવો.

વ્રૂ (૨ ૩૦ અનિટ્ વ્રવીતિ, વ્રૂતે । આહ) ૧ બોલવું, કહેવું.
અનુ-૧ અનુવાદ કરવો, ભાષાંતર કરવું. ૨ પછીથી બોલવું.
પ્રતિ-૧ ઉત્તર આપવો. ૨ વિરુદ્ધ બોલવું. વિ-૧ વિરુદ્ધ
બોલવું. ૨ વિવાદ કરવો.

વ્રૂસ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ વ્રૂસ્યતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વ્લી (૧ ૫૦ અનિટ્ વ્લિનાતિ, વ્લીનાતિ) ૧ સ્વીકારવું, ગ્રહણ
કરવું. ૨ પસંદ કરવું. ૩ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું. ૪ ઓઢા-
કવું. ૫ જવું. ૬ સરકવું, ખસવું. ૭ વીણવું.

વ્લેષ્ક (૧ ૫૦ સેટ્ વ્લેષ્કતિ) ભેવું, દેખવું.

વ્લેષ્ક (૧૦ ૩૦ સેટ્ વ્લેષ્કયતિ-તે) ભેવું, દેખવું.

મક્ષ્ (૧ ૩૦ સેટ્ મક્ષતિ-તે) ખાવું, ભક્ષણ કરવું.

મક્ષ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ મક્ષ્યતિ-તે) ખાવું, ભક્ષણ કરવું.

મજ્ (૧ ૩૦ અનિટ્ મજતિ-તે) ૧ ભજવું, ભજન કરવું.
૨ સેવા કરવી. ૩ ભોગવવું, ઉપભોગ કરવો. ૪ આશરો
લેવો. ૫ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૬ વહેંચવું. ૭ વિભાગ કરવો,
બુઢું કરવું. ૮ અપેક્ષાએ થવું કે ન થવું, કરવું કે ન કરવું;
ઈત્યાદિ અપેક્ષાશ્રિત વિધિ-નિષેધરૂપ ભજના કરવી. વિ-
૧ વિભાગ કરવો, બુઢું કરવું. ૨ વહેંચવું. ૩ અપેક્ષાશ્રિત
વિધિ-નિષેધરૂપ ભજના કરવી. સમ્-ભાગ આપવો. સંવિ-
૧ ભાગ આપવો, ૨ બક્ષિસ આપવું.

મજ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ માજયતિ-તે) ૧ પકાવણુ, રાધણુ ૨ દેણુ,
આપણુ ૩ જુદું ઠગણું, અલગ કરણુ

મજ્જ (૭ વ૦ અનિદ્ મનક્કિ) ૧ ભાગણુ ૨ ટુકડા કરવા
૩ તોડણું ૪ ફેડણું ૫ નાટ કરણુ ૬ ભાગાડણું, નસાડણુ
૭ પરાજય કરવો, હરાવણુ [ઓ]

મજ્જ (૧૦ વ૦ સેદ્ મજ્જયતિ-તે) ૧ સુશોભિત હોણુ ૨ અળકણું,
અમકણું ૩ બોલણુ, કહેણુ પ્રતિ-વિવાહ કરવો વિ-માપણુ

મજ્જ (૧ વ૦ સેદ્ મજ્જતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ષ]

મદ્ (૧ વ૦ સેદ્ મટતિ) ૧ ભાડે ગળણું ૨ ભાડે આપણું
૩ નોકરી કરવી ૪ નોકર રાખવો ૫ મળુગી કરવી
૬ મળુરી લેવી ૭ પગાર લેવો ૮ પાલન-પોષણ કરણુ
૯ ધરણું, ધારણ કરણું ૧૦ ભરણું, પૂરણું ૧૧ ભઠણું, ઠપકો
આપવો ૧૨ બકવાહ કરવો ૧૩ વિવાહ કરવો ૧૪ બોલણુ

મળ (૧ વ૦ સેદ્ મળતિ) બોલણુ, કહેણુ પ્રતિ-ઉત્તર આપવો,
જવાબ દેવો

મળ્દ (૧ વ૦ સેદ્ મળ્દતિ) ૧ ઠગણુ ૨ ફસાવણું [ષ]

મળ્દ (૧૦ વ૦ સેદ્ મળ્દયતિ-તે) ૧ ઠગણુ ૨ ફસાવણું

મળ્દ (૧ વ૦ સેદ્ મળ્દતે) ૧ ભાડણુ, ગાળ દેવી ૨ કલક
આપણું ૩ નિદા કરવી ૪ ઠપકો દેવો ૫ બોલણું, કહેણું
૬ મશકરી કરવી ૭ રમણુ [ષ]

મળ્દ (૧ વ૦ સેદ્ મળ્દતિ) ૧ કટ્યાણુકારી બોલણુ ૨ કટ્યાણુ
કારી હોણું, માગલિક હોણું ૩ શુભ કાર્ય કરણું [ષ]

મળ્દ (૧૦ વ૦ સેદ્ મળ્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મન્ (૧ વ૦ સેદ્ મનતિ) પૂજણું, પૂજા કરવી

મન્દ (૧ ઉ૦ સેટ્ મન્દતિ-તે) ૧ સુખી હોવું. ૨ સુખી કરવું.
૩ કલ્યાણકારી બોલવું. ૪ કલ્યાણકારી હોવું, માંગલિક
હોવું. ૫ શુભ કાર્ય કરવું. ૬ પ્રેમ કરવો, પ્રીતિ કરવી.
૭ ચળકવું, ચમકવું. [૩]

મન્દ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ મન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મરણ (૧૧ પ૦ સેટ્ મરણયતિ) ૧ ભરણ-પોષણ કરવું. ૨ ધરવું,
ધારણ કરવું. ૩ જવું.

મર્ત્સ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ મર્ત્સયતિ-તે) ૧ તિરસ્કારવું, ધિષ્કારવું.
૨ ઠપકો આપવો. ૩ ધમકાવવું, ધમકી આપવી. ૪ બીવ-
રાવવું. ૫ દૂષણ દેવું. ૬ નિંદવું.

મર્મ (૧ પ૦ સેટ્ મર્મતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

મર્વ (૧ પ૦ સેટ્ મર્વતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું. ૩ ભોજન
કરવું, લક્ષણ કરવું, ખાવું.

મલ્ (૧ આ૦ સેટ્ મલતે) ૧ વ્યાખ્યાન આપવું, ભાષણ કરવું.
૨ બોલવું, કહેવું. ૩ ઠપકો દેવો. ૪ જણાવવું, સમજાવવું.
૫ દેવું, આપવું. ૬ હુઃખ દેવું. ૭ હણવું. સમ્-૧ સાંભ-
ળવું. ૨ સાંભાળવું, સાંભાળ રાખવી. ૩ સાવધાન રહેવું.

મલ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ માલયતિ-તે) ૧ જોવું, દેખવું. ૨ તપાસવું.
૩ વીગતવાર કહેવું. ૪ વિવાદ કરવો. નિ-જોવું, દેખવું.
સમ્-૧ સાંભાળ રાખવી. ૨ સાવધાન રહેવું. ૩ સાંભળવું.

મલ (૧૦ આ૦ સેટ્ મલયતે) ૧ વાદ-વિવાદ કરવો. ૨ ઉપર
ફેંકવું.

મલ્ (૧ આ૦ સેટ્ મલતે) ૧ વ્યાખ્યાન આપવું, ભાષણ કરવું.
૨ બોલવું, કહેવું. ૩ ઠપકો દેવો. ૪ જણાવવું, સમજાવવું.
૫ દેવું, આપવું. ૬ હુઃખ દેવું. ૭ હણવું.

મષ્ટ (૧ પ૦ સેટ મષ્ટિ) ૧ કૃતરાઓ ભસવુ ૨ કૃતરાની પેઠે
ખડવાદ ઠરવો ૩ નિદા ઠરવી

મસ્ટ (૧૧ પ૦ સેટ મસ્ટિ) ખાવુ, લક્ષણ કરવુ

મસ્ટ (૩ પ૦ સેટ વમસ્ટિ) ૧ સુશોભિત હોવુ ૨ ચળકવુ,
ચમકવુ ૩ ઠપકો આપવો ૪ ધમકી આપવી ૫ ઠરાવવુ
૬ ધિક્કારવુ ૭ કપણ દેવુ ૮ નિદવુ

મા (૨ પ૦ અનિદ માતિ) ૧ સુશોભિત હોવુ ૨ ચળકવુ,
ચમકવુ ૩ પ્રકાશવુ ૪ આનદી હોવુ ૫ ભાસવુ, લાગવુ,
જણાવુ ૬ હોવુ, વિદ્યમાન હોવુ ૭ કુકવુ. ૮ ધમવુ
૯ શુભે થવુ

માજ (૧૦ ૩૦ સેટ માજયતિ-તે) ૧ વિભાગ કરવો, જુદું
કરવુ ૨ વહેચવુ ૩ ભાગવુ ૪ ભાગાકાર કરવો સવિ-
૧ ભાગ આપવો ૨ બક્ષિસ આપવુ ૩ ભેટ આપવુ

મામ્ (૧ આ૦ સેટ મામતે) ક્રોધ ઠરવો, શુભે થવુ

મામ (૧૦ ૩૦ સેટ મામયતિ-તે) ક્રોધ કરવો, શુભે થવુ

માપ (૧ આ૦ સેટ માપતે) ખોલવુ, ઢહેવુ અનુ-૧ અનુવાદ
ઠરવો, ભાષાતર ઠરવુ ૨ ચિંતન કરવુ ૩ પાછળ ખોલવુ
અવ-ચાચના ઠરવી, માગવુ આ-૧ ભાષણ ઠરવુ ૨ ખોલવુ,
ઠહેવુ પરિ-૧ વીગતવાર ઠહેવુ ૨ નિદાયકતા ખોલવુ
વિ-૧ મારી ગીતે ઠહેવુ, અપદ ઠહેવુ ૩ વ્યાખ્યા ઠરવી
૩ વિરુદ્ધથી વિધાન ઠરવુ ૪ વિરુદ્ધ ખોલવુ

માસ્ટ (૧ આ૦ સેટ માસ્ટે) ૧ સુશોભિત હોવુ ૨ ચઢચઢિત
હોવુ, ચમકવુ ૩ ભામવુ, લાગવુ, જણાવુ ૪ ધમક હોવુ
૫ દેખાવુ, દિગોચર થવુ

મિશ્ર (૧ આ૦ સેટ્ મિશ્રતે) ૧ માગવું, ભીખ માગવી. ૨ ઢોલ કરવો. ૩ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. ૪ પ્રાપ્ત ન કરવું, ન મેળવવું. ૫ કલેશ પામવો. ૬ ગ્લાનિ પામવી, થાકી જવું.
 મિદ્ (૭ ઉ૦ અનિદ્ મિનત્તિ, મિન્તે-મિન્તે) ૧ ભેદવું, ફાડવું, ચીરવું. ૨ ટુકડા કરવા. ૩ વિભાગ કરવો, ભાગ પાડવો. ૪ ભિન્ન કરવું, બીજું કરવું, અન્ય કરવું. ઉદ્-૧ ઊંચું કરવું, ઊભું કરવું. ૨ વિકસિત કરવું, પ્રકુલિત કરવું. ૩ અંકુરિત કરવું. ૪ ભેદવું, ફાડવું. પરિ-૧ બાણવું. ૨ ખોલવું, કહેવું. ૩ ભેદવું, ફાડવું. [ઋ]

મિદ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ મેદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મિન્દ્ (૧ પ૦ સેટ્ મિન્દતિ) ૧ ભેદવું, ફાડવું, ચીરવું. ૨ ટુકડા કરવા. ૩ વિભાગ કરવો, ભાગ પાડવો. [ચ]

મિલ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ મેલયતિ-તે) ૧ વિભાગ કરવો, અલગ કરવું. ૨ ભેદવું, ફાડવું. ૩ ખીલ કરવું, ઊદર વગેરેએ દર કરવું. ૪ ખખોલ કરવી. ૫ ગુફા કરવી. ૬ છિદ્ર કરવું, ખાંકું પાડવું. ૭ કાણું પાડવું.

મિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મેષતિ) ૧ રોગ મટાડવા માટે ઇલાજ લેવો, ઔષધ વગેરે આપવું. ૨ રોગની પરીક્ષા કરવી. ૩ વૈદું કરવું. ૪ માંદાની સારવાર કરવી. ૫ લય પામવો, બીલું, ડરવું.

મિષજ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ મિષજ્યતિ) ૧ રોગ મટાડવા માટે ઇલાજ લેવો, દવા વગેરે આપવું. ૨ રોગની પરીક્ષા કરવી. ૩ વૈદું કરવું, હોંકટરી કરવી. ૪ માંદાની સારવાર કરવી.

મિષ્ણજ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ મિષ્ણજ્યતિ) ૧ સારવાર કરવી. ૨ સેવવું, સેવા કરવી. ૩ નોકરી કરવી.

- મિષ્ણુક (૧૧ પ૦ સેદ્ મિષ્ણુક્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 મી (૧ પ૦ અનિદ્ મયતિ) ખીણ, ભય પામવો
 મી (૩ પ૦ અનિદ્ વિમેતિ) ખીણ, ભય પામવો [ચિ]
 મી (૯ પ૦ અનિદ્ મિનાતિ, મીનાતિ) ૧ ખીણ, ભય પામવો
 ૨ ભરણ-પોષણ કરવું
 મી (૧૦ પ૦ સેદ્ માયયતિ-તે) ખીણ, ભય પામવો
 મુજ્ (૬ પ૦ અનિદ્ મુજતિ) ૧ વાકું હોવું ૨ વાકું કરવું
 ૩ મરડવું ૪ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ ઢગવી [ઓ]
 મુજ્ (૭ પ૦ અનિદ્ મુનક્તિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું ૨ રક્ષણ
 કરવું, બચાવવું
 મુજ્ (૭ આ૦ અનિદ્ મુદ્ધતે) ૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું ૨ ભોગ
 વધુ, ઉપભોગ કરવો ૩ મેવવું, મેવન કરવું ૪ સહેવું,
 મહન કરવું સમ્-સભોગ કરવો, મૈથુન મેવવું
 મુણ્ (૧ આ૦ સેદ્ મુણ્ઠતે) ૧ સ્વીકારવું, ગ્રહણ કરવું ૨ આ
 શ્રય આપવો ૩ પાલન કરવું ૪ ઉદ્ધત થવું [ઉ]
 મુરજ્ (૧ આ૦ સેદ્ મુરજતે) પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું
 મુરણ (૧૧ પ૦ સેદ્ મુરણ્યતિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું
 ૨ ધરવું, ધારણ કરવું ૩ સુદ્ધ કરવું
 મુર્ (૧ પ૦ સેદ્ મૂર્વતિ) ખાણ, ભક્ષણ કરવું
 મૂ (૧ પ૦ સેદ્ મૂવતિ) ૧ હોવું, વિદ્યમાન હોવું ૨ થવું,
 ઊપજવું, ઉત્પન્ન થવું ૩ જન્મવું ૪ રહેવું, વસવું ૫ પ્રાપ્ત
 થવું, મળવું ૬ પ્રાપ્ત કરવું, પામવું, મેળવવું અધિ-
 ૧ અધિક હોવું, વધારે હોવું ૨ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું
 ૩ સત્તાધીશ હોવું, હકુમત કરવી અનુ-૧ અનુભવવું,
 અનુભવ કરવો ૨ લાણવું, સમજવું ૩ ભોગવું, ઉપ

ભોગ કરવો. ૪ સહેવું, સહન કરવું. ૫ શોધવું, ખોજ કરવી. ૬ પાછળ જન્મવું. અન્તર્-અંતર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું. અભિ-૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું. ૩ હરાવવું. ૪ દુઃખ દેવું. ૫ દુઃખી હોવું. આ-ભાગ મળવો. આવિસ્-૧ પ્રગટ થવું. ૨ ખુલ્લું થવું. ૩ દેખાવું. ૪ ઉત્પન્ન થવું. ડ્-૧ ઉત્પન્ન થવું, ઊપજવું, નીપજવું. ૨ જન્મવું. તિરસ્-૧ અંતર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું. ૨ વાંકું થવું. ૩ આડું હોવું, વચ્ચે હોવું. પરા-૧ પરાભવ કરવો, હરાવવું. ૨ તિરસ્કારવું. ૩ અપમાન કરવું. પરિ-૧ હરાવવું. ૨ તિરસ્કારવું. ૩ અપમાન કરવું. ૪ ઘેરવું, ઘેરી લેવું. પ્ર-૧ સમર્થ હોવું, શક્તિમાન હોવું. ૨ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું. ૩ સત્તાધીશ હોવું, હકુમત ચલાવવી. ૪ પહોંચી વળવું, સ્પર્ધામાં ખરાબરી કરવી. ૫ અધિક થવું, વધવું. ૬ ઉત્પન્ન થવું. ૭ દેખાવું, દૃષ્ટિગોચર થવું. ૮ જવું, ગમન કરવું. પ્રતિ-૧ જામીન થવું, ખાંચધરી વહોરવી. ૨ ખટલામાં આપવું. ૩ તુલ્યરૂપ હોવું. પ્રાદુસ્-૧ પ્રગટ થવું. ૨ ખુલ્લું થવું. વિ-વ્યાપક હોવું, વ્યાપીને રહેવું. ૨ સ્વામી હોવું, ધણી હોવું. ૩ સમર્થ હોવું. ૪ સત્તાધીશ હોવું, હકુમત કરવી. ૫ આશ્રય દેવો. ૬ પાલન કરવું. ૭ સ્થાપવું, સ્થાપન કરવું. ૮ જોવું, દેખવું. વ્યતિ-પરસ્પર, મિત્ર થવું. સમ્-૧ સંભાવના કરવી, “આમ અથવા આટલું હોવું જોઈએ” એ પ્રમાણે અટકળ કરવી. ૨ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું. ૩ સમાવેશ થવો. ૪ ઉત્પન્ન થવું. ૫ સમર્થ હોવું. ૬ પરાક્રમી હોવું. ૭ જીતવું. ૮ એકત્ર કરવું, મેળાપ કરવો.

મૂ (૧ આં સેટ્ મવતે) ૧ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું ૨ પ્રાપ્ત થવું, મળવું ૩ હોવું, વિદ્યમાન હોવું ૪ થવું, ઊપજવું, ઉત્પન્ન થવું ૫ જન્મવું ૬ રહેવું, વસવું

મૂ (૧૦ આં સેટ્ માવયતે) ૧ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું ૨ પ્રાપ્ત થવું મળવું

મૂ (૧૦ ઉં સેટ્ માવયતિ-તે) ૧ ઠરમોવવું, મહેલ પ્રવાહી પદાર્થ સાથે ભેળવીને મસળવું ૨ એકત્ર કરવું, ભેળવવું, મેળવવું ૩ સરઘારિત કરવું ૪ ચિંતન કરવું, વિચારવું ૫ મનન કરવું ૬ શુદ્ધ થવું, પવિત્ર થવું ૭ શુદ્ધ કરવું, પવિત્ર કરવું ૮ અવગ્રહ થવું ૯ સ્વઅગ્રહ કરવું

મૂપ્ (૧ પં સેટ્ મૂપતિ) ૧ શબ્દગારવું, સુશોભિત કરવું ૨ આભૂષણ પહેરાવવું

મૂપ્ (૧૦ ઉં સેટ્ મૂપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃ (૧ ઉં અનિટ્ મરતિ-તે) ૧ પાલન-પોષણ કરવું ૨ આશ્રય દેવો ૩ ધરવું, ધારણ કરવું ૪ ભરવું, પૂરવું ૫ ભરી દેવું, પૂર કરવું સમ્-સંક્ષેપ કરવો, સંટોચ કરવો ૨ પાલન-પોષણ કરવું ૩ ધરવું, ધારણ કરવું

મૃ (૩ ઉં અનિટ્ નિમર્તિ, નિમૃતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [દ્ર, હ્ર]

મૃશ્ (૧ ઉં સેટ્ મૃશતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું, ચમકવું ૩ જોલવું, કહેવું [ચ]

મૃશ્ (૧૦ ઉં સેટ્ મૃશયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃજ્ (૧ આં સેટ્ મજતે) ૧ ભૂલવું ૨ શેડવું ૩ તળવું [જે]

મૃહ્ (૬ પં સેટ્ મૃહતિ) ૧ નહાવું ૨ હૂણડી મારવી

મૃત્તીય (૧ આં સેટ્ મૃત્તીયતે) ક્રોધ કરવો, ગુસ્સે વધવું

મૃશ્ (૪ પ૦ સેટ્ મૃશ્યતિ) ૧ નીચે પડવું. ૨ બ્રહ્મ થવું, પતિત થવું. [ક]

મૃ (૧ પ૦ સેટ્ મૃણાતિ) ૧ ભૂંજવું. ૨ શેકવું. ૩ તળવું. ૪ ભરણુ-પોષણુ કરવું. ૫ રક્ષણુ કરવું. ૬ ધરવું, ધારણુ કરવું. ૭ ઝાલવું, થોભવું. ૮ પકડવું. ૯ વઢવું. ૧૦ ઠપકો દેવો. ૧૧ તિરસ્કારવું.

મેષ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ મેષતિ-તે) ૧ ખીવું, ડરવું. ૨ જવું. [ઋ]

મ્યસ્ (૧ આ૦ સેટ્ મ્યસતે) ખીવું, ભય પામવો.

મ્રશ્ (૧ આ૦ સેટ્ મ્રશતે) ૧ નીચે પડવું. ૨ પડી જવું. ૩ સ્ખલિત થવું. ૪ ચૂકવું, ભૂલ કરવી. ૫ બ્રહ્મ થવું, પતિત થવું. ૬ પલાયન કરવું, નાસી જવું. ૭ રહિત હોવું, વિના હોવું, સિવાય હોવું. ૮ તૂટવું. ૯ ફૂટવું. ૧૦ ખંડિત થવું. ૧૧ ભાંગી જવું. ૧૨ ભાંગવું, ભાંગી નાખવું. ૧૩ નષ્ટ થવું. ૧૪ નષ્ટ કરવું. [ક]

મ્રશ્ (૪ પ૦ સેટ્ મ્રશ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ક]

મ્રસ્ (૧ આ૦ સેટ્ મ્રસતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ક]

મ્રક્ષ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ મ્રક્ષતિ-તે) ખાવું, ભક્ષણુ કરવું.

મ્રણ્ (૧ પ૦ સેટ્ મ્રણતિ) શબ્દ કરવો.

મ્રમ્ (૧ પ૦ સેટ્ મ્રમતિ, મ્રમ્યતિ) ૧ ચક્રાકાર ધૂમવું, ભમવું, ફરવું. ૨ ભટકવું, રખડવું. ૩ પર્યાટન કરવું, ભ્રમણુ કરવું. ૪ ભ્રમણા થવી, બ્રાંતિ થવી. ૫ ભૂલ કરવી. વિ-૧ વિલાસ કરવો. ૨ ક્રીડા કરવી, રમવું. સમ્-૧ ભયભીત થવું, ગભરાવું. ૨ બ્રાંતિ થવી. ૩ સન્માન કરવું, સત્કાર કરવો. ૪ અતિશય ભ્રમણુ કરવું. [ક]

બ્રમ્ (૪ પ૦ સેદ્ બ્રામ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક]

બ્રશ્ (૪ પ૦ સેદ્ બ્રશ્યતિ) ૧ નીચે પડવું ૨ પડી જવું
૩ અખલિત થવું ૪ ચૂકવું, ભૂલ કરવી ૫ બ્રષ્ થવું, પતિત
થવું ૬ પલાયન કરવું, નામી જવું ૭ ગહિત હોવું, વિના
હોવું, મિવાય હોવું ૮ તટવું ૯ ફૂટવું ૧૦ ખડિત થવું
૧૧ ભાગી જવું ૧૨ નષ્ થવું ૧૩ નષ્ ઠરવું [ક]

બ્રસ્જ (૬ ઇ૦ અનિદ્ બ્રજ્જતિ-તે) ૧ ભૂજવું ૨ શેઠવું ૩ તળવું
૪ પકાવવું, રાધવું

બ્રાજ્ (૧ આ૦ સેદ્ બ્રાજતે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું ૨ ચળ
વું, ચકચકિત હોવું

બ્રાજ્ (૧ આ૦ સેદ્ બ્રાજતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ટ]

બ્રાશ્ (૧ આ૦ સેદ્ બ્રાશતે, બ્રાશ્યતે) ૧ શોભવું, સુશોભિત
હોવું ૨ ચળવું, ચમકવું [ક્ર, ટ]

બ્રાસ્ (૧ આ૦ સેદ્ બ્રાસતે, બ્રાસ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ટ]

બ્રી (૧ પ૦ અનિદ્ બ્રીણતિ, બ્રિણતિ) ૧ ભરવું-પોપવું ઠરવું
૨ આગ્રય દેવો ૩ ધરવું, ધારવું કરવું ૪ ખાલવું, થોભવું
૫ પકડવું ૬ ભરવું, પૂરવું ૭ ભરી દેવું, પૂરું ઠરવું
૮ ખીવું, ભય પામવો

બ્રુજ્ (૬ પ૦ સેદ્ બ્રુજ્જતિ) ૧ એકડું ઠરવું ૨ સૂત્રક ઠરવો
૩ એડું થવું ૪ ઢાકવું ૫ પાધરવું

બ્રૂગ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ બ્રૂણયતે) ૧ આશા ગખવી ૨ ઇચ્છવું
૩ વિશ્વાસ રાખવો ૪ શક્તિ થવું, સશય કરવો ૫ ખીવું

બ્રેન્ (૧ આ૦ સેદ્ બ્રેનતે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું ૨ ચળ
વું, ચમકવું [ક્ર]

ઐષ્ (૧ હ૦ સેટ્ ઐષતિ-તે) ૧ નીતિબ્રષ્ થવું, પતિત થવું.

૨ ખીવું, લય પામવો. ૩ હાલવું, કંપવું. ૪ જવું, ચાલવું. [ઋ]

મ્લક્ષ્ (૧ હ૦ સેટ્ મ્લક્ષતિ-તે) ૧ લક્ષણ કરવું.

મ્લાશ્ (૧ આ૦ સેટ્ મ્લાશતે, મ્લાશ્યતે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. [ઋ, ટુ]

મ્લાસ (૧ આ૦ સેટ્ મ્લાસતે, મ્લાસ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ, ટુ]

મ્લેષ્ (૧ હ૦ સેટ્ મ્લેષતિ-તે) ૧ નીતિબ્રષ્ થવું, પતિત થવું.

૨ ખીવું, લય પામવો. ૩ હાલવું, કંપવું. ૪ જવું, ચાલવું. [ઋ]

મંહ્ (૧ આ૦ સેટ્ મંહતે) વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. [હ]

મંહ્ (૧ પ૦ સેટ્ મંહતિ) ૧ સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. [હ]

મંહ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ મંહ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મક્ (૧ આ૦ સેટ્ મક્તે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

મક્ક (૧ આ૦ સેટ્ મક્કતે) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

મક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ મક્ષતિ) ૧ એકઠું કરવું. ૨ એકઠું થવું.

૩ મિશ્રિત કરવું, લેખવું. ૪ મિશ્રિત થવું, લખી જવું.

૫ ભરવું, પૂરવું. ૬ રોકવું, અટકાવવું. ૭ ક્રોધ કરવો.

મલ્ (૧ પ૦ સેટ્ મલતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

૩ સરકવું, ખસવું. ૪ હાલવું, કંપવું.

મગ્ (૧ પ૦ સેટ્ મગતિ) ૧ જવું. ૨ સ્થલાંતર કરવું.

મગધ (૧૧ પ૦ સેટ્ મગધ્યતિ) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ નીચની નોકરી કરવી. ૩ ચાચવું, માગવું. ૪ પૂછવું.

મઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ મઙ્કતે) ૧ શણગારવું, સુશોભિત કરવું.

૨ જવું. ૩ સ્થલાંતર કરવું. ૪ સરકવું, ખસવું. [હ]

મદ્ (૧ પ૦ સેદ્ મદ્ધતિ) ૧ જણ ૨ સગ્ગણ, ખમણ ૩ હાલણ,
૮૫ણ [૮]

મદ્ (૧ પ૦ સેદ્ મદ્ધતિ) ૧ જણ ૨ મરકણ, ખસણ ૩ હા
લણ, ૮૫ણ ૪ જાણણ ૫ સાધણ [૯]

મદ્ધ (૧ પ૦ સેદ્ મદ્ધતિ) શણગારણ, મુશોભિત ૮૫ણ [૧૦]

મદ્ (૧ આ૦ સેદ્ મદ્ધતે) ૧ ઉતાવળા ચાલણ ૨ ખરાળ
ગીતે ચાલણ ૩ ચાલવા માડણ, ચાલવાની ગડઆત ઠરવી
૪ જણ, ચાલણ ૫ ઠગણ, છેતરણ ૬ જુગાર રમવો
૭ આગલ કરવો, શરૂઆત ઠરવી ૮ જલગી કરણ ૯ ઉતા
વળ ઠરવી ૧૦ તિરસ્કારણ ૧૧ દોષ દેવો ૧૨ નિંદણ [૧૧]

મચ્ (૧ આ૦ સેદ્ મચ્તે) ૧ ઠપટ ઠરણ ૨ ઠોગ ઠરવો
૩ ખહાણ ઠાઠણ ૪ લુચ્ચાઈ ઠરવી ૫ ગણ, છેતરણ
૬ ક્રમાવણ ૭ દુરાચારી હોણ ૮ ગર્વ કરવો ૯ વખાણ
ઠરવા, પ્રશસ્તિ ઠરવી ૧૦ ખુશામત કરવી ૧૧ બોલણ,
દહેણ ૧૨ પીચણ, વાટણ ૧૩ ટીપણ, ફટણ ૧૪ ઉકાળણ

મજ્ (૧ પ૦ સેદ્ મજતિ) ૧ ગર્વ કરવો ૨ ઉન્માદ કરવો,
ઉન્મત્ત થણ ૩ વામાતુર થણ ૪ શબ્દ ઠરવો

મન્ (૧ પ૦ સેદ્ મન્ધતિ) જણ [૧૨]

મન્ચ (૧ આ૦ સેદ્ મન્ચતે) ૧ ધણ, ધાણ ૮૫ણ ૨ ડિચ
હોણ ૩ ડિચ ૮૫ણ ૪ પૂજણ, પૂજ કરવી ૫ ધ્યાન ધણ
૬ મુશોભિત હોણ ૭ ચમણ, ચમકણ ૮ ઠપટ કરણ
૯ ઠો. ઠરવો ૧૦ જડાણ ઠાઠણ ૧૧ લુચ્ચાઈ ઠરવી
૧૨ દુરાચારી હોણ ૧૩ ગર્વ કરવો ૧૪ પ્રશસ્તિ ઠરવી
૧૫ દહેણ, બોલણ ૧૬ પીચણ, વાટણ ૧૭ ટીપણ, ફટણ
૧૮ ઉકાળણ [૧૩]

મઞ્જ (૧ પ૦ સેટ્ મઞ્જતિ) ૧ સુશોભિત હોવું, શોભવું.

૨ સુશોભિત કરવું, શણુગારવું. ૩ શબ્દ કરવો.

મઞ્જ (૧ પ૦ સેટ્ મઞ્જતિ) ૧ માંજવું, સાફ કરવું. ૨ શબ્દ કરવો. [ટ]

મઞ્જ (૧૦ ૩૦ સેટ્ મઞ્જયતિ-ત્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મટ્ (૧ પ૦ સેટ્ મટતિ) ૧ નાશ કરવો. ૨ ખિન્ન કરવું.

૩ ખિન્ન થવું. ૪ નાનું હોવું. ૫ થોડું હોવું, ઓછું હોવું.

મઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ મઠતિ) ૧ નિવાસ કરવો, રહેવું. ૨ ઉન્મત્ત

થવું. ૩ ગાંડું હોવું. ૪ ગાંડું કરવું. ૫ બાડું હોવું. ૬ બાડું

કરવું. ૭ મદ્દન કરવું. ૮ ગભરાવું. ૯ મઠવું.

મળ્ (૧ પ૦ સેટ્ મળતિ) ૧ સમન્વય એવું બોલવું. ૨ શબ્દ કરવો.

મળ્ઠ (૧ આ૦ સેટ્ મળ્ઠતે) ૧ સંભારવું, યાદ કરવું. ૨ વિચાર

રવું. ૩ ચિંતા કરવી. ૪ શોક કરવો. ૫ ઉત્કંઠિત થવું,

ઉત્સુક થવું, આતુર થવું. [ટ]

મળ્ઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ મળ્ઠતિ) ૧ શણુગારવું, સુશોભિત કરવું.

૨ ખુશી કરવું. ૩ ખુશી થવું. [ટ]

મળ્ઠ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ મળ્ઠયતિ-ત્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મળ્ઠ્ (૧ આ૦ સેટ્ મળ્ઠતે) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ ઘેરવું, ઘેરી

લેવું. ૩ વિભાગ કરવો, અલગ કરવું. ૪ ટુકડા કરવા.

૫ આમડી ઉતારડવી, ખાલ ઉતારવી. [ટ]

મથ્ (૧ પ૦ સેટ્ મથતિ) ૧ મંથન કરવું, વલોવવું. ૨ ડહો-

ળવું, ડખોળવું. ૩ હલાવવું, કંપાવવું. ૪ કલેશ પમાડવો.

૫ હેરાન કરવું, સતાવવું. ૬ નાશ કરવો. ૭ વિચાર કરવો,

ચિંતન કરવું. ૮ મનન કરવું. [ટ]

મદ્ (૧ પ૦ સેદ્ મદતિ) ૧ આનદ પામવો, ખુશી થવું
 ૨ ઉન્માદ ઠરવો, ઉન્મત્ત થવું ૩ ગર્વ ઠરવો ૪ દીનતા
 ઠરવી, ગ્લાન થવું ૫ ગ્લાન કરવું ૬ ગગીળ હોવું [દે]

મદ્ (૪ પ૦ સેદ્ માદયતિ) ૧ મદ ઠરવો, અહઠાર કરવો
 ૨ ઉન્માદ ઠરવો, ઉન્મત્ત થવું ૩ ગાડા થવું ૪ ભૂલ
 ઠરવી ૫ હર્ષ પામવો, ખુશી થવું ચદ્-૧ ઉન્માદ ઠરવો,
 ઉન્મત્ત થવું ૨ ગાડા થવું પ્ર-૧ પ્રમાદ કરવો, આળસ
 ઠરની ૨ ભૂલ ઠરવી ૩ ખુશી થવું [દે]

મદ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ માદયતે) ૧ સતુષ્ઠ ઠરવું ૨ સમાધાન
 ઠરવું ૩ તૃપ્ત થવું, ધરાવું ૪ તૃપ્ત ઠરવું

મન્ (૧ પ૦ સેદ્ મનતિ) ૧ માન આપવું, સત્કાર કરવો
 ૨ પૂજવું, ભજવું ૩ ગર્વ ઠરવો ૪ માનવું

મન્ (૧૦ હ૦ સેદ્ માનયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મન્ (૪ આ૦ અનિદ્ મન્યતે) ૧ ભણવું, સમજવું ૨ માનવું,
 માન્ય ઠરવું, ઠપ્પૂલ ઠરવું ૩ વિચારવું, ચિંતન કરવું અનુ-
 ૧ માન્ય ઠરવું, ઠપ્પૂલ ઠરવું ૨ અનુમતિ આપવી સમ્મત
 થવું અપ-અપમાન ઠરવું અમિ-૧ અભિમાન ઠરવું
 ૨ સમ્મત થવું, અનુમતિ આપવી ૩ આહવું, ઇચ્છવું
 અવ-અપમાન ઠરવું પરિ-માન આપવું, મત્કાર ઠરવો
 સમ્-સમ્મત થવું, અનુમતિ આપવી

મન્ (૮ આ૦ સેદ્ મનુતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક]

મન્ (૧૦ આ૦ સેદ્ માનયતે) ૧ ગર્વ ઠરવો ૨ થત્ની જવું,
 અટકી જવું ૩ વત્તાવવું, અટકાવવું, મેડવું ૪ પ્રતિજ્ઞ
 થવું, વિરુદ્ધ થવું

મન (૧૦ હ૦ સેટ્ મનયતિ-તે) ધરવું, ધારણ કરવું.

મન્તુ (૧૧ હ૦ સેટ્ મન્તૂયતિ-તે) ૧ અપરાધ કરવો, શુનો કરવો. ૨ રોષ કરવો, ક્રોધ કરવો.

મન્ત્ર (૧૦ આ૦ સેટ્ મન્ત્રયતે) ૧ શુભ કહેવું, છાની વાત કરવી. ૨ ખાનગી મસલત કરવી. ૩ સલાહ લેવી. ૪ વિચારવું. ૫ આમંત્રણ કરવું, યોલાવવું. અમિ-મંત્રિત કરવું, મંત્રથી સંસ્કારિત કરવું. આ-૧ આમંત્રણ કરવું, યોલાવવું. ૨ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું. નિ-૧ નિમંત્રણ કરવું, નોતરવું, નોતરું આપવું. ૨ આમંત્રણ કરવું, યોલાવવું. પ્રતિ-ઉત્તર આપવો, જવાબ દેવો.

મન્ત્ર (૧ પ૦ સેટ્ મન્ત્રતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મન્થ (૧ પ૦ સેટ્ મન્થતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું. ૩ કલેશ પમાડવો. ૪ કંકાસ કરવો. ૫ દુઃખી હોવું. ૬ સંકટગ્રસ્ત હોવું. ૭ શોક કરવો. [હ]

મન્થ (૧ પ૦ સેટ્ મન્થતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ મંથન કરવું, વલોવવું. ૩ ડહોળવું, ડખોળવું. ૪ હલાવવું, કંપાવવું. ૫ ઘસવું. ૬ મર્દન કરવું. ૭ વિચાર કરવો, ચિંતન કરવું. ૮ મનન કરવું.

મન્થ (૧ પ૦ સેટ્ મન્થતિ) ૧ મંથન કરવું, વલોવવું. ૨ ડહોળવું, ડખોળવું. ૩ હલાવવું, કંપાવવું. ૪ ઘસવું. ૫ મર્દન કરવું. ૬ કલેશ પમાડવો. ૭ સતાવવું, હિરાન કરવું. ૮ નાશ કરવો. ૯ વિચાર કરવો, ચિંતન કરવું. ૧૦ મનન કરવું.

મન્દ (૧ આ૦ સેટ્ મન્દતે) ૧ મંદ હોવું, આળસુ હોવું. ૨ મૂર્ખ હોવું. ૩ ઢીલ કરવી. ૪ થાકી જવું. ૫ સૂવું,

ઉધવુ ૬ માહુ હોવુ ૭ ઉન્મત્ત થવુ, ઉન્માદ કરવો
 ૮ ગર્વ કરવો ૯ ખુશી થવુ ૧૦ આનંદ કરવો ૧૧ ચાહવુ,
 ઈચ્છવુ ૧૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી ૧૩ વખાણવુ,
 પ્રગસા કરવી ૧૪ સુશોભિત હોવુ ૧૫ ચળવવું, ચમકવું
 ૧૬ જલુ, ગમન કરવું [ચ]

મન્દ (૧ પ૦ સેટ્ મન્દતિ) ૧ થાકી જવુ, થાક લાગવો
 ૨ માહુ હોવુ ૩ હર્ષ પામવો, ખુશી થવુ [ચ]

મન્દ (૧૦ ર૦ સેટ્ મન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મન્ (૧ પ૦ સેટ્ મન્તિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ

મય (૧ આ૦ સેટ્ મયતે) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ

મર્ક (૧ પ૦ સેટ્ મર્કતિ) ૧ જવુ ૨ પૂછવુ

મચ (૧૦ ર૦ સેટ્ મચયતિ-તે) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
 ૨ ગ્રહણ કરવુ, લેવુ ૩ જવુ

મજ (૧૦ ર૦ સેટ્ મજયતિ-તે) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો

મર્ધ (૧ પ૦ સેટ્ મર્ધતિ) જવુ

મર્વ (૧ પ૦ સેટ્ મર્વતિ) ૧ ખૂરવુ, ભરવુ ૨ પૂર્ણ કરવુ,
 અમાપ્ત કરવુ ૩ જવુ, ચાલવુ

મલ (૧ આ૦ સેટ્ મલતે) ૧ ધરવુ, ધારણ કરવુ ૨ ઘોલવુ,
 ઝાલવુ ૩ પડડવું ૪ વશાદિ પહેવુ ૫ લગાડવુ, લટકા-
 વવું ૬ ચોટાડવુ

મલ (૧૦ ર૦ સેટ્ મલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મલ્ (૧ આ૦ સેટ્ મલ્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મન્ (૧ પ૦ સેટ્ મન્વતિ) ૧ ગાધવુ ૨ રોકવુ, અટકાવવુ

મળ્ય (૧ પ૦ સેટ્ મળ્યતિ) ૧ ગાધવુ ૨ રોકવુ, અટકાવવુ

મગ્ (૧ પ૦ સેટ્ મગ્નિતિ) ૧ ચિત્તને સ્થિર કરવું. ૨ ધ્યાન ધરવું. ૩ ક્રોધ કરવો. ૪ રીસાવું. ૫ શબ્દ કરવો.

મગ્ (૧ પ૦ સેટ્ મગ્નિતિ) ૧ હાણવું. ૨ દુઃખ દેવું. ૩ ક્રોધ કરવો, ગુસ્સે થવું. ૪ રીસાવું. ૫ શબ્દ કરવો.

મગ્ (૪ પ૦ સેટ્ મગ્નિતિ) ૧ સ્વરૂપ બદલવું, રૂપાંતર થવું. ૨ રૂપાંતર કરવું. ૩ માપવું. ૪ તોળવું. [એ]

મગ્ (૧ આ૦ સેટ્ મગ્નિતિ) ૧ જવું. ૨ જાણવું.

મગ્ (૬ પ૦ અનિટ્ મગ્નિતિ) ૧ નહાવું, સ્નાન કરવું. ૨ ડૂબડી મારવી. ૩ ડૂબી જવું. ૪ ઘોવું, સ્વચ્છ કરવું. અનુ-૧ વિચાર કરવો. ૨ મનન કરવું. ઉદ્-પાણી વગેરે પ્રવાહીમાંથી બહાર નીકળવું. નિ-૧ ડૂબી જવું. ૨ અદૃશ્ય થવું. ૩ લીન થવું. ૪ નહાવું. [ઓ, ડુ]

મહ્ (૧ પ૦ સેટ્ મહિતિ) ૧ પૂજવું, પૂજા કરવી. ૨ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું. ૩ પૂજવું, પૂજનીય હોવું.

મહ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ મહિતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મહી (૧૧ આ૦ સેટ્ મહીયતે) ૧ પૂજનીય હોવું, પૂજવું. ૨ પૂજવું, પૂજા કરવી. ૩ સત્કાર પામવો, માનનીય હોવું. ૪ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું. ૫ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું. ૬ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી.

મા (૨ પ૦ અનિટ્ માતિ) ૧ માવું, સમાવું, સમાવેશ થવો. ૨ માપવું, માપ કરવું. ૩ તોળવું. ૪ જાણવું. ૫ નિશ્ચય કરવો. અનુ-અનુમાન કરવું, અટકળથી જાણવું. ઉપ-ઉપમા આપવી, તુલના કરવી, સમાનતા કરવી. નિ-સ્થાપવું, સ્થાપન કરવું. નિર્-નિર્માણ કરવું, બનાવવું, રચવું. પરિ-૧ માપવું.

૨ તોળવું ૩ ગણતરી કરવી પ્ર-સત્યાસત્ય બાણવું પ્રતિ-
માપવું ૨ તોળવું ૩ ગણતરી કરવી સમ્-માણ, સમાવું,
સમાવેશ થવો

મા (૪ આ૦ અનિદ્ માયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મા (૩ આ૦ અનિદ્ મિમીતે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ શબ્દ
કરવો

માદ્ધ (૧ પ૦ સેદ માદ્ધતિ) ચાહવું, ઇચ્છવું [હ]

માદ્ (૧ હ૦ સેદ્ માદ્ધતિ-તે) ૧ માપવું ૨ ગણવું [ક્ર]

માત્ (૧ હ૦ સેદ્ માત્તિ-તે) ૧ માપવું ૨ ગણવું [ક્ર]

માન્ (૧ આ૦ સેદ્ મીમાસતે) ૧ વિચારવું, ચિંતન કરવું
= મનન કરવું ૩ જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે ઇચ્છા કરવી, બાણવાની
સ્પૃહા રાખવી

માન્ (૧ પ૦ સેદ્ માનતિ) ૧ માન આપવું, મત્કાર કરવો
૨ પૂજવું, પૂજા કરવી ૩ માનતા માનવી, આગાડી રાખવી,
બાધા રાખવી ૪ માનવું, માન્ય કરવું અવ-૧ અપમાન
કરવું ૨ તિરસ્કારવું અવ-૧ અપમાન કરવું ૩ તિરસ્કારવું

માન્ (૧૦ હ૦ સેદ્ માનયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

માય્ (૧ પ૦ સેદ્ માન્યતિ) ૧ હણવું ૨ હુ બ દેવું ૩ ક્લેશ
પમાડવો ૪ કઠાસ કરવો ૫ હુ બી હોવું ૬ મઠદાસ્ત
હોવું ૭ શોડ કરવો

માર્ગ (૧ પ૦ સેદ્ માર્ગતિ) ૧ શોધવું, જોજ કરવી = માગવું,
ચાચવું ૩ સુધારવું, સમ્કારિત કરવું ૪ સ્વચ્છ કરવું, શુદ્ધ
કરવું ૫ તૈયાર કરવું ૬ જવું ૭ માર્ગમા ચાલવું ૮ ધન
ધ્યની દોગી સાથે બાણ લગાડવું, પણછ સાથે બાણ જોડવું
ચિ-૧ વિચાર કરવો ૨ ઇચ્છવું ૩ શોધવું ૪ માગવું

માર્ગ (૧૦ હ૦ સેટ્ માર્ગયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 માર્ગ (૧૦ હ૦ સેટ્ માર્ગયતિ-તે) ૧ માંજવું. ૨ સાફસૂફ કરવું.
 ૩ શુદ્ધ કરવું, સ્વચ્છ કરવું. ૪ શબ્દ કરવો. પ્ર-૧ સંજ-
 વારી કાઢવી, આડુ-સાવરણી વગેરેથી ધૂળ વગેરે દૂર કરવું.
 ૨ વસ્ત્રાદિથી આપટવું-સાફસૂફ કરવું.

માહ (૧ હ૦ સેટ્ માહતિ-તે) ૧ માવું, સમાવું, સમાવેશ
 થવો. ૨ માપવું. ૩ તોળવું. ૪ ગણવું, ગણતરી કરવી. [ઋ]

મિ (૫ હ૦ અનિટ્ મિનોતિ, મિનુતે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું.
 ૩ વિખેરવું. ૪ ફેલાવવું. અનુ-અનુમાન કરવું, અટકળથી
 જાણવું. પ્રતિ-યથાર્થ જાણવું. [હુ]

મિચ્છ (૬ પ૦ સેટ્ મિચ્છતિ) ૧ હુઃખ દેવું. ૨ નડવું. ૩ ઝ-
 ઘડો કરવો, બાઝવું. ૪ રોકવું, અટકાવવું. ૫ નિવારવું,
 મનાઈ કરવી.

મિચ્જ (૧ પ૦ સેટ્ મિચ્જતિ) ૧ સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું,
 ચમકવું. ૩ બોલવું, કહેવું. [હ]

મિચ્જ (૧૦ હ૦ સેટ્ મિચ્જયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મિષ્ટ (૧ પ૦ સેટ્ મિષ્ટતિ) ૧ પ્રેમ કરવો. ૨ સ્નિગ્ધ હોવું,
 ચીકણું હોવું. ૩ સ્નિગ્ધ કરવું. ૪ ચોપડવું. ૫ કરમોવવું,
 મોણુ દેવું, મોવું. ૬ પીગળાવવું. ૭ પીગળવું. [હ]

મિષ્ટ (૧૦ હ૦ સેટ્ મિષ્ટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મિથ્ (૧ હ૦ સેટ્ મેથતિ-તે) ૧ બુદ્ધિશાલી હોવું. ૨ જાણવું,
 સમજવું. ૩ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૪ સંયુક્ત થવું. ૫ એ-
 કડું કરવું. ૬ એકડું થવું. ૭ હણવું. ૮ હુઃખ દેવું. [ઋ]

મિદ્ (૧ હ૦ સેટ્ મેદતિ-તે) ૧ બુદ્ધિશાલી હોવું. ૨ જાણવું,
 સમજવું, ૩ નમ્ર હોવું. ૪ વિનય કરવો. ૫ અભિમાની હોવું,

ગર્વ કરવો ૬ તુકસાન કરવું ૭ દુઃખ દેવું ૮ માર
મારવો ૯ હણવું [ક્ર]

મિદ્ (૧ આં સેદ્ મેદતે) ૧ સિગ્ધ હોવું, ચીકણું હોવું
૨ સિગ્ધ કરવું ૩ ચોપડવું ૪ ચોળવું ૫ લીંપવું ૬ આ-
જવું ૭ કરમોવવું, મોણ દેવું, મોવું ૮ પિગળાવવું
૯ પીગળવું ૧૦ ભીંજવવું, પલાળવું ૧૧ સુવાળું હોવું
૧૨ ટોમળ હોવું ૧૩ સ્નેહ મેળવવો ૧૪ સ્નેહ કરવો,
પ્રેમ કરવો [આ, બિ]

મિદ્ (૪ પં સેદ્ મેદતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [આ, બિ]

મિદ્ (૧૦ રં સેદ્ મેદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મિધ્ (૧ ૩૦ સેદ્ મેધતિ-તે) ૧ બુદ્ધિશાલી હોવું ૨ જાણવું,
સમજવું ૩ સચુક્ત કરવું, જોડવું ૪ મચુક્ત થવું ૫ એ
કહું કરવું ૬ એકહું થવું ૭ હણવું ૮ દુઃખ દેવું [ક્ર]

મિન્દ્ (૧ ૫૦ સેદ્ મિન્દતિ) ૧ સિગ્ધ હોવું, ચીકણું હોવું
૨ સિગ્ધ કરવું ૩ ચોપડવું ૪ ચોળવું ૫ લીંપવું ૬ આ-
જવું ૭ કરમોવવું, મોવું, મોણ દેવું ૮ પિગળાવવું
૯ પીગળવું ૧૦ ભીંજવવું, પલાળવું ૧૧ સુવાળું હોવું
૧૨ ટોમળ હોવું ૧૩ સ્નેહ મેળવવો ૧૪ સ્નેહ કરવો [ર]

મિન્દ્ (૧૦ રં સેદ્ મિન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મિન્વ્ (૧ ૫૦ સેદ્ મિન્વતિ) ૧ ભીંજવવું, પલાળવું ૨ છટકોરવું,
છાટવું ૩ મેવવું, સેવા કરવી ૪ સાગવાર કરવી [ર]

મિલ્ (૬ ૩૦ સેદ્ મિલતિ-તે) ૧ મળવું, મેળાપ કરવો ૨ સ-
ચુક્ત થવું, જોડવું ૩ ભેટવું ૪ એકહું થવું ૫ રાણી
જવું, ભેળમેળ થવું ૬ ચોટવું, ચોરી જવું

મિશ્ર (૧ પ૦ સેટ્ મેશતિ) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ શબ્દ કરવો.
૩ ધ્યાન ધરવું. ૪ ચિત્તને સ્થિર કરવું.

મિશ્ર (૧૦ ૩૦ સેટ્ મિશ્રયતિ-તે, મિશ્રાપયતિ-તે) ૧ લેખસેખ કરવું. ૨ લેખસેખ થવું. ૩ એકઠું કરવું. ૪ એકઠું થવું.

મિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મેષતિ) ૧ ભીજવવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.
૩ સેવવું, સેવા કરવી. ૪ સારવાર કરવી. [ઋ]

મિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મેષતિ) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ શબ્દ કરવો.

મિષ્ (૬ પ૦ સેટ્ મિષતિ) ૧ સ્પર્ધા કરવી, હરીફાઈ કરવી.
૨ કુસ્તી કરવી. ૩ ઝઘડવું, કલહ કરવો. ૪-૧ વિકસિત થવું, ખીલવું. ૨ આંખ ઉઘાડવી. નિ-આંખ મીચવી, આંખ બંધ કરવી.

મિસ્ર (૧૦ ૩૦ સેટ્ મિસ્રયતિ-તે, મિસ્રાપયતિ-તે) ૧ લેખસેખ કરવું. ૨ લેખસેખ થવું. ૩ એકઠું કરવું. ૪ એકઠું થવું.

મિહ્ (૧ પ૦ અનિટ્ મેહતિ) ૧ ભીજવવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું, છાંટકોરવું. ૩ પેસાળ કરવો.

મી (૧ પ૦ સેટ્ મયતિ) ૧ જાણવું, સમજવું. ૨ વિચારવું.
૩ મનન કરવું. ૪ જવું.

મી (૧૦ ૩૦ સેટ્ માયયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મી (૪ આ૦ અનિટ્ મીયતે) ૧ મરવું, મરણ પામવું. ૨ હણવું, મારી નાખવું. ૩ હુઃખ દેવું. [ઓ]

મી (૯ ૩૦ અનિટ્ મીનાતિ, મીનીતે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

મીમ્ (૧ પ૦ સેટ્ મીમતિ) ૧ જવું. ૨ શબ્દ કરવો. [ઋ]

મીલ્ (૧ પ૦ સેટ્ મીલતિ) ૧ સંકુચિત થવું, સંકોડાવું.
૨ સંકુચિત કરવું. ૩ આંખ મીચવી, અવ-બંધ થવું.

- સદ્-૧ વિકસિત થયુ, ખીલયુ ૨ ખૂલયુ, ખુલ્લુ થયુ
 ૩ ઊધડયું ૪ ફેલાયુ ૫ ભગયુ, ભગૃત થયુ ૬ જગાડયુ
 મીઘ (૧ વ૦ સેટ મીવતિ) ભડું હોયુ, પુષ્ટ હોયુ
 મુક્ષ (૧ વ૦ સેટ મુક્ષતિ) ૧ એકહું થયુ ૨ એકહું કરયુ
 ૩ ઢગલો થયો ૪ ઢગલો કરવો
 મુચ્ (૧ આ૦ સેદ્ મોચતે) ૧ કપટ કર્યું ૨ ઢોગ કરવો
 ૩ બહાનું ઠાઠયું ૪ લુચ્ચાઈ કરવી ૫ છેતરયુ ૬ ફસા-
 વયુ ૭ દુરાચારી હોયુ ૮ ગર્વ કરવો ૯ પ્રગસા કરવી
 ૧૦ ખુશામત કરવી ૧૧ ખોલયુ, કહેયુ ૧૨ પીસયું,
 વાટયુ ૧૩ ઉકાળયું
 મુચ્ (૬ વ૦ અનિદ્ મુચ્ચતિ-તે) ૧ છોડયું, મુક્ત કર્યું ૨ ત્યાગ
 કરવો, ત્યજયું અથ-પહેરયુ આ-૧ ઉતારયુ ૨ ત્યાગ કરવો
 ૩ પહેરયું [લ]
 મુચ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ મોચયતિ-તે) ૧ છોડયુ, મુક્ત કરયુ
 ૨ ત્યાગ કરવો, ત્યજયું ૩ દેવું, આપયું ૪ સચુક્ત કર્યુ,
 ભેડયું ૫ ખુશી થયુ ૬ ખુશી કરયુ
 મુજ્ (૧ વ૦ સેદ્ મોજતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
 ૨ માજયુ, વાસણ વગેરેને ધમીને સાફ કર્યું
 મુજ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ મોજયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 મુજ્ઞ (૧ વ૦ સેદ્ મુજ્ઞતિ) ૧ જયુ ૨ મુક્ત થયું, છૂટું થયું
 ૩ મુક્ત કર્યું પ્ર-અતિ દાન કર્યું, ઘણુ આપયુ વિ-
 ૧ મુક્ત કર્યું, છોડી દેવું ૨ મમર્ષયુ કર્યું, આપયુ
 ૩ મોપયું ૪ હરાવયું [ક]
 મુજ્ઞ (૧ આ૦ સેદ્ મુજ્ઞતે) ૧ કપટ કર્યુ ૨ ઢોગ કરવો
 ૩ બહાનું ઠાઠયું ૪ લુચ્ચાઈ કરવી ૫ ઠગયું, છેતરયુ

૬ ક્રસાવયું. ૭ દુરાચારી હોયું. ૮ ગર્વ કરવો. ૯ વખાણ કરવાં. ૧૦ ખુશામત કરવી. ૧૧ બોલવું, કહેવું. ૧૨ પી-સવું. વાટવું. ૧૩ ઉકાળવું. [ચ]

મુજ્ઞ (૧ પ૦ સેટ્ મુજ્ઞતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો. ૨ માંજવું, વાસણ વગેરેને ઘસીને સાફ કરવું. [ચ]

મુજ્ઞ (૧૦ ૩૦ સેટ્ મુજ્ઞયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મુદ્ (૧ પ૦ સેટ્ મોદતિ) ૧ મોડવું, તોડી નાખવું. ૨ મરડવું, મચડવું, વાંકું વાળવું. ૩ દાળવું. ૪ મસળવું, માલિશ કરવું. ૫ ચૂર્ણ કરવું, ચૂરો કરવો. ૬ દળવું. ૭ રોકવું, અટકાવવું. ૮ બાંધવું. ૯ ગૂંથવું.

મુદ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ મોદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મુદ્ (૬ પ૦ સેટ્ મુદતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ દોષ દેવો. ૩ ઠપકો આપવો. ૪ વઢવું. ૫ નિંદા કરવી.

મુળ્ (૬ પ૦ સેટ્ મુળતિ) ૧ કરાર કરવો, વચન આપવું. ૨ પ્રતિજ્ઞા કરવી. ૩ જેમાં સાધ્યને સિદ્ધ કરવાનું હોય તે પોતાનો પક્ષ કહેવો. ૪ જાણવું, સમજવું.

મુળ્ (૧ પ૦ સેટ્ મુળતિ) ૧ મરડવું, મચડવું. ૨ મોડવું, તોડવું. ૩ દાળવું. ૪ વાંકું વાળવું. ૫ સંકુચિત કરવું, સંકોડવું. ૬ મસળવું. ૭ ચૂર્ણ કરવું. ચૂરો કરવો. ૮ દળવું. ૯ રોકવું. ૧૦ બાંધવું. ૧૧ ગૂંથવું. ૧૨ દોષ દેવો. ૧૩ ઠપકો આપવો. ૧૪ વઢવું. ૧૫ નિંદવું ૧૬ દુઃખ દેવું. [ચ]

મુળ્ (૧ આ૦ સેટ્ મુળ્ઠતે) ૧ નાસી જવું, પલાયન કરવું. ૨ ઊડવું, ઊડી જવું. ૩ પાલન-પોષણ કરવું. ૪ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. [ચ]

મુણ્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ મુણ્ઙ્તિ) ૧ મૂડન ઠરવુ, હિન્તમત ઠરવી
૨ મગ્ડવુ, મચડવુ ૩ મોડવું, તોડવુ ૪ ખાડવુ ૫ ચૂરો
ઠરવો, ચૂર્ણ કરવુ ૬ ઠાપવુ [ચ]

મુણ્ઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ મુણ્ઙ્તે) ૧ માજવુ, ઘમીને સ્વચ્છ ઠરવુ
૨ સ્વચ્છ હોવુ ૩ તિરચ્છારવુ ૪ નહાવુ ૫ ડૂળકી મારવી
૬ ચિતાગ્રસ્ત હોવુ [ચ]

મુદ્ (૧ આ૦ સેટ્ મોદતે) ૧ હર્ષ પામવો, ખુશી થવું અનુ-
૧ અનુમતિ આપવી, સમતિ આપવી ૨ અનુમોદના
કરવી, પ્રશંસા કરવી

મુદ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ મોદયતિ-તે) ૧ ભેળવવુ, ભેળમેળ કરવુ
૨ ઠરમોવવુ, મોણુ દેવુ, મોણુ

મુન્ય્ (૧ પ૦ સેટ્ મુન્યતિ) ૧ હણવુ ૨ ડુંખ દેવુ ૩ ડુંખી
હોવુ ૪ જણું [ચ]

મુર્ (૬ પ૦ સેટ્ મુરતિ) ૧ વોંટવુ, લપેટવુ ૨ ઘેરી લેવુ

મુર્ચ્ઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ મૂર્ચ્ઙ્તિ) ૧ મૂર્ચ્છિત થવુ, મૂર્ચ્છા આવવી,
ખેલાન થવુ ૨ મોહિત થવુ, મોહ પામવો ૩ આસક્ત
થવુ ૪ વધવુ, વૃદ્ધિગત થવુ સમ્-ખેષ્ઠન્દ્રિય વગેરે અમૂ-
ર્ચ્છિમ જીવોનુ નર-માદાના સ્વભાગ વગર ઉત્પન્ન થવું [આ]

મુર્ (૧ પ૦ સેટ્ મૂવતિ) ૧ ખાધવુ ૨ રોગવુ [એ]

મુલ્ (૧ પ૦ સેટ્ મોલતિ) ૧ વાવવુ ૨ રોપવુ ૩ ઊગવુ,
ખીજમાથી ફૂટવુ

મુલ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ મોલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મુપ્ (૧ પ૦ સેટ્ મોપતિ) ૧ હણવુ ૨ ડુંખ દેવુ ૩ ચોરવુ
૪ લૂટવુ, ખલાત્કારે ચૂટવી લેવું

મુષ્ (૪ પ૦ સેટ્ મુષ્યતિ) ૧ ખાંડવું. ૨ ટુકડા કરવા. ૩ કાપવું. ૪ ખાંડન કરવું, દલીલ કે વાદને તોડી પાડવો. ૫ ચોરવું. ૬ ઢૂંટવું.

મુષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મુષ્ણતિ) ૧ ચોરવું. ૨ ઢૂંટી લેવું.

મુસ્ (૪ પ૦ સેટ્ મુસ્યતિ) ૧ ખાંડવું. ૨ ટુકડા કરવા. ૩ કાપવું. ૪ ખાંડન કરવું, દલીલ કે વાદને તોડી પાડવો.

મુસ્ત (૧૦ ઇ૦ સેટ્ મુસ્તયતિ-તે) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઠગલો કરવો.

મુહ્ (૪ પ૦ વેટ્ મુહ્યતિ) ૧ મૂંઝાવું, બેચેન થવું. ૨ ગભરાવું, બ્યાકુલ થવું. ૩ મૂર્છા આવવી, બેભાન થવું. ૪ ગાંડું હોવું. ૫ મૂર્ખ હોવું. ૬ મોહિત થવું, મોહ પામવો. ૭ આસક્ત થવું.

મૂ (૧ આ૦ સેટ્ મવતે) ખાંધવું, જકડવું.

મૂત્ર (૧ પ૦ સેટ્ મૂત્રતિ) પેસાળ કરવો, મૂતરવું.

મૂત્ર (૧૦ ઇ૦ સેટ્ મૂત્રયતિ-તે) પેસાળ કરવો, મૂતરવું.

મૂલ્ (૧ પ૦ સેટ્ મૂલતિ) ૧ ઊભા રહેવું. ૨ દંઢ હોવું, મજબૂત હોવું. ૩ સ્થિર વસવું. ૪ સ્થિર થવું. ૫ પકડી રાખવું. ૬ આધારરૂપ થવું. ૭ પ્રતિષ્ઠિત થવું, વિધિપૂર્વક સ્થાપિત થવું. ૮ આબરૂદાર હોવું, પ્રતિષ્ઠાવાળું હોવું.

મૂલ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ મૂલયતિ-તે) ૧ ઊગવું, ખીજમાંથી ફૂટવું. ૨ વાવવું. ૩ રોપવું, ઇદ્ર-૧ જડમૂળથી ઉખેડી નાખવું. ૨ જડમૂળથી કાપી નાખવું. ૩ ખેર-વિખેર કરી નાખવું.

મૂષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મૂષતિ) ૧ ચોરવું. ૨ ઢૂંટી લેવું.

મૃ (૧ પ૦ અનિટ્ મરતિ) મરવું, મરણ પામવું. અનુ-૧ પાછળ મરવું. ૨ કમથી મરવું.

મૃ (૬ પ૦ છન્નિદ્ઃ મ્રિયતે) મરણ, મરણ પામણ અનુ-૧ પાછળ
મરણ = ક્રમથી મરણ

મૃક્ષ (૧ પ૦ સેદ્ મૃક્ષતિ) ૧ લેણમેળ કરણ ૨ એકદં કરણ
૩ ઢગલો કરવો

મૃક્ષ (૧૦ ર૦ સેદ્ મૃક્ષયતિ-તે) ૧ લેણમેળ કરણ ૨ એકદં
કરણ ૩ ઢગલો કરવો ૪ અપશબ્દ બોલવા, ભૂંડું બોલણ
૫ ગાળ દેવી

મૃગ (૪ પ૦ સેદ્ મૃગયતિ) ૧ શોધણ, ખોજણ, તપાસણ ૨ માર્ગ
શોધવો ૩ યાચણ, માગણ ૪ શિકાર કરવો

મૃગ (૧૦ આ૦ સેદ્ મૃગયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃન્ (૨ આ૦ સેદ્ મૃન્તે) મિશ્ર કરણ, લેણમેળ કરણ (સોત્ર) [એ]

મૃજ્ (૨ પ૦ વેદ્ માઙિ) ૧ ધોણ, નિર્મળ કરણ ૨ શુદ્ધ
કરણ, સ્વચ્છ કરણ ૩ શુદ્ધ વણ ૪ માજણ, વાસણ વગે
રેને ધમીને આફ કરણ ૫ સાફસૂફ કરણ, કચગે વગેરે
ફર કરણ ૬ આપટણ ૭ લોહણ, લૂણ ૮ શબ્દ કરવો

મૃજ્ (૧ પ૦ વેદ્ માઙતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ શણ
ગારણ, મુશોભિત કરણ

મૃજ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ માઙયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ શણ
ગારણ, મુશોભિત કરણ

મૃજ્ઞ (૧ પ૦ સેદ્ મૃજ્ઞતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ માજણ, વામણ
વગેરેને ધમીને આફ કરણ [ચ]

* આ મૃ ધાતુ પરસ્પૃષી છે, પરંતુ તેને વર્તમાના, વિષય, આગાર્ય, અગતી, અવનની, આશીર્વાદ અને વર્તમાન-કૃદન્તના આત્મનેપના પ્રત્યયો લાગે છે

મૃદ્ (૧ પ૦ સેટ્ મૃદ્નાતિ) ૧ ચુખી હોવું. ૨ ચુખી કરવું.
૩ પ્રસન્ન થવું. ૪ પ્રસન્ન કરવું. ૫ ચૂરો કરવો. ૬ કચરવું.
૭ પીસવું, વાટવું.

મૃદ્ (૬ પ૦ સેટ્ મૃદ્વતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ રૂખવું.

મૃળ (૬ પ૦ સેટ્ મૃળતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઁખ દેવું.

મૃદ્ (૧ પ૦ સેટ્ મૃદ્નાતિ) ૧ મર્દન કરવું, મસાળવું. ૨ મા-
લિશ કરવું, ચોળવું. ૩ ચૂરો કરવો. ૪ ખાંડવું. ૫ દળવું.
૬ પીસવું, વાટવું, લઢવું. ૭ ખોદવું. પરિ-૧ ઘસવું. ૨ મસ-
ળવું, કચરવું. પ્ર-૧ વિનાશ કરવો. ૨ પ્લાસ કરવો, ચોષ્ટું કરવું.
૩ રૂની પૂણી બનાવવી. ૪ મસાળવું, કચરવું. ૫ ચૂરો કરવો.

મૃઘ (૧ ર૦ સેટ્ મર્ધતિ-તે) ૧ ભીનું કરવું, પલાળવું. ૨ ભીનું
થવું. ૩ છાંટવું. ૪ હણવું. ૫ હુઁખ દેવું. [ક]

મૃશ્ (૬ પ૦ અનિદ્ મૃશ્તિ) ૧ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૨ વિચા-
રવું. ૩ જોવું, દેખવું. પરા-૧ વિચારવું. ૨ ધ્યાનમાં લેવું.
૩ મનન કરવું. ૪ નિહાળવું, ધારી-ધારીને જોવું. ૫ વિવે-
ચન કરવું. ૬ સલાહ દેવી. ૭ સ્પર્શ કરવો, અડકવું.
૮ ફિષિત કરવું, ખગાડવું. ૯ આગ્રહાદિત કરવું, ઠાંકવું.
૧૦ અટકાવવું. વિ-૧ વિચારવું, વિચાર કરવો. ૨ મનન
કરવું. ૩ ધ્યાનમાં લેવું. ૪ નિહાળવું. ૫ સ્પર્શ કરવો,
અડકવું. ૬ ખારણવું, પરીક્ષા કરવી. વિપરા-૧ હિંસક પ્રવૃત્તિ
કરવી. ૨ હુઁખ દેવું. ૩ ઉત્પન્ન થવું, ઊપજવું.

મૃષ્ (૧ પ૦ સેટ્ મર્ષતિ) ૧ ભીંજવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું.
૩ સહન કરવું. ૪ ક્ષમા કરવી. [ક]

મૃષ્ (૧ ર૦ સેટ્ મર્ષતિ-તે) ૧ સહન કરવું, ખમવું, વેઠવું.

૨ ક્ષમા કરવી, માફી આપવી આ-ક્રોધ કરવો, ગુસ્સે થવું

વિ-૧ વિચારવું ૨ વિપત્તિમા પડવું

મૃષ્ (૪ રૂં સેદ્ મૃષ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃષ્ (૧૦ રૂં સેદ્ મર્ષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃષ (૧ પ૦ સેદ્ મૃષતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃષ (૧૦ રૂં સેદ્ મૃષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મૃ (૧ પ૦ સેદ્ મૃણાતિ) ૧ હણવું ૨ હુળા દેવું

મે (૧ આ૦ અનિદ્ મયતે) ૧ બદલે આપવું ૨ પાછું આપવું
૩ અદલ-બદલ કરવું અપ-૧ અપમાનિત થવું, અપમાન
પામવું ૨ અપમાન કરવું નિ-, વિનિ-અદલ બદલ કરવું

મેટ્ (૧ પ૦ સેદ્ મેટતિ) ૧ ઉન્માદ ઠરવો, ઉન્મત્ત થવું
૨ ગાડું હોવું [ક્ર]

મેટ્ (૧ પ૦ સેદ્ મેહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક્ર]

મેથ્ (૧ રૂં સેદ્ મેથતિ-તે) ૧ બુદ્ધિશાલી હોવું ૨ જાણવું,
સમજવું ૩ મેળાપ ઠરવો, મળવું ૪ મગન કરવું
૫ સચુકત કરવું, જોડવું ૬ મચુકત થવું ૭ એકડું
કરવું ૮ એકડું થવું ૯ હણવું ૧૦ હુળા દેવું
૧૧ ઠકામ ઠરવો [ક્ર]

મેદ્ (૧ રૂં સેદ્ મેદતિ-તે) ૧ બુદ્ધિશાલી હોવું ૨ જાણવું,
સમજવું ૩ હણવું ૪ હુળા દેવું ૫ ઠકામ ઠરવો [ક્ર]

મેષ (૧ રૂં સેદ્ મેષતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ મેળાપ
ઠરવો, મળવું ૩ મગન ઠરવી ૪ મગન કરવું ૫ સ
ચુકત કરવું, જોડવું ૬ મચુકત થવું ૭ એકડું કરવું
૮ એકડું થવું [ક્ર]

મેધા (૧૧ પ૦ સેટ્ મેધાયતિ) ૧ જલદી જાણી જવું, તુરત સમજવું. ૨ બુદ્ધિશાલી હોવું.

મેષ્ (૧ આ૦ સેટ્ મેષતે) ૧ જવું. ૨ સેવા કરવી. ૩ સારવાર કરવી. ૪ પૂજવું. ૫ આરાધવું. [ક્ર]

મેવ્ (૧ આ૦ સેટ્ મેવતે) ૧ સેવા કરવી. ૨ સારવાર કરવી. ૩ પૂજવું. ૪ આરાધવું. [ક્ર]

મેવ્ (૧ આ૦ સેટ્ મેવતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ક્ર]

મોક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ મોક્ષતિ) ૧ મુક્ત કરવું. ૨ મુક્ત થવું. ૩ ફેંકવું.

મોક્ષ (૧૦ ર૦ સેટ્ મોક્ષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

મ્ના (૧ પ૦ અનિટ્ મનતિ) ૧ મનન કરવું. ૨ વિચારવું, ચિંતન કરવું. ૩ ગોખીને યાદ કરવું. ૪ ભણવું, અભ્યાસ કરવો. આ-પરંપરા મુજબ વર્તવું-આચરવું. સમા-૧ પરંપરા મુજબ વર્તવું-આચરવું. ૨ પ્રાચીન શાસ્ત્રોને આધારે બોલવું. ૩ પરંપરાથી ચાલતા રિવાજ મુજબ માનવું. ૪ પરંપરાથી ચાલતી રીત પ્રમાણે પઠન કરવું-અભ્યાસ કરવો. ૫ નિયમ કરવો. ૬ અમલ કરવો, હુકમ મુજબ વર્તવું.

મ્રક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ મ્રક્ષતિ) ૧ ચોપડવું. ૨ વિદેપન કરવું. ૩ માલિશ કરવું. ૪ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૫ એકઠું કરવું. ૬ એકઠું થવું. ૭ ઢગલો કરવો. ૮ લેળસેળ કરવું. ૯ રોષ કરવો, ક્રોધ કરવો.

મ્રક્ષ (૧૦ ર૦ સેટ્ મ્રક્ષયતિ-તે) ૧ ન સમજાય એવું બોલવું. ૨ અશુદ્ધ બોલવું. ૩ અસંબદ્ધ બોલવું. ૪ લેળસેળ કરવું. ૫ એકઠું કરવું. ૬ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૭ ચોપડવું.

મ્રચ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્રચતિ) જવુ

મ્રદ્ (૧ આ૦ સેદ્ મ્રદતે) ૧ કચરવુ ૨ ચોળવુ ૩ ઘસવુ
૪ ચૂથવુ ૫ પીસવુ, વાટવુ ૬ ચૂરો ઠરવો ૭ દળવું [પ]

મ્રુચ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્રોચતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ [ક]

મ્રુચ્ચ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્રુચ્ચતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર ઠરવુ [ક]

મ્રેદ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્રેદતિ) ૧ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવુ
૨ ગાડુ હોવુ [ઋ]

મ્રેહ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્રેહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ]

મ્લક્ષ્ (૧૦ ૪૦ સેદ્ મ્લક્ષયતિ-તે) ૧ ન મમળાય એવુ બોલવુ
૨ અશુદ્ધ બોલવુ ૩ અસબદ્ધ બોલવુ ૪ ભેળસેળ કરવુ
૫ એકહું કરવુ ૬ સંયુક્ત ઠરવુ, ભેડવુ ૭ ચોપડવુ

મ્લુચ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્લોચતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ
'અમિતિ-૧ નીચે જવુ ૨ અસ્ત થવુ [ઋ]

મ્લુચ્ચ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્લુચ્ચતિ) ૧ જવુ ૨ સ્થલાતર કરવુ [ઋ]

મ્લેચ્છ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્લેચ્છતિ) ૧ ન સમળાય એવુ બોલવુ
૨ અશુદ્ધ બોલવુ ૩ અસબદ્ધ બોલવુ ૪ અપશબ્દ
બોલવા, બૂડું બોલવુ ૫ જગલી ભાષા બોલવી

મ્લેચ્છ્ (૧૦ ૪૦ સેદ્ મ્લેચ્છયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

મ્લેદ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્લેદતિ) ૧ ઉન્માદ ઠરવો, ઉન્મત્ત થવુ
૨ ગાડુ હોવુ [ઋ]

મ્લેહ્ (૧ પ૦ સેદ્ મ્લેહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ]

મ્લેર્ (૧ આ૦ સેદ્ મ્લેવતે) ૧ સેવવુ, સેવા કરવી ૨ સાર
વાર ઠરવી ૩ પૂજવુ ૪ આરાધવું [ઋ]

મ્લૈ (૧ પ૦ અનિદ્ મ્લાયતિ) ૧ કરમાઈ જવું, મૂરખાવુ

૨ ચીમળાઈ જવું. ૩ સુકાઈ જવું. ૪ નિસ્તેજ થવું, કાંતિ રહિત થવું. ૫ નિરુત્સાહી થવું. ૬ કંટાળવું. ૭ થાકી જવું. ચક્ષ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ચક્ષયતિ-તે) ૧ પૂજવું, પૂજા કરવી. ૨ આરાધવું. ૩ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું.

ચજ્ (૧ ઉ૦ અનિટ્ ચજતિ-તે) ૧ ઇષ્ટદેવની પૂજા કરવી. ૨ યજ્ઞ કરવો, હવન કરવો. ૩ દેવું, દાન કરવું, આપવું. ૪ સંગત કરવી, સંગ કરવો. ૫ મેળાપ કરવો, મળવું. ૬ સંયુક્ત કરવું, જોડવું.

ચત્ (૧ આ૦ સેટ્ ચતતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો, ઉદ્યમ કરવો. ૨ મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. ૩ ઠરાવવું, નક્કી કરવું. ૪ ખ્યાલમાં લેવું, ધ્યાનમાં લેવું. આ-૧ સ્વાધીન કરવું. ૨ પ્રયત્ન કરવો. સમ્-૧ ઘણો પરિશ્રમ કરવો. ૨ અતિશય પ્રવૃત્તિ કરવી. ૩ સારી રીતે પ્રવૃત્તિ કરાવવી. [એ]

ચત્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ ચાતયતિ-તે) ૧ ખેદ પમાડવો, ખિન્ન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું. ૩ હુઁખ દેવું. ૪ માર મારવો. ૫ સુધારવું, સંસ્કારિત કરવું. ૬ સ્વચ્છ કરવું, સાફ કરવું. ૭ કરજ ચૂકવવું. ૮ પાછું આપવું. ૯ બદલે આપવું. ૧૦ ઠરાવવું, નક્કી કરવું. ૧૧ ઢાંકવું. ૧૨ એકઠું કરવું. ૧૩ મહેનત કરવી. ૧૪ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો. ૧૫ રોકવું, અટકાવવું. ૧૬ વારવું, મનાઈ કરવી. નિર્-૧ વેરનો બદલો વાળવો. ૨ કરજ ચૂકવવું, દેવું વાળવું. ૩ પાછું આપવું. ૪ બદલે આપવું. ૫ દાન દેવું, આપવું. પ્રતિ-પ્રતિબિંબ પાડવું, પડછાયો પાડવો. વિ-નિર્લજ્જ હોવું. ચન્ (૧ પ૦ સેટ્ ચન્નતિ) ૧ સંકોચવું, સંકુચિત કરવું.

૨ બાધવું, જકડવું ૩ દાળમા રાખવું ૪ સ્વાધીન ગળવું,
તાળામા ગળવું નિ-૧ પૂરવું, પૂગી દેવું ૭ તાળામા
રાખવું ૩ બાધવું [૩]

ચન્ન (૧૦ રૂં સેદ્ ચન્નયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
ચમ્ (૧ પ૦ અનિદ્ ચમતિ) મૈથુન મેવવું, સ્ત્રીમ લોગ ઢરવો
ચમ્ (૧ પ૦ અનિદ્ ચચ્છતિ) ૧ નિવૃત્ત થવું, આરભ-સમા
રભવાળા ઠામકાજથી મુક્ત થવું ૨ નિવૃત્ત કરવું ૩ રોડવું,
અટકાવવું ૪ અટકવું ૫ ઢાળૂમા ગળવું, અકુશ રાખવો
૬ બધ ઢરવું આ-(રૂં આચ્છતિ-તે) ૧ બલાત્કારે લેવું,
ઝૂટવી લેવું ૨ જવું ૩ લાળુ ઢરવું આ-(આત્મં આચ્છતે)
૧ લાળુ થવું ૨ શુદ્ધ થવું, સ્વચ્છ થવું ૩ પોતાના
હાથ-પગ વગેરે અગ પમારવા રૂદ્-(રૂં ચચ્છતિ-તે)
૧ ઉદમ ઢરવો, પ્રયત્ન ઢરવો ૨ ઉપાડવું, ઊંચકવું
૩ ચડવું ૪ તૈયાર થવું, તત્પર થવું રૂપ-(આં રૂપચ્છતે)
૧ પરણવું, લગ્ન કરવું ૨ માન્ય રાખવું, કબૂલ કરવું
૩ સ્વીકારવું, અગીકાર કરવું ૪ વિદ્યાના બળથી છૂતી
લેવું-સ્વાધીન રાખવું નિ-૧ નિયમ બાધવો, નિયમ ઢરવો
૭ કુલાચાં મુજબ વર્તવું ૩ નિયત્રણ કરવું, કાબૂમા
રાખવું ૪ ખેંચવું, આકર્ષણ કરવું ૫ સચુક્ત કરવું,
નોડવું ૬ રોડવું, અટકાવવું ૭ લગાડવું, નમાડવું ૮ પ્રાપ્ત
રૂવું, મેળવવું પ્રતિ-રોડવું, અટકાવવું વ્યા-(રૂં વ્યાચ
ચ્છતિ-તે) ૧ ઢમગ્ત ઢરવી ૨ મહેનત ઢરવી, પગિશ્રમ
ઢરવો ૩ ઉદમ ઢરવો, પ્રયાગ ઢરવો ૪ ધધો-રોજગાર
ઢરવો ૫ લાળુ કરવું સમ્-(રૂં સચ્છતિ-તે) ૧ નિવૃત્ત

થવું, આરંભ-સમારંભવાળાં કામકાજથી મુક્ત થવું. ૨ સંયમ સ્વીકારવો, દીક્ષા લેવી. ૩ વ્રત-નિયમ કરવા. ૪ કાળમાં રાખવું, કળને રાખવું. ૫ પ્રયત્ન કરવો. ૬ એકઠું કરવું. ૭ ઢગલો કરવો. ૮ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૯ બાંધવું, જકડવું. [ક]

ચમ્ (૧૦ રૂં સેટ્ ચમયતિ-તે) ૧ સ્વાધીન રાખવું, તાબામાં રાખવું. ૨ ઘેરવું, વીંટવું, ચારે તરફથી વીંટળાઈ વળવું. ૩ હ્રાસ થવો, ઘટી જવું, કમ થવું.

ચમ્ (૧૦ રૂં સેટ્ ચામયતિ-તે) ૧ પીરસવું, જમવા માટે ભાણામાં મૂકવું. ૨ ઘેરવું, વીંટવું.

ચસ્ (૪ પ૦ સેટ્ ચસ્યતિ, * ચસતિ) ૧ પ્રયાસ કરવો, કોશિશ કરવી. ૨ મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. આ-મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. નિર્-૧ ખોવું, ખોઈ નાખવું, ગુમાવવું. ૨ ઝરવું, ટપકવું. ૩ ઊકળવું. [ક]

ચા-(૨ પ૦ અનિટ્ ચાતિ) ૧ જવું. ૨ પહોંચવું. ૩ પ્રાપ્ત થવું. ૪ જાણવું. ૫ શકવું, શક્તિમાન હોવું, સમર્થ હોવું. અનુ-૧ અનુસરવું. અનુસરણ કરવું. ૨ પાછળ ચાલવું. અભિ-૧ સામું જવું. ૨ નજીક જવું. ૩ પહોંચવું. આ-૧ આવવું. ૨ હાજર થવું. રૂપ-૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ સોંપવું, સુપરત કરવું. નિર્-૧ નીકળવું, બહાર આવવું. ૨ બહાર જવું. ૩ આગળ જવું. ૪ જલદી ચાલવું. પ્ર-પ્રયાણ કરવું, પ્રસ્થાન કરવું. પ્રતિ-કોઈની તરફ

* ચસ્ ધાતુ ચોથા ગણનો છે; પરંતુ જ્યારે એ ઉપસર્ગ રહિત હોય, અથવા તેની પૂર્વે સમ્ ઉપસર્ગ આવે, ત્યારે તે ચોથા અને પહેલા ગણનો થાય છે.

જવુ પ્રત્યા-૧ જન્મ દેવો, ઉત્પન્ન થવુ ૨ પાછુ આવવુ
પ્રત્યુદ્-સામુ જવુ વિનિર્-ચાલ્યા જવુ, જતા રહેવુ સમા-
૧ આવી પહોચવુ ૨ આવવુ

ચાચ્ (૧ ૩૦ સેટ્ ચાચતિ-તે) માગવુ, ચાચના ઠરવી સપ-
માનતા માનવી, આખડી રાખવી [ઋ, ટ, ડ]

યુ (૨ ૫૦ સેટ્ ચોતિ) ૧ લેખમેળ ઠરવુ ૨ લેખમેળ થવુ,
ભળવુ ૩ એકકું ઠરવુ ૪ એકકું થવુ ૫ સચુક્ત ઠરવુ,
ભેડવુ ૬ મેળાપ કરવો, મળવુ ૭ અલગ થવુ ૮ અલગ
ઠરવુ, જુડ પાડવુ

યુ (૧ ૩૦ અનિદ્ યુનાતિ, યુનીતે) ૧ જાધવુ ૨ ગૂથવુ
યુ (૧૦ ૩૦ સેટ્ ચાચતિ-તે) ૧ નિદવુ, નિદા ઠરવી ૨ અપ
માન ઠરવુ ૩ દોષ દેવો, ઠલક આપવુ

યુક્ત્ (૧ ૫૦ સેટ્ યુક્તિ) ત્યાગ ઠગવો, છોડવુ [ચ]
યુચ્ચ (૧ ૫૦ સેટ્ યુચ્ચતિ) ૧ પ્રમાદ કરવો, આજસ ઠગવી
૨ ભૂલ કરવી, ચૂકવું

યુજ્ (૪ આ૦ અનિદ્ યુજ્યતે) ૧ ચિત્તને સ્થિર કરવું, મનો
વૃત્તિ રોકવી ૨ સમાધિ ઠરવી, ધ્યાન ધરવુ ૩ મનમા
સમાધાન કરવું

યુન્ (૭ ૩૦ અનિદ્ યુનક્તિ, યુદ્ધસ્તે) ૧ મચુક્ત કરવું, ભેડવું
૨ નિચુક્ત કરવું, ચોજવું ૩ એકકું ઠરવું ૪ લેખમેળ
ઠરવું ૫ ધ્યાન ધરવું અનુ-(આ૦ અનુયુદ્ધસ્તે) ૧ પૂછવું,

*આ યુજ્ ધાતુ ઉભયપી ૯ પરતુ ને તેની પૂર્વે કાઠ પથ્ય
સ્વગત ઉપસર્ગે અથવા ઉદ્ ઉપમર્ગે આવે, તો તે આત્મનેપી
ધાય છે, જેમકે-મનુ જે, પ્રયુદ્ધે, ઉદ્યુદ્ધને કત્યાદિ.

પ્રશ્ન કરવો. ૨ પરીક્ષા કરવી. ૩ દોષ દેવો. અમિ-૧ હુમલો
 કરવો. ૨ દબાવવું, ધમકી આપવી. ૩ ક્રિયાદ કરવી.
 ૪ પૂછવું, પ્રશ્ન કરવો. ૫ માગવું. ૬ ખોલવું. ૭ દોષ દેવો.
 ઉદ્-૧ ઉદમ કરવો, કોશિશ કરવી. ૨ સંયુક્ત કરવું, જોડવું.
 ઉપ-૧ ઉપયોગમાં લેવું, કામમાં લેવું. ૨ અનુભવ કરવો,
 જાણવું. ૩ ધ્યાનમાં લેવું. ૪ ખાવું. ૫ ખૂંટવી લેવું. નિ-
 ૧ નીમવું, નિયુક્ત કરવું, અધિકાર આપવો. ૨ આજ્ઞા કરવી,
 હુકમ કરવો. ૩ પ્રેરણા કરવી. ૪ કામે લગાડવું. ૫ સંયુક્ત
 કરવું, જોડવું. ૬ એકઠું કરવું. ૭ એકઠું થવું. ૮ ગોઠવવું.
 પર્યન્તુ-પ્રશ્ન કરવો, પૂછવું. પ્ર-૧ પ્રયત્ન કરવો, પ્રયાસ કરવો.
 ૨ પ્રવર્તાવવું, ક્રિયાશીલ કરવું. ૩ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.
 ૪ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૫ પ્રયોગ કરવો. ૬ ઉચ્ચારણ કરવું.
 ૭ નાણાં ધીરવાં, ધીરધાર કરવી. ૮ ભજવી ખતાવવું.
 ૯ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું. વિ-૧ વિયુક્ત કરવું, અલગ
 કરવું. ૨ વિયુક્ત થવું, અલગ થવું. ૩ મોકલવું. ૪ પ્રેરણા
 કરવી. ૫ વિશેષપણે જોડવું-સંયુક્ત કરવું. વિનિ-૧ વ્યય
 કરવો, ખર્ચવું. ૨ ઉપયોગમાં લેવું, વાપરવું. ૩ વહેંચી
 આપવું. ૪ નિયુક્ત કરવું, નિમણૂક કરવી. ૫ નિયમ કરવો,
 મુકરર કરવું. ૬ જોડવું, કામે લગાડવું. ૭ સંયુક્ત કરવું.
 ૮ એકઠું કરવું. ૯ ગૂંથવું. ૧૦ પ્રેરણા કરવી. ૧૧ મોક-
 લવું. વિપ્ર-૧ વિલક્ષ્ય કરવું, અલગ કરવું. ૨ વિરુદ્ધ પ્રયોગ
 કરવો. ૩ વિશેષરૂપે જોડવું. સમ્-૧ સંયુક્ત કરવું, જોડવું.
 ૨ મેળાપ કરવો. ૩ એકઠું કરવું. સમા-૧ ઘણો વિચાર
 કરવો. ૨ સંબંધ કરવો. [ૠ]

- યુજ્ (૧ ૫૦ સેટ્ યોજતિ) ૧ સચુક્ત ઠરવું, બેડવું ૨ બાધવું
૩ કાખૂમા રાખવું, વશ રાખવું ૪ લેખનેળ કરવું ૫ એકકું
કરવું ૬ યોજના કરવી નિ-૧ નીમવું ૭ કાખૂમા રાખવું
- યુન્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ યોજયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- યુજ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ યોજયતે) ૧ નિદવું, નિદા કરવી ૨ અપ
માન કરવું ૩ દોષ દેવો, કલક આપવું
- યુટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ યુટયતિ-તે) થોડું હોવું, ઠમ હોવું
- યુત્ (૧ આ૦ સેટ્ યોતતે) ૧ સુગોષિત હોવું ૨ ચળકવું [ઋ]
- યુપ્ (૪ આ૦ અનિટ્ યુપ્યતે) ૧ યુદ્ધ કરવું, લડાઈ કરવી
૭ બાથબાથા ઠરવી ૩ બાધવું, બાઝવું, ઝઘડો કરવો
- યુપ્ (૪ ૫૦ સેટ્ યુપ્યતિ) ૧ બ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું
૭ બ્યાકુલ કરવું ૩ બેશુદ્ધ વસ્તુ ૪ મોહિત થવું ૫ મો-
હિત કરવું
- યુપ્ (૧ ૩૦ સેટ્ યોપયતિ-તે) ૧ ઉપામના કરવી, બાજવું
૨ એવવું, એવા કરવી ૩ સારવાર કરવી ૪ જવું
- યુપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ યોપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- યુસ્ (૪ ૫૦ સેટ્ યુસ્યતિ) ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું
- યુહ્ (૧ ૫૦ અનિટ્ નિર્પૂર્વક-નિર્યોદ્ધતિ) ૧ રચવું, બનાવવું
૨ ઉદ્ભૂત કરવું, ઉદ્ભવવું, ખેચવું ૩ પરિત્યાગ કરવો, છોડી
દેવું ૪ બહિષ્કૃત કરવું [ત્રિનાગમિક]
- યૂપ્ (૪ ૫૦ સેટ્ યૂપ્યતિ) ૧ હપ્તવું ૭ હુ બ દેવું
- યૂર્ (૧ ૫૦ સેટ્ યૂપ્યતિ) ૧ હપ્તવું ૨ હુ બ દેવું
- યૂર્ (૧ ૫૦ અનિટ્ નિર્પૂર્વક-નિર્પૂર્વક) ૧ રચવું, બનાવવું
૭ ઉદ્ભૂત કરવું, ઉદ્ભવવું, ખેચવું ૩ પરિત્યાગ કરવો, છોડી
દેવું ૪ બહિષ્કૃત કરવું [ત્રિનાગમિક]

ચેષ્ (૧ આઠ સેટ્ ચેષતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૨ મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. ૩ ધંધો-રોજગાર કરવો.

૪ એકજ કાર્યમાં વળગી રહેવું. [ક્ર]

ચૌદ્ (૧ પઠ સેટ્ ચૌદતિ) ૧ બાંધવું, જકડવું. ૨ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૩ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૪ સમાગમ કરવો, મળવું. ૫ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૬ તાબામાં રાખવું. [ક્ર]

ચૌઢ્ (૧ પઠ સેટ્ ચૌઢતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ક્ર]

રંહ્ (૧ પઠ સેટ્ રંહતિ) ૧ વેગથી ચાલવું, ઉતાવળું ચાલવું. ૨ મુશોભિત હોવું. ૩ ચળકવું, ચમકવું. ૪ ખેલવું. [ચ]

રંહ (૧૦ ડઠ સેટ્ રંહયતિ-તે, રંહાપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રક્ષ્ (૧૦ ડઠ સેટ્ રાકયતિ-તે) ૧ ચાખવું, સ્વાદ લેવો. ૨ ચાટવું. ૩ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું. ૫ પ્રાપ્ત થવું. આ-૧ ગ્રહણ કરવું, સ્વીકારવું. ૨ પ્રાપ્ત કરવું.

રક્ષ્ (૧ પઠ સેટ્ રક્ષતિ) ૧ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૨ પાલન-પોષણ કરવું. ૩ સંભાળવું, સાચવવું. ૪ રાખવું, મૂકવું.

રક્ષ્ (૧ પઠ સેટ્ રક્ષતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.

રગ્ (૧ પઠ સેટ્ રગતિ) ૧ શંકા કરવી, શક લાવવો. ૨ ખીવું, ભય પામવો. [ઇ]

રગ્ (૧૦ ડઠ સેટ્ રાગયતિ-તે) ૧ ચાખવું, સ્વાદ લેવો. ૨ ચાટવું. ૩ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું. ૫ પ્રાપ્ત થવું.

રગ્ (૧૦ ડઠ સેટ્ રાગયતિ-તે) ૧ ચાખવું, સ્વાદ લેવો. ૨ ચાટવું.

રક્ષ્ (૧ પઠ સેટ્ રક્ષતિ) ૧ જવું. ૨ ખસવું. [ચ]

રક્ષ્ (૧ પઠ સેટ્ રક્ષતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. ૩ અહીંથી તહીં ચાલવું. [ચ]

રહ્ (૧ આં સેદ્ રહતે) ૧ જુ ૨ ખમ્ [૩]

રહ્ (૧ પં સેદ્ રહતિ) ૧ મુશોભિત હોવું ૨ અજકવું,
અમકવું ૩ બોલવું, કહેવું [૩]

રહ્ (૧૦ રં સેદ્ રહ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રહ (૧૦ રં સેદ્ રહ્યતિ-તે) ૧ અવું, બનાવવું ૨ અન્થ
અવો ૩ કારીગરી કરવી, મળવટ કરવી ૪ ગોઠવવું
૫ સંકેતવું ૬ સુધારવું, સમારવું, દુરસ્ત કરવું સમા-
૧ ઉત્તેજિત કરવું ૨ સંકેતવું ૩ દુરસ્ત કરવું ૪ બનાવવું

રહ (૧ પં સેદ્ રહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રહ્ (૧ રં અનિદ્ રજતિ-તે) ૧ રંગવું, રંગયુક્ત કરવું
૨ રંગયુક્ત થવું ૩ અનુરાગી થવું, પ્રેમી થવું ૪ મોહિત
થવું ૫ આસક્ત થવું અનુ-૧ સતુષ્ઠ થવું, ખુશી થવું
૨ અનુરાગી થવું ૩ આમક્ત થવું અપ-૧ નારાજ થવું,
નાખુશ થવું ૨ તિગ્સ્કાં કરવો વિ-૧ વિગ્ન વડું, વેરાગી
થવું ૨ નાગજ થવું, નાખુશ થવું ૩ તિગ્સ્કાં કરવો
૪ રંગ રહિત કરવું ૫ રંગ રહિત થવું

રહ્ (૪ રં અનિદ્ રજ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રહ્ (૧૦ રં સેદ્ રહ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રદ્ (૧ પં સેદ્ રટતિ) ૧ બોલવું, કહેવું ૨ ગટવું કરવું,
વાગવાર યાદ કરીને બોલવું ૩ રાડ પાડવી, બરાડવું
૪ ટેવું, રડવું ૫ કપડો દેવો

રદ્ (૧૦ રં સેદ્ રટ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રદ્ (૧ પં સેદ્ રટતિ) ૧ બોલવું ૨ કપડો દેવો

રણ્ (૧ પં સેદ્ રણતિ) ૧ યજ્ઞ કરવો ૨ જવું

રણ્ (૧ પ૦ સેટ્ રણતિ) હણવું, ભારી નાખવું.

રણ્ (૧ પ૦ સેટ્ રણવતિ) જવું. [૩]

રદ્ (૧ પ૦ સેટ્ રદતિ) ૧ ખોદવું. ૨ ખોતરવું. ૩ ખેડવું.

૪ ઉખેડવું. ૫ કાડવું, ચીરવું. ૬ કાપવું.

રઘ્ (૪ પ૦ વેટ્ રઘ્યતિ) ૧ રાંધવું, પકાવવું. ૨ પાકવું, પરિ-
પકવ થવું. ૩ નિર્દોષ હોવું. ૪ પૂર્ણ કરવું, સમાપ્ત કરવું.

૫ અપકાર કરવો. ૬ દુઃખ દેવું. ૭ ઈળા કરવી. ૮ હણવું.

રપ્ (૧ પ૦ સેટ્ રપતિ) ૧ ખોલવું, કહેવું. ૨ ખુલ્લું ખોલવું.
૩ સ્ફુટ ખોલવું.

રફ્ (૧ પ૦ સેટ્ રફતિ) ૧ જવું. ૨ હણવું. ૩ ઈળા કરવી,
જળખી કરવું. ૪ દુઃખ દેવું.

રમ્ (૧ આ૦ અનિટ્ રમતે) ૧ આરંભવું, શરૂ કરવું. ૨ ઉત્સુક
થવું, ઉતાવળું થવું. ૩ ખુશી થવું. આ-૧ આરંભવું.
૨ ખુશી થવું. પરિ-આલિંગન કરવું, ભેટવું. પ્રા-૧ આરંભ
કરવો. ૨ હણવું. ૩ દુઃખ દેવું.

રમ્ (૧ આ૦ અનિટ્ રમતે) ૧ રમવું, ખેલવું. ૨ વિલાસ કરવો.
૩ આનંદ પામવો, આનંદ કરવો. ૪ સંલોગ કરવો,
વિષય-સેવન કરવું. અભિ-૧ પ્રેમ કરવો. ૨ આસક્ત થવું,
તલ્લીન થવું. ૩ સંલોગ કરવો, વિષય-સેવન કરવું. ૪ વિ-
લાસ કરવો. ૫ રમવું, ખેલવું. આ-(* પ૦ આરમતિ)

* રમ્ ધાતુ આત્મનેપદી છે; પરંતુ જો તેની પૂર્વે આ, પરિ કે
વિ ઉપસર્ગ આવે તો તે પરસ્મૈપદી થાય છે; અને ૩પ ઉપસર્ગ
આવે તો વિકલ્પે પરસ્મૈપદી થાય છે. જોમકે—આરમતિ, પરિરમતિ,
વિરમતિ । ઉપરમતિ, ઉપરમતે,

૧ આરામ કરવો, વિશ્રાંતિ લેવી ૨ થાક ખાવો ૩
૧ નિવૃત્ત થવું, યોગ્ય, અટકવું ૨ સ્થિર રહેવું ૩ આ
રામ કરવો ૪ મરવું, મૃત્યુ થવું વિ-૧ વિરામ પામવો,
બંધ પડવું ૨ નિવૃત્ત થવું, યોગ્ય, અટકવું ૩ સ્થિર
રહેવું ૪ અત આવવો

રમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ રમ્પતિ) ૧ જવું ૨ હણવું ૩ ધન કરવી,
જખમી કરવું ૪ દુ-ખ દેવું [૪]

રમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ રમ્પતિ) જવું [૪]

રમ્ (૧ આ૦ સેદ્ રમ્પતે) ૧ શબ્દ કરવો ૨ જવું [૪]

રમ્ (૧ આ૦ સેદ્ રમ્પતે) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
પરિ-આલિંગન કરવું, છાતી સરસું ચાપવું [૪]

રય (૧ આ૦ સેદ્ રયતે) ૧ જવું ૨ વેગથી જવું ૩ હાલવું,
કપવું ૪ પ્રવાહરૂપે વહેવું

રદ્ (૧ ૫૦ સેદ્ રદતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ સૂવું, બિધવું

રદ્ (૧ આ૦ સેદ્ રદતે) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો

રસ્ (૧ ૫૦ સેદ્ રસતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
૨ ખૂબ પાડવી, શડ પાડવી

રસ (૧૦ ૩૦ સેદ્ રસયતિ-તે) ૧ સ્વાદ લેવો, ચાખવું
૨ ચાટવું ૩ ચોપડવું ૪ ચીકણું કરવું ૫ ખીનું કરવું,
પડાવવું ૬ પ્રેમ કરવો, સ્નેહ કરવો

રદ્ (૧ ૫૦ સેદ્ રદતિ) ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું વિ-૧ વિરહ
થવો, વિયોગ થવો ૨ વિરહ કરવો ૩ અલગ થવું,
જુદુ થવું ૪ અલગ કરવું ૫ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું

રદ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ રદયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અથ

રા (૨ પ૦ અનિદ્ રાતિ) ૧ દેવું, આપવું. ૨ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૩ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું.

રાઝ્ (૧ પ૦ સેદ્ રાઝતિ) ૧ સુકાર્ધજવું, શુષ્ક થવું. ૨ સૂકવવું. ૩ વારવું, મનાઈ કરવી. ૪ રોકવું, અટકાવવું. ૫ વિધ્ન કરવું. ૬ ગ્રહણ ન કરવું. ૭ કબૂલ ન કરવું. ૮ સમર્થ હોવું. ૯ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૧૦ તૃપ્ત કરવું. ૧૧ શણગારવું. ૧૨ પૂર્ણ થવું. ૧૩ પૂર્ણ કરવું. [ઋ]

રાઘ્ (૧ આ૦ સેદ્ રાઘતે) ૧ સમર્થ હોવું, શક્તિમાન હોવું. ૨ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું. [ઋ]

રાજ્ (૧ ર૦ સેદ્ રાજતિ-તે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. નિર્ (નીરાજતિ-તે) આરતી ઉતારવી, આરતી કરવી. વિ-૧ જીતવું, જય મેળવવો. ૨ સુશોભિત હોવું. ૩ ચળકવું, ચમકવું. [ઋ]

રાઘ્ (૫ પ૦ અનિદ્ રાઘનોતિ) ૧ સિદ્ધ કરવું, સફળ કરવું. ૨ પૂર્ણ કરવું. ૩ રાંધવું, પકાવવું. ૪ વિચારવું. ૫ ઈળ કરવી, જખમી કરવું. અપ-૧ અપરાધ કરવો, ગુનો કરવો. ૨ ઉપેક્ષા કરવી. ૩ ઈળ કરવી. ૪ નષ્ટ કરવું. ૫ નષ્ટ થવું. આ-૧ આરાધના કરવી, ઉપાસના કરવી. ૨ પૂજવું. ૩ સેવા-ભક્તિ કરવી. ૪ સંતુષ્ટ કરવું, ખુશી કરવું. પ્રતિ-૧ દુઃખ દેવું. ૨ ઈળ કરવી. ૩ હણવું. વિ-૧ ખંડન કરવું. ૨ ભાંગવું. ૩ તોડવું. ૪ નુકસાન કરવું. ૫ દુઃખ દેવું. ૬ ઈળ કરવી. ૭ હણવું. સમ્-પકાવવું, રાધવું.

રાઘ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ રાઘયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રાઘ્ (૪ પ૦ અનિદ્ રાઘ્યતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ વધવું, વૃદ્ધિંગત થવું. ૩ બચત થવી, બાકી હોવું.

રાશ્ (૧ આ૦ સેદ્ રાશતે) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
૨ ઢોલાહલ કરવો, શોરખકોર કરવો [ઋ]

રાશ્ (૪ આ૦ સેદ્ રાશ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ]

રાસ્ (૧ આ૦ સેદ્ રાસતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ઋ]

રિ (૫ પ૦ અનિદ્ રિણોતિ) ૧ હલ્લુ ૨ હુ ખ દેવું

રિ (૬ પ૦ અનિદ્ રિયતિ) જવું

રિષ્ (૧ પ૦ સેદ્ રેતતિ) ૧ જવું ૨ રેખા દોરવી ૩ નિ
શાની કરવી ૪ ચીતરવું, ચિત્ર કાઢવું ૫ લખવું

રિદ્ધ્ (૧ પ૦ સેદ્ રિદ્ધતિ) ૧ જવું ૨ ખૂટણિયે ચાલવું
૩ સ્ખલિત થવું, ખમી જવું ૪ હાલવું, કપવું, ફરકવું
૫ આચારથી બ્રહ્મ થવું [ચ]

રિઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ રિઙ્ગતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ પ્રવેશ
કરવો, પેસવું [ચ]

રિચ્ (૭ વ૦ અનિદ્ રિણક્તિ, રિદ્ધક્તે) ૧ રેથ લાગવો, જુલાબ
લાગવો, ઝાડો થવો ૨ ખુલાસાથી દસ્તા વવો, મલગુદિ
થવી ૩ હાલવવું, નિગાલવું ૪ ખાલી કરવું ૫ ગર્ભપાત
કરવો અતિ-૧ અતિશય વધવું ૨ અધિક હોવું ૩ ચડિ
યાતું હોવું ૪ હાલવવું ૫ ખાલી કરવું ૬ જુદું કરવું
૭ જુદું થવું રદ્-૧ હાલવવું ૨ ખાલી કરવું ૩ અધિક
હોવું ચિ-૧ રેથ લાગવો, જુલાબ લાગવો ૨ ખુલાસાથી
દસ્તા આવવો [ઞ]

રિષ્ (૧ પ૦ સેદ્ રેચતિ) ૧ જુદું કરવું ૨ વિખેરવું
૩ ફેલાવવું ૪ જુલાબની દવા આપવી. ૫ જુલાબની દવા
દેવી ૬ સમુદ્ધા કરવું, નેડવું ૭ ખાધવું ૮ લેગમેગ

કરવું. ૯ ઓકડું કરવું. ૧૦ સંબંધ બાંધવો. ૧૧ સમા-
ગમ કરવો, મળવું.

રિચ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ રેચયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રિજ્ (૧ આ૦ સેટ્ રેજતે) ૧ શોકવું. ૨ ભૂંજવું. ૩ તળવું.
૪ સ્થિત થવું, સ્થિતિ કરવી. ૫ સ્થિર થવું. ૬ સ્થિર કરવું.
૭ ઊભું રહેવું. ૮ કમાવું, ઉપાર્જન કરવું. ૯ ઉત્પન્ન કરવું.
૧૦ પામવું, મેળવવું. ૧૧ બલવાન હોવું. ૧૨ બલવાન કરવું.
૧૩ જીવવું, જીવિત હોવું. ૧૪ જવું, ગમન કરવું.

રિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ રિષ્વતિ) જવું. [ષ]

રિપ્ (૧ પ૦ સેટ્ રેપતિ) નિંદવું, નિંદા કરવી.

રિફ્ (૧ પ૦ સેટ્ રેફતિ) નિંદવું, નિંદા કરવી.

રિફ્ (૬ પ૦ સેટ્ રિફતિ) ૧ કહેવું, બોલવું. ૨ સ્તુતિ કરવી,
સ્તવના કરવી. ૩ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. ૪ દેવું, આ-
પવું. ૫ લડાઈ કરવી. ૬ ઝઘડો કરવો. ૭ બાઝવું, બાધવું.
૮ નિંદવું. ૯ દોષ દેવો. ૧૦ દુઃખ દેવું. ૧૧ હણવું.

રિમ્ (૧ પ૦ સેટ્ રેમતિ) શબ્દ કરવો.

રિમ્ (૧ આ૦ સેટ્ રેમતે) ૧ અહંકાર કરવો. ૨ નિશ્ચેષ્ટ થવું.
૩ થાંભી જવું, અટકવું. ૪ અટકાવવું, રોકવું.

રિમ્ફ (૬ પ૦ સેટ્ રિમ્ફતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું.

રિમ્બ્ (૧ પ૦ સેટ્ રિમ્બતિ) જવું. [ષ]

રિશ્ (૬ પ૦ અનિટ્ રિશતિ) ૧ હણવું, મારી નાખવું. ૨ મારી
નાખવાનો પ્રયાસ કરવો. ૩ ધન કરવી. ૪ દુઃખ દેવું.

રિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ રેપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રિષ્ (૪ પ૦ સેટ્ રિષ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રિપ્ (૧ પ૦ સેદ્ રિણ્ણાતિ) ૧ જલુ, વિદાય થયુ ૨ જુદુ
કરવું ૩ સળધ તોડવો

રિહ્ (૧ પ૦ અનિદ્ રેહતિ) ૧ હણવું, મારી નાખવુ ૨ મારી
નાખવાનો પ્રયામ કરવો ૩ ઈન્ત કચ્વી ૪ દુખ દેવું
૫ મુદ્દ કરવું, લડાઈ કરવી ૬ બાઝવું, બાધવું ૭ બધડો
કરવો ૮ દોષ દેવો ૯ નિદવું ૧૦ બોલવું, બહેવું ૧૧ દેવું,
આપવું ૧૨ સ્તવવું, સ્તુતિ કરવી ૧૩ પ્રશસા કરવી

રિહ (૬ પ૦ અનિદ્ રિહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રી (૨ પ૦ અનિદ્ રેતિ) મગભાં થયું, ગભાં ધારણ કરવો

રી (૪ આ૦ અનિદ્ રીયતે) ૧ ઝરવું ૨ ટપકવું ૩ ચૂવું
૪ ખગવું ૫ પડવું ૬ નીચે આવવું [ઓ]

રી (૧ પ૦ અનિદ્ રિણાતિ) ૧ જલુ ૨ હણવું ૩ દુખ દેવું
૪ વચ્ચે ચળદ કરવો ૫ વરુ લેવો ચળદ કરવો

રીપ્ (૧ પ૦ સેદ્ રીયતિ-તે) ૧ લેવું, ઝડપુ કરવું ૨ ઢાઢવું
૩ ઢઢાવું, ઢઢાઈ જવુ ૪ અતધાન થવું, અધર્ય થવું
૫ અતાવું, છુપાઈ જવું ૬ છુપવું, સતાડવું ૭ છુપાવીને
બચાવવું ૮ આટે આવીને બચાવવું

રિ (૧ આ૦ અનિદ્ રયતે) ૧ જલુ, ચાલવું ૨ બોલવું, કહેવું
૩ વચ્ચે ચળદ કરવો ૪ વરુ લેવો ચળદ કરવો ૫ આ
હોય કરવો ૬ કોપ કરવો ૭ દુખ દેવું ૮ હણવું

રિ (૨ પ૦ સેદ્ રીયતિ, રીજિ) ૧ ચળદ કરવો, અવાજ કરવો
૨ ખૂમ પાડી ૩ ગેવું, રડવું ૪ ચોટ કરવો વિ-૧ ગેવું
૫ ખૂમ પાડી, ફાડ પાડી

રિ (૧ પ૦ સેદ્ રિણ્ણાતિ) ૧ ચોખવું, મુચોભિત રોવું ૨ ચા
કેવું, ચમકવું ૩ બોલવું, કહેવું [ર]

સંશ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ સંશયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રુક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ રુક્ષતિ) ૧ નીરસ હોવું, લૂખું હોવું. ૨ શુષ્ક હોવું, સૂકું હોવું. ૩ કઠણ હોવું. ૪ સ્નેહ રહિત હોવું, પ્રેમ રહિત હોવું. ૫ કઠોર વચન બોલવું. ૬ લૂછવું, લૂછી નાખવું.

રુક્ષ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ રુક્ષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

રુચ્ (૧ આ૦ સેટ્ રોચતે) ૧ રુચવું, ગમવું, પસંદ હોવું. ૨ રુચિ હોવી. ૩ પ્રસન્ન થવું. ૪ ઉત્સાહ ધરવો. ૫ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૬ ચળકવું, ચમકવું.

રુજ્ (૬ પ૦ અનિટ્ રજતિ) ૧ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૨ પીડાવું, દુઃખી થવું. ૩ રોગી હોવું. ૪ નડવું. ૫ લાંગવું. ૬ તોડવું. ૭ તૂટવું, તૂટી જવું. ૮ વાંકું થવું. [ઓ]

રુજ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ રોજયતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું.

રુટ્ (૧ આ૦ સેટ્ રોટતે) ૧ સામું મારવું. ૨ રોકવું, અટકાવવું. ૩ વારંવાર ઝઘડવું. ૪ આળોટવું. ૫ કામાવેશથી ઉત્તેજિત થવું. ૬ સુશોભિત હોવું. ૭ ચળકવું, ચમકવું.

રુટ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ રોટયતિ-તે) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ રીસાવું. ૩ રોકવું. ૪ બોલવું. ૫ સુશોભિત હોવું. ૬ ચળકવું, ચમકવું.

રુઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ રોઠતિ) ૧ પછાડવું, અફાળવું. ૨ પાડી દેવું. ૩ ફેડવું. ૪ અથડાવું. ૫ માર મારવો. ૬ ખિન્ન કરવું.

રુઠ્ (૧ આ૦ સેટ્ રોઠતે) ૧ સામું મારવું. ૨ અટકાવવું, રોકવું. ૩ ઝઘડવું. ૪ આળોટવું. ૫ રોળવું. ૬ મસળવું.

રુઢ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ રુઢયતિ-તે) ક્રોધ કરવો, ગુસ્સે થવું.

રુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ રુણ્તિ) ૧ ચોરવું. ૨ લૂંટવું. [ચ]

રુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ રુણ્તિ) ૧ ચોરવું. ૨ લૂંટવું. ૩ આળસ કરવી. ૪ જવું. ૫ લંગડાવું ચાલવું. ૬ લૂલું હોવું. [ચ]

રુઢ (૧ ૫૦ સેદ્ રુઢતિ) ૧ ચોરવુ ૨ લટવુ [૩]

રુદ્ (૨ ૫૦ સેદ્ રોદિતિ) ૧ રડવુ, રોવુ ૨ રોતા-રોતા
ખોલવુ ૩ શોડ ઠરવો આ-આરડવુ, મોટે સાદે રડવુ
ચપા-૧ ઝઢન ઠરીને સામા માણસને આશ્વાસન આપવુ-
શાત કરવુ ૨ ખીજાના હુ ખે રડવુ [ઋ]

રૂઢ (૪ આં અનિદ્ અનુપૂર્વક-અમુરુચ્યતે) ૧ આહવુ, ધમિહવુ.
૨ પ્રેમ ઠરવો ૩ અનુમતિ આપવી, સમતિ દેવી ૪ માનવુ,
સ્વીકારવુ ૫ અનુકૂલ થવુ ૬ અનુસરવુ ૭ તાખે થવુ,
આધીન થવુ ૮ આજ્ઞા માનવી ૯ આજ્ઞાનુ પાલન કરવુ
૧૦ આશ્રહલરી વિનતિ ઠરવી ૧૧ સલાહ દેવી ૧૨ કૃપા
ઠરવી ૧૩ શોક કરવો

રૂઢ (૭ ૩૦ અનિદ્ રુઢદિ, રુઢ્ઢે) ૧ રોકવુ, અટકાવવુ
૨ ઝધવુ ૩ અડચણ કરવી, નડવુ ૪ ઘેરો ઘાલવો ૫ ઘેરી
લેવુ, આરે તરફથી વીંટળાઈ વળવુ ૬ વીંટવુ, લપેટવુ
૭ ઢાકવુ ૮ બ્યાપવુ ૯ હુ ખ દેવુ ૧૦ આધાર આપવો
અનુ-૧ માનવુ ૨ અનુસરવુ ૩ આશ્રહપૂર્વક વિનતિ
કરવી ૪ આધીન થવુ ૫ આજ્ઞાનુ પાલન કરવુ ૬ આ
હવુ અમિસમ્-૧ મનાઈ ઠરવી ૨ અટકાવવુ અવ-૧ રો
પવું ૨ ખોડવું ૩ આવધાનીથી રાખવું ૪ અટકાવવું
ચપ-૧ કેદ કરવું ૨ ઘેરો ઘાલવો ૩ અડચણ નાખવી
૪ મનાઈ ઠરવી ૫ રોકવુ, અટકાવવુ નિ-૧ નડવુ, અડ
ચણ નાખવી ૨ અટકાવવુ ૩ કેદ કરવુ પ્રતિ-૧ વ્યાપ્ત
વવુ, બ્યાપી જવુ ૨ અટકાવવુ વિ-૧ વિરુદ્ધ થવુ, વિરોધ
કરવો ૨ અટકાવવુ સતિ-૧ બધ ઠગવુ ૨ કેદ કરવુ
૩ અટકાવવુ સમ્-૧ કેદ કરવુ ૨ રોડવુ, અટકાવવુ [ઋ]

રૂપ (૪ પ૦ સેટ્ રૂપ્યતિ) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું.
૨ બેશુદ્ધ થવું. ૩ વ્યાકુલ કરવું.

રૂશ (૬ પ૦ અનિટ્ રૂશતિ) ૧ હાણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

રૂપ (૧ પ૦ સેટ્ રોપતિ) ૧ ભારી નાખવું. ૨ ઇન્ન કરવી.
૩ હુઃખ દેવું. ૪ ભારી નાખવાનો પ્રયાસ કરવો.

રૂષ (૪ પ૦ સેટ્ રૂષ્યતિ) ૧ રોષ કરવો, ક્રોધ કરવો.
૨ રીસાવું. ૩ ભારી નાખવું. ૪ ઇન્ન કરવી. ૫ હુઃખ દેવું.
૬ ભારી નાખવાનો પ્રયાસ કરવો.

રૂષ (૧૦ ર૦ સેટ્ રોષયતિ-તે) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ રીસાવું.

રૂહ (૧ પ૦ અનિટ્ રોહતિ) ૧ ઊગવું, ખીજમાંથી આંકુરો
ફૂટવો. ૨ ઉત્પન્ન થવું, પેદા થવું. ૩ જન્મવું, જન્મ થવો.
૪ ઉપર ચડવું. ૫ પલાણવું, સવારી કરવી. ૬ રૂઝાવું, ઘા
સુકાઈ જવો. ૭ રૂઝવવું, ઘાને સૂકવવો. અધિ-૧ ઉપર
ચડવું. ૨ પલાણવું. અભિ-૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ ઉપર
ચડવું. અવ-ઉતરવું, નીચે આવવું. આ-૧ ઉપર ચડવું.
૨ ઉપર બેસવું. ૩ પલાણવું. ૪ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું.
ચદ્-ઉપર ચડવું. પ્ર-ઊગવું, ખીજમાંથી આંકુરો ફૂટવો.

રૂક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ રૂક્ષતિ) ૧ નીરસ હોવું, લૂખું હોવું. ૨ શુષ્ક
હોવું, સૂકું હોવું. ૩ કઠણ હોવું. ૪ સ્નેહ રહિત હોવું,
પ્રેમ રહિત હોવું. ૫ કઠોર વચન બોલવું. ૬ લૂછવું.

રૂક્ષ (૧૦ ર૦ સેટ્ રૂક્ષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

રૂપ (૧૦ ર૦ સેટ્ રૂપયતિ-તે) ૧ રાજ્યનું ચલાણી નાણું બના-
વવું, સિલ્કા પાડવા. ૨ રૂપ બેવું-નિહાળવું. ૩ આકૃતિ
બનાવવી. ૪ સ્વરૂપ અને આકૃતિને યાદ કરવી-ચિતવવી.

૫ નિહાળવું, જોવું ૬ હાવલાવથી પ્રદર્શિત કરવું-પ્રગટ કરવું ૭ અભિનય કરવો, ભાજવું નિ-૧ દેખવું, જોવું ૨ તપાસવું, તપાસ કરવી ૩ દેખાડવું ૪ વિવેચન કરવું, વીગતવાર ઢહેવું ૫ વિચાર કરીને ઢહેવું ૬ ચર્ચા કરવી પ્ર-૧ જણાવવું ૨ સમજાવવું, સ્પષ્ટ કરવું ૩ કહેલી હકીકત સિદ્ધ કરવી

રૂપ (૧ પ૦ સેટ્ રૂપતિ) સુશોભિત કરવું, શણગારવું
રૂપ (૧૦ વ૦ સેટ્ રૂપયતિ-તે) ૧ ભેળભેળ કરવું ૨ એકઠું કરવું ૩ નીચ્સ હોવું, લૂણુ હોવું ૪ બ્યાપવું, ફેલાવું
રેફ (૧ આ૦ સેટ્ રેફતે) ૧ શંકા કરવી, સંશય કરવો ૨ વિતર્ક કરવો, ઠપ્પના કરવી ૩ ખીકું, કરવું [ફ્ર]
રેસા (૧૧ પ૦ સેટ્ રેસાયતિ) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું ૨ પ્રશંસા પામવી, વખણાવું ૩ રેખા ખેંચવી, લીટી કરવી ૪ આકર્ષું ૫ નિશાની કરવી ૬ ચીતરવું, ચિત્ર ઠાઠવું ૭ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું ૮ પ્રાપ્ત કરાવવું

રેજ (૧ આ૦ સેટ્ રેજતે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું, ચમકવું [ફ્ર]
રેટ (૧ વ૦ સેટ્ રેટતિ-તે) ૧ ખોલવું, કહેવું ૨ વાતચીત કરવી ૩ ઠપકો દેવો ૪ યાચવું, માગવું [ફ્ર]
રેપ્ (૧ આ૦ સેટ્ રેપતે) ૧ જવું ૨ શબ્દ કરવો [ફ્ર]
રેવ્ (૧ આ૦ સેટ્ રેવતે) ૧ જવું ૨ ફટા ફટા ચાલવું ૩ ફટવું [ફ્ર]

રેમ્ (૧ આ૦ સેટ્ રેમતે) શબ્દ કરવો [ફ્ર]
રેવ (૧ આ૦ સેટ્ રેવતે) ૧ જવું ૨ ચલાતર કરવું ૩ ફટા ફટા ચાલવું ૪ ફટવું ૫ પ્રવાહરૂપે વહેવું [ફ્ર]

રેષ (૧ આ૦ સેટ્ રેષતે) ૧ ઘોડાએ હણહણવું. ૨ હણહણાટ
જેવો શબ્દ કરવો. ૩ વરુએ શબ્દ કરવો. ૪ વરુ જેવો
શબ્દ કરવો. ૫ ઊંચેથી શબ્દ કરવો, ખૂમ પાડવી. ૬ ખોંખા-
રવું, ખોંખારો ખાવો [ઋ]

રે (૧ પ૦ અનિટ્ રાયતિ) શબ્દ કરવો.

રોહ્ (૧ પ૦ સેટ્ રોહતિ) ૧ ગાંડું હોવું, પાગલ હોવું.
૨ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું. ૩ અપમાન કરવું. ૪ તિર-
સ્કારવું. [ઋ]

રૌટ્ (૧ પ૦ સેટ્ રૌટતિ) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું. [ઋ]

રૌહ્ (૧ પ૦ સેટ્ રૌહતિ) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું. [ઋ]

લક્ષ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ લાકયતિ-તે) ૧ આખવું, સ્વાદ લેવો.
૨ ચાટવું. ૩ ગ્રહણ કરવું, ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું.
૫ પ્રાપ્ત થવું. આ-૧ પ્રાપ્ત કરવું. ૨ ગ્રહણ કરવું.

લક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ લક્ષતે) ૧ લક્ષ્ય આપવું, ધ્યાન દેવું. ૨ ત-
પાસવું. ૩ ઓળખવું. ૪ જાણવું. ૫ વિચારવું. ૬ સ્મરણ
કરવું, યાદ કરવું. ૭ દેખવું, નિહાળવું. અવ-ઓળખવું.

લક્ષ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ લક્ષયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લક્ષ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ લક્ષયતિ-તે) ૧ જોવું, દેખવું. ૨ તપાસવું.
૩ વિવેચન કરવું. ૪ સ્મરણ કરવું, યાદ કરવું. ૫ ચિહ્ન
કરવું, નિશાની કરવી. ૬ નિશાન તાકવું. ૭ આંકવું. અવ-
ઓળખવું. આ-૧ જાણવું. ૨ નિશાનીથી ઓળખી જવું.
અપ-૧ તપાસવું. ૨ ધ્યાનમાં લેવું. ૩ વિચારવું. ૪ ઓળ-
ખવું. ૫ ઉપલક્ષણથી જણાવવું, અમુક વસ્તુ જણાવવા વડે
તેને અતુસરતી ખીણ વસ્તુ પણ જણાવવી. વિ-૧, વ્યગ્ર

થવું, ગભરાઈ જવું ૨ ઓળખવું ૩ લેદ પારખવો
૪ નેવું, નિહાળવું સમ્-૧ પારખવું, ઢસવું, પરીક્ષા કરવી
૨ નાણવું, સમજવું ૩ લક્ષ્ય આપવું, ધ્યાન દેવું
૪ સાબિત કરવું, પુરવાર કરવું ૫ નેવું, દેખવું ૬ ગીંખવું

લણ્ (૧ પ૦ સેદ્ લણતિ) ૧ જવું ૨ હાલવું, ઠપવું

લગ્ (૧ પ૦ સેદ્ લગતિ) ૧ સચુક્રત થવું, નેડાવું ૨ વળગવું
૩ લપેટાવું ૪ લટકવું ૫ અપર્શ કરવો, અડકવું ૬ સગ
કરવો, સોખત કરવી ૭ સખધ કરવો અવ-૧ પાછળ
લાગવું-નેડાવું ૨ સેવા કરવી વિ-૧ અવલંબન કરવું,
આધાર લેવો ૨ આરોહણ કરવું, ચઢવું ૩ પકડવું
૪ વળગવું ૫ લટકવું ૬ સગત થવું, નેડાવું [૫]

લગ્ (૧૦ ચ૦ સેદ્ લાગયતિ-તે) ૧ આખવું, સ્વાદ લેવો
૨ ચાટવું ૩ ચઢણ કરવું, લેવું ૪ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું
૫ પ્રાપ્ત થવું

લણ્ (૧૦ ચ૦ સેદ્ લાણયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

લઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ લઙ્ગતિ) ૧ જવું ૨ હાલવું, ઠપવું [૪]

લઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ લઙ્ગતિ) ૧ જવું ૨ લગડાવું ચાલવું, ખોડ-
ગવું ૩ લૂણ હોવું [૪]

લઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ લઙ્ગતિ) ૧ સુકાવું, શુષ્ક થવું ૨ સૂક કરવું
૩ થોડું હોવું, ઠમ હોવું ૪ જવું ૫ જોલવું ૬ સુશોભિત
હોવું ૭ ચળકવું, ચમકવું ર્દ-૧ ઉલ્લસન કરવું, આજ્ઞા
લગ કરવો ૨ અવગણના કરવી, અનાદર કરવો ૩ ઓળ-
ગવું, વટાવી જવું, પાર જવું [૪]

લણ્ (૧ જા૦ સેદ્ લણ્તે) ૧ જવું ૨ લાધણ કરવી, બૂખ્યા
રહેવું ૩ ઉપવાસનું મત કરવું ૪ આજ્ઞાભગ કરવો ૫ અવ

- ગણુના કરવી, અનાદર કરવો. ૬ ઓળંગી જવું, વટાવી જવું.
 ચ્દ-, વિ-૧ ઉદ્ધંધન કરવું, આજ્ઞાભંગ કરવો. ૨ અવગણના
 કરવી, અનાદર કરવો. ૩ ઓળંગવું, વટાવી જવું, પાર જવું [ચ]
 લઙ્ઘ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ લઙ્ઘયતિ-તે) ૧ જવું. ૨ યોલવું. ૩ શોભવું,
 સુશોભિત હોવું. ૪ ચળકવું, ચમકવું. ચ્દ-, વિ-૧ ઉદ્ધં-
 ધન કરવું, આજ્ઞાભંગ કરવો. ૨ અવગણના કરવી, અનાદર
 કરવો. ૩ ઓળંગવું, વટાવી જવું, પાર જવું.
- લજ્ (૧ પ૦ સેટ્ લજ્જતિ) ૧ ચિહ્ન કરવું, નિશાની કરવી.
 ૨ લક્ષ્યમાં લેવું, ધ્યાન દેવું.
- લજ્ (૧ પ૦ સેટ્ લજતિ) ૧ વઢવું. ૨ ઠપકો દેવો. ૩ ધમકા-
 વવું. ૪ તિરસ્કારવું. ૫ અપમાન કરવું. ૬ હ્રષણ દેવું.
 ૭ નિંદવું. ૮ ભૂંજવું. ૯ શેકવું. ૧૦ તળવું.
- લજ્ (૬ આ૦ સેટ્ લજતે) ૧ લન્નિજત થવું, શરમાવું. ૨ ગભ-
 રાવું. [એ, ઓ]
- લજ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ લાજયતિ-તે) ૧ છુપાવવું, સંતાડવું. ૨ ઢાં-
 કવું. ૩ વીંટવું, લપેટવું. ૪ આડ કરવી. ૫ વાડ કરવી.
 ૬ વારવું, મનાઈ કરવી. ૭ રોકવું, અટકાવવું. ૮ ચળકવું.
- લજ (૧૦ ચ૦ સેટ્ લજયતિ-તે) ૧ પ્રકાશવું, પ્રકાશિત થવું.
 ૨ પ્રકાશિત કરવું. ૩ શોભવું. ૪ સુશોભિત કરવું.
- લઙ્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ લઙ્ઘતિ) ૧ ચિહ્ન કરવું, નિશાની કરવી.
 ૨ કલંકિત કરવું. ૩ ભાંગવું. ૪ તોડવું. [ચ]
- લઙ્ઞ્ (૧ પ૦ સેટ્ લઙ્ઞતિ) ૧ વઢવું. ૨ ઠપકો દેવો. ૩ ધમ-
 કાવવું. ૪ તિરસ્કારવું. ૫ અપમાન કરવું. ૬ હ્રષણ દેવું.
 ૭ નિંદવું. ૮ હુ:ખ દેવું. ૯ હણવું. ૧૦ ભૂંજવું. ૧૧ શેકવું.

૧૦ તળવું ૧૩ બોલવું, ઠહેવું ૧૪ શોભવું, સુશોભિત
હોવું ૧૫ સુશોભિત ઠરવું ૧૬ પ્રજાશવું, પ્રજાશિત થવું
૧૭ પ્રજાશિત કરવું ૧૮ ચળકવું, ચમકવું ૧૯ દેવું, આ-
પવું ૨૦ લેવું, ગ્રહણ કરવું ૨૧ મજબૂત હોવું ૨૨ બલ
વાન હોવું ૨૩ બળ ઠરવું ૨૪ રહેવું, નિવાસ કરવો [૩]

લજ્જ (૧૦ ઇ૦ સેદ્ લજ્જયતિ-તે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું
૨ ચળકવું, ચમકવું ૩ મજબૂત હોવું ૪ બલવાન હોવું
૫ બળ કરવું ૬ દેવું, આપવું ૭ લેવું, ગ્રહણ કરવું
૮ રહેવું, નિવાસ કરવો ૯ બોલવું, ઠહેવું ૧૦ નિદ્રવું
૧૧ દોષ દેવો ૧૨ ડુંબા દેવું ૧૩ હણવું

લજ્જ (૧૦ ઇ૦ સેદ્ લજ્જયતિ-તે, લજ્જાપયતિ-તે) ૧ પ્રજાશિત ક-
રવું ૨ પ્રજાશવું, પ્રગટ થવું ૩ સુશોભિત ઠરવું ૪ સુશો-
ભિત હોવું, શોભવું

લટ્ (૧ પ૦ સેદ્ લટતિ) ૧ બાળની પેઠે બોલવું રમવું વગેરે
બાલચેષ્ટા કરવી ૨ થોડું બોલવું ૩ કપકો દેવો

લટ (૧૦ ઇ૦ સેદ્ લટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

લટ્ (૧ પ૦ સેદ્ લટતિ, લલતિ) ૧ વિલાસ કરવો ૨ રમવું,
ખેલવું ૩ જીભ બહાર કાઢવી ૪ જીભ હલાવવી-લપ લપ
કરવી ૫ જીભ વડે જણાવવું ૬ આટવું ૭ વલોવવું
૮ હલાવવું, ઠપાવવું ૯ ડુંબા દેવું ૧૦-૧ ઉછાળવું,
ઊલળવું ૨ ચલિત થવું, ચચળ થવું

લટ્ (૧૦ ઇ૦ સેદ્ લાટયતિ-તે, લાલયતિ-તે) ૧ લાડ લડાવવા
૨ રમાડવું ૩ પાલન-પોષણ કરવું ૪ આહવું ૫ હલાવવું

લળ્હ (૧ પ૦ સેદ્ લળહતિ) ૧ બિચે ફેંકવું ૨ ઉછાળવું

૩ ઉપાડવું. ૪ ધકેલવું. ૫ ઝોળાંગવું, વટાવી જવું. ૬ નિંદવું, નિંદા કરવી. [ચ, ઓ]

લણ્ (૧૦ રૂં સેટ્ લણયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લણ્ (૧ રૂં સેટ્ લણયતિ) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૨ અળકવું, અમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. [ચ]

લણ્ (૧૦ રૂં સેટ્ લણયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લત્ (૧ રૂં સેટ્ લતતિ) ૧ ઈલા કરવી, જામી કરવું.

૨ અફળાવવું, પછાડવું. ૩ અફળાવું. ૪ અહણ કરવું, લેવું.

લન્દ્ (૧ રૂં સેટ્ લન્દયતિ) ૧ ઊંચે ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું.

૩ ઉપાડવું. ૪ ધકેલવું. ૫ હાંકવું. ૬ ઝોળાંગવું, વટાવી જવું. ૭ નિંદવું, નિંદા કરવી. [ચ]

લન્દ્ (૧૦ રૂં સેટ્ લન્દયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લપ્ (૧ રૂં સેટ્ લપતિ) ખોલવું, કહેવું. અનુ-૧ અનુવાદ કરીને ખોલવું. ૨ અનુકૂલ ખોલવું. ૩ ઉત્તર આપવો.

૪ પછીથી ખોલવું. ૫ ખોલ-ખોલ કરવું. અપ-૧ જૂઠું ખોલવું. ૨ કળૂલ ન કરવું. આ-૧ આલાપ કરવો, ગાયન પહેલાં રાગનું સ્વરૂપ બાંધવા સુરાવટ કરવી. ૨ પૂછવું.

૩ પરસ્પર વાતચીત કરવી. પ્ર-૧ પ્રલાપ કરવો, બકવાદ કરવો. ૨ ખોલવું. પ્રતિ-૧ ઉત્તર આપવો. ૨ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. વિ-૧ વિલાપ કરવો, આકંદન કરવું. ૨ બકવાદ કરવો. ૩ શોક કરવો. વિપ્ર-ખીલાએ કહેલાનું ખંડન કરવું.

સમ્-૧ કપટપૂર્વક ખોલવું. ૨ લાપણ કરવું, ખોલવું. સમા-૧ વીગતવાર કહેવું. ૨ સારી રીતે ખોલવું.

લમ્ (૧ આં અનિદ્ લમતે) ૧ પામવું, પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું.

૨ પ્રાપ્ત થવું ૩ લાભ થવો જા-૧ હણવું, વધ કરવો
૨ સ્પર્શ કરવો ૩ પ્રાપ્ત કરવું સ્પ-૧ જાણવું ૪ ઠપકો
દેવો ૩ પ્રાપ્ત કરવું સ્પા-૧ ઠપકો દેવો ૨ મહેણું મારવું,
માર્મિડ વચન કહેવું ૩ તિરસ્કારવું ૪ ઢોપ દેવો પ્ર-,
વિપ્ર-ડગવું, છેતરવું સમા-૧ વિલેપન કરવું ૨ વિભૂષિત
થવું ૩ આભૂષણ પહેરવું [હુ, ૧]

લભ (૧૦ સં સેદ્ લભયતિ-તે) ૧ ફેડવું ૨ ઉછાળવું ૩ પ્રેરવું,
પ્રેરણા કરવી ૪ મોકલવું

લભ્ (૧ આં સેદ્ લભતે) ૧ લટકવું, ટિંગાવું ૨ પડડવું
૩ આશ્રય લેવો, આધાર લેવો ૪ શબ્દ કરવો અવ-
૧ લટકવું, ટિંગાવું ૨ લટકાવવું ૩ આશ્રય લેવો
૪ આશ્રય આપવો ૫ ઊંધે માથે લટકવું, ઊંધે પગ અને
નીચે મસ્તક રાખી લટકવું જા-૧ વિશ્વાસ કરવો, બરોમો
રાખવો ૨ આશ્રય લેવો, આધાર લેવો વિ-૧ વિલખ
કરવો, વાર લગાડવી ૨ લટકાવવું [ચ]

લભ્ (૧ આં સેદ્ લભતે) ૧ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું ૨ પ્રાપ્ત
થવું ૩ શબ્દ કરવો ૪ અપકાર કરવો ૫ નિંદવું
૬ તિરસ્કારવું ૭ દુખ દેવું સ્પ-૧ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થવી
૨ વિલખ કરવો, વાર લગાડવી સ્પા-૧ ઠપકો દેવો
૨ નિંદવું ૩ તિરસ્કારવું [ચ]

લપ્ (૧ આં સેદ્ લપતે) જવું

લર્ષ્ (૧ પં સેદ્ લર્ષતિ) જવું

લર્ષ્ (૧ પં સેદ્ લર્ષતિ) જવું

લલ્ (૧ પં સેદ્ લલતિ) ૧ નિલાસ કરવો ૨ રમવું, ખેલવું

૩ જીભ બહાર કાઢવી. ૪ જીભ હલાવવી-લપ લપ કરવી.
 ૫ જીભ વડે જાળાવવું. ૬ ચાટવું. ૭ વલોવવું. ૮ હલાવવું.
 ૯ ખૂલવું, હીંચકવું. ૧૦ દુઃખ દેવું. ચ્દ-૧ ઊછળવું, ઊલ-
 ળવું. ૨ ચલિત થવું, ચંચળ થવું.

લ્ (૧૦ આં સેટ્ લાલયતિ) ૧ લાડ લરાવવા. ૨ રમાડવું.
 ૩ રમવું. ૪ વિલાસ કરવો. ૫ ચાહવું, ઈચ્છવું. ૬ પાલન-
 પોષણ કરવું. ૭ રાખવું, સ્થાપન કરવું, મૂકવું.

લલ (૧૦ હં સેટ્ લલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લશ્ (૧૦ હં સેટ્ લાશયતિ-તે) ૧ કારીગર હોવું, કલાકૃશલ
 હોવું. ૨ કારીગરી કરવી. ૩ કળા બતાવવી. ૪ ચતુર
 હોવું, હોશિયાર હોવું. ૫ હુન્નર-ઉદ્યોગ કરવો. ૬ કાર્યરત
 હોવું. ૭ છોલવું, પાતળું કરવું.

લષ્ (૧૦ હં સેટ્ લાષયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લષ્ (૧ હં સેટ્ લપતિ-તે) ૧ ઈચ્છવું, ચાહવું. અભિ-૧ લોભ
 કરવો. ૨ યાચવું, માગવું. ૩ ઈચ્છવું, ચાહવું.

લપ્ (૪ હં સેટ્ લપ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લસ્ (૧ પં સેટ્ લસતિ) ૧ આલિંગન કરવું. ૨ મળવું,
 મેળાય કરવો. ૩ કાર્યરત હોવું. ૪ વિલાસ કરવો. ૫ રમવું,
 ખેલવું. ૬ શોભવું. ૭ તેજસ્વી હોવું. ચ્દ-૧ ઉલ્લાસ
 પામવો, પ્રસન્ન થવું. ૨ ઉત્સાહિત થવું. ૩ વિકસિત થવું.
 ૪ શોભવું. ૫ તેજસ્વી હોવું. વિ-૧ વિલાસ કરવો. ૨ રમવું.
 ૩ શોભવું. ૪ તેજસ્વી હોવું. ૫ પ્રતિધ્વનિ કરવો, સામો
 અવાજ કરવો.

લસ્ (૧૦ હં સેટ્ લાસયતિ-તે) ૧ કારીગર હોવું, કલાકૃશલ

હોવું ૨ ડારીંગરી ડરવી ૩ ડાળા બતાવવી ૪ અતુર હોવું,
હોગિયાર હોવું ૫ હુન્નર-ઉત્તોગ ડરવો ૬ ડાર્યસ્ત હોવું
૭ છોલવું, પાતળું ડરવું

લસ્ (૬ આં સેદ્ લજ્જતે) ૧ લાજવું, લન્નિજત થવું, શર-
માવું ૨ ગભરાવું [એ, ઓ]

લા (૨ પં અનિદ્ લાતિ) ૧ લેવું, ગ્રહણ ડરવું ૨ દેવું,
આપવું રૂપ-૧ આશ્રય ડરવો ૨ લેવું

લા (૧૧ આં સેદ્ લાયતે) ૧ ધૂર્લતા ડરવી, લુચ્ચાઈ ડરવી
૨ ઠગવું, છેતરવું ૩ ભુગાર રમવો ૪ સૂવું, ઊઘવું
૫ પહેલા હોવું, અગાઉ હોવું

લાત્ (૧ પં સેદ્ લાયતિ) ૧ સૂવવું, શુબ્ ડરવું ૨ સુકાવું
૩ વારવું, મનાઈ ડરવી ૪ રોકવું, અટકાવવું ૫ વિધન
ડરવું ૬ ગ્રહણ ન ડરવું ૭ ઠપૂલ ન કરવું ૮ સમર્થ
હોવું ૯ વિભૂષિત કરવું ૧૦ પૂર્ણ થવું ૧૧ પૂર્ણ કરવું
૧૨ તૃપ્ત થવું, ધરાઈ જવું ૧૩ તૃપ્ત ડરવું [ક્ર]

લાષ્ (૧ આં સેદ્ લાષતે) ૧ સમર્થ હોવું, શક્તિશાલી હોવું
૨ ચોગ્ય હોવું, લાયક હોવું [ક્ર]

લાજ્ (૧ પં સેદ્ લાજતિ) ૧ અપમાન ડરવું ૨ તિરસ્કારવું
૩ ઠપકો દેવો ૪ ધમકાવવું ૫ દૂપણ દેવું ૬ નિદ્રવું
૭ ભૂજવું ૮ શેડવું ૯ તળવું

લાઝ્ (૧ પં સેદ્ લાઝતિ) ૧ ચિહ્ન કરવું, નિશાની ડરવી
૨ લક્ષ્યમા લેવું, ધ્યાન દેવું [ચ]

લાઝ્ (૧ પં સેદ્ લાઝતિ) ૧ અપમાન ડરવું ૨ તિરસ્કાર-
વું ૩ ઠપકો દેવો ૪ ધમકાવવું ૫ દૂપણ દેવું ૬ નિદ્રવું
૭ ભૂજવું ૮ શેડવું ૯ તળવું [ચ]

છાદ્ (૧૧ પ૦ સેદ્ છાદ્યતિ) ૧ ધૂતંતા કરવી, હુચ્ચાર્થ કરવી.

૨ ઠગવું, છેતરવું. ૩ જુગાર રમવો. ૪ સૂવું, ઉઘવું.

૫ પહેલાં હોવું, અગાઉ હોવું. ૬ જીવવું, જીવિત હોવું.

છાદ (૧૦ ચ૦ સેદ્ છાદ્યતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું.

૩ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૪ મોકલવું.

છામ (૧૦ ચ૦ સેદ્ છામ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લિખ્ (૧ પ૦ સેદ્ લેખ્યતિ) જવું.

લિખ્ (૬ પ૦ સેદ્ લિખ્યતિ) ૧ લખવું. ૨ ચિત્ર કાઢવું, ચીત-

રવું. ૩ નિશાની કરવી. ૪ અડકવું. ૫ સાફસૂફ કરવું.

૬ લીસું કરવું. ૭ સીસંભોગ કરવો. અભિ-૧ ચિંતા કરવી.

૨ લખવું. આ-૧ સ્થાપન કરવું. ૨ ચીતરવું. ચદ્-

૧ ચળકવું કરવું. ૨ ઘસવું. ૩ ફેતરવું. ૪ રેખા કરવી.

૫ લખવું. પ્રતિ-૧ તપાસવું, દેખવું. ૨ વિચાર કરવો.

૩ સામું લખવું, લખીને ઉત્તર આપવો. વિ-૧ રેખા કરવી.

૨ ચિત્ર બનાવવું. ૩ સામું લખવું, લખીને ઉત્તર આપવો.

૪ ખોદવું. સમ્-૧ નિર્દોષ કરવું. ૨ શરીર અને કષાયા-

દિનું શોષણ કરવું-કૃશ કરવું. ૩ ઘસવું. ૪ રેખા કરવી.

લિઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ લિઙ્ગતિ) જવું. [ચ]

લિઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ લિઙ્ગતિ) ૧ જવું. ૨ બાળવું. ૩ આલિંગન

કરવું, ભેટવું. ૪ રંગવું. ૫ રંગ-બેરંગી કરવું. ૬ ચિત્ર

બનાવવું. ૭ ચિત્ર-વિચિત્ર કરવું. આ-આલિંગન કરવું, ભેટવું.

વિ-૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૨ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. [ચ]

લિઙ્ (૧૦ ચ૦ સેદ્ લિઙ્ગ્યતિ-તે) ૧ રંગવું. ૨ રંગ-બેરંગી

કરવું. ૩ ચિત્ર બનાવવું. ૪ ચિત્ર-વિચિત્ર કરવું.

હિટ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ લિટ્યતિ) ૧ થોડું હોય, કમ હોય ૨ થોડું કરવું ૩ ઘૂણા કરવી ૪ નિદ્રા ૫ દોષ દેવો

લિપ્ (૬ સ૦ અનિટ્ લિમ્પતિ-તે) ૧ લીપવું ૨ ચોપડવું ૩ વિલેપન કરવું, લેપ લગાડવો ૪ આજવું ૫ મેલું ઠરવું ૬ ઢાકવું ૭ પાથરવું ૮ વધારવું, અધિક કરવું ૯ દૂષિત કરવું
સપ-૧ ચુખન કરવું ૨ લીપવું ૩ વિલેપન કરવું

લિશ્ (૪ આ૦ અનિટ્ લિશ્યતે) ૧ થોડું થવું, ઓછું થવું, અદ્ય થવું ૨ ઓછું કરવું ૩ આલિંગન કરવું, ભેટવું ૪ મેળાપ ઠરવો, મળવું

લિશ્ (૬ પ૦ અનિટ્ લિશ્યતિ) ૧ જવું ૨ આવવું

હિટ્ (૨ સ૦ અનિટ્ હેટિ, હીટે) ૧ ચાટવું ૨ ચાખવું, સ્વાદ લેવો સનુ-૧ સ્પર્શ કરવો, અડકવું ૨ ચાટવું ૩ ચાખવું
સદ્-૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું ૨ ચાટવું ૩ ચાખવું વિ-૧ ચુખન કરવું ૨ ચાટવું ૩ ચાખવું

છી (૪ આ૦ અનિટ્ હીયતે) ૧ સચુક્ત થવું, નોડાવું ૨ ચોટવું ૩ વળગવું ૪ આલિંગન કરવું ૫ સચુક્ત કરવું, નોડવું ૬ મેળાપ ઠરવો, મળવું ૭ લીન થવું, એકાગ્ર થવું, એકતાન થવું ૮ આસક્ત થવું ૯ અદૃશ્ય થવું ૧૦ સતાર્થજવું ૧૧ લય થવો, વિનાશ થવો ૧૨ પીગળવું, ઓગળવું
અમિ-૧ ઢાકવું ૨ ઢકાઈ જવું, આચ્છાદિત થવું સ્વ-૧ આવવું ૨ પાછળ આવવું ૩ નીચે આવવું આ-૧ અદૃશ્ય થવું ૨ સતાર્થ જવું ૩ ઢકાઈ જવું, આચ્છાદિત થવું ૪ ઢાકવું ૫ સચુક્ત થવું, નોડાવું ૬ સચુક્ત કરવું ૭ વિસ્મિત થવું ૮ વિસ્મિત કરવું ૯ આલિંગન કરવું ૧૦ આ

સક્રત થવું. ૧૧ લીન થવું, એકાગ્ર થવું, એકતાન થવું.
 ૧૨ આવવું. ૧૩ પ્રવેશ કરવો. ૧૪ ચોપડવું. ૧૫ નિવાસ
 કરવો, રહેવું. ૨૫-૧ નિવાસ કરવો, રહેવું. ૨ આશ્રય દેવો.
 નિ-૧ સૂઈ જવું. ૨ સંતાવું. ૩ અદૃશ્ય થવું. ૪ નષ્ટ થવું.
 ૫ મૃત્યુ થવું. ૬ દૂર થવું. ૭ દૂર કરવું. ૮ આલિંગન કરવું.
 ૯ નીચે ઊતરવું. ૧૦ નિવાસ કરવો, રહેવું. પરિ-૧ તન્મય
 થવું, એકતાન થવું. ૨ અદૃશ્ય થવું. પ્ર-૧ પ્રલય થવો,
 વિનાશ થવો. ૨ અદૃશ્ય થવું. ૩ લીન થવું, એકાગ્ર થવું.
 ૪ આસક્રત થવું. વિ-૧ વિલય થવો, વિનાશ થવો. ૨ ઓગ-
 ણવું, પીગણવું. ૩ અદૃશ્ય થવું. ૪ છૂટું પડવું. ૫ નિવૃત્ત
 થવું, અટકવું. ૬ વળગી રહેવું. ૭ આશ્રય દેવો. સમ્-
 ૧ વળગી રહેવું. ૨ ઓગણવું, પીગણવું. ૩ સૂઈ જવું.
 ૪ અદૃશ્ય થવું. ૫ સંતાવું. ૬ વિનાશ થવો. સમા-૧ સં-
 યુક્ત થવું, જોડાવું. ૨ લીન થવું, એકતાન થવું. ૩ આશ્રય
 કરવો. [ઓ]

લી (૧ પ૦ અનિદ્ લિનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લી (૧૦ ૩૦ સેટ્ લીનયતિ-તે, લાયયતિ-તે, લાપયતિ-તે, લાલ-
 ચતિ-તે) સોનું વગેરે ઓગાળવું-પિગાળવું-ગાળવું. આ-
 ખર્ચ કરવો. પ્રવિ-પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું.

લી (૧ પ૦ સેટ્ લયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લુન્ઝ્ (૧ પ૦ સેટ્ લુઞ્ઞતિ) ૧ નકામી વસ્તુ કાઢી નાખવી.

૨ કેશ વગેરેને ઉખેડવું. ૩ જૂંટવી દેવું. ૪ સંતાડવું.

૫ દૂર કરવું. ૬ છોલવું. ૭ તોડવું. ૮ ચીરવું. ૯ કાપવું.

લુન્ઝ્ (૧ પ૦ સેટ્ લુઞ્ઞતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [૩]

છુજ્ (૧ પ૦ સેદ્ છુજ્ઞતિ) ૧ બલવાન હોવુ ૨ બળ ઠરવુ
૩ વસવુ, રહેવુ ૪ ઘઠ ઠરવુ ૫ લેવુ, ગ્રહણ ઠરવુ ૬ દેવુ,
આપવુ ૭ ગાલવું, શોભવુ ૮ શોભવુ ૯ ચળકવુ, ચમ
કવુ ૧૦ બોલવુ ૧૧ હુ બ દેવુ ૧૨ હણવુ [ચ]

છુજ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ છુજ્ઞયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

છુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ છોદતિ) ૧ આળોટવુ, રોળાવુ ૨ રંગદોળવુ,
મસળવુ. ૩ વલોવવુ, મથન ઠરવુ ૪ ધકેલવુ, ધક્કો
મારવો ૫ હાલવુ, ઠપવુ ૬ વારવુ, મનાઈ ઠરવી ૭ રો-
ઠવુ, અટકાવવુ ૮ સચુક્ત ઠરવુ, જોડવું ૯ બોલવુ, ઠહેવું
૧૦ શોભવુ ૧૧ ચળકવુ, ચમઠવુ અપ-પાછુ ફરવુ
ચદ્-નાટ થવુ વ્યપ-છલનાવુ

છુદ્ (૧ આ૦ સેદ્ છોદતે) ૧ સામુ મારવુ ૨ અથડાવુ ૩ કામા
વેશથી ઉત્તેજિત થવુ ૪ આળોટવું ૫ હાલવુ, ઠપવુ
૬ ધકેલવુ ૭ અથડવુ ૮ વારવુ, મનાઈ ઠરવી ૯ અટકા-
વવુ ૧૦ હુ બ દેવુ ૧૧ શોભવુ ૧૨ ચળકવુ, ચમકવુ

છુદ્ (૪ પ૦ સેદ્ છુદ્ઞયતિ) ૧ લૂટવુ ૨ ચોરવુ ૩ આળો-
ટવુ, રોળાવુ ૪ રંગદોળવુ, મસળવુ ૫ વલોવવુ, મથન
ઠરવુ ૬ ધકેલવું, ધક્કો મારવો ૭ હાલવુ, ઠપવુ ૮ વારવુ,
મનાઈ ઠરવી ૯ અટકાવવુ ૧૦ સચુક્ત ઠરવુ, જોડવુ

છુદ્ (૬ પ૦ સેદ્ છુદ્ઞતિ) ૧ આલિંગન ઠરવુ, ભેટવુ
૨ મેળાપ ઠરવો, મળવુ

છુદ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ છોદયતિ-તે) ૧ શોભવું, મુશોભિત હોવુ
૨ ચળકવું, ચમકવુ ૩ બોલવુ, ઠહેવુ

છુદ્ (૧ પ૦ સેદ્ છોઠતિ) ૧ પછાડવુ, અફળાવવુ ૨ પાડી દેવું.

૩ ફેડવું. ૪ અથડાવું. ૫ માર મારવો. ૬ ઇલા કરવી.
૭ ગિન્ન કરવું. ૮ આળોટવું. ૯ જવું.

લુટ્ (૧ આં સેટ્ લોઠતે) ૧ સામું મારવું. ૨ વારવું, મનાઈ
કરવી. ૩ રોકવું, અટકાવવું. ૪ આળોટવું. ૫ રગદોળવું,
મસળવું. ૬ અથડાવું. ૭ કામાવેશથી ઉત્તેજિત થવું.
૮ હાલવું, કંપવું. ૯ ધકેલવું. ૧૦ ઝથડવું. ૧૧ ઢઃખ દેવું.

લુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ લુઠતિ) ૧ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૨ સંયુક્ત
થવું. ૩ મેળાય કરવો, મળવું. ૪ આલિંગન કરવું, લેટવું.
૫ આળોટવું. ૬ ઝરવું, ટપકવું. ૭ પ્રવાહરૂપે વહેવું.

લુટ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ લોઠયતિ-તે) ૧ લૂંટવું. ૨ ચોરવું.

લુટ્ (૧ પ૦ સેટ્ લોઢતિ) ૧ વલોવવું. ૨ ડોલવું. ૩ હાલવું,
કંપવું. ૪ અકાકાર મૂમવું. ૫ ટહેલવું, આમ-તેમ ચાલવું.

લુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ લુંઢતિ) ૧ ઢાંકવું. ૨ છુપાવવું. ૩ આશ્રય
આપવો. ૪ ટેકો લેવો, આધાર રાખવો. ૫ આલિંગન
કરવું. ૬ મેળાય કરવો, મળવું. ૭ સંયુક્ત થવું, જોડાવું.

લુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ લુણ્ઠતિ) ૧ લૂંટવું. ૨ ચોરવું. ૩ અપમાન
કરવું. ૪ આળસ કરવી. ૫ લૂલું હોવું. ૬ લંગડાતું
ચાલવું [ચ]

લુણ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ લુણ્ઠયતિ-તે) ૧ લૂંટવું. ૨ ચોરવું.
૩ અપમાન કરવું.

લુણ્ (૧ પ૦ સેટ્ લુણ્ઠતિ) ૧ લૂંટવું. ૨ ચોરવું. ૩ જવું.
૪ લંગડાતું ચાલવું. ૫ લૂલું હોવું. ૬ આળસ કરવી.
૭ વારવું, મનાઈ કરવી. ૮ અટકાવવું. ૯ અપમાન કરવું.
૧૦ માર મારવો. ૧૧ આળોટવું, રોળાવું. ૧૨ રગદોળવું. [ચ]

લુણ્ (૧ પ૦ સેદ્ લુણ્ઠતિ) ૧ લૂટવું ૨ ચોરવું ૩ કપવું [ચ]

લુણ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ લુણ્ઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

લુન્ય (૧ પ૦ સેદ્ લુન્યતિ) ૧ હણવું ૨ નહવું ૩ હું ખ
દેવું ૪ ઠડાસ કરવો ૫ હું ખી હોવું ૬ સકટઅસ્ત
હોવું [ચ]

લુપ્ (૪ પ૦ સેદ્ લુપ્યતિ) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું
૨ વ્યાકુલ કરવું ૩ બેશુદ્ધ થવું ૪ અદૃશ્ય થવું, ગુમ
થવું ૫ અદૃશ્ય કરવું ૬ નષ્ટ થવું ૭ નષ્ટ કરવું

લુપ્ (૬ ર૦ અનિદ્ લુપ્તિ-તે) ૧ છેદવું, કાપવું ૨ ધન
કરવી ૩ ધમવું ૪ નષ્ટ કરવું ૫ લૂટવું ૬ ચોરવું
૭ શૂટવી લેવું [લ]

લુમ્ (૪ પ૦ સેદ્ લુમ્યતિ) ૧ લોભ કરવો ૨ આશા કરવી
૩ મોહિત થવું ૪ આસક્ત થવું ૫ લોભાવવું, આકર્ષણ
કરવું પ્ર-, સમ્-૧ લોભાવવું ૨ ખેંચવું.

લુમ્ (૬ પ૦ સેદ્ લુમતિ) ૧ વ્યાકુલ થવું, ગભરાઈ જવું
૨ વ્યાકુલ કરવું ૩ બેશુદ્ધ થવું ૪ લોભ કરવો ૫ આશા
કરવી ૬ મોહિત થવું ૭ આસક્ત થવું ૮ લોભાવવું

લુમ્ (૧ પ૦ સેદ્ લુમ્યતિ) ૧ હું ખ દેવું ૨ ધન કરવી
૩ હણવું ૪ છેદવું, કાપવું ૫ ખોદવું ૬ ઉખેડવું ૭ નષ્ટ
થવું ૮ નષ્ટ કરવું ૯ ન દેખવું, ન જોવું ૧૦ સતાર્થ જવું
૧૧ અદૃશ્ય હોવું ૧૨ અદૃશ્ય કરવું [ચ]

લુમ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ લુમ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

લુલ્ (૧ પ૦ સેદ્ લોલતિ) ૧ હાલવું, ઠપવું ૨ કપાવવું
૩ ઠાલવું ૪ ઠાલાવવું ૫ હીંચકવું ૬ હીંચકાવવું

૭ ઉશ્કેરવું. ૮ મર્દન કરવું, મસળી નાખવું. ૯ મરડવું.

૧૦ આળોટવું. ૧૧ સંયુક્ત થવું, મળવું. વિ-૧ મારીને

પાડી દેવું. ૨ સામનો કરવો, સામું થવું. ૩ લૂંટી લેવું.

૪ આળોટવું. ૫ હીંચકાવવું. ૬ ડોલાવવું. ૭ વિખેરવું.

લુપ્ (૧ ૩૦ સેટ્ લોપતિ-તે) ૧ ચોરવું. ૨ લૂંટવું. ૩ હણવું.

૪ હુઃખ દેવું.

લુપ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ લોપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લુસ્ (૧ ૫૦ સેટ્ લોસતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

લુહ્ (૧ ૫૦ અનિટ્ લોહતિ) ૧ લોભ કરવો. ૨ આશા કરવી.

૩ ધમ્મવું. ૪ મોહિત થવું. ૫ મોહિત કરવું. ૬ હણવું.

૭ હુઃખ દેવું.

લ્હ (૧ ૩૦ સેટ્ લુનાતિ, લુનીતે) ૧ લણવું. ૨ કાપવું, છેદવું.

ચ્હ-ઉખેડી નાખવું.

લ્હ્ (૧ ૫૦ સેટ્ લ્હપતિ) ૧ ચોરવું. ૨ લૂંટવું. ૩ સુશોભિત કરવું.

લ્હ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ લ્હપયતિ-તે) ૧ ચોરવું. ૨ પીડવું. ૩ હણવું.

લ્હ્ (૧ ૫૦ સેટ્ લ્હતિ) ૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ વારવું,

મનાઈ કરવી. ૩ દૂર કરવું. [૩]

લેખ (૧૧ ૫૦ સેટ્ લેખયતિ) ૧ વિલાસ કરવો. ૨ રમવું,

ખેલવું. ૩ ભૂલ કરવી. ૪ ઠોકર લાગવી. ૫ પડી જવું.

૬ પ્રશંસા પામવી. ૭ પ્રશંસા કરવી.

લેખા (૧૧ ૫૦ સેટ્ લેખાયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લેટ્ (૧૧ ૫૦ સેટ્ લેટ્યતિ) ૧ ધૂર્તતા કરવી, લુચ્ચાઈ કરવી.

૨ ઠગવું, છેતરવું. ૩ જુગાર ખેલવો. ૪ સૂવું, ઊંઘવું.

૫ પહેલાં હોવું, અગાઉ હોવું. ૬ શોભવું. ૭ ચળકવું.

લેપ્ (૧ આ૦ સેટ્ લેપતે) ૧ જણુ ૨ સમીપ જણુ, નજીક જણુ ૩ શબ્દ ઠગ્વો [ઋ]

લેલા (૧૧ પ૦ સેટ્ લેલાયતિ) ૧ શોભણુ ૨ ચળકણુ, ચમકણુ
લૈન્ (૧ પ૦ સેટ્ લૈનતિ) ૧ જણુ ૨ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો ૩ આલિંગન કરણુ, ભેટણુ ૪ સ્પર્શ કરવો ૫ ચૂર્ણ કરણુ, ચૂરો કરવો ૬ પીસણુ, વાટણુ [ઋ]

લોક્ (૧ આ૦ સેટ્ લોકતે) બેણુ, દેખણુ [ઋ]

લોક્ (૧૦ વ૦ સેટ્ લોકયતિ-તે) ૧ બેણુ, દેખણુ ૨ શોભણુ
૩ ચળકણુ, ચમકણુ ૪ બોલણુ, ઠહેણુ અવ-૧ અવલોકન કરણુ, ઝીણવટથી તપામણુ ૨ બેણુ, દેખણુ આ-, પ્ર-, વિ-, સમ્-બેણુ, દેખણુ સમસિ-૧ અવલોકન ઠગ્વુ, ઝીણવટથી તપામણુ ૨ બેણુ, દેખણુ [ઋ]

લોચ્ (૧ આ૦ સેટ્ લોચતે) બેણુ, દેખણુ આ-૧ વિચારણુ ૨ મનન ઠગ્વુ ૩ વિવેચન કરણુ [ઋ]

લોચ્ (૧૦ વ૦ સેટ્ લોચયતિ-તે) ૧ શોભણુ ૨ ચળકણુ, ચમકણુ ૩ બોલણુ, ઠહેણુ આ-૧ વિચારણુ ૨ મનન કરણુ ૩ વિવેચન કરણુ ૪ દેખાડણુ, બતાવણુ ૫ બોલણુ, ઠહેણુ ૬ પ્રાયશ્ચિત્ત સ્વીકારવા માટે શુરુછને પોતાનો અપરાધ જણાવવો [ઋ]

લોટ (૧ પ૦ સેટ્ લોટતિ) ૧ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું ૨ ગાડું હોણુ ૩ મૂર્ખ હોણુ [ઋ]

લોટ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ લોટ્ટાતિ) ૧ પૂર્વતા કરવી, હુચ્ચાઈ કરવી ૨ ઠગણુ, છેતરણુ ૩ બુગાર ખેલવો ૪ સૂણુ, ઊઘણુ ૫ પહેલા હોણુ, અગાઉ હોણુ ૬ ગોલણુ ૭ ચળકણુ ચમકણુ

લોઢ (૧ પ૦ સેટ્ લોઢતિ) ૧ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું.

૨ ગાંડું હોવું. ૩ મૂર્ખ હોવું. [ઋ]

લોષ્ટ (૧ આ૦ સેટ્ લોષ્ટતે) ૧ એકઠું કરવું. ૨ ઢગલો કરવો.
૩ એકઠું થવું. ૪ ઢગલો થવો.

લૌટ્ (૧ પ૦ સેટ્ લૌટતિ) ૧ ઉન્માદ કરવો, ઉન્મત્ત થવું.

૨ ગાંડું હોવું. ૩ મૂર્ખ હોવું. [ઋ]

લૌઢ (૧ પ૦ સેટ્ લૌઢતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

લ્પી (૧ પ૦ અનિટ્ લ્પિનાતિ) ૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું.
૨ સંયુક્ત કરવું, ભેડવું. ૩ સંયુક્ત થવું. ૪ પ્રાપ્ત થવું,
મળવું. ૫ જવું. ૬ સમીપ જવું, નજીક જવું.

લ્પી (૧ પ૦ અનિટ્ લ્પિનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

લ્વી (૧ પ૦ અનિટ્ લ્વિનાતિ, લ્વીનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

લ્હપ (૧૦ ર૦ સેટ્ લ્હપયતિ-તે) ૧ ન સમન્વય એવું
બોલવું. ૨ બબડવું. ૩ સંદિગ્ધ બોલવું.

વંહ (૧ આ૦ સેટ્ વંહતે) વધવું, વૃદ્ધિગત થવું. [ચ]

વંહ (૧ પ૦ સેટ્ વંહતિ) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૨ ચળ-
કવું, ચમકવું. ૩ બોલવું, કહેવું. [ચ]

વંહ (૧૦ ર૦ સેટ્ વંહયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વક્ક (૧ આ૦ સેટ્ વક્કતે) જવું, ગમન કરવું.

વક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ વક્ષતિ) ૧ ક્રોધ કરવો. ૨ રીસાવું. ૩ એ-
કઠું કરવું. ૪ ઢગલો કરવો. ૫ એકતા કરવી, સંપ કરવો.

વક્ષ (૧ પ૦ સેટ્ વક્ષતિ) જવું, ગમન કરવું.

વક્ક (૧ આ૦ સેટ્ વક્કતે) ૧ વકતા કરવી, વાંકાઈ કરવી,
આડોડાઈ કરવી. ૨ દુષ્ટતા કરવી. ૩ દુષ્ટતા કરાવવી. ૪ વાંકું
કરવું. ૫ વાંકું હોવું. ૬ વાંકું-ચૂકું ચાલવું. ૭ જવું. [ચ]

- વહ્ (૧ પ૦ સેટ્ વહ્તિ) જહુ, ગમન કરહુ [ચ]
- વહ્ (૧ પ૦ સેટ્ વહ્તિ) ૧ જોડગહુ, લગડાતું ચાલહુ ૨ લહું હોહું ૩ જહું [ચ]
- વહ્ (૧ જા૦ સેટ્ વહ્તે) ૧ ઉતાવળ ચાલહુ ૨ ખરાબ રીતે ચાલહું ૩ ચાલવા માડહુ ૪ ચાલવાની શરૂઆત કરવી ૫ જહું, ગમન કરહુ ૬ આરભ કરવો ૭ જલદી કરહું ૮ તિરસ્કારહું ૯ નિદહું ૧૦ દોષ દેવો, કલહ આપહું [ચ]
- વષ્ (૨ પ૦ અનિદ્ વક્તિ) ૧ જોલહુ, કહેહું ૨ જણાવહું, સમજાવહુ ૩ ભણહું, અધ્યયન કરહુ અનુ-૧ અનુવાદ કરીને જોલહુ ૨ યીચી જોલહુ ૩ ચોચ કહેહું ૪ ભણહું, અધ્યયન કરહું પ્ર-૧ પ્રવચન કરહું, બાધણ કરહું, બ્યાખ્યાન કરહું ૨ વીગતવાર કહેહું' ૩ જોલવાની શરૂઆત કરવી ૪ જોલહુ, કહેહું પ્રતિ-પ્રત્યુત્તર આપવો, જવાબ દેવો
- વષ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વાચયતિ-તે) ૧ વાચહુ ૨ સંદેશો આપવો, કહેણ કહેહું ૩ ખબર દેવી, સમાચાર આપવા ૪ જોલહું
- વષ્ (૧ પ૦ સેટ્ વચતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- વજ્ (૧ પ૦ સેટ્ વજતિ) ૧ જહુ, ગમન કરહુ
- વજ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વાજયતિ-તે) ૧ બાણને દુરસ્ત કરહુ-સમારહું ૨ બાણને તૈયાર કરહું ૩ માર્ગ સમારવો, રસ્તો દુરસ્ત કરવો ૪ જહું, ગમન કરહું
- વઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ વઙ્તિ) જહું, ગમન કરહુ [ઙ]
- વઙ્ (૧ જા૦ સેટ્ વઙ્તે) ૧ ઠગહું, છેતરહું ૨ ક્રસાવહું [ઙ]
- વઙ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વઙ્તિ-તે) ૧ ઠગહું, છેતરહું ૨ ક્રસાવહું
- વટ્ (૧ પ૦ સેટ્ વટતિ) ૧ વીંટહું, લપેટહું ૨ ઘેરી લેહું

૩ ખાંધવું, જકડવું ૪ ગૂંથવું. ૫ આમળવું, વળ દેવો.
 ૬ વિભાગ કરવા. ૭ અલગ કરવું. ૮ વહેંચવું. ૯ કહેવું.
 ૧૦ બકવાદ કરવો. ૧૧ ઠપકો દેવો.

વટ (૧૦ હ૦ સેટ્ વટયતિ-તે) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ ઘેરી
 લેવું. ૩ ખાંધવું, જકડવું. ૪ ગૂંથવું. ૫ આમળવું, વળ દેવો.
 ૬ વિભાગ કરવા. ૭ અલગ કરવું. ૮ વહેંચવું.

વઠ્ (૧ પ૦ સેટ્ વઠતિ) ૧ જાડું હોવું. ૨ જાડું કરવું.
 ૩ સમર્થ હોવું, શક્તિમાન હોવું.

વઠ (૧૦ હ૦ સેટ્ વઠયતિ-તે) ૧ વીંટવું. ૨ ગૂંથવું. ૩ ઘેરી
 લેવું. ૪ ખાંધવું. ૫ આમળવું, વળ દેવો.

વઢ્ (૧ પ૦ સેટ્ વઢતિ) ૧ ચડવું. ૨ પલાણવું. ૩ વધવું, વૃદ્ધિ-
 ગત થવું. ૪ સામેથી ખેંચવું. ૫ આગ્રહ કરવો.

વળ્ (૧ પ૦ સેટ્ વળતિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

વળટ્ (૧ પ૦ સેટ્ વળટતિ) ૧ વહેંચવું, વહેંચણું કરવી. ૨ વિ-
 ભાગ કરવા. ૩ અલગ કરવું. ૪ ચોરવું, ચોરી કરવી. [હ]

વળ્ટ (૧૦ હ૦ સેટ્ વળટયતિ-તે, વળટાપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વળ્ (૧ આ૦ સેટ્ વળ્તે) ૧ એકલું જવું, એકલું ચાલવું.
 ૨ સહાય વિના ચાલવું. [હ]

વળ્ (૧ આ૦ સેટ્ વળ્તે) ૧ વીંટવું, લપેટવું. ૨ ગૂંથવું.
 ૩ ઘેરી લેવું. ૪ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું. ૫ ખાંધવું. ૬ આમ-
 ણવું, વળ દેવો. ૭ વહેંચવું. ૮ વિભાગ કરવા. ૯ અલગ
 કરવું. ૧૦ આમડી ઉતરડવી, ખાલ ઉતારવી. [હ]

વળ્ (૧ પ૦ સેટ્ વળ્તિ) ૧ વહેંચવું. ૨ વિભાગ કરવા.
 ૩ અલગ કરવું. ૪ આમડી ઉતરડવી, ખાલ ઉતારવી.
 ૫ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું. [હ]

વળ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વળ્હયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વત્પૂલ (૧૦ હ૦ સેદ્ વત્પૂલયતિ-તે) ૧ લણ્ણુ ૨ કાપ્ણુ
૩ અનાજ વગેરે આટડણુ-વાવલણુ-ગિપણુ ૪ શુદ્ધ કરણુ,
સાફ કરણુ ૫ પવિત્ર કરણુ

વદ્ (૧ હ૦ સેદ્ વદતિ-તે) ૧ બોલણુ, ઢહેણુ ૨ મદેશો
કહેવો, ઢહેણુ કહેણુ ૩ ખખર દેવી, સમાચાર આપવા
૪ બજણુ, વાજિત્રાદિનું વાગણુ ૫ સમજાવણુ ૬ વાટ
ભેલી, રાહ ભેલી, રાહ દેખવી વદ્-(આઠ વદતે) ૧ બોલતા
શોભણુ ૨ સુશોભિત હોણુ ૩ બોલી ભણણુ ૪ ભણણુ
૫ ઉત્સાહને વાણીથી પ્રગટ કરવો ૬ ઉત્સાહ ધરવો અનુ-
૧ અનંતર બોલણુ ૨ પત્રીથી બોલણુ ૩ સદગ બોલણુ,
સરખુ ઢહેણુ ૪ અનુવાદ કરવો ૫ ઢહેલાને ફરીથી ઢહેણુ
૬ સાથે બોલણુ અપ-૧ નિહણુ, નિહા કરવી ૨ બૂઠું
બોલણુ અમિ-વદન કરણુ, નમસ્કાર કરવો અપ-(આઠ
અપવદતે) ૧ આશ્વામન આપણુ ૨ સમજાવીને કહેણુ
૩ ફોસલાવણુ ૪ ખુશામત કરવી ૫ ઠપકો દેવો પરિ-
૧ વિરુદ્ધ બોલણુ ૨ નિહણુ, નિહા કરવી ૩ બોલું કલક
દેણુ ૪ ગાળ દેવી ૫ ઠપકો દેવો પ્ર-૧ સામુ બોલણુ
૨ વાદ-વિવાદ કરવો ૩ બકવાદ કરવો પ્રતિ-૧ ઉત્તર
આપવો, જવાબ દેવો ૨ સામુ બોલણુ ૩ વિરુદ્ધ બોલણુ
૪ ખડન કરણુ વિ-૧ વાદ-વિવાદ કરવો ૨ વિરુદ્ધ બો
લણુ ૩ ઝઘડો કરવો ૪ ખરાબ વચન કહેણુ વિ (આઠ
વિવદતે) બુદ્ધી બુદ્ધી માન્યતાઓ મુજબ બુદ્ધ બુદ્ધ બોલણુ
પ્રિ-૧ પરસ્પર વિરુદ્ધ બોલણુ ૨ બકવાદ કરવો, લવાગે

કરવો. ૩ નિષ્કુર યોલવું, કઠોર વચન કહેવું. વિસમ્-
૧ વચનભંગ કરવો, કહીને ફરી જવું. ૨ અસત્ય હોવું, જૂઠું
સાબિત થવું. ૩ ઊલટું હોવું, વિપરીત હોવું. સમ્-૧ પ્રમાણ-
ભૂત કરવું, સત્ય સાબિત-પુરવાર કરવું. ૨ સારી રીતે યોલવું.
સંપ્ર-(આં સંપ્રવદતે) એકઠા મળીને યોલવું.

વડ્ (૧૦ રૂં સેટ્ વાદયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ વાજિ-
ત્રાદિ બળવલું-વગાડવું. અભિ-પ્રણામ કરવો, વંદન કરવું.

વધ (૧ પ૦ સેટ્ વધતિ) વધ કરવો, હણવું.

વન્ (૧ પ૦ સેટ્ વનતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો. ૨ સે-
વવું, સેવા કરવી. ૩ સારવાર કરવી. ૪ સજન કરવું.
૫ ઉપકાર કરવો. ૬ સહાય કરવી. ૭ આશ્રય આપવો.
૮ ધંધો-રોજગાર કરવો. ૯ શ્રદ્ધા રાખવી, વિશ્વાસ રાખવો.
૧૦ હણવું. ૧૧ ઈન્ન કરવી. ૧૨ માર મારવો. ૧૩ હુઃખ
દેવું. ૧૪ આપદ્વ્યસ્ત હોવું. ૧૫ હુઃખી હોવું.

વન્ (૧૦ રૂં સેટ્ વનયતિ-તે, વાનયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વન્ (૧ પ૦ સેટ્ વનતિ) ૧ હોવું, થવું. ૨ કરવું. [ઋ]

વન્ (૮ રૂં સેટ્ વનોતિ, વનુતે) યાચવું, માગવું. [ઋ]

વન્દ્ (૧ આં સેટ્ વન્દતે) ૧ વંદન કરવું, નમન કરવું. ૨ સ્તુતિ
કરવી, સ્તવના કરવી. ૩ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું ૪ સત્કાર-
પૂર્વક કુશલ-સમાચાર પૂછવા. [ર]

વપ્ (૧ રૂં અનિટ્ વપતિ-તે) ૧ વાવવું. ૨ ગર્ભાધાન કરવું.
૩ જણવું, સાળ વડે કાપડ બનાવવું. ૪ ઉત્પન્ન કરવું. ૫ કા-
પવું, છેદવું. ૬ હળમત કરવી. ૭ આપવું, અર્પણ કરવું.
૮ આમળવું, વળ દેવો. નિર્-૧ બલિદાન આપવું. ૨ અર્પણ
કરવું, આપવું. [હ]

- વઙ્ (૧ પ૦ સેદ્ વઙ્ગતિ) ૧ જવું ૨ સ્થલાતર ઠરવું
 વમ્ (૧ પ૦ સેદ્ વમતિ) વમન કરવું, ઊલટી ઠરવી ઠદ્-૧ બ
 હાર કાઢવું ૨ ઊલટી કરવી [ઝ, ઢ]
 વય્ (૧ જા૦ સેદ્ વયતે) ૧ જવું ૨ સ્થલાતર કરવું
 વર (૧૦ સ૦ સેદ્ વરયતિ-તે) ૧ ઈચ્છવું, આહુવું ૨ પસદ
 કરવું ૩ આશા કરવી ૪ વરદાન માગવું ૫ સતુષ્ટ કરવું
 વરણ (૧૧ પ૦ સેદ્ વરણયતિ) જવું, ગમન કરવું
 વરિવસ્ય (૧ પ૦ સેદ્ વરિવસ્યતિ) ૧ સેવવું, મેવા કરવી ૨ સાર
 વાર કરવી ૩ પૂજવું, પૂજા કરવી [નામધાતુ]
 વર્ષ (૧ પ૦ સેદ્ વર્ષતિ) જવું, ગમન કરવું
 વર્ષ (૧ જા૦ સેદ્ વર્ષતે) ૧ શોભવું ૨ તેજસ્વી હોવું ૩ ચળકવું
 વચ્ (૧૦ સ૦ સેદ્ વચયતિ-તે) ૧ ઠાપવું ૨ ચીગવું ૩ પૂગવું,
 ભરવું ૪ પૂર્ણ કરવું ૫ પૂર્ણ થવું
 વળ્ (૧૦ સ૦ સેદ્ વર્ણયતિ તે) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી ૨ આજ્ઞા
 કરવી, હુકમ કરવો ૩ મોઢલવું ૪ દબાવવું ૫ દબવું,
 લોટ કરવો ૬ ચૂસે ઠરવો, ભૂંડો કરવો ૭ પીમવું, વાટવું
 વર્ણ (૧૦ સ૦ સેદ્ વર્ણયતિ-તે, વર્ણપયતિ-તે) ૧ વર્ણવવું, વિસ્તા
 રથી કહેવું ૨ વિસ્તારવું, ફેલાવવું ૩ પ્રશસા કરવી, વખાણવું
 ૪ રગવું, રગ દેવો ૫ અકચકિત કરવું ૬ અકચકિત
 હોવું, ચળકવું, ચમકવું ૭ મહેનત કરવી, ઉદ્યમ ઠરવો
 સપ-પ્રશસા કરવી, વખાણવું નિર્-૧ દેખવું, નેવું ૨ તપા
 સવું ૩ પ્રશસા કરવી, વખાણવું
 વર્ધ (૧૦ સ૦ સેદ્ વર્ધયતિ-તે) ૧ ઠાપવું ૨ ચીગવું ૩ વાઢવું
 ૪ વધેરવું, ફેાડવું ૫ ભગવું, પૂરવું ૬ પૂર્ણ ઠરવું

વર્ફ (૧ પ૦ સેટ્ વર્ફતિ) ૧ જલું. ૨ હણું. ૨ દુઃખ દેવું.

વર્ષ (૧ હ૦ સેટ્ વર્ષતિ-તે) ૧ વરસલું. ૨ ભીનું થવું, પલાળવું. ૩ ભીનું કરવું, પલાળવું. ૪ છાંટવું.

વર્હ (૧ આ૦ સેટ્ વર્હતે) ૧ શ્રેષ્ઠ હોવું. ૨ મુખ્ય હોવું. ૩ દેવું, આપવું. ૪ યાદ કરવું. ૫ ખોલવું, કહેવું. ૬ ઠપકો આપવો. ૭ ઢાંકવું. ૮ હણવું. ૯ દુઃખ દેવું.

વર્હ (૧૦ હ૦ સેટ્ વર્હયતિ-તે) ૧ શોભવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. ૪ હણવું. ૫ દુઃખ દેવું.

વલ્ (૧ પ૦ સેટ્ વલતિ) ૧ વળવું, પાછું ફરવું, પાછું આવવું. ૨ જલું, ગમન કરવું. ૩ વળી જલું, વાંકું થવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ પાથરવું. ૬ ઉત્પન્ન થવું. ૭ સાધવું, સિદ્ધ કરવું, પાર પાડવું. ૮ જીવવું, જીવિત હોવું. હ્ર-૧ વિલેપન કરવું. ૨ પાછું ફરવું. વિ-વળી જલું, વાંકું થવું.

વલ્ (૧ આ૦ સેટ્ વલતે) ૧ ઢાંકવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ ઘેરી લેવું. ૪ પાથરવું. ૫ જલું, ગમન કરવું.

વલ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ વલયતિ-તે, વાલયતિ-તે) ૧ પાલન-પોષણ કરવું. ૨ જીવવું, જીવિત હોવું.

વલ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ વાલયતે) ૧ જોવું, દેખવું. ૨ વીગતવાર કહેવું, વિવેચન કરવું.

વલ્ક (૧૦ હ૦ સેટ્ વલ્કયતિ-તે) ૧ ખોલવું. ૨ ઠપકો દેવો.

વલ્ગ્ (૧ પ૦ સેટ્ વલ્ગતિ) ૧ જલું. ૨ ઠેકતાં ચાલવું. ૩ ઠેકડો મારવો. ૪ ફેફવું. ૫ ખોલવું. ૬ અભિમાન સૂચક શબ્દ કરવો, ખોખારો ખાવો. હપ-૧ આક્રમણ કરવું, હુમલો કરવો. ૨ પરાભવ કરવો.

વલ્ગુ (૧૧ પ૦ સેદ્ વલ્ગૂયતિ) ૧ સુદર હોણુ, મનોહર હોણુ
૨ મીઠાશ હોણી ૩ મધુર જોણુ ૪ પૂજણુ, પૂજા કરવી
૫ સત્કાર કરવો ૬ પૂજણુ, પૂજનીય હોણુ

વલ્પુલ (૧૦ ર૦ સેદ્ વલ્પુલયતિ-તે) ૧ લણુ ૨ ઠાપણુ
૩ અનાજ વગેરે ઝાટકણુ-વાવલણુ-ઊપણુ ૪ શુદ્ધ કરણુ,
સાફ કરણુ ૫ પવિત્ર કરણુ

વલ્પૂલ (૧૦ ર૦ સેદ્ વલ્પૂલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વલ્મ્ (૧ આ૦ સેદ્ વલ્મતે) ૧ ખાણુ, લક્ષણુ કરણુ

વલ્યુલ (૧૦ ર૦ સેદ્ વલ્યુલયતિ-તે) ૧ લણુ ૨ ઠાપણુ
૩ અનાજ વગેરે ઝાટકણુ-વાવલણુ-ઊપણુ ૪ શુદ્ધ કરણુ,
સાફ કરણુ ૫ પવિત્ર કરણુ

વલ્યૂલ (૧૦ ર૦ સેદ્ વલ્યૂલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વલ્લ (૧ આ૦ સેદ્ વલ્લતે) ૧ ઢાકણુ ૨ સંકોચાણુ ૩ વળી
જણુ, વાકુ થણુ ૪ જણુ ૫ હાલણુ, કથણુ

વલ્હ (૧ આ૦ સેદ્ વલ્હતે) ૧ સુખ્ય હોણુ, આગેવાન હોણુ
૨ શ્રેષ્ઠ હોણુ ૩ જોણુ, કહેણુ ૪ ઠપકો દેવો ૫ ઢાકણુ
૬ હણુ ૭ ડુંખ દેણુ

વલ્હ (૧૦ ર૦ સેદ્ વલ્હયતિ-તે) ૧ જોણુ ૨ અજાણુ, અમ
કણુ ૩ જોણુ, કહેણુ

વશ (૧૨ પ૦ સેદ્ વશિ) ૧ ઇચ્છણુ ૨ પ્રકાશણુ

વષ (૧ પ૦ સેદ્ વષતિ) ૧ હણુ ૨ ડુંખ દેણુ

વયષ્ (૫ પ૦ સેદ્ વયનોતિ) હણુ, વધ કરવો

વષ્ક (૧ આ૦ સેદ્ વષ્કતે) ૧ જણુ ૨ દેખણુ, જોણુ

વષ્ક (૧૦ ર૦ સેદ્ વષ્કયતિ-તે) ૧ જણુ ૨ દેખણુ, જોણુ

વસ્ (૧ પ૦ અનિટ્ વસતિ) ૧ રહેવું, વસવું, વાસ કરવો.
 ૨ હોવું, વિદ્યમાન હોવું. ૩ સમય ગાળવો, વખત વીતા-
 વવો. ૪ બાંધવું. અધિ-૧ ઉપર ખેસવું. ૨ ઉપભોગ કરવો,
 કામમાં લેવું. ૩ સ્વાધીન કરવું, કબજો લેવો. ૪ રહેવું.
 આ-૧ સમય વીતાવવો. ૨ વિસ્તારવું. ૩ રહેવું. ઇદ્-૧ દૂર
 કરવું. ૨ દેશ નિકાલ કરવું. ૩ ઉજાડ કરવું. ઇપ-૧ ઉપ-
 વાસનું વ્રત કરવું. ૨ ભૂખ્યા રહેવું, લાંઘણ કરવી. ૩ નજીક
 રહેવું. નિ-૧ વસ્ત્ર પહેરવું. ૨ ઓઢવું. ૩ સ્વાધીન કરવું,
 કબજો લેવો. ૪ રહેવું. પરિ-૧ પ્રવાસ કરવો, મુસાફરી કરવી.
 ૨ જૈનાગમ પ્રસિદ્ધ પર્થુષણ પર્વ આરાધવું. ૩ રહેવું. પ્ર-
 ૧ પ્રવાસ કરવો, મુસાફરી કરવી. ૨ પરદેશ જવું. સમ્-
 ૧ સાથે રહેવું, એકઠું રહેવું. ૨ સંભોગ કરવો. ૩ આચરણ
 કરવું, આચરવું, પાળવું. ૪ રહેવું, વાસ કરવો.

વસ (૨ આ૦ સેટ્ વસ્તે) ૧ વસ્ત્ર પહેરવું. ૨ ઓઢવું. ૩ પાથ-
 રવું. ૪ ઠાંકવું.

વસ્ (૪ પ૦ સેટ્ વસ્યતિ) ૧ થંભવું, થંભી જવું. ૨ સીધું
 હોવું, પાંસરું હોવું. ૩ સ્વભાવે સરલ-નિખાલસ હોવું.
 ૪ સ્વભાવે સ્થિર હોવું. ૫ અભિમાન કરવું, અછકડ હોવું.
 ૬ નિશ્ચલ હોવું. [ઝ]

વસ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ વાસયતિ-તે) ૧ સ્નેહ કરવો, પ્રીતિ કરવી.
 ૨ આહવું, ઇચ્છવું. ૩ સુવાસિત કરવું, સુગંધી કરવું.
 ૪ વાસ ખેસાડવી, ગંધ ખેસાડવી. ૫ ચીકણું હોવું. ૬ ચી-
 કણું કરવું. ૭ ચોપડવું. ૮ ભીનું કરવું. ૯ માન્ય કરવું,
 કબૂલ કરવું. ૧૦ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૧૧ હરણ કરવું, લઈ
 જવું. ૧૨ કાપવું. ૧૩ નષ્ટ કરવું. ૧૪ હણવું.

વસ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ વસયતિ-તે) ૧ વસવુ, રહેવુ ૨ સુવાસિત
કરવુ, સુગંધી ઠરવું ૩ વાસ બેસાડવી

વસ્ક (૧ આ૦ સેટ્ વસ્કતે) ૧ જવુ ૨ દેખાવુ, બોવુ
વસ્ત (૧૦ આ૦ સેટ્ વસ્તયતે) ૧ ડુંખ દેવુ ૨ માર મારવો
૩ ચાચવુ, માગવું ૪ જવુ

વહ્ (૧ ઉ૦ અનિદ્ વહતિ-તે) ૧ વહન કરવું, ઉપાડવુ ૨
ધારણ કરવુ ૩ લઈ જવું ૪ ઘસડી જવું ૫ પહોચાડવું
૬ પ્રાપ્ત કરવુ ૭ સભાળ લેવી, જવાબદારી સ્વીકારવી
૮ પ્રવાહરૂપે વહેવુ ૯ ઝરવું, ટપકવુ ૧૦ પવનનું વાવુ
૧૧ પરણવું ૧૨ હાલવુ, ઠપવુ અતિ-સમય વીતવો,
વખતનું વ્યતીત થવુ અપ-૧ લઈ જવુ ૨ હરણ કરવુ,
ઉપાડી જવુ ૩ ફર કરવુ ૪ ઓછું કરવુ, ઠમ કરવુ
અવ-૧ વહેવુ ૨ પ્રવાહમા તણાવુ, તણાવુ જવુ ૩ ડૂબવુ
આ-૧ ધારણ કરવુ ૨ રાખવુ ૩ લાવવુ, આણવુ ૪ ઉત્પન્ન
કરવુ ૫ પ્રવાહરૂપે વહેવુ સ્વ-૧ પરણવુ ૨ ધારણ ક
રવુ ૩ વસાદિ પહેરવુ ૪ રાખવુ ૫ ભાર વહન કરવો
૬ સહન કરવુ ૭ જિંથુ ઠરવુ ૮ લઈ જવુ, ઉપાડી જવુ
સ્વ-૧ શરૂ કરવુ ૨ ઉત્પન્ન કરવુ નિ-૧ આશ્રય આપવો
૨ ટેકો આપવો નિર્-૧ નભાવવુ, પાર પાડવુ ૨ આશ્રય
આપવો ૩ નિર્વાહ કરવો, આજીવિકા ચલાવવી ૪ પૂર્ણ કરવુ
પરિ-(પ૦ પરિવહતિ) ૧ પાણીનું પૂર આવવુ ૨ પાણી ફરી
વળવુ ૩ વહન કરવુ, ઉપાડવુ ૪ ધારણ કરવુ ૫ ચાલુ
રહેવુ પ્ર-(પ૦ પ્રવહતિ) ૧ વહન કરવુ, ઉપાડવુ ૨ લઈ
જવુ ૩ પ્રવાહરૂપે વહેવુ ૪ ઝરવુ, ટપકવુ ૫ બેચવુ

૬ પવનનું વાવું. વિ-વિવહ કરવો, પરણવું. સમ્-૧ અંગનું મર્દન કરવું, શરીર દબાવવું. ૨ વહન કરવું, ઉપાડવું. ૩ ઘસડી જવું. ૪ પરણવું. ૫ તૈયાર થવું, સજ્જ થવું. ૬ પ્રગટ કરવું, જણાવવું.

વહ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વાહ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. આ-૧ સાન્નિધ્ય માટે દેવ-દેવી યા દેવતાધિષ્ઠિત વસ્તુને યોલાવવી. ૨ યોલાવવું.

વા (૨ ૫૦ અનિટ્ વાતિ) ૧ પવનનું વાવું. ૨ ફૂંકવું. ૩ વેગથી ચાલવું. ૪ જવું. ૫ નુકસાન કરવું. ૬ દુઃખ દેવું. ૭ ઈર્ષ્ય કરવી. ૮ હણવું. આ-૧ વાવું. ૨ ફૂંકવું. હ્ર-સુકાવું, શુષ્ક થવું. હપ-કંપવું. નિ-૧ ખુઝાવું, ઓલવાઈ જવું. ૨ નષ્ટ થવું. ૩ ઈર્ષ્ય કરવી. ૪ દુઃખ દેવું. નિર્-૧ મુક્ત થવું, મોક્ષ પામવો. ૨ શાંત થવું. ૩ નિશ્ચલ થવું. ૪ ઓલવાઈ જવું, ખુઝાવું. ૫ વાવું. પરિ-સુકાવું, શુષ્ક થવું. પરિનિર્-૧ મુક્ત જવું, મોક્ષ પામવો. ૨ શાંત થવું.

વા (૧૦ ર૦ સેટ્ વાપયતિ-તે) ૧ સુખ લોગવવું, સુખી હોવું. ૨ સુખી કરવું. ૩ સેવા કરવી. ૪ સારવાર કરવી. ૫ જવું. વાહ્ (૧ ૫૦ સેટ્ વાહ્યતિ) ૧ ચાહવું, ઇચ્છવું. ૨ ઝંખવું, ઝંખના કરવી. ૩ આશા કરવી. [ચ]

વાઙ્ (૧ ૫૦ સેટ્ વાઙ્છતિ) ૧ ઇચ્છવું. ૨ આશા કરવી. ૩ અપેક્ષા રાખવી. ૪ યાચવું, માગવું. [ચ]

વાઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ વાઙ્તે) ૧ નહાવું, સ્નાન કરવું. ૨ ડૂબડી મારવી. ૩ પ્રેમ કરવો. [ક્ર]

વાત (૧૦ ર૦ સેટ્ વાતયતિ-તે) ૧ સુખ લોગવવું, સુખી હોવું.

૨ સુખી કરવું ૩ મેવવું, સેવા કરવી ૪ સારવાર કરવી
૫ જવું, ચાલવું ૬ ઐઠુ ઠરવું

વાધ્ (૧ આં સેદ્ વાધતે) ૧ નડવું ૨ પજવવું, મતાવવું
૩ રોકવું, અટકાવવું ૪ પીડવું, દુખ દેવું

વાયુત્ (૪ આં સેદ્ વાયુત્યતે) ૧ સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી
૨ સારવાર કરવી ૩ સ્વીકારવું ૪ પસંદ કરવું ૫ વિવ
રણ કરવું, વિસ્તારથી જણાવવું ૬ ફેલાવવું [ક]

વાશ્ (૪ આં સેદ્ વાશ્યતે) ૧ પક્ષીએ શબ્દ કરવો ૨ પક્ષી
સમાન શબ્દ કરવો ૩ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો ૪ હોક
મારવી ૫ આમત્રણ કરવું, યોલાવવું ૬ નિમત્રણ કરવું,
નોતરવું ૭ તેડવું, તેડું કરવું

વાશ્ (૪ આં સેદ્ વાશ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક]

વાસ્ (૪ આં સેદ્ વાસ્યતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વાસ (૧૦ ઇં સેદ્ વાસયતિ-તે) ૧ વાસ આવવી ૨ વાસ
વાળું કરવું ૩ સુગંધી કરવું ૪ ધૂપ દેવો, ધૂપિત કરવું
૫ વધારવું, વધાર દેવો, છમકાવવું ૬ મસાલેદાર કરવું
૭ સરકાર આપવો, મસ્કારવાળું કરવું ૮ મેવવું, સેવા
કરવી, ભક્તિ કરવી ૯ સારવાર કરવી

વાહ્ (૧ આં સેદ્ વાહતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો, પ્રયામ કરવો
૨ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી [ક]

વિકુર્ષ્ (૧ ઇં સેદ્ વિકુર્ષતિ) વિકુર્ષણ કરવી, દિવ્ય મામધ્ય
વડે ઉત્પન્ન કરવું [જૈનાગમિક]

વિક્ષ્ (૧ આં સેદ્ વિક્ષતે) ભણવું, અભ્યાસ કરવો

વિષ્ (૭ ઇં અનિદ્ વિનક્ષિ, વિદ્ધતે) ૧ જુદું કરવું ૨ જુદું

થવું. ૩ દૂર કરવું. ૪ તૂટી જવું. ૫ છૂટી જવું. ૬ ભેદવું.
 ૭ ચીરવું. ૮ વિવેક કરવો. ૯ ભેદ પારખવો, તક્ષાવત બા-
 ણવો. વદ્-ઉદ્દેગ કરવો, ખિન્ન થવું. વિ-૧ વિવેચન કરવું,
 વિસ્તારથી જણાવવું. ૨ વિવેક કરવો. ૩ ભેદ પારખવો,
 તક્ષાવત બાણવો. ૪ પરિત્યાગ કરવો. ૫ દૂર કરવું, ૬ ભુલું
 કરવું. ૭ ભેદવું. ૮ ચીરવું. ૯ વિનાશ કરવો. [ઋ]

વિચ્ (૩ ઇં અનિદ્ વેવેક્તિ, વેવિક્તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]
 વિચ્છ (૬ યં સેદ્ વિચ્છાયતિ, વિચ્છતિ) ૧ જવું. ૨ નબળું જવું.
 વિચ્છ (૧૦ ઇં સેદ્ વિચ્છયતિ-તે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું.
 ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું.

વિજ્ (૩ ઇં અનિદ્ વેવેક્તિ, વેવિક્તે) ૧ ભુલું કરવું. ૨ ભુલું
 થવું. ૩ દૂર કરવું. ૪ તૂટવું. ૫ છૂટવું, છૂટી જવું. ૬ ભે-
 દવું. ૭ ચીરવું. ૮ વિવેક કરવો. ૯ તક્ષાવત બાણવો, ભેદ
 પારખવો. વદ્-ઉદ્દેગ કરવો, ખિન્ન થવું. વિ-તક્ષાવત બાણવો,
 ભેદ પારખવો. [ઋ]

વિજ્ઞ (૬ આં સેદ્ વિજતે) ૧ ખીવું, ડરવું. ૨ ભયથી ધૂંજવું.
 ૩ હાલવું, કંપવું. ૪ વિપત્તિ આવવી, સંકટગ્રસ્ત થવું.
 વદ્-૧ ઉદ્દેગ પામવો, વ્યાકુલ થવું. ૨ ગભરાઈ જવું.
 ૩ ખેદ પામવો, ખિન્ન થવું. ૪ કંટાળવું. [એ, ઓ]

વિજ્ઞ (૭ યં સેદ્ વિનક્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [એ, ઓ]

વિદ્ (૧ યં સેદ્ વેદતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ ખૂમ પાડવી.
 ૩ આક્રોશ કરવો. ૪ શાપ દેવો. ૫ ગાળ દેવી. ૬ નિંદવું.

વિહ્ (૧ યં સેદ્ વેહતિ) ૧ આક્રોશ કરવો. ૨ શાપ દેવો.
 ૩ ગાળ દેવી. ૪ નિંદવું. ૫ ભાંગવું. ૬ ચીરવું. ૭ તોડવું.

વિદમ્ (૧૦ સ્વ સેદ્ વિદમ્યતિ-તે) ૧ અનુકરણ કરવું
૨ ખનાવટી વેશ લેવો ૩ ક્ષેત કરવું ૪ મશકરી કરવી
૫ તિરસ્કારવું ૬ મતાપવું, પળવવું ૭ દુખ દેવું

વિષ્ટ (૧૦ સ્વ સેદ્ વિષ્ટયતિ-તે) ૧ ઓછું હોવું, ઠમ હોવું
૨ હાસ થવો, ધમાકું, ક્ષીણ થવું

વિત્ત (૧૦ સ્વ સેદ્ વિત્તયતિ-તે, વિત્તાપયતિ-તે) ૧ ધનનો
ખર્ચ કરવો, ધન વાપરવું ૨ દેવું, દાન દેવું ૩ ધાર્મિક
કાર્યમાં સફળ થવો ૪ ત્યાગ કરવો

વિથ્ (૧ આઠ સેદ્ વેયતે) યાચવું, માગવું [ઋ]

વિદ્ (૨ પઠ સેદ્ વેત્તિ, વેદ) જાણવું, સમજવું નિર્-૧ વિ
રક્ત થવું, વૈરાગ્ય આવવો ૨ ખિન્ન થવું, ખેદ કરવો
૩ કટાણવું ૪ દુખી હોવું સમ્-૧ જાણવું ૨ મનન કરવું
સમ્-(આઠ સયિત્તે) ૧ ધ્યાન ધરવું ૨ યોગાભ્યાસ કરવો

વિદ્ (૪ આઠ અનિદ્ વિદ્યતે) ૧ હોવું, વિદ્યમાન હોવું, હયાત
હોવું ૨ છુવિત હોવું નિર્-૧ વિરક્ત થવું, વૈરાગ્ય આ
વવો ૨ ખિન્ન થવું ૩ કટાણવું ૪ દુખી હોવું

વિદ્ (૬ સ્વ અનિદ્ વિન્દ્યતિ-તે) મેળવવું, પ્રાપ્ત કરવું નિર્-
૧ વિરક્ત થવું, વૈરાગ્ય આવવો ૨ ખિન્ન થવું, ખેદ કરવો
૩ કટાણવું ૪ દુખી હોવું પરિ-મોટા ભાઈના લગ્ન થયા
પહેલાં નાના ભાઈએ પરણવું [લ]

વિદ્ (૭ આઠ અનિદ્ વિન્તે, વિન્તે) ૧ વિચારવું, ચિંતન કરવું,
૨ મનન કરવું ૩ જાણવું, સમજવું ૪ વાદ-વિવાદ કરવો
૫ તકરાર કરવી નિર્-૧ વિગ્ન થવું, વૈરાગ્ય આવવો
૨ ખિન્ન થવું, ખેદ કરવો ૩ કટાણવું ૪ દુખી હોવું.

વિદ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વેદયતિ-તે) ૧ વેદ્યું, ભોગવું, અનુભવું.
 ૨ જાણું, સમજું. ૩ જાણાવું, પ્રસિદ્ધ કરવું. ૪ સહન
 કરવું, વેઠવું. ૫ કહેવું, બોલવું. ૬ આખ્યાન કરવું, વીગ-
 તવાર સમજાવીને કહેવું. ૭ વખાણવું. ૮ રહેવું, વાસ કરવો.
 ૯ સ્થિર રહેવું. ૧૦ વાદ-વિવાદ કરવો. ૧૧ તકરાર કરવી.
 નિ-વીગતવાર સમજાવીને કહેવું. પ્રતિ-દેવું, અર્પણ કરવું.

વિધ્ (૬ પ૦ સેદ્ વિધતિ) ૧ કરવું. ૨ વિધિ મુજબ કરવું.
 ૩ ખંદોળસ્ત કરવો. ૪ આજ્ઞા કરવી, હુકમ ચલાવવો.
 ૫ બનાવવું, રચવું. ૬ વીધવું. ૭ કાણું પાડવું. ૮ છેદવું.

વિન્દ્ (૧ પ૦ સેદ્ વિન્દતિ) ૧ અવયવ કરવા, વિભાગ કરવા.
 ૨ અવયવ હોવા, વિભાગ થવા. [હ]

વિન્દ્ (૧ હ૦ સેદ્ વિન્દતિ-તે) મેળવવું, પ્રાપ્ત કરવું. પરિ-
 મોટા ભાઈના લગ્ન થયા પહેલાં નાના ભાઈએ પરણવું. [હ]

વિપ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વેપયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું.

વિલ્ (૬ પ૦ સેદ્ વિલતિ) ૧ સ્વીકારવું. ૨ વસ્ત્ર પહેરવું.
 ૩ ઓઢવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ છિદ્ર કરવું. ૬ છેદવું. ૭ ભાંગવું.
 ૮ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૯ પ્રશંસા કરવી.

વિલ્ (૧૦ હ૦ સેદ્ વેલયતિ-તે) ૧ ફેંકવું. ૨ ઉછાળવું. ૩ મોક-
 લવું. ૪ ગ્રેરવું, ગ્રેરણા કરવી.

વિલા (૧૧ પ૦ સેદ્ વિલાયતિ) ૧ વિલાસ કરવો. ૨ રમવું,
 ખેલવું, ક્રીડા કરવી.

વિશ્ (૬ પ૦ અનિદ્ વિગતિ) ૧ પ્રવેશ કરવો, પેસવું. ૨ ધસવું,
 ધૂસવું. ૩ કળબળમાં આવવું. ૪ ખેસવું. ૫ વ્યાપવું, ફેલાવું.
 ૬ વ્યાપ્ત કરવું. અનુ-૧ પછીથી પ્રવેશ કરવો. ૨ પછ-

વાડેથી પેસવું ૩ અદરજવું અમિનિ-(આં અમિનિવિશતે)
 ૧ અભિમાન કરવું ૨ આગ્રહ કરવો ૩ આસક્ત થવું
 ૪ આશ્રય લેવો ૫ રહેવું, વસવું ૬ આરામ કરવો
 ૭ થલી જવું, રોકાવું, અટકવું ૮ કબજે કરવું ૯ સામે
 ખેંચવું આ-૧ પેસવું ૨ ધમવું, ધૂસવું ૩ પાસે જવું
 ૪ કબજે કરવું ૫ વ્યાપ્ત થવું, ફેલાવું ૬ ફેલાવવું
 ૭ સળદ્ર હોવું, યુક્ત હોવું ૮ ઉપલોગ કરવો હપ-
 ૧ ખેંચવું ૨ પાસે જવું ૩ લશ્કરનો પકાવ નાખવો
 ૪ પેસવું નિ-(આં નિવિશતે) ૧ રહેવું, વસવું ૨ આ
 શ્રય લેવો ૩ આસક્ત થવું ૪ પરણવું ૫ ખેંચવું
 ૬ પ્રવેશ કરવો નિર્-૧ ઉપલોગ કરવો, લોગવવું ૨ સ
 લોગ કરવો ૩ પરણવું ૪ મૂર્ચ્છિત થવું ૫ બહાર જવું
 ૬ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું ૭ પ્રવેશ કરવો પરિ-૧ વીંટવું,
 લપેટવું ૨ ભેટ આપવું ૩ સામે મૂઠવું, પ્ર-૧ પ્રવેશ
 કરવો, પેસવું ૨ ધમવું, ધૂમવું ૩ વ્યાપ્ત થવું, ફેલાવું
 ૪ ફેલાવવું ૫ આરભ કરવો સનિ-(આં સનિવિશતે)
 ૧ પાસે જવું ૨ પાસે રહેવું સમ્-૧ મૂવું, નિદ્રા લેવી
 ૨ આરામ કરવો ૩ સલોગ કરવો ૪ પ્રવેશ કરવો
 સમા-૧ માવું, સમાવેશ થવો, મમાવું ૨ યુક્ત હોવું,
 સળદ્ર હોવું ૩ એકતાન થવું, એકાગ્ર થવું ૪ આગ્રહ
 રાખવો ૫ પાસે જવું ૬ પેમવું, પ્રવેશ કરવો

વિષ (૧ ૫૦ સેદ વેપતિ) ૧ લીંજવું, પલાળવું ૨ છાટવું [ઝ]
 વિષ્ (૩ ૪૦ અનિટ્ વેવેટ્ટિ, વેવેટ્ટે) ૧ વ્યાપવું, ફેલાવું ૨ ફે
 લાવવું ૩ ઘેરવું, ઘેરી લેવું પરિ-૧ પીરમવું ૨ વીંટવું,
 લપેટવું ૩ ઘેરવું [લ]

વિષ્ (૬ પ૦ સેટ્ વિપતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વિષ્ (૧ પ૦ સેટ્ વિષ્ણાતિ) ૧ છટું પાડવું, જુદું કરવું.

૨ છટું થવું, જુદું પડવું. ૩ વિયોગી થવું.

વિષ્ક (૧૦ ર૦ સેટ્ વિષ્કયતિ-તે) દેખવું, જોવું.

વિષ્ક (૧૦ આ૦ સેટ્ વિષ્કયતે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વિસ્ (૪ પ૦ સેટ્ વિસ્યતિ) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૨ મોકલવું. ૩ ફેંકવું. ૪ ઉછાળવું. ૫ દૂર કરવું. ૬ છોડવું, ત્યાગ કરવો. ૭ સામે રાખવું, સામે ધરવું.

વી (૨ પ૦ અનિટ્ વેતિ) ૧ ગર્ભ ગ્રહણ કરવો, સગર્ભા થવું.

૨ ઉત્પન્ન થવું. ૩ ખાવું, બક્ષણ કરવું. ૪ તૃપ્ત થવું,

ધરાવું. ૫ આહવું, ઈચ્છવું. ૬ વ્યાપવું, ફેલાવું. ૭ ઘેરવું,

ઘેરી લેવું. ૮ જવું. ૯ ફેંકવું. ૧૦ ઉછાળવું. ૧૧ મોકલવું.

૧૨ દોડાવવું. સમ્-૧ ઘેરવું, ઘેરી લેવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું.

વીજ (૧૦ ર૦ સેટ્ વીજયતિ-તે) ૧ વીંજવું, પવન નાખવો,

પંખો કરવો. ૨ વસ્ત્રાદિથી આપટવું. ૩ અનાજ વગેરે

આટકવું-ઊપણવું.

વીવ (૧૦ આ૦ સેટ્ વીવચતે) ૧ શૂરવીર હોવું, પરાક્રમી હોવું.

૨ શૂરાતન ફેરવવું, પરાક્રમ કરવું.

વીસ્ (૧ આ૦ સેટ્ વીમતે) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.

૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૩ ખડાઈ મારવી. [ઋ]

વીર (૧૦ ર૦ સેટ્ વીરયતિ-તે) ૧ શૂરવીર હોવું, પરાક્રમી

હોવું. ૨ શૂરાતન ફેરવવું, પરાક્રમ કરવું.

વુજ્ઞ (૧ પ૦ સેટ્ વુજ્ઞતિ) ૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું.

૨ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. [ચ]

- વુદ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વોટ્યતિ-તે) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ
 વુદ્ (૬ ૫૦ સેદ્ વુદ્ધતિ) ૨ ત્યાગ કરવો, છોડવુ ૨ દેવુ,
 આપવુ ૩ ઢાકવુ ૪ છુપાવવુ
 વુણ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વુણ્ઠયતિ-તે) ક્ષીણ થવુ, ઘસાઇ જવુ
 વુણ્ (૧ ૫૦ સેદ્ વુણ્ઠતિ) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ [૩]
 વુણ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વુણ્ઠયતિ-તે) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ
 વુન્ધ્ (૧ ૫૦ સેદ્ વુન્ધયતિ) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ [૩]
 વુન્ધ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વુન્ધયતિ-તે) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ
 વુરણ (૧૧ ૫૦ સેદ્ વુરણયતિ) ૧ માનવુ ૨ બાણવુ, સમ-
 જવુ ૩ ચોરવુ, ચોરી કરવી
 વુસ્ (૪ ૫૦ સેદ્ વુસ્યતિ) ૧ છોડી દેવુ, ત્યાગ કરવો
 ૨ ફેંકવુ ૩ ઉછાળવુ ૪ ભાગવુ, ઢુકડા ઢરવા
 વુસ્ત્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વુસ્તયતિ-તે) ૧ સન્માન કરવુ, સત્કાર
 કરવો ૨ વદન કરવુ ૩ અપમાન કરવુ ૪ તિરસ્કારવુ
 વૂપ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વૂપયતિ-તે) ૧ હણુ ૨ હુ ખ દેવુ
 વૃ (૫ ૩૦ સેદ્ વૃણોતિ-વૃણુતે) ૧ પસદ કરવુ ૨ સ્વીકારવુ
 ૩ મુકરર ઢરવુ, નિયત કરવુ ૪ વર-કન્યાનુ વરવુ, સગાઈ
 ઢરવી, સગપણ ઢરવુ ૫ યાચના કરવી, માગવુ ૬ આરંધા-
 દન કરવુ, ઢાડવુ અપ-૧ બતાવવુ, દેખાડવુ ૨ રક્ષણ
 કરવુ, બચાવવુ ૩ છુપાવવુ ૪ આરંધાદન કરવુ, ઢાકવુ
 અપા-૮ ઢાડવુ, ઉઘાડવુ આ-૧ આરંધાદન કરવુ, ઢાકવુ
 ૨ વીંટવુ, લપેટવુ ૩ સતાડવુ ૪ ઘેરી લેવુ ૫ રોકવુ,
 અટકાવવુ ૬ યાચવુ, માગવુ ૭ પસદ કરવુ ૮ લરવુ,
 પૂરવુ ચદ્-શેષ રહેવુ, બાકી રહેવુ નિ-૧ નિવારણ કરવુ,

ઘૃણ (૮ ૩૦ સેદ્ ઘૃણોતિ, ઘૃણુતે । વર્ણોતિ, વર્ણુતે) ખાવું, ભક્ષણ કરવું. [ઝ]

ઘૃત્ (૧ આ૦ સેદ્ વર્તે) ૧ વર્તવું, હોવું, વિદ્યમાન હોવું. ૨ જીવિત હોવું. ૩ સ્થિત હોવું, રહેવું. ૪ વર્તન કરવું, આચરવું. ૫ પસંદ કરવું. ૬ સ્વીકારવું. ૭ મુકરર કરવું, નિયત કરવું. અતિ-૧ જીતવું, પરાજય કરવો, હરાવવું. ૨ ઉલ્લંઘન કરવું, આશાભંગ કરવો. ૩ યોગંગવું, વટાવી જવું. ૪ જતા રહેવું, આલ્યા જવું. ૫ વ્યાખ્ય થવું. અનુ-૧ અનુકરણ કરવું. ૨ અનુકૂલ વર્તન રાખવું. ૩ પાછળ-પાછળ જવું. ૪ સેવા-સારવાર કરવી. ૫ વ્યાકરણાદિના પૂર્વસૂત્રના પદનું અન્વય માટે નીચેના સૂત્રમાં જવું, અનુ-વૃત્તિ આવવી. ૬ આગળ આવી ગયેલા અર્થનું અનુસંધાન કરવું. અનુપરિ-કરવું, ફરતા રહેવું. અપ-૧ પાછું ફરવું. ૨ હટી જવું, પાછું ખસવું. ૩ ધૂમવું. ૪ ક્રમ થવું, ઓછું થવું, હ્રાસ થવો. ૫ નમવું. અમિતિ-૧ નિવૃત્ત થવું. ૨ રોકાવું. ૩ પાછું ફરવું. ૪ હટી જવું. ૫ જીવું થવું, અલગ થવું. ૬ વારવું, મનાઈ કરવી. ૭ રોકવું, અટકાવવું. અમિતિર્-૧ ઉત્પન્ન કરવું, બનાવવું. ૨ તૈયાર કરવું. ૩ ખેંચવું, બહાર કાઢવું. ૪ પૂર્ણ કરવું. આ-૧ આવવું. ૨ પાછું આવવું. ૩ પરિભ્રમણ કરવું. ૪ આસપાસ ફરવું. ૫ ચક્રની પેઠે ધૂમવું. ૬ પ્રદક્ષિણા આપવી. ૭ વીંટળાવું. ૮ વીંટાળવું, લપેટવું. ૯ ઘુમાવવું, ફેરવવું. ૧૦ બદલવું. ૧૧ કરવું. ૧૨ વારંવાર કરવું. ૧૩ વ્યવસ્થા કરવી. ૧૪ તત્પર થવું, તૈયાર થવું. ૧૫ નિવૃત્ત થવું. ૧૬ સૂકવવું. ૧૭ દુઃખ દેવું.

૧૮ વિલીન થવું ૧૯ લાણેલા પાઠને યાદ ઠરવો, આવૃત્તિ ઠરવી સદ્-૧ પરિભ્રમણ કરવું ૨ મૃત્યુ થવું, મરીને ખીજે જન્મ લેવો ૩ કર્મના પરમાણુઓની લઘુ-સ્થિતિને હટાવી લાખી સ્થિતિ ઠરવી ૪ ઉદ્ધવર્તન કરવું, શરીરે અમુક ખારીઠ પદાર્થ ધમી શરીર ઉપરથી મેલ તેલ વગેરે દૂર કરવું ૫ શરીરના પડખા ફેરવવા ૬ ઉત્પન્ન થવું ૭ ઉદય થવો, ઉત્પત્તિ થવી સ્વ-મરણ, મૃત્યુ થવું, મરીને ખીજે જન્મ લેવો નિ-૧ પાછુ આવવું ૨ પાછુ હટવું ૩ રોકાવું ૪ નિવૃત્ત થવું, નિવૃત્તિ લેવી નિર્-૧ ઉત્પન્ન કરવું, બનાવવું ૨ તૈયાર કરવું ૩ પૂર્ણ કરવું ૪ સ્વસ્થ થવું પરા-૧ પાછુ વળવું, પાછુ ફરવું ૨ બદલવું, પલટવું પરિ-૧ ચક્રાકાર ધૂમવું ૨ પાછુ વળવું, પાછુ ફરવું ૩ આગળ જવું ૪ તેજસ્વી હોવું ૫ બલવાન હોવું ૬ અદલ-બદલ કરવું ૭ બદલવું, પલટવું ૮ ઘેરવું ૯ ઢાકવું ૧૦ લપેટવું પ્ર-૧ પ્રવૃત્તિ ઠરવી, કામે લાગવું ૨ શરૂ કરવું વિ-૧ પાછુ ફરવું ૨ ચક્રાકાર ધૂમવું ૩ ધમીને પડી જવું ૪ વિચરવું, વિહાર ઠરવો, પ્રવાસ કરવો ૫ ઉત્પન્ન થવું ૬ નિવૃત્ત થવું ૭ વર્તવું, હોવું વિપરિ-૧ બ્રાતિ થવી ૮ બદલાઈ જવું ૩ પાછુ ફરવું સમમિ-૧ ફદીને જવું ૨ ઊડી જવું સમા-૧ તત્પર થવું, તૈયાર થવું ૭ નમવું ૩ નમ્ર થવું ૪ આધીન થવું [ઝ]

પૃષ્ઠ (૧૦ સં સેદ્ વર્તયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૭ શોભવું ૩ ચમકવું, ચમકવું ૪ બોલવું, કહેવું

પૃષ્ઠ (૪ આં સેદ્ પૃત્યતે) ૧ પસદ કરવું ૨ સ્વીકારવું

૩ મુકરર કરવું, ઠરાવવું, નિયત કરવું. ૪ આકરી કરવી, સારવાર કરવી. ૫ સેવા કરવી, લક્ષિત કરવી. ૬ લક્ષ્ય થવું. ૭ વિસ્તારવું, ફેલાવવું. ૮ વેરવું. [ક]

વૃત્ (૬ પ૦ સેદ્ વૃત્તિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું. ૩ ગૂંથવું. વૃષ્ (૧ આ૦ સેદ્ વર્ધતે) ૧ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું. ૨ અધિક હોવું, વધારે હોવું. [ક]

વૃષ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વર્ધયતિ-તે) ૧ શોભવું, સુશોભિત હોવું. ૨ ચળકવું, ચમકવું. ૩ ખોલવું, કહેવું. ૪ જવું.

વૃશ્ (૪ પ૦ સેદ્ વૃશ્યતિ) ૧ પસંદ કરવું. ૨ સ્વીકારવું. ૩ મુકરર કરવું, ઠરાવવું, નિયત કરવું. ૪ ઢાંકવું.

વૃષ્ (૧ પ૦ સેદ્ વર્ષતિ) ૧ વરસવું, વરસાદ થવો. ૨ વરસાવવું. ૩ રેડવું, ધાર કરવી. ૪ ભીનું કરવું, પલાળવું. ૫ છાંટવું, છાંટકોરવું. ૬ બલવાન હોવું. ૭ પરાક્રમી હોવું. ૮ પરાક્રમ કરવું, શૂરાતન ફેરવવું. ૯ સંતતિ ઉત્પન્ન કરવાને સમર્થ હોવું. ૧૦ ગર્ભ ધારણ કરવાને સશક્ત હોવું. ૧૧ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૧૨ સંતતિ ઉત્પન્ન કરવાને અસમર્થ હોવું. ૧૩ દાન દેવું, આપવું. ૧૪ એકઠું થવું. ૧૫ એકઠું કરવું. ૧૬ હણવું. ૧૭ ઈન્ન કરવી, જળમી કરવું. ૧૮ કંકાસ કરવો. ૧૯ હુઃખ દેવું. [ક]

વૃષ્ (૧૦ આ૦ સેદ્ વર્ષયતે) ૧ બલવાન હોવું. ૨ પરાક્રમી હોવું. ૩ પરાક્રમ કરવું, શૂરાતન ફેરવવું. ૪ સંતતિ ઉત્પન્ન કરવાને સમર્થ હોવું. ૫ ગર્ભ ધારણ કરવાને સશક્ત હોવું. ૬ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૭ સંતતિ ઉત્પન્ન કરવાને અસમર્થ હોવું.

ઘૃહ (૧ પ૦ સેદ્ વૃહતિ) ૧ વધવુ, વૃદ્ધિગત થવુ ૨ શબ્દ કરવો ૩ ગર્જના કરવી [ઋ]

ઘૃહ (૬ પ૦ વેદ વૃહતિ) ૧ પ્રયાસ કરવો, ઉદ્યમ કરવો ૨ ઉઠાવવુ, ઊંચુ કરવુ ૩ ઉપાડવુ ૪ ઉદ્ધાર કરવો, સારી સ્થિતિ કરવી

ઘૃ (૧ ર૦ સેદ્ ઘૃણાતિ, ઘૃણીતે) ૧ પસદ કરવુ ૨ સ્વીકારવુ ૩ સુકરર કરવુ, ઠરાવવુ, નિયત કરવુ ૪ ઢાકવુ ૫ સેવા-ભક્તિ કરવી ૬ સારવાર કરવી ૭ ભરણુ-પોષણુ કરવુ. ૮ આશ્રય આપવો ૯ રક્ષણુ કરવુ ૧૦ ધારણુ કરવુ

ઘે (૧ ર૦ અનિદ્ વયતિ-તે) ૧ કાપડ વણવુ, વસ્ત્ર બનાવવુ ૨ ગૂથવુ ૩ વળ દેવો પ્ર-૧ પરોવવુ ૨ વણવુ ૩ ગૂથવુ

ઘે (૧૧ આ૦ સેદ્ વેયતે) ૧ પૂર્તતા કરવી, ઠગવુ ૨ જુગાર રમવો ૩ સૂવુ, ઊઘવુ ૪ પહેલા હોવુ, અગાઉ હોવુ ૫ વીંટવુ, લપેટવુ

ઘેદ (૧૧ પ૦ સેદ્ વેદ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ઘેદલાદ (૧૧ પ૦ સેદ્ વેદલાદ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ઘેણ (૧ ર૦ સેદ્ વેણતિ-તે) ૧ જાણવુ, સમજવુ ૨ વિચારવુ ૩ મનન કરવુ ૪ સ્મરણુ કરવુ, યાદ કરવુ ૫ ચિંતા કરવી ૬ દેખવુ, જોવુ ૭ સાભળવુ ૮ શ્રવણુ કરવુ, લેવું ૯ વગાડવા માટે વાજિત્ર શ્રવણુ કરવુ ૧૦ વાજિત્ર વગાડવુ ૧૧ જવુ, ગમન કરવું [ઋ]

ઘેય (૧ આ૦ સેદ્ વેયતે) યાચના કરવી, માગવુ [ઋ]

ઘેદ (૧ ર૦ સેદ્ વેદતિ-તે) ૧ જાણવુ ૨ વિચારવુ, ચિંતન કરવુ [ઋ, ઋ]

વેદ્ (૧૧ પ૦ સેદ્ વેદ્યતિ) ૧ ધૂર્તા કરવી, ઠગવું. ૨ સુવું, ઊંધવું. ૩ સ્વપ્ન આવવું, સ્વપ્ન દેખવું.

વેન્ (૧ ૩૦ સેદ્ વેનતિ-તે) ૧ નાણુવું, સમજવું. ૨ વિચારવું. ૩ મનન કરવું. ૪ સ્મરણ કરવું, યાદ કરવું. ૫ ચિંતા કરવી. ૬ દેખવું. ૭ સાંભળવું. ૮ ગ્રહણ કરવું. ૯ વગાડવા માટે વાજિત્ર ગ્રહણ કરવું. ૧૦ વાજિત્ર વગાડવું. ૧૧ જવું. [ઋ]

વેપ્ (૧ આ૦ સેદ્ વેપતે) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ થરથરવું. [ઋ, ટ]

વેલ્ (૧ પ૦ સેદ્ વેલતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ધ્રુજવું, થરથરવું. ૩ જવું. ૪ સરકવું, ખસવું. ૫-૧ વીંટવું. ૨ હાલવું, કંપવું. ૩ થરથરવું. [ઋ]

વેલ (૧૦ ૩૦ સેદ્ વેલયતિ-તે) ૧ સમય કહેવો, વખત જણાવવો. ૨ સમયની ગણતરી કરવી. ૩ ઉપદેશ આપવો. ૪ સમજાવવું.

વેલા (૧૧ પ૦ સેદ્ વેલાયતિ) ૧ વિલાસ કરવો. ૨ વાર લગાડવી, વિલંબ કરવો. ૩ સેવા-ભક્તિ કરવી.

વેલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ વેલ્લતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ધ્રુજવું, થરથરવું. ૩ સરકવું, ખસવું. ૪ જવું. ૫ આળોટવું. ૬ કંપાવવું. ૭ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૮ ચલિત થવું, અસ્થિર થવું. ૫-૧ ઉછળવું. ૨ ઊંચે જવું ૩ જલદી જવું. ૪ ફેલાવું, પ્રસરવું. નિર્-૧ ફરકવું. ૨ સ્ફૂર્તિ થવી, ભગૃતિ આવવી. સમ્-૧ સંકુચિત કરવું. ૨ સંકેલવું. ૩ એકઠું કરવું.

વેવી (૨ આ૦ સેદ્ વેવીતે) ૧ ગર્ભ ગ્રહણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૨ ઉત્પન્ન થવું. ૩ ખાવું. ૪ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૫ ઇચ્છવું. ૬ વ્યાપવું, ફેલાવું. ૭ ઘેરવું, ઘેરી લેવું. ૮ જવું.

૬ સરકવું, ખસવું ૧૦ ફેકવું ૧૧ ઉછાળવું ૧૨ મોઠવવું
૧૩ દોડાવવું ૧૪ શોભવું

વેષ્ટ (૧ આઠ સેદ્ વેષ્ટે) ૧ વીટવું, લપેટવું ૨ ઘેરવું, ઘેરી
લેવું ૩ ચૂંથવું ૪ આળોટવું ૫ ઓછું કરવું ૬ ઓછું
થવું ૭ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું છદ્-૧ બાધવું ૨ ઉખે-
ળવું ૩ છૂંદે કરવું, બન્ધનથી મુક્ત કરવું

વેસ્ (૧ પઠ સેદ્ વેસતિ) જવું [ઋ]

વેહ્ (૧ આઠ સેદ્ વેહતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો, ઉદ્યમ કરવો ૨ ઠરા
વવું, નિયત કરવું, નક્કી કરવું [ઋ]

વેહ્લ (૧ પઠ સેદ્ વેહલતિ) ૧ હાલવું, કપવું ૨ ધૂજવું, થર-
થરવું ૩ સરકવું, ખસવું ૪ જવું

વેહ્વ (૧ પઠ સેદ્ વેહ્વતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વેહ્લ (૧ પઠ સેદ્ વેહ્લતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

વૈ (૧ પઠ અનિદ્ વાયતિ) ૧ મુકાવું, શુષ્ક થવું ૨ સૂકવવું,
સૂકું કરવું [ઓ]

વ્યચ્ (૬ પઠ સેદ્ વિચતિ) ૧ ઠગવું, છેતરવું ૨ ફસાવવું
૩ કપટ કરવું ૪ બહાનું ઠાઠવું

વ્યથ્ (૧ આઠ સેદ્ વ્યથતે) ૧ હુ ખ લોગવવું, હુ ખી હોવું
૨ હુ ખ આપવું ૩ લય પામવો, ડરવું ૪ ગભરાવું ૫ સ-
તાપ પામવો ૬ ક્રુબ્ધ થવું, બળભળવું ૭ પ્રહાર કરવો,
માર મારવો [પ્]

વ્યધ્ (૪ પઠ અનિદ્ વિધ્યતિ) ૧ વીંધવું ૨ લોકવું ૩ છેદવું,
ભેદવું ૪ જળમી ઠગવું, ઘાયલ કરવું ૫ પ્રહાર કરવો,
માર મારવો ૬ પીડવું, હુ ખ દેવું છદ્-૧ ઊંચે ફેકવું
૨ ઊંચે જવું ૩ ઊડવું

વ્યપ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ વ્યાપયતિ-તે) ૧ ક્ષીણ થવું, ઘસાવું, હ્રાસ થવો. ૨ ક્ષીણ કરવું, હ્રાસ કરવો.

વ્યચ્ (૧ હ૦ સેટ્ વ્યચતિ-તે) ૧ ધનનો ખર્ચ કરવો, ધન વાપરવું. ૨ દાન દેવું, આપવું. ૩ ધાર્મિક કાર્યમાં સફળ થવું. ૪ ત્યાગ કરવો. ૫ જવું, ગમન કરવું.

વ્યચ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ વ્યાચયતિ-તે) ૧ ક્ષીણ થવું, ઘસાવું, હ્રાસ થવો. ૨ ઓછું હોવું, ન્યૂન હોવું. ૩ નાનું હોવું. ૪ ઓછું કરવું. ૫ ક્ષીણ કરવું, હ્રાસ કરવો. ૬ પ્રેરવું. ૭ મોકલવું.

વ્યચ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ વ્યચયતિ-તે) ૧ ધનનો ખર્ચ કરવો, ધન વાપરવું. ૨ આપવું, દાન દેવું. ૩ ધાર્મિક કાર્યમાં સફળ થવું. ૪ ત્યાગ કરવો. ૫ જવું, ગમન કરવું.

વ્યુષ્ (૪ પ૦ સેટ્ વ્યુષ્યતિ) ૧ ખાળવું. ૨ ભૂંજવું. ૩ શેકવું. ૪ જુદું કરવું, અલગ કરવું. ૫ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું.

વ્યુષ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ વ્યોષ્યતિ-તે) ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું.

વ્યુસ્ (૪ પ૦ સેટ્ વ્યુસ્યતિ) ૧ ખાળવું. ૩ ભૂંજવું. ૩ શેકવું. ૪ જુદું કરવું, અલગ કરવું. ૫ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું.

વ્યે (૧ હ૦ અનિટ્ વ્યયતિ-તે) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું.

૨ પાથરવું. ૩ સીવવું. ૪ કાપડ વણવું. ૫ વીંટવું, લપેટવું.

વ્રજ્ (૧ પ૦ સેટ્ વ્રજતિ) ૧ જવું. ૨ ભટકવું. અતિ-૧ ઓળંગવું, વટી જવું. ૨ સંમુખ જવું, સામે જવું. ૩ પ્રવેશ કરવો. ૪ ઉદ્ભવન કરવું, આજ્ઞાભંગ કરવો. અનુ-૧ પાછળ-પાછળ જવું. ૨ પછીથી જવું. ૩ સામે જવું. અભિ-સામે જવું. ઉપ-પાસે જવું. પરિ-૧ દીક્ષા લેવી, સંન્યાસ ગ્રહણ કરવો. ૨ વિરક્ત થઈ ધરમાંથી નીકળી સાધુ-સંન્યાસી

- પેઠે કરવું ૩ તીર્થાટન કરવું પ્ર-૧ દીક્ષા લેવી, સન્યાસ
ગ્રહણ કરવો ૨ વિરક્ત થઈ ઘરમાથી નીકળી સાધુ-સન્યાસી
પેઠે કરવું ૩ તીર્થાટન કરવું ૪ દેગનિકાલ થવું પ્રતિ-
૧ તરફ જવું ૨ પાછું જવું પ્રત્યુદ્-આમ મળવા નીકળવું
મજ્ઞ (૧૦ વૃં સેદ્ મ્રાજયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ બાણને
દુરસ્ત કરવું-સમારવું ૩ બાણને તૈયાર કરવું ૪ માર્ગ
સુધારવો, રસ્તો દુરસ્ત કરવો ૫ માફ કરવું, શુદ્ધ કરવું
૬ પૂર્ણ કરવું, સિદ્ધ કરવું ૭ તૈયાર કરવું
- મજ્ઞ (૧ વૃં સેદ્ મ્રણતિ) શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
- મજ્ઞ (૧૦ વૃં સેદ્ મ્રણયતિ-તે) ૧ જખમી કરવું, ઘાયલ કર-
વું ૨ શરીરે ખજવાળવું, વલ્લવું
- મજ્ઞ (૬ વૃં સેદ્ વૃચ્ચતિ) ૧ ઝાપવું, છેલ્લું ૨ છોલવું
૩ વાલવું ૪ ફાડવું ૫ ધાર કાઢવી ૬ ઘસવું [ઓ]
- મી (૪ આં અનિદ્ વ્રીયતે) ૧ પમદ કરવું ૨ મ્વીકારવું
૩ મુકરર કરવું, નિયત કરવું ૪ વર-ઠન્યાનું વરવું, સગાઈ
કરવી, સગપણ કરવું ૫ યાચના કરવી, માગવું ૬ આમંત્રા
દન કરવું, ઢાકવું ૭ વીંટવું, લપેટવું ૮ વીણવું [ઓ]
- મી (૧ વૃં અનિદ્ મ્રીણાતિ, મ્રિણાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- મીદ્ (૪ વૃં સેદ્ મ્રીઙ્યતિ) ૧ લન્નિત થવું, શરમાવું
૨ પ્રેમણા કરવી ૩ મોકલવું ૪ ફેંકવું ૫ તિન્દગરવું
- મીલ્ (૪ વૃં સેદ્ મ્રીલ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- મીમ્ (૧ વૃં સેદ્ મ્રીસતિ) ૧ હણવું ૨ જખમી કરવું, ધા-
યલ કરવું ૩ દુખ દેવું
- મીસ (૧૦ વૃં સેદ્ મ્રીસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

વુઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ વુઙ્તિ) ૧ ઢગલો કરવો. ૨ એકકું કરવું.
૩ સંગ્રહ કરવો. ૪ આગ્રહાદન કરવું, ઢાંકવું. ૫ ડૂબકી
મારવી. ૬ ડૂબવું, ડૂબી જવું.

વુસ્ (૬ પ૦ સેટ્ વુસતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વુસ (૧૦ ર૦ સેટ્ વુસયતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વૂસ (૧ પ૦ સેટ્ વૂસતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વૂસ (૧૦ ર૦ સેટ્ વૂસયતિ-તે) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું.

વ્લી (૧ પ૦ અનિટ્ વ્લિનાતિ, વ્લીનાતિ) ૧ પસંદ કરવું.
૨ સ્વીકારવું. ૩ આગ્રહાદન કરવું, ઢાંકવું. ૪ ઓઢાડવું.
૫ વીંટવું, લપેટવું. ૬ જવું. ૭ સરકવું, ખસવું. ૮ વીણવું.

વ્લેક્ષ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ વ્લેક્ષયતિ-તે) ૧ જોવું, દેખવું. ૨ જવું.

શંસ્ (૧ પ૦ સેટ્ શંસતિ) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. ૨ આ-
હવું, ઇચ્છવું. ૩ કહેવું, બોલવું. ૪ દરિદ્ર હોવું. ૫ દ્રોહ ક-
રવો. ૬ કલંક આપવું. ૭ હણવું, મારી નાખવું. ૮ ઈજા
કરવી. ૯ હુઃખ દેવું. અભિ-૧ શાપ દેવો. ૨ કલંક આપવું.
આ-૧ કહેવું, બોલવું, ૨ વર્ણન કરવું. ૩ આહવું, ઇચ્છવું.
૪ આશા રાખવી. પ્ર-પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. [ઋ]

શંસ્ (૧ આ૦ સેટ્ આપૂર્વક-આશંસતે) ૧ આશા રાખવી.
૨ આહવું, ઇચ્છવું. ૩ આશીર્વાદ આપવો. [ર]

શંસ્ (૨ પ૦ સેટ્ શંસિતિ) સૂવું, ઊંઘવું. ૨ સ્વપ્ન આવવું. [ર]

શક્ (૪ ર૦ અનિટ્ શક્યતિ-તે) ૧ સહન કરવું, ખમવું,
વેઠવું. ૨ શક્તિમાન હોવું, સમર્થ હોવું. ૩ યોગ્ય હોવું,
લાયક હોવું. ૪ ક્ષમા કરવી, માફી આપવી.

શક્ (૫ પ૦ અનિટ્ શક્નોતિ) ૧ શક્તિમાન હોવું, સમર્થ
હોવું. ૨ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું. [લ]

શક્ (૧ આં સેટ્ શક્તે) ૧ શક્તા રાખવી, સશય કરવો
૨ ખીણ, ડરણુ ૩ ત્રાસ પામવો ૪ ગલરાણુ [૩]

શક્ (૧ આં સેટ્ શક્તે) બોલણું, ઠહેણું

શક્ચ (૧ આં સેટ્ શક્ચતે) જણુ ગમન ડરણુ [૩]

શદ્ (૧ પં સેટ્ શદતિ) ૧ ખિમાર હોણું, રાગી હોણું
૨ હુખી હોણું ૩ હુખી ડરણુ ૪ ખિન્ન થણું, ઉદાસ
થણું ૫ નાખુશ થણું ૬ થાકી જણુ ૭ સડણું, ડોહી જણુ
૮ સળણું, અદરથી ખવાઈ જણુ-ખગડી જણુ ૯ વિખરાણું
૧૦ વિખેરણું ૧૧ વિભાગ કરવા ૧૨ ભેદણું, છેદણું
૧૩ જણું પરિ-ઉપયુક્ત થણું, ઉપયોગી થણું

શદ્ (૧૦ ચં સેટ્ શાદયતિ-તે) ૧ પ્રશંસા ડરવી, વખાણુણું
૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના ડરવી ૩ ખુશામત કરવી

શદ્ (૧ પં સેટ્ શદતિ) ૧ ઠગણું ૨ ફસાવણું ૩ કપટ કરણું
૪ હુખી થણું ૫ કલેશ પામવો ૬ હુખા દેણું ૭ નડણું
૮ કલેશ આપવો ૯ હણુણું

શદ્ (૧૦ ચં સેટ્ શાદયતિ-તે) ૧ મસ્તારિત કરણું, સુધારણું
૨ પૂર્ણ ડરણું, મમાખત કરણું ૩ પૂર્ણ ન કરણું, અધૂરું
હોડણું ૪ આળસ ડરવી ૫ નીચ હોણું, હલકટ હોણું
૬ ઠગણું, છેતરણું ૭ ફસાવણું ૮ હુદ વચન કહેણું ૯ અપ
શબ્દ બોલવા, બૂઝું બોલણું ૧૦ જણું ૧૧ સરકણું, ખમણું

શદ્ (૧૦ આં સેટ્ શાદયતે) ૧ પ્રશંસા ડરવી, વખાણુણું
૨ સ્તુતિ ડરવી, સ્તવના ડરવી ૩ ખુશામત ડરવી

શઠ (૧૦ ચં સેટ્ શઠયતિ-તે) ૧ ખારી ભાપામા બોલણું,
સાર બોલણું ૨ સાગી રીતે કહેણું ૩ હુદ વચન કહેણું

૪ અપશબ્દ યોલવા, બૂંડું યોલવું. ૫ ચૂપ રહેવું, મૌન રહેવું, ન યોલવું. ૬ ઠગવું, છેતરવું.

શળ (૧ પ૦ સેટ્ શળતિ) ૧ દેવું, આપવું. ૨ જવું.

શળ્હ (૧ આ૦ સેટ્ શળ્હતે) ૧ ણિમાર હોવું, રોગી હોવું. ૨ દુઃખ લોગવવું. ૩ દુઃખ દેવું. ૪ નડવું. ૫ અપકાર કરવો. ૬ એકઠું થવું. ૭ એકઠું કરવું. ૮ ઢગલો થવો. ૯ ઢગલો કરવો. [ચ]

શદ્ (૧ પ૦ અનિટ્ *શીયતે) ૧ કૃશ થવું, ક્ષીણ થવું, ઘસાવું. ૨ પાતળું કરવું, કૃશ કરવું. ૩ છોલવું. ૪ પડી જવું. ૫ પાડી દેવું. ૬ ફેંકવું. ૭ આપટ મારવી. ૮ હાલવું, કંપવું. ૯ હલાવવું, કંપાવવું. ૧૦ નષ્ટ કરવું. ૧૧ નષ્ટ થવું. ૧૨ મૂરઆવું, કરમાવું. ૧૩ પવન કે વરસાદની ઝડીથી ફળ-ફૂલાદિનું ખરી પડવું. ૧૪ જવું, ગમન કરવું. [લ]

શપ્ (૧ ષ૦ અનિટ્ શપતિ-તે) ૧ શાપ દેવો. ૨ ગાળ દેવી. ૩ નિદવું. ૪ ઠપકો દેવો. ૫ પ્રતિજ્ઞા કરવી. શપ્-(આ૦ શપતે) ૧ જણાવવું, સમજાવવું. ૨ સોગન ખાવા, સમ ખાવા. પ્રતિ-૧ સામો શાપ દેવો, શાપના બદલામાં શાપ દેવો. ૨ સામી ગાળ દેવી, ગાળના બદલામાં ગાળ દેવી.

શપ્ (૪ ષ૦ અનિટ્ શપ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

શબ્દ (૧૦ ષ૦ સેટ્ શબ્દયતિ-તે) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો. ૨ યોલવું, કહેવું. ૩ યોલાવવું. ૪ પ્રગટ કરવું,

* 'શદ્' ધાતુ પરસ્મૈપદી છે, પરંતુ તેને વર્તમાના, વિષ્યર્થ, આજ્ઞાર્થ, હસ્તગતી અને વર્તમાન કૃદન્તના આત્મનેપદના પ્રત્યયો લાગે છે; એ લાગતાં તેનો 'શીય્' આદેશ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ કરવું પ્ર-૧, પ્રતિ-૧ વચન દેવું, પ્રતિજ્ઞા કરવી
૨ પ્રતિજ્ઞા પ્રગટ કરવી ૩ ખોલવું, કહેવું

શમ્ (૪ પ૦ સેદ્ શામ્યતિ) ૧ શાત થવું, ક્રોધ રહિત થવું
૨ શાત રહેવું ૩ સ્વસ્થ થવું ૪ મનને મ્વાધીન રાખવું
૫ ઠંડું થવું ૬ નષ્ટ થવું ૭ આમકત થવું ૮ શાત કરવું
૯ આશ્વાસન આપવું રૂપ-૧ શાત થવું ૨ શાત કરવું
૩ યુગાવું, ઓલવાઈ જવું નિ-૧ સાભળવું ૨ જોવું
૩ જાણવું ૪ રોકવું પ્ર-૧ શાત થવું ૨ યુગાવું, ઓલ
વાઈ જવું ૩ ઠંડું પડવું ૪ મૂરઝાવું, કરમાઈ જવું પ્રતિ-
૧ અટકવું ૨ વિરક્ત થવું સમ્-૧ ઠંડું પડવું ૨ યુગાવું,
ઓલવાઈ જવું [ક]

શમ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ શમ્યતિ-ત્તે) ૧ શાત કરવું ૨ સ્વસ્થ કરવું
૩ આશ્વાસન આપવું ૪ ઠંડું કરવું ૫ યુગાવવું, ઓલવી
નાખવું નિ-૧ સાભળવું ૨ પ્રતિબદ્ધ કરવો, રોકવું

શમ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ શામ્યતિ-ત્તે) ૧ દેખવું, જોવું ૨ દેખાડવું
નિ-૧ દેખવું ૨ દેખાડવું ૩ સાભળવું ૪ પ્રતિબદ્ધ કરવો,
રોકવું પ્ર-૧ શાત હોવું ૨ સ્વસ્થ હોવું ૩ નષ્ટ કરવું

શમ્ (૧ પ૦ સેદ્ શમ્યતિ) જવું

શમ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ શમ્યતિ-ત્તે) ૧ મળધ કરવો ૨ મયુક્ત
કરવું જોડવું ૩ એકત્ર કરવું ૪ ઢગલો કરવો

શર (૧૦ રૂ૦ સેદ્ શરયતિ-ત્તે) ૧ દુર્ખાલ હોવું, અશક્ત હોવું
૨ દુર્ખાલ કરવું, અશક્ત કરવું

શર્ (૧ પ૦ સેદ્ શર્યતિ) ૧ જળમી કરવું ૨ હણવું

શર્ધ (૧ પ૦ સેદ્ શર્ધતિ) ૧ જવું ૨ હણવું ૩ દુખ દેવું

શર્વ (૧ પ૦ સેટ્ શર્વતિ) ૧ હુણ્ણુ. ૨ હુઃખ દેવું.

શલ્ (૧ પ૦ સેટ્ શલતિ) ૧ જવું, ગમન કરવું. ૨ ઉતાવળું
ચાલવું, વેગથી ચાલવું. ૩-૧ ઊછળવું. ૨ ઊંચે ચડવું.
૩ ફેલવું. ૪ પ્રસરવું, ફેલાવું.

શલ્ (૧ આ૦ સેટ્ શલતે) ૧ કાંટા વગેરેથી વીંધાવું-લોંકાવું.
૨ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું. ૩ હાલવું, કંપવું.

શલ્ (૧૦ ણ૦ સેટ્ શાલયતિ-તે) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.
૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૩ ખુશામત કરવી.

શલ્મ્ (૧ આ૦ સેટ્ શલ્મતે) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.
૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૩ ખુશામત કરવી. ૪ બડાઈ
મારવી, આત્મજ્ઞલાઘા કરવી, પોતાનાં વખાણ કરવાં.

શલ્લ (૧ પ૦ સેટ્ શલ્લતિ) જવું, ગમન કરવું.

શર્ (૧ પ૦ સેટ્ શર્વતિ) ૧ જવું. ૨ નજીક જવું. ૩ વિકૃત થવું,
વિકાર પામવો. ૪ બદલવું, ફેરફાર કરવો. ૫ બદલે આપવું.

શશ્ (૧ પ૦ સેટ્ શશતિ) ૧ ઠેકતાં ચાલવું. ૨ ફલાંગો ભરવી,
ફાળ ભરવી. ૩ ફેલવું.

શશ્ (૧૦ ણ૦ સેટ્ શશયતિ-તે) ૧ ચળકવું, ચમકવું. ૨ તે-
જસ્વી હોવું. ૩ ચાહવું, ઇચ્છવું.

શષ્ (૧ પ૦ સેટ્ શષતિ) ૧ હુણ્ણુ. ૨ હુઃખ દેવું.

શસ્ (૧ પ૦ સેટ્ શસતિ) ૧ હુણ્ણુ. ૨ ઇચ્છા કરવી. ૩ હુઃખ
દેવું. અભિ-વિનતિ કરવી. [ક્ર]

શસ્ (૨ પ૦ સેટ્ શસ્તિ) ૧ સૂઈ, ઊંઘવું. ૨ સ્વપ્ન આવવું.

શાશ્ (૧ પ૦ સેટ્ શાશતિ) ૧ ફેલાવું, પથરાવું. ૨ શાખા
ફેલાવી, ડાળ પ્રસરવી. ૩ શાખા ઉત્પન્ન થવી. ૪ વ્યાપવું. [ક્ર]

- શાહ (૧ આં સેદ્ શાહતે, શાહતે) ૧ પ્રશસા કરવી, વખાણવું ૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી ૩ બહાઈ મારવી, આત્મશ્લાઘા કરવી ૪ બકવાદ કરવો ૫ તરવું [ફ્ર]
- શાન્ (૧ ઇં સેદ્ શીશાસતિ-તે) ૧ ધારવાળું કરવું, તીક્ષ્ણ કરવું ૨ આણીદાર કરવું ૩ તેજસ્વી કરવું
- શાન્ત્ (૧૦ ઇં સેદ્ શાન્ત્વયતિ-તે) ૧ આશ્વાસન આપવું, દિલાસો દેવો ૨ મમાધાન કરવું ૩ શાત કરવું ૪ મમ બાવવું ૫ તૃપ્ત કરવું
- શાર (૧૦ ઇં સેદ્ શારયતિ-તે) ૧ દુર્ગંલ હોવું, અશક્ત હોવું ૨ દુર્ગંલ કરવું, અશક્ત કરવું
- શાલ (૧ આં સેદ્ શાલ્તે) ૧ પ્રશસા કરવી, વખાણવું ૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી ૩ બહાઈ મારવી ૪ બોલવું, કહેવું ૫ ગોણવું ૬ ચળકવું, ચમકવું
- શાસ્ (૨ ૫૦ સેદ્ શાસ્તિ) ૧ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો ૨ હુકુમત કરવી, અમલ ચલાવવો ૩ નિયમમા રાખવું, તાબે રાખવું ૪ સજા કરવી, શિક્ષા કરવી ૫ રાજ્ય કરવું ૬ શાસન હોવું, સ્વામી હોવું ૭ શિખામણ દેવી, ઉપદેશ આપવો ૮ શિક્ષણ આપવું, ગીજવું ૯ સલાહ આપવી ૧૦ કહેવું ૧૧ બખર કરવી ૧૨ આગા રાખવી ૧૩ ઇન્કારવું ૧૪ આજ્ઞા કરવી ૧૫ તાબામા રાખવું ૧૬ સજા કરવી ૧૭ શિખામણ દેવી, ઉપદેશ આપવો ૧૮ હુકુમત કરવી ૧૯ તાબામા રાખવું ૨૦ સજા કરવી ૨૧ હુકમ કરવો ૨૨ ઉપદેશ આપવો ૨૩ પાલન કરવું ૨૪ (આં પ્રગાસ્તે) વિનતિ કરવી, અરજ કરવી [ક]

શાસ્ (૨ આ૦ સેટ્ આપૂર્વક-આશાસ્તે) ૧ ઇચ્છવું, ચાહવું.
૨ આશા રાખવી, તકાસવું. ૩ આશીર્વાદ આપવો. ૪ પ્રશંસા
કરવી. વખાણવું. [ઝ]

શિ (૫ ૩૦ અનિટ્ શિનોતિ, શિનુતે) ૧ તીક્ષ્ણ કરવું. ૨ આણી-
દાર કરવું. ૩ છોલીને પાતણું કરવું. ૪ તેજસ્વી કરવું.

શિક્ષ (૧ આ૦ સેટ્ શિક્ષતે) ૧ શિક્ષણ લેવું, અભ્યાસ કરવો.
૨ શીખવું. ૩ શિખામણ દેવી. ૪ સજ્જ કરવી.

શિઙ્ઘ (૧ પ૦ સેટ્ શિઙ્ઘતિ) ૧ જવું. ૨ સૂંધવું. [ઙ]

શિઙ્ઘ (૧ પ૦ સેટ્ શિઙ્ઘતિ) સૂંધવું, વાસ લેવી. [ઙ]

શિઙ્ઙ (૨ આ૦ સેટ્ શિઙ્ઙતે) ૧ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો. ૨ અણુ-
અણુવું, ખણુખણુવું, ખખડવું કે રણુરણુવું વગેરે. [ઙ]

શિઙ્ઙ (૧૦ ૨૦ સેટ્ શિઙ્ઙયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

શિટ્ (૧ પ૦ સેટ્ શેટતિ) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું.
૩ તુચ્છ માનવું.

શિલ્ (૬ પ૦ સેટ્ શિલતિ) ૧ ધાન્યતા કણ વગેરેને વીણવું.
૨ થોડું થોડું એકઠું કરવું.

શિવ્ (૬ પ૦ સેટ્ શિવતિ) જવું, ગમન કરવું.

શિષ્ (૭ પ૦ અનિટ્ શિનષ્ટિ) ૧ ગુણુ-દોષ દેખાડવા, ભિન્નતા
જણાવવી. ૨ લેદ પાડવો. ૩ સરખામણી કરવી. ૪ વિશેષણ
આપવું. ૫ વિશેષ કહેવું. ૬ વિશેષ કરવું. ૭ શ્રેષ્ઠ કરવું.
૮ શ્રેષ્ઠ હોવું. ૯ વધવું, ખચત હોવી. ૧૦ વધારવું. અવ-ખાકી
રાખવું, અવશેષ રાખવું. પરિ-ખાકી રાખવું. વિ-૧ ગુણુ-દોષ
દેખાડવા, ભિન્નતા જણાવવી. ૨ લેદ પાડવો. ૩ સરખામણી
કરવી. ૪ વિશેષણયુક્ત કરવું, વિશેષણ આપવું. ૫ વિશેષ

ઠહેલું ૬ વિશેષ કરવું ૭ શ્રેષ્ઠ કરવું ૮ શ્રેષ્ઠ હોવું
૯ વધવું, બચત હોવી ૧૦ વધારવું [લ]

શિષ્ (૧૦ સ્વં સેદ્ શોષયતિ-તે) ૧ અવશેષ રાખવું, બાકી
રાખવું, વધારવું, સઘળું ન વાપરવું ૨ શેષ રહેવું, બાકી
રહેવું, વધવું ૩ સરખામણી કરવી ૪ ભેદ પાડવો વિ-
૧ અધિક હોવું, વધારે હોવું ૨ વધારવું ૩ વિશેષણયુક્ત
ઠરવું ૪ વિશેષ કરવું

શિષ્ (૧ પ૦ સેદ્ શોષતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ હણવું
૩ જખમી ઠરવું ૪ હુ ખ દેવું

શી (૦ આ૦ સેદ્ શોતે) ૧ સૂણ, ઊધવું અતિ-૧ અતિશય
થવું, અધિક હોવું ૨ અડિયારું હોવું ૩ હરાવવું-
અધિ-૧ નિવાસ કરવો, રહેવું ૨ ઉપર સવું વિ-, સમ્-
સશય કરવો, શકા રાખવી

શીફ (૧ આ૦ સેદ્ શીફતે) ૧ છાટવું, છટકોરવું ૨ ભીજ
વવું, પલાળવું ૩ જવું [ઋ]

શીક (૧ પ૦ સેદ્ શીકતિ) ૧ સહન કરવું, વેઠવું ૨ ક્ષમા
કરવી ૩ વિચાર કરવો ૪ સ્પર્શ કરવો, અડકવું ૫ ઉતા
વળું થવું, ઉતાવળ કરવી ૬ શોભવું ૭ અજકવું, અમડવું
૮ બોલવું ૯ છાટવું, છટકોરવું ૧૦ ભીજવવું

શીફ (૧૦ સ્વં સેદ્ શીફયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

શીમ્ (૧ આ૦ સેદ્ શીમતે) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું
૨ બડાઈ મારવી, શેખી કરવી [ઋ]

શીલ્ (૧ પ૦ સેદ્ શીલતિ) ૧ ચિત્તની એકાગ્રતા કરવી,
મમાધિ કરવી ૨ એકાગ્ર હોવું, સમાધિમા હોવું ૩ મનન

કરવું. ૪ ચિંતન કરવું, વિચારવું. ૫ પૂજવું, પૂજા કરવી.
૬ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું. ૭ સેવા-ભક્તિ કરવી.
૮ પાલન કરવું. ૯ પરિચય કરવો. ૧૦ અભ્યાસ કરવો,
આદત પાડવી, ટેવ પાડવી.

શીલ (૧૦ ઇંડ્ર શીલયતિ-તે) ૧ અભ્યાસ કરવો, આદત
પાડવી, ટેવ પાડવી. ૨ સેવા કરવી. ૩ પાલન કરવું.
૪ પરિચય કરવો. ૫ મુલાકાત લેવી. ૬ પૂજવું, પૂજા કરવી.
૭ સત્કાર કરવો, સન્માન કરવું. ૮ વસ્ત્રાદિ પહેરવું. ૯ ધા-
રણ કરવું, પાસે રાખવું. ૧૦ ઉપદેશ દેવો. ૧૧ પ્રવૃત્તિ
કરવી. અનુ-૧ પાલન કરવું, રક્ષણ કરવું. ૨ અભ્યાસ
કરવો, ટેવ પાડવી. પરિ-અભ્યાસ કરવો, ટેવ પાડવી.

શુ (૧ પંડ્ર શવતિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ જવું.

શુક્ (૧ પંડ્ર શોકતિ) ૧ જવું. ૨ સ્પર્શ કરવો.

શુચ્ (૧ પંડ્ર શોચતિ) ૧ શોક કરવો. ૨ ચિંતા કરવી.

શુદ્ધ (૪ ઇંડ્ર શુદ્ધયતિ-તે) ૧ શુદ્ધ હોવું, સ્વચ્છ હોવું.
૨ પવિત્ર હોવું. ૩ શુદ્ધ કરવું. ૪ ભીંજાવું, પલળાવું.
૫ નહાવું, સ્નાન કરવું. ૬ શોક કરવો. ૭ દુર્ગન્ધ આવવી.
૮ કોહી જવું, સડવું. ૯ મર્દન કરવું, કચરવું. ૧૦ જખમી
કરવું, ઘાયલ કરવું. [ઋ, ઈ]

શુચ્ચ (૧ પંડ્ર શુચ્ચતિ) ૧ સ્નાન કરવું, નહાવું. ૨ દારૂ
ખનાવવા માટે આથો નાખવો. ૩ અર્ક કાઢવો. ૪ મથન
કરવું. ૫ અવયવ શિથિલ કરવા, કચરવું. ૬ અંધી કરા-
વવી, શરીર દબાવવું. ૭ સતાવવું. ૮ દુઃખ દેવું. ૯ પ્રવાહી
વસ્તુને પ્રવાહી વસ્તુથી મુગધી કરવી. ૧૦ પ્રવાહી વસ્તુને
વસ્ત્રાદિથી ગાળવી. [ઈ]

ગુરુ (૧ ૫૦ સેદ જોઠતિ) ૧ લગણતું આવણુ ૨ ગોઠણુ,
અટકાવણુ ૩ આજસ દગ્ધી ૪ મુઠાણુ ૫ મૂઠવણુ

ગુરુ (૧૦ ૩૦ સેદ જોઠતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુણ (૬ ૫૦ સેદ ગુણતિ) જણુ, આવણુ

ગુણ (૧ ૫૦ સેદ ગુણતિ) ૧ લગણતું આવણુ, ખોડગણુ
૨ ગોઠણુ, અટકાવણુ ૩ આજસ દગ્ધી ૪ મુઠાણુ, મુઠાઈ
જણુ ૫ મૂઠવણુ, મુઠક દગ્ધુ [૩]

ગુણ (૧૦ ૩૦ સેદ ગુણતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુરુ (૪ ૫૦ જોઠ ગુણતિ) ૧ ગુદા ડોણુ, મ્વ-છ ડોણુ
૨ પવિત્ર ડોણુ ૩ નિદોષ ડોણુ ૪ ચોખણુ, ચોજ દગ્ધી
૫ અપૂર્ણ થણુ

ગુરુ (૬ ૫૦ સેદ ગુણતિ) જણુ

ગુણ (૧ ૫૦ સેદ ગુણતિ-તે) ૧ ગુદા ડોણુ, મ્વ-છ ડોણુ
૨ પવિત્ર ડોણુ ૩ નિદોષ ડોણુ ૪ ગુદા દગ્ધુ ૫ પવિત્ર
દગ્ધુ ૬ નિદોષ દગ્ધુ

ગુણ (૧૦ ૩૦ સેદ ગુણતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુણ (૧ જામ સેદ જોઠતિ) ૧ ચોખણુ, મંદર ડોણુ ૨ અગ
ધણુ, અપરિણિત ડોણુ ૩ ચોખર ડોણુ, અપરિણિત ડોણુ

ગુણ (૬ ૫૦ સેદ ગુણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

ગુરુ (૧ ૫૦ સેદ જોઠતિ) ૧ ચોખણુ, મંદર ડોણુ ૨ અગ
ધણુ, અપરિણિત ડોણુ ૩ ચોખર ડોણુ, અપરિણિત ડોણુ
૪ ચોખણુ દગ્ધુ ૫ અગધણુ ૬ અપરિણિત ડોણુ

ગુરુ (૧ ૫૦ સેદ ગુણતિ, ઉપર પ્રમાણે અર્થ નિ-૧ મ-૧
જાણુ ૨ અગધણુ ૩ અપરિણિત ડોણુ ૪ અગધણુ ૫ અપરિણિત ડોણુ

શુભ્મ (૬ પ૦ સેટ્ શુભતિ) ૧ શોભવું, સુંદર હોવું. ૨ ચળ-કવું, ચકચકિત હોવું. ૩ યોગ્ય હોવું, લાયક હોવું.

શુર્ (૪ આ૦ સેટ્ શૂર્યતે) ૧ અભિમાની હોવું. ૨ મૂર્ખ હોવું. ૩ ગાંડું હોવું. ૪ નિશ્ચલ હોવું. ૫ નિશ્ચલ કરવું. ૬ અટકવું. ૭ અટકાવવું, રોકવું. ૮ હણવું. ૯ ધન કરવી. ૧૦ માર મારવો. ૧૧ દુઃખ દેવું. [એ]

શુલ્ક (૧૦ ઇ૦ સેટ્ શુલ્કયતિ-તે) ૧ બોલવું. ૨ પ્રાપ્ત કરવું. ૩ એકઠું કરવું. ૪ ઉત્પન્ન કરવું. ૫ છોડી દેવું. ૬ આપવું.

શુલ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ શુલ્વયતિ-તે) ૧ બનાવવું, ઉત્પન્ન કરવું. ૨ માપવું. ૩ ગણવું, ગણતરી કરવી. ૪ આપવું.

શુલ્ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ શુલ્વયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

શુષ્ (૪ પ૦ અનિટ્ શુષ્યતિ) સુકાવું, સુકાઈ જવું.

શૂર્ (૪ આ૦ સેટ્ શૂર્યતે) ૧ અભિમાની હોવું. ૨ મૂર્ખ હોવું. ૩ ગાંડું હોવું. ૪ નિશ્ચલ હોવું. ૫ નિશ્ચલ કરવું. ૬ અટકવું. ૭ અટકાવવું, રોકવું. ૮ હણવું. ૯ ધન કરવી. ૧૦ માર મારવો. ૧૧ દુઃખ દેવું. [એ]

શૂર (૧૦ આ૦ સેટ્ શૂર્યતે) ૧ શૂરવીર હોવું, પરાક્રમી હોવું. ૨ શૂરાતન કરવું, પરાક્રમ ફેરવવું. ૩ પ્રયાસ કરવો.

શૂર (૧૧ આ૦ સેટ્ શૂર્યતે) ૧ શૂરવીર હોવું, પરાક્રમી હોવું. ૨ શૂરાતન કરવું, પરાક્રમ ફેરવવું.

શૂર્પ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ શૂર્પયતિ-તે) ૧ માપવું. ૨ ગણતરી કરવી.

શૂલ્ (૧ પ૦ સેટ્ શૂલ્લતિ) ૧ શૂળ આવવું, કાંટો ભોંકાયા જેવું દરદ થવું. ૨ પેટમાં કે છાતીમાં દુખાવો થવો. ૩ દુઃખ દેવું, પીડવું. ૪ શૂળી ઉપર ચડાવવું, શૂળી દેવી. ૫ મોટો અવાજ કરવો, ૬ ઊંચે સાદે શબ્દ કરવો.

શુષ્ (૧ પ૦ સેદ્ શૂષતિ) ૧ જણુવુ, જન્મ આપવો, પ્રસવ કરવો ૨ ઉત્પન્ન કરવુ ૩ આજ્ઞા કરવી ૪ પ્રેરવુ, પ્રેરણા કરવી ૫ અનુમતિ આપવી

શુષ્ (૧ આ૦ સેદ્ શૂષતે) વાછુટ કરવી, અધોવાયુ છોડવો [ક]

શુષ્ (૧ ર૦ સેદ્ શૂષતિ-તે) ૧ ભીનુ કરવુ, પલાળવુ ૨ ભીનુ થવુ ૩ પરાજય કરવો, હાતવુ ૪ ક્રોધ કરવો ૫ ઈર્ષ્યા કરવી ૬ અપમાન કરવુ ૭ છેદવુ, ઠાપવુ ૮ સહન કરવુ, વેઠવુ ૯ ક્ષમા કરવી ૧૦ અહણુ કરવુ [ક]

શુષ્ (૧૦ ર૦ સેદ્ શૂષયતિ-તે) ૧ પરાજય કરવો, હાતવું ૨ ક્રોધ કરવો ૩ ઈર્ષ્યા કરવી ૪ અપમાન કરવુ ૫ છેદવુ, ઠાપવુ ૬ સહન કરવું, વેઠવુ, ૭ અહણુ કરવું

શુ (૧ પ૦ સેદ્ શુષાતિ) ૧ હણવુ ૨ હુ ખ દેવુ વિ-૧ વિખેરવુ, છુટ્ટ પાડવું ૨ વેરવુ ૩ ચીમળવું, આમળવું ૪ નષ્ટ કરવુ ૫ હણવુ ૬ હુ ખ દેવુ

શેલ્ (૧ પ૦ સેદ્ શેલતિ) ૧ જવું ૨ સરકવું, ખસવું ૪ હાલવું, ઠપવું ૪ ધ્રુજવું, થરથરવું [ક્ર]

શેષ્ (૧ આ૦ સેદ્ શેષતે) ૧ સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી ૨ સાર વાર કરવી, માવજત કરવી ૩ નોકરી કરવી [ક્ર]

શે (૧ પ૦ અનિદ્ શાયતિ) ૧ રાધવું, રસોઈ કરવી ૨ પકાવવું, પકવ કરવું ૩ પાકવું, પકવ થવું

શે (૧ આ૦ અનિદ્ શાયતે) જવું

શો (૪ પ૦ અનિદ્ શયતિ) ૧ છોલવું ૨ હાલ ઉતારવી ૩ ધાર ઠાઠવી, ધારવાળુ કરવું ૪ અણીદાર કરવુ ૫ જળખી કરવું ૬ શબ્દો વડે વીંધવું, માર્મિક વચન બહેવા ૭ પાતળુ કરવું

શોળ (૧ પ૦ સેટ્ શોળતિ) ૧ લાલ રંગવાળું કરવું. ૨ લાલ રંગવાળું હોવું. ૩ જવું. [ઋ]

શૌટ્ (૧ પ૦ સેટ્ શૌટતિ) ગર્વ કરવો, અહંકાર કરવો. [ઋ]

શૌઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ શૌઙ્તિ) ગર્વ કરવો, અહંકાર કરવો. [ઋ]

શ્ચુત્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્ચોતતિ) ૧ ઝરવું, ટપકવું, ચૂવું. ૨ ગળવું.

૩ ખરવું, ખરી પડવું. ૪ ભીનું થવું. ૫ ભીનું કરવું, પલા-

ળવું. ૬ છાંટવું, છાંટકોરવું. [ઋ]

શ્ચ્યુત્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્ચ્યોતતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. [ઋ]

શ્નથ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્નથતિ) ૧ હણવું. ૨ ઢુઃખ દેવું.

શ્મીલ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્મીલતિ) ૧ આંખ મીંચવી, મટકું મારવું.

૨ આંખની પેઠે બંધ-ઉઘાડ કરવું. ૩ સંકોચવું, સંકુચિત

કરવું. ૪ સંકોચાવું.

શ્યૈ (૧ આ૦ અનિટ્ શ્યાયતે) જવું. પ્રતિ-રોગી હોવું.

શ્રદ્ધ્ (૧ આ૦ સેટ્ શ્રદ્ધતે) ૧ જવું. ૨ ખસવું. [ચ]

શ્રદ્ધ્ગ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્રદ્ધતિ) ૧ જવું. ૨ ખસવું. [ચ]

શ્રણ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્રણતિ) ૧ દેવું, આપવું. ૨ જવું.

શ્રણ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ શ્રાણયતિ-તે) દેવું, આપવું.

શ્રથ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્રથતિ) ૧ આનંદ કરવો. ૨ ખુશી થવું.

૩ ખુશી કરવું. ૪ યત્ન કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૫ સંસ્કારિત

કરવું, સુધારવું. ૬ જવું. ૭ પ્રવાસ કરવો. ૮ મુક્ત કરવું,

છોડી દેવું. ૯ બાંધવું, જકડવું. ૧૦ ગૂંથવું. ૧૧ ગોઠવવું.

૧૨ રચવું, રચના કરવી. ૧૩ હણવું. ૧૪ ઢુઃખ દેવું.

શ્રથ્ (૧૦ ર૦ સેટ્ શ્રાથયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

શ્રથ (૧૦ ર૦ સેટ્ શ્રથયતિ-તે, શ્રથયતિ-તે) ૧ દુર્બલ હોવું,

શક્તિહીન હોવું. ૨ દુર્બલ કરવું.

અન્ય (૧ આ૦ સેદ્ અન્યતે) ૧ શિથિલ કરવું, ઢીલું કરવું
૨ શિથિલ હોવું, ઢીલું હોવું [ચ]

અન્ય (૧ પ૦ સેદ્ અન્યતિ) ૧ બાધવું, જકડવું ૨ સયુક્ત કરવું,
નોડવું ૩ ગૂથવું ૪ ગોઠવવું ૫ રચવું, રચના કરવી
૬ મારી નાખવું ૭ ડુંખ દેવું

અન્ય (૧૦ સ૦ સેદ્ અન્યયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

અન્ય (૧ પ૦ સેદ્ અપ્નાતિ) ૧ છોડી દેવું, મુક્ત કરવું
૨ આનંદ કરવો ૩ ખુશી થવું ૪ ખુશી કરવું ૫ બાધવું,
જકડવું ૬ સયુક્ત કરવું, નોડવું ૭ ગૂથવું ૮ ગોઠવવું
૯ રચવું, રચના કરવી

અપ (૧૦ સ૦ સેદ્ અપયતિ-તે) પકાવવું

અમ્ (૪ પ૦ સેદ્ આન્યતિ) ૧ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી
૨ તપશ્ચર્યા કરવી ૩ મત કરવું ૪ શ્રમ લાગવો, થાકી
જવું ૫ ખિન્ન થવું, ખેદ પામવો ૬ પીડિત થવું, દુઃખિત
થવું આ-૧ તપસ્યા કરવી ૨ નિવાસ કરવો, રહેવું નિર્-
ખેસવું પરિ-૧ મહેનત કરવી ૨ વિસામો લેવો, થાક
ઉતારવો વિ-૧ વિસામો લેવો, થાક ઉતારવો ૨ આરામ
કરવો ૩ અટકવું ૪ બંધ થવું [ક]

અમ્ (૧ આ૦ સેદ્ અમ્મતે) ૧ પ્રમાદ કરવો, આળસ કરવી
૨ ખેદરકારી રાખવી ૩ ઉપેક્ષા કરવી, દુર્લક્ષ્ય કરવું ૪ ભૂલ
કરવી, ચૂકવું વિ-૧ વિશ્વાસ રાખવો, આસ્થા રાખવી
૨ આળસ કરવી [ક]

આ (૧ પ૦ અનિદ્ યાતિ) ૧ પાકવું, રધાવું ૨ પીગળવું,
ઝોગળવું ૩ ઊકળવું ૪ પરસેવાવાળું થવું, પરસેવો થવો

૫ પકાવવું, રાંધવું. ૬ પિગળાવવું, ઓગાળવું. ૭ ઉકાળવું. ૮ પરસેવાવાળું કરવું.

શ્રા (૨ પ૦ અનિદ્ શ્રાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

શ્રામ (૧૦ ર૦ સેદ્ શ્રામયતિ-તે) ૧ આમંત્રણ કરવું, તેહું કરવું, બોલાવવું. ૨ ગુપ્ત કહેવું. ૩ મસલત કરવી. ૪ સલાહ આપવી. ૫ ઉપદેશ દેવો.

શ્રિ (૧ ર૦ સેદ્ શ્રયતિ-તે) ૧ સેવવું, સેવા કરવી. ૨ પૂજવું. ૩ માન આપવું. ૪ આશ્રય કરવો, આધાર લેવો. ૫ વળગી રહેવું. ૬ પાસે જવું. ૭ રહેવું, વસવું. ૮ અનુસરવું. ૯ ગ્રહણ કરવું, લેવું. ૧૦ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું. અપા-છોડી દેવું. આ-૧ આશ્રય લેવો, અવલંબન કરવું. ૨ વળગી રહેવું. ૩ શરણે જવું. ૪ પાસે જવું. ૫ પાસે રહેવું. ૬ વસવું, રહેવું. ૭ અનુસરવું. ૮ ગ્રહણ કરવું. ૯ ધારણ કરવું. ૧૦ પસંદ કરવું. ૧૧ વાપરવું, કામમાં લેવું. ૧૨ પેસવું, પ્રવેશ કરવો. રત્ન-૧ ઊંચકવું, ઊંચું કરવું. ૨ ઉપાડવું. ૩ ઊભું કરવું. ૪ અધિક કરવું, વધારે કરવું. ૫ ઊંચું થવું. ૬ ઊભું થવું. ૭ અધિક થવું. પ્ર-૧ પ્રેમ કરવો. ૨ વિનય કરવો. ૩ નમ્ર હોવું. વ્યપા-૧ પડી જવું. ૨ વિશ્વાસ રાખવો. સમ્-૧ સેવા કરવી. ૨ આશ્રય લેવો. ૩ મેળવવું. ૪ વિશ્વાસ રાખવો.

શ્રિય્ (૧ પ૦ સેદ્ શ્રેયતિ) ૧ બાળવું. ૨ શેકવું. ૩ ભૂંજવું. [ક]

શ્રિવ (૪ પ૦ સેદ્ શ્રીવ્યતિ) ૧ જવું. ૨ સુકાવું. ૩ સૂકવવું. [ક]

શ્રિષ્ (૧ પ૦ સેદ્ શ્રેષ્ઠતિ) ૧ બાળવું. ૨ શેકવું. ૩ ભૂંજવું.

૪ તળવું. [ક]

- શ્રી (૧ રૂં અનિદ્ શ્રયતિ-તે) ૧ સતુષ્ઠ કરવું, ખુશી કરવું
૨ તૃપ્ત કરવું ૩ મનોરથ પૂરા કરવા
- શ્રી (૧૦ રૂં સેદ્ શ્રાયયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- શ્રી (૧ રૂં અનિદ્ શ્રીણતિ, શ્રીણીતે) ૧ પાઠવું, રધાવું
૨ પીગળવું, ઓગળવું ૩ ઊઠાવું ૪ પઠાવવું, રાધવું
૫ પિગળાવવું, ઓગાળવું ૬ ઉઠાવવું
- શ્રુ (૧ પ૦ અનિદ્ શ્રવતિ) ઝરવું, ટપકવું
- શ્રુ (૫ પ૦ અનિદ્ શૃણોતિ) ૧ સાલગણવું ૨ આજ્ઞા પામવી
૩ આજ્ઞાનું પાલન કરવું ૪ તાબે થવું ૫ જવું આ-
૧ કબૂલ કરવું, સ્વીકારવું ૨ પ્રતિજ્ઞા કરવી ૩ વચન
આપવું હપા-૧ ખખર મેળવવી ૨ સાલગણવું પ્રતિ-
૧ સ્વીકાર કરવો, કબૂલ કરવું ૨ પ્રતિજ્ઞા કરવી ૩ વચન
આપવું ૪ મત્કાર કરવો ૫ સાલગણવું વિ-૧ પ્રખ્યાત
હોવું ૨ યથસ્વી હોવું સમ્-સાલગણવું સમ્-(આં સશૃણુતે)
કબૂલ કરવું, માન્ય કરવું સમુત્-૧ નિર્મોહ કરવું, બના
વવું ૨ સસ્કારિત કરવું, સુધારવું
- શ્રૈ (૧ પ૦ અનિદ્ શ્રાયતિ) ૧ પાઠવું, રધાવું ૨ પીગળવું,
ઓગળવું ૩ ઊઠાવું ૪ પરમેવાવાળું થવું, પરસેવો થવો
૫ પઠાવવું, રાધવું ૬ પિગળાવવું, ઓગાળવું ૭ ઉઠાવવું.
૮ પરસેવાવાળું કરવું
- શ્રોળ્ (૧ પ૦ સેદ્ શ્રોણતિ) ૧ એકઠું થવું ૨ ઢગલો થવો
૩ એકઠું કરવું ૪ ઢગલો કરવો [ઋ]
- શ્લક્ષ્ (૧ આં સેદ્ શ્લક્ષ્તે) ૧ સરકવું, ખસવું ૨ જવું [ચ]
- શ્લક્ષ્ (૧ પ૦ સેદ્ શ્લક્ષ્તિ) ૧ સરકવું, ખસવું ૨ જવું [ચ]

સ્ત્રય (૧૦ ઇંડ સેટ્ સ્ત્રયયતિ-તે) ૧ શિથિલ હોવું, ઢીલું હોવું.

૨ દુર્બલ હોવું, દુબળું હોવું.

સ્ત્રાઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ત્રાઘયતિ) વ્યાપવું, ફેલાવું, પથરાવું. [ઋ]

સ્ત્રાઘ (૧ આ૦ સેટ્ સ્ત્રાઘયતે) ૧ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.

૨ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી. ૩ પોતાના શુભ બહેર

કરવા. ૪ બહાઈ હાંકવી, શેખી કરવી. ૫ ફેલાવવું.

૬ છેતરવું. [ઋ]

સ્ત્રિપ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ત્રિપયતિ) ૧ ખાળવું. ૨ શેકવું. ૩ બૂંજવું.

૪ તળવું. ૫ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૬ વળગી રહેવું.

૭ ચોંટી જવું. ૮ સંપ કરવો. ૯ સંયુક્ત કરવું, નોડવું. [ઋ]

સ્ત્રિપ્ (૪ પ૦ અનિટ્ સ્ત્રિપયતિ) ૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું.

૨ વળગી રહેવું. ૩ ચોંટી જવું. ૪ સંપ કરવો. ૫ સંયુક્ત

કરવું, નોડવું. વિ-૧ છટું થવું, જુટું થવું. ૨ શિથિલ થવું,

ઢીલું થવું. ૩ ફાટવું, ફાટી જવું. ૪ વિયોગ થવો,

વિરહવાળું થવું.

સ્ત્રિપ્ (૧૦ ઇંડ સેટ્ સ્ત્રિપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

સ્ત્રોક્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્ત્રોક્તે) ૧ શ્લોક બનાવવો, કવિતા કરવી,

પદ્યરચના કરવી. ૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું. ૩ વર્ણવવું,

વર્ણન કરવું. ૪ રચવું, રચના કરવી. ૫ એકઠું કરવું.

૬ વધારવું. ૭ એકઠું થવું. ૮ છોડી દેવું, ત્યાગ કરવો. [ઋ]

સ્ત્રોણ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ત્રોણયતિ) ૧ એકઠું થવું. ૨ ઢગલો થવો.

૩ એકઠું કરવું. ૪ ઢગલો કરવો. [ઋ]

શ્વક્ષ્ (૧ આ૦ સેટ્ શ્વક્ષયતે) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. [ઇ]

શ્વક્ષ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્વક્ષયતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. [ઇ]

- શ્વઞ્ (૧ આ૦ સેટ્ શ્વઞ્તે) ૧ જલુ ૦ સરકલુ, ખમલુ
 શ્વજ્ (૧ આ૦ સેટ્ શ્વજ્તે) ૧ જલુ ૨ સરકલુ, ખમલુ
 શ્વઞ્ચ (૧ આ૦ સેટ્ શ્વઞ્ચતે) ૧ જલુ ૨ સરકલુ, ખમલુ [ચ]
 શ્વઞ્જ્ (૧ ચ૦ સેટ્ શ્વઞ્જતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ચ]
 શ્વઠ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ શ્વઠયતિ-તે) ૧ મસ્કારિત કરલુ, સુધારલુ
 ૨ પૂર્ણ કરલુ, સમાપ્ત કરલુ ૩ પૂર્ણ ન કરલુ, અધૂર
 છોડલુ ૪ સસ્કાર રહિત હોલુ ૫ નીચ હોલુ, હલકટ
 હોલુ ૬ દુષ્ટ વચન કહેલુ ૭ અપશબ્દ બોલવા, ભૂડું
 બોલલુ ૮ જલુ ૯ સરકલુ, ખસલુ
 શ્વઠ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ શ્વઠયતિ-તે) ૧ આગીવાંદ દેવો ૨ વર
 દાન આપલુ ૩ સારી ભાષામા બોલલુ, સારુ બોલલુ
 ૪ સારી રીતે કહેલુ ૫ અયોગ્ય વચન કહેલુ ૬ અપ
 શબ્દ બોલવા ૭ ચૂપ રહેલુ, મૌન રહેલુ, ન બોલલુ
 શ્વઞ્ઠ (૧ પ૦ સેટ્ શ્વઞ્ઠતિ) ૧ સસ્કારિત કરલુ, સુધારલુ
 ૨ પૂરુ કરલુ, સમાપ્ત કરલુ ૩ પૂરુ ન કરલુ, અધૂર
 છોડલુ, ૪ સસ્કાર રહિત હોલુ ૫ નીચ હોલુ, હલકટ
 હોલુ ૬ અયોગ્ય વચન કહેલુ ૭ અપશબ્દ બોલવા,
 ભૂડું બોલલુ ૮ જલુ ૯ મરકલુ, ખસલુ [ચ]
 શ્વઞ્ઠ (૧૦ ચ૦ સેટ્ શ્વઞ્ઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
 શ્વઞ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ શ્વઞ્ઞયતિ-તે) ૧ છિદ્ર પાડલુ, છેદ કરવો
 ૨ ખરાબ હાલતમા ગડેલુ, દરિદ્ર દશા ભોગવવી ૩ જલુ
 શ્વત્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ શ્વર્તયતિ-તે) ૧ ખરાબ હાલતમા રહેલુ,
 દરિદ્ર દશા ભોગવવી ૨ જલુ
 શ્વલ્ (૧ પ૦ સેટ્ શ્વલતિ) ૧ ઉતાવળ ચાલલુ ૨ દોડલુ
 ૩ નાસલુ, ભાગલુ

શ્વલ્ક (૧૦ ડ૦ સેટ્ શ્વલ્કયતિ-તે) ૧ યોલવું. ૨ ઠપકો દેવો.

શ્વલ્ (૧ ડ૦ સેટ્ શ્વલ્હતિ) ૧ ઉતાવળું ચાલવું. ૨ દોડવું.
૩ નાસવું, ભાગવું.

શ્વસ્ (૨ ડ૦ સેટ્ શ્વસિતિ) ૧ શ્વાસ લેવો અને મૂકવો,
દમ લેવો અને મૂકવો. ૨ જીવવું, જીવિત હોવું. આ-
૧ આશ્વાસન પામવું, દિલાસો મેળવવો. ૨ ધીરજ ધરવી.
૩ હિમ્મત આણવી. ૪ મનને શાંત કરવું. ૫ આશ્વાસન
આપવું, દિલાસો દેવો. ૬ હિમ્મત આપવી. ૭ સમાધાન
કરવું. સ્ત-૧ ઊંચો શ્વાસ લેવો. ૨ રોમાંચિત થવું, પુલ-
કિત થવું. ૩ ઉત્સાહિત થવું. ૪ વિકસિત થવું, પ્રકુલિત
થવું, ખીલવું. ૫ આશ્વાસન આપવું. નિ-૧ નિસાસો મૂકવો,
નિરાશ થવું. ૨ શ્વાસ લેવો અને મૂકવો. નિર્-૧ નિસાસો
મૂકવો, નિરાશ થવું. ૨ શ્વાસ લેવો અને મૂકવો. ૩ શ્વાસ
રહિત થવું, મરી જવું. પ્રત્યુત્-પુનર્જીવન મેળવવું, મરણા-
વસ્થામાંથી બચી જવું-જીવવું. વિ-વિશ્વાસ કરવો, ભરોસો
રાખવો. સમા-૧ આશ્વાસન પામવું. ૨ ધીરજ ધરવી.
૩ હિમ્મત આણવી. ૪ મનને શાંત કરવું. ૫ આશ્વાસન
આપવું, દિલાસો દેવો. ૬ હિમ્મત આપવી. ૭ સમાધાન
કરવું. સમુત્-૧ ઊંચો શ્વાસ લેવો. ૨ રોમાંચિત થવું.
૩ ઉત્સાહિત થવું. ૪ વિકસિત થવું, ખીલવું. ૫ આશ્વા-
સન આપવું.

શ્વસ્ (૨ ડ૦ સેટ્ શ્વસ્તિ) ઊંઘવું, નિદ્રા લેવી.

શ્વિ (૧ ડ૦ સેટ્ શ્વયતિ) ૧ જવું. ૨ સમીપ જવું. ૩ વધવું,
વૃદ્ધિગત થવું. ૪ સૂજવું, સૂજી જવું, સોજો ચડવો. ૫ ઊપ-
સવું, ફૂલવું. [ઓ, ડુ]

ચિત્ (૧ આ૦ સેદ્ ચિત્તે) ૧ ધોણ હોણ, સફેદ હોણ
૨ ધોણ ઝરણ, સફેદ કરણ [આ]

ચિન્દ્ (૧ આ૦ સેદ્ ચિન્દતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ચ]

ચ્ચ (૧ પ૦ અનિદ્ ચ્ચાતિ) ૧ હણણ ૨ ઈળા ઝરવી ૩ પીડણ

દમ્ (૧ આ૦ સેદ્ દમ્મતે) ૧ થણણ, અટકી જણ ૨ દંદ
હોણ, અચળ હોણ ૩ વળે નહિ એણ હોણ ૪ નિશ્ચેદ
હોણ, સ્તબ્ધ હોણ ૫ અકિત થણ, વિસ્મિત થણ ૬ જડ
બુદ્ધિ હોણ, મૂર્ખ હોણ ૭ અધ્ધ હોણ, ગર્વિષ્ઠ હોણ
૮ થણણ, અટકાવણ ૯ રુધણ, રોકી રાખણ ૧૦ બધ
કરણ ૧૧ આધાર આપવો અવ-અવલબન લેણ, આશરો
લેવો રત્-૧ જિઅકણ, ઊંચુ ઝરણ ૨ ઉપાડણ ૩ અવલબન
લેણ, સહારો લેવો ૪ રોકણ, અટકાવણ [ચ]

દૃષ્ટ (૧ પ૦ અનિદ્ દૃષ્ટાતિ) ૧ એકહું ઝરણ ૨ ગૂથણ
૩ એકહું થણ ૪ ટોણ મળણ ૫ પથગણ, ફેલાણ
૬ શબ્દ કરવો

દિન્ (૧ પ૦ સેદ્ દિવતિ) ૧ થૂંકણ, મુખમાથી થૂંક બહાર
ઠાઠણ ૨ મુખમાથી લાળ કાઢવી ૩ જિલટી કરવી ૪ કાઢી
મૂંકણ, બહિષ્કૃત ઝરણ ૫ ફેડણ ૬ વાગણ, મનાઇ કરવી
૭ રોડણ, અટકાવણ ૮ તિરસ્કારણ [ડ]

દિવ્ (૪ પ૦ સેદ્ દિવ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ડ]

દીન્ (૧ પ૦ સેદ્ દીવતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ડ]

દોણ્ (૧ પ૦ સેદ્ દોણતિ) એકહું કરણ [ડ]

દોણ્ (૧ પ૦ સેદ્ દોણતિ) એકહું કરણ [ડ]

દ્યક્ (૧ આ૦ સેદ્ દ્યક્તે) જણ

પ્વર્ત (૧૦ હ૦ સેટ્ પ્વર્તયતિ-તે) ૧ જલું. ૨ દુઃખમાં જીવન વીતાવલું. ૩ આપદ્મયસ્ત હોલું. ૪ ભય પામવો, ડરવું.

પ્વજ્ઞ (૧ આ૦ સેટ્ પ્વજ્ઞકતે) ૧ જલું, ચાલવું. ૨ હાલવું, કંપવું. અવ-૧ પાછું હટવું. ૨ ખચી જવું. ૩ ભાગી જવું, નાચી જવું. ૪ ઉત્તેજિત કરવું, પ્રદીપ્ત કરવું. ૫ ઓછું કરવું, ઘટાડવું. જ્ઞ-૧ ઊંચું કરવું. ૨ ઉત્તેજિત કરવું, પ્રદીપ્ત કરવું. ૩ અટકાવવું. ૪ ઢાંકવું. ૫ ઉત્કંઠિત થવું. ૬ પાછું હટવું. નિ-ઓછું કરવું, ઘટાડવું. પરિ-૧ ભટકવું. ૨ જવું. પ્રત્યવ-૧ નીચે ઊતરવું. ૨ પાછું હટવું.

સંસ્ત (૨ પ૦ સેટ્ સંસ્તિ, સંસ્તિ) સૂવું, ઊંઘવું. (*સંસ્ત) [ઉ]

સગ્ (૧ પ૦ સેટ્ સગતિ) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું. ૨ પાથરવું. ૩ મઢવું. (*પગ્, સગ્) [ઁ]

* સકારાદિ ધાતુઓ જે પ્રકારના છે, પોષદેશ અને સોષદેશ. જે ધાતુ વ્યાકરણના ધાતુપાઠમાં પકારાદિ હોય, પરંતુ વ્યાકરણના નિયમથી એના 'પ' નો 'સ' થયો હોય; તે પોષદેશ કહેવાય. અને જે ધાતુ ધાતુપાઠમાં પહેલેથી જ સકારાદિ હોય, તે સોષદેશ કહેવાય.

પોષદેશ ધાતુના 'સ' ની પૂર્વે અ કે આ સિવાયનો કોઈ સ્વર, અંતર્યા કે ક્વર્ગનો કોઈ અક્ષર આવ્યો હોય; અને એ 'સ' પદની મધ્યમાં હોય, તો એ 'સ' નો 'પ' થાય છે. ઉદાહરણ—સ્વપ્ ધાતુ પોષદેશ છે, જેથી તેનાં પરોક્ષામાં સુષ્વાપ, સુષુપ્તુઃ વગેરે રૂપ થાય. પરંતુ જે ધાતુ સોષદેશ હોય, તો તેના 'સ'નો 'પ' થતો નથી. ઉદાહરણ—હ્રુ ધાતુ સોષદેશ છે, જેથી તેનાં પરોક્ષામાં સુષ્વાવ, સુત્રુવતુઃ વગેરે રૂપ થાય. જે ધાતુ પોષદેશ અને સોષદેશ એમ બન્ને પ્રકારનો હોય, તો તેના 'સ' નો 'પ' થાય છે અને નથી પણ થતો. એટલે એવા ધાતુના 'સ' નો 'પ' વિકલ્પે થાય છે. ઉદાહરણ—સુ ધાતુ પોષદેશ

સષ્ (૫ પ૦ સેટ્ સન્નોતિ) ૧ હણ્વું ૨ જખમી ઠરવું ૩ માર
મારવો ૪ હું ખ દેવું (પષ્, સષ્)

સદ્વેત (૧૦ ઇ૦ સેટ્ સદ્વેતયતિ-તે) ૧ સ કેત કરવો, ઇશારત
કરવી ૨ સાકેતિક લાખા વાપગ્વી, અમુક શબ્દનો અમુક
અર્થ કરવા માટે પરપરાગત રૂઢ લાખા વાપગ્વી ૩ નિશાની
કરવી ૪ છૂપી ગોઠવણ કરવી ૫ એકત્ર થવા માટે શુભ
સ્થાન મુકરર કરવું ૬ શુભ મસલત ઠરવી ૭ સમય
મુકરર કરવો ૮ કરાર કરવો, શત્ત કરવી ૯ સલાહ
દેવી ૧૦ આમત્રણ કરવું, બોલાવવું (સદ્વેત)

સદ્ગ્રામ (૧૦ ઇ૦ સેટ્ સદ્ગ્રામયતિ-તે) સગ્રામ કરવો, યુદ્ધ
ઠરવું, લડાઈ કરવી (સદ્ગ્રામ)

અને સોપદેશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, જેથી તેના પરોક્ષામા છુપાવ,
છુપાવ એમ બન્ને પ્રકારે રૂપ થાય

ધાતુ સોપદેશ છે કે સોપદેશ છે? એ જાણવા માટે દરેક ધાતુનો
ગુજરાતી અર્થ પૂછી યથા બાદ દરેક ધાતુને અહીં () આવા કો સમા
વચ્ચારાદિ કે વચ્ચારાદિ દર્શાવેલ છે જે ધાતુ સોપદેશ છે, તેને અહીં
કોસમા વચ્ચારાદિ દર્શાવેલ છે જેમકે સ્વપ ધાતુ સોપદેશ છે, જેથી તેને
કોસમા (સ્વપ) એ પ્રમાણે દર્શાવેલ છે જે ધાતુ સોપદેશ છે, તેને
અહીં કો સમા વચ્ચારાદિ દર્શાવેલ છે જેમકે-સસ્ત ધાતુ સોપદેશ છે, જેથી
તેને કોસમા (સસ્ત) એ પ્રમાણે દર્શાવેલ છે જે ધાતુ સોપદેશ અને
સોપદેશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, તેને અહીં કોસમા વચ્ચારાદિ અને
વચ્ચારાદિ એ પ્રમાણે બન્ને પ્રકારે દર્શાવેલ છે જેમકે-છગ્ ધાતુ સોપ
દેશ અને સોપદેશ એમ બન્ને પ્રકારનો છે, જેથી તેને અહીં કોસમા
(પગ્, છગ્) એ પ્રમાણે બન્ને પ્રકારે દર્શાવેલ છે

આવી રીતે વચ્ચારાદિ ધાતુઓમા જધે ઠેકાણે સમજાવ

સચ્ (૧ આ૦ સેટ્ સચતે) ૧ પલાળવું, લીનું કરવું. ૨ છાં-
ટવું, છાંટકોરવું. ૩ રેડવું. ૪ સેવા કરવી, લક્ષિત કરવી.
૫ સેવાદ્વારા સંતુષ્ટ કરવું. (પચ્)

સચ્ (૧ ર૦ સેટ્ સચતિ-તે) ૧ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૨ લળી
જવું, એકમેક થવું. ૩ સંગ કરવો, સોખત કરવી. ૪ એ-
કહું થવું. ૫ પૂરેપૂરું જાણવું. ૬ સારી રીતે જાણવું. (પચ્)

સઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ સઙ્ગતિ) જવું. (પઙ્) [ઙ]

સઙ્ (૧ પ૦ અનિટ્ સઙ્ગતિ) ૧ સંબંધ કરવો, સંગ કરવો.
૨ વળગી રહેવું, લાગી રહેવું. ૩ આલિંગન કરવું, ભેટવું.
૪ આસક્ત થવું. ૫ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૬ ચોંટવું. ૭ સં-
યુક્ત કરવું. ૮ બાંધવું. ૯ એકહું થવું. ૧૦ એકહું કરવું.
અનુ-૧ વળગી રહેવું, લાગી રહેવું. ૨ સંગ કરવો. ૩ સાથે
જવું. ૪ પરિચય કરવો. ૫ પ્રીતિ કરવી. ૬ સંયુક્ત થવું,
જોડાવું. ૭ ચોંટવું. અવ-૧ લટકવું. ૨ વળગી રહેવું, લાગી
રહેવું. ૩ સોંપવું. આ-૧ આસક્ત થવું, અનુરક્ત થવું.
૨ બાંધવું. ૩ મૂકવું, સ્થાપવું. ૪ સોંપવું. ૫ ધારણ કરવું.
નિ-૧ વળગી રહેવું, લાગી રહેવું. ૨ ચોંટવું. ૩ આસક્ત
થવું. પ્ર-૧ પ્રસ્તુત હોવું, પ્રસંગ હોવો. ૨ આસક્ત થવું.
૩ વળગી રહેવું. ૪ ચોંટવું. ૫ સંકટઅસ્ત હોવું. વ્યતિ-
૧ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૨ એકહું કરવું. ૩ સંયુક્ત થવું,
જોડાવું, ૪ એકહું થવું. વ્યા-૧ ઝઘડો કરવો. ૨ ઘોલ
મારવી, લમાચો મારવો. ૩ થોલ-થાપટ કરવી, થોડો માર
મારવો. (ષઙ્)

સઙ્ (૧ ર૦ સેટ્ સઙ્ગતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ જવું.
(ષઙ્) [ઙ]

સદ્ (૧ પ૦ સેદ્ સટતિ) ૧ વિભાગ હોવો, અવયવ હોવો
૨ વિભાગ ઠરવો ૩ હિન્સો હોવો (પદ)

સટ (૧૦ વ૦ સેદ્ સટયતિ-તે) ૧ પ્રસિદ્ધ ઠરવું, જાહેર કરવું,
પ્રગટ કરવું ૨ સ્પષ્ટ ઠરવું (પટ)

સટ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ સટ્યતિ-તે) ૧ ખલવાન હોવું ૨ સ્થૂલ
હોવું, જાડું હોવું ૩ ખળ કરવું ૪ વસવું, રહેવું ૫ ધર
કરવું ૬ દેવું, આપવું ૭ હણવું ૮ ઇલા કરવી ૮ હુ ખ
દેવું (પટ્)

સટ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ સાઠયતિ-તે) ૧ સસ્કારિત કરવું, સુધારવું
૨ પૂરું કરવું, સમાપ્ત ઠરવું ૩ પૂરું ન કરવું, અપૂરું
છોડવું ૪ જવું (પટ્)

સત્ર (૧૦ આ૦ સેદ્ સત્રયતે, સત્રાપયતે) ૧ દાન દેવું, આપવું
૨ ઉદારપણે વર્તવું ૩ સસર્ગ કરવો, સગ કરવો ૪ ફેલા-
વવું, વિસ્તારવું (સત્ર)

સદ્ (૧ પ૦ અનિદ્ સીદતિ) ૧ ખેસવું ૨ તળિયે સ્થિર થવું
૩ ગરક થવું, ફૂળવું ૪ જવું, ચાલવું ૫ ફળવું, ફળ
લાગવા ૬ મૂરખાવું, કરમાવું ૭ સડવું ૮ ઠોડાવું
૯ મળવું ૧૦ સુકાવું ૧૧ અશક્ત થવું ૧૨ નિરાશ થવું,
ખિન થવું ૧૩ હુ ખી હોવું ૧૪ ભાગવું ૧૫ નષ્ટ થવું
૧૬ નષ્ટ ઠરવું અવ-૧ પડી જવું ૨ યગભવ પામવો,
પરાજિત થવું ૩ અશક્ત થવું ૪ નિરાશ થવું, ખિન થવું
૫ હુ ખી હોવું ૬ નષ્ટ થવું ૭ પૂરું કરવું, સમાપ્ત કરવું
છા-૧ ખેસવું ૨ પામે જવું ૩ સામે જવું ૪ પ્રાપ્ત
થવું ૫ મૂકવું ૬ ખિન થવું, નિરાશ થવું છત્-૧ ઉપ૦

- ચડવું. ૨ પડી જવું. ૩ ઊઞાડી પડવું. ૪ પાયમાલ થવું.
 ૫ નષ્ટ થવું. ૬ નષ્ટ કરવું. ૭ છોડી દેવું. ડપ-૧ પાસે
 જવું. ૨ પાસે ખેસવું. ૩ સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી. ૪ પૂજવું.
 નિ-૧ ખેસવું. ૨ સૂવું, શયન કરવું. ૩ પાલન કરવું,
 સંભાળવું. ૪ ડુઁખી હોવું. ૫ ઊભા રહેવું. પ્ર-૧ પ્રસન્ન
 થવું, ખુશી થવું. ૨ મંદ હાસ્ય કરવું. ૩ મહેરબાની
 કરવી. ૪ અનુકૂલ થવું. ૫ સદ્ગુણ થવું. ૬ અભ્યુદય થવો,
 ઉન્નતિ થવી. ૭ શાંત થવું, ઠંડું પડવું. ૮ સ્વચ્છ થવું.
 ૯ વિકસિત થવું, ખીલવું. ૧૦ પ્રસન્ન કરવું, ખુશી કરવું.
 ૧૧ સ્વચ્છ કરવું. વિ-૧ વિષાદ કરવો, ખેદ કરવો.
 ૨ નિરાશ થવું. ૩ નિમગ્ન થવું, ડૂબવું. સમ્-૧ પ્રાપ્ત
 થવું, મળવું. ૨ મંડળીમાં રહેવું, સમુદાયમાં રહેવું. સમા-
 ૧ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૨ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. (પદ્) [લ]
- સદ્ (૬ પ૦ અનિદ્ સીદતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (પદ્) [લ]
- સદ્ (૧૦ ડ૦ સેદ્ આપૂર્વક-આસાદયતિ-તે) ૧ જવું. ૨ સામું
 થવું. ૩ હુમલો કરવો, આક્રમણ કરવું. ૪ ચડાઇ કરવી.
 ૫ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું. (આ-પદ્)
- સદ્ (૧ પ૦ અનિદ્ આપૂર્વક-આસીદતિ, આસદતિ) ઉપર
 પ્રમાણે અર્થ. (આ-પદ્)
- સઘ્ (૫ પ૦ સેદ્ સઘ્નોતિ) ૧ મારી નાખવાને ઈચ્છવું.
 ૨ ડુઁખ દેવાને ઈચ્છવું. (પઘ્)
- સન્ (૧ પ૦ સેદ્ સનતિ) ૧ સેવા-ભક્તિ કરવી. ૨ સારવાર
 કરવી. ૩ સત્કાર કરવો. ૪ ભજન કરવું. ૫ પૂજવું.
 ૬ વિભાગ કરવો. ૭ દાન દેવું. ૮ બક્ષિસ આપવી. ૯ દેવું,
 આપવું. (પન્)

સન્ (૮ ઇં સેટ્ સનોતિ, સનુતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પન્) [ઋ]

સપ્ (૧ ઇં સેટ્ સપતિ) ૧ સયુક્ત થયું, ભેડાયું ૨ ભણી જયું
૩ એકઠું થયું ૪ પૂરેપૂરું ભણ્યું - ૫ સાગી ગીતે ભણ્યું
(પપ્, સપ્)

સપ (૧૦ ઇં સેટ્ સપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પપ)
સપર (૧૧ ઇં સેટ્ સપયંતિ) ૧ પૂજ્યું, પૂજા કરવી ૨ સત્કાર
કરવો ૩ વદન કરવું (સપર)

સમાજ (૧૦ ઇં સેટ્ સમાજયતિ-તે) ૧ પ્રેમ કરવો ૨ ખુશી
થયું ૩ ખુશી કરવું ૪ તૃપ્ત થયું, ધરાવું ૫ તૃપ્ત કરવું.
૬ સેવા-શક્તિ કરવી ૭ દેખવું, ભેવું (સમાજ)

સમ્ (૪ ઇં સેટ્ સમ્યતિ) ૧ રૂપાત્ થયું, અન્ય સ્વરૂપે
પરિણમ્યું ૨ વિકૃત થયું, વિકાર પામવો (સમ્) [એ]

સમ્ (૧ ઇં સેટ્ સમતિ) ૧ વ્યાકુલ થયું, ગભગર્હ જયું
૨ વ્યાકુલ કરવું ૩ ભ્રમિત થયું ૪ ગાડું હોવું ૫ વ્યા-
કુલ ન થવું, ન ગભરાવું, હિંમત રાખવી ૬ વિવેકી હોવું
૭ વિનય કરવો (પમ્)

સમ (૧ ઇં સેટ્ સમતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પમ)

સમ (૧૦ ઇં સેટ્ સમયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પમ)

સમર (૧૧ ઇં સેટ્ સમયંતિ) યુદ્ધ કરવું (સમર)

સમ્ (૧ ઇં સેટ્ સમ્યતિ) ૧ જયું ૨ સરકવું, ખસવું
(પમ્, સમ્)

મમ્ (૧૦ ઇં સેટ્ સમ્યયતિ-તે) ૧ સસર્ગ કરવો, સગ
કરવો ૨ સયુક્ત કરવું, ભેડવું ૩ એકઠું કરવું ૪ ઢગવો
કરવો ૫ એકઠું થવું ૬ સપ કરવો (પમ્, સમ્)

સમ્ભર (૧૧ પ૦ સેટ્ સમ્ભર્યતિ) ૧ સાંભરવું, યાદ આવવું.
૨ સંભારવું, યાદ કરવું. ૩ એકઠું કરવું. ૪ લાજવું,
લજ્જા પામવી, શરમાવું. (સમ્ભર)

સમ્ભર (૧૧ પ૦ સેટ્ સમ્ભર્યતિ) ૧ સાંભરવું, યાદ આવવું.
૨ સંભારવું, યાદ કરવું. ૪ પાલન-પોષણ કરવું. ૪ એકઠું
કરવું. (સમ્ભર)

સંમ્ભૂયસ્ (૧૧ પ૦ સેટ્ સમ્ભૂયસ્યતિ) ઘણું હોવું, બહુ હોવું,
પુષ્કળ હોવું. (સમ્ભૂયસ)

સર્જ (૧ પ૦ સેટ્ સર્જતિ) ૧ પેદા કરવું. ૨ કમાવું. ૩ પ્રાપ્ત
કરવું, મેળવવું. ૪ પ્રાપ્ત થવું, મળવું. ૫ તૈયાર કરવું.
૬ એકઠું કરવું. (પર્જ, સર્જ)

સર્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ સર્ઘતિ) જવું. (પર્ઘ)

સર્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ સર્ઘતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.
(પર્ઘ, સર્ઘ)

સર્ઘ્ (૧ પ૦ સેટ્ સર્ઘતિ) ૧ હણવું. ૨ હુઃખ દેવું, પીડવું.
૩ જવું. ૪ સરકવું, ખસવું. (પર્ઘ)

સલ્ (૧ પ૦ સેટ્ સલતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.
૩ હાલવું, ટંપવું. ૪ ધ્રુજવું, થરથરવું. (વલ્, સલ્)

સલ્ (૧ પ૦ સેટ્ સલતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સલ્)

સવ્ (૧ પ૦ સેટ્ સવતિ) ૧ સંયુક્ત થવું, જોડાવું. ૨ ભળી
જવું, એકમેક થવું. ૩ સંગ કરવો, જોખત કરવી. ૪ એકઠું
થવું. ૫ પૂરેપૂરું જાણવું. ૬ સારી રીતે જાણવું. (વવ્)

સસ્ (૨ પ૦ સેટ્ સસ્તિ) ૧ સૂવું, ઊંઘવું. ૨ જવું. (વસ્)

સસ્ (૧ પ૦ સેટ્ સસ્તિ) જવું. (વસ્)

સસ્ર્ (૧ ૩૦ સેદ્ સસ્ર્તિ-તે) ૧ સસ્ર્ થવુ, તૈયાર થવુ
૨ તૈયાર ઠરવુ ૩ જવુ ૪ સરકવુ, ખસવુ (પાસ્ર્)

સદ્ (૧ ૩૦ સેદ્ સદ્તિ-તે) ૧ સહન ઠરવુ, ખમવુ, વેઠવુ
૨ ક્ષમા કરવી ૩ સમર્થ હોવુ, શક્તિમાન હોવુ ૪ મજ
ખૂત હોવુ ૫ સતોષ પામવો, ખુશી થવુ ૬ તૃપ્ત થવુ,
ધરાવુ ૭-૧ ઉત્સાહી હોવુ, ઉત્સાહ ધરવો ૨ ઉદમ
કરવો, યત્ન કરવો ૩ આનંદ કરવો ૪ ખુશી થવુ પ્ર-
૧ બુલમ ઠરવો ૨ જખરદસ્તી ઠરવી, બલાતકાર ઠરવો
૩ અત્યંત સહન ઠરવુ ૪-૧ નિર્ણય કરવો ૭ ઠરાવવુ,
નક્કી ઠરવુ (પહ્)

સહ્ (૪ ૫૦ સેદ્ સહ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પહ્)

સહ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સાહ્યતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પહ્)

સાદ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સાદ્યતિ-તે) ૧ શોભવું ૨ ચળકવુ (સાદ્)

સાત્ (૧ ૫૦ સેદ્ સાતતિ) ૧ સુખી હોવુ ૨ સુખી કરવુ (સાત્)

સાત્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સાતયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સાત્)

સાધ્ (૪ ૫૦ અનિદ્ માધ્યતિ) ૧ સાધવું, સિદ્ધ ઠરવું ૨ સિદ્ધ
થવું ૩ સાધના કરવી ૪ પાર પાડવું, પૂર્ણ ઠરવું ૫ પાર
પડવુ, પૂર્ણ થવુ ૬ બનાવવુ ૭ મેળવવુ, પ્રાપ્ત કરવુ
૮ વશ કરવુ ૯ છૂટવું (પાધ્, સાધ્)

સાધ્ (૫ ૫૦ અનિદ્ સાધ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પાધ્, સાધ્)

સાધ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સાધ્યતિ-તે) જવુ (પાધ્, સાધ્)

સાન્ત્વ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સાન્ત્વયતિ-તે) ૧ દિલામો આપવો,
આશ્વાસન આપવુ ૨ શાત કરવું ૩ ઠંડું ઠરવુ ૪ સમ
બવવું, સમાધાન કરવું ૫ તૃપ્ત કરવું ૬ ખુશી કરવું,
સતુદ્ધ કરવુ (પાત્વ, સાન્ત્વ)

સામ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ સામયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સામ્)
 સામ (૧૦ હ૦ સેટ્ સામયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સામ)
 સામ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ સામ્વયતિ-તે) ૧ સંસર્ગ કરવો, સંગ
 કરવો. ૨ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૩ એકઠું કરવું. ૪ ઢગલો
 કરવો. ૫ એકઠું થવું. ૬ સંપ કરવો. (સામ્)

સાર (૧૦ હ૦ સેટ્ સારયતિ-તે) ૧ દુર્બલ કરવું. ૨ દુર્બલ
 હોવું. ૩ પ્રેરણા કરવી. ૪ દ્વંડું કરવું, નાનું કરવું. ૫ મુધા-
 રવું. ૬ ખસેડવું. ૭ પ્રખ્યાત કરવું. ૮ ઉન્નત કરવું. ૯ સિદ્ધ
 કરવું. ૧૦ શોધવું, તપાસ કરવી. ૧૧ ચોંટાડવું. નિર્-૧ કાઢી
 મૂકવું. ૨ ખડિજીત કરવું. (સાર)

સિ (૫ હ૦ અનિટ્ સિનોતિ, સિનુતે) ૧ આંધવું. ૨ ટાંગવું,
 લટકાવવું. ૩ ગૂંથવું. ૪ દ્રસાવીને કેદ કરવું. અધ્યવ-
 ૧ નિશ્ચય કરવો, નિર્ણય કરવો, ૨ ઠરાવવું, નક્કી કરવું.
 ૩ સિદ્ધ કરવું, પાર પાડવું. વિ-કારણભૂત થવું, નિમિત્ત થવું.
 વ્યવ-૧ ઉદ્યમ કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૨ ધંધો-રોજગાર
 કરવો. (પિ)

સિ (૧ હ૦ અનિટ્ સિનાતિ, સિનીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (પિ)
 સિક્ (૧ પ૦ સેટ્ સેકતિ) ૧ ભીંજવું, પલાળવું. ૨ છાંટવું,
 છાંટકોરવું. (સિક્)

સિચ્ (૬ હ૦ અનિટ્ સિચ્ચતિ-તે) ૧ ભીંજવું, પલાળવું. ૨ છાં-
 ટવું, છાંટકોરવું. ૩ રેડવું. અભિ-૧ અભિષેક કરવો, પવિત્ર
 જલાદિ વડે સ્નાનાદિ કરાવવું. ૨ છાંટકોરવું. ૩ વિલેપન કરવું.
 ૪ ચોપડવું. સ્ત-૧ ગર્વ કરવો. ૨ ઉદ્ધતાઈ કરવી. ૩ આ-
 ક્ષેપ કરવો. ૪ પાણી વગેરે ખડાર કાઢવું. ૫ ખાલી કરવું.

- ૬ છાટવું ૭ ઉપર રેડવું-સિયવું નિ-૧ ગર્ભાધાન કરવું, સગર્ભા કરવું ૨ મિશ્ર કરવું, લેણસેણ કરવું ૩ પ્રક્ષેપ કરવો, નાખવું ૪ ફેંકવું ૫ છાટવું ૬ રેડવું (પિચ) સિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેદતિ) ૧ અપમાન કરવું ૨ તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું ૩ તુચ્છ માનવું (પિદ્)
- સિધ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેધતિ) જવું, ચાલવું નિ-, પ્રતિ-(નિપેદતિ, પ્રતિપેદતિ) નિપેદ કરવો, પ્રતિપેદ કરવો, મનાઈ કરવી (પિધ્) [ક]
- સિધ્ (૧ પ૦ વેદ્ સેધતિ) ૧ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો ૨ નિયમિત કરવું ૩ વ્યવસ્થા કરવી ૪ શાસ્ત્રના વિધાન મુજબ આચરવું ૫ માગલિક કાર્ય કરવું ૬ સારું કરવું ૭ માગલિક કાર્ય હોવું ૮ સારું હોવું નિ-નિપેદ કરવો, મનાઈ કરવી પ્ર-૧ યશસ્વી થવું ૨ પ્રસિદ્ધ થવું પ્રતિ-પ્રતિપેદ કરવો, મનાઈ કરવી (પિધ્)
- સિવ્ (૪ પ૦ અનિદ્ સિધ્યતિ) ૧ નીપજવું, ઉત્પન્ન થવું ૨ યોગ વગેરેની સિદ્ધિવાળું થવું ૩ સિદ્ધ થવું, ઈર્મથી મુક્ત થવું, મુક્તિ પામવી ૪ શુદ્ધ થવું, નિર્દોષ થવું ૫ પૂર્ણ થવું ૬ પાડવું જન્-ઉચ્ચ થવું નિ-૧ નિપેદ કરવો, મનાઈ કરવી ૨ રોડવું, અટકાવવું પ્ર-૧ પ્રસિદ્ધ થવું ૨ પ્રગટ હોવું ૩ યશસ્વી થવું પરિ-, પ્રતિ-નિપેદ કરવો, પ્રતિપેદ કરવો (પિધ્) [ક]
- સિન્વ (૧ પ૦ સેદ્ સિન્વતિ) ૧ ભીંજવું, પલાળવું ૨ સેવા-ભક્તિ કરવી ૩ સારવારકરવી ૪ નોઢગી કરવી (પિન્વ) [ચ]
- સિમ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેમતિ) ૧ હણવું ૨ ઈલા કરવી ૩ હુળ દેવું ૪ શોભવું ૫ ચળવું, ચમકવું ૬ ખેલવું (પિમ્) [ઙ]

સિમ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેમતિ) ૧ હથ્થવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ હુઃખ દેવું. (પિમ્)

સિમ્મ્ (૧ પ૦ સેદ્ સિમ્મતિ) ૧ હથ્થવું. ૨ ઇન્ન કરવી. ૩ હુઃખ દેવું. ૪ શોભવું. ૫ ચળકવું, ચમકવું. ૬ ખોલવું. (પિમ્મ) [ઝ]

સિલ્ (૬ પ૦ સેદ્ સિલતિ) ૧ કણ વગેરે વીણવું. ૨ થોડું-થોડું એકઠું કરવું. ૩ ચૂંટવું, તોડવું. (ષિલ્, સિલ્)

સિવ્ (૪ પ૦ સેદ્ સીવ્યતિ) ૧ સ્ત્રીવવું. ૨ વણવું, સાળ વડે વસ્ત્ર ખનાવવું. ૩ વાવવું, રોપવું. (ષિવ્) [ઝ]

સીક્ (૧ ર૦ સેદ્ સીકતિ-તે) ૧ પલાળવું, ભીંજવવું. ૨ છાંટવું, છંટકોરવું. ૩ વરસવું, વરસાદ થવો. (સીક્) [ઋ]

સીક્ (૧ પ૦ સેદ્ સીકતિ) ૧ સહન કરવું, વેઠવું. ૨ ક્ષમા કરવી. ૩ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૪ વિચારવું. (સીક્)

સીક્ (૧૦ ર૦ સેદ્ સીકયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સીક્)

સુ (૧ પ૦ અનિદ્ સવતિ) ૧ જણવું, જન્મ આપવો, પ્રસવ કરવો. ૨ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૩ ઉત્પન્ન કરવું. ૪ સમર્થ હોવું. ૫ શૂરાતન ફેરવવું. ૬ ધણી હોવું, સ્વામી હોવું. ૭ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૮ હાંકવું. ૯ આજ્ઞા કરવી. ૧૦ અનુમતિ આપવી. ૧૧ જવું. ૧૨ બાણવું. પ્ર-૧ પ્રસવ કરવો, જન્મ આપવો. ૨ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૩ ઉત્પન્ન કરવું. (ષુ, સુ)

સુ (૨ પ૦ અનિદ્ સૌતિ) ૧ જણવું, જન્મ આપવો, પ્રસવ કરવો. ૨ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગર્ભા થવું. ૩ ઉત્પન્ન કરવું. ૪ સમર્થ હોવું. ૫ શૂરાતન ફેરવવું. ૬ ધણી હોવું, સ્વામી હોવું. ૭ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૮ હાંકવું. ૯ આજ્ઞા કરવી.

૧૦ અનુમતિ આપવી પ્ર-૧ પ્રસવ કરવો, જન્મ આપવો
 ૨ ગર્ભ ધારણ કરવો, સગલા થવું ૩ ઉત્પન્ન કરવું (પુ, સુ)
 સુ (૫ ૩૦ અનિદ્ સુનોતિ, સુનુતે) ૧ સ્નાન કરવું, નહાવું
 ૨ નવરાવવું ૩ લીંબવવું, પલાળવું ૪ રસ કાઢવો
 ૫ અઠ્ઠા કાઢવો ૬ મથન કરવું ૭ અથાણું કરવું ૮ પી
 લવું ૯ દબાવવું ૧૦ દારૂ બનાવવા માટે આથો નાખવો
 ૧૧ દારૂ બનાવવો, મદિરા બનાવવી ૧૨ ડુંખ દેવું
 ૧૩ સતાવવું, પજવવું ૧૪ ઈન્ના કરવી અમિ-૧ છાટવું,
 છટકોરવું. ૨ પલાળવું ૩ સ્નાન કરવું, નહાવું ૪ નવ
 રાવવું (પુ)

સુલ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સુલયતિ-તે, સુલાપયતિ-તે) ૧ સુખી ક
 રવું ૨ સુખી હોવું, સુખ લોગવવું (સુલ)

સુલ (૧૧ ૫૦ સેદ્ સુલયતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સુલ)

સુદ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સુદયતિ-તે) ૧ ચોડું હોવું ૨ હળવું હોવું
 ૩ ઝીછરું હોવું ૪ નાતું હોવું ૫ ઘટવું, ફાસ થવો
 ૬ અપમાન કરવું ૭ ધિક્કારવું (પુદ્, સુદ્)

સુન્દ (૧ ૫૦ સેદ્ સુન્દતિ) ૧ સુશોભિત હોવું ૨ ચળકવું,
 ચમકવું. ૩ હણવું ૪ ઈન્ના કરવી ૫ ડુંખ દેવું (સુન્દ) [૩]

સુમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ સોમતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પુમ્, સુમ્)

સુમ્ (૬ ૫૦ સેદ્ સુમતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પુમ્, સુમ્)

સુમ્મ્ (૧ ૫૦ સેદ્ સુમ્મતિ) ૧ સુદો હોવું ૨ સુશોભિત હોવું
 ૩ ચળકવું, ચમકવું ૪ બોલવું, કહેવું ૫ હણવું ૬ ઈન્ના
 કરવી ૭ ડુંખ દેવું (પુમ્મ્, સુમ્મ્)

સુર (૬ ૫૦ સેદ્ સુરતિ) ૧ અફુલત મામધ્યંશાલી હોવું

- ૨ ધણી હોવું, સ્વામી હોવું. ૩ શૂરાતન ફેરવવું. ૪ મુંદર હોવું. ૫ મુશોલિત હોવું. ૬ ચળકવું, ચમકવું. (પુર, સુર)
 સુહ (૪ પ૦ સેટ્ સુહતિ) ૧ સહન કરવું, ખમવું, વેઠવું.
 ૨ ક્ષમા કરવી. ૩ સમર્થ હોવું, શક્તિમાન હોવું. ૪ સંતોષ પામવો, ખુશી થવું. ૫ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. (પુહ)
 સૂ (૨ આ૦ વેટ્ સૂતે) ૧ જળવું, જન્મ આપવો, પ્રસવ કરવો.
 ૨ ઉત્પન્ન કરવું. (પૂ)
 સૂ (૪ આ૦ વેટ્ સૂયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (પૂ) [ઓ]
 સૂ (૬ પ૦ સેટ્ સુવતિ) ૧ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૨ મોકલવું.
 ૩ હાંકવું, ચલાવવું. ૪ હડસેલવું. ૫ ફેંકવું. ૬ ઉછાળવું.
 ૭ નિવારણ કરવું, મનાઈ કરવી. ૮ રોકવું, અટકાવવું.
 ૯ સૂવું. (પૂ)
 સૂચ (૧૦ હ૦ સેટ્ સૂચયતિ-તે) ૧ સૂચવવું, સૂચના કરવી.
 ૨ બતાવવું, દેખાડવું. ૩ ચાહી ખાવી, એકની વાત અથવા હકીકત બીજાને કહી દેવી. (સૂચ)
 સૂત્ર (૧૦ હ૦ સેટ્ સૂત્રયતિ-તે) ૧ રચવું, રચના કરવી. ૨ બનાવવું. ૩ ગૂંથવું. ૪ વીંટવું. ૫ સૂતરથી લપેટવું. (સૂત્ર)
 સૂદ્ (૧ આ૦ સેટ્ સૂદ્તે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ખરવું. ૩ વંચન આપવું. ૪ પ્રતિજ્ઞા કરવી. ૫ નિવારવું, મનાઈ કરવી.
 ૬ રાખવું, મૂકવું. ૭ અનામત રાખવું. ૮ શુદ્ધ કરવું, સ્વચ્છ કરવું. ૯ પવિત્ર કરવું. ૧૦ દૂર કરવું. ૧૧ હુઝા દેવું. ૧૨ જળખી કરવું. ૧૩ મારી નાખવાનો પ્રયાસ કરવો. ૧૪ મારી નાખવું. (પૂદ્)
 સૂદ્ (૧૦ હ૦ સેટ્ સૂદ્વતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (પૂદ્)

- મૂર (૪ આ૦ સેટ્ સૂર્યતે) ૧ થલાવણુ, અટલાવણુ ૨ સ્થિર
ઠરણુ ૩ મદ બુદ્ધિવાળુ હોણુ ૪ હ બ દેણુ (પૂર)
- સૂર્ક્ષ (૧ ઇ૦ સેટ્ સૂર્ક્ષતિ-તે) ૧ અપમાન ઠરણુ ૨ ધિક્કા
રણુ ૩ આદર-સત્કાર ઠરવો (પૂર્ક્ષ, સૂર્ક્ષ)
- સૂદ્ય (૧ પ૦ સેટ્ સૂદ્યતિ) ૧ ઈર્ષ્યા ઠરવી, અદેખાઈ ઠરવી,
ખીજાનો અભ્યુદય સહન ન કરવો ૨ ખીજાનો અપરાધ
સહન ન ઠરવો ૩ અપમાન ઠરવું ૪ તિરસ્કારણુ (સૂદ્ય)
- સૂપ (૧ પ૦ સેટ્ સૂપતિ) ૧ જણુ, જન્મ આપવો, પ્રસવ
ઠરવો ૨ ઉત્પન્ન ઠરણુ ૩ ગ્રેરણુ, ગ્રેરણા કરવી ૪ આશા
કરવી ૫ અનુભતિ આપવી (પૂપ, સૂપ)
- સ્ટ (૧ પ૦ અનિદ્ સરતિ) ૧ સરકણુ, ખસણુ ૨ જણુ ૩ અવ
લગન કરણુ, આશ્રય લેવો ૪ અનુસરણુ ઠરણુ ૫ પ્રવાહ
ફે વહેણુ ૬ પવનનુ વાણુ અનુ-૧ અનુસરણુ, અનુસરણુ
ઠરવું ૨ અનુકરણુ કરણુ ૩ પાછળ-પાછળ જવું ૪ પછીથી
જણુ અપ-૧ પાછુ ફેરણુ ૨ ચાલ્યા જવું ૩ ખમી જણુ
૪ પાસે જણુ ૫ નિવૃત્ત થવું, અટકણુ અભિ-૧ પ્રિય
પાસે જણુ ૨ સંકેત સ્થાને જવું ૩ સાથે ગમન ઠરણુ,
સાથે જણુ ૪ સામુ જણુ ૫ હુંમલો ઠરવો ૬ ચકાઈ
ઠરવી ૭ પેસણુ, પ્રવેશ કરવો ૮ ચારે તરફ ફેલાવું
અવ-૧ તીર્થ કરાદિ મહાપુરુષનુ પધારણુ ૨ આશ્રય લેવો,
અવલગન કરણુ ૩ નીચે પડણુ અનુ-૧ ખસણુ ૨ હટી
જવું ૩ ફર થણુ ૪ ત્યાગ કરવો, છોડી દેણુ ૫ બહિષ્કૃત
ઠરવું અપ-૧ પાસે જવું ૨ મુલાકાત લેવી, મળવું નિર્-
૧ બહાર નીકળવું ૨ બહાર જવું ૩ ચાલ્યા જણુ

૪ નીકળવું, ખહાર આવવું. ૫ પ્રવાહરૂપે વહેવું. પરિ-
 ૧ ચારે તરફ ફરવું. ૨ ચારે તરફ વહેવું. ૩ વ્યાપવું.
 પ્ર-૧ પ્રસરવું, ફેલાવું, વ્યાપવું. ૨ પ્રવાહરૂપે વહેવું. ૩ સામું
 થવું. ૪ આગળ જવું. પ્રતિ-૧ પાછું જવું. ૨ સામું થવું.
 ૩ હુંમલો કરવો. વિ-૧ ધસવું, ભેશથી આગળ જવું.
 ૨ અલગ-અલગ જવું. ૩ ખસવું. ૪ નીચે પડવું. ૫ ફેલાવું,
 વિસ્તરવું. સમ્-૧ અટન કરવું, ભટકવું. ૨ સાથે જવું.
 ૩ ઉત્પન્ન થવું. ૪ જન્મવું. સમપ-૧ હટી જવું. ૨ પલાયન
 કરવું, નાચી જવું. સમવ-૧ તીર્થંકરાદિ મહાપુરુષનું પધાર-
 વું. ૨ આશ્રય લેવો, અવલંબન કરવું. ૩ નીચે પડવું. (સ્ત્ર)

સ્ત્ર (૧ પ૦ અનિદ્ ધાવતિ) ૧ દોડવું. ૨ ઉતાવળું ચાલવું. (સ્ત્ર)

સ્ત્ર (૩ પ૦ અનિદ્ સસર્તિ) ૧ સરકવું, ખસવું. ૨ જવું. (સ્ત્ર)

સ્ત્ર (૧૦ રૂ૦ સેદ્ સારયતિ-તે) ૧ ઢાંકવું, આચ્છાદન કરવું.

૨ જવું, ગમન કરવું. ૩ સરકાવવું, ખસેડવું. ૪ અન્વેષણ
 કરવું, શોધવું. ૫ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૬ સુધારવું, સંસ્કારિ-
 ત કરવું. ૭ દુરસ્ત કરવું. ૮ ઉત્કૃષ્ટ બનાવવું, ઉન્નત કરવું.
 ૯ પ્રખ્યાત કરવું. ૧૦ પ્રસિદ્ધ કરવું. ૧૧ સિદ્ધ કરવું.
 ૧૨ સ્થિત થવું, સ્થિતિ કરવી. (સ્ત્ર)

સૃજ્ (૪ આ૦ અનિદ્ સૃજ્યતે) ૧ સરજવું, પેદા કરવું, ઉત્પન્ન
 કરવું. ૨ વર્જવું, ત્યાગ કરવો. અતિ-દેવું, આપવું. રૂત્ત-
 વર્જવું, છોડી દેવું. રૂપ-૧ ઉપદ્રવ કરવો. ૨ આશ્રય લેવો.
 નિ-૧ ખહાર કાઢવું. ૨ વર્જવું, છોડી દેવું. ૩ દેવું, આપવું.
 ૪ કરવું. વિ-૧ વિદાય કરવું, મોકલી દેવું. ૨ વર્જવું,
 છોડી દેવું. વ્યુત્-૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ ફેંકવું.

સમ્-૧ સચુક્ત ઠરવું, જોડવું ૨ સચુક્ત થવું ૩ મેળાપ કરવો, સમાગમ કરવો ૪ મેળાપ થવો (સજ્)

સજ્ (૬ પ૦ અનિદ્ સજ્જતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સજ્)

સપ્ (૧ પ૦ અનિદ્ સપતિ) ૧ સરકવું, ખસવું ૨ પેટે ચાલવું ૩ હાલવું, ઠપવું ૪ જવું અપ-૧ હટી જવું ૨ ચાલ્યા જવું ૩ ચલિત થવું ૪ ખસવું અવ-૧ પાછું હટવું ૨ ઊતરવું ૩ નિવૃત્ત થવું વત્-૧ ઊંચે ચડવું ૨ આગળ જવું ૩ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું ૪ ઉત્તરવું ઠરવું વપ-૧ સમીપ જવું ૨ ચાલ્યા જવું ૩ સહન ઠરવું, વેઠવું ૪ અનુભવવું, ભોગવવું પરિ-૧ આમ-તેમ ફરવું ૨ ફેલાવું પ્ર-૧ પ્રભરવું, ફેલાવું ૨ નીકળવું વિ-૧ આમ-તેમ દોડવું ૨ ફરવું કરવી, લશ્કરી ઢળે ચાલવું ૩ રવાના થવું ૪ ધસવું, જોશથી આગળ જવું ૫ છૂટા થવું ૬ ફેલાવું ૭ પ્રવાહરૂપે વહેવું સમ્-૧ ફેલાવું ૨ સરકવું, ખસવું ૩ પ્રવાહરૂપે વહેવું (સપ્) [લ]

સમ્ (૧ પ૦ સેદ્ સમંતિ) ૧ હણવું ૨ ધંભા કરવી ૩ ઢૂળ દેવું (પૃમ્, સમ્) [ક]

સમ્ (૧ પ૦ સેદ્ સમ્મતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પૃમ્, સમ્) [ક]

સૃ (૧ પ૦ સેદ્ સૃણાતિ) ૧ હણવું ૨ ઢૂળ દેવું (સૃ)

સેફ (૧ આ૦ સેદ્ સેકતે) ૧ જવું ૨ સરકવું, ખસવું (પેફ, સેફ) [ફ]

સેલ્ (૧ પ૦ સેદ્ સેલતિ) જવું (પેલ્, સેલ્) [ફ]

સેર્ (૧ આ૦ સેદ્ સેવતે) ૧ મેવા કરવી, શક્તિ કરવી ૨ પૂગવું, પૂજા કરવી ૩ આરાધવું, આગધના કરવી ૪ આ

વાર કરવી, માવજત કરવી. ૫ નોકરી કરવી. ૬ સંભાળવું.
સંભાળ લેવી. ૭ સંભોગ કરવો. ૮ વાપરવું, ઉપયોગમાં
લેવું. ૯ વસવું, રહેવું. ૧૦ આશ્રય લેવો, અવલંબન કરવું.
૧૧ આચરવું. ૧૨ અનુસરવું, અનુસરણ કરવું. ૧૩ વિશ્વાસ
કરવો. આ-૧ આચરવું. ૨ સંભાળવું, સંભાળ લેવી. ૩ સેવા
કરવી. નિ-૧ આદર-સત્કાર કરવો. ૨ આશ્રય લેવો. ૩ સેવા
કરવી. પ્રતિ-૧ પ્રતિષિદ્ધ વસ્તુને સેવવી. ૨ સહન કરવું.
૩ સેવા કરવી. (પેવ્, સેવ્) [ક્ર]

સૈ (૧ પ૦ અનિદ્ સાયતિ) ૧ ઘસાવું, હ્રાસ થવો, કમ થવું.
૨ નષ્ટ થવું, નાશ થવો. (પૈ, સૈ)

સો (૪ પ૦ અનિદ્ સ્યતિ) ૧ નાશ કરવો. ૨ નાશ થવો.
૩ પૂર્ણ કરવું, અંત આણવો. ૪ પૂર્ણ થવું. અધ્યવ-૧ ચિં-
તન કરવું; વિચાર કરવો. ૨ નિર્ણય કરવો. ૩ ઉત્સાહિત
થવું, ઉત્સાહ ધરવો. અન્વવ-બાણવું. અવ-૧ અવસાન થવું,
મૃત્યુ થવું. ૨ વિનાશ થવો. ૩ પૂર્ણ થવું, સમાપ્ત થવું.
૪ નિશ્ચય કરવો. વ્યવ-૧ વ્યવસાય કરવો, ધંધો-રોજગાર
કરવો. ૨ ઉદ્યમ કરવો, કોશિશ કરવી. ૩ નિર્ણય કરવો. (ષો)

સોન્ (૧ પ૦ સેદ્ સોનતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.
૩ રંગિત હોવું, રંગવાળું હોવું. (ષોન્) [ક્ર]

સ્કદ્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્કદતે) ૧ ફૂદવું. ૨ ઊંચે જવું. ૩ ઊડવું.
૪ જવું, ગમન કરવું. ૫ ઊંચકવું, ઉપાડવું. ૬ ચડાવવું.
૭ ઉદ્ધાર કરવો. ૮ ઝરવું, ટપકવું. ૯ પ્રવાહરૂપે વહેવું.
૧૦ વહાવવું. ૧૧ રેડવું. ૧૨ ડુબાડવું. (સ્કદ્)

સ્કન્દ્ (૧ આ૦ અનિદ્ સ્કન્દતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્કન્દ્)

સ્કન્દ (૧ ૫૦ અનિદ્ સ્કન્દતિ) ૧ ફૂંદણુ ૨ ઊંચે જણું
૩ ઊડણું ૪ જણું, ગમન કરણુ ૫ ઊંચકણુ, ઉપાડણુ
૬ ચડાવણું ૭ ઉદ્ધાર કરવો ૮ ઝરણું, ટપકણુ ૯ પ્રવાહરૂપે
વહેણુ ૧૦ વહાવણુ ૧૧ રેડણું ૧૨ ડુખાડણુ ૧૩ સુકાણું,
સુઘર્ષ જણુ ૧૪ સૂકવણુ ૧૫ નાગ થવો ૧૬ નાશ કરવો
અવ-૧ હુમલો કરવો, ધસારો કરવો ૨ ઘેરો ઘાલવો
આ-૧ હુમલો કરવો ૨ ઘેરો ઘાલવો ૩ આસપાસ ફૂંદણુ
પરિ-૧ ઓળંગણું ૨ આસપાસ ફૂંદણુ પ્ર-૧ ચિત્તન કરણું,
વિચારણુ ૩ ધસણું, નેશથી આગળ જણુ ૩ હુમલો કરવો
૪ દોડતા પડી જણુ (સ્કન્દ) [ઋ]

સ્કન્દ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્કન્દયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ
૨ એકઠું કરણું (સ્કન્દ)

સ્કન્ધ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્કન્ધયતિ-તે, સ્કન્ધાપયતિ-તે) ૧ એકઠું
કરણું ૨ ઢગલો કરવો (સ્કન્ધ)

સ્કમ્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્કમ્મતે) ૧ થભણુ, અટકી જણુ ૨ થભા
વણુ, અટકાવણું ૩ બધ કરણું ૪ રુધણું, રોડી રાખણું
૫ બ્યઝ થણું ૬ મૂળાં હોણું ૭ ગાડું હોણું ૮ ઉત્પન્ન
થણું ૯ ઉત્પન્ન કરણું (સ્કમ્મ) [ચ]

સ્કમ્ (૫ ૫૦ સેદ્ સ્કમ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્કમ્મ) [ઙ]

સ્કમ્ (૧ ૫૦ સેદ્ સ્કમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્કમ્મ) [ઙ]

સ્કુ (૫ ૩૦ અનિદ્ સ્કુનોતિ, સ્કુનુતે) ૧ ફૂંદણું ૨ ઉડણું
૩ ઊડણું ૪ ઊંચે જણું ૫ ઊંચકણું, ઉપાડણું ૬ ચડાવણું
૭ બહાર દાઢણું ૮ ઉદ્ધાર કરવો, આગી રિયતિ કરવી
૯ દાઢણું ૧૦ લીંચવણુ, પડાણુ (સ્કુ)

સ્કુ (૧ ર૦ અનિટ્ સ્કુનાતિ, સ્કુનીતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્કુ)
 સ્કુન્દ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્કુન્દતે) ૧ ફેદવું. ૨ ઊછળવું. ૩ ઠેકતાં-
 ઠેકતાં ચાલવું. ૪ ઊડવું. ૫ ઊંચે જવું. ૬ ઊંચકવું, ઉપા-
 ડવું. ૭ ચડાવવું. ૮ ખડાર કાઢવું. ૯ ઉદ્ધાર કરવો, સારી
 સ્થિતિ કરવી. ૧૦ ઢાંકવું. ૧૧ પલાળવું. ૧૨ હુંમલો કરવો.
 ૧૩ ચડાઈ કરવી. ૧૪ ચુદ્ધ કરવું. (સ્કુન્દ) [ચ]

સ્કુમ્ (૫ પ૦ સેટ્ સ્કુમ્નોતિ) ૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ બંધ
 કરવું. ૩ થંભવું, અટકી જવું. ૪ થંભાવવું. ૫ રુંધવું,
 રોકી રાખવું. ૬ ઢાંકવું. ૭ ધારણ કરવું, પાસે રાખવું.
 ૮ વિસ્તારવું, ફેલાવવું. (સ્કુમ્) [ઝ]

સ્કુમ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્કુમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્કુમ્) [ઝ]
 સ્વદ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્વદતે) ૧ ફાડવું. ૨ કાપવું. ૩ તોડવું.
 ૪ ઢીલું હોવું. ૫ ઢીલું કરવું, નરમ કરવું. ૬ થકવું.
 ૭ હટાવવું. ૮ નસાડવું. ૯ છોતવું, પરાજય કરવો. ૧૦ દુઃખ
 દેવું. ૧૧ જખમી કરવું. ૧૨ મારી નાખવું. ૧૩ મજબૂત
 હોવું. ૧૪ મજબૂત કરવું. ૧૫ સ્થિર હોવું. ૧૬ સ્થિર
 કરવું. ૧૭ ખાવું, ભક્ષણ કરવું. (સ્વદ) [ષ]

સ્વદ્ (૪ આ૦ સેટ્ સ્વદતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્વદ્)
 સ્વલ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વલતિ) ૧ સખલિત થવું, ઠોકર લાગવી.
 ૨ ખસી જવું, ખસવું. ૩ હટી જવું. ૪ પડી જવું.
 ૫ ખરવું. ૬ ટપકવું. ૭ ખોલતાં અચકાવું. ૮ અટકવું,
 રોકાવું. ૯ અટકાવવું, રોકવું. ૧૦ ભૂલવું, ભૂલ કરવી.
 ૧૧ એકઠું થવું. ૧૨ એકઠું કરવું. (સ્વલ)
 સ્વુત્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વોતતિ) ૧ અરવું, ટપકવું. ૨ ગળવું.

૩ ખરવુ ૪ ભીંજવુ ૫ ભીંજવવુ, પલાળવુ ૬ છાટવુ,
છટકોરવુ (સ્ચુત્) [ઋ]

સ્ચુત્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્ચોતતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્ચુત્) [ઋ]

સ્તફ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તકતિ) ૧ રોડવુ, અટકાવવુ ૨ નડવુ,

અડચણ કરવી ૩ પાછુ ઠેલવુ ૪ અથડાવવુ ૫ અથ-

ડાવુ ૬ ધબકા કરવી ૭ ડુંખા દેવુ (# ટફ, સ્તફ)

સ્તક (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્તકયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્તક)

સ્તગ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તગતિ) ૧ ઢાકવુ, આચ્છાદન કરવુ ૨ પાથ

રવુ ૩ રોકવુ, અટકાવવુ ૪ બંધ કરવુ ૫ મઢવુ

૬ ગૂથવુ (ટગ્, સ્તગ્) [ઐ]

સ્તગ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્તગયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્તગ)

સ્તન્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તનતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો

૨ મેઘનુ ગાજવુ ૩ મેઘ પેઠે ગર્જના કરવી ૪ ખૂમ

પાડવી, રાડ પાડવી ૫ જ્વેરથી નિસાસો નાખવો ૬ વિલાપ

કરવો ૭ રડવુ ૮ આક્રોશ કરવો (ટન્, સ્તન્)

સ્તન (૧ પ૦ સેદ્ સ્તનતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્તન)

સ્તન (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્તનયતિ-તે) ૧ મેઘનુ ગાજવુ, મેઘનો

ગડગડાટ થવો ૨ મેઘ પેઠે ગર્જના કરવી (સ્તન),

સ્તમ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તમતિ) ૧ વ્યાકુલ થવુ, ગભરાઈ જવુ

૨ વ્યાકુલ કરવુ ૩ ભ્રમિત થવુ ૪ ગાડું હોવુ ૫ હિમ્મત

રાખવી, ન ગભરાવુ, ધૈર્ય ધરવુ ૬ વિવેકી હોવુ (ટમ્)

સ્તમ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તમતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (ટમ)

* મૂલ્-અ ષ્ પછી આવેલા તત્વર્ગનો ટર્ગ થાય છે જેમકે—

ષ્+તફ્=ટફ, ષ્+થા=થા, ષ્+ના=ણા ઇત્યાદિ

સ્તમ (૧૦ ડ૦ સેટ્ સ્તમયતિ-તે) ૧ બ્રમિત કરવું. ૨ વ્યથ કરવું. ૩ સતાવવું, ઉપદ્રવ કરવો. (ષ્ટમ)

સ્તમ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્તમ્મતે) ૧ થોભાવું, થંભવું, થંભી જવું. ૨ નિશ્ચેષ્ટ થવું. ૩ વળે નહિ એવું હોવું. ૪ અચલ હોવું, સ્થિર હોવું. ૫ ચક્રિત થવું, વિસ્મિત થવું. ૬ અટકી જવું. ૭ જડબુદ્ધિ હોવું, મૂર્ખા હોવું. ૮ અછડ હોવું, ગર્વિષ્ટ હોવું. ૯ થંભાવવું, અટકાવવું. ૧૦ રુંધવું, રોકી રાખવું. ૧૧ બંધ કરવું. ૧૨ ઢાંકવું. ૧૩ આધાર આપવો, સહારો દેવો. અવ-અવલંબન લેવું, આશરો લેવો. ઉત્-(ઉત્તમ્મતે) ૧ ઊંચકવું, ઉપાડવું. ૨ અવલંબન દેવું, સહારો દેવો. ૩ રોકવું, અટકાવવું. (ષ્ટમ્) [૩]

સ્તમ્ (૫ પ૦ સેટ્ સ્તમ્નોતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્તમ્) [૩]

સ્તમ્ (૯ પ૦ સેટ્ સ્તમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્તમ્) [૩]

સ્તિષ્ (૫ આ૦ સેટ્ સ્તિષ્નુતે) ૧ હુમલો કરવો. ૨ સામે થવું, સામનો કરવો. ૩ ઘેરી લેવું. ૪ યુદ્ધ કરવું. ૫ દોડવું. (ષ્ટિષ્)

સ્તિપ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્તેપતે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ખરવું.

૩ ભીંજવવું, પલાળવું. ૪ છાંટવું, છંટકોરવું. (ષ્ટિપ્) [ઋ]

સ્તિમ્ (૪ પ૦ સેટ્ સ્તિમ્યતિ) ભીનું થવું, પલાળવું. (ષ્ટિમ્)

સ્તીમ્ (૪ પ૦ સેટ્ સ્તીમ્યતિ) ભીનું થવું, પલાળવું. (ષ્ટીમ્)

સ્તુ (૨ ડ૦ અનિટ્ સ્તૌતિ, સ્તવીતિ । સ્તુતે, સ્તુવીતે) ૧ સ્તુતિ

કરવી, સ્તવના કરવી. ૨ ભજન કરવું. ૩ પ્રશંસા કરવી,

વખાણવું. ૪ પૂજવું, પૂજા કરવી. પ્ર-૧ આરંભવું, આરંભ

કરવો. ૨ પ્રશંસા કરવી. સમ્-૧ પરિચય કરવો, ૨ પ્રશંસા

કરવી. (ઙ્ઙ)

સ્તુ (૧ આં સેદ્ સ્તોચતે) ૧ પ્રસન્ન થવું ૨ તૃપ્ત થવું,
ધરાવું ૩ તેજસ્વી હોવું ૪ ચળકવું, ચમકવું (જ્ઞુચ્)

સ્તુ (૧૦ સં સેદ્ સ્તોપયતિ-તે) ૧ ઊંચો ઢગલો કરવો
૨ ઊંચું કરવું ૩ વધારવું વૃદ્ધિ કરવી ૪ વધવું, વૃદ્ધિ-
ગત થવું (જ્ઞુપ્, સ્તુપ્)

સ્તુ (૧ આં સેદ્ સ્તોમતે) ૧ થોભાવું, થભવું, થભી જવું
૨ નિશ્ચેષ્ટ થવું ૩ વળે નહિ એવું હોવું ૪ અચલ હોવું,
સ્થિર હોવું ૫ અકિત થવું, વિસ્મિત થવું ૬ અટકી જવું
૭ જડબુદ્ધિ હોવું, મૂર્ખ હોવું ૮ આક્રંક હોવું, ગર્વિષ્ઠ
હોવું ૯ થભાવવું, અટકાવવું ૧૦ રુધવું, રોકી રાખવું
૧૧ બધ કરવું ૧૨ ઢાકવું ૧૩ આધાર આપવો, સહારો
દેવો (જ્ઞુમ્) [ક]

સ્તુમ્ (૫ પં સેદ્ સ્તુમ્નોતિ) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ બહાર
ઠાઢવું, બહાર ખેંચવું (સ્તુમ્) [ક]

સ્તુમ્ (૯ પં સેદ્ સ્તુમ્નાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્તુમ્) [ક]

સ્તૂપ્ (૪ પં સેદ્ સ્તૂપ્યતિ) ૧ ઊંચો ઢગલો કરવો ૨ ઊંચું
કરવું ૩ વધારવું, વૃદ્ધિ કરવી ૪ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું
(જ્ઞુપ્, સ્તૂપ્)

સ્તૂપ્ (૧૦ સં સેદ્ સ્તૂપયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (જ્ઞુપ્, સ્તૂપ્)

સ્ત (૫ સં સ્તનિદ્ સ્તજ્ઞોતિ, સ્તજ્ઞુતે) ૧ આચ્છાદન કરવું,
ઢાકવું ૨ ણિછાવવું, પાથરવું ૩ વચ્ચ વળેરે પહેરાવવું
૪ ફેલાવું, વિસ્તૃત થવું ૫ ફેલાવવું અવ-૧ ફેલાવું, પ્રસ-
રવું ૨ ફેલાવવું, વિસ્તૃત કરવું ૩ વ્યાપવું ૪ આચ્છાદન
કરવું, ઢાકવું ૫ ણિછાવવું ૬ આક્રમણ કરવું ૭ પરાભવ

કરવો. આ-૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું. ૨ પાથરવું. ૩ પથારી કરવી. ૪ વ્યાપવું. ૫ ફેલાવવું. વિ-૧ વિસ્તાર કરવો, ફેલાવવું. ૨ વિસ્તૃત થવું, ફેલાવું. ૩ વધવું; વૃદ્ધિગત થવું. સમ્-૧ ણિછાવવું, પથારી કરવી. ૨ નિસ્તાર પામવો, પાર જવું. ૩ નિર્વાહ કરવો. ૪ સમર્થ થવું. ૫ તૃપ્ત થવું, ધરાઈ જવું. (સ્તુ)

સ્તુ (૫ પ૦ અનિદ્ સ્તુણોતિ) ૧ આહવું, ઇચ્છવું. ૨ પ્રીતિ કરવી. ૩ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. (સ્તુ)

સ્તૃહ્ (૧ પ૦ વેદ્ સ્તૃહતિ) ૧ મારી નાખવું. ૨ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૩ ઉદમ કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૪ મહેનત કરવી, પરિશ્રમ કરવો. (ષ્ટૃહ્, સ્તૃહ્)

સ્તૃહ્ (૬ પ૦ વેદ્ સ્તૃહતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (ષ્ટૃહ્, સ્તૃહ્)

સ્તૃક્ષ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્તૃક્ષતિ) જવું. (ષ્ટૃક્ષ્, સ્તૃક્ષ્)

સ્તૃપ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્તૃપયતિ-તે) ૧ ઢગલો કરવો. ૨ એકઠું કરવું. (સ્તૃપ્)

સ્તૃહ્ (૬ પ૦ વેદ્ સ્તૃહતિ) ૧ મારી નાખવું. ૨ પીડવું, દુઃખ દેવું. ૩ ઉદમ કરવો, પ્રયાસ કરવો. ૪ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી. (ષ્ટૃહ્, સ્તૃહ્)

સ્તૃ (૯ ૩૦ સેદ્ સ્તૃણાતિ, સ્તૃણીતે) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું. ૨ ણિછાવવું, પાથરવું. ૩ ઓઢાડવું. ૪ વસ્ત્ર વગેરે પહેરાવવું. ૫ ફેલાવવું, વિસ્તૃત કરવું. (સ્તૃ)

સ્તૃહ્ (૬ પ૦ વેદ્ સ્તૃહતિ) ૧ હણવું. ૨ દુઃખ દેવું. (સ્તૃહ્)

સ્તેન (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્તેનયતિ-તે) ૧ ચોરવું. ૨ લૂંટવું. (સ્તેન)

સ્તેપ્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્તેપતે) ૧ ઝરવું, ટપકવું. ૨ ખરવું. ૩ ભીંભવું. ૪ ભીંજવું, પલાળવું. ૫ છંટકોરવું. (ષ્ટેપ્) [ક્રઃ]

સ્તેષ્ (૧૦ વ૦ સેદ્ સ્તેષયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ ૨ ફે કવું
૩ ઉછાળવું (ષ્ટેષ્) [ઋ]

સ્તૈ (૧ વ૦ અનિદ્ સ્તાયતિ) ૧ વીંટણુ, લપેટણુ. ૨ ઘેરણુ, ઘેરી
લેણુ ૩ રુધણુ, રોકી રાખવું (ષ્ટૈ)

સ્તોમ (૧૦ વ૦ સેદ્ સ્તોમયતિ-તે) ૧ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના
કરવી ૨ પ્રશંસા કરવી, વખાણવું ૩ ખુશામત કરવી
૪ બડાઇ મારવી, શેખી કરવી (સ્તોમ)

સ્ત્યૈ (૧ વ૦ અનિદ્ સ્ત્યાયતિ) ૧ એકહું કરવું ૨ ગૂથવું
૩ એકહું થવું ૪ ટોળું મળવું ૫ પથરાવું, ફેલાવું ૬ શબ્દ
કરવો, અવાજ કરવો સમ્-૧ ઘટ્ટ હોવું, ઘાટું હોવું, ઘાડું
હોવું ૨ ગાઠ હોવું ૩ અવાજ કરવો (સ્ત્યૈ)

સ્યગ્ (૧ વ૦ સેદ્ સ્યગતિ) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંચું
૨ પાથરવું ૩ રોકવું, અટકાવણુ ૪ બંધ કરવું ૫ મઠણુ
(ષ્ટગ્, સ્યગ્) [ઘ]

સ્યગ (૧૦ વ૦ સેદ્ સ્યગયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્યગ)

સ્યલ્ (૧ વ૦ સેદ્ સ્યલતિ) ૧ સ્થિતિ કરવી, રહેવું ૨ થભી
જવું, અટકવું ૩ સ્થિર હોવું ૪ ઊભા રહેવું (ષ્ટલ્, સ્યલ્)

સ્યસ્ (૪ વ૦ સેદ્ સ્યસ્યતિ) ૧ રહેવું, વસવું ૨ દૂર કરવું
૩ ખડન કરવું (ષ્ટસ્)

સ્યા (૧ વ૦ અનિદ્ તિષ્ઠતિ) ૧ ઊભા રહેવું ૨ સ્થિર થવું,
નિષ્ક્રિય થવું ૩ બેસવું ૪ વાટ જોવી, રાહ જોવી
૫ વિદ્યમાન હોવું ૬ વસવું, રહેવું ૭ પામે હોવું ૮ સ-
હાય કરવી ૯ આધાર લેવો, અવલંબન કરવું ૧૦ વશ
થવું ૧૧ ચવાવી લેવું સ્યા-(ગાઁ તિષ્ઠતે) ૧ વિવાદના

ફેંસલા માટે ન્યાય કરનારની નિમણૂક કરવી, ન્યાયાધીશ તરીકે સ્વીકારવું. ૨ ખીજને પોતાનો અભિપ્રાય જણાવવો. ૩ વિનતિ કરવી. અતિ-૧ ચડી જવું, વધી જવું. ૨ ઉદ્ધ-ધન કરવું, આજ્ઞાભંગ કરવો. ૩ વસવું, રહેવું. અધિ-૧ ઉપર ચડવું. ૨ ઉપર ખેસવું. ૩ ઊભા રહેવું. ૪ આક્રમણ કરવું. ૫ ચડિયાતું થવું. ૬ જીતવું. ૭ અધિકારી હોવું. ૮ આજ્ઞા કરવી, હુકમ ચલાવવો. ૯ વશ કરવું. ૧૦ વશ થવું, આજ્ઞા માનવી. ૧૧ આશ્રય લેવો. ૧૨ વસવું, રહેવું. ૧૩ કરવું. અનુ-૧ શાસ્ત્રના ફરમાન મુજબ આચરણ કરવું. ૨ આજ્ઞાનુસાર વર્તવું, હુકમનો અમલ કરવો. ૩ કરવું. ૪ પાછળ ઊભા રહેવું. ૫ પછવાડે ખેસવું. ૬ કામમાં લેવું, ઉપયોગમાં લેવું. ૭ અનુકરણ કરવું, નકલ કરવી. ૮ અનુસરવું. અભ્યુત્-આદર-સતકાર કરવા માટે ઊભા થવું. અવ-(આં અવતિષ્ઠતે) ૧ સ્થિર થવું. ૨ ઊભા રહેવું. ૩ ઉપસ્થિત થવું, હાજર હોવું. ૪ વસવું, રહેવું. ૫ નિશ્ચય કરવો. ૬ ખેંચી લેવું. ૭ સેવા-ભક્તિ કરવી. આ-૧ ઉપર ખેસવું. ૨ વસવું, રહેવું. ૩ આશ્રય લેવો. ૪ કરવું. ૫ જોવું. ૬ ધારણ કરવું. ૭ પ્રયત્ન કરવો. ૮ વર્તન કરવું, આચરવું. ૯ યોજના કરવી. ૧૦ નિયમિત કરવું. આ-(આત્મં આતિષ્ઠતે) માનવું, સ્વીકારવું. ઋત્-૧ ઊઠવું, ઊભું થવું. ૨ ઉત્પન્ન થવું. ૩ ઉદિત થવું, ઉદય થવો. ઋત્-(આં ઋત્તિષ્ઠતે) ૧ પ્રયત્ન કરવો. ૨ મેળવવા માટે તપાસ કરવી. ૩ ઉદ્યમી થવું, પ્રયાસ કરવો. ૪ તૈયારી કરવી. ૫ ઉશ્કેરાવું. ઋપ-૧ પાસે ઊભા રહેવું. ૨ ઉપસ્થિત

થયું, હાજર થયું ૩ આવી પહોંચયું ૪ ઝમ્મયું ૫ મેળ
વવાની લાલસા રાખવી ચપ-(આં ચપતિષ્ઠતે) ૧ દેવની
પૂજા કરવી ૨ દેવને પ્રસન્ન કરવા. ૩ સ્તુતિ કરવી, સ્ત
વના કરવી ૪ ભજન કરવું ૫ પ્રથસા કરવી, વખાણુ
૬ મિત્રપણે આદર-સત્કાર કરવો ૭ મેળવવાની લાલસા
રાખવી ૮ સચુક્ત થયું, નોડાયું ૯ આલિંગન કરવું, ભે
ટવું નિ-૧ રાખવું, મૂકવું, સ્થાપન કરવું ૨ સ્થિર થયું,
સ્થિર રહેવું ૩ પૂર્ણ થયું, સમાપ્ત થયું ૪ નષ્ટ થયું પરિ-
રહેવું, સ્થિત હોવું પરિવિ-(આં પરિવિતિષ્ઠતે) ૧ ઉત્પન્ન
થયું ૨ રહેવું, સ્થિત હોવું પયવ-(આં પર્યવતિષ્ઠતે)
૧ અચલ હોવું, નિશ્ચલ હોવું ૨ વિરોધ કરવો, વિરુદ્ધ થયું
૩ વાદ-વિવાદ કરવો પ્ર-(આં પ્રતિષ્ઠતે) ૧ પ્રસ્થાન કરવું,
વિદાય થયું, પ્રવાસ કરવો ૨ આગળ ચાલવું ૩ અગ્રેસર
હોવું ૪ પ્રતિષ્ઠા કરવી, મૂર્તિ વગેરેની વિધિપૂર્વક સ્થાપના
કરવી ૫ રહેવું, સ્થિત હોવું ૬ પ્રવૃત્તિ કરવી ૭ પ્રારભ
કરવો પ્રતિ-૧ ઈષ્ટ દેવ સામે હાથ નોડીને ઊભા રહેવું
૨ પ્રતિષ્ઠા કરવી મૂર્તિ વગેરેની વિધિપૂર્વક સ્થાપના કરવી
વિ-(આં વિતિષ્ઠતે) ૧ દૂર ઊભા રહેવું ૨ અલગ ઊભા
રહેવું ૩ વાટ નોવી, રાહ નોવી ૪ વિલખ કરવો
૫ સ્થિર હોવું ૬ વિરોધ કરવો ૭ પાથરવું વ્યવ-
(આં વ્યવતિષ્ઠતે) ૧ વ્યવસ્થા કરવી, ઇંદોખસ્ત કરવો
૨ વ્યવસ્થિત કરવું, ગોઠવવું ૩ આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો
૪ જુદું પાડવું ૫ રોકવું, અટકાવવું ૬ આશ્રય લેવો
સમ-(આં સતિષ્ઠતે) ૧ સારી રીતે સ્થિત હોવું ૨ સ્થિર

હોવું. ૩ પાસે હોવું. ૪ આજ્ઞા માનવી. ૫ એકમત થવું.
 ૬ પૂર્ણ થવું. ૭ નષ્ટ થવું. ૮ મરણ પામવું. સમવ-(આ
 સમવત્તિષ્ટતે) ૧ નિષ્ક્રિય ઊભા રહેવું. ૨ તૈયાર થવું. સમા-
 આચરવું, વર્તન કરવું. સમુત્-૧ ઊઠવું, ઊભા થવું. ૨ સજીવ
 થવું. ૩ ઉત્પન્ન થવું. સમુત્-(આ સમુત્તિષ્ટતે) ૧ ઉદ્ભવ કરવો,
 પ્રયત્ન કરવો. ૨ ગ્રહણ કરવું, લેવું. સમુપ-૧ પાસે આવવું.
 ૨ માર્ગમાં-રસ્તામાં આવી પહોંચવું. ૩ મોકલવું. (ષ્ટા)

સ્થુહ્ (૬ પ૦ સેટ્ સ્થુહતિ) ૧ ઠાંકવું, આગ્રહાદન કરવું.
 ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ પાથરવું. ૪ વસ્ત્ર પહેરવું. ૫ ઓઢવું.
 (સ્થુહ્)

સ્થૂલ (૧૦ આ૦ સેટ્ સ્થૂલયતે) જાડું હોવું, યુષ્ટ હોવું. (સ્થૂલ)
 સ્તથ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્તથતિ) ૧ મારી નાખવું. ૨ ધનિ કરવી.
 ૩ હુઃખ દેવું. (સ્તથ્)

સ્તસ્ (૪ પ૦ સેટ્ સ્તસ્યતિ) ૧ થુંકવું. ૨ ફેંકવું. ૩ ઉછાળવું.
 ૪ ફર કરવું. ૫ વારવું, નિષેધવું. ૬ ખંડન કરવું. (જ્ઞસ્)
 [ઝ]

સ્ના (૨ પ૦ અનિટ્ સ્નાતિ) સ્નાન કરવું, નહાવું. (જ્ઞા)
 સ્નિટ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ સ્નેટ્યતિ-તે) ૧ ચીકણું કરવું. ૨ ચીકણું
 હોવું. ૩ પીગળવું, ઓગળવું. ૪ ઝરવું, ટપકવું. ૫ સ્નેહ
 કરવો, પ્રીતિ કરવી. (સ્નિટ્)

સ્નિહ્ (૪ પ૦ વેટ્ સ્નિહ્યતિ) સ્નેહ કરવો, પ્રેમાળ થવું, પ્રેમ
 કરવો. (જ્ઞિહ્)

સ્નિહ્ (૧૦ ડ૦ સેટ્ સ્નેહ્યતિ-તે) ૧ તેલ વગેરે પદાર્થથી યુક્ત
 હોવું. ૨ તેલ વગેરે ચોપડવું-લગાડવું. ૩ ચીકણું કરવું.

૪ ચીકણુ થવું ૫ ભીંજવણુ, પલાળણુ ૬ સ્નેહ કરવો, પ્રીતિ કરવી (ખિહ્)

સ્તુ (૨ ૫૦ સેદ્ સ્તોતિ) ૧ ઝરણુ, ટપકણુ, સ્નાવ થવો ૨ ઝરાવણુ, સ્નાવ કરવો ૩ ખરણુ ૪ પ્રવાહરૂપે વહેણુ ૫ સ્તુતિ કરવી, સ્તવના કરવી ૬ પ્રશસા ઠરવી, વખાણુણુ (ખ્ણુ, સ્તુ)

સ્તુચ્ (૧ આં સેદ્ સ્તોચતે) ૧ ભીનુ કરણુ, પલાળણુ ૨ છાટવું, છટકોરણુ ૩ સ્વચ્છ ઠરણુ, નિર્મળ કરણુ (ખ્ણુચ્)

સ્તુસ્ (૪ ૫૦ સેદ્ સ્તુસ્યતિ) ૧ ખાણુ, લક્ષણુ ઠરણુ ૨ ગળી જવું, ગળામા ઉતારી જણુ ૩ ચૂકણુ ૪ ગ્રહણુ ઠરવું, લેવું ૫ ન જોણુ, ન દેખણુ ૬ અદ્દશ્ય હોવું (ખ્ણુસ્) [ક]

સ્તુહ્ (૪ ૫૦ સેદ્ સ્તુહ્યતિ) ૧ વમન કરણુ, ઊલટી કરવી ૨ ઝોડકાર ખાવો ૩ રદ ઠરણુ, નકામુ માની ઠાઢી નાખવું (ખ્ણુહ્)

સ્તૈ (૧ ૫૦ અનિદ્ સ્નાયતિ) ૧ વીંટણુ, લપેટણુ ૨ ઘેરણુ, ઘેરી લેવું ૩ મુથોલિત હોણુ (ખ્ણૈ)

સ્પન્દ્ (૧ આં સેદ્ સ્પન્દતે) ૧ હાલણુ, ઠપવું ૨ થરથરણુ ૩ ધડકવું ૪ ફરડવું ૫ તગ્ફડણુ ૬ ખરણુ ૭ ચાલણુ ૮ ફેદણુ, ચૂથવું, વિખેગી નાખવું વિ-૧ ભટવું, અહીંથી તહીં ચાલણુ ૨ તરફડવું (સ્પન્દ્) [ચ]

સ્પર્ધ્ (૧ આ સેદ્ સ્પર્ધતે) ૧ સ્પર્ધા ઠરવી, હરીફાઈ કરવી, સરસાઈ કરવી ૨ ખીજા કરતા અડિયાતું થવાને ઈચ્છવું ૩ ખીજાનો ખરાલવ કરવાને ઈચ્છવું (સ્પર્ધ્)

સ્પર્શ્ (૧૦ આં સેદ્ સ્પર્શયતે) ૧ ગ્રહણુ કરણુ, લેવું ૨ સયુક્ત કરવું, જોડવું ૩ ચોરવું, ચોરી કરવી (સ્પર્શ્)

સ્પશ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ સ્પશતિ-તે) ૧ બાંધવું. ૨ ફાંસો લગાડવો. ૩ ફાંસલામાં નાખવું. ૪ કેદ કરવું. ૫ દુઃખ દેવું. ૬ નડવું, હરકત કરવી. ૭ રોકવું, અટકાવવું. ૮ બાધવું, બાઝવું, લડવું. ૯ એકઠું કરવું. ૧૦ ગૂંથવું. ૧૧ ગાંઠવું. ૧૨ ગાંઠ દેવી. ૧૩ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૧૪ પ્રસિદ્ધ કરવું, બહિર કરવું, ૧૫ સમભવવું. ૧૬ જણાવવું. ૧૭ જવું, ગમન કરવું. (સ્પશ્)

સ્પશ્ (૧૦ આ૦ સેટ્ સ્પાશયતે) ૧ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૨ ભેટવું, મળવું. ૩ સંયુક્ત કરવું, જોડવું. ૪ સંયુક્ત થવું. (સ્પશ્)

સ્પ્ (૫ પ૦ અનિટ્ સ્પૃણોતિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું. ૨ રક્ષણ કરવું, બચાવવું. ૩ પાળવું, રાખવું, કેળવવું. ૪ પ્રેમ કરવો. ૫ ખુશી થવું. ૬ ખુશી કરવું. ૭ જીવવું, જીવિત હોવું. (સ્પ્)

સ્પૃશ્ (૬ પ૦ અનિટ્ સ્પૃશતિ) ૧ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૨ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૩ અસર કરવી. ૪ પાલન કરવું. ૫ પહોંચવું. અપ-મોઢું ધોવું. ઉત્-૧ લીંજવું. ૨ છાંટકોરવું. ઉપ-૧ સ્નાન કરવું, નહાવું. ૨ છાંટકોરવું. ૩ આચમન કરવું, હથેળીમાં થોડું પાણી લઇને પીવું. ૪ પગથી કચરવું. ૫ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. (સ્પૃશ્)

સ્પૃહ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ સ્પૃહયતિ-તે) ૧ ચાહવું, ઇચ્છવું. ૨ અંખવું, અંખના કરવી. ૩ તૃષ્ણા રાખવી. (સ્પૃહ્)

સ્ફટ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફટતિ) ૧ ફાટવું, ફાટી જવું. ૨ ફૂટવું, ફૂટી જવું. ૩ વિખરાવું. ૪ ખીલવું, વિકસવું. (સ્ફટ્)

સ્ફટ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ સ્ફાટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્ફટ્)

સ્ફણ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફણતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્ફણ્) [૩]

સ્ફળ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્ફળતિ) ૧ વિનોદ કરવો ૨ હસવું
૩ મશકરી કરવી, મળક કરવી (સ્ફળ્) [૩]

સ્ફળ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ સ્ફળયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
(સ્ફળ્)

સ્ફર્ (૬ પ૦ સેદ્ સ્ફરતિ) ૧ ફરકવું ૨ ધડકવું ૩ તરફડવું
૪ ધૂળવું, થરથરવું ૫ હાલવું, ઠપવું ૬ જવું, ચાલવું
૭ ફરવું, ધૂમવું ૮ પ્રસિદ્ધ હોવું, નાહોર હોવું (સ્ફર્)

સ્ફલ્ (૬ પ૦ સેદ્ સ્ફલતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ આ-આકૃણવું,
આકૃણવું (સ્ફલ્)

સ્ફાય્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્ફાયતે) ૧ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું ૨ પુટ
થવું, નાડું થવું ૩ મોડું થવું ૪ ફૂલવું ૫ મજબૂત
હોવું (સ્ફાય્) [૧૬]

સ્ફિટ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્ફેટતિ) ૧ હણવું ૨ જખમી કરવું
૩ હુખ દેવું ૪ નષ્ટ થવું ૫ વિનાશ કરવો ૬ અપમાન
કરવું ૭ ફર હટાવવું ૮ ત્યાગ કરવો ૯ ઉદ્ઘાટન કરવું,
ઉઘાડું કરવું ૧૦ ઢાકવું ૧૧ વીંટવું, લપેટવું ૧૨ ચોપ
ડવું ૧૩ કરમોવવું, મોણ દેવું, સહેજ તેલ વગેરે પ્રવાહી
સાથે ભેળવીને મસળવું ૧૪ ભીંજવવું, પલાળવું રત્ન-
૧ કુઠિત થવું, વળી જવું ૨ અસમર્થ થવું નિ-૧ બહાર
નીકળવું ૨ બહાર ઢાલવું (સ્ફિટ્)

સ્ફિટ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ સ્ફેટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્ફિટ્)

સ્ફિટ્ (૧૦ રૂ૦ સેદ્ સ્ફિટયતિ-તે) ૧ હણવું ૨ જખમી કરવું
૩ હુખ દેવું ૪ બલવાન હોવું ૫ વસવું, રહેવું ૬ દેવું,
આપવું (સ્ફિટ્)

સ્ફુટ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફોટતિ) ૧ કૂટલું, કૂટી જલું. ૨ કાટલું, કાટી જલું. ૩ વિખરાલું. ૪ ફેડલું. ૫ નષ્ઠ થવું. ૬ નષ્ઠ કરવું. ૭ મારી નાખવું. ૮ પીડવું. ૯ પ્રગટ થવું, પ્રસિદ્ધ થવું. ૧૦ ખીલવું, વિકસિત થવું. (સ્ફુટ્) [ઋ]

સ્ફુટ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્ફોટતે) ૧ ખીલવું, વિકસિત થવું. ૨ ફૂલવું. ૩ પ્રગટ થવું, પ્રસિદ્ધ થવું. (સ્ફુટ્)

સ્ફુટ્ (૬ પ૦ સેટ્ સ્ફુટતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્ફુટ્)

સ્ફુટ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ સ્ફોટયતિ-તે) ૧ ફેડલું, ભાંગવું. ૨ લેદલું. ૩ તોડવું. ૪ પ્રકુલિત કરવું, વિકસિત કરવું. ૫ પ્રગટ કરવું, પ્રસિદ્ધ કરવું. ૬ વિનોદ કરવો. ૭ હસવું. ૮ મશ્કરી કરવી. ૯ રાઈ વગેરેથી શાકાદિને વધારવું. આ-૧ અક્ષળાવવું. ૨ પછાડવું. ૩ માર મારવો. ૪ પીડવું. ૫ મારી નાખવું. ૬ ફેડવું, ભાંગવું. ૭ સહેજ ખંખેરવું. ૮ એક વાર ખંખેરવું. પ્ર-૧ આપટ મારીને પાડી દેવું. ૨ અક્ષળાવવું. ૩ પછાડવું. ૪ ઊપણવું, આટકવું. ૫ ખૂબ ખંખેરવું. ૬ વારંવાર ખંખેરવું. (સ્ફુટ્)

સ્ફુટ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ સ્ફુટયતિ-તે, સ્ફુટાપયતિ-તે) ૧ પ્રગટ થવું, પ્રસિદ્ધ થવું. ૨ પ્રગટ કરવું, પ્રસિદ્ધ કરવું. ૩ સ્પષ્ટ કરવું, સ્ફુટ કરવું. (સ્ફુટ)

સ્ફુટ્ (૧૦ ઉ૦ સેટ્ સ્ફુટયતિ-તે) અપમાન કરવું. (સ્ફુટ્)

સ્ફુહ્ (૬ પ૦ સેટ્ સ્ફુહતિ) ૧ વચ્ચાદિથી આચ્છાદિત કરવું, પાથરવું. ૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ ઢાંકવું. ૪ સ્વીકારવું. (સ્ફુહ્)

સ્ફુળ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફુળતિ) ૧ મશ્કરી કરવી. ૨ હસવું. ૩ વિનોદ કરવો. ૪ રમવું, ખેલવું. ૫ ફોડવું. ૬ ભાંગવું.

- ૭ લેદુ ૮ તોડુ ૯ ફાટુ ૧૦ ફાડુ ૧૧ પછાડુ.
 ૧૨ હુ ખ દેડુ ૧૩ ઈળ કરવી ૧૪ હણુ (સ્ફુટ્) [ર]
 સ્ફુટ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ સ્ફુટયતિ-તે) ૧ મશ્કરી કરવી ૨ હસડુ
 ૩ વિનોદ કરવો ૪ રમડુ, ખેલડુ (સ્ફુટ્)
 સ્ફુટ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્ફુટયતે) ૧ ખીલડુ, વિકસિત થડુ
 ૨ પ્રગટ થડુ, પ્રસિદ્ધ થડુ (સ્ફુટ્) [ર]
 સ્ફુટ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફુટયતિ) ૧ વિનોદ કરવો ૨ હસડુ
 ૩ મશ્કરી કરવી ૪ રમડુ, ખેલડુ (સ્ફુટ્) [ર]
 સ્ફુટ્ (૧૦ ચ૦ સેટ્ સ્ફુટયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (સ્ફુટ્)
 સ્ફુર્ (૬ પ૦ સેટ્ સ્ફુરતિ) ૧ સ્ફુરડુ, સ્ફુરડુ ૨ સ્ફુર્તિ થવી,
 જાગૃતિ આવવી ૩ સ્પષ્ટ હોડુ, પ્રગટ હોડુ ૪ હાલડુ,
 કપડુ ૫ ફરકડુ ૬ તરકડુ ૭ ફરડુ, ચાલડુ ૮ ફેલાડુ
 પ્ર-૧ વિકસડુ, ખીલડુ ૨ પ્રકાશિત થડુ, પ્રગટ થડુ
 ૩ ફરડુ ૪ તરકડુ ૫ હાલડુ, કપડુ વિ-૧ વિકસડુ,
 ખીલડુ ૨ થડુ, હોડુ ૩ ફરડુ ૪ તરકડુ ૫ હાલડુ,
 કપડુ (સ્ફુર્)
 સ્ફુર્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફુર્તિ) ૧ વિસ્મરણ થડુ, ભૂલી જડુ
 ૨ ફેલાડુ, વિસ્તૃત થડુ ૩ વેગડુ, વીખરાડુ (સ્ફુર્) [આ]
 સ્ફુર્ (૬ પ૦ સેટ્ સ્ફુર્તિ) ૧ સ્ફુરડુ, સ્ફુરડુ ૨ સ્ફુર્તિ થવી,
 જાગૃતિ આવવી ૩ સ્પષ્ટ હોડુ, પ્રગટ હોડુ ૪ હાલડુ,
 કપડુ ૫ ફરકડુ ૬ તરકડુ ૭ ફરડુ, ચાલડુ ૮ ફેલાડુ
 ૯ સચ્ચ કરવો, મગહ કરવો ૧૦ ઢગલો કરવો ૧૧ એ
 કડુ કરડુ ૧૨ એન્ડુ હોડુ, જથ્થાબધ હોડુ આ-અફ
 ળાડુ, આફળડુ પ્ર-વિકસડુ, ખીલડુ (સ્ફુર્)

સ્ફૂર્જ (૧ પ૦ સેટ્ સ્ફૂર્જતિ) ૧ વળનો અવાજ થવો. ૨ મેઘનું ગાજવું-ગડગડાટ થવો. ૩ મેઘનો કડાકો થવો. (સ્ફૂર્જ)
[આ, ઓ, દુ]

સ્વ (૧ ૩૦ અનિટ્ સ્વળાતિ, સ્વળીતે) ૧ હથ્થવું, વધ કરવો. ૨ જખમી કરવું. ૩ દુઃખ દેવું. (સ્વ)

સ્મિ (૧ આ૦ અનિટ્ સ્મયતે) સ્મિત કરવું, - મંદ હસવું. વિ-આશ્ચર્ય પામવું, વિસ્મિત થવું. (સ્મિ)

સ્મિ (૧૦ આ૦ સેટ્ સ્માયયતે) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું. ૩ તુચ્છ માનવું. વિ-આશ્ચર્ય પમાડવું. (સ્મિ)

સ્મિટ્ (૧૦ ૩૦ સેટ્ સ્મેટયતિ-તે) ૧ અપમાન કરવું. ૨ તિરસ્કારવું. ૩ તુચ્છ માનવું. (સ્મિટ્)

સ્મીલ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્મીલતિ) ૧ સંકુચિત થવું, સંકોડાવું. ૨ સંકુચિત કરવું. ૩ આંખ મીંચવી, મટકું મારવું. ૪ આંખની પેઠે બંધ-ઉઘાડ કરવું. ૫ એકત્ર થવું, મળવું. (સ્મીલ્)

સ્મુર્છ્ (૧ પ૦ સેટ્ સ્મૂર્છતિ) ૧ વિસ્મરણ થવું, ભૂલી જવું. ૨ વિસ્તૃત થવું, ફેલાવું. ૩ વેરાવું, વીખરાવું. (સ્મુર્છ્) [આ]

સ્મૃ (૧ પ૦ અનિટ્ સ્મરતિ) ૧ સ્મરણ કરવું, સંભારવું. ૨ ઝંખવું, ઝંખના કરવી. વિ-વિસ્મરણ થવું, ભૂલી જવું. (સ્મૃ)

સ્મૃ (૫ પ૦ અનિટ્ સ્મૃણોતિ) ૧ પાલન-પોષણ કરવું. ૨ રક્ષણ કરવું, ખચાવવું. ૩ પાળવું, રાખવું, કેળવવું. ૪ પ્રેમ કરવો. ૫ ખુશી થવું. ૬ ખુશી કરવું. ૭ જીવવું, જીવિત હોવું. (સ્મૃ)

સ્યન્ (૧૦ આ૦ સેટ્ સ્યાનયતે) ૧ વિચારવું. ૨ મનન કરવું. ૩ સંભારવું, યાદ કરવું. (સ્યન્)

સ્યન (૧૦ આ૦ સેટ્ સ્યનયતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્યન)

સ્યન્દ્ર (૧ આં સેદ્ સ્યન્દ્રતે) ૧ અરણ્ય, ટપકણ ૨ પ્રવાહરૂપે
વહેવું ૩ છાટવું, છટકોરણ ૪ જણ ૫ ખસી જણ.
૬ દોડવું ૭ પડી જણ (સ્યન્દ્ર)

સ્યમ્ (૧ પં સેદ્ સ્યમતિ) શબ્દ કરવો (સ્યમ્) [ક]

સ્યમ્ (૧૦ આં સેદ્ સ્યામયતે) ૧ વિતર્ક કરવો, સલાવના
ઠરવી ૨ ચિંતન ઠરવું, વિચારવું ૩ મનન કરવું (સ્યમ્)

સ્યમ (૧ પં સ્યમતિ) શબ્દ કરવો (સ્યમ)

ક્ષ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષસતે) ૧ ખસકણ, ખસી જણ ૨ નીચે
પડવું ૩ ખમી પડણ ૪ ધસી પડવું ૫ નીચે લટકવું
૬ પડી જણ ૭ નષ્ટ થવું ૮ ગર્વ ઠરવો ૯ ભૂલ કરવી,
ચૂકણ ૧૦ આળસ કરવી (ક્ષ્) [ક]

ક્ષ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષહતે) વિશ્વાસ કરવો (ક્ષ્) [ક]

ક્ષ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષક્ષતે) ૧ જણ ૨ સરકણ, ખસણ (ક્ષ્) [ચ]

ક્ષમ્ (૧ આં સેદ્ ક્ષમ્મતે) ૧ વિશ્વાસ રાખવો ૨ ગર્વ ક-
રવો ૩ ભૂલ કરવી, ચૂકણ ૪ આળસ કરવી ૫ ખેડરકારી
રાખવી ૬ ખસકણ, ખમી જણ વિ-વિશ્વાસ કરવો, ભરોસો
રાખવો (ક્ષમ્) [ક]

ક્ષિમ્ (૧ પં સેદ્ ક્ષિમતિ) ૧ હણણ ૨ ઈલા કરવી ૩ હુ ખ
દેણ (ક્ષિમ્) [ક]

ક્ષિમ્ (૧ પં સેદ્ ક્ષિમ્મતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (ક્ષિમ્) [ક]

ક્ષિવ્ (૪ પં સેદ્ ક્ષીન્યતિ) ૧ જણ ૨ સરકણ, ખસણ
૩ ચુકણ, ચુકાઈ જણ (ક્ષિવ્) [ક]

સુ (૧ પં અનિદ્ સ્થવતિ) ૧ ટપકણ, અરણ્ય, ચૂણ ૨ પ્રવાહ
રૂપે વહેણ ૩ ખરણ ૪ સરકણ, ખસણ ૫ જણ. (સુ)

સ્ત્રોત (૧ આ૦ સેટ્ સ્ત્રોતે) ૧ બુ. (સ્ત્રોત) [ઋ]

સ્ત્રી (૧ પ૦ અનિદ્ સ્ત્રાયતિ) ૧ પાકવું, રંધાવું. ૨ પીગળવું, ઓગળવું. ૩ ઊકળવું. ૪ પરસેવાવાળું થવું, પરસેવો થવો. ૫ પકાવવું, રાંધવું. ૬ પિગળાવવું, ઓગાળવું. ૭ ઉકાળવું. ૮ પરસેવાવાળું કરવું. (સ્ત્રી)

સ્વક્ક (૧ આ૦ સેટ્ સ્વક્કતે) ૧ બુ. ૨ સરકવું, ખસવું. (સ્વક્ક)

સ્વક્ક (૧ આ૦ સેટ્ સ્વક્કતે) ૧ બુ. ૨ સરકવું, ખસવું. (સ્વક્ક) [ણ]

સ્વજ્ઞ (૧ પ૦ સેટ્ સ્વજ્ઞતિ) ૧ બુ. ૨ સરકવું, ખસવું. (સ્વજ્ઞ) [ણ]

સ્વજ્ઞ (૬ આ૦ અનિદ્ સ્વજ્ઞતે) ૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું. પરિ-૧ આલિંગન કરવું, ભેટવું. ૨ સ્પર્શ કરવો, અડકવું. ૩ આસક્ત થવું. (સ્વજ્ઞ)

સ્વટ્ (૧૦ ણ૦ સેટ્ સ્વાટયતિ-તે) ૧ બુ. ૨ સંસ્કારિત કરવું, સુધારવું. (સ્વટ્)

સ્વઠ (૧૦ ણ૦ સેટ્ સ્વાઠયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ. (સ્વઠ)

સ્વઠ (૧૦ ણ૦ સેટ્ સ્વઠયતિ-તે) ૧ પૂરું કરવું, સમાપ્ત કરવું. ૨ પૂરું ન કરવું, અધૂરું છોડવું. (સ્વઠ)

સ્વઢ (૧૦ ણ૦ સેટ્ સ્વઢયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ બુ. (સ્વઢ)

સ્વદ્ (૧ આ૦ સેટ્ સ્વદતે) ૧ સ્વાદ લેવો, ચાખવું. ૨ ચાટવું. ૩ ભાવવું, ગમવું, રુચવું. ૪ માફક આવવું. ૫ સ્વાદિષ્ટ હોવું. ૬ સુખદાયક હોવું. ૭ પ્રસન્ન થવું, ખુશી થવું. ૮ પ્રેમ કરવો. (સ્વદ્)

સ્વદ્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્વાદયતિ-તે) ૧ સ્વાદ લેવો, ચાખવું
૨ ચાટવું ૩ લાવવું, ગમવું, અચવું ૪ માફક આવવું
૫ સ્વાદિષ્ટ હોવું ૬ સુખદાયક હોવું. ૭ પ્રસન્ન થવું,
ખુશી થવું ૮ પ્રેમ, ડરવો ૯ ચાહવું, અભિલાષ કરવો
૧૦ આસક્ત થવું ૧૧ ઉપલોગ કરવો ૧૨ અનુમોદન
કરવું ૧૩ સ્વાદિષ્ટ કરવું ૧૪-હાઠવું, આચ્છાદન કરવું
૧૫ પાથરવું. ૧૬ સ્વીકારવું, માન્ય કરવું ૧૭ લેવું, ગ્રહણ
કરવું આ-સ્વાદ લેવો, ચાખવું (પ્વદ્)

સ્વન્ (૧ ૫૦ સેદ્ સ્વનતિ) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો
૨ શોભવું, હીપવું ૩ સુશોભિત કરવું, શણગારવું અવ-
(અવસ્વનતિ) વિવિધ શબ્દ કરવો અવ-(અવપ્વનતિ)
૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું ૨ સશબ્દ ખાવું, સુખમાથી
'બચ-બચ' 'ઠચ-ઠચ' ઇત્યાદિ અવાજ કરતા-કરતા ખાવું
વિ-(વિસ્વનતિ) ૧ વિવિધ શબ્દ કરવો ૨ ગાજવું, વિ-
(વિપ્વનતિ) ૧ ખાવું, ભક્ષણ કરવું ૨ સશબ્દ ખાવું,
સુખમાથી, 'બચ-બચ' 'ઠચ-ઠચ' ઇત્યાદિ અવાજ
કરતા-કરતા ખાવું (સ્વન્)

સ્વન (૧ ૫૦ સેદ્ સ્વનતિ) શબ્દ કરવો (સ્વન)

સ્વપ્ (૨ ૫૦ અનિદ્ સ્વપિતિ) સૂવું, ઊઘવું (પ્વપ્) [મિ]

સ્વર્ (૧ ૫૦ સેદ્ સ્વરતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ દોષ દેવો,
દલક આપવું ૩ નિદવું, નિદા કરવી (સ્વર્)

સ્વર્ (૧૦ ૩૦ સેદ્ સ્વરયતિ-તે) ૧ આલેખ કરવો ૨ દોષ
દેવો, દલક આપવું ૩ નિદવું ૪ ઠપકો દેવો (સ્વર્)

સ્વર્ત (૧૦ ઇંડ્ર સેટ્ સ્વર્તયતિ-તે) ૧ જવું, ગમન કરવું.
૨ દુઃખમાં જીવન વીતાવવું. ૩ આપદ્વ્યસ્ત હોવું. ૫ સંતાપ
પામવો. ૫ ડરવું, ભય પામવો. (જ્વર્ત, સ્વર્ત)

સ્વર્દ (૧ આં સેટ્ સ્વર્દતે) ૧ સ્વાદ લેવો, ચાખવું. ૨ ચાટવું.
૩ રુચવું, ભાવવું, ગમવું. ૪ માફક આવવું. ૫ સ્વાદિષ્ટ
હોવું. ૬ સુખદાયક હોવું. ૭ પ્રસન્ન થવું, ખુશી થવું.
૮ પ્રેમ કરવો. ૯ ચાહવું, ઇચ્છવું. (સ્વર્દ)

સ્વર્ (૧ યં સેટ્ સ્વર્વતિ) ૧ ગાળ દેવી. ૨ શાપ આપવો.
૩ નિંદવું. (સ્વર્)

સ્વસ્ક (૧ આં સેટ્ સ્વસ્કતે) જવું. (સ્વસ્ક)

સ્વાદ (૧ ઇંડ્ર સેટ્ સ્વાદતિ-તે) ૧ સ્વાદ લેવો, ચાખવું. ૨ ચા-
ટવું. ૩ ભાવવું, ગમવું, રુચવું. ૪ માફક આવવું. ૫ સ્વા-
દિષ્ટ હોવું. ૬ સુખદાયક હોવું. ૭ પ્રસન્ન થવું, ખુશી થવું.
૮ પ્રેમ કરવો. ૯ ચાહવું, ઇચ્છવું. (સ્વાદ)

સ્વાદ્ (૧૦ ઇંડ્ર સેટ્ સ્વાદયતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
૨ સ્વાદિષ્ટ કરવું. ૩ ઢાંકવું. ૪ પાથરવું. (સ્વાદ્)

સ્વિદ્ (૧ આં સેટ્ સ્વેદતે) ૧ પરસેવો છૂટવો, પરસેવાવાળું
થવું. ૨ સ્નેહ કરવો, પ્રીતિ કરવી. ૩ મોહિત થવું.
૪ ભ્રાંતિ થવી. ૫ ભૂલ કરવી, ચૂકવું. ૬ મૂંઝાવું. ૭ તેલ
વગેરે ચોપડવું. ૮ માલિશ કરવું. ૯ ચીકણું કરવું. ૧૦
ચીકણું થવું. ૧૧ ભીંજવવું, પલાળવું. ૧૨ ભીનું થવું.
૧૩ ત્યાગ કરવો. ૧૪ મુક્ત કરવું, છોડવું. સમ્-૧ વરસવું,
વરસાદ થવો. ૨ ઝરવું. (જ્વિદ્) [આ, વિ]

સ્વિદ્ (૪ પ૦ અનિદ્ સ્વિદતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ (પ્વિદ્) [આ]
સ્વિન્દ્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્વિન્દતે) ૧ સફેદ કરવું, ધોળું કરવું
૨ ધોળાવું, ચૂનો કે ખડી વગેરે લગાડવું ૩ સફેદ થવું,
ધોળું હોવું (સ્વિન્દ્) [ચ]

સ્વુછ્ (૧ પ૦ સેદ્ સ્વુછતિ) વીસરવું, ભૂલી જવું (સ્વુછ્) [આ]
સ્વ (૧ પ૦ વેદ્ સ્વરતિ) ૧ શબ્દ કરવો ૨ હુ ખ લાવવું,
સત્તાપ કરવો ૩ પીડાવું ૪ હુ ખ દેવું ૫ સત્તાવવું, પજ
વવું ૬ રાગી હોવું, ખીમાર હોવું (સ્વ)

સ્વૃ (૧ વ૦ સેદ્ સ્વૃણતિ, સ્વૃણીતે) ૧ મારી નાખવું ૨ હુ ખ
દેવું (સ્વૃ)

સ્વેક્ (૧ આ૦ સેદ્ સ્વેક્તે) જવું (સ્વેક્) [ખ]

હદ્ (૧ પ૦ સેદ્ હદતિ) ૧ શોભવું ૨ ચળકવું, ચમકવું

હઠ્ (૧ પ૦ સેદ્ હઠતિ) ૧ ખલાત્કાર કરવો, જખરદસ્તી કરવી
૨ જીલમ કરવો ૩ હઠ કરવો, જીદ કરવી, કદાચહ કરવો
૪ હુ ધ થવું, કૂર હોવું ૫ લુચ્ચાઈ કરવી ૬ ફેફસ ૭ ઉ
છળવું ૮ જઠડીને ખાધવું ૯ ખીલો ખાધવું ૧૦ ખીલો
રોપવો, ખૂટો ધાલવો

હદ્ (૧ આ૦ અનિદ્ હદતે) ૧ વિદ્યાનુ વિસર્જન કરવું, મળનો
ત્યાગ કરવો, શૌચ કરવું ૨ ચરકવું

દ્રવ્ (૨ પ૦ અનિદ્ દ્રવતિ) ૧ હણવું, મારી નાખવું ૨ જખમી
કરવું ૩ માર મારવો ૪ હુ ખી કરવું ૫ નષ્ટ કરવું,
વિનાશ કરવો ૬ હરાવવું ૭ રોકવું, અટકાવવું ૮ લઈ
લેવું, ખૂટવી લેવું ૯ અત કરવો, સમાપ્ત કરવું ૧૦ પડ

ધમ વગેરે વાજિંત્ર ઠોકીને વગાડવું. ૧૧ જવું. ૧૨ જાણવું.
 ૧૩ ગુણવું, ગુણાકાર કરવો. અપ-૧ આધું કરવું, દૂર કરવું.
 ૨ પાછું વાળવું. ૩ ઓછું કરવું. અભિ-૧ સુખથી વાજિંત્ર
 વગાડવું. ૨ અથડાવવું, અફળાવવું. ૩ માર મારવો. ૪ પીડવું.
 અવ-૧ પ્રહાર કરવો. ૨ ખાંડવું. ૩ અનાજ વગેરે ઝાટ-
 કવું. આ-૧ માર મારવો. ૨ ઊંચકવું, ઉપાડવું. ૩ પડ-
 ધમ વગેરે વાજિંત્ર ઠોકીને વગાડવું. આ-(આત્મ, આહતે)
 ૧ પોતાના શરીરના અવયવને આઘાત કરવો-પ્રહાર કરવો.
 ૨ માર મારવો. ઉદ્-૧ ઊંચકવું, ઉપાડવું. ૨ ઊંચે
 જવું. ૩ ઊંચે ફેંકવું, ઉછાળવું. ૪ ઊંચું કરીને હણવું.
 ૫ ગર્વ કરવો. ૬ શંખ વગેરે ફૂંકવું. ઉપ-૧ માર મારવો.
 ૨ સતાવવું, પજવવું. ૩ આઘાત પહોંચાડવો. ૪ વિનાશ
 કરવો. ઉપોદ્-પ્રારંભ કરવો, શરૂઆત કરવી. નિ-૧ સ્વરને
 ખીન સ્વર સાથે અથડાવીને ઉદ્ઘાત-ઊંચો સ્વર કરવો.
 ૨ નિષ્ફળ કરવું, નિર્થક કરી નાખવું. ૩ રોગ વગેરે
 મટાડવું. ૪ પડધમ વગેરે વગાડવું. ૫ જાણવું. ૬ ફેંકવું.
 ૭ ભૂલી જવું. ૮ ખેદરકારી રાખવી. ૯ નિર્મૂળ નાશ કરવો.
 ૧૦ મારી નાખવું. ૧૧ માર મારવો. નિર્-૧ વજાદિનો
 મોટો અવાજ થવો. ૨ મેઘનો કડાકો થવો. ૩ મારી નાખવું.
 પરા-૧ રોકવું, અટકાવવું. ૨ હાંકી કાઢવું. ૩ હુમલો
 કરવો. ૪ માર મારવો. પ્ર-૧ પડધમ વગેરે વગાડવું.
 ૨ ઉપર રાખવું. ૩ માર મારવો. ૪ મારી નાખવું. પ્રતિ-
 ૧ સામું મારવું. ૨ સામા પક્ષનું ખંડન કરવું. ૩ સામું
 થવું, સામનો કરવો. ૪ હાંકી કાઢવું. ૫ દૂર કરવું. ૬ રો-

ઠવું, અટકાવવું વિ-૧ પ્રહાર કરવો, માર મારવો ૨ વિધન કરવું, અડચણ ઠરવી ૩ અટકાવવું ૪ મારી નાખવું ૫ નષ્ટ કરવું, વિનાશ કરવો ૬ ઉત્સાહન કરવું, આજ્ઞા ભંગ ઠરવો વ્યતિ-૧ પરસ્પર માર મારવો, સામસામી પ્રહાર કરવો ૨ પરસ્પર હણવું, સામસામી મારી નાખવું વ્યા-૧ અડચણ કરવી, વિધન કરવું ૨ ઠોડવું, અટકાવવું ૩ પરસ્પર વિરોધ ઠરવો ૪ માર મારવો, પ્રહાર કરવો સમ્-૧ એઠું થવું, સમુદાયરૂપ મળવું ૨ એકઠું કરવું ૩ મળી જવું, મેળાપ કરવો ૪ સમૂહરૂપે હણવું ૫ મારી નાખવું સમુદ્-સમુદ્ધાત કરવો, આત્મપ્રદેશોને ખહાર ઠાઢી તેઓથી ઠમની નિર્જસ ઠરવી

હન્ (૧૦ સં સેદ્ ઘાતયતિ-તે) ૧ હણવું, મારી નાખવું ૨ ઈલા ઠરવી, જખમી કરવું ૩ માર મારવો ૪ પીડવું, હુખ દેવું ૫ નષ્ટ કરવું, વિનાશ કરવો

હમ્ (૧ પં સેદ્-હમ્મતિ) જવું, ગતમ કરવું આ-આવવું હય્ (૧ પં સેદ્ હયતિ) ૧ જવું, ગમન કરવું ૨ થાકી જવું ૩ મૂરખાવું, કરમાવું ૪ શબ્દ કરવો ૫ પૂજવું, પૂજા ઠરવી ૬ સેવા-ભક્તિ ઠરવી

હય્ (૧ પં સેદ્ હયતિ) ૧ જવું, ગમન કરવું ૨ થાકી જવું ૩ મૂરખાવું, કરમાવું ૪ ચાહવું, ઈચ્છવું ૫ દીપવું, શોભવું ૬ ચળકવું, ચમકવું

હલ્ (૧ પં સેદ્ હલતિ) ૧ ખેડવું ૨ હળા ભેતારવું

હલ્લ (૧ પં સેદ્ હલ્લતિ) ૧ હાલવું, ઠપવું ૨ ડોલવું ૩ ભમવું, ચક્રાકાર કરવું ૪ ખીલવું, વિકસિત થવું

હસ (૧ પ૦ સેટ્ હસતિ) ૧ હસવું, હાંત કાઢવા. ૨ સ્મિત કરવું, મંદ હાસ્ય કરવું. ૩ હાંસી કરવી, મશકરી કરવી. ૪ ગંભીર-વિનોદ ખાતર બોલવું. ૫ હસી કાઢવું, ૬ વિકસિત થવું, પ્રકુલિત થવું, ખીલવું. ૭ શોભવું. ૮ ચળકવું, ચમકવું. ૯ ઊઘડવું, ઉઘાડ થવો, ખૂલવું. ૧૦ સરખું હોવું, સમાન હોવું, મળતું આવવું. ૧૧ ચડિયાતું હોવું. અપ-૧, અવ-૧ ખડખડાટ હસવું, મોટેથી હસવું. ૨ હસી કાઢવું. ૩ મશકરી કરવી. ૪ તુચ્છકારવું, તિરસ્કારવું. અપ-૧ મશકરી કરવી. ૨ હસી કાઢવું. પરિ-૧ ઠઠ્ઠા-મશકરી કરવી. ૨ હસી કાઢવું. ૩ મશકરીમાં હસવું. પ્ર-૧ ખડખડાટ હસવું, મોટેથી હસવું. ૨ મશકરીમાં હસવું. ૩ મશકરી કરવી. વિ-૧, ૧ સ્મિત કરવું, મંદ હાસ્ય કરવું. ૨ હસી કાઢવું. ૩ મશકરીમાં હસવું. ૪ મશકરી કરવી. [અ]

હા (૩ પ૦ અનિદ્ જહાતિ) ૧ તજવું, ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ પડતું મૂકવું. ૩ કમ કરવું, ઓછું કરવું. ૪ ઓછું હોવું. ૫ ઉપેક્ષા કરવી, બેદરકારી રાખવી. ૬ ભ્રમણ કરવું, ભ્રમવું. અદ્-૧ ત્યાગ કરવો, છોડી દેવું. ૨ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. પ્ર-૧ કમ થવું, ઓછું થવું. ૨ ક્ષીણ થવું. [ઓ]

હા (૩ આ૦ અનિદ્ જિહીતે) ૧ જવું. ૨ પામવું, પ્રાપ્ત કરવું. અદ્-૧ ચાલ્યા જવું. ૨ ઊઠવું, ઊભું થવું. ૩ ઊંચે જવું, ચડવું. ૪ ઊંચે ફેંકવું. ૫ ઊંચકવું, ઉપાડવું. ૬ સંજીવ થવું. ૭ ઉત્પન્ન થવું. ૮ ઊગવું, ઉદય થવો. [ઓ]

હિ (૫ પ૦ અનિદ્ હિનોતિ) ૧ જવું. ૨ મોકલવું. ૩ પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી. ૪ વધવું, વૃદ્ધિગત થવું. ૫ પુષ્ટ હોવું,

- જાડુ હોણુ ૬ દુખી હોણું પ્ર-(પ્રહિણોતિ) ૧ મોઝલણું
૨ પ્રેરણુ, પ્રેરણા કરવી
- હિંસ (૧ પ૦ સેદ્ હિંસતિ) ૧ હણુણું, મારી નાખણું, ૨ જ
ખમી કરણુ ૩ માર મારવો ૪ સતાવણું, પજવણું ૫ દુખ
દેણુ [ચ]
- હિંસ (૭ પ૦ સેદ્ હિંનસ્તિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ચ]
- હિંસ (૧૦ ચ૦ સેદ્ હિંસયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- હિક્ક (૧ ચ૦ સેદ્ હિક્કતિ-તે) ૧ હેડકી આવવી ૨ સમજાય
નહિ એણુ બોલણુ ૩ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો
- હિક્ક (૧૦ ચ૦ સેદ્ હિક્કયતિ-તે) ૧ હણુણું ૨ પજવણું, સતા
વણું ૩ દુખ દેણું, ૪ હેડકી આવવી
- હિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ હેદતિ) ૧ આક્રોશ કરવો ૨ ગાળ દેવી
૩ તિરસ્કારણું ૪ નિદણું
- હિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ હિદ્દનાતિ) ૧ યોગ્ય કાલ વ્યતીત થયા પછી
વિલખે જન્મણું-જન્મ થવો ૨ યોગ્ય કાલ વ્યતીત થયા
પછી વિલખે ઉત્પન્ન થણું ૩ ગર્હ વસ્તુની ઉત્પત્તિ થવી
૪ અતિશય સમૃદ્ધ-આળાદ થણું ૫ અતિશય સમૃદ્ધ કરણું
- હિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ હિદ્દનાતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ
- હિદ્ (૧ પ૦ સેદ્ હેઠતિ) ૧ આક્રોશ કરવો ૨ ગાળ દેવી
૩ તિરસ્કારણું ૪ નિદણું
- હિણ્ (૧ આ૦ સેદ્ હિણ્દતે) ૧ જણું, ચાલણું, ગમન કરણું
૨ પથંટન કરણું, ભટકણું ૩ અપમાન કરણું ૪ તિરસ્કાર
ણું આ-૧ પરિશ્રમ કરવો, મહેનત કરવી ૨ જણું ૩ પથં-
ટન કરણું, ભટકણું [ચ]

હિન્દોલ (૧૦ ઇંડો સેદ્ હિન્દોલયતિ-તે) ૧ હીંચકવું, બૂલવું.
૨ હીંચકાવવું. ૩ ડોલવું. ૪ ડોલાવવું.

હિન્વ (૧ પંડો સેદ્ હિન્વતિ) ૧ ગ્યાનંદ પેમાડવો, ખુશી કરવું.
૨ ખુશી થવું. ૩ તૃપ્ત થવું, ધરાવું. ૪ તૃપ્ત કરવું. [ચ]

હિલ્ (૬ પંડો સેદ્ હિલતિ) ૧ હાવલાવ કરવો, નખરાં કરવાં,
શૃંગારિક ચેષ્ટા કરવી. ૨ શારીરિક ચેષ્ટાથી પોતાનો અભિ-
પ્રાય પ્રગટ કરવો. ૩ વિલાસ કરવો. ૪ વિનોદ કરવો.

હિલ્લોલ્ (૧૦ ઇંડો સેદ્ હિલ્લોલયતિ-તે) ૧ હીંચકવું, બૂલવું.
૨ હીંચકાવવું. ૩ ડોલવું. ૪ ડોલાવવું.

હિષ્ક (૧૦ આંડો સેદ્ હિષ્કયતે) ૧ હાણવું. ૨ ઈન્ન કરવી.
૩ માર મારવો. ૪ સતાવવું, પજવવું. ૫ દુઃખ દેવું.

હીલ (૧૦ ઇંડો સેદ્ હીલયતિ-તે) ૧ નિંદવું, નિંદા કરવી.
૨ અપમાન કરવું, અનાદર કરવો.

હુ (૧૩ પંડો અનિદ્ જુહોતિ) ૧ અગ્નિમાં હોમવું, હોમ કરવો,
આહુતિ આપવી. ૨ યજ્ઞ કરવો. ૩ દેવું, અર્પણ કરવું, દાન
કરવું. ૪ લેવું, ગ્રહણ કરવું. ૫ પ્રસન્ન કરવું, ખુશી કરવું.
૬ તૃપ્ત કરવું. ૭ ખાવું, ભક્ષણ કરવું. ૮ મોકલવું.

હુઢે (૧ પંડો સેદ્ હુઢતિ) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. [ઋ]

હુઢ (૬ પંડો સેદ્ હુઢતિ) ૧ ડૂબવું. ૨ ડુખાડવું. ૩ ડૂબકી
મારવી. ૪ નહાવું, સ્નાન કરવું. ૫ એકઠું કરવું. ૬ ઢગલો
કરવો.

હુળ્ (૧ આંડો સેદ્ હુળ્લયતે) ૧ એકઠું થવું. ૨ એકઠું કરવું.
૩ ઢગલો થવો. ૪ ઢગવો કરવો. ૫ કબૂલ કરવું, માન્ય

કરવું ૬ અહણ કરવું, સ્વીકારવું ૭ હરણ કરવું, લઈ લેવું
[ર]

હુલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ હૂલ્લતિ) ૧ કુટિલતા કરવી, આહોહાઈ કરવી
૨ ઠપટ કરવું ૩ ઠગવું ૪ સતાઈ જવું ૫ વાકુ હોવું
૬ વાકુ ચાલવું ૭ હટી જવું, ખસી જવું ૮ છાત્રમાત્ર
ભાગી જવું [આ]

હુલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ હૂલ્લતિ) ૧ જવું, ગમન કરવું ૨ ઢાકવું
૩ પાથરવું ૪ હણવું, વધ કરવો ૫ જખમી કરવું ૬ માર
મારવો ૭ હુ ખ દેવું

હુલ્લ (૧ પ૦ સેદ્ હૂલ્લતિ) ૧ જવું, ૨ સરકવું, ખસવું [ક્ર]
ફ (૧ પ૦ અનિદ્ હરતિ-તે) ૧ હરણ કરવું, હરી જવું, લઈ
લેવું ૨ ચોરવું, ચોરી કરવી ૩ છીનવી લેવું, ખૂંટવી લેવું
૪ લેવું, અહણ કરવું ૫ પહોચાડવું, પમાડવું, લઈ જવું
૬ મન હરવું, મોહિત કરવું ૭ પ્રસન્ન કરવું, ખુશી કરવું
૮ નષ્ટ કરવું, નાશ કરવો ૯ હણવું અધ્યા-૧ અધ્યાહાર
કરવો, અર્થ સમજવા માટે બીજા શબ્દને, વાક્યને અથવા
અર્થને ઉમેરવો-લાવવો ૨ તર્ક-વિતર્ક કરવો, કલ્પના
કરવી અનુ-૧ અનુક્રમણ કરવું, નકલ કરવી ૨ અનુસરવું
અનુ-(આં અમુહરતે) પરપરાગત આચરવું અપ-૧ અપ
હણ કરવું, ઉપાડી જવું ૨ ખૂચવી લેવું, ખૂંટવી લેવું
૩ હટાવવું, ખસેડવું ૪ પાછળ ફેરવવું ૫ ચોરવું ૬ પરિ
ત્યાગ કરવો ૭ ભાગવું, ભાગાકાર કરવો અમિ-૧ સામેથી
હરણ કરવું ૭ ઉપાડી જવું ૩ લેવું, અહણ કરવું ૪ ગ્રો-
ભવું, વિગતવું ૫ પ્રતિષાસ થવો, લાગવું ૬ હુમલો કરવો

૭ મારપીટ કરવી. અભિચ્યા-ખોલવું, કહેવું. અમ્યવ-ખાવું, લક્ષણ કરવું, અમ્યા-૧ તર્ક કરવો, કલ્પના કરવી. ૨ સારા-સારનો વિચાર કરવો. ૩ વાદ-વિવાદ કરવો. અમ્યુદ્-દેવું, અર્પણ કરવું. અવ-૧ દૂર કરવું, ખસેડવું. ૨ વાંકું કરવું. ૩ વાંકું થવું. ૪ ઊલટું કરવું. ૫ ફેરવવું- ૬ ફરીથી મેળવવું. ૭ શિક્ષા કરવી. ૮ દંડ કરવો. આ-૧ આહાર કરવો, ખાવું. ૨ એકત્ર કરવું, એકઠું કરવું. ૩ લાવવું, આણવું. ૪ ખૂંચવી લેવું, ખૂંટવી લેવું. ૫ ચોરવું. ૬ યજ્ઞ કરવો. રુદ્-૧ ઉદ્ધાર કરવો, આપત્તિને દૂર કરી સુખી કરવું. ૨ છૂળું મંદિરાદિને સુધરાવવું-સંસ્કારિત કરવું. ૩ ઊંચું કરવું. ૪ ઊંચે ફેંકવું. ૫ ખીલ અથવા લેખના અમુક ભાગની નકલ કરવી. ૬ સુક્ત કરવું. ૭ દેશમાંથી ઢાઢી મૂકવું, દેશ નિકાલ કરવો. ૮ દૂર કરવું. ૯ ઉખેડી નાખવું. ૧૦ ખેંચીને ખહાર કાઢવું. રુદ્ધા-૧ ઉદ્ધારણુ આપવું, દણ્ડાંત દેવું. ૨ દણ્ડાંત-પૂર્વક સ્પષ્ટ કરવું. ૩ કહેવું, ખોલવું. રુપ-૧ ભેટ આપવી, નજરાણું કરવું. ૨ સત્કાર કરવો. ૩ પૂજા કરવી. ૪ દેવું, આપવું. ૫ ઉપસ્થિત કરવું. ૬ નજીક લાવવું. ૭ અલ્પ ભોજન કરવું. રુપસમ્-૧ ઉપસંહાર કરવો, સારાંશ કહેવો. ૨ સમાપ્ત કરવું. ૩ સંકોચવું, સંકોડવું. ૪ સમેટવું, આટોપવું, ૫ એકઠું કરવું. ૬ દૂર કરવું. ૭ રાખી લેવું, ન આપવું. ૮ નષ્ટ કરવું. રુપા-૧ આણવું; લાવવું. ૨ લેવું. નિ-૧ વિદ્યાનું વિસર્જન કરવું. મળનો ત્યાગ કરવો. ૨ હિમ પડવું. ૩ ટાઢથી ઢૂંઢવાઈ જવું-અકડાઈ જવું. નિર્-૧ ખહાર કાઢવું. ૨ દૂર કરવું, ખસેડવું. ૩ અહિષ્કાર કરવો. ૪ અપ-

માન કરવું ૫ વિદ્યાનુ વિસર્જન કરવું, મળનો ત્યાગ કરવો
 નિરા-ઉપવાસ કરવો, નિરાહાર રહેવું પરિ-૧ દૂર ઠરવું,
 ખસેડવું ૨ પરિત્યાગ કરવો ૩ રોકવું, અટકાવવું ૪ છી
 નવી લેવું ૫ પરિભોગ કરવો, આસેવન ઠરવું ૬ સમાધાન
 કરવું, નિરાકરણ કરવું ૭ સાર કાઢવો, તત્ત્વ કાઢવું ૮ ગાળ
 દેવી ૯ શાપ આપવો ૧૦ નિદ્રા પ્ર-પ્રહાર ઠરવો, માર
 મારવો પ્રતિ-૧ નજર રાખવી, ધ્યાન રાખવું ૨ કૃત્રીથી
 પૂર્ણ કરવું ૩ સામેથી હરણ કરવું પ્રતિસમ્-૧ ત્યાગ ક-
 રવો, છોડી દેવું ૨ રોકવું, અટકાવવું ૩ વારવું, મનાઈ
 કરવી ૪ સમેટવું, આટોપવું, ૫ પાછું લઈ લેવું ૬ જાએ
 લઈ જવું ૭ અપયશ કરવો પ્રતિસમા-પાછું ખેંચી લેવું
 પ્રત્યા-૧ સક્ષેપ કરવો, દૂકાવવું ૨ એકાગ્રપણે ધ્યાન ધરવું
 ૩ ઉપદેશ દેવો પ્રત્યુદ-૧ વિરુદ્ધ ઉદાહરણ-દ્વિપાત આપવું
 ૨ વિરુદ્ધ બોલવું વિ-૧ વિહાર ઠરવો, ધર્મટન કરવું, વિચરવું
 ૨ જવું, ગમન કરવું ૩ રહેવું, સ્થિત થવું, સ્થિતિ કરવી.
 ૪ વિનોદ ઠરવો ૫ વિલાસ કરવો ૬ રમવું, ખેલવું વ્યવ-
 ૧ ધધો-સાજગાર ઠરવો ૨ ધોરણસર કાર્ય કરવું ૩
 વર્તન કરવું, આચરવું ૪ વાદ-વિવાદ કરવો ૫ બખેડો
 ઠરવો, તોફાન ઠરવું ૬ ઉપભોગ કરવો વ્યા-૧ બોલવું,
 કહેવું ૨ બોલાવવું સમ્-૧ સહાર કરવો, મારી નાખવું
 ૨ નષ્ટ ઠરવું ૩ નિષ્ક્રિય ઠરવું ૪ સંકોચવું, સંકોડવું
 ૫ સંકેતવું ૬ સમેટવું, આટોપવું ૭ એકદં કરવું
 ૮ હિપાવવું, સતાડવું ૯ અપહરણ ઠરવું, ઉપાડી જવું
 ૧૦ પ્રવેશ કરવો ૧૧ પ્રવેશ ઠરાવવો સમમિ-વારવાર

પ્રાપ્ત કરવું, વારંવાર સંપાદન કરવું. સમભિવ્યા-૧ એકઠા મળીને યોજના કરવી. ૨ નહક કરવું. સમા-૧ એકત્ર કરવું, એકઠું કરવું. ૨ ગ્રહણ કરવું. સમુદ્ર-૧ છૂર્ણ મંદિ-રાદિને સુધરાવવું-સંસ્કારિત કરવું. ૨ ઉદ્ધાર કરવો, આપ-ત્તિને દ્ધર કરી સુખી કરવું. ૩ મુક્ત કરવું. સમુદા-૧ કહેવું. બોલવું. ૨ ઉદાહરણ આપવું, દષ્ટાંત દેવું. સમુપ-૧ એકઠું કરવું. ૨ દેવું, આપવું. સંપ્ર-યુદ્ધ કરવું, લડાઈ કરવી.

હ (૩ પ૦ અનિદ્ જહર્તિ, જિહર્તિ) ૧ બલાત્કાર કરવો, જબ-રદસ્તી કરવી. ૨ બલાત્કારે હરણ કરવું-ઉપાડી જવું. ૩ ઝૂંટવી લેવું. ૪ જીલમ કરવો.

હણી (૧૧ આ૦ સેટ્ હણીયતે) ૧ શરમાવું, લાનિજત થવું. ૨ ક્રોધ કરવો. ૩ રીસાવું.

હષ્ (૧ પ૦ સેટ્ હર્ષતિ) ૧ હુણ્ થવું, ખુશી થવું. ૨ વિસ્મિત થવું. ૩ જૂઠું બોલવું. ૪ ખોટું કરવું. ૫ ખોટું હોવું. [ઝ]

હષ્ (૪ પ૦ સેટ્ હૃષ્યતિ) ઉપર પ્રમાણે અર્થ.

હેટ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ હેટતિ-તે) ૧ રોકવું. ૨ હરકત કરવી, અડ-ચણ નાખવી. ૩ પીડવું. ૪ અથડાવું, અફળાવું.

હેટ્ (૧ ઉ૦ સેટ્ હેઠતિ-તે) ૧ ઉપર પ્રમાણે અર્થ. ૨ નિહુર હોવું, કૂર હોવું. વિ-લુચ્ચાઈ કરવી.

હેટ્ (૬ પ૦ સેટ્ હેઠતિ) ૧ ઉત્પન્ન થવું. ૨ ઉત્પન્ન કરવું. ૩ સમૃદ્ધ કરવું, આબાદ કરવું. ૪ પવિત્ર કરવું.

હેટ્ (૯ પ૦ સેટ્ હેટ્નાતિ) ૧ યોગ્ય કાલ વ્યતીત થયા પછી વિલંબે જન્મવું-જન્મ થવો. ૨ યોગ્ય કાલ વ્યતીત થયા

પછી વિલખે ઉત્પન્ન થવું ૩ ગર્ભ વસ્તુની ઉત્પત્તિ થવી
૪ અતિશય સમૃદ્ધ-આખાદ થવું ૫ અતિશય સમૃદ્ધ કરવું
૬ રોડવું, અટકાવવું

હેહ (૧ પ૦ સેદ્ હેહતિ) ૧ વીંટવું, લપેટવું ૨ ઘેરવું, ઘેરી
લેવું ૩ રોકવું ૪ અડચણ નાખવી, હેરાલ કરવી ૫ પી
ડવું, હુખ દેવું ૬ અથડાવું, અફળાવું

હેહ (૧ આ૦ સેદ્ હેહતે, હેહતે) ૧ અપમાન કરવું ૨ તિર
સ્કારવું ૩ નિંદવું, નિંદા કરવી [ક્ર]

હેહ (૧ પ૦ સેદ્ હેહનાતિ) ૧ જણવું, જન્મ આપવો ૨ યોગ્ય
કાલ વ્યતીત થયા પછી વિલખે જન્મવું-જન્મ થવો

૩ ગર્ભ વસ્તુની ઉત્પત્તિ થવી ૪ ઉત્પન્ન થવું, ઉપજવું

૫ ઉત્પન્ન કરવું ૬ શુદ્ધ કરવું, પવિત્ર કરવું.

હેપ્ (૧ આ૦ સેદ્ હેપતે) ઘોડાનું હણ્ણવું [ક્ર]

હોહ (૧ પ૦ સેદ્ હોહતિ) જવું [ક્ર]

હોહ (૧ આ૦ સેદ્ હોહતે) ૧ અપમાન કરવું ૨ તિરસ્કારવું
૩ નિંદવું, નિંદા કરવી ૪ જવું [ક્ર]

હૌહ (૧ આ૦ સેદ્ હૌહતે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ [ક્ર]

હૌહ (૧ પ૦ સેદ્ હૌહતિ) જવું [ક્ર]

હુનુ (૨ આ૦ અનિદ્ હુનુતે) ૧ છુપાવવું, સતાડવું. ૨ ચોરવું,
ઉપાડી જવું ૩ ઓળવવું, પચાવી પાડવું, દબાવી દેવું
અપ-૧ ઓળવવું, ખોટી ગીતે લઈ લેવું, પચાવી પાડવું
૨ છુપાવવું, સતાડવું નિ-૧ ખરી હકીકત ઉઠાવીને અસત્ય

નિરૂપણ કરવું. ૨ જૂઠું બોલવું. ૩ ઠગવું. ૪ ઓળવવું,
પચાવી પાડવું. ૫ છુપાવવું, સંતાડવું.

ક્ષલ્ (૧ પ૦ સેટ્ ક્ષલતિ) ૧ હાલવું, કંપવું. ૨ ધ્રુજવું, થર-
થરવું. ૩ સરકવું, ખસવું.

હ્રા (૧ પ૦ સેટ્ હ્રાતિ) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું.
૨ વીંટવું, લપેટવું. ૩ પાથરવું. ૪ મઢવું. ૫ બંધ કરવું.
૬ રોકવું, અટકાવવું. [ઇ]

હ્રૂ (૧૦ ૨૦ સેટ્ હ્રૂપયતિ-તે) ૧ બોલવું, કહેવું.

હ્ર્સ (૧ પ૦ સેટ્ હ્ર્સતિ) ૧ શબ્દ કરવો. ૨ ઓછું હોવું,
ન્યૂન હોવું. ૩ ટૂંકું હોવું. ૪ હ્રાસ થવો, ક્ષીણ થવું.

હ્રાદ્ (૧ આ૦ સેટ્ હ્રાદતે) ૧ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
૨ સમનાય નહિ એવું બોલવું. ૩ ગોગડું-તોતડું બોલવું.

હ્રિણી (૧૧ આ૦ સેટ્ હ્રિણીયતે) ૧ લનિજત થવું, શરમાવું.
૨ ક્રોધ કરવો. ૩ રીસાવું.

હ્રી (૩ પ૦ અનિદ્ જિહેતિ) લનિજત થવું, શરમાવું.

હ્રીઙ્ (૧ પ૦ સેટ્ હ્રીઙ્તિ) લનિજત થવું, શરમાવું.

હ્રુઙ્ (૧ આ૦ સેટ્ હ્રુઙ્તે) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું. [ઋ]

હ્રુઙ્ (૬ પ૦ સેટ્ હ્રુઙ્તિ) એકઠું કરવું.

હ્રૂઙ્ (૧ ૨૦ સેટ્ હ્રૂઙ્તિ-તે) ૧ જવું. ૨ સરકવું, ખસવું.
૩ એકઠું કરવું. [ઋ]

હ્રેપ્ (૧ પ૦ સેટ્ હ્રેપતે) જવું. [ઋ]

હ્રેય (૧ આ૦ સેટ્ હ્રેયતે) જવું. [ઋ]

દ્રેષ્ (૧ આં સેદ્ દ્રેષતે) ૧ ઘોડાનું હણહણવું ૨ જોખારવું
૩ સરકવું, ખસવું ૪ જવું ૫ હાલવું, કપવું [ઋ]

દ્રોઢ (૧ પં સેદ્ દ્રોઢતિ) ૧ જવું ૨ સરકવું, ખસવું [ઋ]

દ્રૌઢ (૧ આં સેદ્ દ્રૌઢતે) ૧ જવું ૨ સરકવું, ખસવું [ઋ]

દ્વગ્ (૧ પં સેદ્ દ્વગતિ) ૧ આચ્છાદન કરવું, ઢાકવું
૨ વીંટવું, લપેટવું ૩ પાથરવું [ए]

દ્વપ્ (૧૦ ણં સેદ્ દ્વપયતિ-તે) ૧ જોલવું, ઠંડેવું ૨ સ્પષ્ટ
ઉચ્ચાસ્થ કરવું

દ્વસ્ (૧ પં સેદ્ દ્વસતિ) ગળદ કરવો

દ્વાદ્ (૧ આં સેદ્ દ્વાદતે) ૧ આનદ કરવો ૨ ખુશી થવું
૩ ખુશી કરવું ૪ સુખી હોવું ૫ સુખી કરવું ૬ સમ
જાય નહિ એવું જોલવું ૭ વાનિત્ર જેવો ગળદ કરવો
૮ વાનિત્રનું બજવું-વાગવું [ऐ]

દ્વલ્ (૧ પં સેદ્ દ્વલતિ) ૧ હાલવું, કપવું ૨ ધ્રજવું, થર
થરવું ૩ સરકવું, ખસવું ૪ ચાલવું, જવું ૫ મોહિત
થવું ૬ ભ્રમિત થવું ૭ ગભરાઈ જવું ૮ કાયર થવું
વિ-૧ વિહ્વળ થવું, ગભરાઈ જવું ૨ કાયર થવું

દ્વલ (૧૦ ણં સેદ્ દ્વલયતિ-તે) ઉપર પ્રમાણે અર્થ

દ્વૃ (૧ પં અનિદ્ દ્વૃતિ) ૧ કુટિલતા કરવી, આડોડાઈ કરવી
૨ વાકું કરવું, નમાવવું ૩ વાકું હોવું ૪ વાકું-ચૂકું
ચાલવું ૫ કપટ કરવું ૬ વપ-એકાતમા રહેવું

હ્વે (૧ ઇં અનિદ્ દ્યયતિ-તે) ૧ ળોલાવવું. ૨ નામ લઈને
 ળોલાવવું. ૩ સામું લડવા માટે ળોલાવવું. ૪ શબ્દ કરવો,
 અવાજ કરવો. ૫ હાક મારવી. ૬ સ્પર્ધા કરવી, ધુરીક્રાંતિ
 કરવી, સરસાઈ કરવી. ૭ લડાઈ કરવી. ૮ યાચના કરવી,
 માગવું. આ-૧ ળોલાવવું. ૨ આમંત્રણ કરવું. આ-, અપ-,
 નિ-, વિ-, સમ્-(આત્મં આત્મયતે, અપદ્યતે, નિદ્યતે,
 વિદ્યતે, સંદ્યતે) ૧ લડવા માટે ળોલાવવું. ૨ શરત મારીને
 ળોલાવવું, હોડ બકવી.

પુર

॥ સમાપ્ત ॥

